

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2023

*(Vertaalde) samenvattingen van arresten van
het hof van cassatie, geordend volgens
rolnummer.*

*Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de
cassation, classés en fonction de numéro
de rôle.*

C.18.0402.F

5 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.3](#)

AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister, door dat advies niet in te winnen, zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs heeft afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 29 april 2022, AR C.18.0047.F, AC 2022, nr. 303.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

ONDERWIJS - Franse Gemeenschap - Grondwet (1994) - Artikel 159 - Reglementaire besluiten - KB 25 juni 1973 - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Afdeling wetgeving - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Si, en règle, il appartient aux ministres d'apprécier, sous réserve de leur responsabilité politique, l'urgence qui les dispense de solliciter l'avis motivé de la section de législation du Conseil d'État, il incombe, conformément à l'article 159 de la Constitution, aux cours et tribunaux d'examiner si le ministre n'a pas à cette occasion excédé, voire détourné, son pouvoir en méconnaissant la notion légale de l'urgence (1). (1) Cass. 29 avril 2022, RG C.18.0047.F, Pas. 2022, n° 303.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Arrêts réglementaires - Avis - Urgence - Appréciation par le ministre - Pouvoir des cours et tribunaux

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

ENSEIGNEMENT - Communauté française - Constitution (1994) - Article 159 - Arrêts réglementaires - AR du 25 juin 1973 - Avis - Urgence - Appréciation par le ministre - Pouvoir des cours et tribunaux

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Arrêts réglementaires - Avis - Urgence - Appréciation par le ministre - Pouvoir des cours et tribunaux

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSEIL D'ETAT - Section de législation - Arrêts réglementaires - Avis - Urgence - Appréciation par le ministre

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

C.18.0440.F

9 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.1](#)

AC nr. 574

Uit het feit dat de wetgever in een gradueel systeem heeft voorzien, waarbij de drempel van de te behalen meerderheid in verhouding staat tot de ernst van de inmenging in de rechten van de mede-eigenaars, alsook in een procedure van rechterlijk toezicht, volgt dat artikel 577-7, § 1, 2°, e), Oud Burgerlijk Wetboek een billijk evenwicht tot stand brengt tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom, aangezien er een redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Recht van de mede-eigenaars - Inmenging - Ernst - Meerderheidsdrempel - Procedure van rechterlijk toezicht - Vereisten van het algemeen belang - Bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Billijk evenwicht

- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

EIGENDOM - Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Recht van de mede-eigenaars - Inmenging - Ernst - Meerderheidsdrempel - Procedure van rechterlijk toezicht - Vereisten van het algemeen belang - Bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Billijk evenwicht

- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 577-7, § 1, 2°, e), Oud Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat de algemene vergadering bij meerderheid van vier vijfde van de stemmen beslist over alle daden van beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen, vormt een inmenging in het recht op het ongestoord genot van de eigendom in de zin van artikel 1, eerste lid, Eerste Aanvullend Protocol.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Meerderheid van vier vijfde van de stemmen - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

De ce que le législateur a prévu un système graduel selon lequel le seuil de majorité à atteindre est proportionnel à la gravité de l'ingérence dans le droit des copropriétaires et a organisé une procédure de contrôle judiciaire, il s'ensuit que l'article 577-7, § 1er, 2°, e), de l'ancien Code civil réalise un juste équilibre entre les impératifs de l'intérêt général et ceux de la protection du droit au respect des biens dès lors qu'il existe un rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but poursuivi.

PROPRIETE - Copropriété - Assemblée générale des copropriétaires - Disposition de biens immobiliers commun - Modalités de prise de décision - Droit au respect des biens - Droit des copropriétaires - Ingérence - Gravité - Seuil de majorité - Procédure de contrôle judiciaire - Impératifs de l'intérêt général - Protection du droit au respect des biens - Juste équilibre

- At. 577-7, § 1er Ancien Code civil
- At. 577-7, § 1er Ancien Code civil

PROPRIETE - Copropriété - Assemblée générale des copropriétaires - Disposition de biens immobiliers commun - Modalités de prise de décision - Droit au respect des biens - Droit des copropriétaires - Ingérence - Gravité - Seuil de majorité - Procédure de contrôle judiciaire - Impératifs de l'intérêt général - Protection du droit au respect des biens - Juste équilibre

- At. 577-7, § 1er Ancien Code civil
- At. 577-7, § 1er Ancien Code civil

L'article 577-7, § 1er, 2°, e), de l'ancien Code civil qui dispose que l'assemblée générale décide à la majorité des quatre cinquièmes des voix de tous actes de disposition de biens immobiliers communs constitue une ingérence dans le droit au respect des biens au sens de l'article 1er, alinéa 1er, du Premier Protocole additionnel.

PROPRIETE - Copropriété - Assemblée générale des copropriétaires - Disposition de biens immobiliers commun - Modalités de prise de décision - Majorité des quatre cinquièmes des voix - Droit au respect des biens - Ingérence

- Art. 577-7, § 1er, 2°, e) Ancien Code civil

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

EIGENDOM - Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Meerderheid van vier vijfde van de stemmen - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 577-7, § 1er, 2°, e) Ancien Code civil

PROPRIETE - Copropriété - Assemblée générale des copropriétaires - Disposition de biens immobiliers commun - Modalités de prise de décision - Majorité des quatre cinquièmes des voix - Droit au respect des biens - Ingérence

- Art. 577-7, § 1er, 2°, e) Ancien Code civil

- Art. 577-7, § 1er, 2°, e) Ancien Code civil

C.18.0554.F

20 april 2023

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.5

AC nr. ...

De openbare werkgever die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen, zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor de aldus geleden schade, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen volgt dat de voormelde uitgaven waartoe hij gehouden is niet definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Wettelijke en reglementaire verplichtingen - Betaling van een vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

L'employeur public, qui, ensuite de la faute d'un tiers, doit continuer à payer à l'un de ses agents la rémunération et les charges grevant la rémunération en vertu d'obligations légales ou réglementaires qui lui incombent, sans bénéficier de prestations de travail en contrepartie, a droit à une indemnité réparant le dommage ainsi subi, pour autant qu'il résulte des dispositions légales et réglementaires applicables que les décaissements précités auxquels il est tenu ne doivent pas rester définitivement à sa charge (1). (1) Voir Cass. 16 février 2018, RG C.16.0344.F, Pas. 2018, n° 101 et les réf. citées.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de roulage causé par un tiers - Obligations légales et réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Unie recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de Europese Commissie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is bijgevolg geen schade die vergoed kan worden in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval -

L'indemnité d'invalidité à laquelle le fonctionnaire de l'Union européenne a droit lorsqu'il est atteint d'une incapacité permanente considérée comme totale et le mettant dans l'impossibilité d'exercer les fonctions correspondant à un emploi de son groupe de fonction ne constitue pas la contrepartie des prestations de travail dont la Commission européenne aurait bénéficié en l'absence de l'accident et n'est, partant, pas un dommage réparable au sens des articles 1382 et 1383 de l'ancien Code civil (1). (1) Voir Cass. 16 février 2018, RG C.16.0344.F, Pas. 2018, n° 101 et les réf. citées.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Fonctionnaire de l'Union européenne - Accident - Invalidité définitive - Obligations

Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

légales ou réglementaires - Versement d'une indemnité d'invalidité

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 53, 78, 85bis, § 1er et 4, et art. 14 de l'annexe VIII Règlement CEE n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968 fixant le statut des fonctionnaires des Communautés européennes ainsi que le régime applicable aux autres agents de ces Communautés, et instituant des mesures particulières temporairement applicables

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Responsabilité hors contrat - Dommage - Dommage matériel - Eléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Fonctionnaire de l'Union européenne - Accident - Invalidité définitive - Obligations légales ou réglementaires - Versement d'une indemnité d'invalidité

- Art. 53, 78, 85bis, § 1er et 4, et art. 14 de l'annexe VIII Règlement CEE n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968 fixant le statut des fonctionnaires des Communautés européennes ainsi que le régime applicable aux autres agents de ces Communautés, et instituant des mesures particulières temporairement applicables
- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.19.0558.F

20 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 16 Grondwet en 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt niet dat wanneer een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt de voormelde bepalingen schendt, die schending een fout uitmaakt die voortduurt zolang het foutieve gedrag van de overheid niet is opgehouden.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

GRONDWET - Art. 16 - Verjaring - Termijn - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens -

Il ne suit pas des articles 16 de la Constitution et 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, que, lorsqu'une mesure de l'autorité restreignant le droit de propriété constitue une violation de ces dispositions, cette violation est constitutive d'une faute qui perdure aussi longtemps que le comportement fautif de l'autorité n'a pas cessé.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Point de départ - Action en responsabilité du dommage né d'une mesure de l'autorité restreignant le droit de propriété

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 16 - Prescription - Délai - Point de départ - Action en responsabilité du dommage né d'une mesure de l'autorité restreignant le droit de propriété

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 1 - Verjaring - Termijn - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Het recht dat door een arrest van het Hof wordt erkend, ontstaat niet uit dat arrest.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Erkenning van een recht - Rol van het Hof

l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Premier protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 1er - Prescription - Délai - Point de départ - Action en responsabilité du dommage né d'une mesure de l'autorité restreignant le droit de propriété

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

Le droit que reconnaît un arrêt de la Cour ne procède pas de cet arrêt.

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Reconnaissance d'un droit - Rôle de la Cour

C.20.0018.F

20 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.1](#)

AC nr. ...

De rechtsvordering betreffende de uitoefening van een vorderingsrecht, zelfs al heeft dat recht betrekking op de overdracht van een goed, is een persoonlijke rechtsvordering.

VORDERING IN RECHTE - Persoonlijke rechtsvordering - Begrip

Est personnelle l'action relative à la réalisation d'un droit de créance, alors même que celui-ci porte sur le transfert d'un bien.

DEMANDE EN JUSTICE - Action personnelle - Notion

De vordering tot nietigverklaring van een schenking, die betrekking heeft op de uitoefening van het vorderingsrecht dat uit die schenking ontstaat, is een persoonlijke rechtsvordering en geen zakelijke vordering.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenkingen - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

VORDERING IN RECHTE - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

VORDERING IN RECHTE - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

L'action en nullité d'une donation, qui est relative à la réalisation du droit de créance naissant de cette donation, est une action personnelle et non réelle.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donations - Action en nullité d'une donation - Qualification

DEMANDE EN JUSTICE - Action en nullité d'une donation - Qualification

DEMANDE EN JUSTICE - Action en nullité d'une donation - Qualification

Persoonlijke rechtsvorderingen verjaren in beginsel na verloop van tien jaar; het arrest dat oordeelt dat de vordering tot nietigverklaring van de schenking een zakelijke vordering is en dat ze dus verjaart na verloop van dertig jaar, schendt artikel 2262 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Artt. 2262 en 2262bis, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek, gewijzigd door Wet 10 juni 1998.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Verjaringstermijn

Les actions personnelles sont, en principe, prescrites par dix ans; l'arrêt, qui donne à connaître que l'action en nullité de la donation est une action réelle et qu'elle est partant soumise à la prescription trentenaire, viole l'article 2262 de l'ancien Code civil (1). (1) Anc. C. civ., art. 2262 et 2262bis, § 1er, mod. par L. du 10 juin 1998.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Action en nullité d'une donation - Délai de prescription

- Art. 2262 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2262 Ancien Code civil
- Art. 2262bis, § 1er Ancien Code civil

C.20.0042.F

23 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.5](#)

AC nr. ...

Wanneer de erkenning van het recht op verblijf een declaratief karakter heeft, met andere woorden een vooraf bestaand recht bevestigt, moeten alle verblijfstitels in aanmerking worden genomen om na te gaan of de verzoeker, wat betreft de periode die voorafgaat aan zijn verklaring van nationaliteit, inderdaad toegelaten of gemachtigd was om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet; het bezit van de in artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 vermelde verblijfsdocumenten, die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettig verblijf, vormt aldus geen voorwaarde voor zulk wettig verblijf, dat met elk ander bewijsmiddel kan worden aangetoond (1). (1) Cass. 7 december 2020, AR C.20.0213.N, AC 2020, nr. 755; Cass. 7 december 2020, AR C.20.0224.N, AC 2020, nr. 756.

NATIONALITEIT - Verkrijging door verklaring - Voorwaarden - Legaal verblijf - Wijze van nazicht - Bezit van de door de Koning bepaalde verblijfsdocumenten - Uitwerking

- Art. 7bis, § 2, eerste lid, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 4 KB 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken

Wat betreft de periode die voorafgaat aan de indiening van het verzoek of aan de verklaring strekkende tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, wordt onder wettig verblijf verstaan: toegelaten of gemachtigd zijn om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet; de Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, welke documenten in aanmerking komen als bewijs van het wettig verblijf.

NATIONALITEIT - Verkrijging door verklaring - Voorwaarden - 4/05/2026

Lorsque la reconnaissance du droit au séjour présente un caractère déclaratif, c'est-à-dire qu'elle reconnaît un droit préexistant, l'ensemble des titres de séjour doit être pris en considération pour vérifier si, en ce qui concerne la période qui précède sa déclaration de nationalité, le requérant a bien été admis ou autorisé à séjourner plus de trois mois dans le royaume ou autorisé à s'y établir conformément à la loi sur les étrangers ou à la loi de régularisation ; la possession des documents de séjour mentionnés à l'article 4 de l'arrêté royal du 14 janvier 2013, à prendre en considération en tant que preuve du séjour légal ne constitue donc pas une condition de séjour légal, lequel peut être démontré par tout autre moyen de preuve (1). (1) Cass. 7 décembre 2020, RG C.20.0213.N, Pas. 2020, n° 755 et Cass. 7 décembre 2020, RG C.20.224.N, Pas. 2020, n° 756.

NATIONALITE - Acquisition par déclaration - Conditions - Séjour légal - Mode de vérification - Possession des documents de séjour déterminés par le Roi - Effet

- Art. 7bis, § 2, al. 1er, 2° Code de la nationalité belge
- Art. 4 A.R. du 14 janvier 2013

On entend par séjour légal, en ce qui concerne la période qui précède l'introduction de la demande ou déclaration visant à acquérir la nationalité belge, avoir été admis ou autorisé à séjourner plus de trois mois dans le Royaume ou autorisé à s'y établir conformément à la loi sur les étrangers ou la loi de régularisation ; le Roi détermine, par arrêté délibéré en conseil des ministres, les documents qui seront pris en considération en tant que preuve du séjour légal.

NATIONALITE - Acquisition par déclaration - Conditions - Séjour

Legaal verblijf - Begrip - Bewijs

- Art. 7bis, § 2, eerste lid, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 12bis, § 1, 5° Wetboek van de Belgische nationaliteit

légal - Notion - Preuve

- Art. 7bis, § 2, al. 1er, 2° Code de la nationalité belge
- Art. 12bis, § 1er, 5° Code de la nationalité belge

C.20.0068.F

6 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.5](#)

AC nr. ...

Wanneer zowel uit het door het e-Deposit-systeem afgeleverde ontvangstbewijs van de neerlegging als uit de afdruk van de verwerking van de gegevens bedoeld in artikel 7 van het koninklijk besluit van 16 juni 2016, die gevoegd is bij het origineel van de conclusie dat voorkomt in het dossier van de rechtspleging, blijkt dat de door dat systeem bepaalde datum van het tijdstip voor de neerlegging en de ontvangst van de voormelde conclusie vroeger valt dan de datum die werd vastgelegd voor de neerlegging van die conclusie, kan de rechter deze niet als laattijdig weren.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het e-Deposit-systeem - Afdruk van de verwerking - Draagwijdte - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het systeem - Tijdstip - Gevolg

- Art. 742, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1, 2°, 7, eerste lid, en 8, derde en vierde lid KB 16 juni 2016 houdende de elektronische communicatie overeenkomstig artikel 32ter van het Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'il ressort tant de l'accusé de réception du dépôt délivré par le système e-Deposit que de l'impression de l'enregistrement des données visées à l'article 7 de l'arrêté royal du 16 juin 2016 jointe à l'original des conclusions figurant au dossier de la procédure que la date du moment du dépôt et de la réception desdites conclusions définie par ce système est antérieure à la date fixée pour pouvoir déposer lesdites conclusions, le juge ne peut écarter ces conclusions comme tardives.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Conclusions - Dépôt et réception des conclusions par le système e-Deposit - Impression de l'enregistrement - Portée - Dépôt et réception des conclusions par le système - Moment - Conséquence

- Art. 742, al. 2 Code judiciaire
- Art. 1er, 2°, 7, al. 1er, et 8, al. 3 et 4 A.R. du 16 juin 2016 portant création de la communication électronique conformément à l'article 32ter du Code judiciaire

C.20.0353.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.5](#)

AC nr. ...

Uit de vaststelling van de ernstige en blijvende onenigheid tussen de partijen en de verdwijning van hun gezamenlijk project dat de oorzaak van hun vrijwillige onverdeeldheid vormde, kan niet wettig worden afgeleid dat laatstgenoemde een gewone onverdeeldheid is geworden waarvan de verdeling kan worden gevorderd (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

ONVERDEELDHEID - Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak - Verdwijning van het gezamenlijk project dat de oorzaak ervan vormde - Gevolg

- Artt. 815, eerste lid, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Du constat de la mésentente grave et persistante entre les parties et de la disparition de leur projet commun qui constituait la cause de leur indivision volontaire, il ne peut être légalement déduit que cette dernière est devenue une indivision ordinaire dont il est possible de solliciter le partage (1). (1) Voir les concl. du MP.

INDIVISION - Indivision volontaire à titre principal - Disparition du projet commun qui en formait la cause - Conséquence

- Art. 815, al. 1er, 1108 et 1131 Ancien Code civil

Het bestaan van een oorzaak moet worden beoordeeld op het ogenblik van de totstandkoming van de rechtshandeling waarvan zij een geldigheidsvoorwaarde is en de latere verdwijning ervan heeft in de regel geen gevolgen voor de geldigheid van de rechtshandeling (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Beoordeling - Verdwijning - Gevolg - Vrijwillige onverdeeldheid

- Artt. 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Beoordeling - Tijdstip - Vrijwillige onverdeeldheid

- Artt. 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

De regel die bepaalt dat niemand kan worden genoodzaakt in onverdeeldheid te blijven en dat de verdeling te allen tijde kan worden gevorderd, niettegenstaande enige hiermee strijdige verbodsbepaling of overeenkomst, is niet van toepassing op de vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

ONVERDEELDHEID - Verdeling - Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak

- Art. 815, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

L'existence d'une cause doit être appréciée au moment de la formation de l'acte dont elle constitue une condition de validité et sa disparition ultérieure demeure, en règle, sans effet sur la validité de l'acte (1). (1) Voir. les concl. du MP.

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Existence - Appréciation - Disparition - Conséquence - Indivision volontaire

- Art. 1108 et 1131 Ancien Code civil

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Existence - Appréciation - Moment - Indivision volontaire

- Art. 1108 et 1131 Ancien Code civil

La règle qui dispose que nul ne peut être contraint à demeurer dans l'indivision et que le partage peut être toujours provoqué, nonobstant prohibitions et conventions contraires, ne s'applique pas à l'indivision volontaire à titre principal (1). (1) Voir les concl. du MP.

INDIVISION - Partage - Indivision volontaire à titre principal

- Art. 815, al. 1er Ancien Code civil

C.20.0379.F

26 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.5](#)

AC nr. ...

De uitwinningvergoeding die door de principaal aan de hoofdagente is betaald op basis van de klantenkring die door de subagent is aangebracht, kan een aanzienlijk voordeel vormen voor de hoofdagente (1). (1) Zie HvJ, 13 oktober 2022, zaak C-593/21.

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Aan de hoofdagente betaalde uitwinningvergoeding - Door de subagent aangebrachte klantenkring - Aard

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Aan de hoofdagente betaalde uitwinningvergoeding - Door de subagent aangebrachte klantenkring - Aard

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

L'indemnité d'éviction qui a été versée par le commettant à l'agent principal dans la mesure de la clientèle apportée par le sous-agent est susceptible de constituer, dans le chef de l'agent principal, un avantage substantiel (1). (1) V. C.J.U.E. arrêt 13 octobre 2022 Aff. C-593/21.

COMMERCE. COMMERCANT - Agent commercial - Cessation du contrat - Indemnité d'éviction versée à l'agent principal - Clientèle apportée par le sous-agent - Nature

- Art. X.18, al. 1er Code de droit économique

- Art. X.18, al. 1er Code de droit économique

COMMERCE. COMMERCANT - Agent commercial - Cessation du contrat - Indemnité d'éviction versée à l'agent principal - Clientèle apportée par le sous-agent - Nature

- Art. X.18, al. 1er Code de droit économique

- Art. X.18, al. 1er Code de droit économique

Wanneer voor het Hof de vraag gesteld wordt of artikel 17, tweede lid, a), eerste streepje, van de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten in die zin moet worden uitgelegd dat de uitwinningvergoeding die aan de hoofdagente is verschuldigd naar verhouding van het door de subagente aangebrachte klantenbestand, geen “aanzienlijk voordeel” is dat aan de hoofdagente wordt toegekend, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de EU (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 543.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagente - Aanbreng van klanten door een subagente - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningvergoeding

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagente - Aanbreng van klanten door een subagente - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningvergoeding

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagente - Aanbreng van klanten door een subagente - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagente - Aanbreng van klanten door een subagente - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17

4/05/2026

Lorsque devant la Cour se pose la question de savoir si l'article 17, § 2, a), 1er tiret, de la directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants, doit être interprété en ce sens que l'indemnité d'éviction due à l'agent principal dans la mesure de la clientèle apportée par le sous-agent n'est pas « un avantage substantiel » procuré à l'agent principal et commettant du sous-agent, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de Justice de l'Union Européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Directive 86/653/CEE - Article 17 - Agents commerciaux indépendants - Agent principal - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Directive 86/653/CEE - Article 17 - Agents commerciaux indépendants - Agent principal - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

COMMERCE. COMMERCANT - Agents commerciaux indépendants - Agent principal - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction - Directive 86/653/CEE - Article 17

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

COMMERCE. COMMERCANT - Agents commerciaux indépendants - Agent principal - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction - Directive 86/653/CEE - Article 17

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction - Directive 86/653/CEE - Article 17 - Agents commerciaux indépendants - Agent principal

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Apport de clientèle par un sous-agent - Avantage substantiel - Indemnité d'éviction - Directive 86/653/CEE - Article 17 - Agents commerciaux indépendants - Agent principal

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

- Art. 17, al. 2, a), première tiret Directive 86/653/CEE du Conseil du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants

Artikel 23, § 1, a), van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend op 30 oktober 2007, dat van toepassing is, bepaalt dat, wanneer de partijen van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit verdrag gebonden staat, een gerecht of de gerechten van een door dit verdrag gebonden staat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die staat exclusief bevoegd zijn en dat die overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst; krachtens het § 2 van die bepaling wordt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt geregistreerd als schriftelijk aangemerkt.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijktelling

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijktelling

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

En vertu de l'article 23, § 1er, a), de de la convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, signée le 30 octobre 2007, applicable, si les parties, dont l'une au moins a son domicile sur le territoire d'un État lié par cette convention, sont convenues d'un tribunal ou de tribunaux d'un État lié par ladite convention pour connaître des différends nés ou à naître à l'occasion d'un rapport de droit déterminé, ce tribunal ou les tribunaux de cet État sont exclusivement compétents et cette convention attributive de juridiction est conclue par écrit ou verbalement avec confirmation écrite, aux termes du § 2 de cette disposition, toute transmission par voie électronique qui permet de consigner durablement la convention est considérée comme revêtant une forme écrite.

COMPETENCE ET RESSORT - Compétence internationale - Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale - Différend - Convention attributive de juridiction - Nécessité d'une forme écrite - Transmission par voie électronique - Assimilation

- Art. 23, § 1er, a), et § 2 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23, § 1er, a), et § 2 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

COMPETENCE ET RESSORT - Compétence internationale - Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale - Différend - Convention attributive de juridiction - Nécessité d'une forme écrite - Transmission par voie électronique - Assimilation

- Art. 23, § 1er, a), et § 2 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23, § 1er, a), et § 2 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

Wanneer, voor het Hof van Cassatie, de vraag wordt gesteld of voldaan is aan artikel 23, § 1, a), en § 2, van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend te Lugano op 30 oktober 2007, wanneer een beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter is opgenomen in de algemene voorwaarden waarnaar een schriftelijk gesloten overeenkomst verwijst door vermelding van de hyperlink naar een website waarop van deze algemene voorwaarden kan worden kennisgenomen en waarop deze kunnen worden gedownload en afgedrukt, zonder dat de partij waaraan dat beding wordt tegengeworpen, is verzocht de algemene voorwaarden te aanvaarden door op die website een vakje aan te vinken, en ongeacht het antwoord op de vraag of die partij, vóór het sluiten van de overeenkomst, hiervan op de voormelde website daadwerkelijk heeft kennisgenomen, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 368.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Internationale bevoegdheid - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Lugano II-verdrag - Artikel 23 - Toepassing - Prejudiciële vraag

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Internationale bevoegdheid - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Lugano II-verdrag - Artikel 23 - Toepassing - Prejudiciële vraag

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

EUROPESE UNIE - Algemeen - Verdrag van 30 oktober 2007 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Lugano II) - Artikel 23 - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Aanvaarding van de algemene voorwaarden - Verwijzing naar een hyperlink - Vraag om uitlegging

Lorsque devant la Cour de cassation se pose la question de savoir s'il est satisfait à l'article 23, §§ 1er, a), et 2, de la convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, signée à Lugano le 30 octobre 2007, lorsqu'une clause attributive de juridiction est contenue dans des conditions générales auxquelles un contrat conclu par écrit renvoie par la mention du lien hypertexte d'un site internet dont l'accès permet de prendre connaissance desdites conditions générales, de les télécharger et de les imprimer sans que la partie à laquelle cette clause est opposée n'ait été invitée à accepter ces conditions générales en cochant une case sur ledit site internet et indépendamment de la question de savoir si cette partie en a effectivement pris connaissance sur ledit site internet avant que le contrat soit conclu, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de Justice de l'Union Européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Compétence internationale - Contrat international - Clause attributive de juridiction - Convention de Lugano II - Article 23 - Application - Question préjudicielle

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

COMPETENCE ET RESSORT - Compétence internationale - Contrat international - Clause attributive de juridiction - Convention de Lugano II - Article 23 - Application - Question préjudicielle

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

UNION EUROPEENNE - Généralités - Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale du 30 octobre 2007 (Lugano II) - Article 23 - Contrat international - Clause attributive de juridiction - Acceptation des conditions générales - Renvoi à un lien hypertexte - Demande d'interprétation

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

EUROPESE UNIE - Algemeen - Verdrag van 30 oktober 2007 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Lugano II) - Artikel 23 - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Aanvaarding van de algemene voorwaarden - Verwijzing naar een hyperlink - Vraag om uitlegging

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

UNION EUROPEENNE - Généralités - Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale du 30 octobre 2007 (Lugano II) - Article 23 - Contrat international - Clause attributive de juridiction - Acceptation des conditions générales - Renvoi à un lien hypertexte - Demande d'interprétation

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 23 Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

C.20.0472.F

5 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel IV.72, § 4, derde lid, WER volgt dat het mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit geen acht mag slaan op de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd.

HANDELSPRAKTIJK - Restrictieve mededingingspraktijken - Onderzoek - Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit - Voorlopige maatregelen - Neerlegging van het verzoekschrift tot het nemen van voorlopige maatregelen met de daarmee verband houdende stukken - Gevolgen voor de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd

- Art. IV.72, § 4, derde lid Wetboek van economisch recht
KORT GEDING - Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit - Restrictieve mededingingspraktijken - Onderzoek - Voorlopige maatregelen - Neerlegging van het verzoekschrift tot het nemen van voorlopige maatregelen met de daarmee verband houdende stukken - Gevolgen voor de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd

- Art. IV.72, § 4, derde lid Wetboek van economisch recht

Il suit de l'article IV.72, § 4, alinéa 3, du Code de droit économique que le collège de la concurrence de l'Autorité belge de la concurrence ne peut avoir égard aux pièces déposées postérieurement à la requête.

PRATIQUES DU COMMERCE - Pratiques restrictives de concurrence - Instruction - Collège de la concurrence de l'Autorité Belge de la concurrence - Mesures provisoires - Dépôt de la requête de mesures provisoires avec les pièces qui s'y rapportent - Sort des pièces déposées postérieurement à la requête

- Art. IV.72, § 4, al. 3 Code de droit économique
REFERE - Collège de la concurrence de l'Autorité Belge de la concurrence - Pratiques restrictives de concurrence - Instruction - Mesures provisoires - Dépôt de la requête de mesures provisoires avec les pièces qui s'y rapportent - Sort des pièces déposées postérieurement à la requête

- Art. IV.72, § 4, al. 3 Code de droit économique

C.20.0526.F

16 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.6](#)

AC nr. ...

De betrokkenheid van een persoon in een faillissement met RSZ-schulden wordt louter afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, de iure of de facto, ongeacht zijn rol in het ontstaan van de toestand van onvermogen of van de RSZ-schulden (1). (1) De bepaling van artikel 530, § 2, eerste lid, is thans opgenomen in artikel XX.226 Wetboek Economisch Recht.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Allerlei - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Faillissement - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

L'implication d'une personne dans la faillite d'une société entraînant des dettes de cotisations sociales se déduit de sa seule qualité d'administrateur ou de gérant, de droit ou de fait, de cette société, quel que soit son rôle dans la survenance de la situation d'insolvabilité ou des dettes de cotisations sociales (1). (1) L'article 530, § 2, alinéa 1er figure aujourd'hui dans l'article XX.226 du Code de droit économique.

FAILLITE ET CONCORDATS - Divers - Dettes sociales - Responsabilité solidaire - Personne impliquée - Notion

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

- Art. 38, § 3octies, 8° L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Faillite - Dettes sociales - Responsabilité solidaire - Personne impliquée - Notion

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

- Art. 38, § 3octies, 8° L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés

Overeenkomstig artikel 2, § 2, vijfde lid, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken, bekrachtigd door artikel 3, § 1, van de wet van 20 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), doet de rechter, indien geen enkele of ten minste een, maar niet alle partijen bezwaar maken, uitspraak op stukken; hij kan de rechtszitting laten doorgaan, eventueel via videoconferentie, de zaak uitstellen op onbepaalde of bepaalde datum, ofwel de zaak in beraad nemen zonder mondeling pleidooi.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Schriftelijke procedure - COVID-19 - Inberaadneming zonder mondeling pleidooi

- Art. 2, § 2, vijfde lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

Tegen de beslissingen van de rechter bedoeld in artikel 2, § 2, vijfde lid, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 kan geen rechtsmiddel worden aangewend.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Schriftelijke procedure - COVID-19 - Rechtszitting - Beslissing - Rechtsmiddelen

- Art. 2, § 6 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

Conformément à l'article 2, § 2, alinéa 5, de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020 concernant la prorogation des délais de prescription et les autres délais pour ester en justice ainsi que la prorogation des délais de procédure et la procédure écrite devant les cours et tribunaux, confirmé par l'article 3, § 1er, de la loi du 20 décembre 2020 portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 27 mars 2020 habilitant le Roi à prendre des mesures de lutte contre la propagation du coronavirus covid-19 (II), si aucune des parties ou seulement une ou quelques-unes d'entre elles s'y opposent, le juge statue sur pièces; il peut décider de tenir l'audience, éventuellement par voie de vidéoconférence, remettre l'affaire à une date indéterminée ou à une date déterminée ou prendre l'affaire en délibéré sans plaidoiries.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Procédure écrite - Covid-19 - Prise en délibéré sans plaidoiries

- Art. 2, § 2, al. 5 A.R. n° 2 du 9 avril 2020

Les décisions du juge visées à l'article 2, § 2, alinéa 5 l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020 ne sont pas susceptibles de recours.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Procédure écrite - Covid-19 - Audience - Décision - Recours

- Art. 2, § 6 A.R. n° 2 du 9 avril 2020

De rechter die van een vordering tot ontbinding van een overeenkomst met schadevergoeding kennisneemt, kan een dergelijke schadevergoeding alleen maar aan de foutieve partij opleggen als hij de ontbinding van die overeenkomst uitspreekt.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vordering tot ontbinding - Schadevergoeding - Veroordeling - Voorwaarde

- Art. 1184, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge saisi d'une demande de résolution d'un contrat avec dommages et intérêts ne peut mettre de tels dommages et intérêts à la charge de la partie en faute que s'il prononce la résolution dudit contrat.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Demande de résolution - Dommages et intérêts - Condamnation - Condition

- Art. 1184, al. 2 Ancien Code civil

C.21.0068.F

23 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.9](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 837, eerste lid, en 841, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, zodra hem een vordering tot wraking wordt meegedeeld, zich voorlopig van de berechting van de zaak dient te onthouden en dat hij, indien de wraking wordt ingewilligd, zich op straffe van nietigheid definitief van elke berechting van de zaak dient te onthouden; hieruit volgt niet dat de beslissingen die deze rechter in de zaak heeft gewezen vóór de vordering tot wraking nietig zouden zijn of geen uitwerking zouden hebben.

WRAKING - Mededeling aan de rechter van een vordering tot wraking - Uitwerking - Beslissing tot wraking - Gevolgen

- Artt. 837, eerste lid, en 841, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Il suit des articles 837, alinéa 1er, et 841, alinéa 1er, du Code judiciaire que, dès qu'il reçoit la communication d'une demande de récusation, le juge est provisoirement tenu de s'abstenir de juger en la cause et que, s'il est fait droit à la récusation, il est définitivement tenu de s'abstenir de tout jugement en la cause, sous peine de nullité; il ne s'ensuit pas que les décisions que ce juge a rendues en la cause avant la demande en récusation sont frappées de nullité ou privées d'effet.

RECUSATION - Communication au juge d'une demande de récusation - Effet - Décision de récusation - Conséquences

- Art. 837, al. 1er, et 841, al. 1er Code judiciaire

Het bestreden arrest dat de eiseres en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij veroordeelt tot betaling van een provisioneel bedrag dat het als ontegenzeggelijk verschuldigd beschouwt, spreekt een eindvonnis uit waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak - Verdwijning van het gezamenlijk project dat de oorzaak ervan vormde - Gevolg

L'arrêt attaqué, qui condamne la demanderesse et la partie appelée en déclaration d'arrêt commun au paiement d'un montant provisionnel tenu pour incontestablement dû, prononce un jugement définitif contre lequel on peut se pourvoir immédiatement.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Indivision volontaire à titre principal - Disparition du projet commun qui en formait la cause - Conséquence

C.21.0112.F

11 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.4](#)

AC nr. ...

Om te bepalen of een verkoopaanbieding die op een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats is gepubliceerd door een op die marktplaats actieve derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan worden geacht onderdeel uit te maken van de commerciële communicatie van de beheerder van die website, moet worden nagegaan of deze verkoopaanbieding een verband kan doen ontstaan tussen de door deze beheerder aangeboden diensten en het betrokken teken, omdat een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker zou kunnen denken dat het deze beheerder zelf is die in eigen naam en voor eigen rekening de waar in de handel brengt waarvoor het betrokken teken wordt gebruikt; in het kader van deze algemene beoordeling van de omstandigheden van het concrete geval zijn de wijze waarop de verkoopaanbiedingen, zowel afzonderlijk als in hun geheel, op de betrokken website worden gepresenteerd alsook de aard en de omvang van de door de websitebeheerder verleende diensten van bijzonder belang (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemark - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de marktplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Commerciële communicatie van de websitebeheerder - Voorwaarde

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemark

MERKEN - Gemeenschapsmerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de marktplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Commerciële communicatie van de websitebeheerder - Voorwaarde

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemark

Afin de déterminer si une annonce, publiée sur un site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne par un vendeur tiers actif sur cette dernière, utilisant un signe identique à une marque d'autrui peut être considérée comme faisant partie de la communication commerciale de l'exploitant dudit site internet, il y a lieu de vérifier si cette annonce est susceptible d'établir un lien entre les services offerts par cet exploitant et le signe en question, au motif qu'un utilisateur normalement informé et raisonnablement attentif pourrait croire que c'est ledit exploitant qui commercialise, en son nom et pour son propre compte, le produit pour lequel il est fait usage du signe en question; dans le cadre de cette appréciation globale des circonstances de l'espèce, revêtent une importance particulière notamment le mode de présentation des annonces, tant individuellement que dans leur ensemble, sur le site internet en question ainsi que la nature et l'ampleur des services fournis par l'exploitant de celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP; C.J.U.E., arrêt dC-148/21 et C-184/21 du 22 décembre 2022.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017, article 9, § 2, a) - Marques - Marque communautaire - Site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne - Annonce publiée par un vendeur tiers actif sur la place de marché - Utilisant un signe identique à une marque d'autrui - Communication commerciale de l'exploitant du site internet - Condition

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

MARQUES - Marque communautaire - Site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne - Annonce publiée par un vendeur tiers actif sur la place de marché - Utilisant un signe identique à une marque d'autrui - Communication commerciale de l'exploitant du site internet - Condition

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

Wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats een uniforme methode hanteert voor de presentatie van de op zijn website gepubliceerde verkoopaanbiedingen, waarbij hij tegelijkertijd zijn eigen verkoopaanbiedingen en die van derde verkopers toont en zijn eigen logo als gerenommeerde distributeur vermeldt zowel op zijn website als op al die verkoopaanbiedingen, met inbegrip van die welke betrekking hebben op door derde verkopers aangeboden waren, kan het moeilijk zijn een dergelijk duidelijk onderscheid te maken en kan dus bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk ontstaan dat het die beheerder is die in eigen naam en voor eigen rekening ook de door die derde verkopers te koop aangeboden waren verhandelt: wanneer deze waren zijn voorzien van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan een dergelijke uniforme presentatie bijgevolg uit het oogpunt van deze gebruikers een verband doen ontstaan tussen dit teken en de door die beheerder verleende diensten; met name wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop bij de verschillende aanbiedingen, die afkomstig zijn van hemzelf of van een derde, zonder onderscheid naar herkomst een vermelding als 'bestsellers', 'het meest gewild' of 'in de lift' plaatst, met name om bepaalde van die aanbiedingen te promoten, kan een dergelijke presentatie bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk versterken dat de aldus gepromote waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld; met name de diensten die bestaan in de behandeling van vragen van gebruikers over die waren of in de opslag, de verzending en het beheer van retourzendingen van die waren, kunnen bij een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker eveneens de indruk wekken dat deze waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld en aldus uit het oogpunt van die gebruikers een verband doen ontstaan tussen zijn diensten en de tekens die op die waren en in de verkoopaanbiedingen van die derde verkopers voorkomen (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

La circonstance que l'exploitant d'un site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne recourt à un mode de présentation uniforme des offres publiées sur son site internet, affichant en même temps ses propres annonces et celles des vendeurs tiers et faisant apparaître son propre logo de distributeur renommé tant sur son site internet que sur l'ensemble de ces annonces, y inclus celles qui sont relatives à des produits offerts par des vendeurs tiers, est susceptible de rendre difficile une telle distinction claire et ainsi de donner à l'utilisateur normalement informé et raisonnablement attentif l'impression que c'est ledit exploitant qui commercialise, en son nom et pour son propre compte, également les produits offerts à la vente par ces vendeurs tiers, partant, lorsque ces produits sont revêtus d'un signe identique à une marque d'autrui, une telle présentation uniforme est susceptible de créer un lien, aux yeux de ces utilisateurs, entre ce signe et les services fournis par ce même exploitant; en particulier, lorsque l'exploitant d'un site internet de vente en ligne associe aux différentes offres, provenant de lui-même ou d'un tiers, sans distinction en fonction de leur origine, une mention du type 'les meilleures ventes', 'les plus demandés' ou 'les plus offerts', aux fins notamment de promouvoir certaines de ces offres, une telle présentation est susceptible de renforcer auprès de l'utilisateur normalement informé et raisonnablement attentif l'impression que les produits ainsi promus sont commercialisés par cet exploitant en son nom et pour son propre compte; les services tels que ceux consistant notamment dans le traitement des questions des utilisateurs relatives à ces produits ou au stockage, à l'expédition et à la gestion des retours desdits produits, sont susceptibles également de donner l'impression, à un utilisateur normalement informé et raisonnablement attentif, que ces mêmes produits sont commercialisés par ledit exploitant en son nom et pour son propre compte, et ainsi de créer un lien, aux yeux de ces utilisateurs, entre ses services et les signes figurant sur ces produits et dans les annonces de ces vendeurs tiers (1). (1) Voir les concl. du MP; C.J.U.E., arrêt dC-148/21 et C-184/21 du 22 décembre 2022.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemerken - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de marktplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Uniforme methode van presentatie van de op de website gepubliceerde verkoopaanbiedingen - Gevolg

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken

MERKEN - Gemeenschapsmerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de marktplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Uniforme methode van presentatie van de op de website gepubliceerde verkoopaanbiedingen - Gevolg

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken

Onder de commerciële communicatie van een onderneming wordt elke vorm van aan derden gerichte communicatie verstaan die ertoe dient haar activiteit, goederen of diensten te promoten of aan te geven dat zij een dergelijke activiteit uitoefent, zodat het gebruik van een teken in de eigen commerciële communicatie van een onderneming veronderstelt dat dit teken in de ogen van derden overkomt als een integrerend bestanddeel van die communicatie en dus als een onderdeel van de activiteit van deze onderneming (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemerken - Beheerder van een website voor onlineverkoop waarin, naast de eigen verkoopaanbiedingen, ook een onlinemarktplaats is geïntegreerd - Website waarvan kan worden geoordeeld dat deze zelf gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan een Uniemerken voor dezelfde waren als deze waarvoor dit merk is ingeschreven - Derde verkopers die op deze marktplaats, zonder toestemming van de houder van dat merk, dergelijke van dat teken voorzien waren te koop aanbieden - Commerciële communicatie van een bedrijf - Begrip

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken

MERKEN - Gemeenschapsmerk - Beheerder van een website

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017, article 9, § 2, a) - Marques - Marque communautaire - Site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne - Annonce publiée par un vendeur tiers actif sur la place de marché - Utilisant un signe identique à une marque d'autrui - Mode de présentation uniforme des offres publiées sur le site internet - Conséquence

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

MARQUES - Marque communautaire - Site internet de vente en ligne intégrant une place de marché en ligne - Annonce publiée par un vendeur tiers actif sur la place de marché - Utilisant un signe identique à une marque d'autrui - Mode de présentation uniforme des offres publiées sur le site internet - Conséquence

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

La communication commerciale d'une entreprise s'entend de toute forme de communication destinée aux tiers, visant à promouvoir son activité, ses biens ou ses services, ou à indiquer l'exercice d'une telle activité, en sorte que l'utilisation d'un signe dans la propre communication commerciale d'une telle entreprise suppose ainsi que ce signe apparaisse, aux yeux des tiers, comme faisant partie intégrante de celle-ci et, partant, comme relevant de l'activité de cette entreprise (1). (1) Voir les concl. du MP; C.J.U.E., arrêt dC-148/21 et C-184/21 du 22 décembre 2022.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017, article 9, § 2, a) - Marques - Marque communautaire - Exploitant d'un site internet de vente en ligne intégrant, outre les propres offres à la vente de celui-ci - Une place de marché en ligne susceptible d'être considéré comme faisant lui-même usage d'un signe identique à une marque de l'Union européenne pour des produits identiques à ceux pour lesquels cette marque est enregistrée - Lorsque des vendeurs tiers proposent à la vente sur cette place de marché de tels produits revêtus de ce signe sans le consentement du titulaire de ladite marque - Communication commerciale d'une entreprise - Notion

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

MARQUES - Marque communautaire - Exploitant d'un site internet

voor onlineverkoop waarin, naast de eigen verkoopaanbiedingen, ook een onlinemarktplaats is geïntegreerd - Website waarvan kan worden geoordeeld dat deze zelf gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan een Uniemerk voor dezelfde waren als deze waarvoor dit merk is ingeschreven - Derde verkopers die op deze marktplaats, zonder toestemming van de houder van dat merk, dergelijke van dat teken voorziene waren te koop aanbieden - Commerciële communicatie van een bedrijf - Begrip

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerk

de vente en ligne intégrant, outre les propres offres à la vente de celui-ci - Une place de marché en ligne susceptible d'être considéré comme faisant lui-même usage d'un signe identique à une marque de l'Union européenne pour des produits identiques à ceux pour lesquels cette marque est enregistrée - Lorsque des vendeurs tiers proposent à la vente sur cette place de marché de tels produits revêtus de ce signe sans le consentement du titulaire de ladite marque - Communication commerciale d'une entreprise - Notion

- Art. 9, § 2, a) Règlement (UE) n° 2017/1001 du Parlement européen et du Conseil du 14 juin 2017 sur la marque de l'Union européenne

C.21.0177.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.3](#)

AC nr. ...

De ouders dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen, waarbij onder middelen met name alle beroepsinkomsten, roerende en onroerende inkomsten van de ouders worden bedoeld, alsook alle voordelen en andere middelen die hun levensstandaard en deze van de kinderen waarborgen; indien de rechter bij het bepalen van die middelen rekening houdt met de mogelijkheden die de ouders onbenut laten om bijkomende inkomsten te verwerven, moeten die mogelijkheden concreet zijn (1). (1) Cass. 2 januari 2014, AR C.12.0164.N, AC 2014, nr. 1.

LEVENSONDERHOUD - Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Bedrag - Raming - Gegevens waarmee rekening kan worden gehouden - Mogelijkheden die de partijen onbenut laten

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Les père et mère sont tenus d'assumer, à proportion de leurs facultés, l'hébergement, l'entretien, la surveillance, l'éducation et la formation de leurs enfants et, par facultés, on entend notamment tous les revenus professionnels, mobiliers et immobiliers des père et mère, ainsi que tous les avantages et autres moyens qui assurent leur niveau de vie et celui des enfants. Si, pour déterminer ces facultés, le juge tient compte des possibilités inexploitées par les père et mère de se procurer des revenus supplémentaires, ces possibilités doivent être concrètes (1). (1) Cass. 2 janvier 2014, RG C.12.0164.N, Pas. 2014, n° 1.

ALIMENTS - Entre ascendants et descendants - Montant - Evaluation - Éléments dont il peut être tenu compte - Possibilités inexploitées par les parties

- Art. 203, § 1er et 2 Ancien Code civil

De ouders dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen, waarbij onder middelen met name alle beroepsinkomsten, roerende en onroerende inkomsten van de ouders worden bedoeld, alsook alle voordelen en andere middelen die hun levensstandaard en deze van de kinderen waarborgen; indien de rechter bij het bepalen van die middelen rekening houdt met de mogelijkheden die de ouders onbenut laten om bijkomende inkomsten te verwerven, moeten die mogelijkheden concreet zijn (1). (1) Cass. 2 januari 2014, AR C.12.0164.N, AC 2014, nr. 1.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering tot levensonderhoud - Bedrag - Gegevens waarmee rekening kan worden gehouden - Mogelijkheden die partijen onbenut laten

- Art. 301, §§ 2 en 3 Oud Burgerlijk Wetboek

Pour fixer le montant de la pension alimentaire après divorce, le juge tient compte des revenus et possibilités des conjoints et de la dégradation significative de la situation économique du bénéficiaire. Si, pour déterminer ces revenus et possibilités, le juge tient compte des possibilités inexploitées par les conjoints de se procurer des revenus supplémentaires, ces dernières doivent être concrètes (1). (1) Cass. 2 janvier 2014, RG C.12.0164.N, Pas. 2014, n° 1.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension alimentaire - Montant - Eléments dont il peut être tenu compte - Possibilités inexploitées par les parties

- Art. 301, § 2 et 3 Ancien Code civil

C.21.0193.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.1](#)

AC nr. ...

De rechter mag geen uitspraak doen over niet gevorderde zaken of meer toekennen dan er gevraagd was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 41.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Beschikkingsbeginsel

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Le juge ne peut se prononcer sur des choses non demandées ou adjuger plus qu'il n'a été demandé (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe dispositif]

- Art. 1138, 2° Code judiciaire

Ieder eindvonnis verwijst, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten; hieruit volgt dat de rechter uitspraak doet over de last van de kosten, los van elke mogelijke vordering van de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 41.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de kosten - Niet gevorderde zaak - Uitwerking

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Veroordeling tot de kosten - Niet gevorderde zaak - Uitwerking

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

Tout jugement définitif prononce, même d'office, la condamnation aux dépens contre la partie qui a succombé. Il s'ensuit que le juge statue sur la charge des dépens indépendamment de toute demande des parties (1). (1) Voir. les concl. du MP.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Condamnation aux dépens - Chose non demandée - Effet

- Art. 1017 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Condamnation aux dépens - Chose non demandée - Effet

- Art. 1017 Code judiciaire

C.21.0321.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.6](#)

AC nr. ...

De schenkingen vallen onder de handelingen met betrekking tot de goederen van de beschermde persoon; hieruit volgt dat de vordering tot herroeping van een door de beschermde persoon gedane schenking wegens ondankbaarheid geen deel uitmaakt van de handelingen met betrekking tot zijn persoon maar van de handelingen met betrekking tot zijn goederen.

ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de persoon die een schenking heeft gedaan onbekwaam wordt verklaard, kan de bewindvoerder over de goederen hem vertegenwoordigen bij het instellen van een vordering tot herroeping van die schenking wegens ondankbaarheid.

ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Onbekwaam verklaarde persoon - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Bewindvoerder over de goederen - Bevoegdheid

- Artt. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Onbekwaam verklaarde persoon - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Bewindvoerder over de goederen - Bevoegdheid

- Artt. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Oud Burgerlijk Wetboek

Les donations relèvent des actes relatifs aux biens de la personne protégée; il s'ensuit que l'action en révocation pour cause d'ingratitude d'une donation consentie par la personne protégée participe, non des actes relatifs à sa personne, mais des actes relatifs à ses biens.

INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Action en révocation pour cause d'ingratitude - Nature de l'acte

- Art. 492/1 Ancien Code civil

INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Nature de l'acte

- Art. 492/1 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Nature de l'acte

- Art. 492/1 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Action en révocation pour cause d'ingratitude - Nature de l'acte

- Art. 492/1 Ancien Code civil

Lorsque la personne qui a consenti une donation est déclarée incapable, l'administrateur de biens peut la représenter pour agir en révocation de cette donation pour cause d'ingratitude.

INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Personne déclarée incapable - Action en révocation pour cause d'ingratitude - Administrateur de biens - Pouvoir

- Art. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation - Personne pourvue d'un administrateur des biens - Personne déclarée incapable - Action en révocation pour cause d'ingratitude - Administrateur de biens - Pouvoir

- Art. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Ancien Code civil

De vordering tot onderzoek van meemoederschap wordt verworpen zodra het bewijs wordt geleverd dat hetzij de vermeende meemoeder geen toestemming tot medisch begeleide voortplanting heeft gegeven overeenkomstig artikel 7 van de wet van 6 juli 2007, hetzij de verwekking van het kind niet het gevolg kan zijn van die voortplanting, zelfs wanneer het bezit van staat van het kind ten aanzien van de meemoeder wordt aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 103.

AFSTAMMING - Meemoederschap - Onderzoek - Verwerping

- Art. 7 Wet 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten

La demande en recherche de comaternité est rejetée dès que la preuve est apportée, soit de l'absence de consentement de la coparente prétendue à la procréation médicalement assistée conformément à l'article 7 de la loi du 6 juillet 2007, soit que la conception de l'enfant ne peut être la conséquence de cette procréation, lors même que la possession d'état de l'enfant à l'égard de la coparente est alléguée (1). (1) Voir les concl. du MP.

FILIATION - Comaternité - Recherche - Rejet

- Art. 7 L. du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes

C.21.0375.F

19 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek impliceert dat de bewaarder van het dier op het ogenblik van het schadelijk feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, en van gebruik, zoals de eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Dieren - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

DIEREN - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

L'article 1385 de l'ancien Code civil implique qu'au moment du fait dommageable, le gardien de l'animal ait la maîtrise de celui-ci, comportant un pouvoir de direction et de surveillance, non subordonné, sans intervention du propriétaire, et un pouvoir d'usage égal à celui du propriétaire (1). (1) Voir concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Animaux - Gardien de l'animal - Maîtrise de l'animal - Notion - Etendue

- Art. 1385 Ancien Code civil

ANIMAUX - Responsabilité hors contrat - Obligation de réparer - Gardien de l'animal - Maîtrise de l'animal - Notion - Etendue

- Art. 1385 Ancien Code civil

Hoewel de feitenrechter in feite oordeelt of de persoon de bewaarder van een dier is, moet het Hof nagaan of die rechter uit de vastgestelde feiten het bestaan van een bewaring naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Burgerlijke zaken - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

Si le juge du fond apprécie en fait si une personne a la garde d'un animal, il appartient à la Cour de vérifier si ce juge a légalement pu déduire des faits constatés l'existence d'une garde (1). (1) Voir concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Responsabilité du gardien de l'animal - Existence d'une garde - Contrôle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière civile - Responsabilité du gardien de l'animal - Existence d'une garde - Contrôle

C.21.0379.F

12 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.4](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat een motorrijtuig niet, of niet uitsluitend, is ontworpen om personen of zaken te vervoeren over wegen of terreinen maar al dan niet uitsluitend dient voor andere doeleinden dan een dergelijk vervoer en dat het voormelde motorrijtuig, op het ogenblik van het ongeval, tevens als machine wordt ingezet, neemt niet weg dat het als een deelnemer aan het wegverkeer kan worden aangemerkt; inzonderheid wanneer het motorrijtuig zich verplaatst op een openbare weg of op een terrein in de zin van artikel 2, § 1, van de wet, en schade veroorzaakt op een wijze die kenmerkend is voor de schade die veroorzaakt wordt door de motorrijtuigen in het wegverkeer, kan het feit dat het voertuig tegelijkertijd als machine wordt ingezet in de voormelde zin niet verhinderen dat geoordeeld kan worden dat de schade werd veroorzaakt in het wegverkeer (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Deelname aan het verkeer - Draagwijdte - Voertuig dat ook als machine is ontworpen

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

La circonstance que le véhicule automoteur impliqué n'est pas conçu, ou ne l'est pas uniquement, pour le transport de personnes ou de choses sur des routes ou des terrains mais pour servir, exclusivement ou non, d'engin destiné à réaliser des opérations autres que pareil transport et que, au moment de l'accident, ce véhicule automoteur est utilisé aussi en tant qu'engin n'empêche pas de considérer qu'il participe à la circulation ; en particulier, lorsque, se déplaçant sur une voie publique ou sur un terrain au sens de l'article 2, § 1er, de la loi, le véhicule automoteur cause des dommages d'une manière qui est caractéristique des dommages provoqués par les véhicules automoteurs dans la circulation, le fait de l'utilisation concomitante du véhicule comme engin, au sens précité, ne saurait empêcher de considérer que les dommages ont été causés dans la circulation (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Participation à la circulation - Portée - Véhicule conçu aussi pour servir d'engin

- Art. 29bis, § 1er, al. 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.21.0398.F

10 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 61, § 4, Financieringswet 1989, dat een wettelijke schuldvernieuwing door verandering van schuldenaar invoert, is van toepassing op de buitencontractuele aansprakelijkheid van de Gemeenschappen wegens de fouten die zij in de uitoefening van die bevoegdheid hebben begaan vóór 1 januari 1989, zelfs als er op die datum een gerechtelijke procedure lopende was.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Monumenten en landschappen - Gewesten die de gemeenschappen opvolgen - Toepassingsgebied - Gevolg

- Art. 61, § 4 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

L'article 61, § 4, de la loi spéciale du 16 janvier 1989, qui organise une novation légale par changement de débiteur, s'applique à la responsabilité extracontractuelle des Communautés en raison des fautes commises dans l'exercice de cette compétence avant le 1er janvier 1989, une procédure judiciaire fût-elle en cours à cette date.

COMMUNAUTE ET REGION - Matière des monuments et sites - Régions succédant aux communautés - Champ d'application - Conséquence

- Art. 61, § 4 Loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions

Wanneer in een conclusie de ongrondwettigheid van een wetsbepaling wegens een discriminatie wordt aangevoerd, dient het arrest zijn weigering om aan het Grondwettelijk Hof de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen in de regel met redenen te omkleden; dit is niet het geval wanneer het arrest oordeelt dat het aangevoerde verschil in behandeling niet bestaat.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Weigering - Wettigheid - Voorwaarde

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 29 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Lorsque l'inconstitutionnalité d'une disposition légale fondée sur une discrimination est invoquée dans des conclusions, l'arrêt est, en règle, tenu de motiver son refus de poser à la Cour constitutionnelle la question préjudicielle proposée; tel n'est pas le cas lorsque l'arrêt considère que la différence de traitement invoquée n'existe pas.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Obligation de poser une question préjudicielle - Refus - Légalité - Condition

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 29 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

C.21.0402.F

12 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.1](#)

AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite wie de bewaarder van de zaak is, mits hij het begrip bewaarder van de zaak niet miskent.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Bewaarder - Begrip - Onaantastbare beoordeling

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge décide souverainement en fait qui est le gardien de la chose, pour autant qu'il ne viole pas la notion de gardien de la chose.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Gardien - Notion - Appréciation souveraine

- Art. 1384, al. 1er Ancien Code civil

C.21.0406.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.2](#)

AC nr. ...

Afstand van het recht op hoger beroep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

BERUSTING - Begrip - Uitlegging

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Berusting - Begrip - Uitlegging

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

La renonciation au droit d'interjeter appel est de stricte interprétation et ne peut se déduire que de faits qui ne sont susceptibles d'aucune autre interprétation (1). (1) Cass. 24 décembre 2021, RG C.19.0566.F, Pas. 2021, n° 830, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.2 ; Cass. 13 décembre 2018, RG C.18.0183.F, Pas. 2018, n° 713.

ACQUIESCENCEMENT - Notion - Interprétation

- Art. 1044 et 1045 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Acquiescement - Notion - Interprétation

- Art. 1044 et 1045 Code judiciaire

De feitenrechter beoordeelt in feite het voornemen van de partij om haar instemming met de beslissing te betuigen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hij niet kan verantwoorden (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

BERUSTING - Toezicht van het Hof van Cassatie - Voorwerp
- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Berusting - Beoordeling door het Hof van Cassatie

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

Le juge du fond apprécie en fait l'intention de la partie de donner son adhésion à la décision. La Cour de cassation se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qu'il ne saurait justifier (1). (1) Cass. 24 décembre 2021, RG C.19.0566.F, Pas. 2021, n° 830, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.2 ; Cass. 13 décembre 2018, RG C.18.0183.F, Pas. 2018, n° 713.

ACQUIESCEMENT - Contrôle de la Cour de cassation - Objet
- Art. 1044 et 1045 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Acquiescement - Appréciation par la Cour de cassation

- Art. 1044 et 1045 Code judiciaire

C.21.0409.F

11 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Alleenverkoopwet, dat een dwingende bepaling is en in het recht op eenzijdige beëindiging van een voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop voorziet, wijkt niet af van artikel 1184 Oud Burgerlijk Wetboek dat de mogelijkheid biedt om, indien een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst haar verbintenissen niet nakomt, de rechter de ontbinding van die overeenkomst te vragen; hieruit volgt dat de partijen enkel een uitdrukkelijk ontbindend beding kunnen overeenkomen in geval van foutieve niet-nakoming door een van hen van haar verbintenissen, maar niet om een reden die met een dergelijke niet-nakoming geen verband houdt (1). (1) Cass. 30 juni 1995, AR C.93.0256.N, AC 1995, nr. 346.

KOOP - Voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop - Bepaling die voorziet in het recht op eenzijdige beëindiging - Een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst die haar verbintenissen niet nakomt - Uitwerking

- Art. 2, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

KOOP - Voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop - Bepaling die voorziet in het recht op eenzijdige beëindiging - Een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst die haar verbintenissen niet nakomt - Gevolg -

L'article 2, alinéa 1er, de la loi du 27 juillet 1961, disposition impérative, qui organise le droit de résiliation unilatérale d'une telle concession de vente exclusive à durée indéterminée, ne déroge pas à l'article 1184 de l'ancien Code civil qui permet, pour le cas où l'une des deux parties à un contrat synallagmatique ne satisfait pas à son engagement, de demander au juge la résolution de cette convention; il s'ensuit que les parties ne peuvent convenir d'une clause résolutoire expresse qu'en cas d'inexécution fautive par l'une d'entre elles de ses engagements, mais non pour un motif étranger à une telle inexécution (1). (1) Cass. 30 juin 1995, RG C.93.0256.N, Pas. 1995, n° 346.

VENTE - Concession de vente exclusive à durée indéterminée - Disposition organisant le droit de résiliation unilatérale - Une des deux parties à un contrat synallagmatique ne satisfait pas à son engagement - Effet

- Art. 2, al. 1er L. du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée

- Art. 1184 Ancien Code civil

VENTE - Concession de vente exclusive à durée indéterminée - Disposition organisant le droit de résiliation unilatérale - Une des deux parties à un contrat synallagmatique ne satisfait pas à son engagement - Conséquence - Effet

Uitwerking

- Art. 2, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop
- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 2, al. 1er L. du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée
- Art. 1184 Ancien Code civil

C.21.0425.F

25 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230525.1F.2](#)

AC nr. ...

Een partij bij een overeenkomst kan ten aanzien van zijn medecontractant enkel buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien de hem verweten fout niet enkel een tekortkoming vormt aan de contractuele verplichting maar ook aan de algemene voorzichtigheidsplicht en dat die fout andere schade heeft veroorzaakt dan die welke voortvloeit uit de wanprestatie van de overeenkomst; de schade die voortvloeit uit de wanprestatie van de overeenkomst, is de schade die in een noodzakelijk oorzakelijk verband met die tekortkoming staat, ook al is ze daar slechts een onrechtstreeks gevolg van (1). (1) Zie concl. OM.

La responsabilité extra-contractuelle d'une partie contractante ne peut être engagée à l'égard de son cocontractant que si la faute qui lui est imputée constitue un manquement non seulement à l'obligation contractuelle mais aussi à l'obligation générale de prudence ou à une obligation générale de prudence et que cette faute ait causé un dommage autre que celui qui résulte de la mauvaise exécution du contrat; le dommage qui résulte de la mauvaise exécution du contrat le dommage qui est en relation causale nécessaire avec ce manquement, lors même qu'il n'en est qu'une suite indirecte (1). (1) Voir les concl. du MP.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Tekortkoming aan de voorzichtigheidsplicht - Andere schade dan die voortvloeiend uit de wanuitvoering van de overeenkomst - Begrip

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Responsabilités contractuelle et extracontractuelle - Responsabilité extracontractuelle - Manquement à l'obligation de prudence - Dommage autre que celui résultant de la mauvaise exécution du contrat - Notion

C.21.0486.F

12 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6](#)

AC nr. ...

Uit het feit dat een rechtshandeling van een administratieve overheid in de regel enkel kan worden ingetrokken indien ze onregelmatig is, kan niet worden afgeleid dat de overheid die een dergelijke rechtshandeling intrekt de onregelmatigheid ervan heeft erkend en evenmin dat de rechter die kennisneemt van de vordering tot vergoeding van de schade die zou zijn veroorzaakt door de onregelmatigheid van een ingetrokken rechtshandeling, de wettigheid ervan niet kan toetsen of enkel uitspraak kan doen over de wettigheid van die rechtshandeling als hij de intrekking vooraf onwettig heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

De ce qu'un acte d'une autorité administrative ne peut, en règle, être retiré que s'il est irrégulier, il ne se déduit, ni que l'autorité qui retire un tel acte en a reconnu l'irrégularité, ni que le juge, saisi d'une demande de réparation du préjudice dont la cause est imputée à l'illégalité dont serait entaché un acte qui a été retiré, ne peut en vérifier la légalité, ni qu'il ne peut se prononcer sur la légalité de cet acte qu'à la condition qu'il ait préalablement déclaré illégal l'acte de retrait (1). (1) Voir les concl. du MP.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Voorwaarde - Gevolgen voor de

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Acte administratif - Retrait - Condition - Effet dans le chef de l'autorité administrative -

administratieve overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheid van de rechter in geval van intrekking van een rechtshandeling - Gevolgen

MACHTEN - Uitvoerende macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Voorwaarde - Gevolgen voor de administratieve overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheid van de rechter in geval van intrekking van een rechtshandeling - Gevolgen

Constitution - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Contrôle de la légalité de l'acte - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge en cas de retrait d'acte - Effets

POUVOIRS - Pouvoir exécutif - Acte administratif - Retrait - Condition - Effet dans le chef de l'autorité administrative - Constitution - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Contrôle de la légalité de l'acte - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge en cas de retrait d'acte - Effets

De intrekking is een beslissing waarbij een overheid met terugwerkende kracht een rechtshandeling opheft die zij heeft gesteld, zodat die geacht wordt nooit te hebben bestaan, en ze heeft dezelfde uitwerking als een nietigverklaring (2). (2) Zie concl. OM.

MACHTEN - Uitvoerende macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Begrip - Uitwerking

Le retrait est une décision par laquelle une autorité supprime rétroactivement un acte qu'elle a pris, de sorte que celui-ci est censé n'avoir jamais existé, et il a le même effet qu'une annulation (1). (1) Voir les concl. du MP.

POUVOIRS - Pouvoir exécutif - Acte administratif - Retrait - Notion - Effet

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, alvorens hieraan uitwerking te verlenen, dienen ze ook, wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van de toewijzing van de overheidsopdracht, uitspraak te doen over de toepassingsvoorwaarden van artikel 15, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, en van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Toewijzing van een overheidsopdracht - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

Si les cours et tribunaux ont, en vertu de l'article 159 de la Constitution, le pouvoir et le devoir de vérifier, avant de lui donner effet, la légalité interne et la légalité externe de tout acte administratif sur lequel est fondée une demande, une défense ou une exception, il leur incombe aussi, lorsqu'ils sont saisis d'une demande en indemnisation fondée sur l'illégalité de l'acte d'attribution du marché, de statuer sur les conditions d'application des articles 15, alinéa 1er, de la loi du 24 décembre 1993, et 1382 et 1383 de l'ancien Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Constitution - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Acte d'attribution d'un marché public - Contrôle de la légalité externe et interne de l'acte - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 15, al. 1er L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services
- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Contrôle de la légalité externe et interne de l'acte - Acte d'attribution d'un marché public - Retrait - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
 - Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
 - Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
MACHTEN - Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
 - Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
 - Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter
 - Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
 - Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
 - Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 15, al. 1er L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services
 - Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Constitution - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Acte d'attribution d'un marché public - Contrôle de la légalité externe et interne de l'acte - Retrait - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
 - Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 15, al. 1er L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services
MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Constitution - Article 159 - Pouvoirs des cours et tribunaux - Acte d'attribution d'un marché public - Contrôle de la légalité externe et interne de l'acte - Retrait - Demande d'indemnisation d'un dommage - Pouvoirs du juge

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 15, al. 1er L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services
 - Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.21.0499.N

20 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.2](#)

AC nr. ...

De rechter kan ambtshalve of op verzoek van de schuldenaar de straf die bestaat in het betalen van een bepaalde geldsom verminderen wanneer die som kennelijk het bedrag te boven gaat dat de partijen konden vaststellen om de schade wegens de niet-uitvoering van de overeenkomst te vergoeden nu een schadebeding niettegenstaande haar geoorloofd karakter vatbaar is voor rechtsmisbruik (1). (1) Cass. 22 oktober 2004, AR C.03.0088.N, AC 2004, nr. 498; Cass. 26 januari 2001, AR C.99.0483.N, AC 2001, nr. 52.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Strafbeding - Bevoegdheid van de rechter - Potentiële schade - Werkelijke schade

- Artt. 1134, 1226 en 1231, §1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
 - Artt. 1134, 1226 en 1231, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge peut, d'office ou à la demande du débiteur, réduire la peine qui consiste dans le paiement d'une somme déterminée lorsque cette somme excède manifestement le montant que les parties pouvaient fixer pour réparer le dommage résultant de l'inexécution de la convention, dès lors qu'une clause pénale, nonobstant sa licéité, est susceptible de constituer un abus de droit (1). (1) Cass. 22 octobre 2004, RG C.03.0088.N, Pas. 2004, n° 498 ; Cass. 26 janvier 2001, RG C.99.0483.N, Pas. 2001, n° 52.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Clause pénale - Compétence du juge - Dommage potentiel - Dommage réel

- Art. 1134, 1226 et 1231, § 1er, al. 1er Ancien Code civil
 - Art. 1134, 1226 et 1231, § 1er, al. 1er Ancien Code civil

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, wat onder meer het geval is wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; de rechter moet bij diens beoordeling rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 1 oktober 2010, AR. C.09.0565.N, AC 2010, nr. 571; Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0416.F, AC 2010, nr. 89; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182; Cass. 12 december 2005, AR S.05.0035.F, AC 2005, nr. 664.

RECHTSMISBRUIK - Begrip - Rechter - Beoordeling
- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

L'abus de droit consiste en l'exercice d'un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente. C'est notamment le cas lorsque le préjudice causé est disproportionné par rapport à l'avantage obtenu ou poursuivi par le titulaire du droit. Dans l'appréciation des intérêts en présence, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de l'espèce (1). (1) Cass. 1er octobre 2010, RG C.09.0565.N, Pas. 2010, n° 571 ; Cass. 8 février 2010, RG C.09.0416.F, Pas. 2010, n° 89 ; Cass. 9 mars 2009, RG C.08.0331.F, Pas. 2009, n° 182 ; Cass. 12 décembre 2005, RG S.05.0035.F, Pas. 2005, n° 664.

ABUS DE DROIT - Notion - Juge - Appréciation
- Art. 1134 Ancien Code civil

C.21.0522.F

23 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.6](#)

AC nr. ...

In zoverre een wiskundige formule tot doel heeft niet enkel de gegevens in feite maar ook de gegevens in rechte waarop de rechter zijn beslissing baseert in cijfers uit te drukken, kan de vergissing in die formule een rechtsdwaling uitmaken; de middelen die het arrest verwijten een dergelijke vergissing te maken en aldus de daarin aangevoerde bepalingen van het WIB92 te schenden, zijn bijgevolg ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Algemeen -
Uitwerking of keuze van een wiskundige formule - Vergissing -
Omschrijving - Middelen die het arrest verwijten een
rechtsdwaling te begaan - Ontvankelijkheid

Dans la mesure où une formule mathématique a pour fonction de traduire en chiffres, non seulement les éléments de fait, mais aussi les éléments de droit retenus par le juge pour fonder sa décision, l'erreur dont elle est affectée peut constituer une erreur de droit; sont dès lors recevables les moyens qui font grief à l'arrêt de commettre pareille erreur en violant les dispositions qu'ils invoquent du Code des impôts sur les revenus 1992.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Généralités - Elaboration ou
choix d'une formule mathématique - Erreur - Qualification - Moyens
faisant grief à l'arrêt de commettre une erreur de droit - Recevabilité

Het arrest dat voor het vaststellen van het brutobedrag van de uitkering na echtscheiding een nettobedrag tot beloop van tachtig pct. in aanmerking neemt, terwijl dit percentage moet worden toegepast op het brutobedrag van de uitkering na echtscheiding om te bepalen tot op welke hoogte deze belastbaar is, schendt artikel 99 WIB92.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED -
Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Bedrag van de
uitkering na echtscheiding - Vaststelling van een maandelijks
nettobedrag - Wijze van berekening van het brutobedrag dat
de belasting definitief omvat
- Art. 99 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'arrêt, qui pour fixer le montant brut de la pension après divorce retient le montant net jusqu'à concurrence de quatre-vingts pour cent, alors que cette quotité s'applique au montant brut de la pension après divorce pour déterminer la mesure dans laquelle elle est imposable, viole l'article 99 du Code des impôts sur les revenus 1992.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux
personnes - Epoux - Montant de la pension après divorce - Fixation
d'un montant net par mois - Mode de calcul du montant brut
incluant définitivement la charge fiscale
- Art. 99 Code des impôts sur les revenus 1992

Het arrest dat voor het vaststellen van het brutobedrag van de onderhoudsuitkering een nettobedrag tot beloop van tachtig pct. in aanmerking neemt, terwijl dit percentage moet worden toegepast op het brutobedrag van de onderhoudsuitkering om te bepalen tot op welke hoogte deze belastbaar is, schendt artikel 99 WIB92.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Bedrag van de onderhoudsuitkering van de echtgenote - Vaststelling van een maandelijks nettobedrag - Wijze van berekening van het brutobedrag dat de belasting definitief omvat

- Art. 99 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'arrêt, qui pour fixer le montant brut du secours alimentaire retient le montant net jusqu'à concurrence de quatre-vingts pour cent, alors que ce taux s'applique au montant brut du secours alimentaire pour déterminer la mesure dans laquelle il est imposable, viole l'article 99 du Code des impôts sur les revenus 1992.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Procédure en divorce - Mesures provisoires - Montant du secours alimentaire de l'épouse - Fixation d'un montant net par mois - Mode de calcul du montant brut incluant définitivement la charge fiscale

- Art. 99 Code des impôts sur les revenus 1992

C.22.0012.F

6 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter wijst op "het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit in het klassieke internationaal recht" en oordeelt dat die "volkenrechtelijke regel die de personen met een dubbele nationaliteit de diplomatieke bescherming ontzegt, past binnen de context waarin het litigieuze bilaterale investeringsverdrag werd gesloten", aangezien "een bilateraal investeringsverdrag per definitie past in het kader van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten", waaruit volgens de rechtbank volgt dat de diplomatieke betrekkingen tussen de staten het algemeen kader vormen voor het sluiten van een bilateraal investeringsverdrag dat de bescherming van particuliere investeringen beoogt, kan hij oordelen dat deze gewoonteregels een relevante regel is in de zin van artikel 31, § 3, c), van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (1). (1) Zie concl. OM.

ARBITRAGE - Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregels - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregels waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

4/05/2026

En relevant « l'absence de protection diplomatique des binationaux en droit international classique » et en considérant que cette « règle de droit des gens qui prive les binationaux de protection diplomatique fait partie du contexte dans lequel fut conclu le traité bilatéral d'investissement litigieux » dès lors que, « par essence, un traité bilatéral d'investissement s'inscrit dans le cadre des relations diplomatiques interétatiques », d'où il suit, qu'aux yeux du tribunal, les relations diplomatiques interétatiques constituent le cadre général permettant la conclusion d'un traité bilatéral d'investissement ayant pour objet la protection d'investissements privés, le juge peut considérer que cette règle coutumière est une règle pertinente au sens de l'article 31, § 3, c), de la Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Arbitrage international - Traités et engagements internationaux - Traité bilatéral d'investissement - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Critère d'interprétation supplémentaire - Règle pertinente de droit international applicable dans les relations entre les parties - Contexte des relations diplomatiques interétatiques - Règle coutumière - Détermination de l'existence éventuelle d'une règle coutumière consacrant l'absence de protection diplomatique des binationaux - Portée

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregel - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregel waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

Er kan een beroep worden gedaan op aanvullende uitleggingsmiddelen om de betekenis voortvloeiend uit de toepassing van artikel 31 van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht te bevestigen; de verwijzing naar de voorbereidende werken van het verdrag is hier een voorbeeld van (1). (1) Zie concl. OM.

ARBITRAGE - Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

Wanneer het onderzoek van het middel de inzage van de arbitrale uitspraak vereist en die uitspraak slechts gedeeltelijk is weergegeven in het bestreden vonnis, niet deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging die voor de feitenrechter werd gevolgd en niet bij het verzoekschrift is gevoegd, is het middel niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

ARBITRAGE - Internationale arbitrage - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Uitspraak - Voorwaarden

CASSATIEMIDDELEN - Algemeen - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Arbitrage - Uitspraak - Voorwaarden

- Art. 31, § 1er et 3, c) Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Traité bilatéral d'investissement - Arbitrage - Arbitrage international - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Critère d'interprétation supplémentaire - Règle pertinente de droit international applicable dans les relations entre les parties - Contexte des relations diplomatiques interétatiques - Règle coutumière - Détermination de l'existence éventuelle d'une règle coutumière consacrant l'absence de protection diplomatique des nationaux - Portée

- Art. 31, § 1er et 3, c) Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

Il peut être fait appel à des moyens complémentaires d'interprétation pour confirmer le sens résultant de l'application de l'article 31 de la Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités; la référence aux travaux préparatoires du traité est exemplative (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Arbitrage international - Traités et engagements internationaux - Traité bilatéral d'investissement - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Moyens complémentaires d'interprétation - Conditions - Exemple

- Art. 31 et 32 Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Traité bilatéral d'investissement - Arbitrage - Arbitrage international - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Moyens complémentaires d'interprétation - Conditions - Exemple

- Art. 31 et 32 Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

Lorsque l'examen du moyen impose de prendre connaissance de la sentence arbitrale et que celle-ci n'est reproduite que partiellement dans le jugement attaqué, ne se trouve pas dans le dossier de la procédure suivie devant le juge du fond et n'est pas jointe à la requête, le moyen est irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Arbitrage international - Moyen de cassation - Recevabilité - Lien avec la décision attaquée - Sentence - Conditions

MOYEN DE CASSATION - Généralités - Recevabilité - Lien avec la décision attaquée - Arbitrage - Sentence - Conditions

Hoewel het EVRM en het Eerste Aanvullend Protocol EVRM geen regels van internationaal recht zijn die op de partijen bij een verdrag van toepassing zijn, zoals in het geval van het bilateraal verdrag dat door Frankrijk en de Republiek Mauritius in 2010 werd gesloten, kan het litigieuze verdrag niet worden uitgelegd in het licht van het EVRM en van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM, aangezien de Republiek Mauritius hierdoor niet is gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

ARBITRAGE - Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

Si la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et le Premier Protocole additionnel à cette convention ne constituent pas des règles de droit international applicables entre les parties à un traité, comme dans le cas du traité bilatéral conclu en mars 2010 entre la France et la République de Maurice, le traité litigieux ne peut être interprété à la lumière de cette convention et du Premier Protocole additionnel, puisqu'il ne lie pas la République de Maurice (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Arbitrage international - Traités et engagements internationaux - Traité bilatéral d'investissement conclu entre la France et la République de Maurice - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Critère d'interprétation supplémentaire - Règle pertinente de droit international applicable dans les relations entre les parties - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et le Premier Protocole additionnel à cette convention - Conditions d'application

- Art. 31, § 1er et 3 Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Traité bilatéral d'investissement conclu entre la France et la République de Maurice - Arbitrage - Arbitrage international - Interprétation des traités - Bonne foi - Contexte - Objet - But - Critère d'interprétation supplémentaire - Règle pertinente de droit international applicable dans les relations entre les parties - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et le Premier Protocole additionnel à cette convention - Conditions d'application

- Art. 31, § 1er et 3 Convention de Vienne du 23 mai 1969 sur le droit des traités

C.22.0019.N

20 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.1](#)

AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen, moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten, zoals de onderhoudslasten voor een niet-gemeenschappelijk kind (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2012, AR C.12.0108.F, AC 2012, nr. 569.

LEVENSONDERHOUD - Bepalen van de middelen van elk van de ouders - Redelijkerwijze onvermijdelijke lasten - Niet-gemeenschappelijk kind - Rechter

- Artt. 203 en 203bis Oud Burgerlijk Wetboek

Pour fixer la contribution des parents aux frais exposés pour leurs enfants, le juge doit tenir compte des facultés dont ils peuvent réellement disposer, déduction faite des charges raisonnables inévitables, telles que les charges d'entretien pour un enfant non commun (1). (1) Voy. Cass. 25 octobre 2012, RG C.12.0108.F, Pas. 2012, n° 569.

ALIMENTS - Détermination des facultés de chacun des parents - Charges raisonnables inévitables - Enfant non commun - Juge

- Art. 203 et 203bis Ancien Code civil

C.22.0029.F

23 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

*BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Openbaar ministerie -
Recht om een ambtshalve vordering in te stellen -
Voorwaarde - Openbare orde - Begrip*

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

*HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale
zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar
ministerie - Recht om hoger beroep aan te tekenen -
Voorwaarde - Openbare orde - Begrip*

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

*NATIONALITEIT - Palestijn - Vonnis dat het statuut van
staatloze toekent - Hoger beroep van het openbaar ministerie -
Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip*

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

*OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Recht om een
ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare
orde - Begrip*

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

*OPENBARE ORDE - Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken -
Recht om een ambtshalve vordering in te stellen -
Voorwaarde - Openbare orde - Begrip*

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Il ne résulte pas de l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire que l'action d'office appartient au ministère public chaque fois qu'une disposition d'ordre public ou concernant l'ordre public a été violée ; les exigences de l'ordre public qui, au sens de cette disposition, peuvent justifier pareille intervention impliquent que l'ordre public soit mis en péril par un état de choses auquel il importe de remédier (1). (1) Voir les concl. du MP.

*ACTION CIVILE - Ministère public - Droit d'action d'office -
Condition - Ordre public - Notion*

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

*APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et
sociale) - Décisions et parties - Ministère public - Droit d'interjeter
appel - Condition - Ordre public - Notion*

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

*NATIONALITE - Palestinien - Jugement accordant le statut
d'apatride - Appel du ministère public - Recevabilité - Condition -
Ordre public - Notion*

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

*MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Droit d'action d'office -
Condition - Ordre public - Notion*

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

*ORDRE PUBLIC - Ministère public - Matière civile - Droit d'action
d'office - Condition - Ordre public - Notion*

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

De fout van de administratieve overheid waarvoor ze aansprakelijk kan worden gesteld, bestaat in een gedraging die hetzij neerkomt op een verkeerd optreden dat moet worden beoordeeld naar de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige overheid die in dezelfde omstandigheden verkeert, hetzij, behoudens onoverkomelijke dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond, een schending inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die deze overheid verplicht niets te doen of op een bepaalde manier wel iets te doen (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Fout van de administratieve overheid - Begrip

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

La faute de l'autorité administrative pouvant engager sa responsabilité consiste en un comportement qui, ou bien s'analyse en une erreur de conduite devant être appréciée suivant le critère de l'autorité normalement soigneuse et prudente, placée dans les mêmes conditions, ou bien, sous réserve d'une erreur invincible ou d'une autre cause de justification, viole une norme de droit national ou d'un traité international ayant des effets directs dans l'ordre interne qui impose à cette autorité de s'abstenir ou d'agir d'une manière déterminée (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Faute de l'autorité administrative - Notion

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Beoordeling door het Hof van Cassatie

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Feit - Fout

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Si le juge apprécie souverainement les faits dont il déduit l'existence d'une faute, la Cour contrôle si le juge a légalement déduit sa décision des faits constatés (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Appréciation par la Cour de cassation

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Responsabilité hors contrat - Fait - Faute

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

C.22.0046.F

26 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.2](#)

AC nr. ...

De verkoper is de uitwinningsvergoeding verschuldigd zodra hij verzuimt het bestaan op te geven van een niet-zichtbare erfdienstbaarheid die het verkochte goed bezwaart, zonder dat vereist is dat die erfdienstbaarheid van een dergelijk belang moet zijn dat de koper het goed niet zou hebben gekocht indien hij daarvan op de hoogte was geweest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 72.

KOOP - Met een niet-zichtbare erfdienstbaarheid bezwaard
4/05/2026

Le vendeur doit l'indemnité d'éviction dès qu'il omet de déclarer l'existence d'une servitude non apparente grevant le bien vendu, sans qu'il soit requis que cette servitude soit d'une importance telle que l'acquéreur n'aurait pas acheté le bien s'il en avait eu connaissance (1). (1) Voir les concl. du MP.

VENTE - Bien grevé d'une servitude non apparente - Absence de

goed - Geen opgave van het bestaan van de
erfdienstbaarheid - Gevolg - Uitwinningsvergoeding
- Artt. 1637 en 1638 Oud Burgerlijk Wetboek

déclaration d'existence de la servitude - Conséquence - Indemnité
d'éviction
- Art. 1637 et 1638 Ancien Code civil

C.22.0069.N

20 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.10](#)

AC nr. ...

De rechter, die bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, rekening moet houden met alle concrete omstandigheden van de zaak, moet geen rekening houden met toekomstige en onzekere omstandigheden.

RECHTSMISBRUIK - Taak van de rechter - Beoordeling van de belangen in het geding

Dans l'appréciation des intérêts en présence, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances concrètes de l'espèce mais pas de circonstances futures et incertaines.

ABUS DE DROIT - Mission du juge - Appréciation des intérêts en présence

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, wat onder meer het geval is wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen (1). (1) Cass. 7 september 2020, AR C.19.0034.N-C.19.0118.N, AC 2020, nr. 495; Cass. 27 april 2020, AR C.19.0435.N, AC 2020, nr. 247; Cass. 27 januari 2020, AR C.19.0020.N, AC 2020, nr. 75; Cass. 20 december 2019, AR C.19.0289.N, AC 2019, nr. 685; Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127.N, AC 2019, nr. 682; Cass. 18 oktober 2019, AR C.19.0136.N, AC 2019, nr. 534.

RECHTSMISBRUIK - Bouwheer - Architect - Opmaak van een uitvoeringsontwerp - Controle op de uitvoering van de werken - Verzuim

L'abus de droit consiste en l'exercice d'un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente. C'est notamment le cas lorsque le préjudice causé est disproportionné par rapport à l'avantage obtenu ou poursuivi par le titulaire du droit (1). (1) Cass. 7 septembre 2020, RG C.19.0034.N-C.19.0118.N, Pas. 2020, n° 495 ; Cass. 27 avril 2020, RG C.19.0435.N, Pas. 2020, n° 247 ; Cass. 27 janvier 2020, RG C.19.0020.N, Pas. 2020, n° 75 ; Cass. 20 décembre 2019, RG C.19.0289.N, Pas. 2019, n° 685 ; Cass. 19 décembre 2019, RG C.19.0127.N, Pas. 2019, n° 682 ; Cass. 18 octobre 2019, RG C.19.0136.N, Pas. 2019, n° 534.

ABUS DE DROIT - Maître de l'ouvrage - Architecte - Elaboration d'un projet d'exécution - Contrôle de l'exécution des travaux - Absence

C.22.0079.N

20 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.5](#)

AC nr. ...

De partijen kunnen een overdracht van een bedrijfstak onderwerpen aan de regeling omschreven in de artikelen 760 tot 762 en 764 tot 767 Wetboek van Vennootschappen; de overdracht heeft in dat geval de overdracht van rechtswege van de aan de bedrijfstak verbonden activa en passiva tot gevolg; deze rechtsopvolging geldt niet bij aandelen.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Algemene rechtsopvolging of rechtsopvolging onder algemene titel - Overdracht van een bedrijfstak

Les parties peuvent soumettre la cession d'une branche d'activité au régime organisé par les articles 760 à 762 et 764 à 767 du Code des sociétés ; la cession a comme conséquence entraîne en ce cas le transfert de plein droit des actifs et passifs qui se rattachent à la branche d'activité ; cette transmission ne s'applique pas en cas de cession d'actions.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Transmission universelle ou transmission à titre universel - Cession d'une branche d'activité

- Artt. 760 tot 762, 764 tot 767, 763 en 770 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Artt. 1121 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 760 à 762, 764 à 767, 763 à 770 Code des sociétés
- Art. 1121 et 1165 Ancien Code civil

C.22.0081.F

12 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de veroorzaker van de hinder een overheid is, moet de rechter, bij de beoordeling van de omvang van die hinder, de lasten in aanmerking nemen die een particulier moet dragen in het collectief belang.

BURENHINDER [ZIE: 008/06.04 AANSPRAKELIJKHEID BUIT - Hinder - Veroorzaker - Overheid - Omvang van de hinder - Beoordeling - Collectief belang

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque l'auteur est un pouvoir public, le juge doit, en vue d'apprécier l'importance du trouble, tenir compte des charges qu'un particulier doit supporter dans l'intérêt collectif.

VOISINAGE (TROUBLES DE) [VOIR: 008/06.04 RESPONSABIL - Trouble - Auteur - Pouvoir public - Importance du trouble - Appréciation - Intérêt collectif

- Art. 544 Ancien Code civil

C.22.0091.F

3 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231103.1F.2](#)

AC nr. ...

De opmerkingen die de rechter ambtshalve uit het debat kan weren, zijn die welke zijn ontvangen na het verstrijken van de termijn die voor het maken van die opmerkingen was vastgesteld, zonder dat vereist is dat de deskundige die opmerkingen moet hebben ontvangen vóór de neerlegging van zijn eindverslag.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Opmerkingen van de partijen en van hun technische raadslieden - Ambtshalve geweerde opmerkingen - Voorwaarde

- Art. 976, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Les observations que le juge peut écarter d'office des débats sont celles qui sont reçues après l'expiration du délai fixé pour leur formulation, sans qu'il soit requis qu'elles aient été reçues par l'expert avant le dépôt de son rapport définitif.

EXPERTISE - Observations des parties et de leurs conseillers techniques - Ecartement d'office - Condition

- Art. 976, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.22.0106.F

23 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.2](#)

AC nr. ...

Bij gebrek aan een forumkeuzebeding is de eiser niet gehouden zijn vordering in te stellen voor de rechter van de woonplaats van de verweerder.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verkoopovereenkomst van een nog te bouwen pand - Forumkeuzebeding - Afwezigheid - Gevolg

- Art. 624 Gerechtelijk Wetboek

En l'absence d'une clause d'élection de for, le demandeur n'est pas tenu de porter sa demande devant le juge du domicile du défendeur.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence territoriale - Contrat de vente d'un immeuble à construire - Clause d'élection de for - Absence - Conséquence

- Art. 624 Code judiciaire

C.22.0112.F

23 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich concreet heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; wanneer de rechter het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet hij het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan (1). (1) Cass.10 september 2021, AR C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Verkoopovereenkomst van een nog te bouwen pand - Forumkeuzebeding - Afwezigheid - Gevolg

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

L'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage tel qu'il s'est réalisé suppose que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est produit; le juge, qui apprécie l'existence d'un tel lien, doit reconstruire le cours des événements en omettant la faute, sans modifier les autres conditions dans lesquelles le dommage est survenu (1). (1) Cass.10 septembre 2021, RG C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Contrat de vente d'un immeuble à construire - Clause d'élection de for - Absence - Conséquence

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Wanneer de fout bestaat uit een verzuim, houdt de reconstructie van het verloop van de gebeurtenissen in dat de fout vervangen moet worden door de positieve gedraging die onder dezelfde voorwaarden moest worden vertoond (1). (1) Cass.10 september 2021, AR C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Fout die bestaat uit een verzuim - Verplichting van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque la faute consiste en une omission, la reconstruction du cours des événements implique de remplacer la faute par le comportement positif qui aurait dû être adopté dans les mêmes condition (1). (1) Cass.10 septembre 2021, RG C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Faute consistant en une omission - Obligation du juge

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

C.22.0123.F

9 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.3](#)

AC nr. ...

Bij het vaststellen van de vergoeding van naar billijkheid geraamde schade moet de rechter zich plaatsen op het tijdstip van zijn uitspraak.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Schade - Raming naar billijkheid - Vaststelling van de vergoeding - Tijdstip waarop de rechter uitspraak doet

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Pour déterminer l'indemnité relative à un dommage évalué en équité, le juge doit se placer au moment où il statue.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Dommage - Evaluation en équité - Détermination de l'indemnité - Moment où le juge statue

- Art. 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.22.0132.F

23 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.4](#)

AC nr. ...

De vernietiging van een overeenkomst, die ex tunc uitwerking heeft, verplicht in de regel elk van de partijen ertoe de prestaties terug te geven die krachtens de vernietigde overeenkomst zijn ontvangen (1). (1) Cass. 21 mei 2004, AR C.03.0501.F, AC 2004, nr. 274.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging - Gevolgen

L'annulation d'une convention qui produit ses effets ex tunc oblige en règle chacune des parties à restituer les prestations reçues en vertu de la convention annulée (1). (1) Cass. 21 mai 2004, RG C.03.0501.F, Pas. 2004, n° 274.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Annulation - Effets

De schuldenaar van de teruggave moet worden vergoed voor de uitgaven die hij heeft moeten doen voor de bewaring van de zaak en voor de nuttige uitgaven die de waarde van de zaak hebben vergroot, binnen de grenzen van de meerwaarde die op het ogenblik van de teruggave wordt begroot.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging - Teruggaveplicht - Omvang

Le débiteur de la restitution doit être indemnisé des dépenses nécessaires à la conservation de la chose qu'il a effectuées, ainsi que des dépenses utiles qui en ont augmenté la valeur dans la limite de la plus-value estimée au moment de la restitution.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Annulation - Obligation de restitution - Etendue

C.22.0136.F

27 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1675/7 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de loop van de interest wordt geschorst ten aanzien van de personen die een zakelijke zekerheid hebben verstrekt om een schuld van de verzoeker te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Schorsing van de loop van de interest - Schuld van de verzoeker - Zakelijke zekerheid - Derde-hypotheekgever - Uitwerking
- Art. 1675/7, § 1, eerste lid, en § 4 Gerechtelijk Wetboek
VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Allerlei - Collectieve schuldenregeling - Schorsing van de loop van de interest - Schuld van de verzoeker - Zakelijke zekerheid - Derde-hypotheekgever - Uitwerking
- Art. 1675/7, § 1, eerste lid, en § 4 Gerechtelijk Wetboek

Il ne suit pas de l'article 1675/7 du Code judiciaire que le cours des intérêts est suspendu à l'égard des personnes qui ont fourni une sûreté réelle pour garantir une dette du requérant (1). (1) Voir les conclusions du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Suspension du cours des intérêts - Dette du requérant - Sûreté réelle - Tiers affectant hypothécaire - Effet
- Art. 1675/7, § 1er, al. 1er, et § 4 Code judiciaire
PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Divers - Règlement collectif de dettes - Suspension du cours des intérêts - Dette du requérant - Sûreté réelle - Tiers affectant hypothécaire - Effet
- Art. 1675/7, § 1er, al. 1er, et § 4 Code judiciaire

C.22.0155.F

1 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.4](#)

AC nr. ...

Artikel 577-9, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, in de toepasselijke versie voortvloeiend uit de wet van 2 juni 2010 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek teneinde de werking van de mede-eigendom te moderniseren en transparanter te maken, is van toepassing op de vorderingen tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten, bedoeld in artikel 577-9, § 6, 2°, zodat die vorderingen gericht kunnen worden tegen de vereniging van mede-eigenaars die de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om zichzelf daartegen te verdedigen (1). (1) Zie concl. OM.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Vereniging van mede-eigenaars - Hoedanigheid en belang - Vorderingsrecht - Recht van verdediging - Vordering tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten

- Art. 577-9, § 1, eerste lid, en § 6, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Hoedanigheid en belang tot handelen - Hoedanigheid en belang van de verweerder - Vordering tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten - Vereniging van mede-eigenaars

- Art. 577-9, § 1, eerste lid, en § 6, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

L'article 577-9, § 1er, alinéa 2, de l'ancien Code civil, dans la version applicable issue de la loi du 2 juin 2010 modifiant le Code civil afin de moderniser le fonctionnement des copropriétés et d'accroître la transparence de leur gestion, s'applique aux demandes tendant à rectifier le mode de répartition des charges visées à l'article 577-9, § 6, 2°, en sorte que ces demandes peuvent être dirigées contre l'association des copropriétaires qui a la qualité et l'intérêt requis pour s'en défendre (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROPRIETE - Copropriété - Association des copropriétaires - Qualité et intérêt - Droit d'action - Droit de la défense - Action en rectification du mode de répartition des charges

- Art. 577-9, § 1er, al. 2, et § 6, al. 2 Ancien Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Qualité et intérêt à agir - Qualité et intérêt du défendeur - Action en rectification du mode de répartition des charges - Association des copropriétaires

- Art. 577-9, § 1er, al. 2, et § 6, al. 2 Ancien Code civil

C.22.0180.F

9 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.7](#)

AC nr. ...

Het hoger beroep tegen een beslissing inzake bevoegdheid kan enkel samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis worden ingesteld, zelfs al werd het vonnis inzake bevoegdheid zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing inzake bevoegdheid - Beslissing zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd - Hoger beroep

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

L'appel contre une décision rendue sur la compétence ne peut être formé qu'avec l'appel contre le jugement définitif, même si le jugement statuant sur la compétence a été exécuté sans réserves.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Décision rendue sur la compétence - Décision exécutée sans réserves - Appel

- Art. 1050, al. 2, et 1055 Code judiciaire

C.22.0197.F

2 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.4](#)

AC nr. ...

De netbeheerder moet worden beschouwd als een leverancier van alle hoeveelheden gas die, verbruikt door een eindafnemer, noch zelf werden opgewekt noch werden gefactureerd door een leverancier die over een leveringsvergunning beschikt.

ENERGIE - Gas - Waals Gewest - Hoeveelheden gas die noch zelf worden opgewekt noch worden gefactureerd door een

Le gestionnaire de réseau doit être considéré comme fournisseur de toutes les quantités de gaz qui, ayant été consommées par un client final, ne sont ni autoproduites ni facturées par un fournisseur disposant d'une licence de fourniture.

ENERGIE - Gaz - Région wallonne - Quantités de gaz qui ne sont ni autoproduites ni facturées par un fournisseur disposant d'une licence - Consommation par les clients finaux - Gestionnaire de

leverancier die over een vergunning beschikt - Verbruik door de eindafnemers - Netbeheerder - Hoedanigheid

- Art. 30, § 5, tweede lid Decr.W.Gew. 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt

réseau - Qualité

- Art. 30, § 5, al. 2 Décr.Rég.w. du 19 décembre 2002 relatif à l'organisation du marché régional du gaz

De vordering die een netbeheerder instelt tegen een natuurlijke persoon die geen onderneming is zoals bedoeld in artikel 573, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek, tot betaling van de levering van gas die deze netbeheerder heeft gefactureerd krachtens voormeld artikel 30, § 5, tweede lid, van het Decreet van het Waalse Gewest van 19 december 2002, behoort tot de bevoegdheid van de vrederechter.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstreckte bevoegdheid (materiële - persoonlijke) - Hoeveelheden gas die noch zelf worden opgewekt noch worden gefactureerd door een leverancier die over een vergunning beschikt - Verbruik door de eindafnemers - Vordering van een netbeheerder tot betaling van de levering van gas - Bevoegde rechter

- Art. 30, § 5, tweede lid Decr.W.Gew. 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt
- Art. 591, 25° Gerechtelijk Wetboek

Relève de la compétence du juge de paix, la demande d'un gestionnaire de réseau introduite à l'encontre d'une personne physique, autre qu'une entreprise visée à l'article 573, alinéa 1er, 1°, du Code judiciaire, de paiement de la fourniture de gaz que ce gestionnaire a facturée en vertu de l'article 30, § 5, alinéa 2, du décret de la Région wallonne du 19 décembre 2002.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence d'attribution - Quantités de gaz qui ne sont ni autoproduites ni facturées par un fournisseur disposant d'une licence - Consommation par les clients finaux - Demande d'un gestionnaire de réseau de paiement de la fourniture de gaz - Juge compétent

- Art. 30, § 5, al. 2 Décr.Rég.w. du 19 décembre 2002 relatif à l'organisation du marché régional du gaz
- Art. 591, 25° Code judiciaire

C.22.0202.F

5 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.4](#)

AC nr. ...

De door de politieke partij aangewezen instelling moet de aan die partij toegekende dotatie aanvragen, ontvangen en beheren; een politieke partij die is opgericht als een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid, kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden, ook al heeft die overeenkomst betrekking op de aan die partij toegekende dotatie.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Jaarlijkse dotatie - Overeenkomst met derden

- Artt. 1er, 1°, 15, 16, 21 en 22 Wet 4 juli 1989 Controle Verkiezingsuitgaven

RECHTSPERSOONLIJKHEID - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Jaarlijkse dotatie - Overeenkomst met derden

- Artt. 1er, 1°, 15, 16, 21 en 22 Wet 4 juli 1989 Controle Verkiezingsuitgaven

Een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden.

Il incombe à l'institution désignée par le parti politique de demander, de percevoir et de gérer la dotation allouée à ce parti; un parti politique constitué sous la forme d'une association qui n'a pas la personnalité juridique ne peut pas, en son nom propre, conclure de contrat avec les tiers, ce contrat fût-il relatif à la dotation allouée à ce parti.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Association sans personnalité juridique - Parti politique - Dotation annuelle - Contrat avec les tiers

- Art. 1er, 1°, 15, 16, 21 et 22 L. du 4 juillet relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales

PERSONNALITE CIVILE - Association sans personnalité juridique - Parti politique - Dotation annuelle - Contrat avec les tiers

- Art. 1er, 1°, 15, 16, 21 et 22 L. du 4 juillet relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales

Une association qui n'a pas la personnalité juridique ne peut, en son nom propre, conclure de contrats avec les tiers.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Gevolgen t.a.v. derden

- Art. 1101 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTSPERSOONLIJKHEID - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Gevolgen t.a.v. derden

- Art. 1101 Oud Burgerlijk Wetboek

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Association sans personnalité juridique - Conséquence vis-à-vis des tiers

- Art. 1101 Ancien Code civil

PERSONNALITE CIVILE - Association sans personnalité juridique - Parti politique - Conséquence vis-à-vis des tiers

- Art. 1101 Ancien Code civil

C.22.0217.F

16 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.4](#)

AC nr. ...

Opzet, in de zin van artikel 1153 Oud Burgerlijk Wetboek, is de opzettelijke fout die begaan wordt met de bedoeling om schade te berokkenen of winst te behalen; het is niet voldoende dat de schuldenaar zich bewust is of moest zijn van de schade die zijn vertraging in de uitvoering kon veroorzaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 44.

INTEREST - Moratoire interest - Schadevergoeding die de wettelijke interest te boven gaat - Voorwaarde - Opzet - Begrip

- Art. 1153 Oud Burgerlijk Wetboek

Le dol est au sens de l'article 1153 de l'ancien Code civil la faute intentionnelle commise dans le but de nuire ou de réaliser un gain; il ne suffit pas que le débiteur ait, ou dût avoir, conscience du dommage causé par son retard d'exécution (1). (1) Voir les concl. du MP.

INTERETS - Intérêts moratoires - Dommages et intérêts excédant les intérêts légaux - Condition - Dol - Notion

- Art. 1153 Ancien Code civil

Een partij is enkel ten aanzien van een andere partij in het ongelijk gesteld indien er tussen die partijen een geding aanhangig is dat het gevolg is van een vordering die tussen hen is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 44.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Veroordeling tot de kosten - In het ongelijk gestelde partij - Begrip

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

Une partie ne succombe à l'égard d'une autre que s'il existe entre ces parties un lien d'instance résultant d'une demande entre elles (1). (1) Voir les concl. du MP.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Condamnation aux dépens - Partie succombante - Notion

- Art. 1017 Code judiciaire

C.22.0220.F

2 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1](#)

AC nr. ...

KERKFABRIEK - Onvoldoende inkomsten - Verplichting van de gemeente - Grens

- Art. 92, eerste lid, 1° Keizerlijk decreet 30 december 1809

Artikel 92, eerste lid, 1°, van het keizerlijk decreet van 30 december 1809 verplicht de gemeenten enkel om, in voorkomend geval, in geval van onvoldoende inkomsten van het kerkbestuur bij te dragen tot de lasten waaraan de kerkbesturen zich niet kunnen onttrekken omdat ze de essentie zelf van hun opdrachten raken.

GEMEENTE - Kerkfabriek - Onvoldoende inkomsten -

FABRIQUE D'EGLISE - Insuffisance de revenus - Obligation de la commune - Limite

- Art. 92, al. 1er, 1° Décret impérial du 30 décembre 1809

L'article 92, alinéa 1er, 1°, du décret impérial du 30 décembre 1809 n'impose aux communes de suppléer, le cas échéant, à l'insuffisance des revenus de la fabrique que pour les charges auxquelles les fabriques ne peuvent se soustraire parce qu'elles constituent l'essence même de leurs fonctions.

COMMUNE - Fabrique d'église - Insuffisance de revenus - Obligation

Verplichting van de gemeente - Grens

- Art. 92, eerste lid, 1° Keizerlijk decreet 30 december 1809

de la commune - Limite

- Art. 92, al. 1er, 1° Décret impérial du 30 décembre 1809

Het verbod voor de rechter om opnieuw uitspraak te doen wanneer hij eenmaal zijn beslissing heeft genomen over een geschilpunt, is enkel van toepassing op de beslissingen die de rechter uitspreekt in het kader van dezelfde procedure en houdt bijgevolg geen verband met de tegen het bestreden arrest aangevoerde grief, die het verwijt opnieuw uitspraak te doen over een geschilpunt dat definitief was beslecht door een beslissing die in het kader van een andere procedure was uitgesproken (1). (1) Cass. 8 juni 2018, AR C.18.0010.F, AC 2008, nr. 369.

L'interdiction faite au juge de statuer à nouveau une fois sa décision prise sur une question litigieuse, n'est applicable qu'aux décisions que le juge prononce dans le cadre de la même procédure et est dès lors étranger au grief fait à l'arrêt attaqué d'à nouveau statuer sur une question litigieuse définitivement tranchée par une décision prononcée dans le cadre d'une autre procédure (1). (1) Cass. 8 juin 2018, RG C.18.0010.F, Pas. 2008, n° 369.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Toepassingsgebied

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Dessaisissement - Champ d'application

- Art. 19 Code judiciaire

De artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek zijn opgeheven door artikel 73 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat wetboek; krachtens artikel 75 van die wet is die opheffing in werking getreden op 1 november 2020; de voormelde artikelen houden bijgevolg geen verband met de grief die het bestreden arrest, dat na de opheffing van die artikelen is gewezen, verwijt de bewijskracht van een authentieke akte te miskennen.

Les articles 1319 à 1322 de l'ancien Code civil ont été abrogés par l'article 73 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un Livre 8 « La preuve »; en vertu de l'article 75 de ladite loi, cette abrogation est entrée en vigueur le 1er novembre 2020; lesdits articles sont dès lors étrangers au grief fait à l'arrêt attaqué, dont la prononciation est postérieure à leur abrogation, de violer la foi due à un acte authentique.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Miskenning van de bewijskracht van een akte - Aangevoerde bepaling - Ontvankelijkheid

- Art. 73 Wet 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

- Artt. 1319 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Aangevoerde bepaling - Ontvankelijkheid

- Art. 73 Wet 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

- Artt. 1319 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Violation de la foi due à un acte - Disposition invoquée - Recevabilité

- Art. 73 L. du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve"

- Art. 1319 et 1322 Ancien Code civil

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Disposition invoquée - Recevabilité

- Art. 73 L. du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve"

- Art. 1319 et 1322 Ancien Code civil

De lasten van het kerkbestuur bestaan in het onderhoud van de kerken, pastorieën en kerkhoven en in geval van onvoldoende inkomsten dient het al het nodige te doen om de herstellingen en de wederopbouw te verrichten; de verplichting voor het kerkbestuur om de schade te vergoeden die het door zijn fout heeft toegebracht aan de aannemer die met de uitvoering werd belast van de werken die door dat bestuur moeten worden verricht krachtens artikel 37, eerste lid, 4°, van het keizerlijk decreet, vormt geen dergelijke last maar vloeit voort uit de wettelijke bepalingen betreffende de aansprakelijkheid van de pleger van een fout.

KERKFABRIEK - Lasten - Omvang - Uitsluiting

- Art. 37, eerste lid, 4° Keizerlijk decreet 30 december 1809

Les charges de la fabrique d'église sont de veiller à l'entretien des églises, presbytères et cimetières, et, en cas d'insuffisance des revenus de la fabrique, de faire toutes diligences nécessaires pour qu'il soit pourvu aux réparations et reconstructions; l'obligation de la fabrique de réparer le dommage que sa faute a causé à l'entrepreneur chargé de l'exécution des travaux qui lui incombent en vertu de l'article 37, alinéa 1er, 4°, du décret impérial ne constitue pas une telle charge mais résulte des dispositions légales relatives à la responsabilité de l'auteur d'une faute.

FABRIQUE D'EGLISE - Charges - Etendue - Exclusion

- Art. 37, al. 1er, 4° Décret impérial du 30 décembre 1809

Een middel dat schending aanvoert van een artikel van een wet waarvan de tekst door een latere wet werd gewijzigd, verwijst naar dat artikel zoals het werd gewijzigd (1). (1) Cass. 29 januari 2009, AR C.07.0616.F, AC 2009, nr. 74.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wetsartikel - Wijziging - Gevolg

Un moyen qui indique comme violé un article d'une loi dont le texte a été modifié par une loi ultérieure vise cet article tel qu'il a été modifié (1). (1) Cass. 29 janvier 2009, RG C.07.0616.F, Pas. 2009, n° 74.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Article de loi - Modification - Conséquence

C.22.0229.F

2 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 16, I, derde lid, Handelshuurwet heeft tot doel de huurder te verplichten de betwisting op korte termijn bij de rechter aanhangig te maken.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurnieuwving, enz.) - Huurnieuwving - Door de verhuurder geweigerde hernieuwving - Betwisting van de redenen door de huurder - Verplichting van de huurder - Voorwerp

- Art. 16, I, 4° Wet van 30 april 1951 **BURGERLIJK WETBOEK**. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

L'alinéa 3 de l'article 16, I, de la loi du 30 avril 1951 a pour objet d'obliger le preneur à saisir le juge de la contestation dans un bref délai.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement - Refus de renouvellement du bailleur - Contestation des motifs par le preneur - Obligation du preneur - Objet

- Art. 16, I, 4° L. du 30 avril 1951 **CODE CIVIL**. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

Wanneer de verhuurder de hernieuwing van de huur weigert wegens grove tekortkomingen van de huurder aan de verplichtingen die voor hem uit de lopende huur voortvloeien, moet hij binnen de op de kennisgeving van zijn weigering gestelde termijn de ernstige tekortkomingen opgeven waarop hij zich beroept, zodat de huurder kan oordelen of hij het wenselijk acht die weigering te betwisten.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Door de verhuurder geweigerde hernieuwing - Ernstige tekortkomingen van de huurder aan de verplichtingen die uit de huur voortvloeien - Verplichting van de verhuurder

- Artt. 14, eerste lid, en 16, I, 4°, eerste en derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Lorsqu'il refuse le renouvellement du bail en raison de manquements graves du preneur aux obligations qui découlent pour lui du bail en cours, le bailleur est tenu d'indiquer, dans le délai imparti pour notifier son refus, les manquements graves qu'il invoque, de manière à permettre au preneur d'apprécier l'opportunité d'une contestation.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement - Refus de renouvellement du bailleur - Manquements graves du preneur aux obligations qui découlent du bail - Obligation du bailleur

- Art. 14, al. 1er, et 16, I, 4°, al. 1er et 3 L. du 30 avril 1951
CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis :
Des règles particulières aux baux commerciaux

C.22.0236.F

13 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.6](#)

AC nr. ...

Bij gebrek aan een rechtsfeit van ingeslotenheid krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek, omdat de eigenaar of de gebruiker van een naburig erf de toegang tot de openbare weg duldt en aldus mogelijk maakt, is artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 112.

ERFDIENSTBAARHEID - Geen ingesloten erf krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek - Artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek - Toepassing - Tijdstip

- Art. 3.135 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Geen ingesloten erf krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek - Artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek - Toepassing - Tijdstip

- Art. 3.135 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"

À défaut d'un fait juridique d'enclavement sous l'empire de l'article 682 de l'ancien Code civil, en raison de la tolérance du propriétaire ou de l'utilisateur d'un fonds voisin permettant l'accès à la voie publique, l'article 3.135 du Code civil s'applique dès son entrée en vigueur (1). (1) Voir les concl. MP.

SERVITUDE - Pas d'enclavement sous l'empire de l'article 682 de l'ancien Code civil - Code civil, article 3.135 - Application - Moment

- Art. 3.135 Code civil - Livre 3: "Les biens"

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Pas d'enclavement sous l'empire de l'article 682 de l'ancien Code civil - Code civil, article 3.135 - Application - Moment

- Art. 3.135 Code civil - Livre 3: "Les biens"

De wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, die in werking is getreden op 1 september 2021, is van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na haar inwerkingtreding; tenzij partijen anders zijn overeengekomen, is ze niet van toepassing 1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden vóór haar inwerkingtreding, 2° op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na haar inwerkingtreding en die betrekking hebben op zakelijke rechten die ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden vóór haar inwerkingtreding; de bepalingen van deze wet kunnen geen afbreuk doen aan de rechten die zouden zijn verkregen vóór de inwerkingtreding van deze wet (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr.112 .

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek - Inwerkingtreding

- Art. 37, § 1 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"
- Art. 37, § 1 Wet 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek

Een erf ligt niet ingesloten en er ontstaat dus ook geen recht van uitweg zolang de toegang tot de openbare weg wordt geduld door de eigenaar of de gebruiker van een naburig erf; het rechtsfeit van de ingeslotenheid vindt dus niet plaats (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 112.

ERFDIENSTBAARHEID - Oud Burgerlijk Wetboek - Geen ingesloten erf.

- Art. 682, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

La loi du 4 février 2020 portant le livre 3 « Les biens » du Code civil, qui est entrée en vigueur le 1er septembre 2021, s'applique à tous les actes juridiques et faits juridiques qui ont eu lieu après son entrée en vigueur. Sauf accord contraire entre les parties, elle ne s'applique pas 1° aux effets futurs des actes juridiques et des faits juridiques survenus avant son entrée en vigueur; 2° aux actes juridiques et aux faits juridiques qui se sont produits après son entrée en vigueur et qui se rapportent à des droits réels découlant d'un acte juridique ou d'un fait juridique survenu avant son entrée en vigueur. Les dispositions de ladite loi ne peuvent porter atteinte aux droits qui auraient été acquis avant son entrée en vigueur (1). (1) Voir. les concl. MP.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Code civil, livre 3 - Entrée en vigueur

- Art. 37, § 1er Code civil - Livre 3: "Les biens"
- Art. 37, § 1er L. du 4 février 2020 portant le livre 3 "Les biens" du Code civil

Un fonds n'est pas enclavé, de sorte qu'aucun droit de passage ne naît, aussi longtemps que l'accès à la voie publique est toléré par le propriétaire ou l'utilisateur d'un fonds voisin; le fait juridique de l'enclavement ne se produit donc pas (1). (1) Voir les concl. MP.

SERVITUDE - Ancien Code civil - Pas d'enclavement d'un fonds

- Art. 682, al. 1er Ancien Code civil

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

GRONDWETTELIJK HOF - Vreemdelingen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoonde dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welk de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

VREEMDELINGEN - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

GRONDWET - Art. 11 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

Le juge est tenu de remédier à toute lacune de la loi dont la Cour constitutionnelle a constaté l'inconstitutionnalité, ou à celle qui résulte de ce qu'une disposition de la loi est jugée inconstitutionnelle, lorsqu'il peut suppléer à cette insuffisance dans le cadre des dispositions légales existantes pour rendre la loi conforme aux articles 10 et 11 de la Constitution (1). (1) Cass. 10 septembre 2021, RG C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Etrangers - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Lacune - Pouvoir du juge

- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Lacune - Pouvoir du juge

- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Lacune - Pouvoir du juge

- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Par l'arrêt n° 1/2012 du 11 janvier 2012, la Cour constitutionnelle a dit pour droit que la loi du 15 décembre 1980 viole les articles 10 et 11 de la Constitution en ce qu'elle ne prévoit pas, pour l'apatride qui a involontairement perdu sa nationalité et qui démontre qu'il ne peut obtenir un titre de séjour légal et durable dans un autre État avec lequel il aurait des liens, un droit de séjour comparable à celui dont bénéficie le réfugié en vertu de l'article 49 de cette loi.

ETRANGERS - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Légalité

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Légalité

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
GRONDWET - Art. 10 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Droit de séjour - Réfugié - Apatride - Différence de traitement - Légalité

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 49 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

C.22.0261.F

8 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230608.1F.3](#)

AC nr. ...

De verzwarende van de schade in de zin van artikel 2262bis, §1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek bestaat in de onvoorziene toename van de schade die niet past binnen de redelijk voorzienbare evolutie van de aanvankelijke schade.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schade - Verzwarende - Begrip
- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Au sens de l'article 2262bis, § 1er, alinéa 2, de l'ancien Code civil, l'aggravation du dommage consiste dans l'augmentation imprévue du dommage ne s'inscrivant pas dans l'évolution raisonnablement prévisible du dommage initial.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Dommage - Aggravation - Notion
- Art. 2262bis, § 1er, al. 2 Ancien Code civil

C.22.0263.F

11 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter de vordering van de verzoeker tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden toewijst, brengt de intrekking van de beschikking geen gevolgen teweeg op de datum van de uitspraak van de ingetrokken beschikking maar op de datum waarop de omstandigheden zijn veranderd.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden - Rechter die deze vordering toewijst - Gevolgen van de intrekking - Tijdstip

- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Allerlei - Vordering tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden - Rechter die deze vordering toewijst - Gevolgen van de intrekking - Tijdstip

- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le juge fait droit à la demande du requérant en rétractation d'une ordonnance en raison d'un changement de circonstances, la rétractation de l'ordonnance produit effet, non à la date de la prononciation de l'ordonnance rétractée, mais à la date à laquelle les circonstances ont changé.

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière civile - Généralités - Demande de rétractation d'une ordonnance en raison d'un changement de circonstances - Juge y faisant droit - Effet de la rétractation - Moment

- Art. 1032 Code judiciaire

SAISIE - Divers - Demande de rétractation d'une ordonnance en raison d'un changement de circonstances - Juge y faisant droit - Effet de la rétractation - Moment

- Art. 1032 Code judiciaire

C.22.0264.F

9 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.1](#)

AC nr. ...

De schuldenaar die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en van wie het krediet is geschokt, bevindt zich in staat van faillissement (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2022, AR C.21.0006.F, AC 2022, nr. 203, met concl. OM op datum in Pas.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Schuldenaar - Op duurzame wijze opgehouden te betalen - Geschokt krediet

- Art. XX.99, eerste lid Wetboek van economisch recht

Le débiteur qui a cessé ses paiements de manière persistante et dont le crédit se trouve ébranlé est en état de faillite (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2022, RG C.21.0006.F, Pas. 2022, n° 203 avec concl. MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Débiteur - Cessation de paiements de manière persistante - Ebranlement de crédit

- Art. XX.99, al. 1er Code de droit économique

Een natuurlijk persoon is een onderneming in de zin van artikel I.1, eerste lid, WER wanneer hij een organisatie vormt die bestaat uit een ordening van materiële, financiële of menselijke middelen met het oog op de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit; de zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap die zijn lastgeving buiten elke eigen organisatie uitoefent, is geen onderneming (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2022, AR C.21.0006.F, AC 2022, nr. 203, met concl. OM op datum in Pas.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap - Lastgeving buiten elke eigen organisatie

- Art. I.1, eerste lid Wetboek van economisch recht

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Natuurlijke persoon - Onderneming

- Art. I.1, eerste lid Wetboek van economisch recht

Une personne physique est une entreprise, au sens de l'article I.1, 1er, du Code de droit économique, lorsqu'elle constitue une organisation consistant en un agencement de moyens matériels, financiers ou humains en vue de l'exercice d'une activité professionnelle à titre indépendant ; le gérant ou l'administrateur d'une société, qui exerce son mandat en dehors de toute organisation propre, n'est pas une entreprise (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2022, RG C.21.0006.F, Pas. 2022, n° 203 avec concl. MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Gérant ou administrateur d'une société - Mandat hors de toute organisation propre

- Art. I.1, al. 1er Code de droit économique

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Personne physique - Entreprise

- Art. I.1, al. 1er Code de droit économique

C.22.0282.F

9 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, alvorens uitspraak te doen over de homologatie, de schuldenaar uitnodigt om aan de schuldeisers een aangepast reorganisatieplan voor te stellen dat tegemoetkomt aan de tegen het plan geformuleerde bezwaren, wijst ze geen eindbeslissing; de rechtbank die hierna uitspraak doet over de homologatie van het aangepaste reorganisatieplan, dient alsnog uitspraak te doen over de geschilpunten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 107.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Reorganisatieplan - Bezwaren - Rechtbank - Beslissing die een aanpassing vóór

Lorsque, avant de statuer sur l'homologation, le tribunal invite le débiteur à proposer aux créanciers un plan de réorganisation adapté pour répondre aux objections formulées à l'encontre du plan, il ne rend pas une décision définitive ; le tribunal qui statue ensuite sur l'homologation du plan de réorganisation adapté reste saisi de ces questions litigieuses (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTINUEE DES ENTREPRISES - Plan de réorganisation - Objections - Tribunal - Décision ordonnant une adaptation avant homologation - Nature

homologatie beveelt - Aard

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ -
Gerechtigd akkoord - Continuïteit van de ondernemingen -
Reorganisatieplan - Bezwaren - Rechtbank - Beslissing die een
aanpassing vóór homologatie beveelt - Aard

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Continuité des entreprises -
Plan de réorganisation - Objections - Tribunal - Décision ordonnant
une adaptation avant homologation - Nature

C.22.0287.F

22 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230922.1F.9](#)

AC nr. ...

De kosten van de technisch raadsman maken geen
deel uit van de kosten waartoe de in het ongelijk
gestelde partij wordt veroordeeld.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procédure voor de
feitenrechter - Kosten van de technisch raadsman

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1018, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Les frais de conseil technique ne font pas partie des
dépens auxquels la partie qui succombe est
condamnée.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du
fond - Frais de conseil technique

- Art. 1017 Code judiciaire
- Art. 1018, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1022 Code judiciaire

C.22.0302.F

20 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4](#)

AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing
die de bewoner van een ingesloten erf de
doorgang op een van de naburige percelen weigert
en die welke hem de doorgang op een ander van
die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te
leggen; de omstandigheid dat die bewoner
bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar
zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet
onsplitsbaar.

ERFDIENSTBAARHEID - Recht van doorgang - Gerechtelijke
procedure - Hoger beroep - Principaal beroep - Vorm. Termijn.
Onsplitsbaar geschil - Criterium - Onmogelijkheid om twee
beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Toepassing

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek
- HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale
zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn -
Onsplitsbaar geschil - Toepassing - Criterium - Onmogelijkheid
om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen -
Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang
- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek
- ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL) - Hoger beroep - Criterium -
Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer
te leggen - Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang -
Toepassing
- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

Il n'est pas matériellement impossible d'exécuter
conjointement la décision qui refuse à l'occupant
d'un fonds enclavé un passage sur l'une des
parcelles voisines et celle qui lui refuse un passage
sur une autre de ces parcelles; la circonstance que
cet occupant ne disposerait en conséquence
d'aucun droit de passage vers son fonds ne rend
pas le litige indivisible.

SERVITUDE - Droit de passage - Procédure judiciaire - Appel - Appel
principal - Forme. Délai. Litige indivisible - Critère - Impossibilité
d'exécution conjointe de deux décisions - Application

- Art. 31 et 1053 Code judiciaire
- APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et
sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible -
Application - Critère - Impossibilité d'exécution conjointe de deux
décisions - Servitude - Droit de passage
- Art. 31 et 1053 Code judiciaire
- INDIVISIBILITE (LITIGE) - Appel - Critère - Impossibilité d'exécution
conjointe de deux décisions - Servitude - Droit de passage -
Application
- Art. 31 et 1053 Code judiciaire

C.22.0303.F

16 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

Er is sprake van spoed in de zin van die bepaling wanneer de schuldeiser ernstige gronden heeft om te vrezen dat de inning van zijn schuldvordering in het gedrang komt omdat uit omstandigheden blijkt dat de solvabiliteit van de schuldenaar gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Allerlei - Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

De onbeschikbaarheid van een onroerend goed wegens het uitvoerend beslag dat door een schuldeiser met het oog op de inning van een schuldvordering werd gelegd, sluit niet uit dat hij van de vereiste spoed kan doen blijken om, voor een andere schuldvordering, op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

De overschrijving van een uitvoerend beslag op een onroerend goed in het voordeel van een schuldeiser verhindert niet dat de rechter diezelfde schuldeiser, om een andere oorzaak, toestaat op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

Il y a célérité au sens de cette disposition lorsque le créancier peut sérieusement redouter la mise en péril du recouvrement de sa créance en raison de circonstances faisant apparaître que la solvabilité du débiteur est menacée (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie conservatoire - Conditions - Célérité - Notion

- Art. 1413 Code judiciaire

SAISIE - Divers - Saisie conservatoire - Conditions - Célérité - Notion

- Art. 1413 Code judiciaire

L'indisponibilité affectant un immeuble en raison de la saisie-exécution pratiquée par un créancier pour recouvrer une créance n'exclut pas qu'il puisse justifier de la célérité requise pour saisir conservatoirement cet immeuble pour une autre créance (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie exécution - Saisie-exécution immobilière - Transcription - Saisie immobilière conservatoire postérieure - Conditions - Célérité - Notion

- Art. 1435, al. 2, et 1571 Code judiciaire

SAISIE - Divers - Saisie-exécution immobilière - Transcription - Saisie immobilière conservatoire postérieure - Conditions - Célérité - Notion

- Art. 1435, al. 2, et 1571 Code judiciaire

La transcription d'une saisie-exécution d'un immeuble au profit d'un créancier ne fait pas obstacle à ce que le juge autorise, pour une autre cause, la saisie conservatoire de cet immeuble par ce même créancier (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Divers - Saisie-exécution immobilière - Transcription - Saisie immobilière conservatoire postérieure - Conditions - Créancier saisissant

- Art. 1435, al. 2, et 1571 Code judiciaire

SAISIE - Saisie exécution - Saisie-exécution immobilière - Transcription - Saisie immobilière conservatoire postérieure - Conditions - Créancier saisissant

- Art. 1435, al. 2, et 1571 Code judiciaire

De verpachter kan een einde maken aan de pacht die vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 en voor minstens 27 jaar werd gesloten, om de exploitatie van het verpachte goed over te dragen aan de echtgenoot van zijn kind, ongeacht of die pacht is onderworpen aan de bepalingen van artikel 7 dan wel aan de bepalingen van artikel 8 Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Pacht gesloten vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 - Einde - Voorwaarden

- Art. 7 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Art. 8 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Art. 44 Wet 7 november 1988 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pacht en de beperking van de pachtprizen

Le bailleur peut mettre fin à son expiration, au bail convenu avant l'entrée en vigueur de la loi du 7 novembre 1988 et pour au moins 27 années, pour céder l'exploitation du bien loué au conjoint de son enfant, que ce bail soit soumis aux dispositions de l'article 7 ou à celles de l'article 8 de la loi du 4 novembre 1969 (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Bail convenu avant l'entrée en vigueur de la loi du 7 novembre 1988 - Fin - Conditions

- Art. 7 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux
- Art. 8 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux
- Art. 44 L. du 7 novembre 1988 modifiant la législation sur le bail à ferme et la limitation des fermages

C.22.0316.F

9 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek wordt de rechtsplegingsvergoeding, indien de in het ongelijk gestelde partij juridische tweedelijnsbijstand geniet, vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie; die bepaling staat de rechter toe de rechtsplegingsvergoeding vast te stellen op een bedrag dat hoger of lager is dan het door de Koning vastgestelde minimum.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet - Rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Aux termes de l'article 1022, alinéa 4, du Code judiciaire, si la partie succombante bénéficie de l'aide juridique de deuxième ligne, l'indemnité de procédure est fixée au minimum établi par le Roi, sauf en cas de situation manifestement déraisonnable ; cette disposition autorise le juge à fixer l'indemnité de procédure à un montant plus ou moins élevé que le minimum établi par le Roi.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Partie succombante bénéficiaire de l'aide juridique de deuxième ligne - Indemnité de procédure - Fixation

- Art. 1022, al. 4 Code judiciaire

C.22.0325.F

20 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6](#)

AC nr. ...

Het middel dat tot staving van de grief volgens welke een vonnis of arrest de conclusie niet beantwoordt, een stelling formuleert en aanvoert dat de bestreden beslissing een andere stelling zou hebben beantwoord dan die welke in de conclusie werd verwoord en de daadwerkelijk aangevoerde stelling niet beantwoordt, voert een onwettigheid aan die geen verband houdt met de door artikel 149 Grondwet voorgeschreven vormvereiste.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grondwet - Artikel 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter die de in de conclusie voorgestelde verweermiddelen verwerpt door ze tegen te spreken, miskent de bewijskracht van die conclusie niet.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Conclusie - Draagwijdte

Le moyen qui, à l'appui du grief fait à un jugement ou arrêt de ne pas répondre aux conclusions, fait valoir une thèse et soutient que la décision attaquée aurait répondu à une thèse différente de celle invoquée dans les conclusions et ne répond pas à la thèse réellement soutenue, invoque une illégalité étrangère à l'obligation de forme prescrite par l'article 149 de la Constitution.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Obligation de motivation - Réponse aux conclusions - Obligation de forme - Portée

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Constitution - Article 149 - Obligation de motivation - Réponse aux conclusions - Obligation de forme - Portée

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Ne viole pas la foi due à des conclusions le juge qui rejette, en les contredisant, les défenses proposées dans ces conclusions.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Conclusions - Portée

C.22.0332.F

9 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.4](#)

AC nr. ...

Hoewel de verplichting om de vonnissen met redenen te omkleden een vormvereiste is die geen verband houdt met de inhoud van de redenen waarmee de rechter zijn beslissing moet omkleden, moeten die redenen niettemin, om aan het voorschrift van artikel 149 Grondwet te voldoen, het Hof in staat stellen het hem opgedragen wettigheidstoezicht uit te oefenen.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Vonnis - Motiveringsplicht - Hof van Cassatie - Wettigheidstoezicht - Redenen die een dergelijk toezicht moeten toelaten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnis - Motiveringsplicht - Redenen die een wettigheidstoezicht moeten toelaten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Si l'obligation de motiver les jugements est une obligation de forme étrangère à la valeur des motifs que le juge doit donner de sa décision, ces motifs n'en doivent pas moins, pour répondre au vœu de l'article 149 de la Constitution, permettre à la Cour d'exercer le contrôle de légalité qui lui est confié.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Jugement - Obligation de motiver - Cour de cassation - Contrôle de légalité - Motifs devant permettre un tel contrôle

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Jugement - Obligation de motiver - Motifs devant permettre un contrôle de légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.22.0336.F

30 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.3](#)

AC nr. ...

In geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de schuldenaar failliet heeft verklaard, moet de appelrechter beoordelen of de faillissementsvoorwaarden waren vervuld op het ogenblik dat de eerste rechter uitspraak heeft gedaan; omstandigheden die zich na het faillissement hebben voorgedaan, kunnen niet in aanmerking worden genomen, tenzij daaruit blijkt dat de schuldenaar op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis van faillietverklaring de faillissementsvoorwaarden niet vervulde.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep - Faillissementsvoorwaarden - Beoordeling - Tijdstip - Latere omstandigheden - Inaanmerkingneming

- Art. XX.99, eerste lid Wetboek van economisch recht
- Art. XX.100 Wetboek van economisch recht

En cas d'appel dirigé contre un jugement ayant déclaré le débiteur en état de faillite, le juge d'appel est tenu d'apprécier si les conditions de la faillite sont remplies au moment où le premier juge a prononcé sa décision, il ne peut être tenu compte de circonstances ultérieures, sauf s'il en ressort qu'au moment du jugement déclaratif de la faillite, le débiteur ne répondait pas aux conditions de la faillite.

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Jugement déclaratif de faillite - Appel - Conditions de la faillite - Appréciation - Moment - Circonstances ultérieures - Prise en compte

- Art. XX.99, al. 1er Code de droit économique
- Art. XX.100 Code de droit économique

C.22.0343.F

11 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.7](#)

AC nr. ...

De rechter die in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen een beslissing heeft gewezen over een geschilpunt dat bij hem aanhangig was gemaakt, heeft zijn rechtsmacht over dat geschilpunt geheel uitgeoefend en kan de uitlegging die hij van zijn beslissing kan geven indien deze onduidelijk of ondubbelzinnig is, de hierin vastgelegde rechten niet wijzigen (1). (1) Cass. 18 juni 2021, AR C.20.0001.N, [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.6](#).

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing die over een geschilpunt uitspraak doet in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen - Onduidelijke of dubbelzinnige beslissing - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui a rendu, dans la même cause et entre les mêmes parties, une décision statuant sur une question litigieuse dont il était saisi, a épuisé sa juridiction sur cette question et, si cette décision est obscure ou ambiguë, l'interprétation qu'il peut en donner ne peut modifier les droits consacrés (1). (1) Voir Cass. 18 juin 2021, RG C.20.0001.N, [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.6](#).

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Décision statuant sur une question litigieuse dans la même cause et entre les mêmes parties - Décision obscure ou ambiguë - Pouvoir du juge

- Art. 19, al. 1er Code judiciaire
- Art. 793, al. 1er Code judiciaire

C.22.0346.F

1 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.2](#)

AC nr. ...

De vordering van de schuldenaar tot opheffing, opschorting of vermindering van de dwangsom houdt geen verband met een moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom (1). (1) Zie concl. OM.

La demande du débiteur de supprimer, suspendre ou réduire l'astreinte ne relève pas d'une difficulté d'exécution relative à l'astreinte (2). (2) Voir les concl. du MP.

DWANGSOM - Moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom - Begrip

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het verzet voor de beslagrechter betrekking heeft op de eigenlijke veroordeling tot de dwangsom waarvan de schuldenaar de opheffing, de opschorting of de vermindering vordert, duurt de stuitende werking niet voort tot de uitspraak van een eindbeslissing over die vordering (1). (1) Zie concl. OM.

DWANGSOM - Beslagrechter - Verzet tegen het bevel tot betaling - Voorwerp - Stuitende werking - Draagwijdte

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385octies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2244, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de verjaring van de dwangsom wordt gestuit door een bevel tot betaling waartegen de schuldenaar verzet aantekent voor de beslagrechter, duurt de stuiting voort tot de uitspraak van een eindbeslissing over de moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging; het is dus niet voldoende dat de schuldenaar verzet aantekent tegen het bevel tot betaling; dat verzet moet bovendien betrekking hebben op een moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom (1). (1) Zie concl. OM.

DWANGSOM - Verjaring - Stuiting - Bevel tot betaling - Beslagrechter - Verzet tegen het bevel tot betaling - Uitwerking

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385octies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2244, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

ASTREINTE - Difficulté d'exécution relative à l'astreinte - Notion

- Art. 1385quinquies, al. 1er Code judiciaire

Lorsque l'opposition devant le juge des saisies porte sur la condamnation même à l'astreinte dont le débiteur demande la suppression, la suspension ou la réduction, l'effet interruptif ne se prolonge pas jusqu'à la prononciation d'une décision définitive sur cette demande (3). (3) Voir les concl. du MP.

ASTREINTE - Juge des saisies - Opposition au commandement - Objet - Effet interruptif - Portée

- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385quinquies, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385octies, al. 1er Code judiciaire
- Art. 2244, § 1er Ancien Code civil

Lorsque la prescription de l'astreinte est interrompue par un commandement auquel le débiteur forme opposition devant le juge des saisies, l'interruption se prolonge jusqu'à la prononciation d'une décision définitive statuant sur la difficulté d'exécution; il ne suffit donc pas que le débiteur forme opposition au commandement; encore faut-il que cette opposition porte sur une difficulté d'exécution relative à l'astreinte (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASTREINTE - Prescription - Interruption - Commandement - Juge des saisies - Opposition au commandement - Effet

- Art. 1498, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1385octies, al. 1er Code judiciaire
- Art. 2244, § 1er Ancien Code civil

De wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade, die de houder van het jachtrecht van rechtswege aansprakelijk stelt voor de schade die veroorzaakt wordt door herten, reeën, damherten, wildschapen en everzwijnen die te voorschijn komen uit de bospercelen waarop hij het jachtrecht heeft, wijkt niet af van de regels van het gemeen recht betreffende de weerslag van de fout van het slachtoffer op de vergoeding van zijn schade (1). (1) Zie concl. OM.

JACHT - Aansprakelijkheid van rechtswege - Schade - Begrip - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer

La loi du 14 juillet 1961 en vue d'assurer la réparation des dégâts causés par le gros gibier, qui institue un régime de responsabilité de plein droit à charge du titulaire du droit de chasse pour les dommages provoqués par les cervidés, chevreuils, daims, mouflons ou sanglier provenant des bois sur lesquels il exerce son droit, ne déroge pas aux règles du droit commun relatives à l'incidence de la faute de la victime sur la réparation de son dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHASSE - Responsabilité de plein droit - Dommage - Notion - Aggravation du dommage en raison d'une faute de la victime

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of hij zijn beslissing wettig uit de vastgestelde feiten heeft afgeleid; het Hof onderzoekt met name of de eiser een fout heeft begaan die zijn schade heeft verergerd en die is afgeleid uit de reden dat hij de locatie vóór de indiening van het gedinginleidende verzoekschrift niet diende te onderhouden (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Jacht - Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen - Laattijdig handelen - Beoordeling

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

JACHT - Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen - Laattijdig handelen - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Jacht - Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen - Laattijdig handelen - Beoordeling

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

Si le juge apprécie souverainement les faits dont il déduit l'existence d'une faute, la Cour examine si le juge a légalement déduit sa décision des faits constatés; elle vérifie notamment si le demandeur a commis une faute de nature à aggraver son dommage déduite du motif qu'il n'était pas tenu de maintenir les lieux avant le dépôt de la requête introductive d'instance (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Chasse - Dommage - Aggravation du dommage en raison d'une faute de la victime - Délai pour agir - Retard à agir - Appréciation

- Art. 3, al. 1er L. du 14 juillet 1961

CHASSE - Dommage - Aggravation du dommage en raison d'une faute de la victime - Délai pour agir - Retard à agir - Pouvoirs du juge

- Art. 3, al. 1er L. du 14 juillet 1961

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Chasse - Dommage - Aggravation du dommage en raison d'une faute de la victime - Délai pour agir - Retard à agir - Appréciation

- Art. 3, al. 1er L. du 14 juillet 1961

De voorlopige oplevering, of zij nu wordt vastgesteld in een tegensprekelijk geschrift dan wel wordt vermoed in de gevallen bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen, veronderstelt de wilsuiting van de koper of van de opdrachtgever om daartoe over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN DIENSTEN - Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Begrip - Voorwaarden

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

La réception provisoire, qu'elle soit constatée par un écrit contradictoire ou qu'elle soit présumée dans les cas prévus à l'article 2 de l'arrêté royal du 21 octobre 1971 portant exécution de la loi du 9 juillet 1971 réglementant la construction d'habitations et la vente d'habitations à construire ou en voie de construction, suppose la manifestation de volonté de l'acheteur ou du maître de l'ouvrage d'y procéder (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE D'INDUSTRIE - Construction - Loi Breyne - Réception provisoire - Ecrit contradictoire ou réception présumée - Notion - Conditions

- Art. 2, § 1er et 2, al. 1er et 2 A.R du 21 octobre 1971 portant exécution de la loi du 9 juillet 1971 réglementant la construction d'habitations et la vente d'habitations à construire ou en voie de construction

De rechter die de draagwijdte moet beoordelen van een proces-verbaal dat door een gerechtsdeskundige werd opgemaakt, moet onderzoeken of uit die vaststellingen van de gerechtsdeskundige de wil van de eiser blijkt om tot een voorlopige oplevering over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN DIENSTEN - Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Proces-verbaal opgemaakt in het kader van een gerechtelijk deskundigenonderzoek - Voorwaarden - Onderzoek door de rechter

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

Le juge appelé à apprécier la portée d'un procès-verbal établi par un expert judiciaire doit examiner si ces constatations de l'expert traduisent la volonté d'une de procéder à une réception provisoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE D'INDUSTRIE - Construction - Loi Breyne - Réception provisoire - Ecrit contradictoire ou réception présumée - Procès-verbal établi dans le cadre d'une expertise judiciaire - Conditions - Vérification par le juge

- Art. 2, § 1er et 2, al. 1er et 2 A.R du 21 octobre 1971 portant exécution de la loi du 9 juillet 1971 réglementant la construction d'habitations et la vente d'habitations à construire ou en voie de construction

C.22.0366.F

13 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230313.3F.4](#)

AC nr. ...

De rechter in kort geding die in zijn onderzoek van de ogenschijnlijke rechten van de partijen rechtsregels toepast die zijn beslissing niet redelijkerwijs kunnen onderbouwen, overschrijdt zijn bevoegdheden (1). (1) Zie concl. OM in Pas., nr. 194.

KORT GEDING - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Gevolg

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

Le juge des référés qui, examinant les droits apparents des parties, fait une application de règles de droit qui ne peut raisonnablement fonder sa décision excède ses pouvoirs (1). (1) Voir les concl. du MP.

REFERE - Pouvoir du juge - Etendue - Conséquence

- Art. 584 Code judiciaire

2 november, 15 november en 26 december zijn geen feestdagen voor de toepassing van de Wet Straftuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas., nr. 194.

STRAF - Vrijheidsstraffen - Uitgaansvergunning - Penitentiair verlof - Verzoek - Beslissing van de minister - Termijn - Berekening - Werkdag - Begrip

- Art. 10, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de straftuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 1 KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

- Art. 2 KB 19 november 1998 betreffende de verlopen en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen

STRAFTUITVOERING - Vrijheidsstraf - Uitgaansvergunning - Penitentiair verlof - Verzoek - Beslissing van de minister - Termijn - Berekening - Werkdag - Begrip

- Art. 10, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de straftuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 KB 19 november 1998 betreffende de verlopen en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen

- Art. 1 KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

Les 2 novembre, 15 novembre et 26 décembre ne sont pas des jours fériés pour l'application de la loi du 17 mai 2006 (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Peines privatives de liberté - Permission de sortie - Congé pénitentiaire - Demande - Décision du ministre - Délai - Computation - Jour ouvrable - Notion

- Art. 10, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 1er A.R. du 18 avril 1974

- Art. 2 A.R. du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des administrations de l'Etat

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Permission de sortie - Congé pénitentiaire - Demande - Décision du ministre - Délai - Computation - Jour ouvrable - Notion

- Art. 10, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 A.R. du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des administrations de l'Etat

- Art. 1er A.R. du 18 avril 1974

C.22.0368.F

18 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230918.3F.5](#)

AC nr. ...

De rechter raamt in concreto de door een medisch ongeval veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Beginselen

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge évalue in concreto le dommage causé par un accident médical (1). (1) Voir. les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Principes

- Art. 1382 Ancien Code civil

De rechter kan de schade ex aequo et bono ramen op voorwaarde dat hij de redenen opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 1 december 2022, AR C.21.0459.F-C.22.0124.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2; Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1094.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6; Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1090.F, AC 2020, nr. 143, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 28 oktober 2019, AR C.19.0013.F, AC 2019, nr. 547, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0476.F, AC 2010, nr. 522; Cass. 20 februari 2004, AR C.02.0527.F, AC 2004, nr. 93; Cass. 5 december 2001, AR P.01.1115.F, AC 2001, nr. 674; Cass. 21 april 1999, AR P.98.1545.F, AC 1999, nr. 230.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Raming naar billijkheid - Voorwaarden
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter miskent de verplichting om de schade in concreto te ramen wanneer hij de door hem gekozen grondslag van de vergoeding verantwoordt door overwegingen over de tijdelijke en blijvende persoonlijke ongeschiktheden, zonder na te gaan of zij van toepassing zijn op het slachtoffer (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Raming in concreto - Draagwijdte
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Om het bedrag van de vergoeding van de door het ongeval veroorzaakte schade te bepalen, moet de rechter zich plaatsen op het tijdstip van zijn uitspraak.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -

Le juge peut recourir à une évaluation en équité du dommage à la condition qu'il indique les motifs pour lesquels il ne peut admettre le mode de calcul proposé par la victime et qu'il constate l'impossibilité de déterminer autrement le dommage (1). (1) Cass. 1er décembre 2022, RG C.21.0459.F-C.22.0124.F, Pas. 2022, n° 786, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2; Cass. 13 janvier 2021, RG P.20.1094.F, Pas. 2021, n° 22, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6; Cass. 19 février 2020, RG P.19.1090.F, Pas. 2020, n° 143, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général; Cass. 28 octobre 2019, RG C.19.0013.F, Pas. 2019, n° 547, avec concl. de M. Genicot, avocat général; Cass. 25 avril 2019, RG C.18.0569.F, Pas. 2019, n° 247, avec concl. de M. Werquin, avocat général; Cass. 20 novembre 2012, RG P.12.0499.N, Pas. 2012, n° 624; Cass. 15 septembre 2010, RG P.10.0476.F, Pas. 2010, n° 522; Cass. 20 février 2004, RG C.02.0527.F, Pas. 2004, n° 93; Cass. 5 décembre 2001, RG P.01.1115.F, Pas. 2001, n° 674; Cass. 21 avril 1999, RG P.98.1545.F, Pas. 1999, n° 230.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Evaluation - Evaluation en équité - Conditions
- Art. 1382 Ancien Code civil

Méconnaît l'obligation d'évaluer le dommage in concreto le juge qui justifie la base d'indemnisation qu'il choisit par des considérations relatives aux incapacités personnelles temporaire et permanente sans vérifier si elles s'appliquent à la victime (1). (1) Voir. les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Evaluation - Evaluation in concreto - Portée
- Art. 1382 Ancien Code civil

Pour déterminer l'indemnité relative à un dommage causé par l'accident, le juge doit se placer au moment où il statue (1). (1) Voir. les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir

C.22.0369.F

1 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.3](#)

AC nr. ...

Uit artikel D.233 Waals Waterwetboek – Boek 2 en artikel 44 van het algemeen reglement van 18 mei 2007 voor waterdistributie in het Waalse gewest ten behoeve van de abonnees en de gebruikers en uit de ontstaansgeschiedenis van die artikelen volgt dat, buiten de daarin bepaalde uitzonderingen, de abonnee ten aanzien van de schuldeiser-distributeur niet gehouden is tot de schulden van de gebruiker en dat, bijgevolg, die schuldeiser, die zich wil beroepen op een hoofdelijke verplichting van de abonnee, moet aantonen dat de overconsumptie te wijten is aan de staat van de privé-installaties (1). (1) Art. D.233, Waals Waterwetboek – Boek 2, vóór de wijziging ervan door het Waalse decreet van 23 juni 2016.

WATERS - Waals Gewest - Waterdistributie - Schulden van de gebruiker - Hoofdelijke verplichting van de abonnee - Voorwaarde

- Art. D233 Milieuwetboek - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte.

- Art. 44 Algemeen reglement van 18 mei 2007 voor waterdistributie in het Waalse gewest ten behoeve van de abonnees en de gebruikers

Il suit des articles D233 du décret wallon du 27 mai 2004 et 44 du règlement général de distribution d'eau en Région wallonne à destination des abonnés et des usagers et de leur genèse que, sauf les exceptions prévues, l'abonné n'est pas tenu envers le créancier distributeur des dettes de l'utilisateur et qu'il appartient dès lors à ce créancier, qui entend se prévaloir d'une obligation solidaire de l'abonné, d'établir que la surconsommation est due à l'état des installations privées.

EAUX - Région wallonne - Distribution d'eau - Dettes de l'utilisateur - Obligation solidaire de l'abonné - Condition

- Art. D233 Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décréte.

- Art. 44 Règlement général de distribution d'eau en Région wallonne à destination des abonnés et des usagers du 18 mai 2007

C.22.0372.F

8 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.6](#)

AC nr. ...

Het Gemeenschappelijk Waarborgfonds is niet gehouden tot vergoeding van de eigen schade, al is het gevolgschade, van de bestuurder van een in een verkeersongeval betrokken motorrijtuig, die dat voertuig bestuurt terwijl hij weet dat de verzekeringsplicht niet is nageleefd (1). (1) Zie Cass. 19 september 2008, AR C.07.0357.N, AC 2008, nr. 487.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Bestuurder van het bij een verkeersongeval betrokken motorrijtuig - Eigen schade, al is het gevolgschade - Bestuurder die weet dat de verzekeringsplicht niet werd nageleefd - Gevolg - Verplichting van het Gemeenschappelijk Fonds

- Art. 19bis-11, § 1, 8° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Le fonds commun de garantie n'est pas tenu d'indemniser de son préjudice personnel, fût-il subi par répercussion, le conducteur d'un véhicule automoteur impliqué dans un accident de la circulation automobile qui pilote ce véhicule en sachant que l'obligation d'assurance n'a pas été respectée (1). (1) Voir Cass. 19 septembre 2008, RG C.07.0357.N, Pas. 2008, n° 487.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Fonds commun de garantie automobile - Conducteur du véhicule impliqué dans un accident de la circulation - Préjudice personnel, fût-il subi par répercussion - Conducteur sachant que l'obligation d'assurance n'a pas été respectée - Conséquence - Obligation du Fonds commun

- Art. 19bis-11, § 1er, 8° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de

- Art. 19bis-13, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 29bis, § 1, eerste en vierde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 12 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 21, 2° KB 11 juli 2003 houdende de vaststelling van de toelatingsvoorwaarden en de werking van het Belgisch Bureau en het Gemeenschappelijk Waarborgfonds

- véhicules automoteurs
- Art. 19bis-13, § 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs
- Art. 29bis, § 1er, al. 1er et 4 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs
- Art. 7 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient
- Art. 12 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient
- Art. 21, 2° A.R. du 11 juillet 2003 fixant les conditions d'agrément et le fonctionnement du Bureau belge et du Fonds commun de garantie

C.22.0411.F

22 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.3](#)

AC nr. ...

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vastgelegde vermoeden dat de advocaat als gevolmachtigde optreedt, is niet onweerlegbaar en een partij mag aanvoeren dat de beslissing om de proceshandeling te stellen niet werd toegestaan door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de rechter kan een dergelijke betwisting niet ambtshalve opwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden - Voorwaarde

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT - Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden - Rechtscollege van de rechterlijke orde - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Voorwaarde

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT - Rechtscollege van de rechterlijke orde - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Gevolmachtigde - Wettelijk vermoeden - Weerlegbaar - Geen ambtshalve controle door de rechter

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

La présomption de fondé de pouvoirs établie par l'article 440, alinéa 2, du Code judiciaire, dans le chef de l'avocat n'est pas irréfragable et il est permis à une partie d'affirmer que la décision d'accomplir l'acte de procédure n'a pas été autorisée par les organes de la personne morale et n'émane pas de celle-ci, mais le juge ne peut soulever d'office une telle contestation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Acte de procédure - Action au nom d'une personne morale - Mandat régulier - Présomption légale - Condition

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

AVOCAT - Mandat régulier - Présomption légale - Juridiction de l'ordre judiciaire - Acte de procédure - Action au nom d'une personne morale - Condition

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

AVOCAT - Juridiction de l'ordre judiciaire - Acte de procédure - Action au nom d'une personne morale - Fondé de pouvoirs - Présomption légale - Réfragable - Pas de vérification d'office par le juge

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

De rechter kan de opmerkingen van de partijen ambtshalve uit het debat weren wanneer deze werden gemaakt na het verstrijken van de termijn die de deskundige had vastgesteld om op zijn voorlopig advies te antwoorden, en hieruit volgt niet dat de rechter dergelijke opmerkingen niet ambtshalve uit het debat mag weren zolang de deskundige zijn eindverslag niet heeft neergelegd (1). (1) Zie concl. OM.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Voorlopig verslag -
Opmerkingen van de partijen - Termijn - Vertraging -
Uitwerking

- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek

Le juge peut écarter d'office des débats les observations formulées par les parties après l'expiration du délai fixé par l'expert pour répondre à son avis provisoire et il ne s'ensuit pas que le juge ne puisse écarter d'office des débats de telles observations qu'aussi longtemps que l'expert n'a pas déposé son rapport définitif (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXPERTISE - Rapport provisoire - Observation des parties - Délai -
Retard - Effet

- Art. 976 Code judiciaire

C.22.0412.F

27 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6](#)

AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, mits hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zich enkel baseert op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp van de vordering niet wijzigt (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ambt van de rechter

Le juge est tenu d'examiner la nature juridique des faits invoqués par les parties et, quelle que soit la qualification que celles-ci leur ont donnée, peut suppléer d'office aux motifs invoqués devant lui dès lors qu'il n'élève aucune contestation dont les parties ont exclu l'existence, qu'il se fonde uniquement sur des faits régulièrement soumis à son appréciation et qu'il ne modifie pas l'objet de la demande (1). (1) CCass. 6 mai 2016, RG C.15.0365.F, Pas. 2016, n° 305 ; Cass. 8 mai 2015, RG C.14.0231.N-C.14.0489.N, Pas. 2015, n° 300 ; Cass. 30 janvier 2014, RG C.12.0305.N, Pas. 2014, n° 83 ; Cass. 23 janvier 2014, RG C.12.0467.N, Pas. 2014, n° 58 ; Cass. 31 octobre 2013, RG C.13.0005.N, Pas. 2013, n° 571, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC ; Cass. 27 septembre 2013, RG C.12.0381.F, Pas. 2013, n° 487 ; Cass. 27 juin 2013, RG C.11.0508.F, Pas. 2013, n° 399 ; Cass. 25 mars 2013, RG C.12.0037.N, Pas. 2013, n° 207.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Office du juge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe dispositif - Office du juge

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Office du juge

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en waarover ze bijgevolg tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie o.m. Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514 met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

Le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense n'est pas méconnu lorsque le juge fonde sa décision sur des éléments dont les parties pouvaient s'attendre, au vu du déroulement des débats, qu'il les inclue dans son jugement et qu'elles ont dès lors pu contredire (1). (1) Voy. par ex. Cass. 10 décembre 2018, RG S.18.0056.F, Pas. 2018, n° 697 ; Cass. 28 juin 2018, RG C.17.0696.N, Pas. 2018, n° 423 ; Cass. 25 mars 2013, RG C.12.0037.N, Pas. 2013, n° 207 ; Cass. 29 septembre 2011, RG C.10.0349.N, Pas. 2011, n° 514 et concl. de M. VANDEWAL, avocat général publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense - Portée - Office du juge - Motifs suppléés d'office

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense - Portée - Office du juge - Motifs suppléés d'office

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense - Portée - Office du juge - Motifs suppléés d'office]

Wanneer eenzelfde schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van meerdere personen, zijn zij in solidum aansprakelijk jegens de benadeelde, zodat ieder van hen gehouden is tot de volledige vergoeding van de schade van de getroffene die geen fout heeft begaan; dit is het geval voor de schade die voortvloeit uit de foutieve niet-uitvoering van een ondeelbare contractuele verbintenis (1). (1) Cass. 15 februari 1974, AC 1974, 661.

HOOFDELIJKHEID - Contractuele fouten - Samenlopende fouten - Ondeelbare verbintenis - Gevolg

- Artt. 1146 tot 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele fouten - Samenlopende fouten - Ondeelbare verbintenis - Gevolg

- Artt. 1146 tot 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'un même dommage a été causé par les fautes concurrentes de plusieurs personnes, elles sont responsables in solidum à l'égard de la personne lésée, de sorte que chacune de celles-ci est tenue à la réparation intégrale du dommage de la victime qui n'a pas commis de faute; tel est le cas du dommage résultant de l'inexécution fautive d'une obligation contractuelle indivisible (1). (1) Cass. 15 février 1974, Pas. 1974, I, p. 632.

SOLIDARITE - Fautes contractuelles - Fautes concurrentes - Obligation indivisible - Conséquence

- Art. 1146 à 1151 Ancien Code civil

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Fautes contractuelles - Fautes concurrentes - Obligation indivisible - Conséquence

- Art. 1146 à 1151 Ancien Code civil

Het voorrecht van de verhuurder op alles wat de verhuurde woning stoffeert, vastgelegd in artikel 20, 1°, Hypotheekwet, is een zakelijke zekerheid in de zin van artikel 1.23, 14°, WER (1). (1) Zie concl. OM.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 1.22, 14° Wetboek van economisch recht

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypothekeken. - Hypotheekwet

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Continuïteit van de onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 1.22, 14° Wetboek van economisch recht

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypothekeken. - Hypotheekwet

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Algemeen - Continuïteit van de onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 1.22, 14° Wetboek van economisch recht

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypothekeken. - Hypotheekwet

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Bijzonder voorrecht - Door het voorrecht van de verhuurder gewaarborgde schuldvordering - Continuïteit van de onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 1.22, 14° Wetboek van economisch recht

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypothekeken. - Hypotheekwet

Le privilège du bailleur sur tout ce qui garnit la maison louée, établi par l'article 20, 1°, de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851, est une sûreté réelle au sens de l'article 1.22, 14°, du Code de droit économique (1). (1) Voir. les concl. du MP.

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Créances sursitaires extraordinaires - Notion - Privilège du bailleur - Qualification

- Art. 1.22, 14° Code de droit économique

- Art. 20, 1° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Continuïteit des entreprises - Créances sursitaires extraordinaires - Notion - Privilège du bailleur - Qualification

- Art. 1.22, 14° Code de droit économique

- Art. 20, 1° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

LOUAGE DE CHOSES - Bail à loyer - Généralités - Continuïteit des entreprises - Créances sursitaires extraordinaires - Notion - Privilège du bailleur - Qualification

- Art. 1.22, 14° Code de droit économique

- Art. 20, 1° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Privilèges particuliers - Créance garantie par le privilège du bailleur - Continuïteit des entreprises - Créances sursitaires extraordinaires - Notion - Privilège du bailleur - Qualification

- Art. 1.22, 14° Code de droit économique

- Art. 20, 1° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

De aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt, waardoor geen beroep kan worden gedaan op een plaatsvervangende rechter, de aard van de betwistingen tussen de partijen zoals deze blijken uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, alsook de door de verzoekster aangevoerde redenen die aan de oorsprong zou liggen van de vordering tot echtscheiding en die, al dan niet bewezen, alle rechters van een gerecht bekend is, zijn, gelet op de band tussen alle rechters van een gerecht, van die aard dat ze zowel bij de partijen als bij derden gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van de rechters die in de zaak uitspraak moeten doen.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot echtscheiding - Aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt - Onmogelijkheid om op een plaatsvervangende rechter een beroep te doen - Reden die alle rechters van een gerecht bekend is - Gewettigde verdenking - Onttrekking

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot echtscheiding - Aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt - Onmogelijkheid om op een plaatsvervangende rechter een beroep te doen - Reden die alle rechters van een gerecht bekend is - Gewettigde verdenking - Onttrekking

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

La nature du contentieux ressortissant au tribunal de la famille, qui fait obstacle à la faculté de faire appel à un juge suppléant, le caractère des contestations entre les parties que révèlent les pièces auxquelles la Cour peut avoir égard, tout comme le motif avancé par la requérante, qui serait à l'origine de l'action en divorce et qui, avéré ou non, est connu de l'ensemble des juges d'une juridiction, sont de nature, eu égard aux liens qui unissent l'ensemble des juges d'une juridiction, à inspirer aux parties comme aux tiers une suspicion légitime quant à la stricte impartialité des juges appelés à statuer.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Action en divorce - Nature du contentieux ressortissant du tribunal de la famille - Impossibilité de faire appel à un juge suppléant - Motif connu de l'ensemble des juges d'une juridiction - Suspicion légitime - Dessaisissement

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Action en divorce - Nature du contentieux ressortissant du tribunal de la famille - Impossibilité de faire appel à un juge suppléant - Motif connu de l'ensemble des juges d'une juridiction - Suspicion légitime - Dessaisissement

- Art. 650 Code judiciaire
- Art. 650 Code judiciaire

Artikel 8.2 van de verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dat bepaalt dat een persoon die zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, ook kan worden opgeroepen bij een vordering tot vrijwaring of bij een vordering tot voeging of tussenkomst voor het gerecht waarvoor de oorspronkelijke vordering aanhangig is gemaakt, tenzij de vorderingen slechts zijn ingesteld om hem te onttrekken aan de bevoegdheid van de rechter die bevoegd zou zijn in zijn zaak, vormt, net als artikel 7.1, a), een uitzondering op de in artikel 4 vermelde regel van bevoegdheid van de gerechten van de staat van woonplaats van de verweerder (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Internationale bevoegdheid - Beginsel - Woonplaats van de verweerder - Bijzondere bevoegdheden - Exceptie - Vordering tot vrijwaring

- Art. 8, 2) Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 4, § 1 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Art. 5, § 1 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

De vordering tot vrijwaring wordt omschreven als de rechtsvordering die door de verweerder in een proces wordt ingesteld tegen een derde om hem te vrijwaren voor de gevolgen van dat proces (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Vordering tot vrijwaring - Begrip

L'article 8, 2), du règlement (UE) n° 1215/2012 du Parlement européen et du Conseil, du 12 décembre 2012, concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, qui dispose qu'une personne domiciliée sur le territoire d'un État membre peut aussi être atraite, s'il s'agit d'une demande en garantie ou d'une demande en intervention, devant la juridiction saisie de la demande originaire, à moins qu'elle n'ait été formée que pour traduire celui qui a été appelé hors du ressort de la juridiction compétente, constitue, comme l'article 7, 1), a), une exception à la règle de compétence des juridictions de l'État du domicile du défendeur, énoncée à l'article 4 (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Compétence internationale - Principe - Domicile du défendeur - Compétences spéciales - Exception - Demande en garantie

- Art. 8, 2) Règlement (UE) n° 1215/2012 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2012 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 4, § 1 Règlement (UE) n° 1215/2012 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2012 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

- Art. 5, § 1er Règlement (UE) n° 1215/2012 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2012 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

La demande en garantie est définie comme l'action qui est intentée contre un tiers par le défendeur à un procès en vue d'être tenu indemne des conséquences de ce procès (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Demande en garantie - Notion

Artikel 1096, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat alle schenkingen, tussen echtgenoten tijdens het huwelijk anders dan bij huwelijkscontract gedaan, steeds herroepelijk zijn, hoewel ze schenkingen onder de levenden worden genoemd, beschermt aldus de privébelangen van de echtgenoot-schenker en is niet van openbare orde.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Herroepbaarheid van de schenkingen tussen echtgenoten tijdens het huwelijk anders dan bij huwelijkscontract gedaan - Aard van de regel

- Art. 1096, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Enkel de rechtsregel die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of in het privaatrecht de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, is van openbare orde (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2018, AR S.18.0002.F, AC 2018, nr. 553, met concl. van advocaat-generaal M. GENICOT op datum in Pas.

OPENBARE ORDE - Rechtsregel van openbare orde - Begrip

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Rechtsregel van openbare orde - Begrip

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

L'article 1096, alinéa 1er, de l'ancien Code civil, qui, en disposant que toutes donations faites entre époux pendant le mariage autrement que par contrat de mariage, quoique qualifiées entre vifs, seront toujours révocables, protège les intérêts privés de l'époux donateur et n'est pas d'ordre public.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Révocabilité des donations faites entre époux pendant le mariage autrement que par contrat de mariage - Nature de la règle

- Art. 1096, al. 1er Ancien Code civil

N'est d'ordre public que la règle de droit qui touche aux intérêts essentiels de l'État ou de la collectivité, ou qui fixe dans le droit privé les bases juridiques sur lesquelles repose l'ordre économique ou moral de la société (1). (1) Voir Cass. 15 octobre 2018, RG S.18.0002.F, Pas. 2018, n° 553, avec concl. de M. Genicot, avocat général.

ORDRE PUBLIC - Règle de droit d'ordre public - Notion

- Art. 2 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Règle de droit d'ordre public - Notion

- Art. 2 Ancien Code civil

C.22.0441.F

4 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1404, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het kantonement van het bedrag waartoe de schuldenaar is veroordeeld krachtens een rechterlijke beslissing waartegen verzet is aangetekend of hoger beroep is ingesteld, als betaling van dat bedrag geldt, onder de opschortende voorwaarde van de bevestiging van de veroordeling van de schuldenaar; dit kantonement, dat leidt tot de vrijgave van de tegoeden waarop dat beslag betrekking heeft, stelt het aldus gekantonneerde bedrag niet in de plaats van de grondslag van het beslag (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Rechterlijke beslissing waartegen verzet is aangetekend of hoger beroep is ingesteld - Kantonement - Aard van de betaling - Uitwerking - Grondslag van het beslag - Uitwerking

Il résulte de l'article 1404, alinéa 2 du Code judiciaire que le cantonnement de la somme à laquelle le débiteur est condamné en vertu d'une décision judiciaire frappée d'opposition ou d'appel vaut paiement de cette somme sous la condition suspensive de la confirmation de la condamnation du débiteur; ce cantonnement, qui a pour effet de libérer les avoirs sur lesquels porte la saisie, ne substitue pas à l'assiette de la saisie la somme ainsi cantonnée (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie exécution - Décision judiciaire frappée d'opposition ou d'appel - Cantonnement - Nature du paiement - Effet - Assiette de la saisie - Effet

- Art. 1403, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1404, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1403, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1404, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.22.0448.F

4 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.6](#)

AC nr. ...

Wie door zijn fout een ander schade heeft berokkend, moet deze vergoeden en het slachtoffer heeft in de regel recht op de volledige vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Principe

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Celui qui, par sa faute, a causé un dommage à autrui est tenu de le réparer et la victime a droit, en règle, à la réparation intégrale du préjudice qu'elle a subi (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Principe

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

De materiële schade die het slachtoffer lijdt ten gevolge van een blijvende arbeidsgeschiktheid bestaat niet alleen in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt en, eventueel, de noodzaak om zich harder te moeten inspannen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen, maar desgevallend ook in een verlies aan beroepsinkomsten (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Vermindering van de economische waarde op de arbeidsmarkt - Grotere inspanningen - Verlies aan beroepsinkomsten

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Le dommage matériel que subit la victime à la suite d'une incapacité permanente de travail peut consister non seulement en une diminution de sa valeur économique sur le marché du travail et, éventuellement, en la nécessité de fournir des efforts accrus dans l'accomplissement de ses tâches professionnelles normales, mais aussi, le cas échéant, en une perte de revenus professionnels (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Incapacité permanente de travail - Diminution de la valeur économique sur le marché du travail - Efforts accrus - Perte de revenus professionnels

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Beoordeling in concreto

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge évalue in concreto le préjudice causé par un fait illicite (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Responsabilité hors contrat - Dommage - Dommage matériel - Appréciation in concreto

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

De rechter kan de schade naar billijkheid ramen, mits hij de redenen opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat het niet mogelijk is om de schade anders te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Le juge peut recourir à une évaluation en équité du dommage à la condition qu'il indique les motifs pour lesquels il ne peut admettre le mode de calcul proposé par la victime et qu'il constate en outre l'impossibilité de déterminer autrement le dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Raming naar billijkheid - Bevoegdheden van de rechter - Voorwaarden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Responsabilité hors contrat - Dommage - Dommage matériel - Evaluation en équité - Pouvoirs du juge - Conditions

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

Bij het ramen van de aantasting van die economische waarde moet de rechter acht slaan op de geschiktheid van het slachtoffer, gelet op zijn concrete toestand en op de economische en sociale vereisten en realiteiten, om niet alleen zijn beroep ten tijde van het ongeval maar ook andere beroepsactiviteiten uit te oefenen, waarbij hij rekening moet houden met de leeftijd, de opleiding, de beroepsbekwaamheid en het aanpassingsvermogen van het slachtoffer (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Aantasting van de economische waarde - Raming - Raming in concreto - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Pour évaluer la réparation de l'atteinte portée à cette valeur économique, le juge doit prendre en considération la capacité de la victime, eu égard à sa situation concrète et aux contraintes et réalités économiques et sociales, d'exercer non seulement la profession qui était la sienne au moment de l'accident mais aussi d'autres activités professionnelles, en tenant compte de son âge, de sa formation, de ses qualifications professionnelles et de sa faculté d'adaptation (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Atteinte à la valeur économique - Evaluation - Evaluation in concreto - Portée

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

C.22.0449.F

8 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Openbaar ministerie - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Recht om hoger beroep in te stellen - Voorwaarde -

Il ne résulte pas de l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire que l'action d'office appartient au ministère public chaque fois qu'une disposition d'ordre public ou concernant l'ordre public a été violée ; les exigences de l'ordre public qui, au sens de cette disposition, peuvent justifier pareille intervention impliquent que l'ordre public soit mis en péril par un état de choses auquel il importe de remédier (1). (1) Cass. 23 mars 2023, RG C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:CONC.20230323.1F.5, avec concl. MP.

ACTION CIVILE - Ministère public - Droit d'action d'office - Condition - Ordre public - Notion

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire
- APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Ministère public - Droit d'interjeter appel - Condition - Ordre public - Notion

Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

NATIONALITEIT - Palestijn - Vonnis dat het statuut van
staatloze toekent - Hoger beroep van het openbaar ministerie -
Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Recht om
ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare
orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

OPENBARE ORDE - Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken -
Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde -
Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

NATIONALITE - Palestinien - Jugement accordant le statut
d'apatride - Appel du ministère public - Recevabilité - Condition -
Ordre public - Notion

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Droit d'action d'office -
Condition - Ordre public - Notion

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

ORDRE PUBLIC - Ministère public - Matière civile - Droit d'action
d'office - Condition - Ordre public - Notion

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

C.22.0468.F

1 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.5](#)

AC nr. ...

Indien bij faillissement van een onderneming de schulden de baten overtreffen, kunnen de huidige of gewezen bestuurders, zaakvoerders, dagelijks bestuurders, leden van een directieraad of van een raad van toezicht, alsook alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de onderneming werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk worden verklaard voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming tot beloop van het tekort, indien komt vast te staan dat een door hen begane, kennelijk grove fout tot het faillissement heeft bijgedragen, behalve wanneer de gefailleerde onderneming over de drie boekjaren vóór het faillissement of, indien die onderneming sinds minder dan drie jaar is opgericht, alle boekjaren vóór het faillissement, een gemiddelde omzet heeft verwezenlijkt van minder dan 620.000 euro, buiten de belasting over de toegevoegde waarde, en wanneer het balanstotaal bij het einde van het laatste boekjaar niet hoger was dan 370.000 euro; bij de toetsing van die voorwaarden verbonden aan de omzet en aan het balanstotaal moeten de jaarrekeningen en de regelmatigheid van de daarin geboekte verrichtingen worden getoetst ten aanzien van het WVV volgens de modaliteiten voorgeschreven in de bepalingen van titel 4, boek 3, van dat wetboek en moeten zij, overeenkomstig de artikelen 5:97 en 5:98, ter beschikking worden gesteld van de vennoten en, vóór de goedkeuring ervan, door de algemene vergadering worden besproken (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Allerlei - Aansprakelijkheid van de bestuurder of zaakvoerder - Faillissement en schulden die de baten overtreffen - Kennelijk grove fout - Exceptie - Voorwaarden verbonden aan de omzet en aan het balanstotaal - Toetsing - Jaarrekening - Vereiste regelmatigheid - Draagwijdte

- Art. XX.225, § 1, eerste lid, en § 2 Wetboek van economisch recht

- Art. 3:1, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

En cas de faillite d'une entreprise et d'insuffisance de l'actif et s'il est établi qu'une faute grave et caractérisée dans leur chef a contribué à la faillite, tout administrateur, gérant, délégué à la gestion journalière, membre du comité de direction ou du conseil de surveillance, actuel ou ancien, ainsi que toute autre personne qui a effectivement détenu le pouvoir de gérer l'entreprise, peut être déclaré personnellement obligé, avec ou sans solidarité, de tout ou partie des dettes sociales jusqu'à concurrence de l'insuffisance d'actif, sauf lorsque l'entreprise en faillite a réalisé au cours des trois exercices qui précèdent la faillite ou au cours de tous les exercices si l'entreprise a été constituée depuis moins de trois ans, un chiffre d'affaires moyen inférieur à 620 000 euros hors taxe sur la valeur ajoutée et lorsque le total du bilan du dernier exercice n'a pas dépassé 370 000 euros; pour vérifier ces conditions liées au chiffre d'affaire et au total du bilan, les comptes annuels et la régularité au regard du Code des sociétés et des associations des opérations à constater dans les comptes annuels doivent être contrôlés selon les modalités prescrites par les dispositions figurant au titre 4 du livre 3 de ce code et, conformément aux articles 5:97 et 5:98, ils doivent être mis à la disposition des associés et être discutés par l'assemblée générale avant leur approbation (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Divers - Responsabilité de l'administrateur ou gérant - Faillite et insuffisance de l'actif - Faute grave et caractérisée - Exception - Conditions liées au chiffre d'affaires et au total du bilan - Vérification - Comptes annuels - Exigence de régularité - Portée

- Art. XX.225, § 1er, al. 1er, et § 2 Code de droit économique

- Art. 3:1, § 1er Code des sociétés et des associations

Het uiten, door de huurder, van zijn voornemen om de lopende huur te beëindigen bij het verstrijken van een driejarige periode is een eenzijdige, voor de verhuurder bedoelde handeling, zodat die handeling enkel is voltrokken wanneer de opzegging de verhuurder heeft bereikt; hieruit volgt dat, om de huur bij het verstrijken van een driejarige periode te beëindigen, de opzegging door de huurder ter kennis moet worden gebracht op een van de in artikel 3, derde lid, Handelshuurwet bepaalde wijzen en de verhuurder tijdig moet bereiken vóór de einddatum van die driejarige periode.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Einde - Voornemen van de huurder om de huur te beëindigen - Aard van de handeling - Gevolg - Doeltreffendheid - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

La manifestation par le preneur de son intention de mettre fin au bail en cours à l'expiration d'un triennat est un acte unilatéral destiné au bailleur, de sorte que cet acte n'est parfait que lorsque le congé parvient au bailleur ; il s'ensuit que, pour mettre fin au bail à l'expiration d'un triennat, le congé doit être notifié par le preneur selon un des modes prévus par l'article 3, alinéa 3, de la loi du 30 avril 1951 et parvenir au bailleur en temps utile avant la date de l'échéance de ce triennat.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Fin - Intention du preneur de mettre fin au bail - Nature de l'acte - Conséquence - Effectivité - Conditions

- Art. 3, al. 3 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

De kennisgeving van de opzegging bereikt de verhuurder wanneer hij ervan kennisneemt of er redelijkerwijs van had kunnen kennisnemen, met name wanneer de opzegging bij aangetekende brief ter kennis wordt gebracht op de datum waarop die brief op zijn woonplaats wordt aangeboden.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Einde - Kennisgeving van de opzegging door de huurder - Kennisgeving bij aangetekende brief - Doeltreffendheid - Voorwaarde

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

La notification du congé parvient au bailleur lorsque celui-ci en prend connaissance ou aurait raisonnablement pu en prendre connaissance, notamment, lorsque le congé est notifié par lettre recommandée, à la date de la présentation de celle-ci à son domicile.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Fin - Notification du congé par le preneur - Notification par lettre recommandée - Effectivité - Condition

- Art. 3, al. 3 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

C.22.0473.F

25 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230525.1F.6](#)

AC nr. ...

De bewijskracht van een akte is het respect is dat men moet hebben voor wat bij geschrift is vastgesteld; ze houdt geen verband met de beoordeling van de juistheid of de getrouwheid van de vertaling van een akte die in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgemaakt.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Begrip

- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

La foi due à un acte est le respect que l'on doit attacher à ce qui y est constaté par écrit; elle est étrangère à l'appréciation de l'exactitude ou de la fidélité de la traduction d'un acte rédigé dans une langue autre que celle de la procédure.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Notion

- Art. 8.17 Code civil - Livre 8: La preuve
- Art. 8.18 Code civil - Livre 8: La preuve

C.22.0480.F

26 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.4](#)

AC nr. ...

Indien de van het recht op hernieuwing vervallen huurder na het verstrijken van de huur in het bezit van het verhuurde goed wordt gelaten, komt een nieuwe huur van onbepaalde duur tot stand; hieruit volgt niet dat het recht van voorrang dat door de oorspronkelijke huurovereenkomst aan de huurder is toegekend in geval van verkoop van het verhuurde pand, in die nieuwe huurovereenkomst wordt hernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Behoud van het gehuurde goed zonder hernieuwing - Nieuwe huurovereenkomst - Verkoop van het verhuurde pand - Recht van voorrang - Gevolg

- Art. 14, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Si le preneur, forclos du droit au renouvellement, est, après l'expiration d'un bail commercial, laissé en possession des lieux loués, il s'opère un nouveau bail d'une durée indéterminée ; il ne s'en suit pas que le droit de préférence octroyé au locataire par le bail initial en cas de vente de l'immeuble loué serait reconduit dans ce nouveau bail (1). (1) Voir. les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement, etc) - Renouvellement - Maintien dans les lieux sans renouvellement - Nouveau bail - Vente de l'immeuble loué - Droit de préférence - Conséquence

- Art. 14, al. 3 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

C.22.0485.F

29 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230629.1F.3](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 2272 Oud Burgerlijk Wetboek verjaart de rechtsvordering van kooplieden, voor de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn, door verloop van een jaar; de toepassing van die bepaling is niet beperkt tot de verbintenissen die gewoonlijk niet schriftelijk worden vastgelegd.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Kooplieden - Verkoop aan personen die geen koopman zijn - Toepassingsgebied

- Art. 2272 Oud Burgerlijk Wetboek

En vertu de l'article 2272 de l'ancien Code civil, l'action des marchands, pour les marchandises qu'ils vendent aux particuliers non marchands, se prescrit par un an; le champ d'application de cette disposition ne se réduit pas aux obligations qu'il est d'usage de ne pas constater par écrit.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Marchands - Vente à des particuliers non marchands - Champ d'application

- Art. 2272 Ancien Code civil

C.22.0487.F

13 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.2](#)

AC nr. ...

Enkel de gedraging van de voorranggerechtigde bestuurder die elke redelijke verwachting vrijdelt, stelt de voorrangschuldige bestuurder vrij van de verplichtingen die uit de voorrangsregel voortvloeien.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 12 - Voorrangsplicht - Voorrangschuldige bestuurder - Vrijstelling van zijn plicht - Voorwaarden

- Art. 12.5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen

Seul le comportement du conducteur prioritaire de nature à déjouer toute prévision raisonnable exonère le débiteur des obligations découlant de la règle de priorité.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 12 - Obligation de priorité - Débiteur - Exonération de son obligation - Conditions

- Art. 12.5 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement

C.22.0497.F

20 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.4](#)

AC nr. ...

De sanctionerend ambtenaar dient de overtreder geen nieuwe beslissing ter kennis te brengen wanneer laatstgenoemde, in plaats van hem zijn verweermiddelen mee te delen, bij de politierechtbank beroep instelt tegen de beslissing van die sanctionerend ambtenaar, die de overtreder overeenkomstig artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 ter kennis is gebracht.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Beginsel van behoorlijk bestuur - Gemeente - Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gemeente - Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

Le fonctionnaire sanctionnateur n'est pas tenu de notifier une nouvelle décision au contrevenant lorsque celui-ci, plutôt que de lui faire connaître ses moyens de défense, forme un recours devant le tribunal de police contre sa décision notifiée conformément au paragraphe 1er de l'article 6 de l'arrêté royal n° 1 du 6 avril 2020.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de bonne administration - Commune - Mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus covid-19 - Procédure - Notification au contrevenant de la décision du fonctionnaire sanctionnateur d'imposer une amende administrative - Recours formé par le contrevenant auprès du tribunal de police - Conséquence

- Art. 6 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 7 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 8 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Commune - Mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus covid-19 - Procédure - Notification au contrevenant de la décision du fonctionnaire sanctionnateur d'imposer une amende administrative - Recours formé par le contrevenant auprès du tribunal de police - Conséquence

- Art. 6 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

GEMEENTE - Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 7 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 8 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COMMUNE - Mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus covid-19 - Procédure - Notification au contrevenant de la décision du fonctionnaire sanctionneur d'imposer une amende administrative - Recours formé par le contrevenant auprès du tribunal de police - Conséquence

- Art. 6 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 7 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 8 A.R. n° 1 du 6 avril 2020 portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De eigenaar wiens erf ingesloten ligt omdat hij geen of onvoldoende toegang heeft via de openbare weg en hij deze toegang niet kan inrichten zonder overdreven onkosten of ongemakken, kan, voor het normale gebruik van zijn eigendom naar de bestemming ervan, een doorgang vorderen over de erven van zijn naburen, tegen betaling van een vergoeding in verhouding tot de schade die hij mocht veroorzaken; dit recht van doorgang kan niet worden geweigerd op grond dat de ingeslotenheid door een opzettelijk feit werd veroorzaakt, tenzij dit feit te wijten is aan de eigenaar die zich op het recht van doorgang beroept.

ERFDIENSTBAARHEID - Ingesloten erf - Recht van doorgang - Weigering - Voorwaarden

- Art. 682, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Le propriétaire dont le fonds est enclavé parce qu'il n'a aucune issue ou qu'il n'a qu'une issue insuffisante sur la voie publique, qui ne peut être aménagée sans frais ou inconvénients excessifs, peut réclamer un passage sur le fonds de ses voisins pour l'utilisation normale de sa propriété d'après sa destination, moyennant paiement d'une indemnité proportionnée au dommage qu'il peut occasionner; ce droit de passage ne peut être refusé pour la raison que l'état d'enclave résulte d'un fait volontaire que si celui-ci est imputable au propriétaire qui le réclame.

SERVITUDE - Fonds enclavé - Droit de passage - Refus - Conditions

- Art. 682, § 1er Ancien Code civil

C.23.0013.F

15 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.5](#)

AC nr. ...

De door artikel 565, tweede lid, 1°, 2°, 4° tot 8°, Gerechtelijk Wetboek opgelegde voorrang veronderstelt dat de vorderingen hangende zijn voor rechtscolleges van dezelfde rang; er kan geen sprake zijn van samenhang tussen vorderingen wanneer de ene hangende is voor een rechtscollege dat in eerste aanleg uitspraak moet doen en de andere voor een rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak moet doen; in dat geval moeten de zaken gescheiden blijven en door hun respectieve rechter worden berecht (1). (1) Cass. 20 maart 2015, AR C.14.0298.N, AC 2015, nr. 210.

SAMENHANG - Burgerlijke zaken - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang - Gevolg

- Art. 30 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 565, tweede lid, 1° en 2° en 4° tot 8° Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Samenhang - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang - Gevolg

- Art. 30 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 565, tweede lid, 1° en 2° en 4° tot 8° Gerechtelijk Wetboek

L'ordre de préférence imposé par l'article 565, alinéa 2, 1°, 2°, 4° à 8°, du Code judiciaire suppose que les demandes soient pendantes devant des juridictions du même rang. La connexité ne peut exister entre des demandes dont l'une est pendante devant une juridiction appelée à statuer au premier degré et l'autre devant une juridiction appelée à statuer en degré d'appel; en ce cas, les causes doivent demeurer distinctes et être tranchées par leur juge respectif (1). (1) Cass. 20 mars 2015, RG C.14.0298.N, Pas. 2015, n° 210.

CONNEXITE - Matière civile - Demandes pendantes devant des juridictions de rang différent - Conséquence

- Art. 30 Code judiciaire

- Art. 565, al. 2, 1° et 2° et 4° à 8° Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Connexité - Demandes pendantes devant des juridictions de rang différent - Conséquence

- Art. 30 Code judiciaire

- Art. 565, al. 2, 1° et 2° et 4° à 8° Code judiciaire

C.23.0014.F

29 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.1](#)

AC nr. ...

De schade in de zin van artikel 142 Wet Verzekeringen is de in de overeenkomst omschreven schade die de benadeelde wordt berokkend door een fout van de verzekerde.

VERZEKERING - Landverzekering - Schadeverzekering - Schade - Begrip

- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 141 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 142, § 1 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Le dommage au sens de l'article 142 de la loi du 4 avril 2014 est celui qui, prévu au contrat, est causé à la personne lésée par une faute de l'assuré.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance de dommages - Dommage - Notion

- Art. 5, 15° L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 141 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 142, § 1er L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.23.0015.F

26 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.3](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat het gehuurde goed bij de ingebruikneming ervan in slechte staat verkeert, ontslaat de huurder die het goed in deze staat heeft aanvaard, noch van zijn teruggaveplicht, noch van zijn aansprakelijkheid voor de beschadigingen of verliezen die zich tijdens de huur voordoen of van de niet-nakoming van zijn verplichting om het gehuurde goed te gebruiken als een goede huisvader (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Verplichtingen van de huurder - Verplichting om het goed te gebruiken als een goede huisvader - Gehuurd goed in slechte staat - Beschadigingen of verliezen - Tekortkomingen aan zijn verplichting - Gevolg

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek

La circonstance que, au moment de l'entrée dans les lieux, la chose louée est en mauvais état ne dispense le preneur, qui a accepté le bien en cet état, ni de son obligation de restitution, ni de sa responsabilité du chef des dégradations ou des pertes qui arrivent en cours de bail ou du chef du manquement à son obligation d'user de la chose louée en bon père de famille (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Généralités - Obligations du preneur - Obligation d'user de la chose en bon père de famille - Bien loué en mauvais état - Dégradations ou pertes - Manquements à son obligation - Conséquence

- Art. 1728, 1° Ancien Code civil
- Art. 1732 Ancien Code civil
- Art. 1754 Ancien Code civil

De vaststelling van huurschade veronderstelt een vergelijking tussen de toestand van het gehuurde goed bij de ingebruikneming ervan en bij het verlaten ervan (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Huurschade - Wijze van vaststelling

- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek

La constatation des dégâts locatifs implique une comparaison entre l'état du bien loué au moment de l'entrée dans les lieux et au moment de la sortie (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Généralités - Dégâts locatifs - Mode de constatation

- Art. 1730 Ancien Code civil
- Art. 1731, § 1er Ancien Code civil
- Art. 1732 Ancien Code civil

Wanneer de partijen vóór het sluiten van de huurovereenkomst of tijdens de huur zijn overeengekomen dat de verhuurder verbouwingswerken in het gehuurde goed zou uitvoeren, is de huurder aansprakelijk voor de beschadigingen of verliezen die deze verbouwingswerken zouden ondergaan, zelfs als die werken zijn uitgevoerd na de ingebruikneming van het goed (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verplichtingen van de huurder - Teruggaveplicht en plicht om het goed te gebruiken als een goede huisvader - Verbouwingswerken uitgevoerd door de verhuurder - Beschadigingen - Aansprakelijkheid

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel de huurder, bij gebrek aan een omstandige plaatsbeschrijving, wordt verondersteld het gehuurde goed in dezelfde staat te hebben ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond, hoeft de verhuurder, om het tegendeel aan te tonen, niet te bewijzen dat het goed bij de ingebruikneming ervan in goede staat verkeerde, maar enkel dat de staat van het goed is verslechterd in vergelijking met het tijdstip waarop het ofwel in gebruik werd genomen, ofwel door de verhuurder werd verbouwd (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Gebrek aan omstandige plaatsbeschrijving bij ingebruikneming van het goed - Vermoeden dat het gehuurde goed in dezelfde staat werd ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond - Tegenbewijs door de verhuurder - Voorwerp van het bewijs

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Einde van de huurovereenkomst - Gebrek aan omstandige plaatsbeschrijving bij ingebruikneming van het goed - Vermoeden dat het gehuurde goed in dezelfde staat werd ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond - Tegenbewijs door de verhuurder - Voorwerp van het bewijs

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

4/05/2026

Lorsque, avant la conclusion du bail ou en cours de bail, les parties ont convenu de la réalisation par le bailleur de travaux d'aménagement de la chose louée, le preneur est responsable des dégradations à ces aménagements, ces travaux eussent-ils été réalisés après l'entrée du preneur dans les lieux (1).

(1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail à loyer - Obligations entre parties - Obligations du preneur - Obligation de restitution et d'user de la chose en bon père de famille - Travaux d'aménagement réalisés par le bailleur - Dégradations - Responsabilité

- Art. 1728, 1° Ancien Code civil
- Art. 1732 Ancien Code civil
- Art. 1754 Ancien Code civil

Si, à défaut d'état des lieux détaillé, le preneur est présumé avoir reçu la chose louée dans le même état que celui où elle se trouve à la fin du bail, pour fournir la preuve contraire, le bailleur n'est pas tenu de démontrer que le bien était en bon état à l'entrée dans les lieux, mais seulement que l'état du bien s'est dégradé par rapport au moment, soit de l'entrée dans les lieux, soit de la réalisation des aménagements par le bailleur (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Généralités - Absence d'état des lieux détaillé d'entrée - Présomption de réception du bien loué dans le même état que celui où il se trouve à la fin du bail - Preuve contraire à fournir par le bailleur - Objet de la preuve

- Art. 1728, 1° Ancien Code civil
- Art. 1730 Ancien Code civil
- Art. 1731 Ancien Code civil
- Art. 1732 Ancien Code civil
- Art. 1754 Ancien Code civil

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Bail à loyer - Obligations entre parties - Fin du bail - Absence d'état des lieux détaillé d'entrée - Présomption de réception du bien loué dans le même état que celui où il se trouve à la fin du bail - Preuve contraire à fournir par le bailleur - Objet de la preuve

- Art. 1728, 1° Ancien Code civil

- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1730 Ancien Code civil
- Art. 1731 Ancien Code civil
- Art. 1732 Ancien Code civil
- Art. 1754 Ancien Code civil

C.23.0023.N

23 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231123.1N.1](#)

AC nr. ...

Een natuurlijke persoon kan slechts als onderneming in de zin van artikel I.1, eerste lid, 1°, WER worden gekwalificeerd, wanneer hij aantoonst een organisatie te vormen, bestaande uit een geheel van eigen materiële, financiële of menselijke middelen samengebracht met het oog op het uitoefenen van een zelfstandige beroepsactiviteit (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Bestuurder van een rechtspersoon - Natuurlijke persoon - Onderneming - Organisatie

- Art. I.1, eerste lid, 1° Wetboek van economisch recht

Une personne physique peut seulement être qualifiée d'entreprise au sens de l'article I.1, alinéa 1°, du Code de droit économique, lorsqu'elle démontre être une organisation, consistant en un agencement de moyens matériels, financiers ou humains qui lui sont propres, en vue de l'exercice d'une activité professionnelle à titre indépendant(1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Administrateur d'une personne morale - Personne physique - Entreprise - Organisation

- Art. I.1, al. 1er, 1° Code de droit économique

C.23.0036.F

29 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230629.1F.5](#)

AC nr. ...

Opdat een geschrift, ook al wordt het niet als dusdanig gekwalificeerd, een conclusie kan uitmaken in de zin van artikel 804, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan door de wet van 6 juli 2017, hoeft het niet te voldoen aan de vereisten van artikel 744 Gerechtelijk Wetboek, zodat de rechter hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusies - Kwalificatie - Vereiste

- Art. 804, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Pour qu'un écrit, même s'il n'est pas qualifié tel, constitue des conclusions au sens de l'article 804, alinéa 2, du Code judiciaire dans sa version applicable avant sa modification par la loi du 6 juillet 2017, il n'est pas requis qu'il satisfasse aux exigences de l'article 744 du Code judiciaire de telle manière que le juge ait l'obligation d'y répondre (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Conclusions - Qualification - Exigence

- Art. 804, al. 2 Code judiciaire

C.23.0044.F

22 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230922.1F.10](#)

AC nr. ...

Wanneer de verzekeraar in kennis wordt gesteld van de wil van de gesubrogeerde in de rechten van de benadeelde, die zichzelf hiervan heeft onthouden, om de vergoeding van de schade te verkrijgen, wordt de verjaring van de rechtsvordering van de gesubrogeerde tegen de verzekeraar gestuit tot op het ogenblik dat de verzekeraar hem zijn beslissing om te vergoeden of zijn weigering schriftelijk ter kennis heeft gebracht.

INDEPLAATSSTELLING - Verzekering - Rechtsvordering van de gesubrogeerde - Verjaring - Stuiting - Einde

- Art. 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 136, § 2, vierde lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Lorsque l'assureur est informé de la volonté de la personne subrogée dans les droits de la personne lésée, qui s'en est elle-même abstenue, d'obtenir réparation du préjudice, la prescription de l'action du subrogé contre l'assureur est interrompue jusqu'au moment où ce dernier lui fait connaître par écrit sa décision d'indemnisation ou son refus.

SUBROGATION - Assurances - Action du subrogé - Prescription - Interruption - Fin

- Art. 35, § 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre
- Art. 136, § 2, al. 4 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.23.0070.F

3 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231103.1F.5](#)

AC nr. ...

De schuldeiser wiens schuldvordering werd aanvaard, heeft de vereiste hoedanigheid om de rechter-commissaris te vragen een voorlopige uitdeling tussen de schuldeisers te bevelen.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Voorlopige uitdeling tussen de schuldeisers - Schuldeiser - Vereiste hoedanigheid om een dergelijke uitdeling te vragen

- Art. 77 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

Le créancier dont la créance a été admise a la qualité requise pour saisir le juge-commissaire d'une demande d'ordonner une répartition provisionnelle entre les créanciers.

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Répartition provisionnelle entre les créanciers - Créancier - Qualité requise pour demander une telle répartition

- Art. 77 CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites

C.23.0071.F

27 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.5](#)

AC nr. ...

De grondslag van het recht van voorrang dat aan de onderaannemer is toegekend, moet blijven bestaan tot de preferentiële toewijzing van die activa (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bijzondere voorrechten - Voorrecht van de onderaannemer - Grondslag - Voorwaarde voor de uitoefening van het recht

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Bijzonder voorrecht - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang -*

L'assiette du droit de préférence conféré au sous-traitant doit subsister jusqu'à l'attribution préférentielle de cet actif (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Privilèges particuliers - Privilège du sous-traitant - Assiette - Condition d'exercice du droit

- Art. 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 9 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 20, 12° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Privilèges particuliers - Privilège du sous-traitant - Droit de préférence - Assiette - Condition d'exercice*

Grondslag - Voorwaarde voor de uitoefening van het recht

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet

du droit

- Art. 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 9 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 20, 12° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

Het recht van voorrang dat aan de onderaannemer wordt toegekend voor de betaling van zijn schuldvordering tegen de hoofdaannemer, wordt enkel uitgeoefend op en tot beloop van de schuldvordering, ontstaan uit de uitvoering van de werken, die deze aannemer op de opdrachtgever heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Le droit de préférence conféré au sous-traitant pour le paiement de sa créance contre l'entrepreneur principal ne s'exerce que sur et jusqu'à concurrence de la créance, née de l'exécution des travaux, détenue par cet entrepreneur contre le maître de l'ouvrage (1). (1) Voir les concl. du MP.

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Bijzonder voorrecht - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang - Grondslag - Omvang en grens

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bijzondere voorrechten - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang - Grondslag - Omvang en grens

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet
- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheek. - Hypotheekwet

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Privilèges particuliers - Privilège du sous-traitant - Droit de préférence - Assiette - Etendue et limite

- Art. 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 9 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 20, 12° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Privilèges particuliers - Privilège du sous-traitant - Droit de préférence - Assiette - Etendue et limite

- Art. 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 9 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire
- Art. 20, 12° Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

C.23.0072.F

1 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.4](#)

AC nr. ...

De uitdrukkelijke berusting van een partij geschiedt door een akte van berusting, die ondertekend wordt door haarzelf of door haar lasthebber, die een bijzondere volmacht heeft ontvangen om in haar naam te berusten (1). (1) Cass. 7 april 2016, AR F.14.0070.N, AC 2016, nr. 242.

L'acquiescement exprès d'une partie est fait par un acte d'acquiescement signé par elle-même ou par son mandataire investi d'un pouvoir spécial pour acquiescer en son nom (1). (1) Cass. 7 avril 2016, RG F.14.0070.N, Pas. 2016, n° 242.

BERUSTING - Briefwisseling van advocaat - Geldigheidsvoorwaarde

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1045, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen
4/05/2026

ACQUIESCEMENT - Correspondance de l'avocat - Condition de validité

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire
- Art. 1044, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1045, al. 2 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité

wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen -
Berusting van een partij - Geldigheidsvoorwaarden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1045, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se
pourvoir - Généralités - Acquiescement d'une partie - Conditions de
validité

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire
- Art. 1044, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1045, al. 2 Code judiciaire

Het feit dat aanleiding geeft tot de beëindiging zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn, is een partij bekend wanneer deze over het bestaan van het feit en over de omstandigheden die hieraan het karakter van een ernstige tekortkoming verlenen, voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken een beslissing te nemen; de omstandigheid dat de partij zichzelf bedenktijd wil geven of juridisch advies wil inwinnen, heeft niets te maken met de kennis van het feit zelf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden en heeft bijgevolg geen weerslag op de termijn van kennisgeving van de beëindiging (1). (1) Zie Cass.8 november 2007, AR C.05.0567.N, AC 2007, nr. 535.

Le fait qui justifie une résiliation sans préavis ou avant l'expiration du terme est connu d'une partie dès que celle-ci acquiert de l'existence du fait et des circonstances de nature à lui conférer le caractère d'un manquement grave une certitude suffisante pour prendre une décision en connaissance de cause; la circonstance que la partie entend s'accorder un délai de réflexion ou solliciter un avis juridique est étrangère à la connaissance du fait lui-même et des circonstances qui l'entourent, partant, est sans incidence sur le délai de notification de la rupture (1). (1) Voir Cass. 8 novembre 2007, RG C.05.0567.N, Pas. 2007, n° 535.

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Handelsagentuurovereenkomst -
Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de
termijn - Ernstige tekortkoming - Feit dat sinds meer dan zeven
werkdagen bekend is - Begrip - Gevolg

- Art. X.17 Wetboek van economisch recht
- OVEREENKOMST - Einde - Handelsagentuurovereenkomst -
Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de
termijn - Ernstige tekortkoming - Feit dat sinds meer dan zeven
werkdagen bekend is - Begrip - Gevolg

- Art. X.17 Wetboek van economisch recht

COMMERCE. COMMERCANT - Contrat d'agence commerciale -
Résiliation sans préavis ou avant l'expiration du terme -
Manquement grave - Fait connu depuis plus de sept jours
ouvrables - Notion - Conséquence

- Art. X.17 Code de droit économique
- CONVENTION - Fin - Contrat d'agence commerciale - Résiliation sans
préavis ou avant l'expiration du terme - Manquement grave - Fait
connu depuis plus de sept jours ouvrables - Notion - Conséquence

- Art. X.17 Code de droit économique

C.23.0084.F

17 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.6](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 1054, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek noch uit artikel 1056, 4°, van dat wetboek volgt dat het bij conclusie ingesteld incidenteel beroep enkel tegen een appellant of een geïntimeerde kan worden gericht, met uitsluiting van de andere partijen die voor de appelrechter in het geding zijn (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale
zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Op conclusie -
Bestemmelingen

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

4/05/2026

Il ne résulte ni de l'article 1054, alinéa 1er, du Code judiciaire ni de l'article 1056, 4°, du même code que l'appel incident formé par voie de conclusions ne pourrait être dirigé que contre une partie appelante ou intimée, à l'exclusion des autres parties en cause devant le juge d'appel (1). (1) Voir. les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et
sociale) - Appel incident - Par conclusions - Destinataires

- Art. 1054, al. 1er Code judiciaire
- Art. 1056, 4° Code judiciaire

P. 83/486

C.23.0108.F

13 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 14, eerste lid, Handelshuurwet moet de kennisgeving die de huurder aan de verhuurder moet richten wanneer hij zijn recht op hernieuwing wenst uit te oefenen, op straffe van nietigheid de voorwaarden opgeven waaronder hij zelf bereid is de nieuwe huur aan te gaan; wat de voorgestelde huurprijs betreft, moet de huurder een ernstig bod uitbrengen, zodat dit bod het in beginsel verdient om in aanmerking te worden genomen en een belachelijk lage huurprijs voldoet niet aan die voorwaarden.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Huurder - Recht op hernieuwing - Kennisgeving - Hernieuwingsvoorwaarden - Ernstig bod van de huurder - Belachelijk lage huurprijs

- Art. 14, eerste lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

En vertu de l'article 14, alinéa 1er, de la loi sur les baux commerciaux, la notification que le preneur désireux d'exercer le droit au renouvellement doit adresser au bailleur doit indiquer, à peine de nullité, les conditions auxquelles lui-même est disposé à conclure le nouveau bail; s'agissant du loyer proposé, l'offre du preneur doit être sérieuse de sorte qu'elle soit de nature à mériter, en principe, d'être prise en considération et un loyer dérisoire ne satisfait pas à ces conditions.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Preneur - Droit au renouvellement - Notification - Conditions du renouvellement - Offre sérieuse du preneur - Loyer dérisoire

- Art. 14, al. 1er L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

De overeenkomst waardoor het genot van een onroerend goed wordt overgedragen voor een fictieve of belachelijk lage huurprijs, is geen huurovereenkomst.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Algemeen - Fictieve of belachelijk lage huurprijs

- Art. 1709 Oud Burgerlijk Wetboek

Le contrat par lequel la jouissance d'un immeuble est concédée moyennant un loyer fictif ou dérisoire n'est pas un bail.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Généralités - Loyer fictif ou dérisoire

- Art. 1709 Ancien Code civil

C.23.0123.F

17 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.3](#)

AC nr. ...

Wie schade lijdt ten gevolge van een onrechtmatige daad, heeft het recht het herstel in natura te vorderen, wanneer zulks mogelijk is en geen rechtsmisbruik oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Voorwaarden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

La victime d'un dommage résultant d'un acte illicite a le droit d'en exiger la réparation en nature si elle est possible et que l'exercice de ce droit ne soit pas abusif (1). (1) Voir concl. OM.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Réparation en nature - Conditions

- Art. 1382 Ancien Code civil

De rechter is bevoegd om het herstel in natura van schade voortvloeiend uit een onrechtmatige daad te bevelen, door met name de schadeveroorzaker maatregelen op te leggen om aan de schadeverwekkende toestand een einde te maken (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De hoven en rechtbanken mengen zich niet in de uitoefening van de door de wet aan die overheid voorbehouden bevoegdheden wanneer ze, om de benadeelde volledig in zijn rechten te herstellen, het herstel van de schade in natura bevelen en de administratie maatregelen opleggen om aan de schadeverwekkende onwettigheid een einde te maken (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Aansprakelijkheid van de administratieve overheid - Scheiding der machten - Herstel in natura - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 34 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 35 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 36 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 37 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 38 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 40 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994

De administratieve overheid die door een onrechtmatige daad de burgerlijke rechten van een persoon aantast en hem hierdoor schade berokkent, ontsnapt niet aan de toepassing van de verplichting tot herstel in natura (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Aansprakelijkheid van de administratieve overheid - Onrechtmatige daad - Herstel in natura - Mogelijkheid

- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 34 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 35 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 36 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 37 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le juge a le pouvoir d'ordonner la réparation en nature d'un dommage résultant d'un acte illicite, notamment en prescrivant à l'auteur du dommage les mesures destinées à faire cesser l'état de choses qui cause le préjudice (1). (1) Voir concl. OM.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Réparation en nature - Pouvoirs du juge

- Art. 1382 Ancien Code civil

Les cours et tribunaux ne s'immiscent pas dans l'exercice des pouvoirs légalement réservés à cette autorité lorsque, aux fins de rétablir entièrement dans ses droits la partie lésée, ils ordonnent la réparation en nature du préjudice et prescrivent à l'administration des mesures destinées à mettre fin à l'illégalité dommageable (1). (1) Voir les concl. OM.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Responsabilité de l'autorité administrative - Séparation des pouvoirs - Réparation en nature - Pouvoirs du juge

- Art. 33 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 34 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 35 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 36 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 37 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 38 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 39 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 40 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 41 La Constitution coordonnée 1994

N'échappe pas à l'application de l'obligation de réparation en nature l'autorité administrative qui, par un acte illicite, porte atteinte aux droits civils d'une personne et lui cause de ce fait un dommage (1). (1) Voir concl. OM.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Responsabilité de l'autorité administrative - Acte illicite - Réparation en nature - Possibilité

- Art. 33 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 34 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 35 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 36 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 37 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 38 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 40 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 38 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 39 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 40 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 41 La Constitution coordonnée 1994

Alle rechtsvorderingen tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwarende ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon (1). (1) Zie concl. OM.

Toute action en réparation d'un dommage fondée sur une responsabilité extracontractuelle se prescrit par cinq ans à partir du jour qui suit celui où la personne lésée a eu connaissance du dommage ou de son aggravation et de l'identité de la personne responsable (1). (1) Voir les concl. MP.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Buitencontractuele aansprakelijkheid - Vordering tot schadevergoeding - Stuiting - Aanvang

- Art. 2244 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Responsabilité extracontractuelle - Action en réparation du dommage - Interruption - Point de départ

- Art. 2244 Ancien Code civil
- Art. 2262bis, § 1er, al. 2 Ancien Code civil

Zelfs als het middel uitgaat van wettelijke bepalingen die van openbare orde of van dwingend recht zijn, kan het enkel voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd wanneer de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, door de feitenrechter zijn vastgesteld of uit de stukken blijken waarop het Hof acht mag slaan; dit is het geval voor het bestaan van de omstandigheden waarvan de Vreemdelingenwet de toegang tot het grondgebied of het verblijf doet afhangen, waarbij dat bestaan, hoewel het een voor het onderzoek van een middel noodzakelijk feitelijk gegeven is, moet blijken uit het bestreden arrest of uit de andere stukken waarop het Hof acht mag slaan (1). (1) Zie concl. OM.

Un moyen, fût-il fondé sur des dispositions légales d'ordre public ou impératives, ne peut être soulevé pour la première fois devant la Cour que lorsque les éléments de fait nécessaires à son appréciation sont constatés par le juge du fond ou ressortent des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard; il en va ainsi de l'existence des circonstances dont la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers fait dépendre cet accès ou ce séjour, qui, s'il est un élément de fait nécessaire à l'examen d'un moyen, doit apparaître de l'arrêt attaqué ou des autres pièces auxquelles la Cour peut avoir égard (1). (1) Voir concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel dat uitgaat van wettelijke bepalingen van openbare orde of van dwingend recht - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Onderzoek van de feitelijke gegevens - Voorwaarden - Voorbeeld - Toegangs- of verblijfsvoorwaarden voor vreemdelingen

- Art. 1/1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Moyen fondé sur des dispositions légales d'ordre public ou impératives - Recevabilité - Conditions - Vérification des éléments de fait - Conditions - Exemple - Conditions d'accès ou de séjour des étrangers

- Art. 1er/1 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 1er/2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 1er/3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 9 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 39/1, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 6 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 9 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 39/1, § 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze instelt en voor de vorderingen die daarin virtueel zijn begrepen; om te beoordelen of een vordering virtueel is begrepen in de oorspronkelijke vordering, moet het voorwerp hiervan in aanmerking worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiving - Dagvaarding - Draagwijdte

- Art. 2244 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Une citation en justice a pour effet d'interrompre la prescription pour la demande qu'elle introduit et pour les demandes qui y sont virtuellement comprises; pour apprécier si une demande est virtuellement comprise dans la demande initiale, il convient d'avoir égard à son objet (1). (1) Voir les concl. MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation - Portée

- Art. 2244 Ancien Code civil
- Art. 2262bis, § 1er, al. 2 Ancien Code civil

C.23.0133.F

15 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231215.1F.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel 8bis, eerste lid, Pachtwet, zoals van toepassing op de feiten, volgt niet dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot geldigverklaring van de door de verpachter ter kennis gebrachte opzegging, moet nagaan of op de datum van de kennisgeving van die opzegging is voldaan aan de voorwaarde dat de pachter niemand heeft aangewezen die eventueel zijn exploitatie kan voortzetten.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Recht van voorkoop - Pachter die de pensioenleeftijd heeft bereikt - Overdracht van de exploitatie - Aanwijzing van de personen die de exploitatie kunnen voortzetten - Geen aanwijzing - Gevolg

- Art. 8bis, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Art. 34 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Il ne suit pas de l'article 8bis, alinéa 1er, de la loi du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux, dans sa rédaction applicable aux faits, que le juge saisi d'une demande de validation du congé donné par le bailleur soit tenu d'examiner si la condition de non-indication par le preneur de la ou des personnes pouvant éventuellement poursuivre son exploitation est remplie à la date de la notification de ce congé.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail à ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Droit de préemption - Preneur ayant atteint l'âge de la pension - Cession de l'exploitation - Indication des personnes pouvant poursuivre l'exploitation - Absence - Conséquence

- Art. 8bis, al. 1er L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux
- Art. 34 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.23.0156.F

15 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231215.1F.2](#)

AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten van verschillende personen beoordeelt de rechter niet alleen of eenieder fout de schade heeft veroorzaakt, maar ook in welke mate ze tot de totstandkoming ervan heeft bijgedragen; hij bepaalt vervolgens op grond van het relatieve oorzakelijk belang van elk van de samenlopende fouten het aandeel van de schade dat elke schuldige kan worden toegerekend.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Allerlei - Fout - Samenloop van fouten - Invloed van de fouten - Totstandkoming van de schade - Aandeel van de schade dat elk kan worden toegerekend - Rechter - Beoordeling

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

En cas de concours de fautes commises par plusieurs personnes, le juge apprécie, non seulement si la faute de chacune a causé le dommage, mais aussi dans quelle mesure elle a contribué à sa réalisation; c'est sur la base de l'importance causale relative de chacune des fautes concurrentes qu'il détermine ensuite la part du dommage imputable à chacun des fautifs.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Divers - Faute - Concours de fautes - Incidence des fautes - Réalisation du dommage - Part du dommage imputable à chacun - Juge - Appréciation

- Art. 1382 Ancien Code civil

C.23.0159.F

13 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.7](#)

AC nr. ...

Artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat indien de in het ongelijk gestelde partij de juridische tweedelijsbijstand geniet, de rechtsplegingsvergoeding wordt vastgesteld op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie, staat de rechter toe de rechtsplegingsvergoeding vast te stellen op een lager of hoger bedrag dan het door de Koning vastgestelde minimum (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Bedrag - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijsbijstand geniet - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 1022, alinéa 4, du Code judiciaire, qui dispose que si la partie succombante bénéficie de l'aide juridique de deuxième ligne, l'indemnité de procédure est fixée au minimum établi par le Roi, sauf en cas de situation manifestement déraisonnable, autorise le juge à fixer l'indemnité de procédure à un montant plus ou moins élevé que le minimum établi par le Roi (1). (1) Voir. les concl. du MP.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Montant - Partie succombante bénéficiant de l'aide juridique de deuxième ligne - Pouvoir du juge

- Art. 1022, al. 4 Code judiciaire

Wanneer de in het ongelijk gestelde partij de juridische tweedelijsbijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgesteld op het minimumbedrag, zoals het wordt bepaald afhankelijk van de aard van de zaak en de belangrijkheid van het geschil en, bijgevolg, wanneer het gaat om een rechtsvordering die een in geld waardeerbare vordering betreft, op het minimumbedrag dat door het koninklijk besluit wordt bepaald naargelang van de waarde van het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Bedrag - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijsbijstand geniet - Door de Koning vastgesteld minimumbedrag - Vaststellingscriteria

Lorsque la partie succombante bénéficie de l'aide juridique de deuxième ligne, l'indemnité de procédure est fixée au montant minimal tel qu'il est déterminé en fonction de la nature de l'affaire et de l'importance du litige et, dès lors, s'agissant d'une action portant sur une demande évaluable en argent, au montant minimal déterminé par l'arrêté royal en fonction de la valeur du litige (1). (1) Voir. les concl. du MP.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Montant - Partie succombante bénéficiant de l'aide juridique de deuxième ligne - Montant minimum établi par le Roi - Critères de détermination

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende

- Art. 1022, al. 4 Code judiciaire
- Art. 2 A.R. du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d

C.23.0164.F

13 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.2](#)

AC nr. ...

Onder biljettenautomaat wordt het toestel verstaan dat bedoeld is om bankbiljetten van een bankrekening of betaalkaart af te halen of bankbiljetten op een bankrekening of betaalkaart te deponeren; hieruit volgt dat, zodra een apparaat een biljettenautomaat is, de bevoorrading ervan tot de bewakingsactiviteit behoort (1). (1) Zie concl. OM.

MUNTEN EN BANKBIJETTEN - Private veiligheid - Bewakingsactiviteit - Biljettenautomaat - Begrip - Gevolg

- Art. 2, 18° Wet 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid

On entend par automate à billets l'appareil destiné au retrait de billets de banque depuis un compte bancaire ou une carte de paiement ou au dépôt de billets de banque sur un compte bancaire ou sur une carte de paiement; il s'ensuit que, dès qu'un appareil est un automate à billets, son approvisionnement relève de l'activité de gardiennage (1). (1) Voir. les concl. du MP.

MONNAIE ET BILLETS DE BANQUE - Sécurité privée - Activité de gardiennage - Automates à billets - Notion - Conséquence

- Art. 2, 18° L. du 2 octobre 2017 réglementant la sécurité privée et particulière

C.23.0173.F

24 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231124.1F.5](#)

AC nr. ...

De zonder toerekening verrichte betaling heeft betrekking op de oudste van de schulden van gelijke aard en doet de schuld teniet op het ogenblik dat de betaling wordt verricht, ook al wordt de betaling pas later met die schuld verrekend; het verstrijken van de verjaringstermijn heeft geen invloed op de reeds betaalde schuld.

BETALING - Bestaan van verschillende schulden van gelijke aard - Betaling verricht zonder toerekening - Verjaring - Verstryken van de termijn - Invloed

- Art. 1256, tweede Id Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1234 Oud Burgerlijk Wetboek

Le paiement effectué sans imputation se rapporte à la plus ancienne des dettes lorsque celles-ci sont de même nature et éteint la dette au moment où il est effectué, quand bien même il ne serait imputé sur cette dette qu'ultérieurement; l'écoulement du délai de prescription est sans effet sur la dette déjà payée.

PAYEMENT - Existence de plusieurs dettes de même nature - Paiement effectué sans imputation - Prescription - Ecoulement - Effet

- Art. 1256, al. 2 Ancien Code civil
- Art. 1234 Ancien Code civil

C.23.0231.F

27 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.5](#)

AC nr. ...

De materiële schade die de getroffene lijdt ten gevolge van een blijvende arbeidsongeschiktheid bestaat in een vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt, waarvan het inkomensverlies en de noodzaak om zich harder te moeten inspannen uitingen zijn; hieruit volgt dat de vergoeding van de lichamelijke schade voortvloeiend uit een blijvende arbeidsongeschiktheid niet vereist om een onderscheid te maken tussen de vergoeding die verschuldigd is voor de hardere inspanningen en die welke verschuldigd is voor het mogelijke inkomensverlies, of om de lonen in rekening te brengen die de getroffene is blijven ontvangen, maar enkel om de aantasting van de economische waarde van de getroffene op de arbeidsmarkt te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Begrip - Gevolg

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Le dommage matériel que subit la victime à la suite d'une incapacité permanente de travail consiste en une diminution de sa valeur économique sur le marché du travail, dont la perte de revenus ou la nécessité de fournir des efforts accrus constituent des manifestations ; il s'ensuit que la réparation du dommage corporel résultant d'une incapacité permanente de travail n'exige ni de distinguer l'indemnisation due pour les efforts accrus et celle due pour l'éventuelle perte de revenus ni de prendre en considération les appointements que la victime a continué de percevoir, mais seulement de rechercher l'atteinte portée à la valeur économique de la victime sur le marché du travail (1). (1) Voir. les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Incapacité permanente de travail - Notion - Conséquence

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 1383 Ancien Code civil

C.23.0251.F

24 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231124.1F.6](#)

AC nr. ...

Wie een goed verpacht, verplicht zich niet ertoe een zakelijk recht op het verpachte goed te verlenen en draagt aan de pachter evenmin een eigen recht van genot van dat goed over; hij verbindt zich ertoe de pachter het genot ervan te verlenen.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Verpachter - Verbintenis - Pachter - Genot van het verpachte goed

- Art. 1709 Oud Burgerlijk Wetboek

Celui qui loue une chose à bail ne s'oblige pas à concéder un droit réel sur la chose louée et ne transfère pas au preneur un droit propre de jouissance de cette chose; il s'engage à ce que le preneur en ait la jouissance.

LOUAGE DE CHOSSES - Généralités - Bailleur - Engagement - Preneur - Jouissance de la chose donnée à bail

- Art. 1709 Ancien Code civil

D.22.0018.F

2 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.7](#)

AC nr. ...

De tuchtvordering tegen een vastgoedmakelaar verschilt van de strafvordering, voor zover de eerste tot doel heeft te onderzoeken of de vastgoedmakelaar de deontologische regels heeft miskend of de eer of de waardigheid van het beroep heeft aangetast, waarbij die tuchtvordering wordt uitgeoefend in het belang van het beroep en betrekking heeft op tekortkomingen die niet noodzakelijkerwijs nauwgezet zijn omschreven, zodat het kan voorkomen dat de kamer van beroep de tekortkoming anders omschrijft dan de uitvoerende kamer dat zou doen en, bijgevolg, de ernst van die tekortkoming en de straf anders beoordeelt, en kan leiden tot straffen die de vastgoedmakelaar treffen in de uitoefening van zijn beroep en uitgesproken worden door een beroepseigen orgaan, terwijl de strafvordering tot doel heeft de aantastingen van de openbare orde te beteugelen en uitgeoefend wordt in het belang van de maatschappij in haar geheel, aanhangig wordt gemaakt bij de strafgerichten, enkel betrekking kan hebben op feiten die de wet als misdrijven kwalificeert en, in geval van veroordeling, leidt tot de door de wet of krachtens die wet bepaalde straffen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 163.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Koninklijk besluit betreffende het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtvordering - Strafvordering - Doel - Aard - Gevolgen

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

Hoewel de tegen een vastgoedmakelaar ingestelde en de strafvordering beide strekken tot de veroordeling tot een straf wegens een tekortkoming, zijn de categorieën van de aldus vervolgde personen, ten aanzien van de gevolgen van het hoger beroep, niet vergelijkbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 163.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Koninklijk besluit betreffende het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtvordering - Enkel hoger beroep van de vastgoedmakelaar - Gevolgen - Vergelijking met de strafvordering

L'action disciplinaire contre un agent immobilier diffère de l'action publique, la première ayant pour objet de rechercher si l'agent immobilier a enfreint les règles de la déontologie ou a porté atteinte à l'honneur ou à la dignité de la profession, s'exerçant dans l'intérêt de la profession, concernant des manquements qui ne font pas nécessairement l'objet d'une définition précise de sorte que la chambre d'appel est susceptible de préciser le manquement différemment de la chambre exécutive, partant, d'en apprécier différemment la gravité et la sanction, et pouvant donner lieu à des sanctions touchant l'agent immobilier dans l'exercice de sa profession qui sont prononcées par un organe propre à la profession, alors que la seconde a pour but de faire réprimer des atteintes à l'ordre public et est exercée dans l'intérêt de la société dans son ensemble, est de la compétence des juridictions pénales, ne peut porter que sur des faits que la loi qualifie d'infractions et donne lieu, en cas de condamnation, aux peines prévues par la loi ou en vertu de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière disciplinaire - Agent immobilier - Arrêté royal relatif à l'Institut professionnel des agents immobiliers - Action disciplinaire - Action publique - But - Nature - Effets

- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012

- Art. 202 et 203 Code d'Instruction criminelle

Si l'action disciplinaire contre un agent immobilier et l'action pénale poursuivent toutes deux la condamnation à une sanction en raison d'un manquement, les catégories des personnes ainsi poursuivies ne sont, du point de vue des effets de l'appel, pas comparables (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière disciplinaire - Agent immobilier - Arrêté royal relatif à l'Institut professionnel des agents immobiliers - Action disciplinaire - Appel du seul agent immobilier - Effets - Comparaison avec l'action publique

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars
- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012
- Art. 202 et 203 Code d'Instruction criminelle

D.23.0002.F

15 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.4](#)

AC nr. ...

De aanvang van de termijn wordt niet bepaald volgens de bij wet voorgeschreven wijze van kennisgeving, maar volgens de wijze waarop de kennisgeving daadwerkelijk is gebeurd (1). (1) Cass. 19 maart 2012, AR D.11.0003.F, AC 2012, nr. 180; Cass. 17 juni 2011, AR D.10.0013.N, AC 2011, nr. 411.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving op papier

- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 54 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving op papier

- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 54 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le point de départ du délai est déterminé en fonction non du mode de notification prescrit par la loi mais du mode de notification effectivement mis en œuvre (1). (1) Cass. 19 mars 2012, RG D.11.0003.F, Pas. 2012, n° 180; Cass. 17 juin 2011, RG D.10.0013.N, Pas. 2011, n° 411.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Pourvoi en cassation - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Point de départ - Notification sur support papier

- Art. 53bis Code judiciaire
- Art. 54 Code judiciaire
- Art. 1121/5, al. 1er, 1° Code judiciaire
- Art. 1079, al. 1er Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Point de départ - Notification sur support papier

- Art. 53bis Code judiciaire
- Art. 54 Code judiciaire
- Art. 1121/5, al. 1er, 1° Code judiciaire
- Art. 1079, al. 1er Code judiciaire

D.23.0005.F

10 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.2](#)

AC nr. ...

De provinciale raad van de Orde der artsen van de provincie Henegouwen beraadslaagt op geldige wijze zodra tien van zijn stemgerechtigde leden aanwezig zijn die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond.

ARTS - Geneeskunde - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 3, eerste lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 3, § 1, 6° KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

Le conseil provincial de l'Ordre des médecins de la province de Hainaut délibère valablement dès que sont réunis dix de ses membres ayant voix délibérative qui ont assisté à toutes les audiences de la cause.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Art de guérir - Matière disciplinaire - Ordre des médecins de la province de Hainaut - Délibération du conseil provincial - Validité - Condition

- Art. 779 Code judiciaire
- Art. 3, al. 1er A.R. du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins

- Art. 3, § 1er, 6° A.R. du 28 décembre 1972 fixant les règles relatives aux élections des membres des conseils provinciaux, des conseils d'appel et du conseil national de l'Ordre des médecins

- Art. 4, § 1 KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 3, eerste lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

- Art. 3, § 1, 6° KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

- Art. 4, § 1 KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

Op voorwaarde dat het vonnis is gewezen door het voorgeschreven aantal rechters en deze alle zittingen van de zaak hebben bijgewoond, vereist artikel 779 Gerechtelijk Wetboek niet daarenboven dat alle rechters die de zittingen van de zaak hebben bijgewoond aan de beraadslaging deelnemen.

ARTS - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde - Gevolg

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde - Gevolg

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, § 1er A.R. du 28 décembre 1972 fixant les règles relatives aux élections des membres des conseils provinciaux, des conseils d'appel et du conseil national de l'Ordre des médecins

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Matière disciplinaire - Ordre des médecins de la province de Hainaut - Délibération du conseil provincial - Validité - Condition

- Art. 779 Code judiciaire

- Art. 3, al. 1er A.R. du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins

- Art. 3, § 1er, 6° A.R. du 28 décembre 1972 fixant les règles relatives aux élections des membres des conseils provinciaux, des conseils d'appel et du conseil national de l'Ordre des médecins

- Art. 4, § 1er A.R. du 28 décembre 1972 fixant les règles relatives aux élections des membres des conseils provinciaux, des conseils d'appel et du conseil national de l'Ordre des médecins

Pourvu que le jugement soit rendu par le nombre prescrit de juges et que ceux-ci aient assisté à toutes les audiences de la cause, l'article 779 du Code judiciaire ne requiert pas en outre que tous les juges ayant assisté aux audiences de la cause prennent part au délibéré.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Ordre des médecins de la province de Hainaut - Délibération du conseil provincial - Validité - Condition - Conséquence

- Art. 779 Code judiciaire

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Matière disciplinaire - Ordre des médecins de la province de Hainaut - Délibération du conseil provincial - Validité - Condition - Conséquence

- Art. 779 Code judiciaire

D.23.0007.F

10 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.5](#)

AC nr. ...

Het cassatiemiddel is nieuw wanneer het gegrond is op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde noch van dwingend recht zijn, niet voor de raad van beroep werd voorgedragen, waarvan deze niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en waarvan het niet diende kennis te nemen, ook al had hij een gegeven vastgesteld waaruit de onregelmatige aanhangigmaking afgeleid kon worden (1). (1) Zie Cass. 26 april 1990, AC 1990, nr. 505.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd

Est nouveau le moyen de cassation fondé sur des dispositions légales qui ne sont ni d'ordre public ni impérative, qui n'a pas été soumis au conseil d'appel, dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et dont il n'était pas tenu de se saisir, bien qu'il eût constaté un élément dont pouvait se déduire l'irrégularité de la saisine de ce conseil (1). (1) Voir Cass. 26 avril 1990, Pas. 1990, n°505.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Notion - Pas de moyen faisant valoir l'irrégularité de la saisine du premier juge

gemaakt

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Nieuw middel - Begrip - Orde der apothekers - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd gemaakt

APOTHEKER - Tuchtzaken - Nieuw middel - Begrip - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd gemaakt

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Moyen nouveau - Notion - Ordre des pharmaciens - Pas de moyen faisant valoir que la saisine du conseil provincial était irrégulière

PHARMACIEN - Matière disciplinaire - Moyen nouveau - Notion - Pas de moyen faisant valoir que la saisine du conseil provincial était irrégulière

D.23.0010.F

23 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.6](#)

AC nr. ...

De op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat krachtens artikel 1086 Gerechtelijk Wetboek, kan, op grond van artikel 1107, derde lid, de verdaging enkel vragen om die conclusie mondeling te beantwoorden.

ADVOCAAT - Op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat - Cassatieberoep - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Vraag om verdaging - Voorwerp

- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Vormen - Op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Vraag om verdaging - Voorwerp

- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

L'avocat inscrit au tableau d'un barreau qui assiste une partie en vertu de l'article 1086 du Code judiciaire ne peut, sur la base de l'article 1107, alinéa 3, demander la remise qu'en vue de répondre verbalement à ces conclusions.

AVOCAT - Avocat inscrit au tableau d'un barreau qui assiste une partie - Pourvoi en cassation - Réponse aux conclusions du ministère public - Demande de remise - Objet

- Art. 478 Code judiciaire
- Art. 1086 Code judiciaire
- Art. 1107, al. 3 Code judiciaire
- Art. 1121/5 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Formes - Avocat inscrit au tableau d'un barreau qui assiste une partie - Réponse aux conclusions du ministère public - Demande de remise - Objet

- Art. 478 Code judiciaire
- Art. 1086 Code judiciaire
- Art. 1107, al. 3 Code judiciaire
- Art. 1121/5 Code judiciaire

Enkel een advocaat bij het Hof van Cassatie kan, in een zaak waarin zijn monopolie van toepassing is, één van de door de procedure voorgeschreven geschriften neerleggen.

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE - Cassatieberoep - Tuchtzaken - Vormen - Persoon die gemachtigd is om een processtuk neer te leggen

- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Vormen - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Schriftelijk antwoord - Advocaat

- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

Seul un avocat à la Cour de cassation peut déposer, dans une cause à laquelle s'applique son monopole, l'un des écrits prévus par la procédure.

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION - Pourvoi en cassation - Matière disciplinaire - Formes - Personne habilitée à déposer un écrit de procédure

- Art. 478 Code judiciaire
- Art. 1086 Code judiciaire
- Art. 1121/5 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Formes - Réponse aux conclusions du ministère public - Réponse écrite - Avocat

- Art. 478 Code judiciaire
- Art. 1086 Code judiciaire
- Art. 1121/5 Code judiciaire

F.17.0020.F

1 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.6](#)

AC nr. ...

Noch de artikelen 47 en 142-1 Wetboek Successierechten noch de artikelen 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek Registratierechten wijken af van de artikelen 23 tot 26 Gerechtelijk Wetboek, die betrekking hebben op het gezag van gewijsde; wanneer een vonnis een dwangbevel bekrachtigt door het daartegen aangetekende verzet niet-gegrond te verklaren, belet het gezag van gewijsde van dat vonnis de belastingadministratie bijgevolg om van dat dwangbevel afstand te doen en een nieuw dwangbevel uit te vaardigen met het oog op de invordering van de rechten die op dezelfde oorzaak berusten en dezelfde belastingplichtigen als die uit het eerste dwangbevel treffen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Successierechten - Dwangbevel - Bekrachtiging - Vonnis - Gezag van gewijsde - Latere afstand van het dwangbevel - Uitvaardiging van een nieuw dwangbevel - Uitwerking

- Artt. 47 en 142-1, eerste lid Wetboek van Successierechten

- Artt. 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

SUCCESSIERECHTEN - Dwangbevel - Bekrachtiging - Vonnis - Gezag van gewijsde - Latere afstand van het dwangbevel - Uitvaardiging van een nieuw dwangbevel - Uitwerking

- Artt. 47 en 142-1, eerste lid Wetboek van Successierechten

- Artt. 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

Ni les articles 47 et 142-1 du Code des droits de succession, ni les articles 219, alinéa 4, 220 et 221 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, ne dérogent aux articles 23 à 26 du Code judiciaire traitant de l'autorité de la chose jugée ; il s'ensuit que lorsqu'un jugement valide une contrainte en déclarant l'opposition à celle-ci non fondée, l'autorité de la chose jugée qui s'attache à ce jugement empêche l'administration fiscale de se désister de cette contrainte et d'en décerner une nouvelle pour le recouvrement des droits reposant sur la même cause et visant les mêmes contribuables que la première contrainte (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière fiscale - Droits de succession - Contrainte - Validation - Jugement - Autorité de la chose jugée - Désistement à la contrainte ultérieure - Décernement d'une nouvelle contrainte - Effet

- Art. 47 et 142-1, al. 1er Code des droits de succession

- Art. 219, al. 4, 220 et 221 Code des droits d'enregistrement

DROITS DE SUCCESSION - Contrainte - Validation - Jugement - Autorité de chose jugée - Désistement à la contrainte ultérieure - Décernement d'une nouvelle contrainte - Effet

- Art. 47 et 142-1, al. 1er Code des droits de succession

- Art. 219, al. 4, 220 et 221 Code des droits d'enregistrement

F.19.0116.F

13 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 311, § 1, punt 1, van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde moet aldus worden uitgelegd dat definitief afgedankte auto's die door een onderneming werden gekocht bij de in artikel 314 van die richtlijn bedoelde personen en die bestemd zijn om te worden verkocht 'voor onderdelen', zonder dat de onderdelen ervan zijn gedemonteerd, gebruikte goederen zijn in de zin van die bepaling wanneer, ten eerste, zij nog onderdelen bevatten die de functionaliteiten hebben behouden die ze hadden toen ze nieuw waren en die in de staat waarin ze verkeren of na herstelling opnieuw kunnen worden gebruikt en, ten tweede, vaststaat dat deze voertuigen door dit hergebruik van onderdelen in hun economische cyclus zijn gebleven en in werkelijkheid niet zijn verkocht om gewoonweg te worden vernietigd of tot een ander voorwerp te worden omgevormd (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

L'article 311, § 1er, point 1, de la directive de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée doit être interprété en ce sens que des véhicules automobiles définitivement hors d'usage acquis par une entreprise auprès de personnes visées à l'article 314 de cette directive et destinés à être vendus 'pour pièces' sans que les pièces en aient été détachées constituent des biens d'occasion au sens de cette disposition lorsque, d'une part, ils comportent encore des pièces qui conservent les fonctionnalités qu'elles possédaient à l'état neuf de manière à pouvoir être réutilisées telles quelles ou après réparation et, d'autre part, il est établi que ces véhicules sont restés dans le cycle économique qui était le leur du fait d'une telle réutilisation des pièces et n'ont pas en réalité été vendus pour être simplement détruits ou transformés en un autre objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Droit européen - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Question préjudicielle - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Droit européen - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Question préjudicielle - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

Wanneer de vraag rijst of buiten gebruik gestelde motorvoertuigen die door een onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken zijn gekocht bij de in artikel 314 van de richtlijn bedoelde personen en die bedoeld zijn om "voor stukken" te worden verkocht, zonder dat die stukken hieruit zijn gehaald, gebruikte goederen vormen in de zin van artikel 311, paragraaf 1, punt 1, van de richtlijn nr. 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 318.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen - Begrip - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen - Begrip - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

4/05/2026

Lorsque se pose la question de savoir si des véhicules automobiles hors d'usage acquis par une entreprise de vente de véhicules d'occasion et d'épaves auprès de personnes visées à l'article 314 de la directive, destinés à être vendus « pour pièces » sans que les pièces en aient été détachées, constituent des biens d'occasion au sens de l'article 311, paragraphe 1er, point 1, de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Droit européen - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Question préjudicielle - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Droit européen - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Question préjudicielle - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Directive 2006/112/CE - Interprétation - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

Om te bepalen of voor onderdelen verkochte voertuigen als gebruikte goederen kunnen worden omschreven waarop de winstmargeregeling van toepassing is, moet de rechter onderzoeken of de voor onderdelen verkochte voertuigen nog onderdelen bevatten die de functionaliteiten hebben behouden die ze hadden toen ze nieuw waren, zodat ze in de staat waarin ze verkeren of na herstelling kunnen worden hergebruikt (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip - Plichten van de rechter

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Pour déterminer si des véhicules vendus pour pièces peuvent être qualifiés de bien d'occasion justifiant l'application du régime de la marge bénéficiaire, le juge est tenu d'examiner si les véhicules vendus pour pièces comportent encore des parties constitutives conservant les fonctionnalités qu'elles possédaient à l'état neuf de manière à pouvoir être réutilisées telles quelles ou après réparation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion - Devoirs du juge

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip - Plichten van de rechter

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er A.R. n° 53 du 23 décembre 1994

- Art. 1er A.R. n° 53 du 23 décembre 1994

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Entreprise de vente de véhicules d'occasions et d'épaves - Acquisitions de véhicules automobiles hors d'usage - Destinés à être vendus « pour pièces » - Pièces non détachées - Biens d'occasion - Notion - Devoirs du juge

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, § 2, al. 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 311, § 1er, point 1 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 313, § 1er Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 58, § 4 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

- Art. 1er A.R. n° 53 du 23 décembre 1994

- Art. 1er A.R. n° 53 du 23 décembre 1994

F.19.0154.F29 september 2023 [ECLI:BE:CASS::](#)

AC nr. ...

Het beginsel dat de vervuiler betaalt, wordt bewerkstelligd via het mechanisme waarbij de exploitanten van de stortplaats de economische last van de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval afwentelen op de effectieve vervuilers (1). (1) Zie concl. OM.

MILIEURECHT - Aanslag - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

Le principe du pollueur-payeur est réalisé par le mécanisme de répercussion sur les pollueurs effectifs, par les exploitants de la décharge, de la charge économique que représente la taxe régionale sur les déchets non ménagers (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Imposition - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Application

De overwaarderings van passiva vormen een winst van het belastbaar tijdperk waarop het onderzoek dat deze aan het licht heeft gebracht, betrekking heeft, zelfs als die passiefbestanddelen reeds in de boekhouding van eerdere belastbare tijdperken zijn opgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Meerwaarden - Belastbaar tijdperk - Vaststelling

- Art. 361 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les surestimations de passif constituent des bénéfices de la période imposable à laquelle se rapporte l'examen qui les a fait apparaître, même si ces éléments du passif avaient déjà été comptabilisés dans les écritures comptables de périodes imposables antérieures (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Plusvalues - Période imposable - Détermination

- Art. 361 Code des impôts sur les revenus 1992

De rechter schendt artikel 10 van de richtlijn 1999/31/EG en miskent het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het Unierecht op het interne recht wanneer hij oordeelt dat de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval, verschuldigd krachtens artikel 13 van het Waals decreet van 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest, bij wijze van verworpen uitgaven kan worden gevestigd ten laste van een rechtspersoon die een gemachtigd centrum voor technische ingraving exploiteert, zonder te hebben nagegaan of er maatregelen bestaan op grond waarvan de kostprijs die de niet-aftrekbaarheid van de gewestelijke belasting voor die rechtspersoon vertegenwoordigt, geheel kan worden gedekt door de prijs die zijn klanten moeten betalen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

MILIEURECHT - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

MILIEURECHT - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het

Viola l'article 10 de la directive 1999/31/CE précitée et méconnaît le principe général de droit de la primauté du droit de l'Union européenne sur la loi interne, le juge qui considère que la taxe régionale sur les déchets non ménagers, due en vertu l'article 13 du décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne, est imposable à titre de dépenses non admises à la charge d'une personne morale exerçant une activité d'exploitation d'un centre d'enfouissement technique autorisé, sans avoir vérifié l'existence de mesures permettant que la totalité du coût que représente, pour cette personne morale, la non-déductibilité de la taxe régionale sur les déchets, soit couvert par le prix à payer par ses clients (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Généralités - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Application

- Art. 10 Directive 1999/31/CEE du Conseil du 26 avril 1999 concernant la mise en décharge des déchets
- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 13 Décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Généralités - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Devoir du juge

- Art. 10 Directive 1999/31/CEE du Conseil du 26 avril 1999 concernant la mise en décharge des déchets
- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 13 Décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Impôts des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Généralités - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Devoir du juge

- Art. 13 Décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne

- Art. 10 Directive 1999/31/CEE du Conseil du 26 avril 1999 concernant la mise en décharge des déchets

- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Impôts

totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Milieurecht - Europees recht - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Généralités - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Application

- Art. 10 Directive 1999/31/CEE du Conseil du 26 avril 1999 concernant la mise en décharge des déchets
- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 13 Décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droit de l'environnement - Droit européen - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Généralités - Principe du pollueur-payeur - Exploitants de décharge - Taxe régionale sur les déchets non ménagers - Devoir du juge

- Art. 10 Directive 1999/31/CEE du Conseil du 26 avril 1999 concernant la mise en décharge des déchets
- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 13 Décret wallon du 25 juillet 1991 relatif à la taxation des déchets en Région wallonne

F.20.0139.F

13 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 12 van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en uit artikel 44 Btw-wetboek volgt niet dat een verbouwd gebouw enkel een nieuw gebouw kan zijn indien de uitgevoerde werken niet steunen op de essentiële structurelementen van het te verbouwen gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Nieuw gebouw - Structurele elementen - Begrip

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Il ne résulte pas de l'article 12 de la directive de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006, relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée et de l'article 44 du Code de la TVA qu'un immeuble transformé ne peut être neuf que si les travaux exécutés ne s'appuient pas sur les éléments essentiels de la structure de l'immeuble à rénover (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Livraison après transformation - Immeuble neuf - Éléments structurels - Notion

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Nieuw gebouw - Structurele elementen - Begrip

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Verbouwing van een gebouw in de zin van artikel 12 van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, dat zijn status bepaalt in geval van vervreemding, houdt in dat het voormelde gebouw ingrijpende veranderingen heeft ondergaan die bedoeld zijn om het gebruik of de gebruiksvoorwaarden ervan te wijzigen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Ingrijpende veranderingen - Begrip

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a) L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a) L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Livraison après transformation - Immeuble neuf - Éléments structurels - Notion

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a) L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a) L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Il y a transformation d'un immeuble, au sens de l'article 12 de la directive de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006, relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, qui détermine son statut en cas de cession, lorsque celui-ci a subi des modifications substantielles destinées à en modifier l'usage ou à en changer les conditions d'occupation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Livraison après transformation - Modifications substantielles - Notion

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Ingrijpende veranderingen - Begrip

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Livraison après transformation - Modifications substantielles - Notion

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Artikel 135, eerste paragraaf, j), van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, samen gelezen met artikel 12, eerste en tweede paragraaf, van die richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling waarin die eerstgenoemde bepaling voorziet voor de levering van een gebouw of een gedeelte ervan en van het bijbehorende terrein, met uitzondering van de levering die vóór de eerste ingebruikneming plaatsvindt, ook geldt voor de levering van een gebouw waarvan een eerste ingebruikneming heeft plaatsgevonden vóór de verbouwing ervan, ook al heeft de betrokken lidstaat in zijn nationale recht niet de voorwaarden voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen vastgesteld, zoals hij dat op grond van de laatstgenoemde bepaling had kunnen doen (1). (1) Zie concl. OM

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling -

L'article 135, paragraphe 1er, sous j), de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006, relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, lu en combinaison avec l'article 12, paragraphes 1er et 2, de celle-ci, doit être interprété en ce sens que l'exonération prévue par cette première disposition pour la livraison de bâtiments ou d'une fraction de bâtiment et du sol y attenant, autres que ceux dont la livraison est effectuée avant leur première occupation, s'applique également à la livraison d'un bâtiment ayant fait l'objet d'une première occupation avant sa transformation, même si l'État membre concerné n'a pas défini, en droit interne, les modalités d'application du critère de première occupation aux transformations d'immeubles, comme la seconde de ces dispositions l'autorisait à le faire (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'État membre - Notion - Livraison après transformation - Exonération - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la

*Criterion van de eerste ingebruikneming -**Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat -**Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG*

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterion van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Exonération - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 2 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 12, § 1er, a), § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 135, § 1er, j) Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Wanneer een lidstaat geen gebruik maakt van de mogelijkheid bepaald in artikel 12, paragraaf 2, tweede lid, van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, om de voorwaarden voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen te bepalen, blijft de levering van een dergelijk verbouwd gebouw onderworpen aan de algemene regeling die van toepassing is op de levering van een nieuw gebouw en is die levering bijgevolg enkel vrijgesteld wanneer zij plaatsvindt na de eerste ingebruikneming of, indien de lidstaat een ander criterium heeft aangenomen met toepassing van artikel 12, tweede paragraaf, derde lid, van de richtlijn, nadat aan dat criterium is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsqu'un État membre ne fait pas usage de la faculté, prévue par l'article 12, paragraphe 2, alinéa 2, de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006, relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée, de définir des modalités d'application du critère de la première occupation aux transformations d'immeubles, la livraison d'un tel bâtiment transformé reste soumise au régime général applicable à la livraison d'un bâtiment neuf et n'est dès lors exonérée que si elle a lieu après sa première occupation ou, lorsque l'État membre a adopté un autre critère en application de l'article 12, paragraphe 2, alinéa 3, de la directive, après la réalisation de ce critère (1). (1) Voir les concl. du MP.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Voorwaarden

4/05/2026

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Conditions

P. 110/486

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Voorwaarden

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Conditions

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of, wanneer de betrokken lidstaat niet de voorwaarden heeft vastgesteld voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen, de levering na verbouwing van een gebouw waarvan, vóór de verbouwing, een eerste ingebruikneming in de zin van artikel 12.1, a) of van artikel 12.2, derde lid, Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 heeft plaatsgevonden, van de belasting over de toegevoegde waarde blijft vrijgesteld, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 220.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Lorsque devant la Cour se pose la question de savoir si, à défaut pour l'Etat membre d'avoir défini des modalités d'application du critère de la première occupation aux transformations d'immeubles, la livraison, après transformation, d'un bâtiment qui a fait l'objet, avant transformation, d'une première occupation au sens de l'article 12, § 1er, a), ou de l'article 12, § 2, alinéa 3, de la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006, demeure exonérée de la taxe sur la valeur ajoutée, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Exonération - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Exonération - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

PREJUDICIEEL GESCHIL - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

PREJUDICIEEL GESCHIL - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Taxe sur la valeur ajoutée - Livraison de bâtiments - Exonération - Critère de la première occupation - Modalités d'application non définies par l'Etat membre - Notion - Livraison après transformation - Interprétation de la directive 2006/112/CE

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2, 12, § 1er, a), et § 2, al. 2 et 3 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 3, 1°, a L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Wanneer de belasting over de toegevoegde waarde ten onrechte werd berekend tegen een lager tarief dan het wettelijk tarief dat op de verrichting van toepassing is, moet de verschuldigde belasting worden berekend op de betaalde totaalprijs, na aftrek van de geheven belasting (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Rekenfout - Toepassing van een lager dan het wettelijk tarief - Verbetering - Berekeningswijze

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

4/05/2026

Lorsque la taxe sur la valeur ajoutée a été erronément calculée à un taux inférieur au taux légal applicable à l'opération, la taxe due doit être calculée sur le prix total payé déduction faite de la taxe appliquée (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Erreur de calcul - Application d'un taux inférieur au taux légal - Rectification - Mode de calcul

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Rekenfout - Toepassing van een lager dan het wettelijk tarief - Verbetering - Berekeningswijze

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de koopovereenkomst van een goed werd gesloten met afzonderlijke vermelding van het btw-tarief, bestaat de maatstaf van heffing van de belasting uit de totaalprijs die de koper heeft betaald, na aftrek van de belasting tegen het aldus vermelde tarief (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van een gebouw - Afzonderlijke vermelding van het btw-tarief - Bepaling van de maatstaf van heffing

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Erreur de calcul - Application d'un taux inférieur au taux légal - Rectification - Mode de calcul

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 26 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 28, 6° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Lorsque le contrat de vente d'un bien a été conclu avec mention distincte du taux de la taxe sur la valeur ajoutée, la base d'imposition de la taxe est constituée du prix total payé par l'acquéreur déduction faite de la taxe au taux ainsi mentionné (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison d'un bâtiment - Mention distincte du taux de la taxe de la valeur ajoutée - Détermination de la base imposable

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Levering van een gebouw - Afzonderlijke vermelding van het btw-tarief - Bepaling van de maatstaf van heffing

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Livraison d'un bâtiment - Mention distincte du taux de la taxe de la valeur ajoutée - Détermination de la base imposable

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 73 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 78 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

F.21.0052.N

24 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230324.1N.5](#)

AC nr. ...

Daar waar het op grond van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek in beginsel aan de partij wiens belangen door de onregelmatigheid zijn geschaad toekomt om een exceptie van nietigheid op te werpen en om belangenschade aan te voeren en te bewijzen, dient de rechter in gevallen waar de onregelmatigheid tot gevolg kan hebben gehad dat een processtuk zoals een dagvaarding of een voorziening in cassatie de partij aan wie deze werd betekend niet heeft bereikt en de onregelmatigheid er bijgevolg de reden van kan zijn dat deze partij niet verschijnt of afwezig blijft, ambtshalve de exceptie van nietigheid op te werpen en, bij toepassing van artikel 861, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, maatregelen op te leggen om de onregelmatigheid te regulariseren; deze verplichting voor de rechter vindt zijn grondslag in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, krachtens hetwelk een partij de mogelijkheid moet krijgen om zijn standpunt voor de rechter uiteen te zetten en zijn belangen te verdedigen

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening -

4/05/2026

Bien qu'il revienne en principe, sur la base de l'article 861 du Code judiciaire, à la partie dont les intérêts ont été lésés par l'irrégularité de soulever une exception de nullité et de faire valoir et d'établir l'atteinte à ses intérêts, le juge est tenu, dans le cas où l'irrégularité peut avoir eu pour effet qu'une pièce de procédure, tels une citation ou un pourvoi en cassation, ne soit pas parvenue à la partie à laquelle elle a été signifiée et que l'irrégularité puisse, par conséquent, expliquer la raison pour laquelle cette partie ne comparaît pas ou est défaillante, de soulever d'office l'exception de nullité et, en application de l'article 861, alinéa 2, du Code judiciaire, d'imposer des mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité; cette obligation du juge trouve son fondement dans le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense, en vertu duquel une partie doit avoir la possibilité d'exposer son point de vue devant le juge et de défendre ses intérêts.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation

P. 115/486

Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter -

d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

- Art. 861 et 1079 Code judiciaire

- Art. 861 et 1079 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

- Art. 861 et 1079 Code judiciaire

- Art. 861 et 1079 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 861 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

- Art. 1079 Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Pourvoi en cassation - Matière fiscale - Signification irrégulière - Réparation d'une lésion d'intérêts prouvée - Mission du juge - Mesures en vue de la régularisation de l'irrégularité

Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 1079 Code judiciaire
- Art. 1079 Code judiciaire
- Art. 1079 Code judiciaire
- Art. 1079 Code judiciaire

F.21.0156.F

2 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.3](#)

AC nr. ...

Het bericht waarvan artikel 346, eerste lid, WIB92 de verzending oplegt, heeft tot doel de belastingplichtige in staat te stellen geïnformeerd zijn opmerkingen over de geplande aanslag te uiten of hiermee in te stemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Wijziging van inkomsten of andere gegevens - Bericht van de administratie - Doel

- Art. 346, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'avis, dont l'article 346, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 impose l'envoi, a pour but de permettre au contribuable de présenter ses observations ou de marquer son accord en connaissance de cause sur l'imposition envisagée (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Déclaration - Déclaration du contribuable - Rectification des revenus ou d'autres éléments - Avis de l'administration - But

- Art. 346, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

De omstandigheid dat de vrijstelling onderworpen is aan voorwaarden die door de belastingplichtige moeten worden aangetoond, heeft geen weerslag op het feit dat de gevraagde vrijstelling een bestanddeel van de aangifte is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten - Vrijstelling - Bestanddelen van de aangifte - Invloed

La circonstance que l'exonération soit soumise à des conditions dont la preuve incombe au contribuable est sans incidence sur le fait que l'exonération sollicitée est un élément de la déclaration (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Déclaration - Déclaration du contribuable - Revenus déclarés à titre de revenus d'origine étrangère - Exonération - Eléments de la déclaration - Incidence

Noch de voorbereiding van de aangifte die alle nodige vermeldingen bevat om de aangifte in te vullen noch het aangifteformulier inzake personenbelasting die gevoegd zijn bij het koninklijk besluit van 13 maart 2009 tot vastlegging van het model van het aangifteformulier inzake personenbelasting voor het aanslagjaar 2009, ter uitvoering van de door artikel 307, § 1, WIB92 aan de Koning verleende machtiging, bepalen dat de als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten bovendien moeten worden vermeld in een bijlage als zijnde vrijgesteld krachtens de overeenkomst tot voorkoming van de dubbele belasting, die gesloten werd met het land waar die inkomsten werden verworven, om aangemerkt te kunnen worden als inkomsten die als van belasting vrijgesteld zijn aangegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten - Aanslagjaar 2009 - Voorbereiding van de aangifte of aangifteformulier inzake personenbelasting - Inhoud - Draagwijdte

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Bijlage KB 13 maart 2009 tot vastlegging van het model van het aangifteformulier inzake personenbelasting voor het aanslagjaar 2009

Ni le document préparatoire à la déclaration qui contient toutes les mentions nécessaires afin de remplir la déclaration ni la formule de déclaration à l'impôt des personnes physiques annexés à l'arrêté royal du 13 mars 2009 déterminant le modèle de la formule de déclaration en matière d'impôt des personnes physiques pour l'exercice d'imposition 2009, mettant en œuvre l'habilitation conférée au Roi par l'article 307, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, ne prévoient que les revenus déclarés à titre de revenus d'origine étrangère doivent en outre être mentionnés dans une annexe comme étant exonérés en vertu de la convention préventive de la double imposition conclue avec le pays de leur origine pour être considérés comme ayant été déclarés à titre de revenus exonérés (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Déclaration - Déclaration du contribuable - Revenus déclarés à titre de revenus d'origine étrangère - Exercice d'imposition 2009 - Document préparatoire ou formule de déclaration à l'impôt - Contenu - Portée

- Art. 307, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Annexe A.R. du 13 mars 2009 déterminant le modèle de la formule de déclaration en matière d'impôt des personnes physiques pour l'exercice d'imposition 2009

F.21.0169.F

16 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 13 en 15, eerste lid, van het decreet van het Waals Gewest 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de directe gewestelijke belastingen volgt niet dat de procedure tot wijziging van de aangifte uitsluitend betrekking heeft op een binnen de vereiste termijn ingediende aangifte van de belastbare bestanddelen en evenmin dat de ambtshalve aanslagprocedure van toepassing is in geval van laattijdige aangifte van die bestanddelen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING - Gewestelijke belastingen - Procedure tot wijziging van de aangifte van de bestanddelen - Voorwerp - Laattijdige aangifte - Gevolg

- Artt. 13 en 15, eerste lid Waals decreet 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de Waalse gewestelijke belastingen

Il ne suit pas des articles 13 et 15 alinéa 1er du décret du 6 mai 1999 relatif à l'établissement, au recouvrement et au contentieux en matière de taxes régionales wallonnes que la procédure de rectification de la déclaration porte exclusivement sur une déclaration des éléments imposables introduite dans le délai requis ni que la procédure de taxation d'office s'impose en cas de déclaration tardive desdits éléments (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOT - Taxes régionales - Procédure de rectification de la déclaration des éléments imposables - Objet - Déclaration tardive - Conséquence

- Art. 13 et 15, al. 1er Décret wallon du 6 mai 1999 relatif à l'établissement, au recouvrement et au contentieux en matière de taxes régionales wallonnes

F.21.0172.F

2 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.6](#)

AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter heeft niet tot gevolg dat die bevoegdheid aan de rechter wordt toegekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 165.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Fiscaal recht - Toepassing - Administratieve sanctie - Proportionele geldboete - Wettigheid van de sanctie - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le droit d'accès à un juge garanti par l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'a pas pour effet de conférer ce pouvoir au juge (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit fiscal - Application - Sanction administrative - Amende proportionnelle - Légalité de la sanction - Pouvoirs du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Hoewel artikel 9 van het organiek besluit nr. 78 van de Regent van 18 maart 1831 van het bestuur van 's lands middelen bepaalt dat de minister van Financiën beschikt op de verzoeken om kwijtschelding van boeten of verhogingen van recht ten titel van boeten, andere dan degene uitgesproken door de rechter, volgt hieruit niet dat, bij gebrek aan een dergelijk verzoek, de rechter een dergelijke bevoegdheid mag uitoefenen door de proportionele geldboete wegens belastingontduiking vast te stellen onder het wettelijk tarief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 165.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Fiscale geldboeten - Vermindering - Fiscale rechter - Bevoegdheid - Regentbesluit nr. 78 - Artikel 9 - Minister van Financiën - Gevolg

- Artt. 70, § 1 en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

- Artt. 70, § 1, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Evenredigheid met het misdrijf - Toezicht van de rechter - Administratieve sancties met repressief karakter - Wettigheid van de sanctie

- Artt. 70, § 1 en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

4/05/2026

Si, aux termes de l'article 9 de l'arrêté du Régent n° 78 du 18 mars 1831 organique de l'administration des Finances, le ministre des Finances statue sur les réclamations ayant pour objet la remise d'amendes et d'augmentations de droits à titre d'amendes, autres que celles prononcées par le juge, il ne s'ensuit pas qu'à défaut d'un tel recours, le juge puisse exercer de telles prérogatives en fixant l'amende proportionnelle pour fraude fiscale en deçà du tarif légal (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Amendes fiscales - Réduction - Juge fiscal - Pouvoir - Arrêté du Régent n° 78 - Article 9 - Ministre des Finances - Conséquence

- Art. 70, § 1er et 84, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, dernier al. A.R. n° 41 du 30 janvier 1987

- Art. 9 A. Rég. n° 78 du 18 mars 1831

- Art. 70, § 1er, et 84, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Proportionnalité par rapport à l'infraction - Contrôle du juge - Sanctions administratives à caractère répressif - Légalité de la sanction

- Art. 70, § 1er et 84, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, dernier al. A.R. n° 41 du 30 janvier 1987

- Art. 9 A. Rég. n° 78 du 18 mars 1831

P. 119/486

- Artt. 70, § 1, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 70, § 1er, et 84, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.21.0177.F

6 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.3](#)

AC nr. ...

Het middel dat enkel de schending aanvoert van artikel 356 WIB92 en niet van de artikelen 444 en 298, § 1, WIB92, die de aard van de belastingverhoging omschrijven, kan niet leiden tot cassatie en is derhalve niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Belastingverhoging - Wetsbepalingen die een begrip omschrijven

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 298, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Belastingverhoging - Wetsbepalingen die een begrip omschrijven

- Art. 298, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

Un moyen, qui n'invoque que la violation de l'article 356 du Code des impôts sur les revenus 1992 et non des articles 444 et 298, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 qui définissent la nature de l'accroissement d'impôt, ne saurait entraîner la cassation et est, partant, irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Accroissement d'impôt - Dispositions légales qui définissent une notion

- Art. 1080 Code judiciaire
- Art. 298, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 444 Code des impôts sur les revenus 1992

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Accroissement d'impôt - Dispositions légales qui définissent une notion

- Art. 298, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 444 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 1080 Code judiciaire

F.21.0193.F

6 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.4](#)

AC nr. ...

Om te beoordelen of de oppervlakte van het oude gedeelte van een verblijfsinrichting voor bejaarden nog steeds groter is dan die van het nieuwe gedeelte, vereisen de toepasselijke wettelijke bepalingen niet dat enkel de oppervlakte die in dat gedeelte voor een dergelijk verblijf wordt gebruikt in overweging wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Voorwaarde van gebruik van de woning voor de huisvesting van bejaarden - Beoordeling

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

Pour apprécier si la superficie de la partie ancienne d'un bâtiment d'hébergement de personnes âgées reste plus importante que celle de la partie nouvelle, les dispositions légales applicables n'imposent pas qu'il n'y ait lieu d'avoir égard qu'à la superficie affectée dans cette partie à pareil hébergement (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux réduit de 6 p.c. - Travaux de transformation - Travaux immobiliers à des logements effectivement utilisés pour l'hébergement de personnes âgées - Travaux fournis à des personnes de droit public ou de droit privé qui gèrent les établissements d'hébergement pour personnes âgées - Critère de superficie - Modalité d'application - Condition d'affectation à l'hébergement des personnes âgées - Appréciation

- Art. 1er, al. 2, a) et annexe, tableau A, rubrique XXXI, § 1er et 3 A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

Indien de oppervlakte van het nieuwe gedeelte voortvloeiend uit de verbouwing van een reeds bestaande verblijfsinrichting voor bejaarden groter is dan het oude gedeelte, moet de toepassing van het tarief van 6 pct. enkel voor dat overtollige gedeelte worden uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Globale beoordeling

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

Si la superficie de la partie nouvelle résultant de la transformation d'un bâtiment préexistant affecté au logement de personnes âgées excède celle de la partie ancienne, l'application du taux de 6 p.c. ne devrait être exclue que pour cet excédent (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux réduit de 6 p.c. - Travaux de transformation - Travaux immobiliers à des logements effectivement utilisés pour l'hébergement de personnes âgées - Travaux fournis à des personnes de droit public ou de droit privé qui gèrent les établissements d'hébergement pour personnes âgées - Critère de superficie - Modalité d'application - Appréciation globale

- Art. 1er, al. 2, a) et annexe, tableau A, rubrique XXXI, § 1er et 3 A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

F.22.0003.F29 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.8](#)

AC nr. ...

Het doel van de toekenning van de concessie voor werken bestaat in het vervullen van een openbare dienst door de concessiehouder en de tegenprestatie voor de overdracht door de concessiehouder van de opgerichte werken aan het bestuur zonder vergoeding bestaat in het voordeel dat het recht tot exploitatie van de voormelde, voor het vervullen van de openbare dienst noodzakelijke werken, de concessiehouder tijdens de duur van de concessie oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

OPENBARE DIENST - Concessie voor werken - Doel - Exploitatie van de door de concessiehouder opgerichte werken - Inkomsten uit de concessie - Aard van het recht

- Art. 1, § 1, eerste en tweede lid KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

- Art. 2, §§ 1 en 2 KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

- Art. 5, § 2 KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

Le but de l'octroi de la concession d'ouvrages est l'exercice d'un service public par le concessionnaire et la contrepartie du transfert à l'administration de la propriété des ouvrages érigés par le concessionnaire sans indemnité, est l'avantage que procure au concessionnaire le droit d'exploiter lesdits ouvrages, nécessaires à l'exercice du service public, pendant la durée de la concession (1). (1) Voir les concl. du MP.

SERVICE PUBLIC - Concession d'ouvrage - But - Exploitation des ouvrages érigés par la concessionnaire - Revenus de la concession - Nature du droit

- Art. 1er, § 1er, al. 1er et 2 A.R. du 14 novembre 1979 relatif aux conditions générales de passation des marchés publics de concession d'ouvrages

- Art. 2, § 1er et 2 A.R. du 14 novembre 1979 relatif aux conditions générales de passation des marchés publics de concession d'ouvrages

- Art. 5, § 2 A.R. du 14 novembre 1979 relatif aux conditions générales de passation des marchés publics de concession d'ouvrages

De door een intercommunale vereniging betaalde vergoedingen vormen de tegenprestatie voor het recht tot exploitatie van de op de terreinen te verwezenlijken werken die in de concessieovereenkomst voor werken zijn omschreven en zijn belastbaar als inkomsten uit roerende goederen op grond van artikel 17, § 1, 3°, WIB92, aangezien die intercommunale vereniging tijdens de duur van de overeenkomst eigenaar is van de door haar opgerichte werken en die vergoedingen verschuldigd zijn omdat het voordeel dat uit dat recht is verkregen groter is dan de waarde van de verwezenlijkte werken waarvan de concessieverlener na het verstrijken van de concessie zonder vergoeding de eigenaar wordt; die vergoedingen komen niet voort uit de door de intercommunale vereniging opgerichte gebouwen, maar uit het haar bij concessie toegekende recht om ze te exploiteren, wat een recht van roerende aard is (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Concessie voor werken - Doel - Exploitatie van de door de concessiehouder opgerichte werken - Inkomsten uit de concessie - Aard van het recht

- Art. 17, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les redevances payées par une association intercommunale sont la contrepartie du droit d'exploiter les ouvrages à réaliser sur les terrains décrits dans la convention de concession d'ouvrage et sont imposables à titre de revenus mobiliers sur la base de l'article 17, § 1er, 3°, du Code des impôts sur les revenus 1992, dès lors que cette association intercommunale est propriétaire des ouvrages qu'elle a érigés pendant la durée de la convention et que ces redevances sont dues parce que l'avantage tiré de ce droit est plus important que la valeur des ouvrages réalisés dont le concédant devient propriétaire à l'expiration de la concession sans indemnité; ces redevances ne sont pas produites par les immeubles construits par l'association intercommunale mais par le droit qui lui a été concédé de les exploiter, droit qui est de nature mobilière (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens meubles - Concession d'ouvrage - But - Exploitation des ouvrages érigés par la concessionnaire - Revenus de la concession - Nature du droit

- Art. 17, § 1er, 3° Code des impôts sur les revenus 1992

F.22.0035.F

22 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.6](#)

AC nr. ...

De betekeningen aan de Staat worden gedaan op het kabinet van de bevoegde minister of op het kantoor van de door hem aangewezen ambtenaar, te weten, voor de minister van Financiën, overeenkomstig het ministerieel besluit van 25 oktober 2012 houdende aanwijzing van de ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën op wiens kantoor de Staat kan worden gedagvaard en de betekeningen en kennisgevingen kunnen worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Betekeningen aan de Staat - Bevoegd kantoor - Minister van Financiën - Aanwijzing van de bevoegde ambtenaar

- Art. 42, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 705, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Les significations sont faites à l'État au cabinet du ministre compétent ou au bureau du fonctionnaire désigné par celui-ci, soit, pour le ministre des Finances, conformément à l'arrêté ministériel du 25 octobre 2012 désignant le fonctionnaire du service public fédéral des Finances au bureau duquel l'État peut être cité en justice et les significations et notifications faites (1). (1) Voir les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Significations à l'Etat - Bureau compétent - Ministre des Finances - Désignation du fonctionnaire compétent

- Art. 42, 1° Code judiciaire

- Art. 705, al. 1er Code judiciaire

De betekening op een ander kantoor is niet regelmatig, zelfs op grond van de omzendbrief AAFisc nr. 12/2016 (nr. Ci.704.999) van 5 april 2016, aangezien het niet gaat om een aanwijzing door de minister van Financiën in de zin van artikel 42, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Betekeningen aan de Staat - Omzendbrief die een ander kantoor dan het bevoegde kantoor aanwijst - Geldigheid - Uitwerking

- Art. 42, 1° Gerechtelijk Wetboek

N'est pas régulière la signification faite à un autre bureau, même sur la base de la circulaire AGFisc n° 12/2016 (n° Ci.704.999) du 5 avril 2016, dès lors qu'il ne s'agit pas d'une désignation par le ministre des Finances au sens de l'article 42, 1°, du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Significations à l'Etat - Circulaire désignant un autre bureau que le bureau compétent - Validité - Effet

- Art. 42, 1° Code judiciaire

F.22.0045.F

22 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.6](#)

AC nr. ...

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement bestaat in de aantekening in een bijzonder register; de aantekening geldt slechts als bewijs van de datum van bekendmaking als ze wordt gemaakt op de datum van aanplakking of op een van de dagen van de aanplakking, die in dat geval als de eerste datum van bekendmaking geldt (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE - Plaatselijke belastingen - Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking - Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking - Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Le seul mode de preuve admissible du fait de la publication d'un règlement communal est l'annotation dans le registre spécial ; l'annotation ne fait preuve de la date de la publication que lorsqu'elle est faite le jour de l'affichage, ou un des jours de l'affichage qui constitue alors le premier jour de la publication (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Taxes locales - Règlement-tax - Mode de preuve - Publication - Affichage - Registre - Annotation - Effet - Date - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1133-2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlement-tax - Mode de preuve - Publication - Affichage - Registre - Annotation - Effet - Date - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1133-2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -

Algemeen - Gemeenten - Plaatselijke belastingen -

Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking -

Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités -

Communes - Taxes locales - Règlement-taxé - Mode de preuve -

Publication - Affichage - Registre - Annotation - Effet - Date - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. L 1133-2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

F.22.0053.F

22 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.4](#)

AC nr. ...

De kennisgeving van de aanwijzingen van belastingontduiking in de zin van artikel 333, derde lid, WIB92 en van artikel 84ter Btw-wetboek hoeft geen betrekking te hebben op verschillende aanwijzingen van belastingontduiking (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Termijnen - Verlengde verjaringstermijn - Voorwaarde - Kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking - Begrip

- Art. 333, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 84ter Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure -

Aanslagtermijn - Onderzoekstermijnen - Voorwaarde -

Kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking - Begrip

- Art. 333, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 84ter Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

La notification des indices de fraude fiscale, au sens des articles 333, alinéa 3 du Code des impôts sur les revenus et de l'article 84ter du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, ne doit pas porter sur plusieurs indices de fraude fiscale (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Délais - Délai de prescription allongé - Condition - Notification d'indices de fraude fiscale - Notion

- Art. 333, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 84ter L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais -

Délais d'investigation - Condition - Notification d'indices de fraude fiscale - Notion

- Art. 333, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 84ter L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.22.0058.F

17 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.2](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1385undecies Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering, op straffe van verval, uiterlijk binnen een termijn van drie maanden vanaf de kennisgeving van de beslissing over het administratief beroep ingesteld; die termijn gaat enkel in voor zover de kennisgeving van de beslissing regelmatig is geschied.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Beslissing van de directeur - Administratief beroep - Termijn - Aanvang - Voorwaarde

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Conformément à l'article 1385undecies du Code judiciaire, l'action est introduite, à peine de déchéance, au plus tard dans un délai de trois mois à partir de la notification de la décision relative au recours administratif; ce délai ne prend cours que pour autant que la notification de la décision soit régulière.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Décision du directeur - Recours administratif - Délai - Point de départ - Condition

- Art. 1385undecies Code judiciaire

F.22.0067.F

27 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer een rechter de toepassing van een reglementering weert omdat deze ongrondwettig is, vormt die beslissing, die tussen de partijen gezag van gewijsde heeft, voor een derde-belastingplichtige geen afdoend bevonden nieuw feit maar een nieuw rechtsmiddel of een wijziging van jurisprudentie (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Belastingzaken - Allerlei - Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Afdoend bevonden nieuw feit - Beslissing van de rechterlijke orde - Gezag van gewijsde - Betrekkelijkheid - Gevolgen t.a.v. de derde-belastingplichtige

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 376, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Beslissing van de rechterlijke orde - Gezag van gewijsde - Afdoend bevonden nieuw feit - Nieuw rechtsmiddel of wijziging van jurisprudentie - Begrippen

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 376, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Lorsqu'un juge écarte l'application d'une réglementation en raison de son inconstitutionnalité, cette décision revêtue de l'autorité de la chose jugée entre les parties ne constitue pas, pour un tiers redevable, un fait nouveau probant, mais un nouveau moyen de droit ou un changement de jurisprudence (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière fiscale - Divers - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Condition - Fait nouveau probant - Décision de l'ordre judiciaire - Autorité de la chose jugée - Relativité - Effet à l'égard d'un tiers redevable

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 23 Code judiciaire

- Art. 376, § 2 Côte des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Condition - Décision de l'ordre judiciaire - Autorité de la chose jugée - Fait nouveau probant - Nouveau moyen de droit ou changement de jurisprudence - Notions

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 23 Code judiciaire

- Art. 376, § 2 Côte des impôts sur les revenus 1992

Een wijziging van de belastingreglementering, al werd ze goedgekeurd om zich naar een rechterlijke beslissing te voegen die de ongrondwettigheid van die reglementering had vastgesteld, vormt geen afdoend bevonden nieuw feit (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Wijziging van de belastingreglementering - Afdoend bevonden nieuw feit - Begrip

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Une modification de la réglementation fiscale, fût-elle adoptée pour se conformer à une décision judiciaire ayant constaté l'inconstitutionnalité de cette réglementation, ne constitue pas un fait nouveau probant (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Condition - Modification de la réglementation fiscale - Fait nouveau probant - Notion

- Art. 376, § 1er Côte des impôts sur les revenus 1992

F.22.0069.F

17 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.1](#)

AC nr. ...

Het register met de in volgorde van bekendmaking genummerde aantekeningen dient niet op voorhand te worden ingebonden (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement - Register - Vorm

- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

Il n'est pas requis que le registre reprenant les annotations numérotées dans l'ordre des publications soit préalablement relié (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Publication d'une ordonnance ou d'un règlement communal - Register - Forme

- Art. L 1133-2, al. 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement bestaat in de aantekening ervan in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement - Bewijs - Bewijsmiddel

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden
- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteverhuden

Le seul mode de preuve admissible de la publication d'une ordonnance ou d'un règlement communal est l'annotation dans le registre spécial tenu par le secrétaire communal (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Publication d'une ordonnance ou d'un règlement communal - Preuve - Mode de preuve

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation
- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 2 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales
- Art. 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

Noch artikel L1133-1 noch artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie verplicht de integrale bekendmaking van de gemeentelijke reglementen (1). (1) Zie concl. OM.

Ni l'article L1133-1 ni l'article L1133-2 du Code de la démocratie locale et de la décentralisation n'imposent la publication intégrale des règlements communaux (1). (1) Voir les concl. du MP.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN -
Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke
verordening of van een gemeentelijk reglement - Draagwijdte

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en
decentralisatie

- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de
plaatselijke democratie en decentralisatie

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes
communales - Publication d'une ordonnance ou d'un règlement
communal - Portée

- Art. L 1133-1 Code de la démocratie locale et de la
décentralisation

- Art. L 1133-2, al. 1er et 2 Code de la démocratie locale et de
la décentralisation

F.22.0082.F

6 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 63, eerste lid, 1°, Btw-wetboek kent aan de
bevoegde ambtenaren het recht toe de boeken en
stukken te onderzoeken die zich in gesloten
meubelen, vuilnisbakken of koelkasten bevinden
die gelegen zijn in de ruimten waar de
beroepsactiviteit van de belastingplichtige
uitgeoefend wordt, zonder dat zij eerst zijn
toestemming dienen te verkrijgen; pas als
laatstgenoemde zich hiertegen verzet, kan de
inzage van de boeken en stukken niet plaatsvinden;
artikel 8 EVRM vereist geen andere uitlegging (1).
(1) Zie concl. OM.

*RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.
8 - Belasting over de toegevoegde waarde - Huiszoeking -
Onderzoek van de boeken en stukken - Gesloten meubelen,
vuilnisbakken, enz. - Omvang van de bevoegdheden van de
bevoegde ambtenaren*

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november
1950, te Rome

- Art. 61, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting
over de toegevoegde waarde

- Art. 63, eerste lid, 1° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de
belasting over de toegevoegde waarde

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Huiszoeking -
Onderzoek van de boeken en stukken - Gesloten meubelen,
vuilnisbakken, enz. - Omvang van de bevoegdheden van de
bevoegde ambtenaren*

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november
1950, te Rome

- Art. 61, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting
over de toegevoegde waarde

- Art. 63, eerste lid, 1° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de
belasting over de toegevoegde waarde

L'article 63, alinéa 1er, 1°, du Code de la taxe sur la
valeur ajoutée confère aux agents compétents le
droit d'examiner les livres et documents qui se
trouvent dans des meubles fermés, poubelles ou
frigidaires, situés dans les locaux où s'exerce
l'activité professionnelle de l'assujetti, sans devoir
obtenir l'autorisation préalable de celui-ci; ce n'est
que si ce dernier s'y oppose que la consultation des
livres et documents ne peut se faire; l'article 8 de la
Convention de sauvegarde des droits de l'homme
et des libertés fondamentales ne commande pas
une autre interprétation (1). (1) Voir les concl. du
MP.

*DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Taxe sur la
valeur ajoutée - Visite domiciliaire - Examen des livres et
documents - Meubles fermés, poubelles, etc - Étendue des pouvoirs
des agents compétents*

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 61, § 2 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la
valeur ajoutée

- Art. 63, al. 1er, 1° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe
sur la valeur ajoutée

*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Visite domiciliaire - Examen des
livres et documents - Meubles fermés, poubelles, etc - Étendue des
pouvoirs des agents compétents*

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 61, § 2 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la
valeur ajoutée

- Art. 63, al. 1er, 1° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe
sur la valeur ajoutée

F.22.0107.F

29 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.10](#)

AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een proceshandeling stelt voor een rechtbank van de rechterlijke orde en zich ertoe beperkt te verklaren dat hij optreedt namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Advocaat - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De partij die aanvoert dat de beslissing van de persoon aan wie het dagelijks bestuur van een vennootschap is opgedragen om een fiscaal beroep in te stellen, niet door de organen van de rechtspersoon werd goedgekeurd en niet van die rechtspersoon uitgaat, dient te bewijzen dat het geschil niet onder dat bestuur valt (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Dagelijks bestuur - Vertegenwoordiging - Opdracht - Bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Fiscaal beroep - Betwisting van de bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Bewijslast

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden van lastgeving is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een proceshandeling te stellen niet door de organen van de rechtspersoon werd goedgekeurd en niet van die rechtspersoon uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Beslissing en goedkeuring door het orgaan van de rechtspersoon - Weerlegbaar vermoeden - Bewijslast

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Hormis le cas où la loi exige un mandat spécial, l'avocat qui accomplit un acte de procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire et se limite à déclarer agir au nom d'une personne morale dûment identifiée par sa dénomination, sa nature juridique et son siège social, est légalement présumé avoir reçu à cette fin un mandat régulier de l'organe compétent de cette personne morale (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVOCAT - Procédure judiciaire - Mandat - Acte de procédure - Mandat d'une personne morale - Présomption

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

SOCIÉTÉS - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Avocat - Procédure judiciaire - Mandat - Acte de procédure - Mandat d'une personne morale - Présomption

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

Il incombe à la partie, qui allègue que la décision du délégué à la gestion journalière d'une société de former un recours fiscal n'a pas été approuvée par les organes de la personne morale et n'émane pas de cette dernière, de prouver que le litige ne relève pas de cette gestion (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIÉTÉS - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Gestion journalière - Représentation - Délégation - Pouvoirs du délégué à la gestion journalière - Recours fiscal - Contestation des pouvoirs du délégué à la gestion journalière - Charge de la preuve

- Art. 525, al. 1er Code des sociétés

La présomption de mandat prévue à l'article 440, alinéa 2 du Code judiciaire n'est pas irréfragable; une partie peut alléguer que la décision d'accomplir un acte de procédure n'a pas été approuvée par les organes de la personne morale et n'émane pas de cette dernière mais la charge de la preuve incombe à cette partie (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVOCAT - Procédure judiciaire - Mandat - Acte de procédure - Mandat d'une personne morale - Décision et approbation de l'organe de la personne morale - Présomption réfragable - Charge de la preuve

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Advocaat - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Beslissing en goedkeuring door het orgaan van de rechtspersoon - Weerlegbaar vermoeden - Bewijslast

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Avocat - Procédure judiciaire - Mandat - Acte de procédure - Mandat d'une personne morale - Décision et approbation de l'organe de la personne morale - Présomption réfragable - Charge de la preuve

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

De daden van dagelijks bestuur zijn met name die welke geboden zijn door de noden van het dagelijks leven van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Dagelijks bestuur - Daden van dagelijks bestuur - Begrip

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Les actes de la gestion journalière sont notamment ceux qui sont commandés par les besoins de la vie quotidienne de la société (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Gestion journalière - Actes de la gestion journalière - Notion

- Art. 525, al. 1er Code des sociétés

Een fiscaal beroep kan worden ingesteld door de persoon aan wie het dagelijks bestuur van een vennootschap is opgedragen, in zoverre het om een geschil gaat dat wordt geacht onder het dagelijks bestuur te vallen (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Dagelijks bestuur - Vertegenwoordiging - Opdracht - Bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Omvang - Fiscaal beroep

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Un recours fiscal peut être introduit par le délégué à la gestion journalière d'une société dans la mesure où le litige peut être considéré comme relevant de cette gestion (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Gestion journalière - Représentation - Délégation - Pouvoirs du délégué à la gestion journalière - Etendue - Recours fiscal

- Art. 525, al. 1er Code des sociétés

F.22.0115.F

16 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.2](#)

AC nr. ...

De verlenging van de verjaringstermijn van de vordering tot invordering veronderstelt dat er geen belastbare handelingen werden aangegeven; het is niet voldoende dat de aangifte onregelmatig is.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verjaring - Termijn - Verlenging van de verjaringstermijn - Voorwaarden

- Art. 81bis, § 1, derde lid, 3° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

L'allongement du délai de prescription de l'action en recouvrement suppose l'absence de déclaration d'opérations imposables; il ne suffit pas que la déclaration soit irrégulière.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Prescription - Délai - Allongement du délai de prescription - Conditions

- Art. 81bis, § 1er, al. 3, 3° L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De memorie van wederantwoord van de eiser is niet ontvankelijk, aangezien de verweerder in zijn memorie van antwoord geen grond van niet-ontvankelijkheid heeft aangevoerd.

CASSATIE - Allerlei - Rechtspleging - Memorie van antwoord - Ontvankelijkheid

- Art. 1094, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le mémoire en réplique du demandeur est irrecevable, dès lors qu'en son mémoire en réponse, le défendeur n'a pas soulevé de fin de non-recevoir.

CASSATION - Divers - Procédure - Mémoire en réponse - Recevabilité

- Art. 1094, al. 1er Code judiciaire

F.22.0136.F

8 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231208.1F.6](#)

AC nr. ...

Zodra de memorie van antwoord niet ontvankelijk is, mag het Hof geen acht slaan op het stuk dat bij die memorie is gevoegd ter verantwoording van de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Te voegen stukken

- Art. 1098 Gerechtelijk Wetboek

Dès lors que le mémoire en réponse est irrecevable, la Cour ne peut pas avoir égard à la pièce qui y est jointe pour justifier de l'irrecevabilité du pourvoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Généralités - Mémoire en réponse - Fin de non-recevoir - Pièces à joindre

- Art. 1098 Code judiciaire

De memorie van antwoord die niet aan de advocaat van de eiser werd betekend vóór de neerlegging ervan op de griffie, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Betekening - Ontvankelijkheid

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Est irrecevable, le mémoire en réponse qui n'a pas été signifié à l'avocat du demandeur avant son dépôt au greffe (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Généralités - Mémoire en réponse - Fin de non-recevoir - Signification - Recevabilité

- Art. 1092, al. 4 Code judiciaire

De vereiste motivering van de machtiging van de politierechter is vervuld indien de machtiging, die door de aard ervan enkel op btw-controles betrekking kan hebben en bijgevolg steeds een beperkt karakter heeft, vermeldt voor welke woning en aan welke personen ze is verleend en, op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen opgeeft waarom ze noodzakelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Huiszoeking - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Motivering - Draagwijdte

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

La condition de motivation de l'autorisation du juge de police est remplie si l'autorisation qui, par sa nature, ne peut concerner que des contrôles en matière de taxe sur la valeur ajoutée et a, dès lors, toujours un caractère limité, mentionne pour quel domicile et à quelles personnes elle est délivrée, ainsi que les motifs justifiant sa nécessité, fût-ce de manière concise (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Visites domiciliaires - Autorisation préalable du juge de police - Motivation - Portée

- Art. 63, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De motivering van de machtiging van de politierechter moet de rechtbank van eerste aanleg, en vervolgens het hof van beroep, in staat stellen een daadwerkelijke rechterlijke toetsing uit te voeren door na te gaan of de in artikel 63 van het Btw-wetboek opgegeven voorwaarden werden nageleefd en of de uitgevoerde huiszoeking in verhouding stond tot de noodzaak om een doeltreffende controle van de toepassing van de belasting uit te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -

La motivation de l'autorisation du juge de police doit permettre au tribunal de première instance, et ensuite à la cour d'appel, de procéder à un contrôle juridictionnel effectif en vérifiant si les conditions énoncées à l'article 63 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée ont été respectées et si la visite effectuée était proportionnée à la nécessité de procéder de manière efficace à un contrôle en ce qui concerne l'application de la taxe (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Visites domiciliaires - Autorisation

Huiszoeking - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Motivering - Doel - Rechterlijke toetsing - Draagwijdte

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

préalable du juge de police - Motivation - Objectif - Contrôle juridictionnel - Portée

- Art. 63, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De politierechter, die een ruime beoordelingsbevoegdheid heeft om te bepalen of de hem voorgelegde omstandigheden een aantasting van het grondwettelijk beginsel van de onschendbaarheid van de woning verantwoorden, kan de machtiging tot huiszoeking motiveren door te verwijzen naar de in het verzoek om machtiging of in de bijgevoegde stukken vermelde aanwijzingen en door die aanwijzingen weer te geven (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -

Huiszoeking - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Motivering - Vorm - Verwijzingen

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Le juge de police, qui dispose d'un large pouvoir d'appréciation pour déterminer si les circonstances qui lui sont soumises justifient une atteinte au principe constitutionnel de l'inviolabilité du domicile, peut motiver l'autorisation de visite en se référant aux indications figurant dans la demande d'autorisation ou dans les pièces jointes et en reprenant ces indications (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Visites domiciliaires - Autorisation préalable du juge de police - Pouvoir du juge - Etendue - Motivation - Forme - Références

- Art. 63, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De memorie van antwoord die niet concludeert tot de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep maar de akte van betekening van het bestreden arrest aanvoert en neerlegt, voert een grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep aan (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Vorm

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Le mémoire en réponse qui, bien qu'il ne conclue pas à l'irrecevabilité du pourvoi, invoque et dépose l'acte de signification de l'arrêt attaqué, oppose une fin de non-recevoir au pourvoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Généralités - Mémoire en réponse - Fin de non-recevoir - Forme

- Art. 1092, al. 4 Code judiciaire

De ambtenaren die bevoegd zijn om de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde te controleren, hebben tot particuliere woningen of bewoonde lokalen enkel toegang tussen vijf uur 's morgens en negen uur 's avonds en uitsluitend met machtiging van de politierechter; die machtiging moet uitdrukkelijk gemotiveerd zijn (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -

Huiszoeking - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Voorwaarde

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Les agents habilités à contrôler l'application de la taxe sur la valeur ajoutée ne peuvent pénétrer dans les bâtiments ou les locaux habités que de cinq heures du matin à neuf heures du soir et uniquement avec l'autorisation du juge de police; cette autorisation doit être expressément motivée (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Visites domiciliaires - Autorisation préalable du juge de police - Condition

- Art. 63, al. 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De bevoegde ambtenaren van de fiscale administratie hebben toegang tot de plaats waar de boekhouding met betrekking tot in het Btw-wetboek bedoelde handelingen wordt gevoerd en de machtiging van de politierechter is vereist indien deze plaats een particuliere woning of een bewoond lokaal is (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -

Huiszoeken - In het Btw-wetboek bedoelde handelingen - Begrip - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Voorwaarde

- Art. 63, eerste, tweede en derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Les fonctionnaires habilités de l'administration fiscale peuvent accéder au lieu où est tenue la comptabilité relative à des opérations visées par le Code de la taxe sur la valeur ajoutée et l'autorisation du juge de police est requise si ce lieu est un bâtiment ou un local habité (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Visites domiciliaires - Opérations visées par le Code de la TVA - Notion - Autorisation préalable du juge de police - Condition

- Art. 63, al. 1er, 2 et 3 L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.22.0146.F

29 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.11](#)

AC nr. ...

Zodra een memorie van antwoord niet ontvankelijk is, mag het Hof evenmin acht slaan op het stuk dat bij die memorie was gevoegd ter verantwoording van de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Grond van niet-ontvankelijkheid - Niet-ontvankelijkheid van de memorie van antwoord - Stukken waarop het Hof acht mag slaan

- Art. 1098 Gerechtelijk Wetboek

Dès lors qu'un mémoire en réponse est irrecevable, la Cour ne peut pas davantage avoir égard à la pièce qui y était jointe pour justifier de l'irrecevabilité du pourvoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Généralités - Fin de non-recevoir - Irrecevabilité du mémoire en réponse - Pièces auxquelles la Cour peut avoir égard

- Art. 1098 Code judiciaire

Een memorie van antwoord die een grond van niet-ontvankelijkheid tegen het cassatieberoep aanvoert, maar niet aan de advocaat van de eiser werd betekend vóór de neerlegging ervan op de griffie, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ontvankelijkheid van de memorie van antwoord

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Un mémoire en réponse, qui oppose une fin de non-recevoir au pourvoi, mais qui n'a pas été signifié à l'avocat du demandeur avant son dépôt au greffe, est irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Recevabilité du mémoire en réponse

- Art. 1092, al. 4 Code judiciaire

F.22.0156.F

1 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.3](#)

AC nr. ...

Het middel dat de beslissing verwijt de bewijskracht van een stuk uit het dossier te miskennen en de miskennen van de bewijskracht van de akten aanvoert, dat geen algemeen rechtsbeginsel is, maar geen enkele wettelijke bepaling als geschonden aanwijst, is niet ontvankelijk (1). (1) Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de miskennen van de bewijskracht van de akten (zie, in die zin, Cass. 29 april 1994, AC 1994, nr. 209). De inhoud ervan volgt uit de wettelijke bepalingen op grond waarvan de zaak bij het Hof van Cassatie aanhangig kan worden gemaakt (artt. 8.16, 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek).

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Onbestaand algemeen rechtsbeginsel - Geen aanwijzing van de geschonden wettelijke bepaling - Ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Bewijskracht van de akten - Bestaan

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

BEWIJS - Belastingzaken - Geschriften - Bewijskracht - Algemeen rechtsbeginsel - Bestaan - Geen aanwijzing van de geschonden wettelijke bepaling - Gevolg

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

Le moyen, qui fait grief à la décision de violer la foi due à une pièce du dossier et invoque la violation du principe de la foi due aux actes, qui n'est pas un principe général du droit, mais n'indique aucune disposition légale qui serait violée, est irrecevable (1). (1) Il n'existe pas de principe général du droit de la violation de la foi due aux actes (en ce sens, Cass. 29 avril 1994, Bull. et Pas. 1994, I, n° 209). Sa teneur résulte de dispositions légales par lesquelles il est possible de saisir la Cour de cassation (articles 8.16, 8.17 et 8.18 du Code civil).

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Principe général de droit inexistant - Absence de mention de disposition légale violée - Recevabilité

- Art. 1080 Code judiciaire

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Foi due aux actes - Existence

- Art. 1080 Code judiciaire

PREUVE - Matière fiscale - Preuve littérale - Foi due aux actes - Principe général du droit - Existence - Absence de mention de disposition légale violée - Conséquence

- Art. 1080 Code judiciaire

F.23.0007.F

6 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 49, eerste en tweede lid, WIB92 staat de aftrek niet toe van de beroepskosten van de inkomsten van het belastbare tijdperk van het jaar waarin zij zijn betaald wanneer die kosten verbonden zijn aan een vroeger belastbaar tijdperk, waarin zij het karakter van een zekere en vaststaande schuld hebben verkregen en geboekt moesten worden (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Beroepskosten die verbonden zijn aan een vroeger jaar dan dat waarin zij zijn betaald - Aftrekbaarheid - Voorwaarde

- Art. 49, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'article 49, alinéas 1er et 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 ne permet pas de déduire les frais professionnels des revenus de la période imposable de l'année de leur paiement lorsque ces frais se rattachent à une période imposable antérieure, au cours de laquelle ils ont acquis le caractère de dette certaine et liquide, et devaient être comptabilisés (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Frais professionnels se rattachant à une année antérieure à celle de leur paiement - Déductibilité - Condition

- Art. 49, al. 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.23.0014.F

22 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.3](#)

AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de voorrang van het boekhoudrecht en bij gebrek aan een bepaling die de aftrek van de discontokosten uitsluit, zijn die kosten op fiscaal gebied aftrekbaar als beroepskosten, wanneer ze in overeenstemming zijn met de marktomstandigheden (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Discontokosten - Voorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 24, eerste lid KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 29, eerste lid KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 35 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 67, § 2, c) KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 77 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

Het beginsel van het getrouw beeld van de boekhouding belet niet dat er een boekingsmethode wordt gebruikt die inhoudt dat, enerzijds, de bijgewerkte waarde van de voor de financiële vaste activa betaalde prijs, namelijk de nominale waarde verminderd met de impliciete rente, op het actief wordt geboekt en dat, anderzijds, op de overlopende rekening een disconto wordt geboekt dat de impliciete rente vertegenwoordigt, waarvan het bedrag overeenkomt met het verschil tussen de nominale waarde van de schuld die voor de aanschaffing van de vaste activa is aangegaan en de bijgewerkte waarde van die schuld; wanneer die methode in normale marktomstandigheden wordt toegepast, geeft ze voorrang aan de inhoud van de verrichting boven de vorm ervan, door de waarde van de vaste activa in aanmerking te nemen met inachtneming van het beginsel van het getrouw beeld, op grond van een waardering waarbij alle relevante factoren in aanmerking worden genomen, met name, in dit geval, de financiële kosten, ook indien die kosten impliciet zijn en dus niet formeel blijken uit de nominale waarde van de aanschaffingsprijs van het betrokken actiefbestanddeel (1). (1) Zie concl. OM.

En vertu du principe de primauté du droit comptable et à défaut d'une disposition excluant la déduction des charges d'escompte, celles-ci sont déductibles sur le plan fiscal à titre de charges professionnelles, quand elles sont conformes aux conditions du marché (1). (1) Voir les concl. MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Dettes ou pertes certaines et liquides - Charge d'escompte - Conditions

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 24, al. 1er A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés
- Art. 29, al. 1er A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés
- Art. 35 A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés
- Art. 67, § 2, c) A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés
- Art. 77 A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés

Le principe de l'image fidèle de la comptabilité ne s'oppose pas à l'utilisation d'une méthode de comptabilisation prévoyant, d'une part, l'inscription à l'actif de la valeur actualisée du prix payé pour l'immobilisation financière, à savoir la valeur nominale apurée des intérêts implicites, et, d'autre part, l'inscription en compte de régularisation d'un escompte représentant les intérêts implicites, dont le montant correspond à la différence entre la valeur nominale de la dette contractée pour l'acquisition de l'immobilisation et la valeur actualisée de cette dette ; cette méthode, lorsqu'elle est appliquée dans des conditions normales de marché, fait prévaloir la substance de la transaction sur la forme de celle-ci, en donnant lieu à une prise en compte de la valeur de l'actif immobilisé respectant le principe de l'image fidèle, sur la base d'une évaluation qui tient compte de l'ensemble des facteurs pertinents, notamment, en l'occurrence, des charges financières, même si de telles charges, étant implicites, ne ressortent pas formellement de la valeur nominale du prix d'acquisition de l'élément d'actif concerné (1). (1) Voir les concl. MP.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Boeking - Getrouw beeld - Financiële vaste activa - Disconto - Boekingsmethode

- Art. 2, § 3 Vierde richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Dettes ou pertes certaines et liquides - Comptabilisation - Image fidèle - Immobilisation financière - Escompte - Méthode de comptabilisation

- Art. 2, § 3 Quatrième directive 78/660/CEE du Conseil du 25 juillet 1978

Als in het belastbaar tijdperk gedaan of gedragen worden de kosten beschouwd die in dat tijdperk werkelijk zijn betaald of gedragen of het karakter van zekere en vaststaande schulden of verliezen hebben verkregen en als zodanig zijn geboekt (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Belastbaar tijdperk - Inaanmerkingneming - Voorwaarde

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Sont considérés comme ayant été faits ou supportés pendant la période imposable, les frais qui, pendant cette période, sont effectivement payés ou supportés ou qui ont acquis le caractère de dettes ou de pertes certaines et liquides et sont comptabilisés comme telles (1). (1) Voir les concl. MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Dettes ou pertes certaines et liquides - Période imposable - Prise en compte - Condition

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992

F.23.0041.F

8 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231208.1F.3](#)

AC nr. ...

Er is sprake van een beroepswerkzaamheid in de zin van artikel 90, 5°, WIB92 wanneer een activiteit de persoon die ze uitoefent belastbare beroepsinkomsten oplevert of kan opleveren (1) (2) (3). (1) Zie concl. OM. (2) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009. (3) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009.

INKOMSTENBELASTINGEN - Belasting op rechtspersonen - Diverse inkomsten - Begrip - Uitsluiting - Beroepswerkzaamheid - Begrip

- Art. 90, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 180, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 220, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 221, 1° en 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Au sens de l'article 90, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992, l'activité professionnelle est celle qui procure, ou est susceptible de procurer, des revenus professionnels imposables à la personne qui l'exerce (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes morales - Revenus divers - Notion - Exclusion - Activité professionnelle - Notion

- Art. 90, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 180, 2° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 220, 2° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 221, 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

De in artikel 90, 5°, WIB92 bedoelde diverse inkomsten omvatten met name de inkomsten die buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid zijn verkregen uit de concessie van het recht om een plaats die uit haar aard onroerend is en die niet binnen de omheining van een sportinrichting is gelegen, te gebruiken om er plakbrieven of andere reclamedragers te plaatsen (1) (2) (3). (1) Zie concl. OM. (2) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009. (3) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009.

INKOMSTENBELASTINGEN - Belasting op rechtspersonen - Toestemming om plakbrieven en reclamedragers te plaatsen - Concessie onder bezwarende titel - Diverse inkomsten - Begrip

- Art. 90, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 180, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 220, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 221, 1° en 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les revenus divers visés à l'article 90, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992 comprennent, notamment, les revenus recueillis, en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle, à l'occasion de la concession du droit d'utiliser un emplacement qui est immeuble par nature et qui n'est pas situé dans l'enceinte d'une installation sportive, pour y apposer des affiches ou d'autres supports publicitaires (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes morales - Autorisation d'affichage et de supports publicitaires - Concession à titre onéreux - Revenus divers - Notion

- Art. 90, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 180, 2° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 220, 2° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 221, 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

P.20.1218.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9](#)

AC nr. ...

Door voor recht te zeggen dat artikel 4, § 1, van de wet van 24 december 2020 "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in strijd met de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)" de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat, wat betreft de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie, de gelijkstelling van de rechtzoekenden wier vonnis vertraging heeft opgelopen met die welke een dergelijk nadeel niet hebben geleden maar aan wie de voormelde schorsing toch wordt tegengeworpen, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schond (1). (1) GwH, 12 januari 2023, arrest nr. 2/2023.

GRONDWET - Art. 10 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en

En disant pour droit que l'article 4, § 1er, de la loi du 24 décembre 2020 "portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 27 mars 2020 habilitant le Roi à prendre des mesures contre la propagation du coronavirus Covid-19 (II)" ne viole pas les articles 10 et 11 de la Constitution, la Cour constitutionnelle a jugé qu'en ce qui concerne l'application de la suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19, l'assimilation des justiciables dont le jugement de la cause a subi un retard en raison de la pandémie à ceux qui n'ont pas souffert un tel préjudice, mais se voient malgré tout opposer ladite suspension, ne violait pas les articles 10 et 11 de la Constitution (1). (1) C. const. 12 janvier 2023, arrêt n° 2/2023.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Prescription de l'action publique - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Égalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

GRONDWET - Art. 11 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

GRONDWET - Art. 11 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Prescription de l'action publique - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Prescription de l'action publique - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

GRONDWET - Art. 10 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11

4/05/2026

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Prescription de l'action publique - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Cause de suspension - Suspension de la prescription de l'action publique durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution

Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

(non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Suspension durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Suspension durant la période de pandémie Covid-19 - Champ d'application - Egalité et non-discrimination - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non)

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 4, § 1er L. du 24 décembre 2020

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

Het koninklijk besluit dat werd genomen in uitvoering van een wet tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning vormt slechts een akte van de uitvoerende macht die krachtens artikel 159 Grondwet vatbaar is voor het wettigheidscontrole door de gewone hoven en rechtbanken, zolang dat besluit niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een wettelijke bekrachtiging (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidscontrole door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidscontrole door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidscontrole door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidscontrole door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'arrêté royal pris en exécution d'une loi attribuant des pouvoirs spéciaux au Roi ne constitue un acte du Pouvoir exécutif passible du contrôle de légalité des cours et tribunaux en vertu de l'article 159 de la Constitution qu'aussi longtemps qu'il n'a pas fait l'objet d'une confirmation législative (1). (1) Cass. 19 août 2020, RG P.20.0840.F, Pas. 2020, n° 477.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Contrôle de légalité par le pouvoir judiciaire - Arrêté royal de pouvoirs spéciaux - Confirmation législative

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Contrôle de légalité par le pouvoir judiciaire - Arrêté royal de pouvoirs spéciaux - Confirmation législative

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Contrôle de légalité par le pouvoir judiciaire - Arrêté royal de pouvoirs spéciaux - Confirmation législative

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Contrôle de légalité par le pouvoir judiciaire - Arrêté royal de pouvoirs spéciaux - Confirmation législative

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

De deelneming aan een vereniging van misdadigers veronderstelt geen lidmaatschap van de verboden groepering gedurende een bepaalde periode; de wet vereist als constitutief bestanddeel van het misdrijf evenmin dat de dader door de vereniging zou zijn aangetrokken of dat hijzelf andere leden zou hebben aangetrokken.

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek

De in artikel 322 Strafwetboek bedoelde organisatie moet een opzettelijk karakter hebben en sluit elke toevallige of gelegenheidssamenschooling uit; ze moet de verschillende leden onderling aan mekaar binden met ondubbelzinnige banden waardoor hun samenhangigheid wordt verheven tot een korps dat in staat is om op het geschikte moment te handelen; het voorwerp van dat misdrijf bestaat in de vereniging van misdadigers en niet in de wanbedrijven, die daarvan losstaan (1). (1) Cass. 26 maart 2014, AR P.13.1907.F, AC 2014, nr. 244.

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek
- Art. 322 Strafwetboek

L'existence de la participation à une association de malfaiteurs n'est pas tributaire d'une adhésion durant une période déterminée au groupement illicite; la loi n'exige pas davantage, au titre d'un élément constitutif de l'infraction, que l'auteur ait été recruté par l'association ou qu'il ait lui-même recruté d'autres membres.

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Participation à une association de malfaiteurs

- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Participation à une association de malfaiteurs

- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Participation à une association de malfaiteurs

- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Participation à une association de malfaiteurs

- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal

L'organisation visée par 322 du Code pénal doit avoir un caractère volontaire exclusif de tout rassemblement accidentel ou circonstanciel; elle doit rattacher les différents membres les uns aux autres par des liens non équivoques érigeant leur entente en un corps capable de fonctionner au moment propice; l'objet de cette infraction est l'association de malfaiteurs et non les délits, qui en sont distincts (1). (1) Cass. 26 mars 2014, RG P.13.1907.F, Pas. 2014, n° 244.

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation - Notion - Objet de l'infraction

- Art. 322 Code pénal
- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation - Notion - Objet de l'infraction

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation - Notion - Objet de l'infraction

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation - Notion - Objet de l'infraction

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

- Art. 322 Code pénal

P.21.0228.F

18 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2](#)

AC nr. ...

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de

Dès lors que la Cour constate que, pour l'instance en cassation, le législateur traite différemment le justiciable dont la déchéance de la nationalité est prononcée à la suite d'une procédure civile introduite devant la cour d'appel postérieurement à une condamnation pénale, et celui qui se voit déchoir de la nationalité par la décision qui statue en même temps sur l'action publique, il y a lieu d'interroger la Cour constitutionnelle à titre préjudiciel sur la constitutionnalité de l'article 23, § 6, alinéa 1er, du Code de la nationalité belge (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de traitement - Question à la Cour constitutionnelle

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de traitement - Question à la Cour constitutionnelle

rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen -
Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de
rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen -
Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de
rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen -
Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de
rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen -
Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de
rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen -
Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden
beslissing - Ontvankelijkheid van de middelen - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen -
Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het
Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden
beslissing - Ontvankelijkheid van de middelen - Burgerlijke
rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof
van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet -
Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen -
Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het
Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Procédure civile
en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier
et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du
justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de
traitement

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Procédure civile
en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier
et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du
justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de
traitement

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour
constitutionnelle - Procédure civile en déchéance de la nationalité -
Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision
ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité -
Conditions - Limites - Différence de traitement

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour
constitutionnelle - Procédure civile en déchéance de la nationalité -
Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision
ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité -
Conditions - Limites - Différence de traitement

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision
attaquée - Recevabilité des moyens - Procédure civile en déchéance
de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier
ressort - Décision ordonnant la déchéance - Moyens de cassation -
Limites - Différence de traitement - Question à la Cour
constitutionnelle

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision
attaquée - Recevabilité des moyens - Procédure civile en déchéance
de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier
ressort - Décision ordonnant la déchéance - Moyens de cassation -
Limites - Différence de traitement - Question à la Cour
constitutionnelle

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités -
Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel

rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de traitement - Question à la Cour constitutionnelle

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions - Limites - Différence de traitement - Question à la Cour constitutionnelle

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 1er Code de la nationalité belge

Het hof van beroep dat oordeelt dat de betrokkene zijn banden met België en de Europese Unie zelf heeft verbroken, op grond dat hij maandenlang dagelijks tientallen diefstallen heeft gepleegd om de activiteiten van een terroristische groep te financieren die tot de jihad opriep en dat hij de zaak van het islamitisch fundamentalisme heeft gediend door België als een vijandige staat te beschouwen waar het bijgevolg geoorloofd was zich andermans eigendom toe te eigenen, van een verbijsterende minachting voor personen blijk gaf, een moordaanslag vergoelijkte, de ideologie van de Islamitische Staat in Irak en de Levant aanhing, de fundamentele vrijheden van de westerse democratie verwierp en in zijn opvatting volhardde dat hij enkel en alleen wegens zijn geloofsovertuiging opgesloten was en zich bijgevolg niet in vraag stelde, heeft aldus het belang van de eiser om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven afgewogen tegen het belang van zijn medeburgers om hem hieruit uit te sluiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige

En considérant que l'intéressé avait brisé lui-même les liens qui l'unissaient à la Belgique et à l'Union européenne aux motifs qu'il avait commis quotidiennement, pendant plusieurs mois, des dizaines de vols destinés à financer les activités d'un groupe terroriste prônant la guerre sainte et qu'il avait servi la cause d'un islamisme extrême, jugeant que la Belgique était un pays ennemi où il était dès lors légitime de s'emparer du bien d'autrui, témoignant d'un mépris affolant pour les personnes, faisant l'apologie d'un attentat meurtrier, adhérant à l'idéologie de l'Etat islamique de l'Irak et du Levant, affichant son rejet des libertés fondatrices de la démocratie occidentale, persistant à considérer qu'il n'est incarcéré qu'en raison de ses croyances et ne se remettant dès lors pas en question, la cour d'appel a mis en balance l'intérêt du défendeur à l'action en déchéance de la nationalité belge à son maintien dans la communauté nationale et l'intérêt de ses concitoyens à ce qu'il en soit exclu (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Déchéance pour manquement grave aux devoirs de citoyen belge - Contrôle de proportionnalité - Appréciation

- Art. 23 Code de la nationalité belge

- Art. 23 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Déchéance pour manquement grave aux devoirs de citoyen belge - Contrôle de proportionnalité - Appréciation

*tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten -
Evenredigheidstoezicht - Beoordeling*

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

Aangezien de vervallenverklaring van de nationaliteit een burgerlijke sanctie is, valt ze niet onder de toepassing van artikel 2, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM, dat betrekking heeft op het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw door een hoger gerecht te doen beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Étant une sanction civile, la déchéance de nationalité ne tombe pas sous l'application de l'article 2, § 1er, du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui concerne le droit de toute personne déclarée coupable d'une infraction pénale, de faire examiner par une juridiction supérieure la déclaration de culpabilité et la condamnation (1). (1) Voir les concl. du MP.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Divers - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Septième protocole additionnel à la Conv. D.H., article 2, § 1er - Application

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Divers - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Septième protocole additionnel à la Conv. D.H., article 2, § 1er - Application

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Code de la nationalité belge

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Nature de la sanction - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge -

nationaliteit - Aard van de straf - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Aard van de straf - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Toepassingsgebied - Burgerlijke procedure tot

vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens -

4/05/2026

Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Septième protocole additionnel à la Conv. D.H., article 2, § 1er - Application

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Nature de la sanction - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Septième protocole additionnel à la Conv. D.H., article 2, § 1er - Application

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 2, § 1er - Champ d'application - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Toepassingsgebied - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Septième Protocole additionnel - Article 2, § 1er - Champ d'application - Procédure civile en déchéance de la nationalité belge - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 2, § 1er Protocole n° 7 à la Convention de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

De vervallenverklaring van de nationaliteit is een bijkomende burgerlijke sanctie die samen met de strafrechtelijke veroordeling wordt opgelegd en die wijst op ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten(1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345. (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Draagwijdte - Bijkomende burgerlijke sanctie

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Draagwijdte - Bijkomende burgerlijke sanctie

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

La déchéance de nationalité est une sanction civile complémentaire de la condamnation pénale révélant des manquements graves aux devoirs de citoyen belge (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité - Portée - Sanction civile complémentaire

- Art. 23 Code de la nationalité belge

- Art. 23 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité - Portée - Sanction civile complémentaire

- Art. 23 Code de la nationalité belge

- Art. 23 Code de la nationalité belge

De persoon van wie de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit door het openbaar ministerie wordt gevorderd voor het hof van beroep met toepassing van artikel 23, § 1, WBN, moet worden gelijkgesteld met een vervolgte persoon en dient zijn cassatieberoep niet te betekenen aan het openbaar ministerie (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

La personne dont la déchéance de la nationalité belge est poursuivie par le ministère public devant la cour d'appel en application de l'article 23, § 1er, du Code de la nationalité belge doit être assimilée à une personne poursuivie et n'est pas tenue de signifier son pourvoi au ministère public (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Obligation de signifier le pourvoi - Application

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
CASSATIEBEROEP - Strafvordering - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 427 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
 - Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Obligation de signifier le pourvoi - Application

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Obligation de signifier le pourvoi - Application

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Obligation de signifier le pourvoi - Application

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 427 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
 - Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

De dubbele aanleg vormt geen algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Recht op dubbele aanleg - (Geen) algemeen rechtsbeginsel

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Recht op dubbele aanleg - (Geen) algemeen rechtsbeginsel

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Recht op dubbele aanleg

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Burgerlijke zaken - Recht op dubbele aanleg

Le double degré de juridiction ne constitue pas un principe général du droit (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Droit à un double degré de juridiction - Principe général du droit (non)

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Droit à un double degré de juridiction - Principe général du droit (non)

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Droit à un double degré de juridiction]

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière civile - Droit à un double degré de juridiction]

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij zijn beslissing baseert op een algemeen bekend gegeven, zoals de mogelijke duur van een administratieve procedure (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

Het middel dat opkomt tegen de mogelijkheid die de wetgever het openbaar ministerie biedt om, voor het instellen van de vordering tot vervallenverklaring van de nationaliteit, te kiezen tussen de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep en de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter bij wie de strafvervolgning aanhangig is gemaakt, houdt geen verband met het bestreden arrest en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Le juge ne méconnaît pas les droits de la défense lorsqu'il se fonde sur une donnée d'expérience commune, telle la durée possible d'une procédure administrative (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Principe du contradictoire - Donnée d'expérience commune - Prise en compte par le juge

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Principe du contradictoire - Donnée d'expérience commune - Prise en compte par le juge

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Principe du contradictoire - Donnée d'expérience commune - Prise en compte par le juge

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Principe du contradictoire - Donnée d'expérience commune - Prise en compte par le juge

Le moyen qui critique la faculté, laissée par le législateur au ministère public, de choisir, pour exercer l'action en déchéance de la nationalité, entre la procédure par voie d'action devant une chambre civile de la cour d'appel et la procédure par voie de réquisitions devant le juge correctionnel saisi de la poursuite pénale est étranger à l'arrêt prononçant la déchéance de la nationalité et est, partant, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure en déchéance de la nationalité belge - Procédure civile ou pénale - Faculté laissée par le législateur au ministère public - Moyen critiquant ce choix - Recevabilité

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure en déchéance de la nationalité belge - Procédure civile ou pénale - Faculté laissée par le législateur au ministère public - Moyen critiquant ce choix - Recevabilité

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Procédure en déchéance de la nationalité belge - Procédure civile ou pénale - Faculté laissée par le législateur au ministère public - Moyen critiquant ce choix - Recevabilité

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Procédure en déchéance de la nationalité belge - Procédure civile ou pénale - Faculté laissée par le législateur au ministère public - Moyen critiquant ce choix - Recevabilité

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge
- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

Het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over de vordering tot vervallenverklaring, is overeenkomstig artikel 26, § 6, eerste lid, WBN, slechts ontvankelijk voor zover de verweerder in de vordering zich voor het hof van beroep tevergeefs heeft beroepen op de toekenning, op de dag van zijn geboorte, van de Belgische nationaliteit wegens de nationaliteit van zijn vader of moeder of omdat hij in België is geboren uit een ouder die zelf in België is geboren; het cassatieberoep is daarenboven enkel ontvankelijk wanneer het wordt gemotiveerd door de onwettigheid of de onregelmatigheid van de verwerping van die naar behoren opgeworpen exceptie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Ontvankelijkheid

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Ontvankelijkheid

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring - Burgerlijke

Le pourvoi en cassation contre l'arrêt de la cour d'appel statuant en premier et dernier ressort sur l'action en déchéance n'est recevable, conformément à l'article 23, § 6, alinéa 1er, du Code de la nationalité belge que si le défendeur à cette action s'est prévalu vainement, devant la cour d'appel, d'une attribution, au jour de sa naissance, de la nationalité belge en raison de la nationalité du père ou de la mère ou en raison du fait d'être né en Belgique d'un auteur né lui-même en Belgique; la recevabilité du pourvoi suppose en outre qu'il soit motivé par l'illégalité ou l'irrégularité du rejet de cette exception dûment soulevée (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Moyens de cassation - Recevabilité

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Moyens de cassation - Recevabilité

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance - Procédure civile en déchéance de la

rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

nationalité - Cour d'appel statuant en premier et dernier ressort - Décision ordonnant la déchéance - Pourvoi du justiciable - Recevabilité - Conditions

- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge
- Art. 23, § 6 Code de la nationalité belge

De vervallenverklaring van de nationaliteit die in de bij wet bepaalde gevallen en vormen wordt uitgesproken, met name op voorwaarde dat ze geen toestand van staatloosheid veroorzaakt, vormt geen onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Prononcée dans les cas et selon les formes prévus par la loi, et notamment sous la condition qu'elle ne crée pas d'apatridie, la déchéance de nationalité ne constitue pas un traitement inhumain ou dégradant au sens de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Prononciation dans les cas et selon les formes prévus par la loi - Traitement inhumain et dégradant (non)

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Prononciation dans les cas et selon les formes prévus par la loi - Traitement inhumain et dégradant (non)

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Déchéance de la nationalité belge - Prononciation dans les cas et selon les formes prévus par la loi - Traitement inhumain et dégradant (non)

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Déchéance de la nationalité belge - Prononciation dans les cas et selon les formes prévus par la loi - Traitement inhumain et dégradant (non)

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

Artikel 5 Verordening (EG) nr. 987/2009 van 16 september 2009 steunt op een vermoeden dat een gedetacheerde werknemer regelmatig is aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de lidstaat waar de tewerkstellende onderneming is gevestigd; er is derhalve grond om overeenkomstig artikel 267, lid 3, VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "Moet artikel 5 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels aldus worden uitgelegd dat: - indien, na een vraag van de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling tot intrekking met terugwerkende kracht van de A1-verklaringen, de autoriteiten van de lidstaat die de A1-verklaringen hebben afgegeven zich ertoe beperken deze verklaringen voorlopig in te trekken met de mededeling dat zij geen bindende kracht meer hebben zodat de strafprocedure in de lidstaat van tewerkstelling kan worden verder gezet en er slechts definitief zal worden beslist door de lidstaat van afgifte van de A1-verklaringen nadat de strafprocedure in de lidstaat van tewerkstelling definitief is afgehandeld, het aan de A1-verklaringen klevende vermoeden dat de betrokken werknemers regelmatig zijn aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van die lidstaat van afgifte vervalt en die A1-verklaringen niet meer bindend zijn voor de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling; - indien het antwoord op die vraag ontkennend is, de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie de bedoelde A1-verklaringen wegens fraude buiten beschouwing mogen laten" (1)? (1) Het OM was van mening dat de voorgestelde prejudiciële vragen niet moesten worden gesteld, zie concl. "in hoofdzaak" OM.

L'article 5 du règlement (CE) n° 987/2009 repose sur une présomption de régularité de l'affiliation d'un travailleur détaché au régime de sécurité sociale de l'État membre où est établie l'entreprise qui l'emploie; en application de l'article 267, alinéa 3, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, il y a donc lieu de poser la question suivantes à la Cour de justice de l'Union européenne: « L'article 5 du règlement (CE) n° 987/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 16 septembre 2009, fixant les modalités d'application du règlement (CE) n° 883/2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, doit-il être interprété en ce sens que: - si, après que les autorités de l'État membre où l'activité salariée est exercée ont demandé de retirer rétroactivement les certificats A1, les autorités de l'État membre qui ont émis les certificats A1 se contentent de retirer provisoirement ces certificats en indiquant qu'ils n'ont plus de force obligatoire en sorte que la procédure pénale peut être poursuivie dans l'État membre d'emploi et que l'État membre qui a émis les certificats A1 ne statuera définitivement qu'après que la procédure pénale est définitivement close dans l'État membre où l'activité salariée est exercée, la présomption qui s'attache aux certificats A1 de régularité de l'affiliation des travailleurs concernés au régime de sécurité sociale de cet État membre d'émission devient caduque et ces certificats A1 ne lient plus les autorités de l'État membre d'emploi ?; - si cette question appelle une réponse négative, au vu de la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne, les autorités de l'État membre d'emploi peuvent ne pas tenir compte desdits certificats A1 pour fraude » (1)? (1) . Le ministère public estimait qu'il n'y avait pas lieu de poser les questions préjudicielles proposées. Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Bindende kracht van detachingsdocumenten (A1-documenten) voor autoriteiten van de lidstaat waar de gedetacheerde werknemer verblijft en arbeid verricht - Voorlopige schorsing van de detachingsdocumenten in de lidstaat van de zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

justice de l'Union européenne

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlement (CE) n° 987/2009 du 16 septembre 2009 - Force obligatoire des documents de détachement (documents A1) envers les autorités de l'État membre dans lequel le travailleur détaché réside et travaille - Suspension provisoire des documents de détachement dans l'État membre du siège de l'employeur - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

De dimona-aangifteplicht opgelegd bij het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling is een aangelegenheid als bedoeld door artikel 580, 1°, Gerechtelijk Wetboek, ook al wordt die regelgeving niet uitdrukkelijk in deze laatste bepaling vermeld (1). (1) Zie gelijklopende concl. "in hoofdzaak" OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtcollege in hoger beroep

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtcollege in hoger beroep

L'obligation de déclaration Dimona, imposée par l'arrêté royal du 5 novembre 2002 instaurant une déclaration immédiate de l'emploi est une matière visée à l'article 580, 1° du Code judiciaire, même si cet article ne fait pas explicitement mention de ladite réglementation (1). (1) Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Contestations relatives aux obligations de l'employeur en matière de sécurité sociale - Déclaration des cotisations à acquitter (Dimona) - Compétence du tribunal du travail - Composition de la juridiction pénale en degré d'appel

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Contestations relatives aux obligations de l'employeur en matière de sécurité sociale - Déclaration des cotisations à acquitter (Dimona) - Compétence du tribunal du travail - Composition de la juridiction pénale en degré d'appel

Er is grond om overeenkomstig artikel 267, lid 3, VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "Moeten artikel 13.1, b), i), van de Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de artikelen 3.1, a), en 11.1, van de Verordening (EG) m. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en artikel 4.1.a), van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg zo worden uitgelegd dat uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 1071/2009 en de Verordening (EG) nr. 1072/2009 en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, noodzakelijk volgt dat daarmee onweerlegbaar is aangetoond dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld met artikel 13.1 van de voormelde Verordening nr. 883/2004/EG om te bepalen welk socialezekerheidsstelsel van toepassing is en dat de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door die vaststelling zijn gebonden" (1)? (1) Het OM was van mening dat de voorgestelde prejudiciële vragen niet moesten worden gesteld, zie concl. "in hoofdzaak" OM.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordening 883/2004 over de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels - Gedetacheerde werknemers - Zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

En application de l'article 267, alinéa 3, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, il y a lieu de poser la question suivants à la Cour de justice de l'Union européenne: « L'article 13.1, b), i), du règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004, portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, les articles 3.1, a), et 11.1, du règlement (CE) n° 1071/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes sur les conditions à respecter pour exercer la profession de transporteur par route, et abrogeant la directive 96/26/CE du Conseil, et l'article 4.1, a), du règlement (CE) n° 1072/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes pour l'accès au marché du transport international de marchandises par route, doivent-ils être interprétés en ce sens que le fait qu'une entreprise obtienne une licence de transport dans un État membre de l'Union européenne conformément au règlement (CE) n° 1071/2009 et au règlement (CE) n° 1072/2009 et qu'elle doive donc être établie de façon stable et effective dans cet État membre, implique nécessairement qu'elle apporte ainsi la preuve irréfragable que son siège social est établi dans cet État membre au sens de l'article 13.1, dudit règlement (CE) n° 883/2004 pour déterminer le régime de sécurité sociale applicable et que les autorités de l'État membre où ladite salariée est exercée sont liées par ce constat » (1)? (1) Le ministère public estimait qu'il n'y avait pas lieu de poser les questions préjudicielles proposées. Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlements (CE) n° 1071/2009 du 21 octobre 2009 et n° 1072/2009 du 21 octobre 2009 portant sur la licence de transport communautaire - Établissement stable d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlement (CE) n° 883/2004 du 29 avril 2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale - Travailleurs détachés - Siège de l'employeur - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordening 883/2004 over de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels - Gedetacheerde werknemers - Zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlement (CE) n° 883/2004 du 29 avril 2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale - Travailleurs détachés - Siège de l'employeur - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlements (CE) n° 1071/2009 du 21 octobre 2009 et n° 1072/2009 du 21 octobre 2009 portant sur la licence de transport communautaire - Établissement stable d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

P.21.0730.F

8 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.3](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 66, 380, § 1, 1°, en § 2, en 380ter, § 3, eerste lid, Strafwetboek volgt niet dat, wanneer de daden van het proberen een andere persoon aan te werven of mee te nemen met het oog op prostitutie of het reclame maken voor het prostitueren van een andere persoon worden gepleegd door gebruik te maken van een datingsite, alleen de eigenaar of de beheerder van de website strafrechtelijk aansprakelijk is, met uitsluiting van bijvoorbeeld de personen die hiervoor reclame zouden hebben gemaakt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

MISDRIJF - Deelneming - Ontucht en prostitutie - Reclame - Gebruik van een datingsite - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Personen die reclame maken voor de website

- Artt. 66, 380 en 380ter Strafwetboek

ONTUCHT EN PROSTITUTIE - Reclame - Gebruik van een datingsite - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Personen die reclame maken voor de website

- Artt. 66, 380 en 380ter Strafwetboek

Il ne résulte pas des articles 66, 380, §§ 1er, 1°, et 2, et 380ter, § 3, alinéa 1er, du Code pénal que, lorsque les actes d'avoir tenté d'embaucher ou d'entraîner autrui en vue de la prostitution et d'avoir fait la publicité de la prostitution d'autrui sont commis en recourant à un site internet de rencontres, seuls le propriétaire ou l'exploitant du site encourent la responsabilité pénale, à l'exclusion, par exemple, des personnes qui en auraient fait la publicité (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

INFRACTION - Participation - Débauche et prostitution - Publicité - Recours à un site internet de rencontres - Responsabilité pénale - Personnes qui font la publicité du site

- Art. 66, 380 et 380ter Code pénal

DEBAUCHE ET PROSTITUTION - Publicité - Recours à un site internet de rencontres - Responsabilité pénale - Personnes qui font la publicité du site

- Art. 66, 380 et 380ter Code pénal

Het begrip prostitutie zoals bedoeld in de artikelen 380 en 380ter Strafwetboek is geen evoluerend begrip dat afhankelijk is van de opvatting van de gewoonten op een bepaalde plaats en op een bepaald ogenblik (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONTUCHT EN PROSTITUTIE - Prostitutie - Begrip - (Geen) evolutief karakter

- Artt. 380 en 380ter Strafwetboek

La notion de prostitution visée par les articles 380 et 380ter du Code pénal n'est pas une notion évolutive, tributaire de la perception des mœurs en un lieu et un temps donnés (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DEBAUCHE ET PROSTITUTION - Prostitution - Notion - Caractère évolutif (non)

- Art. 380 et 380ter Code pénal

P.21.0738.N

9 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7](#)

AC nr. ...

De dimona-aangifteplicht opgelegd bij het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling is een aangelegenheid als bedoeld door artikel 580, 1°, Gerechtelijk Wetboek, ook al wordt die regelgeving niet uitdrukkelijk in deze laatste bepaling vermeld (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 29 juni 2021, AR P.21.0332.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.16, met concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtcollege in hoger beroep

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtcollege in hoger beroep

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

L'obligation de déclaration Dimona, imposée par l'arrêté royal du 5 novembre 2002 instaurant une déclaration immédiate de l'emploi est une matière visée à l'article 580, 1°, du Code judiciaire, même si cet article ne fait pas explicitement mention de ladite réglementation (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC et Cass. 29 juin 2021, RG P.21.0332.N, Pas. 2021, n° 485, avec les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Contestations relatives aux obligations de l'employeur en matière de sécurité sociale - Déclaration des cotisations à acquitter (Dimona) - Compétence du tribunal du travail - Composition de la juridiction pénale en degré d'appel

- Art. 580, 1° Code judiciaire - Troisième partie: DE LA COMPETENCE. (Art. 556 à 663)

- Art. 580, 1° Code judiciaire - Troisième partie: DE LA COMPETENCE. (Art. 556 à 663)

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Contestations relatives aux obligations de l'employeur en matière de sécurité sociale - Déclaration des cotisations à acquitter (Dimona) - Compétence du tribunal du travail - Composition de la juridiction pénale en degré d'appel

- Art. 580, 1° Code judiciaire - Troisième partie: DE LA COMPETENCE. (Art. 556 à 663)

- Art. 580, 1° Code judiciaire - Troisième partie: DE LA COMPETENCE. (Art. 556 à 663)

De vraag rijst of uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, noodzakelijk volgt dat zij daarmee onweerlegbaar aantoont dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld met artikel 13.1 Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en dit ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door dat gegeven gebonden zijn; verder rijst de vraag of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling een wegvervoersvergunning naast zich kunnen neerleggen omdat ze werd verkregen met bedrog, dan wel of die autoriteiten op grond van die vaststelling eerst de intrekking van de wegvervoersvergunning moeten vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt; het antwoord op de voorgestelde vragen vereist een uitlegging van artikel 13.1, b), i), Verordening (EG) nr. 883/2004, de artikelen 3.1.a), 11.1, 12.1 en 13.3 Verordening (EG) nr. 1071/2009 en artikel 4.1.a), Verordening (EG) nr. 1072/2009; waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, er is derhalve grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie deze vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "1. Moeten artikel 13.1, b), i), van de Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de artikelen 3.1, a), en 11.1, van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van

La question se pose de savoir s'il résulte nécessairement de la circonstance qu'une entreprise ayant obtenu une autorisation de transport dans un État membre de l'Union européenne conformément au Règlement (CE) n° 1071/2009 du Parlement européen et du Conseil du 21 octobre 2009 établissant des règles communes sur les conditions à respecter pour exercer la profession de transporteur par route, et abrogeant la directive 96/26/CE du Conseil et le Règlement (CE) n° 1072/2009 du Parlement européen et du Conseil du 21 octobre 2009 établissant des règles communes pour l'accès au marché du transport international de marchandises par route, et ayant donc dû s'établir de façon stable et effective dans cet État membre, qu'elle démontre ainsi de manière irréfutable qu'elle a établi son siège dans cet État membre, comme le prévoit l'article 13.1 du Règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, et ce, afin de déterminer le système de sécurité sociale applicable et si les autorités de l'État membre où le travail est effectué sont liées par cet élément; par ailleurs, la question se pose ensuite de savoir si les autorités de l'État membre où le travail est effectué peuvent retirer cette autorisation de transport sur route parce qu'elle a été obtenue frauduleusement, ou si, sur la base de cette constatation, ces autorités doivent d'abord demander ce retrait aux autorités qui ont émis l'autorisation; la réponse aux questions soulevées requiert une interprétation de l'article 13.1, b), i), du Règlement (CE) n° 883/2004, des articles 3.1.a), 11.1, 12.1 et 13.3 du Règlement (CE) n° 1071/2009 et de l'article 4.1.a), du Règlement (CE) n° 1072/2009, qui relève de la compétence de la Cour de justice de l'Union européenne; par conséquent, il y a lieu, conformément à l'article 267.3 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, de poser à la Cour de justice de l'Union européenne ces questions, libellées ainsi qu'il suit: « 1. Les articles 13.1, b), i), du Règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, les articles 3.1.a) et 11.1 du Règlement (CE) n° 1071/2009 du Parlement européen et du Conseil du 21 octobre 2009 établissant des règles communes sur les

gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerder uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en artikel 4.1.a), van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg zo worden uitgelegd dat uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 1071/2009 en nr. 1072/2009 en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, volgt dat daarmee onweerlegbaar is aangetoond dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld door artikel 13.1 van de voormelde Verordening nr. 883/2004/EG, ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door die vaststelling zijn gebonden?" en 2. "Kan de nationale rechter van de lidstaat van tewerkstelling die vaststelt dat de bedoelde wegvervoersvergunning werd verkregen door bedrog die vergunning naast zich neerleggen, of dienen de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling op grond van de vaststelling van bedrog eerst de intrekking van die vergunning te vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt?" (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 29 juni 2021, AR P.21.0332.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.16, met concl. OM.

conditions à respecter pour exercer la profession de transporteur par route, et abrogeant la directive 96/26/CE du Conseil, et l'article 4.1.a), du Règlement (CE) n° 1072/2009 du Parlement européen et du Conseil du 21 octobre 2009 établissant des règles communes pour l'accès au marché du transport international de marchandises par route, doivent-ils être interprétés en ce sens qu'il résulte de la circonstance qu'une entreprise ayant obtenu une autorisation de transport dans un État membre de l'Union européenne conformément aux Règlements (CE) n° 1071/2009 et n° 1072/2009, et ayant donc dû s'établir de façon stable et effective dans cet État membre, qu'elle démontre ainsi de manière irréfutable qu'elle a établi son siège social dans cet État membre, comme le prévoit l'article 13.1 du Règlement (CE) n° 883/2004 susmentionné, pour déterminer le système de sécurité sociale en vigueur, et si les autorités de l'État membre où le travail est effectué sont liées par cet élément ? » et « 2. Le juge national de l'État membre où le travail est effectué qui constate que l'autorisation de transport sur route, visée a été obtenue frauduleusement peut-il retirer cette autorisation ou les autorités de cet État membre où le travail est effectué doivent-elles d'abord, sur la base de cette constatation de fraude, demander ce retrait aux autorités qui ont émis l'autorisation ? » (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC et Cass. 29 juin 2021, RG P.21.0332.N, Pas. 2021, n° 485, avec les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlements 1071/2009 et 1072/2009 relatifs à l'autorisation de transport communautaire - Établissement stable d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Règlements 1071/2009 et 1072/2009 relatifs à l'autorisation de transport communautaire - Établissement stable d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Règlements 1071/2009 et 1072/2009 relatifs à l'autorisation de transport communautaire - Établissement stable

een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Règlements 1071/2009 et 1072/2009 relatifs à l'autorisation de transport communautaire - Établissement stable d'une société de transport dans un État membre - Détermination du régime de sécurité sociale applicable - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne

P.21.0744.F

11 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.1](#)

AC nr. ...

De dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is een accessorium van het herstel van de plaats in de vorige staat, wat een burgerrechtelijke maatregel is, ook al maakt hij deel uit van de strafvordering; wie cassatieberoep instelt tegen de beslissing die hem veroordeelt tot betaling van een dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is in het door de gemachtigde ambtenaar ingeleide geding geen strafrechtelijk vervolgte partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; wanneer het openbaar ministerie zitting heeft gehouden als partij in het geding dat voor de feitenrechters betrekking had op de betaling van een dwangsom, moet de gedaagde zijn cassatieberoep doen betekenen aan elke partij waartegen het is gericht, dus niet enkel tegen de partij die hem dagvaardt tot de betaling van de dwangsom, maar ook tegen het openbaar ministerie dat zitting houdt in het geding waarin die vordering aanhangig is gemaakt; een dergelijk niet aan het openbaar ministerie betekend cassatieberoep is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 20 april 2022, AR P.21.1022.F, AC 2022, nr. 272, met concl. "in hoofdzaak" OM, op datum in Pas.; Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1665.N, AC 2016, nr. 203; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598; Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", Hof van Cassatie van België – Jaarverslag 2016, Larcier, Brussel, 2017, p. 166-216.

L'astreinte pour garantir l'exécution de la remise en état est un accessoire de celle-ci, laquelle est une mesure de nature civile, même si elle relève de l'action publique; celui qui se pourvoit contre la décision qui le condamne au paiement d'une astreinte pour garantir l'exécution de la remise en état ordonnée n'est pas, dans l'instance mue par le fonctionnaire délégué, une partie poursuivie pénalement au sens de l'article 427, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle; lorsque le ministère public a siégé en qualité de partie à l'instance ayant eu pour objet, devant les juges du fond, le paiement d'une astreinte, et a été entendu en ses réquisitions quant à ce, il appartient à la personne citée de signifier son pourvoi à chacune des parties contre lesquelles il est dirigé, soit non seulement la partie citante en paiement de l'astreinte mais également le ministère public siégeant dans l'instance saisie de cette demande; un tel pourvoi non signifié au ministère public est irrecevable (1). (1) Voir Cass. 20 avril 2022, RG P.21.1022.F, Pas. 2022, n° 272, avec concl. « dit en substance » du MP; Cass. 22 mars 2016, RG P.15.1665.N, Pas. 2016, n° 203; Cass. 13 octobre 2015, RG P.15.0305.N, Pas. 2015, n° 598; Cass. 25 mai 2010, RG P.09.1761.N, Pas. 2010, n° 364; D. VANDERMEERSCH et M. NOLET DE BRAUWERE, «La jurisprudence de la Cour de cassation à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale», Cour de cassation de Belgique – Rapport annuel 2016, Larcier, Bruxelles, 2017, pp. 160-189 [175].

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde - Betekening aan de dagende partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

DWANGSOM - Betekening aan de dagende partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep - Stedenbouw - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde - Betekening aan de dagende partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Urbanisme - Infraction - Astreinte pour garantir la remise en état - Nature - Pourvoi en cassation formé par le condamné - Signification à la partie citante et au ministère public - Omission - Incidence quant à la recevabilité du pourvoi

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

ASTREINTE - Signification à la partie citante et au ministère public - Omission - Incidence quant à la recevabilité du pourvoi - Urbanisme - Infraction - Astreinte pour garantir la remise en état - Nature - Pourvoi en cassation formé par le condamné

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Infraction - Astreinte pour garantir la remise en état - Nature - Pourvoi en cassation formé par le condamné - Signification à la partie citante et au ministère public - Omission - Incidence quant à la recevabilité du pourvoi

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.21.0876.F

10 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 505, zesde lid, Strafwetboek noch uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming volgt dat wanneer de rechter, bij het bepalen van het bedrag van de veroordeling bij equivalent, van zijn matigingsbevoegdheid gebruikmaakt en tegen een dader, mededader of medeplichtige van het witwasmisdrijf dus de verbeurdverklaring bij equivalent uitspreekt van een geldsom die lager is dan de geraamde geldwaarde van het voorwerp van het witwasmisdrijf, het bedrag van de tegen elke veroordeelde dader, mededader of medeplichtige uitgesproken verbeurdverklaringen die raming niet te boven mag gaan (1). (1) Zie concl. OM.

HELING - Witwassen - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders - Verbeurdverklaring uitgesproken tegen elk van de daders - Vermindering van de door de rechter verbeurd verklaarde bedragen - Beperking van het bedrag van de verbeurdverklaringen

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders - Verbeurdverklaring

Il ne résulte pas de l'article 505, alinéa 6, du Code pénal ni des travaux préparatoires de la loi du 10 mai 2007 portant diverses mesures en matière de recèlement et de saisie que, lorsque le juge fait usage de son pouvoir de modération du montant de la confiscation par équivalent et que, en conséquence, il prononce à charge d'un auteur, coauteur ou complice de l'infraction de blanchiment la confiscation par équivalent d'une somme d'argent dont le montant est inférieur à l'évaluation monétaire de l'objet du délit de blanchiment, la somme des confiscations prononcées à charge de chacun des auteurs, coauteurs ou complices condamnés ne puisse pas excéder cette évaluation (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECEL - Blanchiment - Confiscation par équivalent de l'objet du blanchiment - Pluralité d'auteurs - Confiscation prononcée dans le chef de chacun des auteurs - Réduction des montants confisqués par le juge - Limite de la somme des confiscations

- Art. 505, al. 6 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation par équivalent de l'objet du blanchiment - Pluralité d'auteurs - Confiscation prononcée dans le chef de chacun des auteurs - Réduction des montants

uitgesproken tegen elk van de daders - Vermindering van de door de rechter verbeurd verklaarde bedragen - Beperking van het bedrag van de verbeurdverklaringen

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

confisqués par le juge - Limite de la somme des confiscations

- Art. 505, al. 6 Code pénal

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever met het oog op een meer accurate bestraffing van het financieel onderdeel van de zware criminaliteit heeft beslist om de rechter te verplichten de in artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek bedoelde witgewassen vermogensvoordelen verbeurd te verklaren ten aanzien van alle daders, mededaders en medeplichtigen van het witwasmisdrijf, en dat indien die vermogensvoordelen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kunnen worden aangetroffen, de verbeurdverklaring bij equivalent moet worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM.

HELING - Witwassen - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen - Verplicht karakter - Ratio legis

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Witwassen - Verplicht karakter - Ratio legis

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Il ressort du texte de l'article 505, alinéa 6, du Code pénal, tel que modifié par l'article 2, 7°, de la loi du 10 mai 2007 portant diverses mesures en matière de recèlement et de saisie, et des travaux préparatoires de la loi précitée du 10 mai 2007 qu'afin d'améliorer l'efficacité de la répression du volet financier de la grande criminalité, le législateur a décidé d'obliger le juge à confisquer les avantages patrimoniaux blanchis visés à l'article 505, alinéa 1er, 3° et 4°, du Code pénal, dans le chef de chacun des auteurs, coauteurs et complices de l'infraction de blanchiment, et que si ces avantages patrimoniaux ne se retrouvent plus dans le patrimoine des condamnés, la confiscation doit être prononcée par équivalent (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECEL - Blanchiment - Confiscation de l'objet du blanchiment - Caractère obligatoire - Ratio legis

- Art. 505, al. 6 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation de l'objet de l'infraction - Blanchiment - Caractère obligatoire - Ratio legis

- Art. 505, al. 6 Code pénal

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever heeft geoordeeld dat wanneer het voorwerp van het witwassen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kan worden aangetroffen, de rechter het verbeurd verklaarde bedrag moet kunnen verminderen om de veroordeelde niet aan een straf te onderwerpen die zijn vermogen al te zeer zou doen slinken, rekening houdend met de omvang van dat vermogen en met het gepleegde misdrijf; wat dat betreft verduidelijkt de parlementaire voorbereiding dat het, met het oog op het billijkheidsbeginsel, voor zich spreekt dat de tenuitvoerlegging van het geheel van de verbeurdverklaringen die tegen elk van de daders van het witwasmisdrijf werden uitgesproken, de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde nooit kan overschrijden, wat betekent dat de met de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen belaste overheid die verbeurdverklaringen niet ten uitvoer mag leggen tot beloop van een waarde die hoger is dan die van de witgewassen vermogensvoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

HELING - Witwassen - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Beperking - Vermindering van het door de rechter verbeurd verklaarde bedrag - Draagwijdte

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Beperking - Vermindering van het door de rechter verbeurd verklaarde bedrag - Draagwijdte

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Il ressort du texte de l'article 505, alinéa 6, du Code pénal, tel que modifié par l'article 2, 7°, de la loi du 10 mai 2007 portant diverses mesures en matière de recèlement et de saisie, et des travaux préparatoires de la loi précitée du 10 mai 2007 que lorsque l'objet du blanchiment ne peut être trouvé dans le patrimoine des condamnés, le législateur a considéré qu'il fallait permettre au juge de réduire le montant confisqué lorsque la confiscation de l'entière des avoirs blanchis aurait pour effet de soumettre le condamné à une charge qui grèverait trop lourdement son patrimoine au regard de l'étendue de celui-ci et de l'infraction commise; à cet égard, les travaux préparatoires précisent que, dans un souci d'équité, il va de soi que l'exécution de l'ensemble des confiscations prononcées dans le chef de chacun des auteurs de l'infraction de blanchiment ne saurait, en aucun cas, excéder les limites de l'avantage tiré de l'infraction de base dont il est issu, cette précision signifiant que l'autorité chargée de l'exécution des confiscations ne peut les mettre en œuvre à concurrence d'une valeur qui dépasse celle des avantages patrimoniaux blanchis (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECEL - Blanchiment - Confiscation par équivalent de l'objet du blanchiment - Limite - Réduction du montant confisqué par le juge - Portée

- Art. 505, al. 6 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation par équivalent de l'objet du blanchiment - Limite - Réduction du montant confisqué par le juge - Portée

- Art. 505, al. 6 Code pénal

De rechter voldoet aan de verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en de conclusie van een partij te beantwoorden, wanneer de beslissing de feitelijke en juridische gegevens vermeldt op grond waarvan een vordering, een verweer of een exceptie wordt aangenomen of afgewezen; de rechter is niet verplicht om uitvoerig in te gaan op de argumenten van de partijen (1). (1) Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0165.F, AC 2017, nr. 373; Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onduidelijk middel - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie op de conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie -

Le juge satisfait à l'obligation de motiver les jugements et arrêts, et de répondre aux conclusions d'une partie, lorsque sa décision comporte l'énonciation des éléments de fait ou de droit à l'appui desquels une demande, une défense ou une exception sont accueillies ou rejetées ; le juge n'est pas tenu de suivre les parties dans le détail de leur argumentation (1). (1) Cass. 7 juin 2017, RG P.17.0165.F, Pas. 2017, n° 373 ; Cass. 24 septembre 2014, RG P.14.0915.F, Pas. 2014, n° 551.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Matière répressive - Obligation de répondre aux conclusions - Portée

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre aux conclusions - Portée

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Lorsqu'il reproche aux juges d'appel de ne pas avoir répondu à des éléments de défense sans préciser quels sont les éléments que la cour d'appel aurait ignorés, le moyen, imprécis, est irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen imprécis - Moyen de cassation reprochant un défaut de réponse aux conclusions - Imprécision - Conséquence

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Matière répressive - Obligation de répondre aux conclusions - Moyen de cassation reprochant un défaut de réponse - Imprécision - Conséquence

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre aux conclusions - Moyen de cassation reprochant un défaut de réponse - Imprécision - Conséquence

Lorsque de nouveaux moyens ou de nouvelles pièces sont invoqués devant la juridiction d'appel, la référence, dans la décision rendue en degré d'appel, aux motifs énoncés dans le jugement entrepris ne constitue par une motivation irrégulière ou inadéquate si ces motifs justifient également le rejet des nouveaux éléments invoqués.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de

Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Motivering van het arrest - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre aux conclusions - Nouveaux éléments invoqués en degré d'appel - Réponse par référence aux motifs du premier juge - Légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Motivation de l'arrêt - Obligation de répondre aux conclusions - Nouveaux éléments invoqués en degré d'appel - Réponse par référence aux motifs du premier juge - Légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Matière répressive - Obligation de répondre aux conclusions - Nouveaux éléments invoqués en degré d'appel - Réponse par référence aux motifs du premier juge - Légalité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.21.1425.F

21 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering beoogt onder de omschrijving "grievens" enkel de specifieke aanwijzing van een welbepaalde beslissing van het vonnis, waarvan de appellant de wijziging vordert; de appellant die aanvoert dat de eerste rechter een conclusie niet heeft beantwoord of het recht van verdediging heeft miskend, geeft het beschikkende gedeelte niet aan dat hij aan de appelrechters wenst voor te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle ne vise sous l'appellation « griefs » que l'indication spécifique d'une décision déterminée du jugement entrepris, dont l'appellant demande la réformation; en soutenant que le premier juge n'a pas répondu à des conclusions ou a méconnu les droits de la défense, l'appellant n'indique pas le dispositif qu'il entend déferer aux juges d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Grief - Notion

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

De in het proces-verbaal van de bevoegde ambtenaar opgenomen vermelding volgens welke hij een weggebruiker heeft herkend terwijl hij een inbreuk op het wegverkeersreglement beging, is een persoonlijke vaststelling die deze ambtenaar heeft gedaan op het ogenblik van de inbreuk of onmiddellijk na het begaan ervan en die betrekking heeft op de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; een dergelijke vermelding beschikt over de bijzondere bewijswaarde zoals bepaald in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet (1). (1) Zie concl. OM.

La mention consignée dans le procès-verbal de l'agent qualifié selon laquelle ce dernier a reconnu un usager de la route pendant qu'il commettait l'infraction à la réglementation routière, est une constatation personnelle de cet agent, faite au moment de l'infraction ou immédiatement après sa commission, et portant sur les éléments matériels de l'infraction et sur les circonstances y afférentes; une telle mention est revêtue de la valeur probante particulière prévue par l'article 62, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Herkenning van een weggebruiker op het ogenblik dat hij het misdrijf pleegde - Bewijswaarde tot bewijs van het tegendeel

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Herkenning van een weggebruiker op het ogenblik dat hij het misdrijf pleegde - Bewijswaarde tot bewijs van het tegendeel

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Roulage - Article 62, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière - Procès-verbaux valant jusqu'à preuve du contraire - Constatations personnelles de l'agent verbalisateur - Reconnaissance d'un usager de la route pendant qu'il commettait l'infraction - Valeur probante jusqu'à preuve du contraire

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Article 62, alinéa 1er - Procès-verbaux valant jusqu'à preuve du contraire - Constatations personnelles de l'agent verbalisateur - Reconnaissance d'un usager de la route pendant qu'il commettait l'infraction - Valeur probante jusqu'à preuve du contraire

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de overheidspersonen die door de Koning worden aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die wet en haar uitvoeringsbesluiten de overtredingen vaststellen door processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel; die bijzondere bewijswaarde geldt voor de persoonlijke vaststellingen van de verbalisant, dit wil zeggen voor dat wat de ambtenaar ziet, hoort of persoonlijk vaststelt op het ogenblik van het misdrijf of onmiddellijk nadat dit werd gepleegd, wat betreft de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; ze is niet van toepassing op de latere vaststellingen, of op de informatie die de verbalisant heeft verzameld buiten die eerste vaststelling of de gegevens die op een later tijdstip worden aangedragen (1). (1) Zie concl. OM.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Begrip

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Begrip

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 62, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière dispose que les agents de l'autorité désignés par le Roi pour surveiller l'application de cette loi et de ses arrêtés d'exécution constatent les infractions par des procès-verbaux qui font foi jusqu'à preuve du contraire; cette valeur probante particulière vaut pour les constatations personnelles de l'agent verbalisateur, c'est-à-dire pour ce que l'agent voit, entend et constate personnellement au moment de l'infraction ou immédiatement après sa commission, quant aux éléments matériels de l'infraction et aux circonstances y afférentes; elle ne s'applique pas aux constatations ultérieures, ni aux informations que le verbalisateur a recueillies en dehors de cette première constatation ou aux éléments fournis ultérieurement (1). (1) Voir les concl. du MP.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Article 62, alinéa 1er - Procès-verbaux valant jusqu'à preuve du contraire - Constatations personnelles de l'agent verbalisateur - Notion

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Roulage - Article 62, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière - Procès-verbaux valant jusqu'à preuve du contraire - Constatations personnelles de l'agent verbalisateur - Notion

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.21.1454.N

2 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10](#)

AC nr. ...

Het Hof is er op grond van artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof toegehouden het Grondwettelijk Hof te bevragen over de vraag of artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schendt, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheids crisis.

*GRONDWET - Art. 11 - Strafzaken - Verjaring -
Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 -
Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg*

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

*GRONDWET - Art. 11 - Strafzaken - Verjaring -
Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 -*

Sur la base de l'article 26, § 1, 3°, et § 2, alinéa 1er, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, la Cour est tenue d'interroger la Cour constitutionnelle sur la question de savoir si l'article 4 de la loi du 24 décembre 2020 portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 27 mars 2020 habilitant le Roi à prendre des mesures de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (II) viole les articles 10 et 11 de la Constitution et méconnaît le principe d'égalité et de non-discrimination qu'ils consacrent, dans la mesure où la suspension de la prescription de l'action publique, instaurée par l'article 3 de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19, telles qu'elles ont été prolongées par les arrêtés royaux du 28 avril 2020 et du 13 mai 2020, est d'application générale, et donc sans faire de distinction selon que les procédures pénales ont été retardées ou non en raison de la crise sanitaire de COVID-19.

*CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 -
Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension -
Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe
d'égalité - Conséquence*

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

*CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 -
Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension -*

Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWET - Art. 10 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWET - Art. 10 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Matière répressive - Prescription - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Compatibilité avec le principe d'égalité - Conséquence

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Art. 4 L. du 24 décembre 2020

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage
- Art. 26, § 1er, 3°, et § 2, al. 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, volgt niet dat de rechter die naast het bevelen van de opschorting van de uitspraak van veroordeling voor de bewezen verklaarde feiten tevens de door de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek bedoelde bijzondere verbeurdverklaring uitspreekt van vermogensvoordelen ook melding moet maken van artikel 6 Probatiwet.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Wijze

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Wijze

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Il ne résulte pas de l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, également applicable aux cours d'appel conformément à l'article 211 de ce code, que le juge qui, en plus d'ordonner la suspension du prononcé de la condamnation du chef des faits déclarés établis, prononce la confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux visée aux articles 42, 3°, et 43bis du Code pénal, doit également faire mention de l'article 6 de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Mentions - Dispositions légales applicables - Modalités

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Mentions - Dispositions légales applicables - Modalités

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Mentions - Dispositions légales applicables - Suspension - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Modalités

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Mentions - Dispositions légales applicables - Suspension - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Modalités

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Uit de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek en artikel 6, tweede lid, Probatiwet, volgt dat de straf van de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen zowel in de voor als in de na 17 april 2014 geldende versie van artikel 6, tweede lid, Probatiwet een facultatief karakter had en heeft.

Il résulte des articles 42, 3°, et 43bis du Code pénal, et 6, alinéa 2, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation que la peine de confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux revêt un caractère facultatif à l'article 6, alinéa 2, de la loi du 29 juin 1964, dans sa version en vigueur tant avant qu'après le 17 avril 2014.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Suspension - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Suspension - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Wetswijziging - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Modification législative - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Wetswijziging - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Modification législative - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal
- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Wetswijziging - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 6, tweede lid, Probatiwet - Wetswijziging - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Modification législative - Suspension - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 6, alinéa 2 - Modification législative - Suspension - Confiscation spéciale d'avantages patrimoniaux - Caractère facultatif - Incidence

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.21.1460.F

26 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.2](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 3, vierde lid, Probatiwet moet de beslissing waarbij de opschorting van de veroordeling wordt toegestaan of geweigerd met redenen worden omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat de rechter die de hem gevraagde opschorting van de uitspraak weigert, de redenen van die beslissing moet opgeven, op een wijze die desnoods beknopt maar nauwkeurig moet zijn; uit het feit dat er een effectieve straf wordt opgelegd en de redenen hiervoor worden opgegeven, kunnen eveneens de redenen voor de weigering van die maatregel blijken (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1258.N, AC 2018, nr. 63.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Verzoek om opschorting van de veroordeling - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek om opschorting van de veroordeling - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

En vertu de l'article 3, alinéa 4, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, la décision ordonnant ou refusant la suspension du prononcé de la condamnation ou la suspension probatoire doit être motivée conformément aux dispositions de l'article 195 du Code d'instruction criminelle ; il s'ensuit que le juge qui refuse la suspension du prononcé qui lui est demandée doit indiquer, d'une manière qui peut être succincte mais doit être précise, les raisons de cette décision ; le fait d'infliger une peine effective et d'en donner les motifs peut également révéler les raisons du refus de cette mesure (1). (1) Cass. 30 janvier 2018, RG P.16.1258.N, Pas. 2018, n° 63.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Demande de suspension du prononcé de la condamnation - Refus - Obligation de motivation - Portée

- Art. 3, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Demande de suspension du prononcé de la condamnation - Refus - Obligation de motivation - Portée

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de
opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 3, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le
sursis et la probation

P.21.1494.F

3 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.2](#)

AC nr. ...

Uit de tekst en uit de aanhef van de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen (1) volgt dat de opschorting die ze invoeren of verlengen van toepassing is op de termijn van driehonderdvijfenzestig dagen, bepaald in artikel D.163, zesde lid, van Boek I van het Waalse Milieuwetboek (2), na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat niet meer kan opleggen aan de overtreder (3). (1) In het kader van de maatregelen die werden genomen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 tegen te gaan. Zie, wat betreft besluit nr. 2, GwH. 27 oktober 2022, nr. 139/2022. De artikelen 2 en 3 van het bekrachtigingsdecreet van 3 december 2020 werden wegens miskenning van de bevoegdheidsverdelende regels vernietigd door arrest nr. 69/2022 van het Grondwettelijk Hof van 19 mei 2022. In dat arrest handhaaft het Grondwettelijk Hof evenwel de gevolgen van het decreet. (2) In de versie die van toepassing is op de feiten van de zaak, die zijn vastgesteld op 9 april 2018 (maaïen van een haag aan de rand van een buurtweg in Natura 2000-gebied, in strijd met de artikelen 2, § 1, § 2 en § 3, 2bis, 3 en 28 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud – Waals Gewest, en artikel 4, 5°, van het besluit van 24 maart 2011 van de Waalse regering houdende de algemene preventieve maatregelen die toepasselijk zijn op de Natura 2000-locaties, alsook op de locaties die in aanmerking komen voor het Natura 2000-netwerk), dus vóór de inwerkingtreding, op 1 juli 2022, van artikel 1 van het decreet van het Waalse Gewest van 6 mei 2019 betreffende milieudelinquentie, dat met name die bepaling vervangt. (3) Het OM concludeerde tot de gedeeltelijke gegrondheid van het eerste middel, dat het bestreden arrest verweet de conclusie van de eiser niet op regelmatige wijze te beantwoorden, en dat bijgevolg noch het overige gedeelte van dat middel noch het tweede middel, die niet kunnen leiden tot ruimere cassatie of tot cassatie zonder verwijzing, beantwoord dienden te

Il résulte du texte et du préambule des arrêtés de pouvoirs spéciaux du Gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 relatif à la suspension temporaire des délais de rigueur et de recours fixés dans l'ensemble de la législation et la réglementation wallonnes (...) et n° 20 du 18 avril 2020 prorogeant ces délais (1) que la suspension qu'ils instaurent ou prorogent s'applique au délai de trois cent soixante-cinq jours prévu par l'article D.163, alinéa 6, du Livre Ier du Code de l'Environnement (2), à l'expiration duquel le fonctionnaire sanctionnateur ne peut plus imposer au contrevenant de remettre les lieux en état (3). (1) Dans le cadre des mesures prises pour limiter la propagation du Coronavirus COVID-19. Quant à l'arrêté n° 2 : voir C. const. 27 octobre 2022, n° 139/2022. Les articles 2 et 4 du décret de confirmation du 3 décembre 2020 ont été annulés, pour violation des règles répartitrices des compétences, par l'arrêt n° 69/2022 de la Cour constitutionnelle du 19 mai 2022. Mais, par cet arrêt, la Cour constitutionnelle maintient les effets du décret. (2) Dans sa version applicable au faits de la cause, constatés le 9 avril 2018 (gyrobroyage d'une haie en bordure d'un chemin vicinal en zone Natura 2000 en infraction aux art. 2, §§ 1er, 2 et 3, 2bis, 3 et 28 de la loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature - Région wallonne, et à l'art. 4, 5°, de l'arrêté du 24 mars 2011 du Gouvernement wallon portant les mesures préventives générales applicables aux sites Natura 2000 ainsi qu'aux sites candidats au réseau Natura 2000), soit avant l'entrée en vigueur, le 1er juillet 2022, de l'art. 1er du décret de la région wallonne du 6 mai 2019 relatif à la délinquance environnementale, qui remplace notamment cette disposition. (3) Le MP a conclu que le premier moyen, qui reprochait à l'arrêt attaqué de ne pas répondre régulièrement aux conclusions du demandeur, était partiellement fondé, et qu'il n'y avait dès lors pas lieu de répondre au surplus de ce moyen ni au second moyen, qui ne sauraient donner lieu à une cassation plus étendue ou sans renvoi.

worden.

MILIEURECHT - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Toepassing

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

Artikel 12, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft, verbiedt de rechter die kennisneemt van het beroep van de overtreder tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar die hem een administratieve geldboete of het herstel van de plaats in de vorige staat oplegt en die dient te onderzoeken of die ambtenaar de door het Milieuwetboek voorgeschreven termijnen heeft nageleefd zoals deze van toepassing zijn op de feiten van de zaak, niet om rekening te houden met de omstandigheid dat de wetgever die termijnen heeft opgeschort.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Artikel 12 Grondwet 1994 - Beginsel van legaliteit van de vervolging

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

MILIEURECHT - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Artikel 12 Grondwet 1994 - Legaliteitsbeginsel van de vervolging

4/05/2026

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Application

- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

L'article 12, alinéa 2, de la Constitution, qui dispose que nul ne peut être poursuivi que dans les cas prévus par la loi, et dans la forme qu'elle prescrit, n'interdit pas au juge saisi du recours que le contrevenant a formé contre la décision du fonctionnaire sanctionnateur lui imposant une amende administrative ou la remise en état, et appelé à vérifier si ce fonctionnaire a respecté les délais impartis par le Code de l'Environnement tel qu'applicable aux faits de la cause, de tenir compte de la circonstance que le législateur en a suspendu le cours.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Droit de l'environnement - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Constitution 1994, article 12 - Principe de légalité des poursuites

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Constitution 1994, article 12 - Principe de légalité des poursuites

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020
- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20
- GRONDWET - Art. 12 - Beginsel van legaliteit van de vervolging - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19")*
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020
- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétele.
- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020
- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020
- CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Principe de légalité des poursuites - Droit de l'environnement - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 »)*
- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétele.
- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020
- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

De bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen stellen geen feit strafbaar dat dit niet was toen het werd gepleegd en verergeren de straf van een bestaand misdrijf niet, maar schorten enkel de termijn op, na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar noch een administratieve geldboete noch het herstel van de plaats in de vorige staat nog kan opleggen aan de overtreder (1); het voorwerp van die besluiten houdt geen verband met artikel 7.1 EVRM, waarin het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet is vastgelegd (2). (1) Zie AGwH 4 april 2019, nr. 54/2019, § B.5.1. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 224-225.

Les arrêtés de pouvoirs spéciaux du Gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 relatif à la suspension temporaire des délais de rigueur et de recours fixés dans l'ensemble de la législation et la réglementation wallonnes (...) et n° 20 du 18 avril 2020 prorogeant ces délais n'érigent pas en infraction un fait qui n'était pas punissable au moment où il a été commis, et ils n'aggravent pas la peine d'une infraction existante, mais se bornent à suspendre le cours d'un délai à l'expiration duquel le fonctionnaire sanctionnateur n'a plus le pouvoir d'imposer au contrevenant une amende administrative ou la remise en état des lieux (1) ; leur objet est étranger à l'article 7.1 de la Convention, qui consacre le principe de la non-rétroactivité des lois pénales (2). (1) Voir C. Const. 4 avril 2019, n° 54/2019, § B.5.1. (2) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 224-225.

MILIEURECHT - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Principe de la non-rétroactivité des lois pénales - Application (non)

strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 2 Strafwetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 2 Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétable.

- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

- Art. 2 Code pénal

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Droit de l'environnement - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Principe de la non-rétroactivité des lois pénales - Application (non)

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétable.

- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

- Art. 2 Code pénal

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Droit de l'environnement - Wallonie - Remise en état imposée par le fonctionnaire sanctionnateur - Délai - Suspension instaurée ou prorogée par les arrêtés de pouvoirs spéciaux du gouvernement wallon n° 2 du 18 mars 2020 et n° 20 du 18 avril 2020 (« Coronavirus-Covid 19 ») - Principe de la non-rétroactivité des lois pénales - Application (non)

- Art. 2 Code pénal

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. D163 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétable.

- Art. 1er Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 2 du 18 mars 2020

- Art. 3 Arrêté du Gouvernement wallon de pouvoirs spéciaux n° 20 du 18 avril 2020

Wanneer de appelrechters oordelen dat het litigieuze pand niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een medehuur die betrekking had op één enkele woning, maar dat het werd verdeeld in verschillende particuliere wooneenheden die, weliswaar door één enkele overeenkomst, aan vijftien huurders werden toegewezen, waarbij elke bewoner de door hem gekozen woning bewoonde en zijn huur en lasten individueel betaalde, zonder dat er tussen hen enige hoofdelijkheid bestond, miskennen zij aldus niet het wettelijk begrip "wijziging van het gebruik van een goed".

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Brussels Gewest - Wijziging van het gebruik van een goed - Begrip

- Art. 98, § 1, 5° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

- Art. 300, 1° et 2° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

- Art. 306 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

Krachtens artikel 98, § 1, eerste lid, 12°, BWRO, in de versie die van toepassing was op het ogenblik van de feiten, mag niemand zonder voorafgaande vergunning het aantal woningen in een bestaand bouwwerk wijzigen; de rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een bouwwerk een of meer wooneenheden heeft; bij gebrek aan een specifieke omschrijving moet het begrip woning, wat betreft de strafbaarstelling, in de gebruikelijke zin worden begrepen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wijziging van het aantal woningen in een bestaand bouwwerk - Woning - Begrip - Stedenbouw - Brussels Gewest

- Art. 98, § 1, 12° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Brussels Gewest - Wijziging van het aantal woningen in een bestaand bouwwerk - Onaantastbare beoordeling in feite van de rechter - Woning - Begrip

- Art. 98, § 1, 12° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

En considérant que l'immeuble litigieux n'a pas fait l'objet d'une colocation portant sur un logement unique mais qu'il s'est vu diviser en plusieurs logements privatifs affectés, fût-ce au moyen d'un seul contrat, à quinze preneurs, chacun occupant le logement qu'il s'est choisi et payant son loyer et ses charges de manière individuelle, sans aucune solidarité entre eux, les juges d'appel n'ont pas méconnu la notion légale de changement d'utilisation d'un bien.

URBANISME - Permis de bâtir - Région bruxelloise - Changement d'utilisation d'un bien - Notion

- Art. 98, § 1er, 5° Code bruxellois d'aménagement du territoire

- Art. 300, 1° et 2° Code bruxellois d'aménagement du territoire

- Art. 306 Code bruxellois d'aménagement du territoire

- Art. 307 Code bruxellois d'aménagement du territoire

En vertu de l'article 98, § 1er, alinéa 1er, 12°, du Code bruxellois de l'aménagement du territoire, dans sa version applicable au moment des faits, nul ne peut, sans un permis préalable, modifier le nombre de logements dans une construction existante ; le juge apprécie souverainement en fait si une construction comporte une ou plusieurs unités de logement; à défaut de définition spécifique, la notion de logement doit s'entendre, quant à l'incrimination, dans son sens usuel (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Modification du nombre de logements dans une construction existante - Logement - Notion - Urbanisme - Région bruxelloise

- Art. 98, § 1er, 12° Code bruxellois d'aménagement du territoire

URBANISME - Permis de bâtir - Région bruxelloise - Modification du nombre de logements dans une construction existante - Appréciation souveraine en fait du juge - Logement - Notion

- Art. 98, § 1er, 12° Code bruxellois d'aménagement du territoire

De rechter die op grond van het enkele feit dat er een vraag om inlichtingen werd verzonden naar de zetel van de rechtspersoon die houder is van het kenteken, vermoedt dat laatstgenoemde die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid, en op grond hiervan beslist dat het aan de vervolgte persoon staat om de feitelijke gegevens op te geven die zijn bewering volgens welke hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en niet nalatig is geweest, aannemelijk kunnen maken, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larcier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

Le juge qui, du seul fait qu'une demande de renseignements a été envoyée au siège de la personne morale titulaire de la marque d'immatriculation, présume qu'elle a reçu cette demande ou que le défaut de réception résulte de sa négligence, et, sur ce fondement, décide que c'est à la personne poursuivie d'avancer les éléments de fait qui rendent plausible son allégation qu'elle n'a pas reçu la demande de renseignements et n'a pas été négligente, viole l'article 6.2 de la Convention et méconnaît le principe général du droit relatif à la présomption d'innocence (1). (1) La Cour confirme ainsi le revirement de jurisprudence qui ressort de Cass. 14 décembre 2021, RG P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, §§ 6-8; Cour de cassation de Belgique, Rapport annuel 2021, Larcier, pp. 116-118 ; Rev. dr. pén., 2023/1, p. 52, note J. POELMAN, « L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence » ; R.W., 2022-2023, p. 337, note C. IDOMON, « De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen » ; T. Strafr., 2022, p. 274, note J. VANDEUREN, « Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld » ; Cass. 11 janvier 2022, RG P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8, R.A.B.G., 2022/9, p. 630, note C. DE ROY, « De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet : het Hof van cassatie verzet de bakens » ; C.R.A., 2022/4, p. 56, note ; N.C., 2022/6, p. 474 ; Cass. 8 février 2022, RG P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16 ; contra Cass. 18 septembre 2019, RG P.19.0246.F, Pas. 2019, n° 465 ; Cass. 12 mars 2019, RG P.18.0243.N, (2ème moyen), Pas. 2019, n° 15 ; Cass. 23 janvier 2019, RG P.18.0623.F (2ème moyen, 2ème branche), et note M.N.B., Pas. 2019, n° 41 ; voir Cass. 25 mai 2022, RG P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Véhicule à moteur inscrit au nom de la personne morale - Demande de renseignements sur l'identité du conducteur ou de la personne responsable du véhicule - Réception - Preuve

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Véhicule à moteur inscrit au nom de la personne morale - Demande de renseignements sur l'identité du conducteur ou de la personne responsable du véhicule - Réception - Preuve - Présomption d'innocence - Conséquence

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Om de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die hem in rechte vertegenwoordigt schuldig te verklaren aan het misdrijf van niet-meedeling, binnen de termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen werd verstuurd, van de identiteit van de bestuurder of van de persoon die voor het voertuig verantwoordelijk is, moet met een redelijke mate van zekerheid worden aangetoond dat de rechtspersoon die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid; de wetgever kan immers niet de bedoeling hebben gehad om het gebrek aan antwoord op een vraag om inlichtingen die de geadresseerde, om redenen onafhankelijk van zijn wil, niet heeft ontvangen, strafbaar te stellen; het is niet onredelijk om uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen naar de rechtspersoon werd verzonden, af te leiden dat hij die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst te wijten is aan zijn nalatigheid; indien de rechtspersoon echter betwist dat hij de vraag om inlichtingen heeft ontvangen, vereist de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, gelet op de zwaarwichtigheid van de opgelegde straf, dat hij dat vermoeden, afgeleid uit het verzenden van de vraag, werkelijk kan weerleggen; een dergelijke mogelijkheid houdt in dat de vervolgende partij aantoonst dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de houder van het kenteken of aan zijn zetel (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larrier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N,

Pour déclarer la personne morale ou la personne physique qui la représente en droit coupable du délit de non-communication, dans les quinze jours de l'envoi de la demande de renseignements, de l'identité du conducteur ou de la personne responsable du véhicule, il doit être établi avec un degré raisonnable de certitude que la personne morale a reçu cette demande ou que le défaut de réception résulte d'une négligence de sa part; en effet, le législateur ne saurait avoir eu l'intention de rendre punissable le fait de ne pas répondre à une demande de renseignements que, pour des raisons indépendantes de sa volonté, son destinataire n'a pas reçue; il n'est pas déraisonnable de déduire de la constatation que la demande de renseignements a été envoyée à la personne morale, qu'elle a reçu cette demande ou que le défaut de réception est dû à sa négligence; cependant, si la personne morale conteste avoir reçu la demande de renseignements, le respect dû à la présomption d'innocence requiert, compte tenu de la sévérité de la peine encourue, qu'elle soit réellement en mesure de renverser cette présomption de réception déduite de l'envoi de la demande; une telle possibilité suppose que la partie poursuivante démontre que la demande de renseignements a été présentée au titulaire de l'immatriculation ou au siège de celui-ci (1). (1) La Cour confirme ainsi le revirement de jurisprudence qui ressort de Cass. 14 décembre 2021, RG P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, §§ 6-8; Cour de cassation de Belgique, Rapport annuel 2021, Larrier, pp. 116-118 ; Rev. dr. pén., 2023/1, p. 52, note J. POELMAN, « L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence » ; R.W., 2022-2023, p. 337, note C. IDOMON, « De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen » ; T. Strafr., 2022, p. 274, note J. VANDEUREN, « Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld » ; Cass. 11 janvier 2022, RG P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8, R.A.B.G., 2022/9, p. 630, note C. DE ROY, « De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N,
ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 septembre 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F,
ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet : het Hof van cassatie verzet de bakens »; C.R.A., 2022/4, p. 56, note ; N.C., 2022/6, p. 474 ; Cass. 8 février 2022, RG P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16 ; contra Cass. 18 septembre 2019, RG P.19.0246.F, Pas. 2019, n° 465 ; Cass. 12 mars 2019, RG P.18.0243.N, (2ème moyen), Pas. 2019, n° 15 ; Cass. 23 janvier 2019, RG P.18.0623.F (2ème moyen, 2ème branche), et note M.N.B., Pas. 2019, n° 41 ; voir Cass. 25 mai 2022, RG P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Véhicule à moteur inscrit au nom de la personne morale - Demande de renseignements sur l'identité du conducteur ou de la personne responsable du véhicule - Réception - Preuve - Présomption d'innocence - Conséquence

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Véhicule à moteur inscrit au nom de la personne morale - Demande de renseignements sur l'identité du conducteur ou de la personne responsable du véhicule - Réception - Preuve

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 29ter, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De verschrijving die in een vonnis voorkomt en die bestaat in de vermelding dat de beklaagde zich in persoon heeft verweerd, terwijl hij niet is verschenen, is geen tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van de beslissing (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek over de grond van de zaak gewezen vonnis - Onjuiste vermelding dat de beklaagde zich heeft verdedigd - (Geen) tekstuele of substantiële tot nietigheidsgrond van het vonnis

L'erreur figurant dans un jugement et consistant à mentionner que le prévenu s'est défendu en personne, alors qu'il n'a pas comparu, n'est pas une cause de nullité textuelle ou substantielle de la décision (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP (§§ 3-4).

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Jugement au fond rendu par défaut - Mention erronée que le prévenu s'est défendu - Cause de nullité textuelle ou substantielle du jugement (non)

Wanneer een vonnis is aangetast door een tekstuele of substantiële nietigheid, tast een dergelijke onregelmatigheid het in hoger beroep gewezen vonnis niet aan wanneer de rechters in hoger beroep de verschrijving van de eerste rechter niet hebben overgenomen, maar deze hebben hersteld (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van het beroepen vonnis - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van het beroepen vonnis - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'un jugement est affecté d'une cause de nullité textuelle ou substantielle, pareille irrégularité ne vicie pas le jugement rendu en degré d'appel lorsque les juges d'appel ne se sont pas appropriés l'erreur du premier juge mais l'ont redressée (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP (§§ 3-4).

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Cause de nullité textuelle ou substantielle du jugement entrepris - Incidence sur la décision rendue en degré d'appel

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 20 Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Divers - Cause de nullité textuelle ou substantielle du jugement entrepris - Incidence sur la décision rendue en degré d'appel

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle
- Art. 20 Code judiciaire

Wanneer de onregelmatigheid van de beslissing over de grond van de zaak niet voortvloeit uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding maar uit een tekstuele of substantiële nietigheid, moet de rechter in hoger beroep, wanneer hij die beslissing vernietigt, de zaak aan zich trekken en over de grond van de zaak uitspraak doen (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beroepen vonnis dat over de grond van de zaak uitspraak doet - Onregelmatigheid die uit een tekstuele of substantiële nietigheid voortvloeit, en niet uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

Lorsque l'irrégularité de la décision qui a statué au fond découle non pas de l'incompétence ou d'un excès de pouvoir mais d'une nullité textuelle ou substantielle, le juge d'appel, s'il annule cette décision, doit retenir l'affaire et statuer sur le fond (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP (§§ 3-4).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement entrepris rendu au fond - Irrégularité découlant d'une nullité textuelle ou substantielle, non de l'incompétence ou d'un excès de pouvoir - Incidence sur la décision rendue en degré d'appel

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Beroepen vonnis dat over de grond van de zaak uitspraak doet - Onregelmatigheid die uit een tekstuele of substantiële nietigheid voortvloeit, en niet uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

- Art. 20 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Jugement entrepris rendu au fond - Irrégularité découlant d'une nullité textuelle ou substantielle, non de l'incompétence ou d'un excès de pouvoir - Incidence sur la décision rendue en degré d'appel

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

- Art. 20 Code judiciaire

P.22.0257.F

15 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4](#)

AC nr. ...

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Advies - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele wettelijke bepaling blijkt dat de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen, de handelingen waarvan de uitvoering door de rechter aan de gerechtsdeskundige kan worden gevraagd, niet zou mogen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Door de technisch raadsman verrichte handelingen - Beperking

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek -

4/05/2026

À l'instar de l'expertise judiciaire, l'avis du conseil technique du ministère public est un élément d'appréciation soumis au juge; cette appréciation est libre et la qualité de l'autorité judiciaire ayant demandé l'expertise ou l'avis n'oblige pas le juge à octroyer davantage de crédit à l'une plutôt qu'à l'autre (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Avis du conseil technique requis par le ministère public - Valeur probante - Libre appréciation du juge

- Art. 28, § 3, 43 et 44 Code d'Instruction criminelle

EXPERTISE - Matière répressive - Avis du conseil technique requis par le ministère public - Valeur probante - Libre appréciation du juge

- Art. 28, § 3, 43 et 44 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Conseil technique requis par le ministère public - Avis - Valeur probante - Libre appréciation du juge

- Art. 28, § 3, 43 et 44 Code d'Instruction criminelle

Il ne ressort d'aucune disposition qu'en dehors des cas prévus par la loi, le conseil technique requis par le ministère public ne pourrait pas accomplir les actes dont la réalisation peut être demandée par le juge à l'expert judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXPERTISE - Matière répressive - Conseil technique requis par le ministère public - Actes accomplis par le conseil technique - Limite

- Art. 28, § 3, 43 et 44 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes

P. 185/486

Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie
gevorderde technisch raadsman - Door de technisch raadsman
verrichte handelingen - Beperking

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

d'information - Conseil technique requis par le ministère public -
Actes accomplis par le conseil technique - Limite

- Art. 28, § 3, 43 et 44 Code d'Instruction criminelle

P.22.0318.F

8 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

Het hof van beroep dat tijdens het hem opgedragen toezicht op de evenredigheid van de maatregel heeft vastgesteld dat de verweerster in de vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit haar steun heeft verleend aan terroristische activiteiten door de belangen te behartigen van een radicaal en gewelddadig islamitisch fundamentalisme dat niet verenigbaar is met de waarden, rechten en vrijheden die de hoeksteen van de Belgische democratie vormen, kan oordelen dat het belang van die verweerster om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven moet wijken voor het belang van die gemeenschap om hieruit verwijderd te worden (1). (1) Zie concl. OM.

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

Chargée de contrôler la proportionnalité de la mesure, la cour d'appel qui a constaté que la défenderesse à l'action en déchéance de la nationalité belge a prêté la main à des activités terroristes, en servant la cause d'un islamisme radical, violent, incompatible avec les valeurs, droits et libertés qui constituent le socle de la société démocratique belge, peut considérer que l'intérêt de ladite défenderesse à se voir maintenir dans la communauté nationale doit céder le pas à l'intérêt de cette dernière à l'en voir écartée (1). (1) Voir les concl. du MP.

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Déchéance pour manquement grave aux devoirs de citoyen belge - Contrôle de proportionnalité - Appréciation

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure civile en déchéance de la nationalité - Déchéance pour manquement grave aux devoirs de citoyen belge - Contrôle de proportionnalité - Appréciation

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 23 Code de la nationalité belge

En vertu de l'article 26, § 2, alinéa 2, 2°, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, le renvoi préjudiciel n'est pas obligatoire lorsque cette Cour a déjà statué sur une question ayant le même objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation de poser la question - Cour constitutionnelle ayant déjà statué sur une question ayant le même objet - Conséquence

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation de poser la question - Cour constitutionnelle ayant déjà statué sur une question ayant le même objet - Conséquence

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Question à la Cour constitutionnelle - Obligation de poser la question - Cour constitutionnelle ayant déjà statué sur une question ayant le même objet - Conséquence

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Question à la Cour constitutionnelle - Obligation de poser la question - Cour constitutionnelle ayant déjà statué sur une question ayant le même objet - Conséquence

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 26, § 2, al. 2, 2° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

GRONDWET - Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

GRONDWET - Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

La Cour constitutionnelle a jugé que la coexistence des procédures de déchéance de la nationalité belge prévues aux articles 23, d'une part, et 23/1, § 1er, 1°, d'autre part, du Code de la nationalité belge, ne viole pas les articles 10 et 11 de la Constitution, en ce que, dans le premier cas, aucun délai depuis l'acquisition de la nationalité belge n'est stipulé alors que, dans le second, les faits ayant justifié une condamnation pénale doivent avoir été commis dans les dix ans de cette acquisition; l'absence de discrimination tient notamment au fait que les personnes qui ne peuvent pas faire l'objet de la procédure par voie de réquisition devant le juge correctionnel au motif que les infractions ont été commises plus de dix ans après l'obtention de la nationalité belge, peuvent néanmoins faire l'objet de la procédure par voie d'action devant une chambre civile de la cour d'appel si ces infractions révèlent, dans le chef de leur auteur, un manquement grave à ses obligations de citoyen belge (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

GRONDWET - Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATIONALITEIT - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1, 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23/2 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

NATIONALITE - Déchéance de la nationalité belge - Procédure en déchéance de la nationalité - Procédures civile et pénale - Coexistence - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution (non) - Absence de discrimination - Motif

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

- Art. 23, 23/1 et 23/2 Code de la nationalité belge

De artikelen 4 en 12 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers maken geen onderscheid al naargelang de persoon die het slachtoffer van laster of beledigingen beweert te zijn een Belgisch openbaar ambtenaar dan wel een ambtenaar in dienst van een internationale organisatie is, zoals een Europees commissaris; bovendien behoudt het door de opstellers van het decreet nagestreefde doel zijn relevantie, ongeacht de categorie waartoe de belasterde of beledigde openbaar ambtenaar behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

AMBTENAAR - Allerlei - Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 447 Strafwetboek

LASTEN EN EERROOF - Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 447 Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 447 Strafwetboek

Les articles 4 et 12 du décret du 20 juillet 1831 sur la presse ne distinguent pas selon que celui qui se dit victime de calomnie ou d'injure revêt la qualité de fonctionnaire public belge ou celle de fonctionnaire public attaché au service d'une organisation internationale, tel un commissaire européen ; de plus, l'objectif recherché par l'auteur du décret conserve sa pertinence quelle que soit la catégorie dont relève le fonctionnaire public calomnié ou injurié (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

FONCTIONNAIRE - Divers - Calomnie envers un fonctionnaire public ou agent de l'autorité publique - Décret du 20 juillet 1831 sur la presse - Délai de prescription de trois mois - Ratio legis - Application au fonctionnaire public attaché au service d'une organisation internationale, tel un commissaire européen

- Art. 4 et 12 Décret du 20 juillet 1831
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 447 Code pénal

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Calomnie envers un fonctionnaire public ou agent de l'autorité publique - Décret du 20 juillet 1831 sur la presse - Délai de prescription de trois mois - Ratio legis - Application au fonctionnaire public attaché au service d'une organisation internationale, tel un commissaire européen

- Art. 4 et 12 Décret du 20 juillet 1831
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 447 Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Calomnie envers un fonctionnaire public ou agent de l'autorité publique - Décret du 20 juillet 1831 sur la presse - Délai de prescription de trois mois - Ratio legis - Application au fonctionnaire public attaché au service d'une organisation internationale, tel un commissaire européen

- Art. 4 et 12 Décret du 20 juillet 1831
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 447 Code pénal

Het vonnis dat beslist dat de rechtbank krachtens artikel 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, dat niet van toepassing is in strafzaken, de conclusie van de eiseres niet dient te beantwoorden omdat ze niet werd opgemaakt overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur, schendt artikel 149 Grondwet en miskent de aan de rechter opgelegde verplichting om de voor hem regelmatig genomen conclusie te beantwoorden.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Neergelegde conclusie - Rechtbank - Geen antwoord - Conclusie die niet overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur is opgemaakt
- Artt. 744 en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

Le jugement, qui décide qu'en vertu de l'article 780, alinéa 1er, 3° du Code judiciaire, inapplicable en matière répressive, le tribunal n'est pas tenu de répondre aux conclusions de la demanderesse dans la mesure où elles ne respectent pas la structure prévue par l'article 744 du Code judiciaire, viole l'article 149 de la Constitution et l'obligation faite au juge de répondre aux conclusions prises régulièrement devant lui.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Conclusions déposées - Tribunal - Absence de réponse - Conclusions ne respectant pas la structure prévue par l'article 744 du Code judiciaire
- Art. 744 et 780, al. 1er, 3° Code judiciaire

P.22.0900.F

11 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4](#)

AC nr. ...

Aangezien de maatregel van opschorting van de veroordeling de wettelijke mogelijkheid van een herroeping inhoudt, is die maatregel zwaarder dan een schuldigverklaring (1). (1) Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1203.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 (dat bovendien de weerslag van dit beginsel op de relatieve werking van het hoger beroep vermeldt), en verwijzingen in voetnoten.

STRAF - Zwaarste straf - Gewone schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Gewone schuldigverklaring - Zwaarste maatregel

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieopschorting - Gewone schuldigverklaring - Zwaarste maatregel

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Impliquant la possibilité légale d'une révocation, la mesure de suspension du prononcé de la condamnation est plus grave qu'une déclaration de culpabilité (1). (1) Cass. 13 janvier 2021, RG P.20.1203.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 (qui énonce en outre l'incidence de ce principe quant à l'effet relatif de l'appel), et réf. en notes.

PEINE - Peine la plus forte - Simple déclaration de culpabilité et suspension du prononcé de la condamnation - Mesure la plus grave

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Simple déclaration de culpabilité - Mesure la plus grave

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Simple déclaration de culpabilité - Mesure la plus grave

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De begrenzing van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters op grond van de grieven die worden aangevoerd in het verzoekschrift zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de voornoemde appelrechters om elke verschrijving recht te zetten die de hun voorgelegde beschikkingen kan aantasten (1), waaronder een verschrijving betreffende het tijdvak van het misdrijf (1). (1) "In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar ["in rem"] de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; (...) [in geval van her kwalificatie door de feitenrechter] (...), moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet dat feit daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar" (Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7, met concl. OM). Bovendien is "[d]e verschrijving die de rechter mag verbeteren, (of deze al dan niet betrekking heeft op het tijdvak van het misdrijf ...) een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat [...]", (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327).

VONNISSEN EN ARRESTEN - *Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving niet vermeld in de grieven van hoger beroep - Tijdvak van het misdrijf - Rechtzetting door de appelrechter - Dwaling betreffende het tijdvak van het misdrijf*

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - *Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verschrijving niet vermeld in de grieven van hoger beroep - Rechtzetting - Dwaling betreffende het tijdvak van het misdrijf*

La délimitation de la saisine des juges d'appel en fonction des griefs formulés dans la requête visée à l'article 204 du Code d'instruction criminelle ne porte pas atteinte au pouvoir desdits juges d'appel de rectifier toute erreur matérielle susceptible d'entacher les dispositions qui leur sont déferées, y compris telle erreur matérielle portant sur la période infractionnelle (1). (1) « En matière correctionnelle ou de police, l'ordonnance de renvoi ou la citation à comparaître saisissent la juridiction de jugement non de la qualification qui y figure, mais [(« in rem »)] des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction et qui fondent l'ordonnance de renvoi ou la citation ; (...) [en cas de requalification par le juge du fond], il faut (...) que la nouvelle qualification ait pour objet le même fait que celui qui est à l'origine des poursuites ou qu'il s'y trouve compris ; l'appréciation du juge du fond à cet égard est souveraine » (Cass. 31 mars 2021, RG P.21.0221.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7, avec concl. MP). Et, qu'elle porte ou non sur la période infractionnelle, « l'erreur matérielle, que le juge peut rectifier, est une erreur de plume, autrement dit une inadvertance qui ne porte pas atteinte à la légalité ou à la régularité de la décision et dont le redressement laisse intacts les droits que la décision rectifiée a consacrés ou les mesures qu'elle a ordonnées » (Cass. 27 mai 2020, RG P.20.0522.F, Pas. 2020, n° 327).

JUGEMENTS ET ARRETS - *Matière répressive - Action publique - Erreur matérielle non visée parmi les griefs d'appel - Période infractionnelle - Rectification par le juge d'appel - Erreur portant sur la période infractionnelle*

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 794 Code judiciaire

APPEL - *Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Erreur matérielle non visée parmi les griefs d'appel - Rectification - Erreur portant sur la période infractionnelle*

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 794 Code judiciaire

Het overhandigen van bankkaarten door de slachtoffers van misbruik van zwakheid naar aanleiding van het beschamen van hun vertrouwen mag niet worden verward met het daaropvolgend bedrieglijk gebruik van die bankkaarten om zich van de goederen van de slachtoffers meester te maken, wat in voorkomend geval informaticafraude kan uitmaken (1). (1) Zie F. KUTY, "L'abus de la situation de faiblesse d'autrui (article 442quater du Code pénal)", Rev.dr.pén.crim., 2012, p. 1005.

La remise, par les victimes d'un abus de faiblesse, de leurs cartes bancaires, à la faveur d'une captation de leur confiance, ne se confond pas avec leur utilisation abusive subséquente pour s'emparer des biens des victimes, laquelle peut le cas échéant constituer une fraude informatique (1). (1) Voir F. KUTY, « L'abus de la situation de faiblesse d'autrui (article 442quater du Code pénal) », Rev. dr. pén. crim., 2012, p. 1005.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van zwakheid - Overhandiging van bankkaarten door het slachtoffer - Daaropvolgende informaticafraude - Onderscheid

- Art. 442quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Abus de faiblesse - Remise de cartes bancaires par la victime - Fraude informatique subséquente - Distinction

- Art. 442quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal

Een van de bestanddelen van het misdrijf bedoeld in artikel 442quater Strafwetboek bestaat erin dat het slachtoffer door een handeling of een onthouding ertoe is gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen aan te tasten en dat die aantasting ernstig is, waarbij de wetgever degene die de zwakheid van een ander met dit opzet uitbuit, heeft willen straffen (1); de rechter beoordeelt in feite of de handeling van het slachtoffer zijn vermogen ernstig aantast. (1) Dit misdrijf vereist dus niet dat het slachtoffer, in het geval van ernstige aantasting van zijn vermogen, welke met die aantasting heeft ingestemd (die in dit geval bestaat in de geldsommen die werden afgehaald met behulp van de bankkaarten waarvan de overhandiging waartoe de slachtoffers werden overhaald, hun vermogen in fine ernstig heeft aangetast). Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 582; T. DE SAUVAGE, "L'abus de la situation de faiblesse des personnes", in Les infractions contre les personnes, 2, 1963, Larcier, 2020, 977. (MNB).

Un des éléments constitutifs de l'infraction visée à l'article 442quater du Code pénal est que la victime ait été conduite, par un acte ou une abstention, à porter atteinte à son intégrité physique ou mentale ou à son patrimoine et que cette atteinte soit grave, le législateur ayant voulu punir celui qui exploite la faiblesse d'autrui à cette fin (1) ; le juge apprécie en fait si l'acte posé par la victime porte gravement atteinte à son patrimoine. (1) Cette infraction ne requiert donc pas, en cas d'atteinte grave au patrimoine de la victime, que celle-ci ait consenti à cette atteinte (que constituent, dans la présente espèce, les prélèvements opérés au moyen des cartes bancaires dont la remise, à laquelle les victimes ont été conduites, a, in fine, porté gravement atteinte à leur patrimoine). Voir A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, p. 582 ; T. DE SAUVAGE, « L'abus de la situation de faiblesse des personnes », in Les infractions contre les personnes, vol. 2, Larcier, 2020, p. 977. (MNB).

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van zwakheid (artikel 442quater Strafwetboek) - Bestanddelen - Slachtoffer dat door een handeling of een onthouding ertoe werd gebracht

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Abus de faiblesse (Code pénal, article 442quater) - Eléments constitutifs - Victime conduite, par un acte ou une abstention, à porter gravement atteinte à son intégrité

zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen ernstig aan te tasten - Ernst van de aantasting - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 442quater Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Misbruik van zwakheid (artikel 442quater Strafwetboek) - Bestanddelen - Slachtoffer dat door een handeling of een onthouding ertoe werd gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen ernstig aan te tasten - Ernst van de aantasting

- Art. 442quater Strafwetboek

physique ou mentale ou à son patrimoine - Gravité de l'atteinte - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 442quater Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Abus de faiblesse (Code pénal, article 442quater) - Eléments constitutifs - Victime conduite, par un acte ou une abstention, à porter gravement atteinte à son intégrité physique ou mentale ou à son patrimoine - Gravité de l'atteinte

- Art. 442quater Code pénal

P.22.1021.F

8 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4](#)

AC nr. ...

De toepassing van de zwaarste straf, overeenkomstig artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, betekent niet dat die straf enkel betrekking heeft op het feit dat door die zwaarste straf wordt bestraft; integendeel, alle feiten waarvoor de zwaarste straf wordt opgelegd, zijn hierin inbegrepen (1). (1) Cass. 25 september 2007, AR P.07.0461.N, AC 2007, nr. 431, § 8; zie concl. "in hoofdzaak" OM.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Bestrafing met de zwaarste straf - Uitwerking - Straftoemeting

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Zwaarste straf - Misdrijven - Eenheid van opzet - Straftoemeting - Bestrafing met de zwaarste straf - Uitwerking

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

L'application de la peine la plus forte, conformément à l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, n'implique pas que cette sanction ne concerne que le fait puni par cette peine la plus forte; au contraire, sont compris dans la sanction par la peine la plus forte tous les faits pour lesquels elle est prononcée (1). (1) Cass. 25 septembre 2007, RG P.07.0461.N, Pas. 2007, n° 431, § 8; voir les concl. « dit en substance » du MP.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Sanction par la peine la plus forte - Effet - Détermination de la peine

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Peine la plus forte - Infractions - Unité d'intention - Détermination de la peine - Sanction par la peine la plus forte - Effet

- Art. 65, al. 1er Code pénal

Artikel 246, § 2, Strafwetboek, dat actieve omkoping definieert, vereist niet dat het voorstel de ambtenaar voor wie het was bestemd, heeft bereikt (1). (1) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 betreffende de bestraffing van corruptie, is het vragen om een voordeel strafbaar als eenzijdige handeling, die voltrokken en strafbaar is vanaf het begin van de iter criminis; uit de parlementaire voorbereiding volgt dat "het feit van actieve omkoping bestaat uit de eenzijdige handeling van een privépersoon die enig voordeel voorstelt aan een openbaar ambtenaar opdat deze een bepaald gedrag zou aannemen (...) terwijl het voortaan [niet meer om pogingen maar] om ogenblikkelijke misdrijven gaat, die voltooid zijn op het moment van de vraag of het voorstel, met de juridische gevolgen die daaruit voortvloeien" (Verantwoording van amendement nr. 2 van de regering, Parl.St. Senaat 1997-98, nr. 1-107/4, 9-10 en 16; zie A. DE NAUW en F. KUTY, *Manuel de droit pénal spécial*, Wolters Kluwer, 2018, nr. 224, 146; D. FLORE, "La corruption", *Les infractions*, I, *Les infractions contre les biens*, o.l.v. H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER, 2016, 392-393). De strafbare handeling bestaat in het voorstellen, in tegenstelling tot de miskenning van het beroepsgeheim, dat een "onthulling" vereist, en derhalve niet wordt bestraft wanneer de gegevens die onder het beroepsgeheim vallen, niet ter kennis zijn gekomen van de persoon aan wie de dader die gegevens wilde onthullen hoewel hij daartoe niet het recht had (Cass. 29 juni 2022, AR P.22.0353.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3, met concl. OM): het misdrijf werd geformuleerd, zelfs ten aanzien van een tussenpersoon. De wet vereist niet dat het voorstel de om te kopen persoon heeft bereikt (zie E. VANDEBROEK, "Vraag en aanbod. Laat de misdrijfomschrijving van publieke omkoping nog plaats voor straffeloze poging?", noot onder Gent 27 november 2012, T.Strafr., 2013, 398-402). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het middel, in zoverre het aanvoert dat het misdrijf omkoping via tussenpersonen vereist dat het aanbod of het voorstel tot omkoping "op de een of andere manier ter kennis werd gebracht van de ambtenaar" die het beoogt om te kopen, faalt naar recht.

L'article 246, § 2, du Code pénal, qui définit la corruption active, n'exige pas que la proposition ait atteint le fonctionnaire qui en était le destinataire (1). (1) Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 10 février 1999 relative à la répression de la corruption, la sollicitation punissable est un acte unilatéral, consommé et punissable dès le début de l'iter criminalis ; il suit des travaux parlementaires que « constitue un fait de corruption active le simple acte unilatéral de la personne privée qui propose un avantage quelconque à un fonctionnaire public pour que celui-ci adopte un comportement déterminé (...) il s'agira désormais [non plus de tentatives mais] d'infractions instantanées, consommées au moment de la sollicitation ou de la proposition, avec les conséquences juridiques qui en découlent » (Justification de l'amendement n° 2 du gouvernement, Doc. parl., Sén., 1997-1998, n° 1-107/4, pp. 9-10 et 16; voir A. DE NAUW et F. KUTY, *Manuel de droit pénal spécial*, Wolters Kluwer, 2018, n° 224, p. 146 ; D. FLORE, « La corruption », *Les infractions*, t. I, *Les infractions contre les biens*, s.l.d. H.-D. Bosly et Ch. De Valkeneer, 2016, pp. 392-393). C'est l'acte de proposer qui est punissable, contrairement à la violation du secret professionnel, qui, requérant une « révélation », n'est pas sanctionnée si les données couvertes par le secret ne sont pas parvenues à la connaissance de la personne à qui l'auteur a voulu les divulguer alors qu'elle n'y avait pas droit (Cass. 29 juin 2022, RG P.22.0353.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3, avec concl. MP) : l'infraction est consommée dès le moment où la proposition a été émise, fût-ce en l'adressant à un intermédiaire. La loi n'impose pas en outre que cette proposition soit parvenue à la personne à corrompre (voir E. VANDEBROEK, « Vraag en aanbod. Laat de misdrijfomschrijving van publieke omkoping nog plaats voor straffeloze poging ? », note sous Gand 27 novembre 2012, T. Strafr., 2013, pp. 398-402). Le MP en a déduit que, dans la mesure où il soutient que l'infraction de corruption par interposition de personnes requiert que l'offre ou la proposition de corruption soit « portée d'une manière ou d'une autre à la connaissance de l'agent public » qu'elle vise à corrompre, le moyen manque en droit. (MNB)

OMKOPING - Actieve omkoping - (Geen) Voorwaarde dat het voorstel de ambtenaar voor wie het was bestemd, heeft bereikt

- Art. 246, § 2 Strafwetboek

CORRUPTION - Corruption active - Condition que la proposition ait atteint le fonctionnaire destinataire de la proposition (non)

- Art. 246, § 2 Code pénal

De inkomsten die zijn ontvangen uit het misdrijf dat erin bestaat sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, van de wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter (1) te hebben uitgevoerd, vormen rechtstreeks daaruit voortvloeiende vermogensvoordelen (2). (1) Hieronder wordt verstaan "elk werk dat het voorwerp kan zijn van een beroep behorend tot het ambachtswezen, de handel of de industrie en dat niet in ondergeschikt verband wordt verricht door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die ofwel niet is ingeschreven in het ambachts- of handelsregister, ofwel de wettelijke voorschriften inzake vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving in verband met de uitoefening van dit beroep overtreedt, voor zover dat werk hetzij door zijn omvang en zijn technische aard, hetzij door zijn frequentie, hetzij door het aanwenden van materieel of werktuigen, een specifiek professioneel karakter heeft". (2) Het bedoelde bedrog bestaat in het gebrek aan vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving vereist om een werk uit te voeren en niet in het verboden karakter van dat werk als zodanig, zoals de illegale verkoop van verdovende middelen. Zoals het arrest in herinnering brengt, zijn "inkomsten die een illegaal in het land verblijvende werknemer uit een illegale tewerkstelling verkrijgt, niet noodzakelijk illegale vermogensvoordelen. De inkomsten uit die tewerkstelling zijn bijgevolg niet noodzakelijk vermogensvoordelen die rechtstreeks uit een misdrijf zijn verkregen" (Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213). Het OM, dat tot de verwerping van het middel concludeerde, heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters wettig konden oordelen dat a pari, bij gebrek aan "nuttige inlichtingen om, zelfs naar billijkheid, de heffingen, belastingen en sociale bijdragen te berekenen die [de verweerder] heeft ontdoken en die vermogensvoordelen vormen die hij rechtstreeks heeft verkregen uit zijn sluikwerk, (...) de vordering tot verbeurdverklaring niet dient te worden ingewilligd".

ARBEID - Allerlei - Sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, Wet 6 juli 1976 - Verkregen inkomsten - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring

- Art. 2, § 1 Wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk

4/05/2026

Les revenus perçus grâce à l'infraction consistant à avoir effectué un travail frauduleux au sens de l'article 2, § 1er, de la loi du 6 juillet 1976 sur la répression du travail frauduleux à caractère commercial ou artisanal (1) constituent des avantages patrimoniaux tirés directement de celle-ci (2). (1) Soit « tout travail pouvant faire l'objet d'une profession relevant de l'artisanat, du commerce ou de l'industrie, effectué en dehors de tout lien de subordination, par une personne physique ou morale qui, soit n'est pas immatriculée au registre du commerce ou de l'artisanat, soit viole les prescrits légaux en matière d'autorisation, d'assujettissement ou d'immatriculation, relatifs à l'exercice de cette profession pour autant que ce travail, soit par son importance et son caractère technique, soit par sa fréquence, soit par l'usage d'un matériel ou d'un outillage, présente un caractère professionnel spécifique ». (2) La fraude visée est le défaut d'autorisation, d'assujettissement ou d'immatriculation requis pour exercer un travail et non l'interdiction de celui-ci en tant que tel, comme la vente illicite de stupéfiants. Ainsi que l'arrêt le rappelle, « les revenus obtenus par un travailleur résidant illégalement dans le pays et provenant d'une occupation illégale ne constituent pas nécessairement des avantages patrimoniaux illégaux de sorte que les revenus tirés de cet emploi ne sont, dès lors pas nécessairement des avantages patrimoniaux tirés directement d'une infraction » (Cass. 3 avril 2012, RG P.10.2021.N, Pas. 2012, n° 213). Le MP, qui a conclu au rejet du moyen, en a déduit que les juges d'appel pouvaient légalement considérer qu'à pari, à défaut « des renseignements utiles pour chiffrer, même en équité, les taxes, impositions et cotisations sociales auxquelles [le défendeur] a échappé, et qui constituent les avantages patrimoniaux qu'il a réellement tirés de son travail frauduleux, (...) il n'y a pas lieu de faire droit à la demande de confiscation ». (MNB).

TRAVAIL - Divers - Travail frauduleux au sens de l'article 2, § 1er, de la loi du 6 juillet 1976 - Revenus perçus - Avantages patrimoniaux tirés de l'infraction - Confiscation

- Art. 2, § 1er L. du 6 juillet 1976 sur la répression du travail

P. 197/486

met handels- of ambachtskarakter

- Art. 42, 3° Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, Wet 6 juli 1976 - Verkregen inkomsten - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen

- Art. 2, § 1 Wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter

- Art. 42, 3° Strafwetboek

frauduleux à caractère commercial ou artisanal

- Art. 42, 3° Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Travail frauduleux au sens de l'article 2, § 1er, de la loi du 6 juillet 1976 - Revenus perçus - Avantages patrimoniaux tirés de l'infraction

- Art. 2, § 1er L. du 6 juillet 1976 sur la répression du travail frauduleux à caractère commercial ou artisanal

- Art. 42, 3° Code pénal

Wanneer de rechter vaststelt dat de misdrijven een collectief misdrijf vormen waarvoor slechts één straf, namelijk de zwaarste, moet worden opgelegd, en dat sommige misdrijven zijn gepleegd in staat van wettelijke herhaling, verantwoordt hij zijn beslissing volgens welke de feiten die zijn bestraft met een enkele uitgesproken straf, zijn gepleegd in een staat van wettelijke herhaling, naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

HERHALING - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Zwaarste straf - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

Lorsqu'il constate que des infractions forment un délit collectif à ne sanctionner que par une seule peine, la plus forte, et que certaines d'entre elles ont été commises en état de récidive légale, le juge justifie légalement sa décision que les faits sanctionnés par la peine unique prononcée l'étaient en état de récidive légale (1). (1) Voir Cass. 25 octobre 2022, RG P.22.0813.N, Pas. 2022, n° 676, § 8, et concl. de M. SCHOETERS, avocat général, publiées à leur date dans AC.

RECIDIVE - Concours idéal d'infractions par unité d'intention (Délit collectif. – Article 65, alinéa 1er, du Code pénal) - Faits punis de la peine la plus forte commis après la fin de l'état de récidive légale - Incidence

- Art. 56 et 65, al. 1er Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Concours idéal d'infractions par unité d'intention (Délit collectif. – Article 65, alinéa 1er, du Code pénal) - Faits punis de la peine la plus forte commis après la fin de l'état de récidive légale - Incidence

- Art. 56 et 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Peine la plus forte - Concours idéal d'infractions par unité d'intention (Délit collectif. – Article 65, alinéa 1er, du Code pénal) - Faits punis de la peine la plus forte commis après la fin de l'état de récidive légale - Incidence

- Art. 56 et 65, al. 1er Code pénal

Als de beklaagde wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar, waarvan een gedeelte effectief en een gedeelte met uitstel, wordt deze straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op de datum waarop de op het uitstel toepasselijke proeftijd verstrijkt wanneer dat uitstel niet werd herroepen, en op de datum waarop het effectieve gedeelte van de gevangenisstraf niet meer kan worden uitgevoerd wanneer die datum na de voorgaande datum valt (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2022, AR P.22.0813.N, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221025.2N.8, § 8, en concl. van advocaat-generaal SCHOETERS.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Herhaling wanbedrijf na wanbedrijf op grond van een veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

STRAF - Vrijheidsstraffen - Herhaling wanbedrijf na wanbedrijf op grond van een veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

HERHALING - Wanbedrijf na wanbedrijf - Veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Lorsque le prévenu est condamné à une peine d'emprisonnement d'un an au moins, laquelle est en partie ferme et en partie assortie du sursis, cette peine est réputée avoir été subie au sens de l'article 56, alinéa 2, du Code pénal, relatif à la récidive, à la date de la fin du délai d'épreuve applicable au sursis lorsque ce dernier n'a pas été révoqué, et à la date à laquelle la partie effective de la peine d'emprisonnement ne peut plus être exécutée, si cette date est postérieure à la précédente (1). (1) Voir Cass. 25 octobre 2022, RG P.22.0813.N, Pas. 2022, n° 676, § 8, et concl. de M. SCHOETERS, avocat général, publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Récidive délit sur délit fondée sur une condamnation à une peine assortie d'un sursis partiel - Date à laquelle la peine est réputée avoir été subie au sens de l'article 56, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 56, al. 2 Code pénal
- Art. 8, 14 et 18, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Peines privatives de liberté - Récidive délit sur délit fondée sur une condamnation à une peine assortie d'un sursis partiel - Date à laquelle la peine est réputée avoir été subie au sens de l'article 56, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 56, al. 2 Code pénal
 - Art. 8, 14 et 18, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- RECIDIVE - Délit sur délit - Condamnation à une peine assortie d'un sursis partiel - Date à laquelle la peine est réputée avoir été subie au sens de l'article 56, alinéa 2, du Code pénal*

- Art. 56, al. 2 Code pénal
- Art. 8, 14 et 18, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel

L'unité d'intention capable de fédérer plusieurs actes culpeux en un seul délit se définit comme une unité de mobile, chacun des actes prenant une place déterminée dans le système conçu par l'auteur pour réaliser sa fin (1); la consommation d'un stupéfiant n'entraîne pas nécessairement l'existence d'une intention unique dans le chef de celui qui, sous l'empire de la drogue, commet différentes infractions. (1) Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0982.F, Pas. 2016, n° 667, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Unité d'intention - Notion - Consommation de stupéfiants - Commission d'infractions sous l'empire de la drogue - Intention unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Unité d'intention - Notion - Consommation de stupéfiants - Commission d'infractions sous l'empire de la drogue - Intention unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Unité d'intention - Notion - Consommation de stupéfiants - Commission d'infractions sous l'empire de la drogue - Intention unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Unité d'intention - Notion - Consommation de stupéfiants - Commission d'infractions sous l'empire de la drogue - Intention unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

Le juge apprécie en fait si plusieurs infractions constituent la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse; il incombe toutefois à la Cour de vérifier si, des faits qu'il a constatés, le juge a pu légalement déduire l'existence ou l'absence de cette unité d'intention (1). (1) Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0982.F, Pas. 2016, n° 667, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général.

PEINE - Concours - Concours idéal - Unité d'intention - Appréciation par le juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Unité d'intention - Appréciation par le juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 65, al. 1er Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral.

*bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet -
Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof*

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

*MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel
bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet -
Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof*

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

*ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Strafzaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid
van opzet - Toetsing door het Hof*

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

*ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Strafzaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid
van opzet - Toetsing door het Hof*

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

*unite d'intention - Unité d'intention - Appréciation par le juge du
fond - Contrôle par la Cour*

- Art. 65, al. 1er Code pénal

*INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral.
unite d'intention - Unité d'intention - Appréciation par le juge du
fond - Contrôle par la Cour*

- Art. 65, al. 1er Code pénal

*APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière
répressive - Concours idéal d'infractions - Unité d'intention -
Contrôle par la Cour*

- Art. 65, al. 1er Code pénal

*APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière
répressive - Concours idéal d'infractions - Unité d'intention -
Contrôle par la Cour*

- Art. 65, al. 1er Code pénal

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet
degene die zich toegang verschaft tot gegevens die
zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe
hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze
bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1)
Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr.
50.

*INFORMATICA - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2,
Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot
informaticagegevens - Begrip*

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

*INFORMATICA - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2,
Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot
informaticagegevens - Begrip*

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

*MISDRIJF - Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2,
Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot
informaticagegevens - Begrip*

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

*MISDRIJF - Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2,
Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot
informaticagegevens - Begrip*

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

N'est pas visé par l'article 550bis, § 2, du Code
pénal celui qui accède à des données stockées dans
un système informatique pour lequel il détient un
pouvoir d'accès, mais qui détourne ce pouvoir de
sa finalité (1). (1) Cass. 24 janvier 2017, RG n°
P.16.0048.N, Pas. 2017, n° 50.

*INFORMATIQUE - Infraction visée à l'article 550bis, § 2, du Code
pénal - Accès non autorisé à des données informatiques - Notion*

- Art. 550bis, § 2 Code pénal

*INFORMATIQUE - Infraction visée à l'article 550bis, § 2, du Code
pénal - Accès non autorisé à des données informatiques - Notion*

- Art. 550bis, § 2 Code pénal

*INFRACTION - Divers - Infraction visée à l'article 550bis, § 2, du Code
pénal - Accès non autorisé à des données informatiques - Notion*

- Art. 550bis, § 2 Code pénal

*INFRACTION - Divers - Infraction visée à l'article 550bis, § 2, du Code
pénal - Accès non autorisé à des données informatiques - Notion*

- Art. 550bis, § 2 Code pénal

Uit artikel 132, 5°, Sociaal Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 Wet Welzijn Werknemers volgt dat de wet de bouwdirectie bestraft die door haar persoonlijke fout de bepalingen betreffende de gezondheid en de veiligheid op het werk schendt; de overdracht van bevoegdheid kan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bouwdirectie wegens niet-nakoming van de verplichtingen die haar bij wet persoonlijk zijn opgelegd, niet doen verdwijnen.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Allerlei - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

ARBEIDSONGEVAL - Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

ARBEID - Arbeidsbescherming - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

Il résulte des articles 132, 5°, du Code pénal social et 25 et 29 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail que la loi punit le fait, pour le maître d'œuvre, de méconnaître par sa faute personnelle les dispositions relatives à la santé et la sécurité au travail; la délégation de pouvoirs au sous-traitant ne saurait abolir la responsabilité pénale encourue par le maître d'œuvre au titre de manquements à des obligations que la loi a entendu mettre personnellement à sa charge.

INFRACTION - Imputabilité - Divers - Maître d'œuvre - Méconnaissance par sa faute personnelle des dispositions relatives à la santé et la sécurité au travail - Délégation de pouvoirs au sous-traitant - Incidence sur la responsabilité pénale du déléguant

- Art. 132, 5° L. du 6 juin 2010

- Art. 25 et 29 L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Maître d'œuvre - Méconnaissance par sa faute personnelle des dispositions relatives à la santé et la sécurité au travail - Délégation de pouvoirs au sous-traitant - Incidence sur la responsabilité pénale du déléguant

- Art. 132, 5° L. du 6 juin 2010

- Art. 25 et 29 L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

ACCIDENT DU TRAVAIL - Responsabilité - Travailleur, employeur - Maître d'œuvre - Méconnaissance par sa faute personnelle des dispositions relatives à la santé et la sécurité au travail - Délégation de pouvoirs au sous-traitant - Incidence sur la responsabilité pénale du déléguant

- Art. 132, 5° L. du 6 juin 2010

- Art. 25 et 29 L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

TRAVAIL - Protection du travail - Maître d'œuvre - Méconnaissance par sa faute personnelle des dispositions relatives à la santé et la sécurité au travail - Délégation de pouvoirs au sous-traitant - Incidence sur la responsabilité pénale du déléguant

- Art. 132, 5° L. du 6 juin 2010

- Art. 25 et 29 L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

De overdracht van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of door de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de overdracht aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan; aangezien het niet gaat om een overeenkomst tot vrijstelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, stelt de overdracht van bevoegdheid de overnemer niet aansprakelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0042.F, AC. 2021, nr. 327, met noot M.N.B.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Allerlei - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

Le transfert de la responsabilité pénale n'est admissible que lorsqu'il est autorisé, fût-ce implicitement, par le législateur ou l'autorité réglementaire, à charge pour le délégant de prouver la délégation opérée sur la tête du tiers qu'il prétend tenu de remplir certaines obligations à sa décharge; n'étant pas une convention d'exonération de la responsabilité pénale, la délégation de pouvoirs ne met pas à charge du délégataire la responsabilité des infractions commises par le délégant (1). (1) Voir Cass. 5 mai 2021, RG P.21.0042.F, Pas. 2021, n° 327, avec note M.N.B.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

INFRACTION - Imputabilité - Divers - Délégation de pouvoirs - Notion - Incidence sur la responsabilité pénale du délégant et du délégataire - Conditions - Charge de la preuve

P.22.1318.F

8 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2](#)

AC nr. ...

De overmacht, die de feitenrechter in feite moet beoordelen, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de persoon die ze aanvoert; hiertoe is vereist dat die persoon die omstandigheid niet heeft kunnen voorzien of voorkomen; het gebrek aan kennis van het recht vormt geen overmacht.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Rechtszitting van de raadkamer - Slachtoffers die geen verklaring van benadeelde persoon of van burgerlijkepartijstelling hebben gedaan - Geen oproeping op de rechtszitting - Schending van de wet - (Geen) overmacht

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Rechtszitting van de raadkamer - Slachtoffers die geen verklaring van benadeelde persoon of van burgerlijkepartijstelling hebben gedaan - Geen oproeping op de rechtszitting - Schending van de wet - (Geen) overmacht

La force majeure, qu'il appartient au juge du fond d'apprécier en fait, ne peut résulter que d'une circonstance indépendante de la volonté de la personne qui l'invoque; il faut que cette personne n'ait pu ni prévoir ni conjurer cette circonstance; l'ignorance du droit ne constitue pas un cas de force majeure.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Audience de la chambre du conseil - Victimes n'ayant pas fait de déclaration de personne lésée ni de constitution de partie civile - Absence de convocation à l'audience - Méconnaissance de la loi - Cas de force majeure (non)

- Art. 127, § 2 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Audience de la chambre du conseil - Victimes n'ayant pas fait de déclaration de personne lésée ni de constitution de partie civile - Absence de convocation à l'audience - Méconnaissance de la loi - Cas de force majeure (non)

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

- Art. 127, § 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer een middel verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, dient de vraag niet te worden gesteld wanneer het antwoord op die vraag geen invloed kan hebben op de wettigheid van het bestreden arrest (1). (1) Zie Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatiemiddel dat verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Cassatiemiddel dat verzoekt om een prejudiciële vraag te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Cassatiemiddel dat verzoekt om een prejudiciële vraag te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Lorsqu'un moyen sollicite qu'une question préjudicielle soit posée à la Cour constitutionnelle, il n'y a pas lieu de poser la question lorsque la réponse à celle-ci serait sans incidence sur la légalité de l'arrêt attaqué (1). (1) Voir Cass. 19 décembre 2017, RG P.17.0385.N, Pas. 2017, n° 719.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Moyen de cassation sollicitant une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Réponse à la question sans incidence sur la légalité de l'arrêt attaqué - Conséquence

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Obligation de poser la question - Moyen de cassation sollicitant une question préjudicielle - Réponse à la question sans incidence sur la légalité de l'arrêt attaqué - Conséquence

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation de poser la question - Moyen de cassation sollicitant une question préjudicielle - Réponse à la question sans incidence sur la légalité de l'arrêt attaqué - Conséquence

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Zowel uit de bewoordingen van artikel 623 Wetboek van Strafvordering als uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 april 1964 betreffende de uitwissing van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken (1) volgt dat de voorwaarden waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de veroordeelde kan vrijstellen wanneer hij aantoonde dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om aan zijn verplichtingen te voldoen, die zijn welke betrekking hebben op de nakoming van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde burgerlijke verplichtingen; hieruit volgt niet dat die versoepeling ook geldt voor de voorwaarde betreffende de uitvoering van de in artikel 622 bedoelde vrijheidsstraffen en geldstraffen (2). (1) Zie memorie van toelichting en verslag, Parl. St. Senaat, zitt. 1962-1963, nr. 38, p. 4-5, en nr. 186, p. 4-5. (2) Zie Cass. 6 oktober 2021, AR P.21.0770.F, AC 2021, nr. 624, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.7 met concl. OM op datum IN PAS.; concl. van advocaat-generaal Vandermeersch vóór Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F, Pas. 2010, nr. 717; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1147-1148.

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - (Geen) tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraffen en geldstraffen bedoeld in artikel 522 van dat wetboek - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwaarden - Vrijstelling - Draagwijdte - (Wel) nakoming van de burgerlijke verplichtingen bedoeld in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 622 en 623 Wetboek van Strafvordering

Il résulte tant des termes de l'article 623 du Code d'instruction criminelle que des travaux préparatoires de la loi du 7 avril 1964 relative à l'effacement des condamnations et à la réhabilitation en matière pénale (1) que les conditions dont la chambre des mises en accusation peut dispenser le condamné lorsqu'il justifie s'être trouvé dans l'impossibilité de se libérer sont celles relatives à l'exécution des obligations de caractère civil visées au premier alinéa dudit article ; il n'en résulte pas que cet assouplissement s'applique également à la condition relative à l'exécution des peines privatives de liberté et pécuniaires, visée à l'article 622 (2). (1) Voir Exposé des motifs et Rapport, Doc. parl., Sénat, session 1962-1963, nos 38, pp. 4-5, et 186, pp. 4-5. (2) Voir Cass. 6 octobre 2021, RG P.21.0770.F, Pas. 2021, n° 624, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, précédant Cass. 8 décembre 2010, RG P.10.1067.F, Pas. 2010, n° 717 ; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV : la peine, Bruxelles, Larcier, 2017, pp. 1147-1148.

REHABILITATION - Exécution des peines privatives de liberté et pécuniaires, visée à l'article 622 de ce code (non) - Chambre des mises en accusation - Conditions - Dispense - Portée - Exécution des obligations de caractère civil visées à l'article 623, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle (oui)

- Art. 622 et 623 Code d'Instruction criminelle

P.22.1347.F

14 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2](#)

AC nr. ...

Het misdrijf dat wordt bestraft door artikel 490bis van het Strafwetboek is een aflopend misdrijf; het kan echter ook een voortgezet misdrijf zijn, wanneer de handelende persoon, door opeenvolgende handelingen die op zich strafbaar zijn, zijn vermogen met hetzelfde oogmerk blijft onttrekken aan het onderpand van zijn schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 27 april 1993, AR 6074, AC 1993, nr. 202.

BANKBREUK EN BEDRIEGLIJK ONVERMOGEN - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

L'infraction réprimée par l'article 490bis du Code pénal est instantanée; elle peut néanmoins être continuée lorsque, par des agissements successifs punissables en eux-mêmes, l'agent, dans une même intention, persiste à soustraire son patrimoine au gage de ses créanciers (1). (1) Voir Cass. 27 avril 1993, RG 6074, Pas. 1993, n° 202.

BANQUEROUTE ET INSOLVABILITE FRAUDULEUSE - Organisation frauduleuse d'insolvabilité - Nature de l'infraction - Infraction instantanée - Infraction continuée - Condition

- Art. 490bis Strafwetboek

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

- Art. 490bis Strafwetboek

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

- Art. 490bis Strafwetboek

- Art. 490bis Code pénal

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Organisation frauduleuse d'insolvabilité - Nature de l'infraction - Infraction instantanée - Infraction continuée - Condition

- Art. 490bis Code pénal

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Organisation frauduleuse d'insolvabilité - Nature de l'infraction - Infraction instantanée - Infraction continuée - Condition

- Art. 490bis Code pénal

De schade die wordt veroorzaakt door het bedrieglijk bewerken van het onvermogen is die welke voortvloeit uit het verlies van een kans voor de schuldeiser om de betaling van zijn schuldvordering te verkrijgen; de schadeloosstelling die wordt toegekend als vergoeding voor het verlies van een kans kan niet gelijk zijn aan het totaalbedrag dat door die kans zou zijn voortgebracht indien zij zich verwezenlijkt had (1); geen enkele wettelijke bepaling verbiedt daarentegen om aan de verloren kans de waarde van een gedeelte of van een percentage van de schuldvordering zelf toe te kennen (2). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1567.F, AC 2008, nr. 135; Cass. 23 februari 2005, AR P.04.1517.F, AC 2005, nr. 112; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0480.N, Pas. 2001, n° 102. (2) Zie Cass. 5 november 2021, AR C.20.0343.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 (impliciete oplossing); concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas. vóór Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661.

Le dommage causé par l'organisation frauduleuse d'insolvabilité est celui qui découle de la perte d'une chance, pour le créancier, d'obtenir le paiement de sa créance; l'indemnité octroyée en compensation de la perte d'une chance ne peut pas être égale à la totalité qu'aurait procurée cette chance si elle s'était réalisée (1); aucune disposition légale n'interdit, en revanche, d'assigner à la chance perdue, la valeur d'une fraction ou d'un pourcentage de la créance elle-même (2). (1) Voir Cass. 27 février 2008, RG P.07.1567.F, Pas. 2008, n° 135 ; Cass. 23 février 2005, RG P.04.1517.F, 2005, n° 112 ; Cass. 20 février 2001, RG P.99.0480.N, Pas. 2001, n° 102. (2) Voir Cass. 5 novembre 2021, RG C.20.0343.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 (solution implicite) ; concl. de M. WERQUIN, avocat général, précédant Cass. 6 décembre 2013, RG C.10.0204.F, Pas. 2013, n° 661.

BANKBREUK EN BEDRIEGLIJK ONVERMOGEN - Misdrijf van het bewerken van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Misdrijf van het bewerken van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

BANQUEROUTE ET INSOLVABILITE FRAUDULEUSE - Infraction d'organisation frauduleuse d'insolvabilité - Dommage causé - Perte d'une chance

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Infraction d'organisation frauduleuse d'insolvabilité - Dommage causé - Perte d'une chance

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Organisation frauduleuse d'insolvabilité - Dommage causé - Perte d'une chance

De rechter kan wettig oordelen dat het gedrag van de aannemer die zich niet ertoe heeft beperkt de betaling van zijn facturen te vorderen ter ondersteuning van zijn facturering, maar die de opdrachtgevers heeft doen geloven dat de gevorderde bedragen dienden om de bouwstoffen te verwerven en de leveranciers te betalen die van essentieel belang waren voor de voortzetting van de werf, terwijl hij wist dat zijn vennootschap de prestaties waartoe ze zich had verbonden, niet had verricht, en dat ze niet in staat was dit te doen door haar financiële situatie, een listige kunstgreep vormt in de zin van artikel 496 van het Strafwetboek (1). (1) Zie de op dit punt andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

OPLICHTING - Listige kunstgreep - Aannemer - Vraag om betaling van facturen - Modaliteiten

- Art. 496 Strafwetboek

Le juge peut légalement considérer que constitue une manœuvre frauduleuse, au sens de l'article 496 du Code pénal, le comportement de l'entrepreneur qui ne s'est pas borné à solliciter le paiement de ses factures à l'appui de sa facturation mais a fait croire aux maîtres de l'ouvrage que les montants réclamés devaient servir à acquérir les matériaux et payer les fournisseurs essentiels à la poursuite du chantier, alors qu'il savait que sa société n'avait pas accompli les prestations auxquelles elle était tenue et qu'elle n'était pas en mesure de le faire en raison de sa situation financière catastrophique (1). (1) Voir les concl. « dit en substance », contraires à cet égard, du MP.

ESCROQUERIE - Manoeuvre frauduleuse - Entrepreneur - Sollicitation du paiement de factures - Modalités

- Art. 496 Code pénal

P.22.1351.F

8 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.1](#)

AC nr. ...

De voorbedachtheid, die door de wet als een verzwarende omstandigheid bij een misdrijf wordt gekwalificeerd, bestaat in het voorafgaand en overwogen besluit om de verboden daad te plegen (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Voorbedachtheid - Begrip

- Artt. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 en 518 Strafwetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Voorbedachtheid - Begrip

- Artt. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 en 518 Strafwetboek

La préméditation que la loi érige en circonstance aggravante d'une infraction consiste dans la résolution antérieure et réfléchie de commettre l'acte prohibé (1). (1) Voir les concl. du MP.

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Préméditation - Notion

- Art. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 et 518 Code pénal

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Circonstance aggravante - Préméditation - Notion

- Art. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 et 518 Code pénal

P.22.1352.F

1 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Er is sprake van een eindbeslissing over de strafvordering in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, wanneer die beslissing uitspraak doet over alles wat het voorwerp van die vordering uitmaakte en de strafrechter zijn rechtsmacht hiermee volledig heeft uitgeoefend; het definitieve of voorbereidende karakter van een strafrechtelijke beslissing hangt af van de aard ervan en niet van het belang dat het uitgestelde cassatieberoep al dan niet zal hebben; de beslissing die geen uitspraak doet over alles wat het voorwerp van de vervolging uitmaakte, verliest haar voorbereidende en onderzoekende karakter niet, enkel en alleen omdat ze definitief uitspraak doet over een incident met betrekking tot die vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbaarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

4/05/2026

Au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, une décision est définitive quant à l'action publique lorsque, statuant sur tout ce qui faisait l'objet de cette action, elle épuise entièrement la juridiction du juge pénal; le caractère définitif ou préparatoire d'une décision pénale dépend de sa nature, et non de l'intérêt dont le pourvoi différé sera revêtu ou démun; la décision qui ne statue pas sur tout ce qui constituait l'objet de la poursuite ne perd pas son caractère préparatoire et d'instruction du seul fait qu'elle statue de manière définitive sur un incident de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Notion

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Notion

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Il n'existe pas de base légale pour justifier la recevabilité du pourvoi formé au stade de l'instruction préparatoire par la Chambre des représentants qui a pour objet d'entendre dire pour droit que les actes de saisie, de perquisition et d'apposition de scellés, diligentés par le juge d'instruction aux fins d'obtenir, nonobstant le refus de la présidente de la Chambre, l'accès à des documents secrets, violent les articles 3 et 10 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, le principe de la séparation des pouvoirs, les articles 145 à 147 du Règlement de la Chambre et l'article 60 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 60 - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 60 - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 -

deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Conséquence - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek, krachtens hetwelk het vonnis een eindvonnis is in zoverre de rechter hiermee zijn rechtsmacht over een geschilpunt volledig heeft uitgeoefend, houdt geen verband met de voorwaarden voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat tegen de beslissingen in strafzaken wordt ingesteld.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip - Artikel 19, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip - Artikel 19, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
- ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid*

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
- BESLAG - Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de*

L'article 19 du Code judiciaire, en vertu duquel le jugement est définitif dans la mesure où il épuise la juridiction du juge sur une question litigieuse, est étranger aux conditions de recevabilité du pourvoi formé contre les décisions rendues en matière répressive.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Notion - Code judiciaire, article 19 - Application

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 19 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Notion - Code judiciaire, article 19 - Application

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 19 Code judiciaire

L'article 420 du Code d'instruction criminelle n'établit aucune distinction selon la qualité de la personne qui a introduit le recours prévu par l'article 61quater du même code; il ne résulte d'aucune disposition ou principe général du droit qu'une dérogation à la règle de l'interdiction du pourvoi immédiat en cas de décision non définitive, doive être prévue en faveur de celui qui, se disant tiers aux poursuites, prétendrait que l'obligation de sursoir au pourvoi lui enlève toute effectivité (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisies opérées par le juge d'instruction - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
- INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisies opérées par le juge d'instruction - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité*

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
- SAISIE - Divers - Saisie pénale - Saisies opérées par le juge*

onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
BESLAG - Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering
CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

d'instruction - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
SAISIE - Divers - Saisie pénale - Saisies opérées par le juge d'instruction - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
REFERE - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
REFERE - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Référé pénal - Recours introduit par un tiers aux poursuites - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat formé par le tiers lésé - Recevabilité

- Art. 61quater et 420 Code d'Instruction criminelle

Artikel 420, eerste lid, Wetboek van strafvordering bepaalt dat tegen de voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek, "zelfs al zijn die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd", slechts cassatieberoep kan worden ingesteld na het eindarrest of het eindvonnis; door zelfs in geval van tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing het onmiddellijk cassatieberoep uit te sluiten, verbiedt de wetgever de eiser zich tot staving van de ontvankelijkheid van zijn onmiddellijk cassatieberoep te beroepen op het gebrek aan voorwerp of aan belang waardoor het uitgestelde cassatieberoep zou zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onmiddellijk cassatieberoep tegen een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek - Ontvankelijkheid - Uitgesteld cassatieberoep zonder voorwerp of belang - Invloed

- Aaaaaart. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onmiddellijk cassatieberoep tegen een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek - Ontvankelijkheid - Uitgesteld cassatieberoep zonder voorwerp of belang - Invloed

- Aaaaaart. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten

L'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle dispose que le pourvoi en cassation contre les décisions préparatoires ou d'instruction n'est ouvert qu'après l'arrêt ou le jugement définitif, « même si elles ont été exécutées sans réserve »; en excluant le pourvoi immédiat même en cas d'exécution de la décision querellée, le législateur interdit au demandeur de se prévaloir, pour justifier la recevabilité de son pourvoi immédiat, du défaut d'objet ou d'intérêt dont serait entaché le pourvoi différé (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Pourvoi immédiat contre un décision préparatoire ou d'instruction - Recevabilité - Pourvoi différé dépourvu d'objet ou d'intérêt - Incidence

- Aaaaaart. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Pourvoi immédiat contre un décision préparatoire ou d'instruction - Recevabilité - Pourvoi différé dépourvu d'objet ou d'intérêt - Incidence

- Aaaaaart. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Le huis-clos et le secret qu'il garantit assurent à l'enquête parlementaire un effet utile par la mise en confiance des personnes entendues sans publicité: l'examen de la question du caractère absolu ou relatif de ce secret peut, sans perdre son intérêt ou son objet, s'effectuer à la faveur du pourvoi différé puisque la décision à rendre sur celui-ci aura pour effet de circonscrire le périmètre de l'intervention du juge d'instruction agissant à la marge des prérogatives du Parlement (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des

deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de

transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation

verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Portée - Caractère relatif ou absolu du secret - Référé pénal - Pourvoi en cassation - Possibilité d'un examen lors du pourvoi différé

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Le secret garanti par le huis-clos décidé pour l'audition des témoins devant une commission d'enquête parlementaire a pour finalité de protéger la vie privée et familiale, l'honneur et la réputation desdits témoins; c'est à ceux-ci d'agir comme de droit si ces intérêts devaient être compromis, et non à la Chambre des représentants de se substituer aux personnes lésées (1). (1) Voir les concl. du MP.

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret garanti par le huis-clos - Finalité - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret garanti par le huis-clos - Finalité - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret garanti par le huis-clos - Finalité - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret garanti par le huis-clos - Finalité - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Personne préjudiciée par la saisie

- Art. 56, al. 1er La Constitution coordonnée 1994

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - 4/05/2026

Lorsque le pourvoi immédiat de la Chambre des représentants a pour objet d'entendre dire pour droit que les actes de saisie, de perquisition et d'apposition de scellés, diligentés par le juge d'instruction aux fins d'obtenir, nonobstant le refus de la présidente de la Chambre, l'accès à des documents secrets, violent les articles 3 et 10 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, le principe de la séparation des pouvoirs, les articles 145 à 147 du Règlement de la Chambre et l'article 60 de la Constitution, un tel grief peut être examiné ultérieurement; s'il était fondé, il en résulterait que les pièces saisies ne pourraient pas être utilisées dans le cadre de l'instruction, laquelle se poursuivra à ses risques et périls et il appartiendrait alors à toute partie lésée par l'usage d'une telle preuve ou de tels indices, de se pourvoir contre l'arrêt définitif en tant qu'il s'appuierait sur ceux-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 60 -

Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

GRONDWET - Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEKSGERECHTEN - Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten

Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 60 - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 56 - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Référé pénal - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge

deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

ONDERZOEKSGERECHTEN - Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Référé pénal - Saisie - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

MACHTEN - Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

MACHTEN - Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

POUVOIRS - Pouvoir législatif - Chambre des représentants - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées

onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

KORT GEDING - Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

REFERE - Référé pénal - Enquête parlementaire - Auditions réalisées à huis clos - Secret couvrant le contenu des auditions et leur transcription - Saisie par un juge d'instruction des transcriptions des auditions - Contestation de la légalité - Demande de mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Absence de pourvoi immédiat - Pourvoi différé - Conséquence

- Art. 56, al. 1er, et 60 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 61quater, 89bis et 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 et 10 L. du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires

P.22.1360.F

1 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

L'article 9, § 1er, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement n'autorise pas la juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond à opérer une césure de sa décision et à juger que l'inculpé a commis les faits pour lesquels l'internement peut être ordonné sans se prononcer dans la foulée sur la mesure ou la suite à réserver à ce constat (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond - Décision d'internement - Unicité du procès pénal - Césure de la décision - Légalité

- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond - Décision d'internement - Unicité du procès pénal - Césure de la décision - Légalité

- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond - Décision d'internement - Unicité du procès pénal - Césure de la décision - Légalité

- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering -
Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet -
Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces -
Onderbreking van de beslissing - Wettigheid
- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -
Juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond -
Décision d'internement - Unicité du procès pénal - Césure de la
décision - Légalité
- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Wanneer de rechter door afzonderlijke beslissingen uitspraak heeft gedaan over de schuld of over het bewezen karakter van de aan de beklaagde verweten feiten en over de straf of over de uit te spreken maatregel, heeft het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijkerwijs tot gevolg dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs als hiertegen geen cassatieberoep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsque le juge a statué par des décisions distinctes sur la culpabilité ou sur le caractère établi des faits reprochés au prévenu et sur la peine ou sur la mesure à prononcer, le pourvoi dirigé contre la seconde décision soumet nécessairement à la Cour l'examen de la légalité de la première, quand bien même aucun pourvoi n'a été formé contre celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering -
Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet -
Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces -
Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen
de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof
noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen
- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken -
Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij -
Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet -
Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces -
Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen
de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof
noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen
- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -
Juridiction d'instruction statuant comme juridiction de fond -
Décision d'internement - Unicité du procès pénal - Césure de la
décision - Pourvoi dirigé contre la seconde décision - Pourvoi
soumettant nécessairement à la Cour l'examen de la première
décision
- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique -
Ministère public et partie poursuivante - Juridiction d'instruction
statuant comme juridiction de fond - Décision d'internement -
Unicité du procès pénal - Césure de la décision - Pourvoi dirigé
contre la seconde décision - Pourvoi soumettant nécessairement à
la Cour l'examen de la première décision
- Art. 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.22.1361.F

11 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3](#)

AC nr. ...

Uit het feit dat de rechter de inhoud van een film onjuist weergeeft, volgt op zich alleen niet dat hij de artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek schendt.

Du seul fait que le juge rapporte de manière inexacte le contenu d'un film, il ne résulte pas qu'il viole les articles 8.17 et 8.18 du Code civil (1). (1) Voir Cass. 22 octobre 2014, RG P.14.1027.F, Pas. 2014, n° 630 (« pris indépendamment de l'écrit qui en relaterait le contenu, un film ne constitue pas, en soi, un acte revêtu de la foi due en vertu des articles 1319, 1320 et 1322 [de l'ancien] Code civil »); Cass. 7 novembre 2017, RG P.17.0039.N, Pas. 2017, n° 615 (moyen pris de la violation de la foi due à une photographie ou à un plan).

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Akte -
Begrip - (Niet de) inhoud van een film
- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Middel dat de

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes -
Acte - Notion - Contenu d'un film (non)
- Art. 8.17 et 8.18 Code civil - Livre VIII: La preuve
- Art. 8.17 et 8.18 Code civil - Livre 8: La preuve
MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Moyen pris de

miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert - Akte - Begrip - (Niet de) inhoud van een film

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

la violation de la foi due aux actes - Acte - Notion - Contenu d'un film (non)

- Art. 8.17 et 8.18 Code civil - Livre VIII: La preuve

- Art. 8.17 et 8.18 Code civil - Livre 8: La preuve

Aangezien de bestanddelen van het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen onder de artikelen 392 en 398 en volgende van het Strafwetboek vallen, faalt het middel van de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een beslissing tot vrijspraak van dat misdrijf naar recht, in zoverre het de schending van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek aanvoert.

Les éléments constitutifs de l'infraction de coups et blessures volontaires étant régis par les articles 392 et 398 et suivants du Code pénal, le moyen de la partie civile qui se pourvoit contre une décision d'acquiescement de ce chef manque en droit dans la mesure où il est pris d'une violation de l'article 1382 de l'ancien Code civil.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Allerlei - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Divers - Acquiescement du chef de coups et blessures volontaires - Pourvoi de la partie civile - Moyen pris de la violation de l'article 1382 de l'ancien Code civil - Manque en droit

- Art. 392 et 398 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Acquiescement du chef de coups et blessures volontaires - Pourvoi de la partie civile - Moyen pris de la violation de l'article 1382 de l'ancien Code civil - Manque en droit

- Art. 392 et 398 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Acquiescement du chef de coups et blessures volontaires - Pourvoi de la partie civile - Moyen pris de la violation de l'article 1382 de l'ancien Code civil - Manque en droit

- Art. 392 et 398 Code pénal

- Art. 1382 Ancien Code civil

Aangezien een juridische theorie geen wet is in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, kan de miskenning ervan niet leiden tot cassatie (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0627.F, AC 2005, nr. 346.

Une théorie juridique n'étant pas une loi au sens de l'article 608 du Code judiciaire, sa méconnaissance ne saurait donner ouverture à cassation (1). (1) Cass. 15 juin 2005, RG P.05.0627.F, Pas. 2005, n° 346.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Allerlei - Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Loi - Notion - Théorie juridique - Méconnaissance - Conséquence

- Art. 608 Code judiciaire

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Divers - Loi - Notion - Théorie juridique - Méconnaissance - Conséquence

- Art. 608 Code judiciaire

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

La procédure d'audience pénale étant accusatoire (1), le juge peut, si les preuves sont insuffisantes, acquitter le prévenu sans être obligé de suppléer d'office aux carences de l'instruction (2); et il n'est pas davantage tenu de motiver spécialement sa décision de n'y pas suppléer, lorsque les parties se réfèrent à son appréciation quant à la pertinence du devoir suggéré, tel l'audition de témoins. (1) Voir Cass. 26 mai 1999, RG P.99.0096.F, Pas. 1999, n° 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 11-12, et réf. en notes. (2) Voir Cass. 18 mai 2016, RG P.16.0204.F, Pas. 2016, n° 326, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Procédure pénale - Audience - Caractère accusatoire - Incidence quant à l'obligation de motiver le rejet d'une demande de devoirs complémentaires laissée à l'appréciation du juge

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Procédure pénale - Audience - Caractère accusatoire - Incidence quant à l'obligation de motiver le rejet d'une demande de devoirs complémentaires laissée à l'appréciation du juge]

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Procédure pénale - Audience - Caractère accusatoire - Incidence quant à l'obligation de motiver le rejet d'une demande de devoirs complémentaires laissée à l'appréciation du juge

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Procédure pénale - Audience - Caractère accusatoire - Incidence quant à l'obligation de motiver le rejet d'une demande de devoirs complémentaires laissée à l'appréciation du juge

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Procédure pénale - Audience - Caractère accusatoire - Incidence quant à l'obligation de motiver le rejet d'une demande d'audition de témoins laissée à l'appréciation du juge.

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.22.1432.F

1 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Il ne résulte pas de l'article 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale que le juge ne puisse sanctionner le dépassement du délai raisonnable qu'en prononçant la condamnation par simple déclaration de culpabilité ou en condamnant le prévenu à une peine inférieure à la peine minimale prévue par la loi (1); pour réparer le non-respect de l'obligation de juger le prévenu sans retard déraisonnable, le juge peut aussi prononcer une peine prévue par la loi, mais réduite de manière réelle et mesurable par rapport à celle qu'il aurait infligée s'il n'avait pas constaté la durée excessive de la procédure, ou encore, si le prévenu se trouve dans les conditions légales pour en bénéficier, ordonner sa mise à l'épreuve par le sursis à l'exécution de tout ou partie de la peine ou par la suspension du prononcé de la condamnation; dans ces cas également, il doit ressortir des motifs de la décision que le juge n'aurait pas accordé ces mesures, ou qu'il les aurait octroyées à des conditions plus sévères, si la cause n'avait pas été jugée avec retard (2). (1) Voir Cass. 6 septembre 2016, RG P.15.0826.N, Pas. 2016, n° 458. En d'autres termes, cette disposition ne contient pas une liste exhaustive des modes de sanction d'un tel dépassement. (2) Voir les concl. du MP.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Durée des poursuites - Dépassement du délai raisonnable - Sanction par le juge - Suspension du prononcé de la condamnation - Conditions

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 3 et 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel - Voorwaarden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Durée des poursuites - Dépassement du délai raisonnable - Sanction par le juge - Sursis - Conditions

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 3 et 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Durée des poursuites - Dépassement du délai raisonnable - Sanction par le juge - Sursis ou suspension du prononcé de la condamnation - Conditions

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 3 et 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Durée des poursuites - Dépassement du délai raisonnable - Sanction par le juge - Sursis ou suspension du prononcé de la condamnation - Conditions

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 3 et 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.22.1433.F

3 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.1](#)

AC nr. ...

De Wegverkeerswet bevat geen bepaling die de in artikel 99bis Strafwetboek bedoelde gelijkstelling uitsluit; die bepaling is met name van toepassing om de in de artikelen 36, eerste lid, en 38, § 6, van die wet bedoelde wettelijke herhaling te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

HERHALING - Wegverkeer - Rijden in staat van dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafrecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafrechten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek

- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 99bis Strafwetboek

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 36 - Rijden in staat van

La loi relative à la police de la circulation routière ne contient pas de disposition excluant l'assimilation prévue par l'article 99bis du Code pénal; cette disposition s'applique, notamment, pour déterminer la récidive spéciale prévue aux articles 36, alinéa 1er, et 38, § 6, de cette loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECIDIVE - Roulage - Conduite en état d'ivresse - Décision fondant la récidive spéciale - Condamnation prononcée par une juridiction pénale d'un autre État membre de l'Union européenne dans les mêmes conditions que les condamnations prononcées par les juridictions pénales belges - Code pénal, article 99bis - Application en vertu de l'article 100 du même code

- Art. 99bis et 100 Code pénal

- Art. 36 et 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 99bis Code pénal

- Art. 100 Code pénal

- Art. 36 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière -

dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafgerecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerichten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek
- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 99bis Strafwetboek
- Art. 100 Strafwetboek
- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Rijden in staat van dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafgerecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerichten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek
- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 99bis Strafwetboek
- Art. 100 Strafwetboek
- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Dispositions légales - Article 36 - Conduite en état d'ivresse - Décision fondant la récidive spéciale - Condamnation prononcée par une juridiction pénale d'un autre État membre de l'Union européenne dans les mêmes conditions que les condamnations prononcées par les juridictions pénales belges - Code pénal, article 99bis - Application en vertu de l'article 100 du même code

- Art. 99bis et 100 Code pénal
- Art. 36 et 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 99bis Code pénal
- Art. 100 Code pénal
- Art. 36 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6 - Conduite en état d'ivresse - Décision fondant la récidive spéciale - Condamnation prononcée par une juridiction pénale d'un autre État membre de l'Union européenne dans les mêmes conditions que les condamnations prononcées par les juridictions pénales belges - Code pénal, article 99bis - Application en vertu de l'article 100 du même code

- Art. 99bis et 100 Code pénal
- Art. 36 et 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 99bis Code pénal
- Art. 100 Code pénal
- Art. 36 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 38, § 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatriëerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten -

Dès lors qu'en vertu de l'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, la sanction de l'illégalité est une libération qui doit intervenir à bref délai, il se comprend que cette disposition vise le recours de l'étranger toujours détenu au moment où la juridiction d'instruction est appelée à statuer sur son recours; en effet, s'il a été rapatrié entretemps, il n'est plus possible d'ordonner son élargissement mais l'illégalité de son arrestation lui ouvre, après sa mise en liberté, le droit à réparation garanti par l'article 5.5 de la Convention (1). (1) Voir les concl. du MP et Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.2F.1.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement - Mise en liberté de l'étranger - Conséquence

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Droit à la réparation pour détention illégale - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement - Mise en liberté de l'étranger - Conséquence

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement - Mise en liberté de l'étranger - Conséquence

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet -

*Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring -
Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg*

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Rapatriement - Mise en liberté de l'étranger - Conséquence

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

L'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales est violé au cas où un étranger a fait successivement l'objet de plusieurs décisions privatives de liberté sans que le contrôle juridictionnel ait pu être clôturé par une décision définitive en raison de la survenance, pendant la procédure de contrôle du titre de privation de liberté en vigueur, d'un nouveau titre autonome remplaçant le précédent (1). (1) Voir les concl. du MP et Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.2F.1.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 71 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers donne compétence à la chambre du conseil et à la chambre des mises en accusation pour connaître du recours formé par l'étranger contre la mesure privative de liberté dont il fait l'objet; le contrôle judiciaire prévu par ladite loi vise le titre actif, c'est-à-dire le titre originaire toujours en vigueur au moment où la juridiction d'instruction en vérifie la légalité, mais aussi le nouveau titre, substitué à l'ancien, et à la faveur duquel l'étranger demeure privé de liberté (1). (1) Voir les concl. du MP et Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.2F.1.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Notion

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Notion

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'article 71 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ne viole pas l'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales lorsque l'événement qui survient pendant la procédure de contrôle n'est pas un nouveau titre autonome remplaçant le précédent mais, au contraire, le rapatriement de l'étranger qui en fut l'objet (1). (1) Voir les concl. du MP et Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.2F.1.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement de l'étranger - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement de l'étranger - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement de l'étranger - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing "op korte termijn" van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen -

Le lien nécessaire entre l'exigence d'un contrôle « à bref délai » de la légalité d'une privation de liberté et l'existence d'un titre actif de la rétention à contrôler ressort notamment de l'article 9.3 de la directive Accueil; en vertu de cette disposition, il appartient aux Etats membres de prévoir qu'un contrôle juridictionnel accéléré du placement en rétention ait lieu le plus rapidement possible à compter du début de la privation de liberté, ou d'accorder à l'étranger le droit d'engager une procédure aux mêmes fins et l'article 9.3 ajoute que l'étranger est immédiatement remis en liberté si ce contrôle, requis à bref délai, débouche sur un constat d'illégalité de la rétention.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Directive Accueil - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention -

Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd gerepatriëerd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Cassatieberoep - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Le pourvoi dirigé contre un arrêt de la chambre des mises en accusation qui a statué sur le recours formé par l'étranger contre la mesure privative de liberté dont il fait l'objet devient sans objet lorsque ledit étranger a entre-temps été rapatrié (1). (1) Voir les concl. du MP et Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.2F.1.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Contrôle de légalité - Objet - Rapatriement de l'étranger - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Contrôle de légalité - Pourvoi en cassation - Objet - Rapatriement de l'étranger - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.22.1449.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.7](#)

AC nr. ...

Een vonnis dat een beklaagde wegens een snelheidsovertreding in een agglomeratie, in staat van wettelijke herhaling, veroordeelt tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen, maar de uitspraak over de in artikel 38, § 3, 1° tot 4°, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt omdat die beklaagde beweert een inwoner van een andere staat te zijn en over een door de autoriteiten van die staat afgegeven rijbewijs te beschikken, waardoor hij niet aan de wettelijke voorwaarden zou voldoen om in België een rijbewijs te verkrijgen, is geen definitieve veroordeling over de strafvordering die voor onmiddellijk cassatieberoep vatbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Veroordeling tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen - Beslissing die de uitspraak over de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbaarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Wegverkeer - Veroordeling tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen - Beslissing die de uitspraak over de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Un jugement qui condamne un prévenu pour des faits d'excès de vitesse dans une agglomération, en état de récidive légale, à une peine d'amende et à une déchéance du droit de conduire mais réserve à statuer sur les mesures de sûreté prévues à l'article 38, § 3, 1°, 2°, 3° et 4°, de la loi relative à la police de la circulation routière aux motifs que ce prévenu affirme être résident d'un autre Etat et titulaire d'un permis de conduire délivré par les autorités de cet Etat, avec pour effet de ne pas remplir les conditions légales pour obtenir un permis de conduire en Belgique, n'est pas une décision définitive sur l'action publique, susceptible d'un pourvoi en cassation immédiat (1). (1) Voir les concl. du MP.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Condamnation à une amende et à une déchéance du droit de conduire - Décision réservant à statuer sur les mesures de sûreté prévues à l'article 38, § 3, de la loi relative à la circulation routière - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité - Décision non définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 38, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Roulage - Condamnation à une amende et à une déchéance du droit de conduire - Décision réservant à statuer sur les mesures de sûreté prévues à l'article 38, § 3, de la loi relative à la circulation routière - Décision non définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 38, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.22.1463.F

1 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.1](#)

AC nr. ...

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of hiermee samengaat kan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf opleveren; het verzuim om te handelen kan evenwel een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de hiermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijk verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing vormt om het misdrijf te plegen op een van de in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen (1). (1) Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Het ambtshalve middel werd niet voorgesteld door het OM, dat concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep. (MNB)

MISDRIJF - Deelneming - Positieve daad - Verzuim om te handelen - Voorwaarden

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

Seul un acte positif, préalable à l'exécution de l'infraction ou concomitant, peut fonder la participation à un crime ou à un délit; toutefois, l'omission d'agir peut constituer un tel acte positif de participation lorsque, en raison de circonstances qui l'accompagnent, l'inaction consciente et volontaire constitue, sans équivoque, un encouragement à la perpétration de l'infraction suivant l'un des modes prévus aux articles 66 et 67 du Code pénal (1). (1) Cass. 2 septembre 2009, RG P.09.0391.F, Pas. 2009, n° 467 ; Cass. 17 décembre 2008, RG P.08.1233.F, Pas. 2008, n° 737, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général. Le moyen d'office n'a pas été suggéré par le MP, qui a conclu au rejet du pourvoi. (MNB)

INFRACTION - Participation - Acte positif - Omission d'agir - Conditions

- Art. 66 et 67 Code pénal

P.22.1464.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.8](#)

AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2022 kan worden afgeleid dat de strafrechtelijke immuniteit, zoals bepaald in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek, ten goede moet komen aan de dader die informaticabedrog heeft gepleegd in het nadeel van zijn echtgenoot, van een bloedverwant in opgaande lijn, van een bloedverwant in nederdalende lijn of van een aanverwant in dezelfde graad, ook al is dit niet in de wet bepaald en niettegenstaande het voorschrift van artikel 78 Strafwetboek, dat de strafrechter verbiedt andere dan de in de wet bepaalde verschoningsgronden in aanmerking te nemen; de door het Grondwettelijk Hof uitgesproken ongrondwettigheid wordt geacht steeds te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Informaticabedrog - Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit - Niet-toepassing van de verschoningsgrond op het informaticabedrog - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

INFORMATICA - Informaticabedrog - Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit - Niet-toepassing van de

Il se déduit de l'arrêt rendu le 20 octobre 2022 par la Cour constitutionnelle que l'immunité pénale telle que prévue à articles 462, alinéa 1er, du Code pénal doit bénéficier à l'auteur d'une fraude informatique commise au préjudice de son conjoint, d'un ascendant, d'un descendant ou d'un allié au même degré, quand bien même la loi ne le prévoit pas et nonobstant le prescrit de l'article 78 du Code pénal qui interdit au juge répressif de retenir d'autres causes d'excuse que celles prévues par la loi; l'inconstitutionnalité décrétée par la Cour constitutionnelle est censée avoir toujours existé (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Fraude informatique - Cause d'excuse absolutoire - Immunité familiale - Non-application de la cause d'excuse à la fraude informatique - Constat d'inconstitutionnalité - Conséquence

- Art. 78, 462, al. 1er, et 504quater Code pénal

INFORMATIQUE - Fraude informatique - Cause d'excuse absolutoire - Immunité familiale - Non-application de la cause

verschoningsgrond op het informaticabedrog - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning -

Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit -

Informaticabedrog - Niet-toepassing - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

d'excuse à la fraude informatique - Constat d'inconstitutionnalité - Conséquence

- Art. 78, 462, al. 1er, et 504quater Code pénal

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08

peine - Cause d'excuse absolutoire - Immunité familiale - Fraude informatique - Non-application - Constat d'inconstitutionnalité - Conséquence

- Art. 78, 462, al. 1er, et 504quater Code pénal

Wanneer het Hof de in het middel bekritiseerde reden waarop de bestreden beslissing berust, kan vervangen door een rechtsgrond die het beschikkend gedeelte verantwoordt, kan het middel, al is het gegrond, niet tot cassatie leiden en is het bijgevolg niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Vervanging van redenen door het Hof - Gevolg

Lorsque la Cour peut substituer, au motif critiqué par le moyen et sur lequel la décision attaquée prend appui, un fondement juridique justifiant le dispositif, le moyen, même fondé, ne pourrait entraîner la cassation et est, dès lors, irrecevable à défaut d'intérêt (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Substitution de motifs par la Cour - Conséquence

P.22.1479.F

22 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.5](#)

AC nr. ...

Hoewel de verbintenis van de veroordeelde om de door het gerecht bepaalde probatievoorwaarden na te leven een essentiële vereiste is om dit gerecht in staat te stellen het probatieuitstel wettig te bevelen, verplicht geen enkele wettelijke bepaling de rechter ertoe die instemming als onbestaande te beschouwen omdat ze werd gegeven met het oog op een opschorting en niet met het oog op het uitstel.

PROBATIE [ZIE: 476 VEROORDELING MET UITSTEL EN OPS -

Verbintenis van de veroordeelde - Essentiële vereiste -

Instemming met een opschorting van de uitspraak -

Veroordeling met uitstel

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE

VER - Algemeen - Probatie - Verbintenis van de veroordeelde -

Instemming met een opschorting van de uitspraak -

Veroordeling met uitstel

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Si l'engagement du condamné de respecter les conditions de probation que la juridiction détermine est une condition essentielle pour que celle-ci puisse légalement ordonner le sursis probatoire, aucune disposition légale n'oblige le juge à tenir cet accord pour inexistant du fait qu'il a été donné en vue d'une suspension et non du sursis.

PROBATION [VOIR: 476 CONDAMNATION AVEC SURSIS ET S -

Engagement du condamné - Condition essentielle - Accord donné pour une suspension du prononcé - Condamnation avec sursis

- Art. 8, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE -

Généralités - Probation - Engagement du condamné - Accord donné pour une suspension du prononcé - Condamnation avec sursis

- Art. 8, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.22.1491.F

11 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14](#)

AC nr. ...

Aangezien de artikelen 42, 1°, 43 en 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek tot gevolg hebben dat het voorwerp van het witwassen dat in het vermogen van de veroordeelde werd aangetroffen en het bedrag van de daarvoor opgelopen verbeurdverklaring die daarvoor is opgelegd, met elkaar in overeenstemming worden gebracht, en de berekening van dat bedrag bijgevolg niet kan worden betwist zonder het bestaan en de draagwijdte van het voorwerp in vraag te stellen, kan de aanduiding door de beklaagde-appellant in het vakje "Straf of maatregel", dat hij het voornemen heeft het beginsel, de berekening en het bedrag van de door de eerste rechter bevolen verbeurdverklaring te betwisten, geen enkele twijfel laten bestaan over zijn wil om tegelijkertijd de tenlastelegging van witwassen, dat er onlosmakelijk deel van uitmaakt, aan het oordeel van de appelrechters voor te leggen (1). (1) Zie (de in dit opzicht andersluidende) concl. OM: Terwijl het Hof, in tegenstelling tot wat de appelrechters hadden beslist, overweegt dat hun saisine zich eveneens uitstrekte tot de telastlegging van witwassen, beperkt het de cassatie verassend genoeg tot de straffen van verbeurdverklaring zonder ze uit te breiden tot het geheel van de straffen die met name zijn uitgesproken wegens de voormelde telastlegging van het witwassen, terwijl de motivering van de keuze en van de maat van de hoofdstraf nochtans berusten op deze telastlegging." (D.V.)

HELING - Witwassen - Hoger beroep van de beklaagde - Grievenformulier - Enkel vakje "straf of maatregel" aangekruist - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwas misdrijf - Hoger beroep van de beklaagde - Grievenformulier - Enkel vakje "straf of maatregel" aangekruist - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Dès lors que les articles 42, 1°, 43 et 505, alinéas 5 et 6, du Code pénal ont pour effet d'aligner l'un sur l'autre l'objet du blanchiment trouvé dans le patrimoine du condamné et le montant de la confiscation encourue à ce titre et qu'il est dès lors impossible de contester le calcul de la seconde sans remettre en cause l'existence et l'ampleur du premier, l'indication, par le prévenu appelant, dans la case « Peine ou mesure », de ce qu'il entend contester le principe, le calcul et le montant de la confiscation ordonnée par le premier juge ne peut laisser aucun doute sur sa volonté de déférer, du même coup, à la saisine des juges d'appel la prévention de blanchiment qui en est le socle indissociable (1). (1) Voir les concl. (contr. à cet égard) du MP. Alors que la Cour considère que, contrairement à ce que les juges d'appel avaient décidé, la saisine des juges d'appel s'étendait également à la prévention de blanchiment, elle limite, de façon étonnante, la cassation aux peines de confiscation sans l'étendre à l'ensemble des peines prononcées notamment du chef de ladite prévention de blanchiment, la motivation du choix et du taux de la peine principale s'appuyant pourtant sur cette prévention. (D.V.)

RECEL - Blanchiment - Appel formé par le prévenu - Formulaire de griefs - Case « Peine ou mesure » uniquement cochée - Grief portant sur le principe, le calcul et le montant de la confiscation - Portée

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal
- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Infraction de blanchiment - Appel formé par le prévenu - Formulaire de griefs - Case « Peine ou mesure » uniquement cochée - Grief portant sur le principe, le calcul et le montant de la confiscation - Portée

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal
- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Enkel vakje "straf of maatregel" aangekruist - Witwasmisdrijf - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek vormen de zaken bedoeld in het eerste lid, 2°, 3° en 4°, het misdrijf van witwassen, zodat de verbeurdverklaring van die zaken overeenkomstig de artikelen 41, 1° en 43 van dat Wetboek verplicht moet worden bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verplicht karakter van de verbeurdverklaring

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

HELING - Witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Begrip - Verbeurdverklaring - Verplicht karakter

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de identificatie van het dictum waarvan de appellant de wijziging vraagt (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een zelfde bedrag kan niet twee keer verbeurd worden verklaard, nu eens als vermogensvoordeel dat rechtstreeks uit het misdrijf is verkregen, dan weer als voorwerp van het witwassen van dit voordeel (1). (1) Zie concl. OM.

HELING - Witwassen - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Cumulatie met de verbeurdverklaring bij wijze van uit het primair misdrijf verkregen vermogensvoordeel - (Geen) Wettigheid

- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Case « Peine ou mesure » uniquement cochée - Infraction de blanchiment - Grief portant sur le principe, le calcul et le montant de la confiscation - Portée

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal
- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

En vertu de l'article 505, alinéas 5 et 6, du Code pénal, les choses visées à l'alinéa 1er, 2°, 3° et 4°, constituent l'objet de l'infraction de blanchiment, de sorte que leur confiscation est obligatoire conformément aux articles 42, 1°, et 43 du même Code (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Infraction de blanchiment - Objet de l'infraction - Caractère obligatoire de la confiscation

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal
- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal

RECEL - Blanchiment - Objet de l'infraction - Notion - Confiscation - Caractère obligatoire

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal
- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'identification du dispositif dont l'appellant demande la réformation (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Grief - Notion

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Un même montant ne peut être confisqué deux fois, tantôt comme avantage patrimonial tiré directement de l'infraction, tantôt comme objet du blanchiment de cet avantage (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECEL - Blanchiment - Confiscation de l'objet de l'infraction - Cumul avec la confiscation à titre d'avantage patrimonial tiré de l'infraction primaire - Légalité (non)

- Art. 42, 1° Code pénal
- Art. 43 Code pénal

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassmisdrijf - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Cumulatie met de verbeurdverklaring bij wijze van uit het primair misdrijf verkregen vermogensvoordeel - (Geen) Wettigheid

- Art. 42, 1° Strafwetboek

- Art. 43 Strafwetboek

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Infraction de blanchiment - Confiscation de l'objet de l'infraction - Cumul avec la confiscation à titre d'avantage patrimonial tiré de l'infraction primaire - Légalité (non)

- Art. 42, 1° Code pénal

- Art. 43 Code pénal

- Art. 505, al. 5 et 6 Code pénal

P.22.1502.F

18 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.7](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 62 Jeugdbeschermingswet gelden de wetsbepalingen van het Wetboek van Strafvordering voor de procedure betreffende de maatregelen ter bescherming van minderjarigen.

JEUGDBESCHERMING - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Procedure voor de jeugdgerechten - Toepasselijk recht

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Jeugdbescherming - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Procedure voor de jeugdgerechten - Toepasselijk recht

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

En vertu de l'article 62 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, les dispositions du Code d'instruction criminelle s'appliquent à la procédure relative aux mesures de protection des mineurs

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures de protection des mineurs - Procédure devant les juridictions de la jeunesse - Droit applicable

- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Protection de la jeunesse - Mesures de protection des mineurs - Procédure devant les juridictions de la jeunesse - Droit applicable

- Art. 62 L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

Het arrest dat het hoger beroep ongegrond verklaart dat door de moeder van het kind is ingesteld tegen de beschikking van de jeugdrechter die zichzelf internationaal bevoegd verklaart om beschermingsmaatregelen ten aanzien van het kind te bevelen, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen, aangezien er enkel een geschil inzake bevoegdheid in de zin van de voormelde wetsbepaling bestaat indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent, indien aangevoerd wordt dat een rechter zich de bevoegdheden van een andere rechter heeft toegeëigend of indien hij zich onbevoegd verklaart, zodat er een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd (1). (1) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1179.F, AC 2019, nr. 104.

JEUGDBESCHERMING - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbaarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing - Jeugdbescherming

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Jeugdbescherming - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

L'arrêt qui dit non fondé l'appel interjeté par la mère de l'enfant contre une ordonnance du juge de la jeunesse qui constate sa compétence internationale pour ordonner des mesures de protection à l'égard de l'enfant, n'est pas une décision définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle et est étranger aux cas visés à l'alinéa 2 de cette disposition, dès lors qu'il n'y a contestation sur la compétence, au sens de la disposition précitée, que lorsque le juge connaissant de l'action publique empiète sur les attributions d'un autre juge ou qu'il est allégué qu'un juge s'est arrogé la compétence d'un autre juge ou encore se déclare incompétent, provoquant ainsi un conflit de juridiction qui entrave le cours de la justice et ne peut prendre fin que par un règlement de juges (1). (1) Cass. 20 février 2019, RG P.18.1179.F, Pas. 2019, n° 104.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures de protection des mineurs - Juridictions de la jeunesse - Décision constatant la compétence internationale du juge - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité - Décision non définitive

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Mesures de protection des mineurs - Juridictions de la jeunesse - Décision constatant la compétence internationale du juge - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité - Décision non définitive - Protection de la jeunesse

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Protection de la jeunesse - Mesures de protection des mineurs - Juridictions de la jeunesse - Décision constatant la compétence internationale du juge - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité - Décision non définitive

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

De termijn van driehonderdvijfenzestig dagen, bepaald in het oude artikel D.163, zesde lid, Milieuwetboek (1), waarbinnen de sanctionerend ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat kan opleggen indien de procureur des Konings beslist om niet te vervolgen of verzuimt zijn beslissing binnen de gestelde termijn ter kennis te brengen, begint niet, volgens de bewoordingen zelf van de decretale bepaling die het invoert, te lopen vanaf de datum waarop het wanbedrijf werd vastgesteld maar vanaf de – in voorkomend geval daaropvolgende – datum van het proces-verbaal waarin het is opgenomen (2). (1) In de versie die van toepassing was op de feiten, die werden gepleegd op 14 mei 2019, dus vóór de wijziging ervan door artikel 109 van het decreet van 17 december 2020 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2021 (dat krachtens artikel 214 van deze wet van kracht werd op 1 januari 2021), hierna door artikel 104 van het decreet van 22 december 2021 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2022 (dat krachtens artikel 250 van dit decreet van kracht werd op 1 januari 2022), en de vervanging ervan door artikel 1 van het decreet van 6 mei 2019 betreffende milieudelinquentie (dat op 1 juli 2022 van kracht werd krachtens artikel 23 van het besluit van de Waalse Regering van 2 juni 2022 tot wijziging van het regelgevende deel van Boek I van het Waalse Milieuwetboek wat betreft milieudelinquentie), dat grotendeels het oude – gewijzigde – artikel D.163 overneemt in het nieuwe artikel D.169 van datzelfde wetboek. (MNB) (2) Zie concl. OM.

MILIEURECHT - Herstel van de plaats in de vorige staat - Administratieve procedure - Termijn om de beslissing te nemen - Aanvang

- Artt. D.148 en D.163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. D.148 en D.163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Le point de départ du délai de trois cent soixante-cinq jours prescrit par l'article D.163 ancien, alinéa 6, du Code de l'environnement (1), dans lequel le fonctionnaire sanctionnateur peut imposer une remise en état dans le cas où le procureur du Roi renonce à poursuivre ou omet de notifier sa décision dans le délai fixé, n'est pas, aux termes mêmes de la disposition décrétale qui l'institue, la date de la constatation du délit mais celle, le cas échéant subséquente, du procès-verbal qui le rapporte (2). (1) Dans sa version applicable aux faits, commis le 14 mai 2019, soit avant sa modification par l'article 109 du décret du 17 décembre 2020 contenant le budget général des dépenses de la Région wallonne pour l'année budgétaire 2021 (en vigueur le 1er janvier 2021 en vertu de son article 214) puis par l'article 104 du décret du 22 décembre 2021 contenant le budget général des dépenses de la Région wallonne pour l'année budgétaire 2022 (en vigueur le 1er janvier 2022 en vertu de son article 250), et son remplacement par l'article 1er du décret du 6 mai 2019 relatif à la délinquance environnementale (en vigueur le 1er juillet 2022 en vertu de l'article 23 de l'arrêté du Gouvernement wallon du 2 juin 2022 modifiant la partie réglementaire du Livre Ier du Code de l'Environnement en ce qui concerne la délinquance environnementale), qui reprend en substance l'article D.163 ancien – modifié – dans l'article D.169 nouveau du même code. (MNB) (2) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Remise de lieux en état - Procédure administrative - Délai pour prendre la décision - Point de départ

- Art. D.148 et D.163 anciens Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D.148 et D.163 anciens Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 ("er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier"); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 ("artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing").

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Tegenstrijdigheid tussen beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid tussen redenen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) Toepassing

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Tegenstrijdige beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

L'article 1138, 4°, du Code judiciaire institue une ouverture à cassation contre les jugements contenant des dispositions contraires; une contradiction dans les motifs ne tombe pas sous le coup de cette disposition (1). (1) Voir note signée MNB sous Cass. 28 septembre 2022, RG P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (quant à l'applicabilité de cette disposition en matière répressive); Cass. 5 janvier 2016, RG P.14.0844.N, Pas. 2016, n° 2 (« il y a contradiction dans la motivation telle que visée aux articles 149 de la Constitution et 1138, 4°, du Code judiciaire, lorsqu'il existe une contradiction entre les motifs de la décision ou entre les motifs et le dispositif ; tel n'est pas le cas lorsque la contradiction existe entre le motif de la décision et les éléments du dossier répressif »); Cass. 24 novembre 2000, RG C.98.0037.N, Pas. 2000, n° 641 (« l'article 1138, 4°, du Code judiciaire est étranger à la contradiction entre les motifs et le dispositif d'une décision »).

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Vice de contradiction entre dispositions - Code judiciaire, article 1138, 4° - Portée

- Art. 1138, 4° Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Vice de contradiction entre motifs - Code judiciaire, article 1138, 4° - Application (non)

- Art. 1138, 4° Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Dispositions contradictoires - Code judiciaire, article 1138, 4° - Applicabilité

- Art. 1138, 4° Code judiciaire

Het moreel bestanddeel van heling bestaat in de kennis die de dader had of moest hebben van de misdadige oorsprong van het goed (1); een sterk vermoeden van diefstal kan bijgevolg het moreel bestanddeel van heling opleveren wanneer de dader, ondanks zijn redenen om dat vermoeden te koesteren, aanvaardt om in het bezit te treden van het goed. (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 13 september 2005, AR P.05.0372.N, AC 2005, nr. 425; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 504; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1269; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - vol. 1: les infractions contre les biens, o.l.v. H.D. BOSLY en Chr. DE VALKENEER, Larcier, 2de uitg., 2016, 579; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2de uitg., 2021, 742.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Heling - Moreel bestanddeel - Vermoeden

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

HELING - Moreel bestanddeel - Vermoeden

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

L'élément moral du recel s'identifie à la connaissance que l'auteur a ou devait avoir de l'origine délictueuse du bien (1); un fort soupçon de vol peut dès lors constituer l'élément moral du recel lorsque l'auteur accepte, malgré les raisons qu'il a de nourrir ce soupçon, d'entrer en possession du bien. (1) Voir Cass. 29 septembre 2010, RG P.10.0566.F, Pas. 2010, n° 559; Cass. 13 septembre 2005, RG P.05.0372.N, Pas. 2005, n° 425; Cass. 9 juin 1999, RG P.99.0231.F, Pas. 1999, n° 504; A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, n° 1269 ; M. L. CESONI et D. VANDERMEERSCH, « Le recel et le blanchiment », in Les infractions - vol. 1 : les infractions contre les biens, s.l.d. H. D. Bosly et Chr. De Valkeneer, Larcier, 2è éd., 2016, p. 579 ; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE et J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2è éd., 2021, p. 742.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Recel - Élément moral - Soupçon

- Art. 505, al. 1er, 1° Code pénal

RECEL - Élément moral - Soupçon

- Art. 505, al. 1er, 1° Code pénal

P.22.1553.F

15 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.8](#)

AC nr. ...

De memorie in cassatie in strafzaken die ondertekend is door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die houder is van dat getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM; het arrest werd niet gepubliceerd omdat de beslissing volgens welke de memorie ontvankelijk is impliciet is.

ADVOCAAT - Memorie in cassatie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is - Ontvankelijkheid

- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafbzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats

Est recevable le mémoire en cassation en matière répressive signé par un avocat qui n'est pas titulaire de l'attestation visée à l'article 425, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle à la place de (« loco ») l'avocat (« dominus litis ») du demandeur qui est titulaire de cette attestation (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. du MP ; l'arrêt n'est pas publié, la décision que le mémoire est recevable étant implicite.

AVOCAT - Mémoire en cassation - Signature d'un avocat non titulaire de l'attestation à la place de (« loco ») l'avocat du demandeur qui en est titulaire - Recevabilité

- Art. 425 et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 425 et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire - Signature d'un avocat non titulaire de l'attestation à la place de (« loco ») l'avocat du demandeur qui en est titulaire - Recevabilité

van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is -
Ontvankelijkheid

- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering
- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 425 et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 425 et 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.22.1561.F

31 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4](#)

AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt het slachtoffer van een wanbedrijf de mogelijkheid niet om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht, mits de rechter die van dit geschil heeft kennisgenomen, geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van de aan die beklaagde toegeschreven fout en geen twijfel uit over zijn schuld aan de feiten waarvan hij werd vrijgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

La présomption d'innocence garantie par l'article 6.2 de la Convention ne prive pas la victime d'un délit de la possibilité de réclamer, au prévenu acquitté, la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile, pourvu que le juge saisi de ce litige ne statue pas sur le caractère délictueux de la faute imputée audit prévenu et n'exprime pas un doute quant à la culpabilité de celui-ci, au regard des faits dont il a été acquitté (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ACTION CIVILE - Acquiescement du prévenu - Possibilité pour la victime de réclamer au prévenu acquitté la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile - Conditions

- Art. 6.2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Possibilité pour la victime de réclamer au prévenu acquitté la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile - Conditions

- Art. 6.2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Possibilité pour la victime de réclamer au prévenu acquitté la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile - Conditions

- Art. 6.2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Action civile - Acquiescement du prévenu - Possibilité pour la victime de réclamer au prévenu acquitté la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile - Conditions

- Art. 6.2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Acquittement du prévenu - Possibilité pour la victime de réclamer au prévenu acquitté la réparation de son dommage conformément au droit de la responsabilité civile - Conditions

- Art. 6.2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

La présomption d'innocence garantie par l'article 6.2 de la Convention ne prive pas le prévenu condamné et son assureur, appelants au civil, du droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, prévenu et partie civile, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par ce dernier; s'il devait en être jugé autrement, l'assureur se verrait privé du droit de contredire utilement, en degré d'appel, la décision mettant la responsabilité de l'accident à charge de l'assuré, ce qui limiterait indûment son droit à un procès équitable et à un accès au tribunal (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten

ACTION CIVILE - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur

op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTERLIJK GEWIJSD - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VERZEKERING - WAM- verzekering - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable et à un accès au tribunal - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident - Acquittement d'un des prévenus, également partie civile - Prévenu et son assureur, appelants au civil - Droit de se défendre de l'action civile exercée contre eux, en soutenant, nonobstant l'acquittement de leur adversaire, que l'accident est uniquement imputable aux fautes commises par celui-ci

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het cassatieberoep dat door een advocaat in naam van een overledene wordt ingesteld, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - In naam van een overledene ingesteld cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Est irrecevable le pourvoi formé par avocat au nom d'une personne décédée (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action publique - Prévenu et inculpé - Pourvoi formé au nom d'une personne décédée - Recevabilité

Het verval van de strafvordering vóór het in kracht van gewijsde gaan van de bestreden beslissing, zorgt ervoor dat die beslissing zonder uitwerking blijft (1). (1) Zie concl. OM.

STRAFVORDERING - Verval - Overlijden van de beklaagde vóór de uitspraak van de bestreden beslissing - Gevolg
- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'extinction de l'action publique avant que la décision attaquée ne soit passée en force de chose jugée rend cette décision sans effet (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Extinction - Décès du prévenu avant la prononciation de la décision attaquée - Conséquence
- Art. 20, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.22.1589.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.5](#)

AC nr. ...

Hoewel wettige zelfverdediging een van de gevallen van noodtoestand is, kan die toestand niet worden beperkt tot de enige situatie waarin men zich tegen een onrechtvaardige agressie moet verdedigen; de noodzaak die elk misdadig karakter uitsluit, kan het gevolg zijn van een andere oorzaak dan de agressie en kan de dader ontslaan van vervolging voor andere misdrijven dan die welke de fysieke integriteit van personen aantasten.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Noodtoestand - Wettige zelfverdediging - Onderscheid - Respectievelijke toepassingsgebieden
- Artt. 71, 416 en 417 Strafwetboek

Si la légitime défense est une des figures de l'état de nécessité, cet état n'est pas réductible à la seule situation de celui qui doit se défendre contre une agression injuste; la nécessité exclusive de toute criminalité peut résulter d'une autre cause que l'agression et peut absoudre d'autres infractions que celles portant atteinte à l'intégrité physique des personnes.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Etat de nécessité - Légitime défense - Distinction - Champs d'application respectifs
- Art. 71, 416 et 417 Code pénal

P.22.1598.F

8 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 1, § 3, Probatiwewet bepaalt dat indien het uitstel van de tenuitvoerlegging van de gehele gevangenisstraf of geldboete wordt gelast, de bijzondere voorwaarden onder meer kunnen bestaan in de verplichting om binnen de twaalf maanden na de dag waarop het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan een bepaalde opleiding te volgen; de opleiding kan enkel als bijzondere voorwaarde voor de hoofdstraf worden opgelegd, in het kader van een probatieuitstel, en op voorwaarde dat de hoofdstraf gepaard gaat met een uitstel voor het geheel van die straf (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0198.N, AC 2018, nr. 323.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - *Probatiëuitstel - Uitstel van de strafuitvoering - Bijzondere voorwaarden - Verplichting om een opleiding te volgen - Voorwaarden*

- Art. 1, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

De geldboete is geen hoofdstraf wanneer zij samen met een andere hoofdstraf zoals een gevangenisstraf wordt uitgesproken (1). (1) T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brussel, La Charte, 2022, 231.

STRAF - *Geldboete en opdecimen - Geldboete - Karakter van hoofdstraf - Uitspraak van de geldboete samen met een andere hoofdstraf - Gevolg*

- Art. 7 Strafwetboek

En vertu de l'article 1er, § 3, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, lorsque le sursis à l'exécution est ordonné pour l'entière d'une peine d'emprisonnement ou d'amende, les conditions particulières peuvent notamment consister dans l'obligation de suivre une formation déterminée au cours des douze mois qui suivent la date à laquelle le jugement est passé en force de chose jugée; c'est uniquement pour la peine principale que la formation peut être imposée, à titre de condition particulière, dans le cadre d'un sursis probatoire et à la condition que la peine principale soit assortie d'un sursis qui la couvre intégralement (1). (1) Cass. 22 mai 2018, RG P.18.0198.N, Pas. 2018, n° 323.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - *Sursis probatoire - Sursis à l'exécution de la peine - Conditions particulières - Obligation de suivre une formation - Conditions*

- Art. 1er, § 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

L'amende n'est pas une peine principale lorsqu'elle est prononcée concurremment avec une autre peine principale tel un emprisonnement (1). (1) T. Moreau et D. Vandermeersch, *Éléments de droit pénal*, Bruxelles, La Charte, 2022, p. 231.

PEINE - *Amende et décimes additionnels - Peine d'amende - Caractère de peine principale - Prononciation de l'amende avec une autre peine principale - Conséquence*

- Art. 7 Code pénal

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten, door desnoods het voorwerp van zijn beroep op de rechtszitting te beperken, zoals artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering dat toestaat; uit de omstandigheid dat een appellant vermeldt dat zijn grieven alle telastleggingen betreffen waarvoor hij werd veroordeeld, kan op zich niet worden afgeleid dat de grieven onnauwkeurig zijn of, bijgevolg, dat onmogelijk kan worden bepaald in welke mate de zaak bij het appelgerecht aanhangig is gemaakt.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Nauwkeurigheidsvereiste - Recht van de appellant om het strafrechtelijk dictum in zijn geheel aan te vechten - Grieven met betrekking tot alle telastleggingen - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle ne prive pas le prévenu du droit d'entreprendre l'ensemble du dispositif pénal qui le concerne, quitte à mieux ajuster l'objet de son recours en le limitant à l'audience comme l'article 206, alinéa 6, du code précité le permet; de la seule circonstance qu'un appellant indique que ses griefs concernent toutes les préventions du chef desquelles il a été condamné, il ne peut être déduit que les griefs ne sont pas précis ni, partant, que la saisine de la juridiction d'appel soit impossible à définir.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Exigence de précision - Droit de l'appellant d'entreprendre l'ensemble du dispositif pénal - Griefs concernant toutes les préventions - Conséquence

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de verplichting om het grievenformulier neer te leggen is nageleefd, maar dat het stuk, om een reden buiten de wil van de appellant, niet in het dossier voorkomt, kan de rechter hem met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet van zijn beroep vervallen verklaren, met het risico dat hij hem aldus ten onrechte het recht van toegang tot de rechter zou ontzeggen; in dergelijk geval dient het appelgerecht na te gaan of het op grond van de vermeldingen in de akte van hoger beroep kan bepalen in welke mate de zaak bij hem aanhangig is gemaakt.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verdwijning van het grievenformulier om een reden buiten de wil van de appellant - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'il apparaît, des pièces de la procédure, que l'obligation de déposer le formulaire de griefs a été respectée mais que la pièce, pour un motif indépendant de la volonté de l'appellant, ne figure pas au dossier, le juge ne peut le déclarer déchu de son recours en application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, à peine de le priver indûment du droit d'accès à un tribunal; en pareil cas, il appartient à la juridiction d'appel de vérifier s'il lui est possible de déterminer sa saisine sur la base des indications figurant dans l'acte d'appel.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Disparition du formulaire pour un motif indépendant de la volonté de l'appellant - Conséquence

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Aangezien de eigendom van de verbeurdverklaarde zaak slechts aan de Staat toevalt vanaf het ogenblik waarop de beslissing tot verbeurdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, is het niet tegenstrijdig om enerzijds te beslissen dat de beklaagde nadeel heeft kunnen lijden wegens de schade die werd toegebracht aan de zaak waarvan hij op het ogenblik van de feiten nog steeds de eigenaar was en om anderzijds de verbeurdverklaring van die zaak te bevelen.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Geleden nadeel wegens de schade die werd toegebracht aan een zaak waarvan de beklaagde op het ogenblik van de feiten de eigenaar was - Verbeurdverklaring van die zaak - (Geen) tegenstrijdigheid

La propriété de la chose confisquée n'étant acquise à l'État qu'à dater du moment où la décision de confiscation acquiert force de chose jugée, il n'est pas contradictoire, d'une part, de décider que le prévenu a pu subir un préjudice en raison du dommage causé à la chose dont il était toujours propriétaire au moment des faits et, d'autre part, d'ordonner la confiscation de cette chose.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Préjudice subi en raison du dommage causé à une chose dont le prévenu était propriétaire au moment des faits - Confiscation de cette chose - Contradiction (non)

P.22.1635.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.4](#)

AC nr. ...

Niettegenstaande de afstand door de eiser, die niet geldt als een berusting, leidt de vernietiging van de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel evenwel tot de nietigverklaring van de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade van de verweerster, die uit de eerstgenoemde beslissing voortvloeit (1). (1) Cass. 3 mei 2000, AR P.99.1197.F, AC 2000, nr. 268.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Vernietiging van de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel - Uitbreiding tot de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

Nonobstant le désistement du demandeur qui ne vaut pas acquiescement, la cassation de la décision rendue sur le principe de la responsabilité entraîne l'annulation de la décision non définitive rendue sur l'étendue du dommage du défendeur, qui est la conséquence de la première (1). (1) Cass. 3 mai 2000, RG P.99.1197.F, Pas. 2000, n° 268.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action civile - Prévenu - Cassation de la décision rendue sur le principe de la responsabilité - Extension à la décision non définitive rendue sur l'étendue des dommages

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

Op het hoger beroep van de beklaagde dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing van de eerste rechter die over de strafvordering uitspraak doet en die het feit bewezen verklaart dat als grondslag dient voor de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hoewel de appelrechter in een dergelijk geval niet gebonden is door het oordeel van de eerste rechter over de hoogte van het bedrag dat nodig is om het schadeverwekkende feit te vergoeden, is hij daarentegen wel gebonden door de in kracht van gewijsde gegane beslissing over de schuld van de beklaagde en door de strafwaardigheid van het feit, aangezien die schuld niet kan worden losgekoppeld van het voorwerp van het bewezen verklaarde misdrijf. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gezag van gewijsde van de beslissing over de strafvordering - Omvang - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering
RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gezag van gewijsde in strafzaken - Omvang - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering
BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gezag van gewijsde van de beslissing over de strafvordering - Omvang - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Sur l'appel du prévenu limité aux dispositions civiles du jugement entrepris, le juge d'appel est lié par la décision du premier juge statuant sur l'action publique et déclarant établi le fait servant de fondement aux actions publique et civile, cette décision étant à cet égard revêtue de l'autorité de la chose jugée (1) ; si le juge d'appel n'est pas, en pareille hypothèse, lié par l'appréciation du premier juge quant à l'importance de la somme nécessaire pour réparer le fait dommageable, il l'est en revanche quant à la décision, passée en force de chose jugée, relative à la culpabilité du prévenu et la criminalité du fait, cette culpabilité n'étant pas détachable de l'objet de l'infraction jugée établie. (1) Cass. 10 janvier 2007, RG P.06.0988.F, Pas. 2007, n° 17.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel du prévenu limité aux dispositions civiles - Absence d'appel contre la décision rendue sur l'action publique - Autorité de la chose jugée de la décision rendue sur l'action publique - Etendue - Conséquence sur le jugement de l'action civile en degré d'appel

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle
CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Chose jugée au pénal - Etendue - Appel du prévenu limité aux dispositions civiles - Absence d'appel contre la décision rendue sur l'action publique - Conséquence sur le jugement de l'action civile en degré d'appel

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle
ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Appel du prévenu - Appel limité aux dispositions civiles - Absence d'appel contre la décision rendue sur l'action publique - Autorité de la chose jugée de la décision rendue sur l'action publique - Etendue - Conséquence sur le jugement de l'action civile en degré d'appel

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

Zelfs wanneer de appelrechters hebben opgegeven waarom de bewijzen à charge, ondanks het verstrijken van de tijd, hun bewijswaarde hadden behouden, dienen zij, alvorens het misdrijf bewezen te verklaren, in te gaan op het verweer van de beklaagde dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de schuldigverklaring - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

Même lorsqu'ils ont indiqué en quoi les éléments de preuve à charge avaient conservé leur valeur probante malgré l'écoulement du temps, les juges d'appel sont tenus, avant de déclarer l'infraction établie, de rencontrer la défense du prévenu invoquant la déperdition des preuves à décharge.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Défense invoquant la déperdition des preuves à décharge - Obligation de réponse - Étendue

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Défense invoquant la déperdition des preuves à décharge - Obligation de réponse - Étendue

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la décision de culpabilité - Défense invoquant la déperdition des preuves à décharge - Obligation de réponse - Étendue

Een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, wat wil zeggen dat het zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennisnemen of waaraan het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit die door dat geschrift zijn vastgelegd of gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Door de wet beschermd geschrift - Begrip
- Art. 193 Strafwetboek

Un écrit protégé par la loi est celui pouvant faire preuve dans une certaine mesure, c'est-à-dire qui s'impose à la confiance publique, de sorte que l'autorité ou les particuliers qui en prennent connaissance ou auxquels il est présenté peuvent être convaincus de la réalité de l'acte ou du fait juridique constaté par cet écrit, ou sont en droit de lui accorder foi (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Écrit protégé par la loi - Notion
- Art. 193 Code pénal

Een, desgevallend elektronisch verstuurde, brief of schriftelijke mededeling kan valsheid in geschriften uitmaken wanneer de geadresseerde, in het sociaal leven en gelet op de omstandigheden waarin dat geschrift werd opgemaakt en gebruikt, redelijkerwijs geloof kan hechten aan de bewering die ze bevat, zonder de waarachtigheid of de oprechtheid hiervan te moeten onderzoeken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - E-mail die een onjuist rekeningnummer vermeldt waarop bedragen moeten worden gestort - Bestaansvoorwaarde voor valsheid in geschriften
- Art. 193 Strafwetboek

Une lettre ou une communication écrite, le cas échéant envoyée par la voie électronique, peut constituer un faux en écritures lorsque, dans la vie sociale et compte tenu des circonstances dans lesquelles cet écrit a été établi et utilisé, son destinataire peut raisonnablement accorder foi à l'affirmation qu'elle contient sans devoir en vérifier la réalité ou la sincérité (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Courriel indiquant un numéro de compte erroné sur lequel des sommes doivent être versées - Condition pour constituer un faux en écriture
- Art. 193 Code pénal

P.22.1642.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.3](#)

AC nr. ...

De kwalificatie van misbruik van vennootschapsgoederen kan niet in aanmerking worden genomen wanneer het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon de dader slechts een miniem, louter symbolisch of verwaarloosbaar voordeel oplevert; het bedrag van de geldopnemingen kan het betekenisvol karakter van de veroorzaakte schade aantonen en dit wordt beoordeeld als een relatieve waarde, dat wil zeggen door rekening te houden met de economische realiteit en de specifieke kenmerken van de rechtspersoon (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer, 2018, 904.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwaarde - Betekenisvol schadelijk gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

La qualification d'abus de biens sociaux ne peut être retenue lorsque l'usage des biens ou du crédit de l'être moral n'a procuré à son auteur qu'un avantage minime, purement symbolique ou sans importance; le montant des prélèvements peut établir le caractère significatif du préjudice occasionné et celui-ci s'apprécie en valeur relative, c'est-à-dire en ayant égard à la réalité économique et aux caractéristiques propres de la personne morale (1). (1) A. De Nauw et F. Kutty, Manuel de droit pénal spécial, Liège, Wolters Kluwer, 2018, p. 904.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Condition - Usage des biens ou du crédit de l'être moral significativement préjudiciable - Notion

- Art. 492bis Code pénal

Voor het misdrijf misbruik van vennootschapsgoederen vereist de wet dat zowel de rechtspersoon als zijn schuldeisers of vennoten materiële schade moeten hebben geleden om te vermijden dat het enkele belang van de rechtspersoon als een abstract criterium in aanmerking zou worden genomen, terwijl de gevolgen van het verweten gedrag concreet moeten worden beoordeeld (1). (1) Parl. St., Kamer, gew. zitt. 1995-1996, Doc 330/24, 20-22; J. SPREUTELS, F. ROGGEN, E. ROGER FRANCE en J.-P. COLLIN, Brussel, Droit pénal des affaires, Brussel, Larcier, 2021, 625-626; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer, 2018, 903-904.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwaarde - Materieel nadeel - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

Si, pour l'infraction d'abus de biens sociaux, la loi exige qu'un préjudice matériel ait été subi tant par l'être moral que par ses créanciers ou associés, c'est afin d'éviter que le seul intérêt de la personne morale ne soit pris en considération comme critère abstrait, alors que les effets du comportement reproché doivent s'apprécier de manière concrète (1). (1) Doc. parl., Ch., S.O. 1995-1996, Doc 330/24, pp. 20-22; J. Spreutels, F. Roggen, E. Roger France et J.-P. Collin, Bruxelles, Droit pénal des affaires, Bruxelles, Larcier, 2021, pp. 625-626; A. De Nauw et F. Kutty, Manuel de droit pénal spécial, Liège, Wolters Kluwer, 2018, pp. 903-904.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Condition - Préjudice matériel - Notion

- Art. 492bis Code pénal

P.22.1654.F

15 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.3](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een vereniging en een organisatie hetzelfde misdadig oogmerk hebben, kan niet worden afgeleid dat hun structuren samenvallen of dat hun bestanddelen met elkaar overeenstemmen; bijgevolg is het niet tegenstrijdig te beslissen dat dezelfde persoon in de ene een rol van leider heeft vervuld en in de andere een rol van deelnemer aan de besluitvorming (1). (1) Zie concl. OM.

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Bestanddelen - Zelfde misdadig oogmerk van de vereniging en van de criminele organisatie - Gevolg

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Hoedanigheid van leider van de vereniging - Verenigbaarheid met de rol van deelnemer aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie met hetzelfde misdadig oogmerk

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Deelname aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie - Verenigbaarheid met de rol van leider in de vereniging van misdadigers met hetzelfde misdadig oogmerk

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

De la circonstance qu'une association et une organisation ont le même objet criminel, il ne se déduit pas que leurs structures se confondent ni que leurs éléments constitutifs se recoupent ; il n'est dès lors pas contradictoire d'attribuer à la même personne, dans l'une, un rôle de direction, dans l'autre, un rôle de participation à la prise de décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Eléments constitutifs - Objet criminel identique à l'association et à l'organisation criminelle - Conséquence

- Art. 322, 323, 324bis et 324ter Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Qualité de dirigeant de l'association - Compatibilité avec le rôle de participation à la prise de décision dans le cadre de l'organisation criminelle ayant le même objet criminel

- Art. 322, 323, 324bis et 324ter Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Participation à la prise de décision dans le cadre de l'organisation criminelle - Compatibilité avec le rôle de dirigeant dans l'association de malfaiteurs ayant le même objet criminel

- Art. 322, 323, 324bis et 324ter Code pénal

De artikelen 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken en zijn inzonderheid niet van toepassing op de rechtspleging voor de strafuitvoeringsgerechten (1). (1) Zie R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, 2010, nr. 1483 i.f., p. 658, dat verwijst naar Cass. 17 oktober 1985, AR F.680.F, AC 1985-86, nr.104 (dat weliswaar betrekking heeft op de fiscale procedure van het aan de directeur van de belastingen gerichte bezwaar en niet op strafzaken) ; wat betreft de controle van de bevoegdheid door het strafgerecht, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge*, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 1300 e.v.. Tot staving van die oplossing wees het OM op het volgende: - een strafgerecht kan de zaak enkel bij een ander strafgerecht aanhangig maken wanneer dit is bepaald in de wet (zoals bijvoorbeeld in de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de regeling van de rechtspleging door de onderzoeksgerechten of nog in artikel 23, vierde lid, *Taalwet Gerechtzaken*); - indien de correctionele rechtbank aldus vaststelt dat ze kennisgenomen heeft van niet-correctionaliseerbare misdaden, kan ze de zaak niet verwijzen naar het hof van assisen (terwijl diezelfde correctionele rechtbank, wanneer ze vaststelt dat de bij haar aanhangig gemaakte feiten tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren, bevoegd blijft krachtens artikel 192 Wetboek van Strafvordering); - in strafzaken vereist de aanhangigmaking van de zaak bij het bevoegde gerecht na een beslissing van onbevoegdverklaring hetzij een nieuwe dagvaarding hetzij, in geval van strijdigheid tussen twee beslissingen inzake de bevoegdheid, een regeling van het rechtsgebied overeenkomstig de artikelen 525 tot 540 Wetboek van Strafvordering.(M.N.B.)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Gerecht dat zich onbevoegd verklaart - Artt. 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek (verplichting om de zaak naar de bevoegde rechter te verwijzen) - (Niet) van toepassing in strafzaken

- Artt. 660, 661 en 662 Gerechtelijk Wetboek
STRAFUITVOERING - Strafvuiteringsrechter of

Les articles 660 à 662 du Code judiciaire ne sont pas applicables en matière pénale et plus particulièrement à la procédure devant les juridictions de l'application des peines (1). (1) Voir R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, 2010, n° 1483 i.f., p. 658, qui renvoie à Cass. 17 octobre 1985, RG F.680.F, Pas. 1986, n° 104 (certes relatif à la procédure fiscale de réclamation devant le directeur des contributions et non à la matière répressive) ; quant au contrôle de la compétence par la juridiction pénale, voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges*, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 1300 et s. À l'appui de cette solution, le MP a relevé ce qui suit: - une juridiction répressive ne peut en saisir une autre que lorsque la loi le prévoit (telles les dispositions du C.I.cr. relatives au règlement de la procédure par les juridictions d'instruction ou encore l'article 23, al. 4, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire); - ainsi, si le tribunal correctionnel constate qu'il a été saisi de crimes non correctionnalisables, il ne peut renvoyer l'affaire devant la cour d'assises (alors que s'il constate que les faits portés devant lui ressortissent au tribunal de police, il reste compétent en application de l'art. 192 C.I.cr.); - en matière répressive, la saisine de la juridiction compétente après une décision d'incompétence nécessite soit une nouvelle citation, soit, en cas de contradiction entre deux décisions quant à la compétence, un règlement de juges selon la procédure réglée aux articles 525 à 540 C.I.cr. (M.N.B.)

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Juridiction se déclarant incompétente - Code judiciaire, articles 660 à 662 (obligation de renvoyer au juge compétent) - Applicabilité en matière pénale (non)

- Art. 660, 661 et 662 Code judiciaire
APPLICATION DES PEINES - Juge ou tribunal de l'application des peines se déclarant incompétent - Code judiciaire, articles 660 à 662

strafuitvoeringsrechtbank die zich onbevoegd verklaart - Artt. 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek (verplichting om de zaak naar de bevoegde rechter te verwijzen) - (Niet) van toepassing

(obligation de renvoyer au juge compétent) - Applicabilité (non)

- Artt. 660, 661 en 662 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 660, 661 et 662 Code judiciaire

P.22.1690.F

29 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer de burgerlijke partij meerderjarig is geworden vóór de betekening van het cassatieberoep van de beklaagde, is die betekening, gedaan aan de persoon die voorheen optrad als voogd ad hoc, onregelmatig (1). (1) Zie (in burgerlijke zaken en vóór het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft de verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan de meerderjarig geworden verweerders en niet meer aan hun vader, de wettelijk beheerder), Cass. 6 december 1912, Pas. 1913, I, p. 26-27, geciteerd in R.P.D.B., dl. IX, v° "Pourvoi en cassation en matière civile", Brussel, Bruylant, 1938, p. 620, nr. 265; (onder vigeur van het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft een voorlopig bewindvoerder van de goederen wiens lastgeving was opgehouden te bestaan vóór de betekening) Cass. 27 juni 2011, AR C.10.0012.F, AC. 2011, nr. 425 [p. 1646], met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas. Wat betreft de beteugeling van de onregelmatigheid van een betekening in strafzaken is artikel 831 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing (Cass. 2 juni 2020, AR P.19.0985.N, AC 2020, nr. 343, en de noot ondertekend A.W.). (M.N.B.)

Lorsque la partie civile est devenue majeure avant la signification du pourvoi formé par le prévenu, cette signification faite à la personne qui a agi précédemment en qualité de tuteur ad hoc est irrégulière (1). (1) Voir (au civil et avant le Code judiciaire, quant à l'obligation de signifier le pourvoi aux défendeurs devenus majeurs et non plus à leur père, administrateur légal) Cass. 6 décembre 1912, Pas. 1913, I, pp. 26-27, cité in R.P.D.B., t. IX, v° « Pourvoi en cassation en matière civile », Bruxelles, Bruylant, 1938, p. 620, n° 265 ; (sous l'empire du Code judiciaire, quant à un administrateur provisoire de biens dont le mandat avait cessé avant la signification) Cass. 27 juin 2011, RG C.10.0012.F, Pas. 2011, n° 425 [p. 1771], avec les concl. de M. LECLERCQ, procureur général. S'agissant de la sanction de l'irrégularité d'une signification en matière pénale, l'article 861 du Code judiciaire n'est pas applicable (Cass. 2 juin 2020, RG P.19.0985.N, Pas. 2020, n° 343, et note signée A.W.). (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Meerderjarig geworden verweerder - Gevolg

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

MINDER-VALIDEN - Cassatieberoep - Betekening - Meerderjarig geworden verweerder - Gevolg

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Signification - Défendeur devenu majeur - Conséquence

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

HANDICAPES - Pourvoi en cassation - Signification - Défendeur devenu majeur - Conséquence

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.22.1706.F

18 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.8](#)

AC nr. ...

Uit artikel 96 Wet Strafvuiging volgt dat tegen de beslissingen van de strafuivierungsrechtbank die de veroordeelde op grond van artikel 59 van die wet een andere dan de gevraagde strafuivierungsmodaliteit, zoals het elektronisch toezicht, toekennen en die de uitspraak over zijn vordering aanhouden en de heropening van het debat bevelen, geen cassatieberoep kan worden ingesteld.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafvuivierungsrechtbank - Uivierungsmodaliteit van de vrijheidsstraf - Toekenning, bij wijze van overgangsmaatregel, van een modaliteit met toepassing van artikel 59 Wet Strafvuiging - Beslissing (niet) vatbaar voor cassatieberoep

- Art. 59 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuivierungsmodaliteiten

STRAFUIVOERING - Strafvuivierungsrechtbank - Uivierungsmodaliteit van de vrijheidsstraf - Toekenning, bij wijze van overgangsmaatregel, van een modaliteit met toepassing van artikel 59 Wet Strafvuiging - Beslissing (niet) vatbaar voor cassatieberoep

- Art. 59 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuivierungsmodaliteiten

Il résulte de l'article 96 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées que les décisions du tribunal de l'application des peines qui, sur le fondement de l'article 59 de ladite loi, accordent au condamné une modalité d'exécution de la peine autre que celle sollicitée, telle une surveillance électronique, et qui, réservant à statuer sur sa demande, ordonnent la réouverture des débats, ne sont pas susceptibles de pourvoi en cassation.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine privative de liberté - Octroi à titre transitoire d'une modalité en application de l'article 59 de la loi du 17 mai 2006 - Décision susceptible de pourvoi (non)

- Art. 59 et 96 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine privative de liberté - Octroi à titre transitoire d'une modalité en application de l'article 59 de la loi du 17 mai 2006 - Décision susceptible de pourvoi (non)

- Art. 59 et 96 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.22.1731.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10](#)

AC nr. ...

Artikel 3, eerste lid, Probatiwet stelt de opschorting van de uitspraak van de veroordeling afhankelijk van de instemming van de beklaagde; deze – essentiële – instemming is in alle gevallen vereist en hieruit volgt dat de rechter die overweegt om de maatregel ambtshalve toe te kennen, zich niet kan ontslaan van de verplichting om te verifiëren of de betrokkene met die maatregel instemt.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Toekenningsvoorwaarde - Instemming van de beklaagde - Geen instemming - Gevolg

- Art. 3, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

L'article 3, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 sur la suspension, le sursis et la probation subordonne l'octroi de la suspension du prononcé de la condamnation à l'accord du prévenu; cet accord, substantiel, est requis dans tous les cas et il en résulte que le juge qui, d'office, envisage d'octroyer la mesure ne peut pas se dispenser de vérifier si son destinataire consent à se la voir appliquer.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Condition d'octroi - Consentement du prévenu - Absence - Conséquence

- Art.3, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De appelrechter is bij het berekenen van de verjaring niet gebonden door de in eerste aanleg uitgesproken straf; het is de straf die hijzelf, in laatste aanleg, voor het misdrijf passend acht die de aard en dus de toepasselijke verjaringstermijn bepaalt (1). (1) P. E. TROUSSE, Les principes généraux du droit pénal positif belge, Les Nouvelles, Droit pénal, I, vol. 1, Brussel, Larcier, 1959, 319.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafdading - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionnalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 1 Strafwetboek

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafdading - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionnalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 1 Strafwetboek

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafdading - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionnalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 1 Strafwetboek

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Om definitief te kunnen beoordelen of de strafdading is verjaard volgens de voor wanbedrijven of overtredingen toepasselijke termijnen, moet men zich plaatsen op de datum van het vonnis: de aard van het misdrijf wordt niet bepaald volgens de toepasselijke straf maar volgens de opgelegde straf.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Aard van het misdrijf - Verjaring van de strafdading - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling

- Art. 1 Strafwetboek

Le juge d'appel n'est pas lié, pour le calcul de la prescription, par la peine prononcée en premier ressort; c'est la peine que lui-même, en dernier ressort, estime ajustée à l'infraction, qui en détermine la nature et, partant, le délai de prescription applicable (1). (1) P. E. TROUSSE, Les principes généraux du droit pénal positif belge, Les Nouvelles, Droit pénal, t. I, vol. 1, Bruxelles, Larcier, 1956, p. 319.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Délais applicables en fonction de la nature de l'infraction - Délit ou contravention - Appel de la décision rendue sur l'action publique - Calcul de la prescription par les juges d'appel - Contraventionnalisering par le premier juge - Incidence sur la décision du juge d'appel

- Art. 1er Code pénal

- Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel de la décision rendue sur l'action publique - Calcul de la prescription par les juges d'appel - Contraventionnalisering par le premier juge - Incidence sur la décision du juge d'appel

- Art. 1er Code pénal

- Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Délais - Délais applicables en fonction de la nature de l'infraction - Délit ou contravention - Appel de la décision rendue sur l'action publique - Calcul de la prescription par les juges d'appel - Contraventionnalisering par le premier juge - Incidence sur la décision du juge d'appel

- Art. 1er Code pénal

- Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Pour apprécier en définitive la prescription de l'action publique selon les délais applicables aux délits ou aux contraventions, il y a lieu de se placer à la date du jugement: la nature de l'infraction se détermine non d'après la peine applicable mais d'après la peine appliquée.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Généralités - Nature de l'infraction - Prescription de l'action publique - Délais applicables en fonction de la nature de l'infraction - Délit ou contravention - Moment de la détermination

- Art. 1er Code pénal

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
STRAFVORDERING - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling
 - Art. 1 Strafwetboek
 - Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling
 - Art. 1 Strafwetboek
 - Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
ACTION PUBLIQUE - Prescription - Délais - Délais applicables en fonction de la nature de l'infraction - Délit ou contravention - Moment de la détermination
 - Art. 1er Code pénal
 - Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Délais applicables en fonction de la nature de l'infraction - Délit ou contravention - Moment de la détermination
 - Art. 1er Code pénal
 - Art. 21, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.22.1746.F

4 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18](#)

AC nr. ...

Aangezien geen enkele wettelijke bepaling de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht nader bepaalt, oordelen de onderzoeksgerechten in feite over de wenselijkheid om deze al dan niet toe te kennen (1). (1) Cass. 2 april 2014, AR P.14.0498.F, AC 2014, nr. 260, met concl. OM op datum in Pas.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 16, § 1, tweede lid, en 22, eerste, tweede, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aucune disposition légale ne précisant les conditions d'application de la détention sous surveillance électronique, les juridictions d'instruction apprécient en fait l'opportunité de l'octroyer ou non (1). (1) Cass. 2 avril 2014, RG P.14.0498.F, Pas. 2014, n° 260, avec concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Détention sous surveillance électronique - Octroi - Conditions d'application - Appréciation de la juridiction d'instruction

- Art. 16, § 1er, al. 2, et 22, al. 1er, 2, 6 et 7 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden; de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun argumentatie te volgen; dit geldt inzonderheid voor de onderzoeksgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie -

Le juge n'est tenu de répondre qu'aux moyens, c'est-à-dire à l'énonciation par une partie d'un fait, d'un acte ou d'un texte d'où, par un raisonnement juridique, cette partie prétend déduire le bien-fondé d'une demande, d'une défense ou d'une exception; le juge n'est pas tenu de suivre les parties dans le détail de leur argumentation; il en est singulièrement ainsi devant les juridictions d'instruction, tenues de décider dans un délai bref s'il y a lieu de maintenir la détention préventive (1). (1) Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0441.F, Pas. 2019, n° 273.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Obligation de répondre aux moyens - Notion - Etendue

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de

Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de verdachte die een zodanig gevaar voor de openbare veiligheid vormen dat de handhaving van de hechtenis strikt noodzakelijk is, kunnen eveneens van die aard zijn dat ze het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht doet op onaantastbare wijze uitspraak hierover, zonder dat het specifiek dient te motiveren in welk opzicht de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid, die de hechtenis strikt noodzakelijk maken, een belemmering vormen voor de uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 29 december 2015, AR P.15.1641.F, AC 2015, nr. 787.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering

De grief die enkel kritiek uitoefent op de beoordeling door de appelrechters van de bewijswaarde van het aangevoerde stuk, vormt geen miskennis van de bewijskracht van de akten.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskennis - Begrip

conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Maintien - Obligation de répondre aux moyens - Notion - Etendue

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Les éléments propres à la cause et à la personnalité du suspect, qui compromettent la sécurité publique en manière telle que le maintien de la détention est absolument nécessaire, peuvent aussi être de nature à exclure la surveillance électronique; la juridiction d'instruction statue de manière souveraine à cet égard, sans devoir spécifiquement motiver en quoi les circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité qui rendent le maintien en détention absolument nécessaire constituent un obstacle à l'exécution de celle-ci sous le régime de la surveillance électronique (1). (1) Cass. 29 décembre 2015, RG P.15.1641.F, Pas. 2015, n° 787.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Détention sous surveillance électronique - Refus - Motivation

Ne constitue pas une violation de la foi due aux actes le grief qui se borne à critiquer l'appréciation par les juges d'appel de la valeur probante de la pièce invoquée.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Violation - Notion

P.22.1781.F

18 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 22, § 1, tweede lid, WAM is enkel van toepassing op de houder en op de bestuurder van het aan de verzekeringsplicht onderworpen voertuig en niet op de eigenaar van dat voertuig.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Misdrijf van niet-verzekering - Voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt - Inverkeerstelling - Exceptie bepaald in artikel 22, § 1, tweede lid, WAM - Toepassingsgebied

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

L'article 22, § 1er, alinéa 2, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs n'est applicable qu'au détenteur et au conducteur du véhicule soumis à l'obligation d'assurance, et non au propriétaire dudit véhicule.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Infraction de défaut d'assurance - Véhicule dépourvu d'une assurance correspondant à sa classe - Mise en circulation - Exception prévue par l'article 22, § 1er, alinéa 2, de la loi du 21 novembre 1989 - Champ d'application

- Art. 22, § 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules

Het misdrijf dat bestaat in de inverkeerstelling van een voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt, is niet uitgesloten op grond dat de verkeringsovereenkomst nog steeds bestaat en dat de verzekeraar, krachtens artikel 16 WAM, de derde benadeelde geen enkele exceptie of verval zou kunnen tegenwerpen die uit die overeenkomst voortvloeien; aldus kan uit de omstandigheid dat de verzekeraar de benadeelde nog steeds moet vergoeden, op zich niet worden afgeleid, wat betreft de rechtsverhouding tussen de verzekeraar en de verzekerde of de verzekeringnemer, dat de burgerlijke aansprakelijkheid waartoe het gebruik van een motorvoertuig op een van de bij wet bepaalde plaatsen aanleiding kan geven, gedekt is door een verzekering die aan de bepalingen van die wet voldoet.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Misdrijf van niet-verzekering - Voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt - Verplichting van de verzekeraar om de derde benadeelde te vergoeden - Invloed

- Art. 16 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

L'infraction consistant en la mise en circulation d'un véhicule dépourvu d'une assurance correspondant à sa classe n'est pas exclue au motif que le contrat d'assurance existe toujours et que l'assureur, en vertu de l'article 16 de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, ne pourrait opposer au tiers lésé aucune exception ou déchéance dérivant dudit contrat; ainsi, de la seule circonstance que l'assureur reste tenu d'indemniser la personne lésée, il ne peut se déduire, en ce qui concerne le rapport juridique existant entre l'assureur et l'assuré ou le preneur d'assurance, que la responsabilité civile à laquelle peut donner lieu l'utilisation d'un véhicule automoteur dans l'un des endroits prévus par la loi, est couverte par une assurance répondant aux dispositions qu'elle prescrit.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Infraction de défaut d'assurance - Véhicule dépourvu d'une assurance correspondant à sa classe - Obligation de l'assureur d'indemniser le tiers lésé - Incidence

- Art. 16 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 22, § 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: "In haar conclusie oordeelde de eiseres dat 'haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht' thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan 'waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld'. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen". Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet behoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-"Dupont", de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: "onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen" en dat tegen deze beslissing "bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III".

Lorsqu'il apparaît que le mandat d'arrêt ordonne l'incarcération de l'inculpé dans une maison d'arrêt dont les conditions d'hébergement constituent, au préjudice de cet inculpé, un traitement inhumain ou dégradant, les juridictions d'instruction sont compétentes, lors de la première comparution, et à condition d'y être invitées sur la base d'éléments propres à la situation du détenu, pour ordonner la rectification du mandat d'arrêt en imposant que la détention préventive se poursuive dans un autre établissement (1). (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, 2021, p. 1099, qui se réfère à Bruxelles (mis. acc.), 17 avril 2012, J.T., 2012, p. 370, J.L.M.B., 2012, p. 1052. Le MP s'est quant à lui référé à Cass. 26 juillet 2022, RG P.22.0967.F, inédit, qui énonce: « Dans ses conclusions, la demanderesse a considéré que "son droit consacré par l'article 3 de la Convention" était actuellement violé. Mais pour étayer cette considération, elle s'est bornée à citer un article de presse "dénonçant des conditions de détention inacceptables et inhumaines à la prison de Mons qui connaît actuellement 170 % de surpopulation chez les femmes". N'étant pas fondée sur un fait de la cause, l'énonciation susdite est dénuée de la précision susceptible d'en faire un moyen. S'agissant d'une simple allégation, les juges d'appel n'étaient pas tenus d'y répondre. Dans cette mesure, le moyen ne peut être accueilli ». Le MP en a déduit que, dans la présente affaire, critiquant des considérations surabondantes -en ce qu'elles répondent à une simple allégation, à laquelle la chambre des mises en accusation n'était pas tenue de répondre-, le moyen est irrecevable. Il n'a dès lors pas posé la question de l'articulation de la demande de transfert avec la loi du 12 janvier 2005, dite « Dupont », de principes concernant l'administration pénitentiaire ainsi que le statut juridique des détenus, qui prévoit en son article 18 que « sans préjudice de dispositions légales contraires, le transfèrement des détenus est décidé par des fonctionnaires de l'administration pénitentiaire désignés à cet effet par le directeur général » et que cette décision « peut faire l'objet d'une réclamation comme prévu au titre VIII, chapitre III ». Enfin, faut-il déduire a contrario de la décision de la Cour qu'après la première comparution, les juridictions d'instruction ne sont

Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de in verdenking gestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

ONDERZOEKSGERECHTEN - Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de in verdenking gestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de in verdenking gestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Hechtenis van de in verdenking gestelde in een huis van arrest waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Eerste verschijning - Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de in verdenking gestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

plus compétentes pour ordonner le transfert de l'inculpé dans une autre maison d'arrêt ? (M.N.B.).

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt ordonnant l'incarcération de l'inculpé dans une maison d'arrêt dont les conditions d'hébergement constituent, à son préjudice, un traitement inhumain ou dégradant - Contrôle - Première comparution - Rectification - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Portée

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Mandat d'arrêt ordonnant l'incarcération de l'inculpé dans une maison d'arrêt dont les conditions d'hébergement constituent, à son préjudice, un traitement inhumain ou dégradant - Contrôle - Première comparution - Rectification - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Portée

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Incarcération de l'inculpé dans une maison d'arrêt dont les conditions d'hébergement constituent, à son préjudice, un traitement inhumain ou dégradant - Contrôle - Première comparution - Rectification - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Portée

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Première comparution - Mandat d'arrêt ordonnant l'incarcération de l'inculpé dans une maison d'arrêt dont les conditions d'hébergement constituent, à son préjudice, un traitement inhumain ou dégradant - Rectification - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Portée

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang neemt bij het verstrijken van de termijn voor verzet; wanneer de gewone termijn om verzet aan te tekenen tegen het arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert, een berisping uitspreekt ten aanzien van de minderjarige en zijn ouders burgerrechtelijk aansprakelijk verklaart, ten aanzien van de moeder van de minderjarige niet was verstreken op het tijdstip dat het cassatieberoep werd ingesteld, is het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders ten aanzien van die drie verweerders voorbarig (1). (1) Zie concl. OM.

JEUGDBESCHERMING - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

En application de l'article 424 du Code d'instruction criminelle, si la décision a été rendue par défaut et est susceptible d'opposition, le délai pour se pourvoir en cassation commence à courir à l'expiration du délai d'opposition; lorsque le délai ordinaire d'opposition contre l'arrêt de la chambre d'appel de la jeunesse refusant le dessaisissement et prononçant une réprimande à l'égard d'un mineur d'âge et déclarant ses parents civilement responsables, n'avait pas expiré à l'égard de la mère du mineur au moment où le pourvoi a été formé, le pourvoi formé par le ministre public dirigé contre le mineur et ses parents est prématuré à l'égard de ces trois défendeurs (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Arrêt de la chambre d'appel de la jeunesse refusant le dessaisissement et prononçant une réprimande - Arrêt rendu par défaut à l'égard de la mère déclarée civilement responsable - Pourvoi en cassation du ministère public dirigé contre le mineur d'âge et ses parents - Pourvoi formé avant l'écoulement du délai ordinaire d'opposition - Pourvoi prématuré

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Protection de la jeunesse - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Arrêt de la chambre d'appel de la jeunesse refusant le dessaisissement et prononçant une réprimande - Arrêt rendu par défaut à l'égard de la mère déclarée civilement responsable - Pourvoi du ministère public dirigé contre le mineur d'âge et ses parents - Pourvoi formé avant l'écoulement du délai ordinaire d'opposition - Pourvoi prématuré

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

Artikel 6.1 EVRM dat voor eenieder het recht waarborgt op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn door een rechterlijke instantie die beslist over de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning, is van toepassing op een procedure tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten instelling voor minderjarige delinquenten of wanneer zijn toestand substantieel wordt aangetast door de maatregelen die in het kader van de tegen hem ingestelde strafvordering zijn genomen als gevolg van het feit dat de jeugdrechtspraak uitspraak heeft moeten doen over een verzoek tot uithandengeving (1). (1) Zie concl. OM.

JEUGDBESCHERMING - Jeugdrechtsbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingssfeer - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Het tijdvak dat uit het oogpunt van de door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde redelijke termijn in aanmerking moet worden genomen, gaat in op het tijdstip waarop de strafvervolgning tegen de minderjarige die ervan wordt verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, wordt ingeleid in de zin van dat artikel (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - In aanmerking te nemen tijdvak

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui garantit à toute personne le droit à ce que sa cause soit entendue dans un délai raisonnable par un tribunal qui décidera du bien-fondé de toute accusation en matière pénale dirigée contre elle, est applicable à une procédure de placement d'un mineur dans une institution en régime fermé pour mineurs délinquants ou lorsque sa situation est substantiellement affectée par les mesures prises dans le cadre de l'action publique engagée à sa charge en raison du fait que la juridiction de la jeunesse est appelée à statuer sur une demande de dessaisissement (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Juridictions de la jeunesse - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Procédure de dessaisissement - Droit d'être jugé dans un délai raisonnable - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Champ d'application - Protection de la jeunesse - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Procédure de dessaisissement - Droit d'être jugé dans un délai raisonnable

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

La période à considérer sous l'angle du délai raisonnable garanti par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales s'écoule depuis le moment où le mineur soupçonné d'avoir commis un fait qualifié infraction se trouve accusé au sens de cet article (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'être jugé dans un délai raisonnable - Point de départ du délai - Protection de la jeunesse - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Période à prendre en considération

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

JEUGDBESCHERMING - Jeugdrechtbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - In aanmerking te nemen tijdvak

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Juridictions de la jeunesse - Mineur poursuivi pour un fait qualifié infraction - Procédure de dessaisissement - Droit d'être jugé dans un délai raisonnable - Point de départ du délai - Période à prendre en considération

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

P.23.0056.F

7 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.11](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de strafvordering, wegens een schending van dat wetboek, enkel kan worden ingesteld door burgerlijkepartijstelling (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

MILIEURECHT - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

MILIEURECHT - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

STRAFVORDERING - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

STRAFVORDERING - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte.

Il ne suit pas des articles D160 et D162 du Code wallon de l'environnement que l'action publique ne peut être engagée, du chef d'une infraction à ce code, par la voie de la constitution de partie civile (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. « dit en substance » (conf. quant aux moyens publiés) du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Code wallon de l'Environnement - Infraction - Action publique - Engagement par constitution de partie civile

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Code wallon de l'Environnement - Infraction - Action publique - Engagement par constitution de partie civile

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

ACTION PUBLIQUE - Code wallon de l'Environnement - Infraction - Action publique - Engagement par constitution de partie civile

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

ACTION PUBLIQUE - Code wallon de l'Environnement - Infraction - Action publique - Engagement par constitution de partie civile

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

(vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte.

(vertaling)

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de ontvankelijkheid van de strafvordering, ingesteld wegens een schending van dat wetboek, afhankelijk zou zijn aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal waarin een schending van dat wetboek wordt vastgesteld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

MILIEURECHT - Wallonië - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

MILIEURECHT - Wallonië - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

STRAFVORDERING - Waals Milieuwetboek - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

STRAFVORDERING - Waals Milieuwetboek - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

Il ne suit pas des articles D160 et D162 du Code wallon de l'environnement que la recevabilité de l'action publique, du chef d'une infraction à ce code, serait subordonnée à l'envoi au procureur du Roi d'un procès-verbal constatant une infraction audit code (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » (conf. quant aux moyens publiés) du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Action publique - Recevabilité - Subordination à l'envoi au procureur du Roi d'un procès-verbal (non)

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Action publique - Recevabilité - Subordination à l'envoi au procureur du Roi d'un procès-verbal (non)

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

ACTION PUBLIQUE - Code wallon de l'Environnement - Action publique - Recevabilité - Subordination à l'envoi au procureur du Roi d'un procès-verbal (non)

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

ACTION PUBLIQUE - Code wallon de l'Environnement - Action publique - Recevabilité - Subordination à l'envoi au procureur du Roi d'un procès-verbal (non)

- Art. D160 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

- Art. D162 Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décréte.

De grief die de bestreden beslissing verwijt naar een onbestaande akte te verwijzen, houdt geen verband met de miskenning van de bewijskracht van de akten (1). (1) Immers, "een grief van miskenning van de bewijskracht van een akte bestaat erin een stuk aan te wijzen waarnaar de bestreden beslissing uitdrukkelijk verwijst en deze te verwijten dat ze ofwel aan dat stuk een bewering toeschrijft die niet erin voorkomt, ofwel verklaart dat het stuk een vermelding niet bevat die wel erin voorkomt, met andere woorden dat het van dat stuk een uitlegging geeft die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan" (Cass. 23 september 2015, AR P.15.0576.F, AC 2015, nr. 548).

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - (Geen) onbestaande akte

- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - (Geen) onbestaande akte

- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

Le grief fait à la décision attaquée de se référer à une acte inexistant est étranger à la violation de la foi due aux actes (1). (1) En effet, « un grief de violation de la foi due à un acte consiste à désigner une pièce à laquelle la décision attaquée se réfère expressément et à reprocher à celle-ci, soit d'attribuer à cette pièce une affirmation qu'elle ne comporte pas, soit de déclarer qu'elle ne contient pas une mention qui y figure, en d'autres termes de donner de cette pièce une interprétation inconciliable avec ses termes » (Cass. 23 septembre 2015, RG P.15.0576.F, Pas. 2015, n° 548).

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Acte inexistant (non)

- Art. 8.17 Code civil - Livre 8: La preuve
- Art. 8.18 Code civil - Livre 8: La preuve

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Acte inexistant (non)

- Art. 8.17 Code civil - Livre 8: La preuve
- Art. 8.18 Code civil - Livre 8: La preuve

Een schending van een verordenende bepaling of een nalatigheid die op zich al strafbaar is door de verwezenlijking van het niet-gerechtvaardigde materiële feit, kan doelbewust en opzettelijk zijn gepleegd (1); het is bijgevolg niet tegenstrijdig te oordelen dat het moreel bestanddeel van de zowel aan de natuurlijke personen als aan de rechtspersoon ten laste gelegde misdrijven bestaan in een nalatigheid, zodat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid enkel door overmacht of door een onoverkomelijke dwaling kan worden afgewend, en vervolgens het voordeel van de verschoningsgrond van het oude artikel 5, tweede lid, Strafwetboek te weigeren, op grond dat de beklaagden, de natuurlijke personen, wetens en willen hebben gehandeld (2). (1) Zie, wat betreft het begrip "fout", F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2de uitg., Larcier 2020, nrs. 1106 e.v. (2) Tot de inwerkingtreding, op 30 juli 2018, van de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft, bepaalde artikel 5, tweede lid, van dit wetboek wat volgt: "Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld".

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Schending van

Une infraction réglementaire ou de négligence punissable par la seule réalisation du fait matériel non justifié peut avoir été commise de manière délibérée et volontaire (1) ; partant, il n'est pas contradictoire de considérer que l'élément moral des infractions imputées tant à des personnes physiques qu'à une personne morale est constitué d'une négligence de sorte que seules la force majeure ou l'erreur invincible sont de nature à écarter sa responsabilité pénale, puis d'écarter le bénéfice de la cause d'excuse de l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal au motif que les prévenus personnes physiques ont agi sciemment et volontairement (2). (1) Voir, quant à la notion de faute, F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2ème éd., Larcier 2020, nos 1106 e.s. (2) Jusqu'à l'entrée en vigueur, le 30 juillet 2018, de la loi du 11 juillet 2018 modifiant le Code pénal et le titre préliminaire du Code de procédure pénale en ce qui concerne la responsabilité pénale des personnes morales l'article 5, alinéa 2, de ce code disposait : « Lorsque la responsabilité de la personne morale est engagée exclusivement en raison de l'intervention d'une personne physique identifiée, seule la personne qui a commis la faute la plus grave peut être condamnée. Si la personne physique identifiée a commis la faute sciemment et volontairement, elle peut être condamnée en même temps que la personne morale responsable ».

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unite d'intention - Généralités - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence

een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Généralités - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Infraction réglementaire - Élément moral - Constatation d'un dol - Contradiction (non) - Incidence quant à la cause d'excuse prévue à l'ancien article 5, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 5 Code pénal

P.23.0058.F

15 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

ADVOCAAT - Bijstand van de advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van een advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijde

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke

Il ressort de l'arrêt du 11 décembre 2014 de la Cour de justice de l'Union européenne (C-249/13) que le droit d'être entendu dans toute procédure, tel qu'il s'applique dans le cadre de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier et, notamment, de l'article 6 de celle-ci, doit être interprété en ce sens qu'il n'impose pas aux États membres de prendre en charge l'assistance d'un avocat dans le cadre de l'aide juridique gratuite, ce qui implique que la présence de l'avocat lors de l'audition n'est pas obligatoire (1). (1) C.J.U.E., 11 décembre 2014, R.D.P.C., 2015, p. 822.

AVOCAT - Assistance de l'avocat - Etrangers - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Droit à l'assistance d'un avocat - Directive Retour - Article 6 - Droit d'être entendu dans toute procédure - Portée

- Art. 6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et

normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

ADVOCAAT - Bijstand van een advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Fundamentele rechten - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Droit à l'assistance d'un avocat - Directive Retour - Article 6 - Droit d'être entendu dans toute procédure - Portée

- Art. 6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Etrangers - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Droit à l'assistance d'un avocat - Directive Retour - Article 6 - Droit d'être entendu dans toute procédure - Portée

- Art. 6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

L'article 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne n'impose pas d'obligations aux États membres mais uniquement aux institutions, aux organes et aux organismes de l'Union ; cette disposition ne peut, dès lors, fonder le droit de l'étranger d'être entendu, en présence de son conseil, par l'autorité administrative d'un État membre avant la décision de maintien pendant le temps strictement nécessaire à l'exécution de l'ordre de quitter le territoire (1). (1) Cass. 16 mars 2016, RG P.16.0281.F, Pas. 2016, n° 185.

AVOCAT - Assistance d'un avocat - Etrangers - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Assistance d'un avocat - Article 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Application

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Droits fondamentaux - Etrangers - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Assistance d'un avocat - Article 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Application

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ETRANGERS - Mesure de rétention - Audition préalable de l'étranger - Assistance d'un avocat - Article 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Application

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Het in artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde dossier is het administratief dossier betreffende de door de administratie jegens de vreemdeling genomen vrijheidsberovende maatregel, de enige maatregel waarop het onderzoeksgerecht toezicht kan houden, en de procedure voor dat gerecht heeft bijgevolg, in beginsel, geen betrekking op het gerechtelijk dossier dat tegen de aanvrager wegens onwettig verblijf werd geopend; dit is enkel en alleen dan niet het geval wanneer het onderzoek van de stukken van dat dossier nuttig zou zijn om de onderzoeksgerechten in staat te stellen over de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregel uitspraak te doen.

Le dossier visé par l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est le dossier administratif se rapportant à la mesure privative de liberté prise par l'administration à l'encontre de l'étranger, seule mesure que la juridiction d'instruction est apte à contrôler, et la procédure devant cette juridiction ne concerne dès lors pas, en principe, le dossier judiciaire ouvert à charge du demandeur du chef de séjour illégal ; il n'en irait autrement que dans la mesure où l'examen de pièces de ce dossier serait utile en vue de permettre aux juridictions d'instruction de statuer sur la légalité de la mesure privative de liberté.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toegang tot het dossier - Omvang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toegang tot het dossier - Omvang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Accès au dossier - Etendue

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Accès au dossier - Etendue

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De artikelen 13 en 15 Terugkeerrichtlijn hebben enerzijds betrekking op de procedure en de waarborgen betreffende het beroep, met name bij de rechterlijke macht, tegen de beslissingen tot terugkeer en, desgevallend, inreisverbod en verwijdering en, anderzijds, op de rechterlijke en periodieke toetsing van de met het oog op de uitvoering van deze beslissingen genomen vasthoudingsmaatregelen: die bepalingen regelen bijgevolg de modaliteiten van de procedure voorafgaand aan de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling niet.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Les articles 13 et 15 de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier sont relatifs, d'une part, à la procédure et aux garanties entourant le recours, notamment au pouvoir judiciaire, contre les décisions de retour et, le cas échéant, d'interdiction d'entrée et d'éloignement et, d'autre part, au contrôle juridictionnel et périodique des mesures de rétention prises en vue de l'exécution de ces décisions: partant, ces dispositions ne règlent pas les modalités qui doivent entourer la procédure préalable à la décision de placer l'étranger en rétention.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Etrangers - Mesure de rétention - Directive Retour - Articles 13 et 15 - Portée - Droit d'être entendu dans toute procédure - Portée - Application à la procédure préalable à la décision de placer l'étranger en rétention (non)

- Art. 13 et 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Directive Retour - Articles 13 et 15 - Portée - Droit d'être entendu dans toute procédure - Portée - Application à la procédure préalable à la décision de placer l'étranger en rétention (non)

- Art. 13 et 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

In geval van cassatie met verwijzing die wordt beperkt tot de gehele straf of tot een van de in de bestreden beslissing uitgesproken straffen, begint de verjaring van de strafvordering dus opnieuw te lopen vanaf het arrest van het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsing - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 1 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de strafvordering omschrijft als de rechtsvordering tot toepassing van de straffen, volgt dat zowel de uitspraak van de straf als de schuldigverklaring moeten plaatsvinden vóór de verjaring is ingetreden (1). (1) Zie concl. OM.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Toepassingsgebied - Toepassing op de uitspraak van de straf

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Algemeen - Toepassingsgebied - Toepassing op de uitspraak van de straf

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAF - Allerlei - Uitspraak van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitspraak

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En cas de cassation avec renvoi, limitée à l'ensemble de la peine ou à l'une des peines prononcées par la décision attaquée, la prescription de l'action publique recommence à courir à compter de l'arrêt de la Cour (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - Divers - Prescription de l'action publique - Suspension de la prescription durant l'instance de cassation - Moment de la fin de la suspension

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Suspension - Suspension de la prescription durant l'instance de cassation - Moment de la fin de la suspension

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Suspension de la prescription durant l'instance de cassation - Moment de la fin de la suspension

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Il se déduit de l'article 1er du titre préliminaire du Code de procédure pénale, qui définit l'action publique comme étant l'action pour l'application des peines, que tant la prononciation de la peine que la déclaration de culpabilité doivent intervenir avant que la prescription ne soit acquise (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Généralités - Champ d'application - Application à la prononciation de la peine

- Art. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Généralités - Champ d'application - Application à la prononciation de la peine

- Art. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PEINE - Divers - Prononciation de la peine - Prescription de l'action publique - Prononcé

- Art. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Overeenkomstig artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering maakt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; krachtens die bepaling wordt de grond van de zaak aanhangig bij het appelgerecht, met als enige voorbehoud de relatieve werking van het verzet; artikel 204 Wetboek van Strafvordering betreft een bijzondere bepaling die de devolutive werking van het hoger beroep bepaalt en dus niet van toepassing is wanneer het hoger beroep gericht is tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

In geval van hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, is de appellant niet verplicht de grieven te vermelden die hij tegen de beroepen beslissing opwerpt en heeft de omstandigheid dat hij niettemin één of meerdere vakjes heeft aangekruist op het grievenformulier geen invloed op de aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

Conformément à l'article 187, § 9, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, l'appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue saisit le juge d'appel du fond de l'affaire même si aucun appel n'a été formé contre le jugement rendu par défaut ; en vertu de cette disposition, la juridiction d'appel est saisie du fond de la cause, sous la seule réserve de l'effet relatif de l'opposition et s'agissant d'une disposition spécifique déterminant l'effet dévolutif de l'appel, il s'ensuit que l'article 204 du Code d'instruction criminelle n'est pas applicable lorsque l'appel est dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Etendue de la saisine des juges d'appel - Conséquence

- Art. 187, § 9 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Etendue de la saisine des juges d'appel - Conséquence

- Art. 187, § 9 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

En cas d'appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue, l'appellant n'est pas tenu d'indiquer les griefs qu'il élève contre la décision entreprise et la circonstance qu'il a néanmoins coché une ou plusieurs cases sur le formulaire de griefs est sans incidence sur la saisine de la juridiction d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Obligation d'indiquer les griefs (non) - Griefs cochés dans le formulaire - Incidence

- Art. 187, § 9 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Obligation d'indiquer les griefs (non) - Griefs cochés dans le formulaire - Incidence

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9 Code d'Instruction criminelle
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.23.0083.F

7 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.2](#)

AC nr. ...

Het is de hoofdstraf, en niet de bijkomende straf of de veiligheidsmaatregel, die in aanmerking moet worden genomen om te bepalen of het gerecht in hoger beroep de toestand van de beklaagde heeft verzwaaard in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenstemmigheid - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - In aanmerking te nemen criterium

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

STRAF - Zwaarste straf - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenstemmigheid - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - In aanmerking te nemen criterium

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

C'est la peine principale, et non la peine accessoire ou la mesure de sûreté, qui doit être prise en considération pour déterminer si la juridiction d'appel a aggravé la situation du prévenu au sens de l'article 211bis du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Exigence de l'unanimité - Aggravation de la situation du prévenu - Critère à prendre en considération

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

PEINE - Peine la plus forte - Procédure en degré d'appel - Exigence de l'unanimité - Aggravation de la situation du prévenu - Critère à prendre en considération

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

P.23.0086.F

25 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11](#)

AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering -

4/05/2026

Lorsque l'existence de la décision de la chambre des mises en accusation qui maintient la détention préventive est constante et que cette décision ne doit pas être rendue à l'unanimité des voix, l'absence de signature d'un membre de la cour d'appel ne peut entraîner la nullité de l'arrêt (1). (1) Voir Cass. 13 septembre 1994, RG P.92.6877.N, Pas. 1994, n° 374 (règlement de la procédure) ; Cass. 17 août 1992, RG 6883, Pas. 1992, n° 581 ; Cass. 4 octobre 1976, Pas. 1977, I, p. 140 (jugement rendu par le tribunal correctionnel en degré d'appel) ; voir M. FRANCHIMONT, A. JACOBS et A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Bruxelles, 4ème éd., Bruxelles, 2012, p. 813, n° 37. En revanche, « lorsqu'un jugement, rendu par une chambre collégiale du tribunal de première instance, n'est signé que par le président et le greffier, sans que l'impossibilité dans laquelle deux des juges se seraient trouvés de signer ce jugement soit justifiée conformément à l'article 785 du Code judiciaire, l'absence de signature de ces deux juges entraîne la nullité de ce jugement » (Cass. 5 février 2010, RG C.09.0377.F, Pas. 2010, n° 85, et concl. de M. DE KOSTER, alors avocat général délégué ; voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. II, p. 1524 et note 1217).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Détention préventive - Chambre des mises en accusation - Maintien - Décision collégiale ne requérant pas l'unanimité - Absence de la signature d'un des juges - Incidence sur la validité de la décision (non)

- Art. 195bis et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 782, al. 1er, et 785 Code judiciaire

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Décision collégiale ne requérant pas l'unanimité - Absence de la signature d'un des juges - Incidence sur la validité de la décision (non)

- Art. 195bis et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 782, al. 1er, et 785 Code judiciaire
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -

P. 278/486

Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek

Détention préventive - Maintien - Chambre des mises en accusation - Décision collégiale ne requérant pas l'unanimité - Absence de la signature d'un des juges - Incidence sur la validité de la décision (non)

- Art. 195bis et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 782, al. 1er, et 785 Code judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Maintien - Chambre des mises en accusation - Décision collégiale ne requérant pas l'unanimité - Absence de la signature d'un des juges - Incidence sur la validité de la décision (non)

- Art. 195bis et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 782, al. 1er, et 785 Code judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Décision collégiale ne requérant pas l'unanimité - Absence de la signature d'un des juges - Incidence sur la validité de la décision (non)

- Art. 195bis et 211 Code d'Instruction criminelle
- Art. 782, al. 1er, et 785 Code judiciaire

P.23.0099.F

3 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.6](#)

AC nr. ...

Het misdrijf 'oplichting' vereist met name de wil om zich de overhandigde zaak toe te eigenen; dit bedrieglijk opzet vereist niet dat de dader een onrechtmatig voordeel voor zichzelf heeft willen verkrijgen; het nastreven van een onrechtmatig voordeel voor een ander is ook strafbaar (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47, § 10; Cass. 26 juni 1973, AC 1973, 1053; Cass. 23 januari 1956, AC 1956, 406; H. D. BOSLY en D. DILLENBOURG, "L'escroquerie", in Les infractions – vol. 1: les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, Brussel, 2016, o.l.v. H. D. BOSLY en C. DE VALKENEER, 313; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1189.

OPLICHTING - Bestanddelen - Moreel bestanddeel (bijzonder opzet) - Nastreven van een onrechtmatig voordeel voor zichzelf of voor een ander

L'escroquerie est un délit qui suppose, notamment, la volonté de s'approprier la chose remise; cette intention frauduleuse ne requiert pas que l'auteur ait voulu réaliser un profit personnel; la poursuite d'un avantage illicite destiné à autrui tombe également sous le coup de l'incrimination (1). (1) Voir Cass. 21 janvier 2014, RG P.12.1840.N, Pas. 2014, n° 47, § 10 ; Cass. 26 juin 1973, Pas. 1973, p. 1004 ; Cass. 23 janvier 1956, Pas. 1956, I, p. 520 ; H. D. BOSLY et D. DILLENBOURG, « L'escroquerie », in Les infractions – vol. 1 : les infractions contre les biens, 2ème éd., Larcier, Bruxelles, 2016, s.l.d. H. D. Bosly et C. De Valkeneer, P. 313 ; A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, n°1189.

ESCROQUERIE - Éléments constitutifs - Element moral (dol special) - Poursuite d'un avantage illicite pour soi ou pour autrui

P.23.0148.F

21 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 427, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het is gericht en moet het exploit van betekening binnen de in artikel 429 bepaalde termijnen worden neergelegd op de griffie van het Hof van Cassatie; om aan het vereiste te voldoen voorzien dat bij het eerste lid van die bepaling is voorgeschreven, is niet vereist dat het origineel van het exploit van betekening wordt neergelegd, een leesbaar afschrift van dat exploit is voldoende, mits dit afschrift er authentiek uitziet (1). (1) Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 669.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van het exploit van betekening - Vorm - In afschrift neergelegde stukken - Geldigheid

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 427, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle, la partie qui se pourvoit en cassation doit faire signifier son pourvoi à la partie contre laquelle il est dirigé et l'exploit de signification du pourvoi doit être déposé au greffe de la Cour dans les délais fixés par l'article 429 dudit Code; pour rencontrer l'exigence visée à l'alinéa 1er de cette disposition, il n'est pas requis que l'original de l'exploit de signification soit déposé, une copie lisible de cet acte étant suffisante, pourvu qu'il ait l'apparence de l'authenticité (1). (1) Cass. 28 octobre 2020, RG P.20.0272.F, Pas. 2020, n° 669.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Signification du pourvoi - Dépôt de l'exploit de signification - Forme - Pièces déposées en copie - Validité

- Art. 427, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

De bestuurder die naar links afslaat is slechts bevrijd van de verplichting om voorrang te verlenen aan de tegenligger op de rijbaan die hij gaat verlaten, indien de komst van de weggebruiker die voorrang heeft onvoorzienbaar was of indien de voorrangsschuldige bestuurder zich op een andere manier in een situatie van overmacht bevond (1). (1) Zie Cass. 22 september 2020, AR P.20.0583.N, AC 2020, nr. 566.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 19 - Artikel 19.3.3° - Verplichting voor een bestuurder om voorrang te verlenen aan de tegenliggers op de rijbaan die hij gaat verlaten - Voorwaarde om van die verplichting bevrijd te worden

- Art. 19, § 3, 3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Le conducteur qui tourne à gauche n'est libéré de son obligation de céder le passage au conducteur venant en sens inverse sur la chaussée qu'il s'apprête à quitter, que si la survenance de l'usager prioritaire était imprévisible ou si le débiteur de priorité se trouvait d'une autre manière dans un cas de force majeure (1). (1) Voir Cass. 22 septembre 2020, RG P.20.0583.N, Pas. 2020, n° 566.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 19 - Article 19, § 3, 3° - Obligation pour un conducteur de céder le passage aux conducteurs venant en sens inverse de la chaussée qu'il s'apprête à quitter - Condition pour être libéré de cette obligation

- Art. 19, § 3, 3° A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt de uitoefening van twee verschillende rechterlijke ambten in dezelfde zaak (1); de magistraat die aanwezig is op de zetel van het hof van assisen en verslag uitbrengt voor de raadkamer, verricht taken die door een rechter in de rechtbank van eerste aanleg worden vervuld, zodat hij niet twee verschillende rechterlijke ambten uitoefent in de zin van die bepaling. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 22-23.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

L'article 292 du Code judiciaire prohibe l'exercice de deux fonctions judiciaires différentes dans la même cause (1) ; le magistrat dont la présence au siège de la cour d'assises comme le rapport donné à la chambre du conseil sont le fait d'un juge au tribunal de première instance ne cumule pas deux fonctions judiciaires différentes, au sens de cette disposition. (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, pp. 22-23.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 292 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 292 Code judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 292 Code judiciaire

De rechter in de rechtbank van eerste aanleg die verslag heeft uitgebracht voor de raadkamer die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, ter vervanging van de verhinderde onderzoeksrechter, heeft in de zaak zodoende niet het ambt van onderzoeksrechter uitgeoefend in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek, dat hem zou verbieden om in dezelfde zaak vervolgens als assessor in het hof van assisen zitting te houden (1). (Impliciete oplossing) (1) Uit artikel 127 Gerechtelijk Wetboek volgt dat "de magistraten die als onderzoeksrechter of openbaar ministerie zijn opgetreden (...), op straffe van nietigheid noch de assisen mogen voorzitten noch als assessor mogen optreden" (zie F. KUTY, *L'impartialité du juge en procédure pénale*, Brussel, Larcier, 2005, 416-418). Die bepaling wordt niet vermeld in het bestreden arrest, maar het OM heeft voorgesteld om een ambtshalve middel met de schending ervan aan te voeren. Volgens het OM moet de onderzoeksrechter ingaan op de inhoud van het dossier wanneer hij verslag uitbrengt op grond van artikel 21, § 1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, al was het ter vervanging van een verhinderde confrater. Hieruit heeft het OM afgeleid dat die tussenkomst geen bijkomstig karakter heeft, waardoor ze niet zou kunnen worden beschouwd als een handeling waarmee die magistraat in de zaak het ambt van onderzoeksrechter heeft vervuld in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek. (zie Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, AC 2021, nr. 684: "het bijkomstig karakter van de enige tussenkomst van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomst waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees om een beslissing te herroepen"). (M.N.B.)

Le juge au tribunal de première instance qui a fait un rapport devant la chambre du conseil chargé du contrôle de la détention préventive en remplacement du juge d'instruction empêché n'a pas ainsi rempli dans l'affaire les fonctions de juge d'instruction, au sens de l'article 127 du Code judiciaire, qui lui interdiraient d'être ensuite assesseur de la cour d'assises dans la même cause (1). (Solution implicite). (1) Il suit de l'article 127 C. jud. qu'« à peine de nullité, les magistrats qui ont rempli dans l'affaire les fonctions de juge d'instruction (...) ne peuvent ni présider les assises, ni être assesseur (...) » (voir F. KUTY, *L'impartialité du juge en procédure pénale*, Bruxelles, Larcier, 2005, pp. 416-418). Cette disposition n'est pas mentionnée dans l'arrêt attaqué, mais le MP a suggéré de prendre d'office un moyen de sa violation. Il a fait valoir que le juge d'instruction, lorsqu'il fait rapport sur pied de l'article 21, § 1er, al. 2, de la loi relative à la détention préventive, fût-ce en remplacement d'un collègue empêché, est tenu d'aborder le contenu du dossier. Il en a déduit que cette intervention n'a pas un caractère adventice qui empêcherait de la considérer comme un acte par lequel ce magistrat a rempli dans l'affaire la fonction de juge d'instruction au sens de l'article 127 C. jud. (voir Cass. 27 octobre 2021, RG P.21.0854.F, Pas. 2021, n° 684 : « le caractère adventice de l'unique intervention d'un juge d'instruction qui, remplaçant son collègue titulaire du dossier, a accédé à la demande d'un notaire de retenir en son étude le solde non saisi du produit d'une vente ne permet pas de la considérer comme un acte par lequel ce magistrat aurait précédemment connu de la cause au sens de l'article 292 du Code judiciaire; il ne s'agit pas non plus d'une intervention dont la substance soit telle qu'elle puisse révéler dans le chef de son auteur une opinion ou l'amorce d'un parti pris pouvant altérer son indépendance par la crainte de se déjuger »). (M.N.B.)

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomen in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 127 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 127 Code judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juge du tribunal de première instance - Interventions comme remplaçant du juge d'instruction devant la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive puis comme assesseur de la cour d'assises dans la même cause - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 127 Code judiciaire

Het in artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, bepaalde verbod voor de rechter om kennis te nemen van een zaak waarvan hij eerder heeft kennisgenomen in de uitoefening van een ander rechterlijk ambt, mag voor het eerst in cassatie worden aangevoerd (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 (impliciete oplossing), met andersluidende concl. OM; Cass. 10 april 2003, AR C.02.0220.F, AC 2003, nr. 243; Cass. 10 maart 1997, AC 1997, 333; Cass. 29 november 1996, AR C.96.0148.N, AC 1996, nr. 469. In tegenstelling tot het middel dat de schending aanvoert van de beginselen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter, gewaarborgd door de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR (Cass. 29 juni 2011, AR P.11.0473.F, AC 2011, nr. 433, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 9 februari 1990, AR 6510, AC 1989-90, nr. 357). Het Hof heeft eerder nochtans gesteld dat "de beschuldigde, die van het dossier inzage genomen heeft of kan nemen, hierdoor kan nagaan of de magistraten die zitting houden in het hof van assisen, in de zaak al dan niet als onderzoeksrechter of OM zijn opgetreden in strijd met artikel 127 Gerechtelijk Wetboek" (Cass. 4 september 1996, AR P.96.0536.F, AC 1996, nr. 290). (M.N.B.)

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

L'interdiction dans le chef du juge de connaître d'une cause dont il a précédemment connu dans l'exercice d'une autre fonction judiciaire, prévue à l'article 292, alinéa 2, du Code judiciaire peut être invoquée pour la première fois en cassation (1). (Solution implicite). (1) Cass. 27 octobre 2021, RG P.21.0854.F, précité (solution implicite), avec concl. contraires du MP ; Cass. 10 avril 2003, RG C.02.0220.F, Pas. 2003, n° 243 ; Cass. 10 mars 1997, Pas. p. 339 ; Cass. 29 novembre 1996, RG C.96.0148.N, Pas. 1996, n° 469. Contrairement au moyen pris de la violation des principes d'indépendance et d'impartialité du juge, garantis par les articles 6.1 de la Convention et 14.1 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques (Cass. 29 juin 2011, RG P.11.0473.F, Pas. 2011, n° 433, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 9 février 1990, RG 6510, Pas. 1990, n° 357). La Cour a pourtant précédemment relevé que « l'accusé, qui a ou peut avoir connaissance du dossier, se trouve dès lors en mesure de vérifier si les magistrats siégeant à la cour d'assises ont, ou non, rempli dans l'affaire les fonctions de juge d'instruction ou de ministère public, au mépris de l'article 127 du Code judiciaire » Cass. 4 septembre 1996, RG P.96.0536.F, Pas. 1996, n° 290). (M.N.B.)

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Cumul de fonctions prohibé par l'article 292 du Code judiciaire (non)

- Art. 292 Code judiciaire

P.23.0169.F

15 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.7](#)

AC nr. ...

Het middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de inverdenkinggestelde drie dagen vóór de opmaak van de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt een verklaring van hoger beroep heeft gedaan en dat, bijgevolg, de kamer van inbeschuldigingstelling buiten de in artikel 30, § 3, Probatiewet vastgestelde termijn uitspraak heeft gedaan, is nieuw en derhalve niet-ontvankelijk.

Est nouveau et, partant, irrecevable, le moyen qui soutient pour la première fois devant la Cour que l'inculpé a fait une déclaration d'appel trois jours avant l'établissement de l'acte d'appel figurant au dossier et que, par conséquent, la chambre des mises en accusation a statué en dehors du délai fixé à l'article 30, § 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid - Cassatiemiddelen - Nieuw middel

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Moyen invoquant l'existence d'une déclaration d'appel antérieure à celle figurant au dossier - Moyen invoqué pour la première fois devant la Cour de cassation - Recevabilité

- Art. 30, § 3, et 31, § 3 L. du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés et adaptant les pensions des travailleurs salariés à l'évolution du bien-être général

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Moyen invoquant l'existence d'une déclaration d'appel antérieure à celle figurant au dossier - Moyen invoqué pour la première fois devant la Cour de cassation - Recevabilité - Moyen de cassation - Moyen nouveau

- Art. 30, § 3, et 31, § 3 L. du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés et adaptant les pensions des travailleurs salariés à l'évolution du bien-être général

P.23.0194.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.11](#)

AC nr. ...

Wanneer de verzoek tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg gemotiveerd wordt door de omstandigheid dat de burgerlijke partij, in de conclusie die zij heeft neergelegd voor de raadkamer die met de regeling van de rechtspleging is belast, een rechter verantwoordelijk stelt in het kader van het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen en het niet verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, dient de vordering niet te worden toegewezen aangezien die rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van de strafvordering die zou worden ingesteld wegens een feit dat die magistraat ten laste wordt gelegd en dat hij in de uitoefening van zijn ambt zou hebben gepleegd.

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank strafrechtelijk verantwoordelijk stelt -

Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid. Wetboek van Strafvordering

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Strafzaken - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank

Lorsque la demande de dessaisissement d'un tribunal de première instance est motivée par la circonstance que la partie civile, dans ses conclusions déposées devant la chambre du conseil ayant à régler la procédure, met en cause la responsabilité d'un juge dans le cadre de faits de coups ou blessures involontaires et de non-assistance à personne en danger, il n'y a pas lieu de faire droit à la demande dès lors que ce tribunal n'est pas compétent pour connaître de l'action publique qui serait exercée relativement à un fait imputé à ce magistrat, commis dans l'exercice de ses fonctions.

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Renvoi d'un tribunal à un autre - Demande de dessaisissement d'un tribunal de première instance - Suspicion légitime - Partie civile mettant en cause la responsabilité pénale d'un juge du tribunal concerné - Incompétence du tribunal pour connaître du fait imputé au magistrat - Conséquence

- Art. 479, 480, 483, 484, 542, 544 et 545, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 479, 480, 483, 484, 542, 544 et 545, al. 1er Code d'Instruction criminelle

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive - Demande de dessaisissement d'un tribunal de première instance - Suspicion légitime - Partie civile mettant en cause la responsabilité pénale d'un juge du tribunal concerné - Incompétence du tribunal pour connaître du fait imputé au magistrat - Conséquence

strafrechtelijk verantwoordelijk stelt - Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid. Wetboek van Strafvordering

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 479, 480, 483, 484, 542, 544 et 545, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 479, 480, 483, 484, 542, 544 et 545, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.23.0198.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.13](#)

AC nr. ...

De verwijzing van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking veronderstelt dat alle rechters waaruit een rechtbank is samengesteld, niet in staat zijn over de zaak uitspraak te doen met de vereiste sereniteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid of dat de door de eiser aangevoerde gegevens bij de algemene opinie gewettigde twijfel kunnen doen ontstaan over hun geschiktheid om op deze wijze uitspraak te doen; het verzoekschrift tot verwijzing van de zaak van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking is niet ontvankelijk wanneer het berust op onnauwkeurige grieven of wanneer het niet berust op controleerbare gegevens op grond waarvan het vermoeden van onpartijdigheid ten aanzien van alle magistraten waaruit het betrokken rechtscollege is samengesteld kan worden betwist (1). (1) Cass. 9 januari 2013, AR P.13.0013.F, AC 2013, nr. 18.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Strafzaken - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Gewettigde verdenking - Voorwaarde

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le renvoi d'un tribunal à un autre pour cause de suspicion légitime suppose que l'ensemble des juges composant un tribunal ne sont pas en mesure de statuer en la cause avec la sérénité, l'indépendance et l'impartialité requises ou que les éléments exposés par le demandeur susciteraient dans l'opinion générale un doute légitime quant à leur aptitude à juger de cette manière ; la requête tendant au renvoi d'un tribunal à un autre pour cause de suspicion légitime est irrecevable lorsqu'elle se fonde sur des griefs imprécis ou si elle ne se fonde pas sur des éléments vérifiables qui permettraient de contester la présomption d'impartialité à l'égard de l'ensemble des magistrats composant la juridiction concernée (1). (1) Cass. 9 janvier 2013, RG P.13.0013.F, Pas. 2013, n° 18.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive - Demande de dessaisissement d'un tribunal de première instance - Recevabilité - Suspicion légitime - Condition

- Art. 542, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.23.0200.F

31 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 33, §2, Wegverkeerswet bestraft de dader van een vluchtmisdrijf dat naar aanleiding van een ongeval met gewonden werd gepleegd met name met een verval van het recht tot sturen, en het derde lid van dat artikel bepaalt dat het herstel van het recht tot sturen afhankelijk is van het slagen voor het theoretisch examen, het praktisch examen en het psychologisch onderzoek bedoeld in artikel 38, § 3, eerste lid, van die wet; de rechter kan bijgevolg niet beslissen dat die telastlegging voldoende wordt bestraft door de opgelegde geldboete en vervallenverklaring, zonder dat de beklaagde de verplichting moet worden opgelegd, wegens de ouderdom van de feiten en de afwezigheid van gerechtelijke antecedenten, om die examens opnieuw af te leggen en zich aan dat onderzoek te onderwerpen (1). (1) Het Hof stelt aldus impliciet vast dat het derde (oorspronkelijk tweede) lid van art. 33, § 2, betrekking heeft op zowel het eerste lid (ongeval met gewonden) als het huidige tweede lid (dodelijk ongeval). Uit de memorie van toelichting (Parl.St. Kamer, nr. 54-2868/001, 21-22) van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, die het oorspronkelijke eerste lid heeft opgesplitst, blijkt overigens geenszins dat de wetgever de verplichting om te slagen voor de examens en onderzoeken in het eerste geval zou hebben willen schrappen. (M.N.B.)

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 33, § 2, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière punit l'auteur d'un délit de fuite commis à l'occasion d'un accident avec blessés notamment d'une déchéance du droit de conduire et prévoit en son alinéa 3 que la réintégration dans ce droit est subordonnée à la réussite des examens théorique, pratique et psychologique visés à l'article 38, § 3, alinéa 1er, de la même loi; le juge ne peut dès lors décider que cette prévention est suffisamment sanctionnée par les peines d'amende et de déchéance infligées, sans qu'il soit nécessaire, en raison de l'ancienneté des faits et de l'absence d'antécédents judiciaires, d'imposer au prévenu l'obligation de représenter lesdits examens (1). (1) La Cour constate ainsi implicitement que l'alinéa 3 (initialement 2) de l'art. 33, § 2, se rapporte tant à l'alinéa 1er (accident avec blessés) qu'à l'alinéa 2 actuel (accident mortel). Il ne ressort d'ailleurs nullement de l'exposé des motifs (Doc. parl. Ch., n° 54-2868/001, pp. 21-22) de la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière, qui a scindé l'alinéa 1er originel, que le législateur aurait entendu supprimer l'obligation de réussir les examens dans le premier cas. (M.N.B.)

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Délit de fuite commis à l'occasion d'un accident avec blessés - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination à la réussite des examens théorique, pratique et psychologique - Caractère obligatoire - Conséquence

- Art. 33, § 2 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 38, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Délit de fuite commis à l'occasion d'un accident avec blessés - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination à la réussite des examens théorique, pratique et psychologique - Caractère obligatoire - Conséquence

- Art. 33, § 2 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 2 - Délit de fuite commis à l'occasion d'un accident avec blessés - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination à la réussite des examens théorique, pratique et psychologique - Caractère obligatoire - Conséquence

- Art. 33, § 2 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 38, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De verplichting om voor een of meer examens en onderzoeken te slagen met het oog op het herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel; wanneer die maatregel verplicht moet worden opgelegd en de rechter dit heeft verzuimd en de schuldigverklaring en de wegens de bewezen verklaarde telastleggingen uitgesproken straffen zelf niet worden vernietigd, is de vernietiging beperkt tot het ontbreken van die veiligheidsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 15 november 2000, AR P.00.1271.F, AC 2000, nr. 625; Cass. 22 december 2021, AR P.21.1265.F, arrest niet gepubliceerd ("Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het uitspraak doet over de voorwaarden die aan het herstel van de verweerder in het recht tot sturen zijn verbonden").

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen - Vernietiging - Omvang

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen - Vernietiging - Omvang

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen

L'obligation de réussir un ou plusieurs examens pour être réintégré dans le droit de conduire constitue une mesure de sûreté; lorsque elle est obligatoire, que le juge est resté en défaut de l'ordonner et que la déclaration de culpabilité et les peines prononcées du chef des préventions déclarées établies n'encourent pas elles-mêmes la censure, la cassation est limitée à l'absence de mesure de sûreté précitée (1). (1) Voir Cass. 15 novembre 2000, RG P.00.1271.F, Pas. 2000, n° 625 ; Cass. 22 décembre 2021, RG P.21.1265.F, inédit (« Casse le jugement attaqué en tant qu'il statue sur les conditions liées à la réintégration du défendeur dans le droit de conduire »).

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Délit de fuite commis à l'occasion d'un accident avec blessés - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination obligatoire à la réussite d'examens - Défaut du juge de l'ordonner - Cassation - Etendue

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination obligatoire à la réussite d'examens - Défaut du juge de l'ordonner - Cassation - Etendue

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculqué - Déchéance du droit de conduire - Réintégration dans ce droit - Subordination obligatoire à la réussite d'examens - Défaut du juge de l'ordonner

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38 Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.23.0206.F

28 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.8](#)

AC nr. ...

De gevangenisstraf van ten hoogste één jaar die de voorwaarde vormt voor de toekenning van de straf onder elektronisch toezicht, is die welke de rechter voor de jegens de beklaagde bewezen verklaarde feiten zou opleggen en niet die welke de wet voor dat misdrijf oplegt (1). (1) Zie concl. OM.

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Elektronisch toezicht - Voorwaarden - Maximumstraf van een jaar - Straf overwogen door de rechter (in concreto) - (Geen) wettelijk maximum (in abstracto)

- Art. 37ter, eerste lid Strafwetboek

La peine d'emprisonnement d'un an au maximum qui conditionne la possibilité d'octroi de la peine de surveillance électronique est celle que le juge appliquerait aux faits déclarés établis dans le chef du prévenu et non celle que la loi prévoit pour cette infraction (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Divers - Surveillance électronique - Conditions - Peine maximale d'un an - Peine envisagée par le juge (in concreto) - Maximum légal (in abstracto) (non)

- Art. 37ter, al. 1er Code pénal

P.23.0209.F

22 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.10](#)

AC nr. ...

Het Hof verkeert in de onmogelijkheid te onderzoeken of de appelrechters de door een partij neergelegde conclusie hebben beantwoord wanneer ze niet bij het dossier van de rechtspleging werd gevoegd en de bewoordingen ervan niet worden weergegeven in het bestreden arrest of in een ander stuk waarop het Hof acht mag slaan.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafsaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Neergelegde conclusie - Niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd - Antwoord - Toezicht van het Hof - Onmogelijkheid

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La Cour se trouve dans l'impossibilité de vérifier si les juges d'appel ont répondu aux conclusions déposées par une partie, dès lors qu'elles ne figurent pas au dossier de la procédure et que leurs termes ne sont pas reproduits dans l'arrêt attaqué ou dans une autre pièce à laquelle la Cour peut avoir égard.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Conclusions déposées - Absence au dossier de procédure - Réponse - Contrôle par la Cour - Impossibilité

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0211.F

8 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.12](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 464/38, § 5, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een vordering tot opheffing van een vervreemdingsmaatregel die een bankrekening treft, geen cassatieberoep worden ingesteld door de verzoeker of door de magistraat van het openbaar ministerie die het strafuitvoeringsonderzoek leidt; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 178 van 17 december 2015 geoordeeld dat zowel in het geval waarin de vervreemding de veroordeelde betreft als in het geval waarin ze een derde betreft, de onmogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis gewezen met toepassing van artikel 464/38, § 2 tot § 4, van dat wetboek, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet niet schendt (1). (1) GwH 17 december 2015, nr. 178; Cass. 2 september 2020, AR P.20.0625.F, AC 2020, nr. 480, met concl. OM op datum in Pas.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafwetvoeringsonderzoek - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafwetvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

STRAFUITVOERING - Strafuitvoeringsonderzoek - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 464/38, § 5, du Code d'instruction criminelle, le jugement du juge de l'application des peines statuant sur une demande de mainlevée d'une mesure d'aliénation frappant un compte bancaire n'est pas susceptible de pourvoi en cassation par le requérant ou le magistrat du ministère public qui mène l'enquête pénale d'exécution; par son arrêt n° 178 du 17 décembre 2015, la Cour constitutionnelle a jugé que, tant dans le cas où l'aliénation concerne le condamné que dans celui où elle concerne un tiers, l'exclusion du pourvoi contre le jugement rendu en application de l'article 464/38, §§ 2 à 4, dudit code, ne viole pas les articles 10, 11 et 13 de la Constitution (1). (1) C. const., 17 décembre 2015, arrêt n° 178; Cass. 2 septembre 2020, RG P.20.0625.F, Pas. 2020, n° 480, avec concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Enquête pénale d'exécution - Recours formé par la personne lésée par une mesure d'aliénation - Refus du magistrat EPE d'opérer la levée de la mesure - Recours auprès du juge de l'application des peines - Rejet du recours - Décision non susceptible de pourvoi - Violation des articles 10, 11 et 13 de la Constitution (non)

- Art. 464/38, § 5 Code d'Instruction criminelle
APPLICATION DES PEINES - Enquête pénale d'exécution - Recours formé par la personne lésée par une mesure d'aliénation - Refus du magistrat EPE d'opérer la levée de la mesure - Recours auprès du juge de l'application des peines - Rejet du recours - Décision non susceptible de pourvoi en cassation - Violation des articles 10, 11 et 13 de la Constitution (non)

- Art. 464/38, § 5 Code d'Instruction criminelle

Hoewel het voortduren, op het ogenblik van de uitspraak, van een geestesstoornis die het oordeelsvermogen van de beklaagde ernstig aantast een in artikel 9, § 1, 2°, Interneringswet bepaalde voorwaarde is om de persoon die hieraan lijdt te kunnen interneren, leidt de stabilisering van een psychische aandoening dankzij de aan de geïnterneerde verstrekte zorg niet noodzakelijkerwijs tot de verdwijning van de stoornis die zijn oordeelsvermogen ernstig aantast en sluit ze bijgevolg de heropflakking ervan wegens het stopzetten van de zorg niet uit.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorwaarden - Geestesstoornis die op het ogenblik van de uitspraak voortduurt en die het oordeelsvermogen ernstig aantast - Stabilisering van de psychische aandoening dankzij de aan de beklaagde verstrekte zorg - Gevolg
- Art. 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Si la persistance d'un trouble mental au moment de la décision et altérant gravement les capacités de discernement du prévenu est une condition prévue par l'article 9, § 1er, 2°, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement pour pouvoir interner la personne qui en est affectée, la stabilisation d'une pathologie mentale grâce aux soins prodigués à la personne internée n'implique pas nécessairement la disparition du trouble altérant gravement ses capacités et n'exclut dès lors pas sa résurgence du fait de la cessation des soins.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Conditions - Trouble mental persistant au moment de la décision et altérant gravement les capacités de discernement - Stabilisation de la pathologie mentale grâce aux soins prodigués au prévenu - Conséquence

- Art. 9, § 1er, 2° L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.23.0222.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14](#)

AC nr. ...

Aangezien krachtens artikel 5.4 EVRM de sanctie van de onrechtmatigheid bestaat in een vrijlating die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden; zo valt de door het EVRM vereiste korte termijn samen met het tijdvak van de vrijheidsberoving: wat artikel 5.4 verbiedt is de onmogelijkheid voor de vreemdeling om, terwijl hij administratief wordt vastgehouden, de titels krachtens welke hij wordt vastgehouden te laten toetsen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

4/05/2026

Dès lors qu'en vertu de l'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, la sanction de l'illégalité est une libération qui doit intervenir à bref délai, il se comprend que cette disposition vise le recours de l'étranger toujours détenu au moment où la juridiction d'instruction est appelée à statuer sur son recours ; ainsi, le bref délai requis par la Convention coïncide avec la période de privation de liberté : ce que l'article 5.4 prohibe, c'est l'impossibilité pour l'étranger, alors qu'il est administrativement détenu, de faire contrôler les titres en vertu desquels il est retenu (1). (1) Cass. 17 janvier 2023, RG P.22.1444.F, Pas. 2023, n°50, avec concl. MP; Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, Pas. 2022, n° 830, avec concl. MP.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet

P. 291/486

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op vergoeding wegens onrechtmatige vrijheidsberoving - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Droit à la réparation pour détention illégale - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 5.4 EVRM wordt geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel heeft vervangen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

L'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales est violé au cas où un étranger a fait successivement l'objet de plusieurs décisions privatives de liberté sans que le contrôle juridictionnel ait pu être clôturé par une décision définitive en raison de la survenance, pendant la procédure de contrôle du titre de privation de liberté en vigueur, d'un nouveau titre autonome remplaçant le précédent (1). (1) Cass. 17 janvier 2023, RG P.22.1444.F, Pas. 2023, n°50, avec concl. MP; Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, Pas. 2022, n° 830, avec concl. MP

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het in die wet bepaalde rechterlijk toezicht betreft de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

L'article 71 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers donne compétence à la chambre du conseil et à la chambre des mises en accusation pour connaître du recours formé par l'étranger contre la mesure privative de liberté dont il fait l'objet; le contrôle judiciaire prévu par ladite loi vise le titre actif, c'est-à-dire le titre originaire toujours en vigueur au moment où la juridiction d'instruction en vérifie la légalité, mais aussi le nouveau titre, substitué à l'ancien, et à la faveur duquel l'étranger demeure privé de liberté (1). (1) Cass. 17 janvier 2023, RG P.22.1444.F, Pas. 2023, n° 50, avec concl. MP; Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, Pas. 2022, n° 830, avec concl. MP.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Notion

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre de privation de liberté - Titre actif - Notion

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Het noodzakelijk verband tussen het vereiste toezicht "op korte termijn" op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt met name uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling door een rechter met spoed wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen om met hetzelfde doel een procedure in te leiden en artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die op korte termijn moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming

Le lien nécessaire entre l'exigence d'un contrôle « à bref délai » de la légalité d'une privation de liberté et l'existence d'un titre actif de la rétention à contrôler ressort notamment de l'article 9.3 de la directive Accueil; en vertu de cette disposition, il appartient aux Etats membres de prévoir qu'un contrôle juridictionnel accéléré du placement en rétention ait lieu le plus rapidement possible à compter du début de la privation de liberté, ou d'accorder à l'étranger le droit d'engager une procédure aux mêmes fins et l'article 9.3 ajoute que l'étranger est immédiatement remis en liberté si ce contrôle, requis à bref délai, débouche sur un constat d'illégalité de la rétention (1). (1) Cass. 17 janvier 2023, RG P.22.1444.F, Pas. 2023, n°50, avec concl. MP; Cass. 15 décembre 2022, RG P.22.1327.F, Pas. 2022, n° 830, avec concl. MP.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Directive Accueil - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Directive Accueil, article 9, § 3 - Portée

- Art. 9, § 3 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale

(herschikking)

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat het beroep tegen de beslissing tot vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft, omdat er een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd, ontzegt ze de verzoeker het recht om op korte termijn de wettigheid te laten toetsen van de titels waarop zijn vasthouding is gegrond, terwijl die vasthouding voortduurt.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

(refonte)

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Lorsqu'elle considère qu'en raison de la survenance d'un titre de rétention autonome, le recours contre la décision privative de liberté antérieure est devenu sans objet, la chambre des mises en accusation dénie au requérant le droit de faire contrôler, à bref délai, la légalité des titres qui fondent sa rétention, alors que celle-ci perdure.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Chambre des mises en accusation - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence - Appel devenu sans objet (non)

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Chambre des mises en accusation - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence - Appel devenu sans objet (non)

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure de rétention - Contrôle de légalité - Chambre des mises en accusation - Succession de titres - Nouveau titre autonome - Incidence - Appel devenu sans objet (non)

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Krachtens artikel 3, § 1, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken zijn gerechtskosten in strafzaken de kosten die ontstaan door de aanstelling van een prestatieverlener door een magistraat of een politiedienst, met name met het oog op de waarheidsvinding, en de kosten die door de Staat worden betaald of voorgeschieden met het oog op de terugvordering ervan bij een veroordeelde of een in het ongelijk gestelde burgerlijke partij; de kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het voorbereidend onderzoek bevolen beslag, maken deel uit van de gerechtskosten (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Bewarend beslag - Strafzaken - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Gerechtskosten

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Begrip - Kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het onderzoek bevolen beslag

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Gerechtskosten

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 3, § 1er, de la loi du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale, ces frais sont ceux qui ont été générés lors de la désignation d'un prestataire de services par un magistrat ou un service de police, notamment aux fins de la manifestation de la vérité, et que l'Etat paye ou avance en vue de leur recouvrement auprès d'un condamné ou d'une partie civile ayant succombé; les débours inhérents à une saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction préparatoire font partie des frais de justice (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie conservatoire - Matière répressive - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Frais de justice

- Art. 3 L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Frais de justice - Notion - Débours inhérents à une saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction

- Art. 3 L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Frais de justice

- Art. 3 L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

Artikel 6, § 1, eerste lid, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken bepaalt dat de prestatieverlener voor elke gevorderde prestatie een kostenstaat opstelt en artikel 6, § 1, eerste lid, voorziet in een administratief beroep in geval van verzet van de dienstverlener tegen de vermindering van zijn kostenstaat; de uitgaven die de prestatieverlener heeft gedaan om een gerechtelijke opdracht te vervullen, zijn onderworpen aan de door de Wet 23 maart 2019 ingevoerde taxatie- en vereffeningsprocedures en zijn, zelfs wanneer zij onvoldoende werden terugbetaald, geen door het misdrijf veroorzaakte en naar gemeen recht vergoedbare schade (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - Bestaan van een rechtsmiddel - Gevolg

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - Bestaan van een rechtsmiddel - Gevolg

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

L'article 6, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale prévoit que le prestataire de services établit, pour chaque prestation requise, un état de frais et un recours administratif est institué par l'article 6, § 1er, alinéa 2, en cas d'opposition du prestataire à la réduction de son état; soumis aux procédures de taxation et de liquidation instituées par la loi du 23 mars 2019 et consentis en vue de satisfaire à une mission de justice, les décaissements du prestataire de service, même insuffisamment honorés, ne constituent pas un dommage causé par l'infraction et réparable selon le droit commun (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Actes d'instruction - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Existence d'une voie de recours - Conséquence

- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Frais de justice - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Existence d'une voie de recours - Conséquence

- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

De vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet de schade die de prestatieverlener verbindt aan een, in zijn ogen ontoereikende, taxatie van zijn kostenstaat; die schade veronderstelt immers een door het misdrijf veroorzaakte aantasting van een vooraf bestaand en bij wet beschermd subjectief recht van degene die deze schade aanvoert (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Le dommage réparable au sens des articles 1382 de l'ancien Code civil et 3 du titre préliminaire du Code de procédure pénale n'est pas celui que le prestataire de services associe à une taxation, insuffisante à ses yeux, de son état de frais; ce dommage suppose en effet une atteinte, causée par l'infraction, à un droit subjectif préexistant et juridiquement protégé dans le chef de celui qui s'en réclame (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Frais de justice - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie ordonnée dans le cadre de l'instruction - Débours inhérents à la saisie - Prestataire de services - État de frais - Contestation - Dommage causé par l'infraction (non)

- Art. 1382 Ancien Code civil
- Art. 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 1919 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6, § 1er L. du 23 mars 1919 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

Hoewel een vereniging dierenbescherming als maatschappelijk doel kan hebben, kan zij zich daarom nog niet beroepen op een subjectief recht op het welzijn van die dieren.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Dierenbescherming - Vereniging voor dierenbescherming - Subjectief recht op dierenwelzijn

DIEREN - Dierenbescherming - Vereniging voor dierenbescherming - Subjectief recht op dierenwelzijn

Si une association peut avoir pour objet social la protection des animaux, elle ne peut, pour autant, se revendiquer d'un droit subjectif à leur bien-être.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Protection des animaux - Association de protection des animaux - Droit subjectif à leur bien-être

ANIMAUX - Protection des animaux - Association de protection des animaux - Droit subjectif à leur bien-être

P.23.0239.F

22 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.15](#)

AC nr. ...

Noch artikel 6.3, c, EVRM, noch de artikelen 2bis en 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet, noch artikel 47bis, § 4, Wetboek van Strafvordering verplichten de onderzoeksgerechten het aanhoudingsbevel onmiddellijk op te heffen, alleen op grond dat de verdachte werd verhoord door de politie of door de onderzoeksrechter zonder de bijstand van een raadsman, voordat er tegen hem een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Aanhoudingsbevel - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman - Gevolg

- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Gevolg - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman

- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering

Ni l'article 6.3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni les articles 2bis et 16, § 2, de la loi du 20 juillet 1990, ni l'article 47bis, § 4, du Code d'instruction criminelle, n'obligent les juridictions d'instruction à lever immédiatement le mandat d'arrêt pour le seul motif que le suspect a été entendu par la police ou le juge d'instruction sans l'assistance d'un conseil avant qu'un mandat d'arrêt soit délivré à son encontre.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Mandat d'arrêt - Délivrance - Audition préalable du suspect - Absence d'assistance d'un conseil - Conséquence

- Art. 6, § 3, c) Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2bis et 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 47bis, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 3, c) Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Conséquence - Délivrance - Audition préalable du suspect - Absence d'assistance d'un conseil

- Art. 6, § 3, c) Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2bis et 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 47bis, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.23.0256.F

1 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijde - Verbeterend arrest

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijde - Verbeterend arrest

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijde - Verbeterend arrest

Le cumul de fonctions n'est prohibé par l'article 292 du Code judiciaire que si l'intervention précédente du magistrat en une autre qualité se situe dans la même cause, c'est-à-dire le même litige (1); la rectification d'un arrêt n'implique pas de connaître de la cause tranchée par lui; ainsi, le magistrat qui a statué sur la détention préventive en chambre du conseil peut siéger dans l'instance en rectification d'un arrêt de la chambre des mises en accusation qui a statué sur la détention préventive dans la même cause, sans avoir à se prononcer sur aucune des conditions mises par la loi au maintien ou à la levée de la détention préventive, puisque l'objet de la rectification se borne au redressement d'une erreur matérielle, sans pouvoir modifier, étendre ou restreindre les droits consacrés par la décision à rectifier (2). (1) Voir Cass. 23 février 2005, RG P.05.1685.F, Pas. 2005, n° 113 ; Cass. 13 janvier 1986, RG 4965, Pas. 1986, n° 308 (« pour l'application du principe général du droit suivant lequel personne ne peut être à la fois juge et partie dans une même cause ») ; concl. de M. le procureur général KRINGS, alors avocat général, précédant Cass. 8 novembre 1979, Pas. 1980, p. 310 [314] (qui définit la (même) cause comme les « actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties »). (2) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Cumul de fonctions - Même cause - Notion - Portée - Arrêt rectificatif

- Art. 292 et 794, al. 1er Code judiciaire
JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière répressive - Action publique - Cumul de fonctions - Même cause - Notion - Portée - Arrêt rectificatif

- Art. 292 et 794, al. 1er Code judiciaire
DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Cumul de fonctions - Même cause - Notion - Portée - Arrêt rectificatif

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 292 et 794, al. 1er Code judiciaire

Wanneer een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen een beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis gegrond verklaart, terwijl uit de redengeving van dat arrest duidelijk blijkt dat het oordeelt dat het beroep niet gegrond is, kan de kamer van inbeschuldigingstelling die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM. Het Hof heeft de laattijdigheid van de memorie vastgesteld in zoverre die betrekking heeft op het cassatieberoep tegen dit arrest en heeft bij het ambtshalve onderzoek het door het OM gesuggereerde ambtshalve middel niet aangenomen, maar vastgesteld dat "de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is geweest".

Lorsqu'un arrêt de la chambre des mises en accusation dit fondé l'appel de l'inculpé contre une ordonnance de la chambre du conseil qui maintient la détention préventive, alors qu'il résulte manifestement de la motivation dudit arrêt qu'elle considère que cet appel n'est pas fondé, la chambre des mises en accusation peut rectifier cette erreur matérielle (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP. La Cour a constaté la tardiveté du mémoire en tant que relatif au pourvoi visant cet arrêt et, procédant au contrôle d'office, n'a pas pris le moyen d'office suggéré par le MP mais a considéré que « les formalités substantielles ou prescrites à peine de nullité ont été observées et la décision est conforme à la loi ».

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Contradiction entre motifs et dispositif - Rectification - Substitution d'une décision « appel non fondé » à la décision « appel fondé » - Légalité

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Contradiction entre motifs et dispositif - Rectification - Substitution d'une décision « appel non fondé » à la décision « appel fondé » - Légalité

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire

P.23.0273.F

3 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.5](#)

AC nr. ...

De beslissing die een geldboete oplegt, moet het aantal opdecimen vermelden waarmee die geldboete wordt verhoogd, evenals het uit die verhoging resulterende cijfer (1). (1) Cass. 9 november 1999, AR P.97.1058.N, Pas. 1999, nr. 596; zie concl. "In hoofdzaak" OM.

STRAF - Geldboete en opdecimen - Veroordeling tot een geldboete - Opdecimen - Vermelding in het vonnis

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling tot een geldboete - Opdecimen - Vermelding in het vonnis

La décision infligeant une amende pénale doit indiquer le nombre de décimes additionnels majorant cette amende, de même que le chiffre qui résulte de cette majoration (1). (1) Cass. 9 novembre 1999, RG P.97.1058.N, Pas. 1999, n° 596 ; voir les concl. « dit en substance » du MP.

PEINE - Amende et décimes additionnels - Condamnation à une amende - Décimes additionnels - Indication dans le jugement

- Art. 1er L. du 5 mars 1952 relative aux démcimes additionnels sur les amendes pénales

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Condamnation à une amende - Décimes additionnels - Indication dans le jugement

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten

- Art. 1er L. du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales

Het in artikel 276 Strafwetboek bedoelde begrip 'smaad' is van toepassing op elke uiting van minachting die van dergelijke aard is dat ze het eerbied van de burgers voor het gezag van de persoon en de waardigheid van de persoon aantast (1); smaad wordt niet enkel door woorden gepleegd maar ook door daden, gebaren of bedreigingen die het door artikel 276 bestrafte wanbedrijf kunnen uitmaken, zonder dat de exacte inhoud van de uitspraken van de beklaagde dient te worden weergegeven (2). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 254. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

SMAAD [ZIE: 053 BELEDIGING EN SMAAD] - Begrip

La notion d'outrage visée par l'article 276 du Code pénal s'applique à toute expression de mépris de nature à diminuer le respect des citoyens pour l'autorité de la personne et pour la dignité du caractère dont elle est revêtue (1); l'outrage peut se commettre non seulement par paroles mais également par faits, gestes ou menaces, lesquels sont susceptibles de constituer le délit réprimé par l'article 276 sans que la teneur exacte des propos tenus par le prévenu doive nécessairement être rapportée (2). (1) A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, n° 254. (2) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

OUTRAGE [VOIR: 053 INJURE ET OUTRAGE - Notion

Wanneer het Hof een beslissing vernietigt die aangetast is door een onwettigheid betreffende de opdecimen, is de cassatie beperkt tot dat dictum (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat vaststelt dat het arrest geen enkele dubbelzinnigheid bevat over het bedrag van de geldboeten die ze oplegt (vóór de toepassing van de opdecimen), zodat het OM hieruit afleidt dat het enkel moest worden vernietigd in zoverre het verzuimt die geldboeten te verhogen met de opdecimen. Het Hof heeft het bestreden arrest niettemin vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de geldboeten. (M.N.B.)

STRAF - Geldboete en opdecimen - Veroordeling tot een geldboete - Opdecimen - Onwettigheid - Cassatie - Omvang

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Veroordeling tot een geldboete - Opdecimen - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten

Lorsque la Cour casse une décision entachée d'illégalité quant aux décimes additionnels, la cassation est limitée à ce dispositif (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, qui, constatant que l'arrêt ne contient aucune ambiguïté quant au montant des amendes qu'il inflige (avant application des décimes), en déduisait qu'il y avait lieu à cet égard à le casser seulement en ce qu'il omet de majorer ces amendes de décimes additionnels.

PEINE - Amende et décimes additionnels - Condamnation à une amende - Décimes additionnels - Illégalité - Cassation - Etendue

- Art. 1er L. du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Ministère public et partie poursuivante - Condamnation à une amende - Décimes additionnels - Illégalité - Conséquence

- Art. 1er L. du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

GRONDWET - Art. 22 - Artikel 22bis - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

GRONDWET - Art. 22 - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

KIND - Kinderrechtenverdrag - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging -

4/05/2026

Ni l'article 141ter du Code pénal ni les articles 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 2, 3 et 27.2 de la Convention relative aux droits de l'enfant, 22 et 22bis de la Constitution et 203, § 1er, de l'ancien Code civil n'ont pour but ou pour effet d'exclure du champ d'application de l'article 140, § 1er, du Code pénal le parent qui fournit des moyens matériels en vue de permettre à son enfant de participer aux activités d'un groupe terroriste ou pour financer ces dernières.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Article 22bis - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec les droits de l'enfant

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994
- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal
- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec le droit au respect de la vie privée et familiale

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal
- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

ENFANT; VOIR AUSSI: 018 FILIATION; 313 ENLEVEMENT - Convention relative aux droits de l'enfant - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites

Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

LEVENSONDERHOUD - Onderhoudsplicht van de ouder ten aanzien van zijn kinderen - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de onderhoudsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Allerlei - Kinderrechtenverdrag - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek

exercées à charge du parent - Compatibilité avec les droits de l'enfant

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994
- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal
- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

ALIMENTS - Obligation alimentaire du parent envers ses enfants - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec l'obligatoire alimentaire

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994
- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal
- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

DROITS DE L'HOMME - Divers - Convention relative aux droits de l'enfant - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec les droits de l'enfant

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994
- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 140, § 1 Strafwetboek

- Art. 141ter Strafwetboek

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

TERRORISME - Beding tot bescherming van de fundamentele rechten - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de fundamentele rechten

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 140, § 1 Strafwetboek

- Art. 141ter Strafwetboek

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

TERRORISME - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de fundamentele rechten

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec le droit au respect de la vie privée et familiale

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994

- Art. 140, § 1er Code pénal

- Art. 141ter Code pénal

- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

TERRORISME - Clause de protection des droits fondamentaux - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec les droits fondamentaux

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 140, § 1er Code pénal

- Art. 141ter Code pénal

- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

TERRORISME - Financement du terrorisme - Enfant participant aux activités d'un groupe terroriste - Fourniture de moyens matériels par un des parents - Poursuites exercées à charge du parent - Compatibilité avec les droits fondamentaux

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 3 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 27.2 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994

- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 140, § 1er Code pénal
- Art. 141ter Code pénal
- Art. 203, § 1er Ancien Code civil

P.23.0331.F

15 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de in verdenking gestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de in verdenking gestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

Le droit au silence et celui de ne pas s'incriminer (1) ne s'étendent pas à l'usage, dans une procédure pénale, de données qui existent indépendamment de la volonté de celui qui les détient, et le droit à une concertation préalable avec un avocat ou à l'assistance d'un avocat n'inclut pas le consentement donné par un témoin aux services de police en vue de la consultation de données dont il dispose (2), notamment sur son téléphone portable. (1) Garantis par l'article 6 Conv. D.H., même s'il ne les mentionne pas expressément (Cour eur. D.H., Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), mis à jour au 31 août 2022, §§ 203 e.s.). (2) Voir Cass. 14 mars 2017, RG P.14.1001.N, Pas. 2017, n° 176 (quant à l'ouverture par l'inculpé d'un coffre fermé à clé demandée dans le cadre d'une perquisition), NC 2017, p. 554, note de M. COLETTE, « Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen' » ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 9ème éd., 2021, t. I, p.35 i.f. ; Cass. 7 mars 2018, RG P.17.0558.F, Pas. 2018, n° 156 (quant à la remise par l'inculpé de documents sociaux aux inspecteurs sociaux).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

ADVOCAAT - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au silence - Droit de ne pas s'incriminer - Portée - Usage, dans une procédure pénale, de données qui existent indépendamment de la volonté de celui qui les détient (non)

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

AVOCAT - Droit à une concertation préalable avec un avocat ou à l'assistance d'un avocat - Portée - Consentement donné par un témoin aux services de police en vue de la consultation de données dont il dispose (non)

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Droit au silence - Droit de ne pas s'incriminer -

eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Afgifte en exploitatie van een mobiele telefoon - Toestemming - Vorm

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

Portée - Usage, dans une procédure pénale, de données qui existent indépendamment de la volonté de celui qui les détient (non) - Droit à une concertation préalable avec un avocat ou à l'assistance d'un avocat - Portée - Consentement donné par un témoin aux services de police en vue de la consultation de données dont il dispose (non)

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Remise et exploitation d'un téléphone portable - Consentement - Forme

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence - Droit de ne pas s'incriminer - Portée - Usage, dans une procédure pénale, de données qui existent indépendamment de la volonté de celui qui les détient (non) - Droit à une concertation préalable avec un avocat ou à l'assistance d'un avocat - Portée - Consentement donné par un témoin aux services de police en vue de la consultation de données dont il dispose (non)

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

De fictieve rente voor opname in debet van de rekening-courant heeft tot doel het voordeel te ramen dat, voor de zaakvoerder van de rechtspersoon, erin bestaat dat hij van die rechtspersoon een renteloze lening verkrijgt; die rente, die jaarlijks wordt vastgesteld door de Koning en die wordt toegepast op het gemiddelde jaarsaldo van de rekening-courant, wordt geacht een voordeel van alle aard te vormen dat toegevoegd wordt aan de beroepsinkomsten van de zaakvoerder wanneer hij geen enkele overeengekomen interest heeft betaald op de voorschotten die zijn vennootschap hem heeft toegekend; de fictieve rentevoet kan hoger zijn dan de marktrentevoet (1). (1) Wanneer een bestuurder of zaakvoerder geld leent van zijn eigen vennootschap "in rekening-courant", zonder een overeenkomst te sluiten waarin de rente wordt vastgesteld die hij op de geleende bedragen moet betalen aan de vennootschap, geniet hij een voordeel van alle aard waarop inkomstenbelasting verschuldigd is. Dit belastbaar voordeel stemt overeen met de fictieve rente waarvan de rentevoet, die door de Koning forfaitair wordt vastgesteld, verschilt naargelang van het jaar waarin de ontlener over de geleende bedragen heeft beschikt. Zo is die rentevoet, voor 2022, door art. 18, § 1, d, KB WIB92, vastgesteld op 7,14 pct. (zie artt. 23, § 1, 1°, 25, 2°, en 36, § 1, WIB92).

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard - Begrip

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les intérêts fictifs pour compte courant débiteur servent à évaluer la valeur de l'avantage consistant, pour le dirigeant de la personne morale, à obtenir de celle-ci un prêt sans intérêt ; fixés chaque année par le Roi et appliqués sur le solde annuel moyen du compte courant, ces intérêts sont réputés constituer un avantage de toute nature, lequel s'ajoute aux revenus professionnels du dirigeant lorsque celui-ci n'a payé aucun intérêt conventionnel sur les avances que sa société lui a consenties ; le taux des intérêts fictifs peut être plus élevé que celui du marché (1). (1) Lorsque un administrateur ou gérant emprunte de l'argent à sa propre société « en compte courant », sans convention déterminant les intérêts qu'il est tenu de payer à celle-ci sur les sommes empruntées, il bénéficie d'un avantage de toute nature sujet à l'impôt sur les revenus. Cet avantage taxable correspond aux intérêts fictifs dont le taux, évalué forfaitairement par le Roi, varie selon l'année au cours de laquelle l'emprunteur a disposé des sommes empruntées. Ainsi, ce taux est fixé à 7,14 % pour 2022 par l'art. 18, § 3, 1, d, AR/CIR 92 (voir art. 23, § 1er, 1°, 25, 2°, et 36, § 1er, CIR 92).

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Sommes avancées par une société à ses dirigeants - Non-paiement d'intérêts - Intérêts fictifs imposables au titre d'avantages de toute nature - Notion

- Art. 36 Code des impôts sur les revenus 1992

De bedragen voortvloeiend uit de toepassing van de fictieve rente voor opname in debet van de rekening-courant maken geen deel uit van het vermogen van de rechtspersoon en kunnen bijgevolg niet worden beschouwd als een bestanddeel van het actief bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek (1). (1) Zie gedeelt. andersl. concl. "in hoofdzaak" OM (maar niet wat dit beginsel betreft). Zoals de eiser aanvoert, is de als voordeel van alle aard belastbare fictieve rente in de regel aan niemand (de rechtspersoon, de Staat...) "verschuldigd", zodat ze niet is vervat in het vermogen of in het krediet van de rechtspersoon en kan ze bijgevolg geen misbruik van vennootschapsgoederen uitmaken. Het arrest stelt evenwel vast dat de benadeelde vennootschappen (merkwaardig genoeg), onder leiding van hun zaakvoerders – de beklaagden –, hen die fictieve rente hebben aangerekend in de rekening-courant "bestuurder", dat de beklaagden zich ervan hebben onthouden deze van zichzelf op te eisen en ze, bijgevolg, te betalen, en dat die onthouding de vermogensbelangen van de vennootschappen en van hun schuldeisers op betekenisvolle wijze heeft benadeeld, net als de onthouding om in een overeengekomen rente te voorzien en ze op te eisen. Het OM leidt hieruit af dat het arrest aldus in essentie vaststelt dat die fictieve rente, doordat ze door de beklaagden werd geboekt in hun rekeningen-courant, werd omgezet in een schuldvordering, alsof het om een overeengekomen interest was gegaan. Het bestreden arrest herinnert eraan dat "het gebruik van de goederen of het krediet van een rechtspersoon in de omstandigheden en door de personen bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek, niet enkel kan bestaan in een positieve daad, maar ook in een onthouding, wanneer die onthouding de uiting is van de doelgerichte wil om een bepaald resultaat te bereiken; er kan sprake zijn van een dergelijke onthouding wanneer de bestuurder van een handelsvennootschap een bedrag niet opeist waarop die vennootschap recht heeft, teneinde zichzelf een voordeel te verschaffen" (Cass. 17 maart 2015, AR P.14.0408.N, AC 2015, nr. 202). Het OM leidde hieruit af dat het arrest de aangevochten beslissing naar recht verantwoordt en dat, bijgevolg, het middel in dat opzicht niet leek te kunnen worden aangenomen. (M.N.B.)

Les sommes résultant de l'application des intérêts fictifs pour compte courant débiteur ne font pas partie du patrimoine de la personne morale et ne peuvent dès lors pas être considérées comme un actif visé par l'article 492bis du Code pénal (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, partiellement contraires (mais non quant à ce principe). En règle, ainsi que le demandeur l'a fait valoir, n'étant pas « dus » à quiconque (la personne morale, l'État, ...), les intérêts fictifs taxables au titre d'avantage de toute nature ne sont pas compris dans le patrimoine ou le crédit de la personne morale ni, dès lors, susceptibles de faire l'objet d'un abus de biens sociaux. Cependant, l'arrêt constate que les sociétés préjudiciées ont (curieusement), sous la direction de leurs dirigeants - les prévenus -, mis lesdits intérêts fictifs à la charge de ceux-ci, en compte courant « administrateur », que les prévenus se sont abstenus de se les réclamer, et par conséquent de les payer, et que cette omission fut significativement préjudiciable aux intérêts patrimoniaux des sociétés et de leurs créanciers, au même titre que l'abstention de prévoir des intérêts conventionnels et de les réclamer. Le MP en a déduit que l'arrêt constate ainsi, en substance, que ces intérêts fictifs, du fait de leur inscription par les prévenus dans leurs comptes courants, se sont transmués en créances, tout comme s'il s'était agi d'intérêts conventionnels. L'arrêt attaqué rappelle que « l'usage fait des biens ou du crédit d'une personne morale dans les circonstances et par les personnes énoncées à l'article 492bis du Code pénal peut résulter non seulement d'un acte positif mais également d'une omission, lorsque celle-ci est la manifestation de la volonté délibérée d'atteindre un résultat déterminé; il peut être question d'une telle omission lorsque l'administrateur d'une société commerciale ne réclame pas un montant auquel cette société a droit, afin d'en tirer lui-même profit » (Cass. 17 mars 2015, RG P.14.0408.N, Pas. 2015, n° 202). Le MP en a déduit que l'arrêt justifie légalement la décision critiquée et que, partant, le moyen paraissait ne pouvoir être accueilli à cet égard. (M.N.B.)

INKOMSTENBELASTINGEN - *Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwerp - (Geen) fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard*

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - *Misbruik van vennootschapsgoederen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Voorwerp - (Geen) fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard*

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - *Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Sommes avancées par une société à ses dirigeants - Non-paiement d'intérêts - Abus de biens sociaux - Objet - Intérêts fictifs imposables au titre d'avantages de toute nature (non)*

- Art. 36 Code des impôts sur les revenus 1992

ABUS DE CONFIANCE - *Abus de biens sociaux - Sommes avancées par une société à ses dirigeants - Non-paiement d'intérêts - Objet - Intérêts fictifs imposables au titre d'avantages de toute nature (non)*

- Art. 36 Code des impôts sur les revenus 1992

P.23.0353.F

3 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8](#)

AC nr. ...

Rechtsdwaling kan wegens bepaalde omstandigheden door de rechter als onoverkomelijk worden beschouwd, op voorwaarde dat uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals elke redelijke en voorzichtige persoon dat zou hebben gedaan; onoverkomelijke dwaling komt de pleger van het misdrijf ten goede, op voorwaarde dat ze betrekking heeft op een van de bestanddelen ervan (1); de feitenrechter stelt op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing grondt, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit die omstandigheden wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2). (1) Zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6, met concl. OM; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, en de verw. in voetnoot; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl.II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nrs. 1504 e.v. [1515, 1519-1520]. (2) Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, met concl. OM; Cass. 29 mei 2002, AR P.01.1202.F, AC 2002, nr. 324.

L'erreur de droit peut, en raison de certaines circonstances, être considérée par le juge comme étant invincible à la condition que, de ces circonstances, il puisse se déduire que le prévenu a agi comme l'aurait fait toute personne raisonnable et prudente; l'erreur invincible profite à l'auteur de l'infraction à condition de porter sur un de ses éléments constitutifs (1); le juge du fond constate souverainement les circonstances sur lesquelles il appuie sa décision, la Cour contrôlant toutefois s'il a pu légalement déduire de celles-ci l'existence d'une cause de justification (2). (1) Voir Cass. 22 décembre 2021, RG P.21.1311.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6, avec concl. MP ; Cass. 9 novembre 2021, RG P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, et réf. en note ; Cass. 28 mars 2012, RG P.11.2083.F, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120328.3 ; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T.II : L'infraction pénale, 2ème éd., Larcier, 2020, nos 1504 et s. [1515, 1519-1520]. Cass. 9 novembre 2021, RG P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, ; Cass. 29 mai 2002, RG P.01.1202.F, Pas. 2002, n° 324.

CASSATIE - *Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Misdrijf - Verantwoording - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof*

CASSATION - *De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Infraction - Justification - Erreur invincible de droit - Appréciation par le juge - Contrôle de la Cour*

- Art. 71 Strafwetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Begrip - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Misdrijf - Verantwoording - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

Het residu van een verwerkte stof, wat ervan overblijft en ongeschikt is voor consumptie, onbruikbaar of hinderlijk is en verwijderd moet worden, kan een afvalstof vormen in de zin van artikel 2 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen (1). (1) Het "verwijderen van afvalstoffen" is een verrichting van "afvalbeheer" in de zin van artikel 2, 8°, van het decreet van 27 juni 1996 van de Waalse Gewestraad betreffende de afvalstoffen. Vergelijk met de omschrijving die artikel 3, 22°, van het Waalse Boswetboek (decreet van het Waalse Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek) van "kapafval" geeft: de "ter plaatse gelaten overblijfselen na uitvoering van een kapping of een verbeteringsverrichting". Dergelijk kapafval kan in de regel ter plaatse worden gelaten, desgevallend als zwaden of maaisel. Of verbrand... mits het decreet betreffende de afvalstoffen wordt nageleefd.

MILIEURECHT - Wallonië - Afvalstoffen - Begrip - Residu van een verwerkte stof

- Art. 2 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

- Art. 71 Code pénal

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Erreur invincible de droit - Notion - Appréciation par le juge du fond - Contrôle de la Cour

- Art. 71 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infraction - Justification - Erreur invincible de droit - Appréciation par le juge du fond - Contrôle de la Cour

- Art. 71 Code pénal

Le résidu d'une matière qui a été travaillée, ce qui en reste et qui est impropre à la consommation, inutilisable ou encombrant et a vocation à être éliminé, peut constituer un déchet au sens de l'article 2 du décret du Conseil régional wallon du 27 juin 1996 relatif aux déchets (1). (1) L'« élimination des déchets » est un acte de « gestion des déchets » au sens de l'art. 2.8° du décret du 27 juin 1996 du Conseil régional wallon relatif aux déchets. À comparer avec la définition des « rémanents » que donne l'article 3.22° du Code forestier wallon (décret régional wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier) : les « résidus laissés sur place après l'exécution d'une coupe ou d'une opération d'amélioration ». De tels rémanents peuvent en règle être laissés sur place, le cas échéant en andains ou gyrobroyés. Ou brûlés... moyennant le respect du décret sur les déchets.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Déchets - Notion - Résidu d'une matière qui a été travaillée

- Art. 2 Décret de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

Artikel 44 van het Waalse Boswetboek en artikel 24, derde lid, van het besluit van de Waalse regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek staan weliswaar de verbranding van besmet kapafval toe, op voorwaarde dat de nodige maatregelen worden genomen om brandverspreiding te voorkomen en de administratie hiervan op de hoogte wordt gebracht (1); hieruit kan echter niet worden afgeleid dat dit materiaal geen afvalstof zou zijn in de zin van het decreet van 27 juni 1996 van het Waalse Gewest betreffende de afvalstoffen, dat dit bij een normaal bedachtzame en omzichtige bosexploitant rechtmatige twijfel kan wekken of dat laatstgenoemde ervan kon uitgaan dat het decreet hem de toelating gaf dergelijk afval op de kaplocatie te verbranden en de buurt aldus rookhinder te berokkenen (2). (1) Die bepaling staat onder die voorwaarden inderdaad toe om "kapafval te verbranden na een zware aanval van insecten en/of schimmels die schadelijk zijn voor de gezondheidstoestand van het bos zoals een aanval van spintkevers of ontbladerende insecten en in het kader van een ontginning als maatregel voor het beheer van de biodiversiteit". Artikel 167 Boswetboek, dat voor het Waalse Gewest is opgeheven door het decreet van het Waalse Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek en voor het Vlaams Gewest door het decreet van 13 juni 1990, verbiedt om in een bos of binnen honderd meter ervan vuur te dragen of aan te steken. (2) Het OM heeft geoordeeld dat de aangevochten reden betreffende de onoverkomelijke dwaling overtollig was en dat het middel bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. Het wees er bovendien op dat de eiser geen kritiek uitoefende op de overweging van het bestreden arrest – dat het Hof ambtshalve tegensprekt – dat het hout in dit geval niet als afvalstof kon worden aangemerkt. Artikel 2 van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen spreekt van "landbouwafvalstoffen", "tuinafval", "biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval". Het Hof heeft zich reeds over de verbranding van bosafval in het Waalse Gewest gebogen, maar om vast te stellen dat de gemeenteraden niet bevoegd zijn om de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig

Sans doute l'article 44 du Code forestier et l'article 24, alinéa 3, de l'arrêté du gouvernement wallon du 27 mai 2009 relatif à l'entrée en vigueur et à l'exécution du décret du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier autorisent-ils le brûlage des rémanents contaminés, à condition de prendre les mesures nécessaires pour éviter la propagation du feu et de prévenir l'administration (1); mais il ne s'en déduit pas que ce matériau ne constituerait pas un déchet au sens du décret du Conseil régional wallon du 27 juin 1996 relatif aux déchets, ni qu'un doute légitime puisse exister à cet égard dans le chef d'un exploitant forestier normalement prudent et avisé, ni que ce dernier ait pu se croire autorisé par le décret à incinérer pareils déchets sur le site d'abattage en enfumant le voisinage (2). (1) Cette disposition autorise en effet, sous ces conditions, de « brûler les rémanents après une forte attaque d'insectes et/ou de champignons nuisibles à l'état sanitaire de la forêt telle une attaque de scolytes ou d'insectes défoliateurs et dans le cadre d'un défrichement au titre d'une mesure de gestion de la biodiversité ». Abrogé pour la Région wallonne, par le décret régional wallon du 15 juillet relatif au Code forestier, et pour la Région flamande par le décret du 13 juin 1990, l'art. 167 du Code forestier interdit de porter ou d'allumer du feu dans l'intérieur des bois et forêts, et à moins de cent mètres. (2) Le MP a considéré que le motif critiqué, relatif à l'erreur invincible, était surabondant, et, partant, que le moyen est irrecevable à défaut d'intérêt. En outre, il a relevé que le demandeur ne critiquait pas la considération – que la Cour contredit d'office –, dans l'arrêt attaqué, qu'en l'espèce, le bois ne peut être considéré comme un déchet. L'art. 2 du décret du 27 juin 1996 relatif aux déchets mentionne des déchet « agricoles », « de jardin », « biodégradables de jardin ou de parc ». La Cour s'est déjà penchée sur le brûlage de rémanents forestiers en Région wallonne, mais pour constater l'incompétence pour les conseils communaux d'incriminer, en tout ou en partie, par voie de règlement communal, l'incinération des déchets secs naturels provenant des forêts, des champs et des jardins, telle que réglementée par le Code rural et le Code forestier (Cass. 7 octobre 2020, RG P.20.0249.F, Pas. 2020, n° 614, avec concl. du MP). (M.N.B.)

van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en in het Boswetboek, geheel of gedeeltelijk strafbaar te stellen via gemeentereglementen (Cass. 7 oktober 2020, AR P.20.0249.F, AC 2020, nr. 614, met concl. OM). (M.N.B.)

BOSSEN - (Waals) Boswetboek - Verbranding van door spintkevers besmet kapafval - Afvalstoffen - Gevolgen in geval van rookhinder voor de omwonenden

- Artt. 2 en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 24 Besluit van de Waalse Regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

MILIEURECHT - (Waals) Boswetboek - Verbranding van door spintkevers besmet kapafval - Afvalstoffen - Gevolgen in geval van rookhinder voor de omwonenden

- Artt. 2 en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 24 Besluit van de Waalse Regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

BOIS ET FORETS - Code (wallon) forestier - Brûlage de rémanents scolytès - Déchets - Incidence en cas d'enfumage du voisinage

- Art. 2 et 7 Décret de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

- Art. 3 et 44 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

- Art. 24 Arrêté du Gouvernement wallon du 27 mai 2009 relatif à l'entrée en vigueur et à l'exécution du décret du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Code (wallon) forestier - Brûlage de rémanents scolytès - Déchets - Incidence en cas d'enfumage du voisinage

- Art. 2 et 7 Décret de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

- Art. 3 et 44 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

- Art. 24 Arrêté du Gouvernement wallon du 27 mai 2009 relatif à l'entrée en vigueur et à l'exécution du décret du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

P.23.0368.F

10 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen voor alle partijen pas ingaat vanaf de dag na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, die zelf vijftien dagen bedraagt te rekenen van de betekening van de verstekbeslissing, voor zover er geen verzet werd aangetekend; die regel is enkel van toepassing op de partijen die gebonden zijn door het geding dat bij verstek werd berecht en niet op de partijen waarvan het geding jegens alle partijen op tegenspraak werd berecht.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Jegens een beklaagde bij verstek gewezen beslissing - Jegens de andere beklaagden op tegenspraak gewezen beslissing - Aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 424 du Code d'instruction criminelle, lorsque la décision a été rendue par défaut et est susceptible d'opposition, le délai pour se pourvoir ne commence à courir, pour toutes les parties, que le lendemain de l'expiration du délai ordinaire d'opposition, qui est lui-même de quinze jours à compter de la signification de la décision par défaut, pour autant qu'il ne soit pas intervenu d'opposition; cette règle ne s'applique qu'aux parties liées par l'instance jugée par défaut et non à celles dont l'instance a été jugée de façon contradictoire à l'égard de tous.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Décision rendue par défaut à l'égard d'un prévenu - Décision rendue de façon contradictoire à l'égard d'autres prévenus - Point de départ du délai pour se pourvoir

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

De omstandigheid dat beklaagden werden vrijgesproken van de feiten van cannabishandel verbiedt de rechter niet te oordelen dat de handel evenwel door derden kon zijn gepleegd en de vermogensvoordelen heeft kunnen opleveren die het voorwerp uitmaken van de aan de beklaagden ten laste gelegde witwaspraktijken.

HELING - Witwassen - Vrijspraak van bepaalde beklaagden van het primaire misdrijf - Weerslag op het aan dezelfde beklaagden verweten witwasmisdrijf

- Art. 505 Strafwetboek

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Cannabishandel - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Witwassen - Vrijspraak van bepaalde beklaagden van het misdrijf van cannabishandel - Weerslag op het aan dezelfde beklaagden verweten witwasmisdrijf

- Art. 505 Strafwetboek

La circonstance que des prévenus sont acquittés des faits de trafic de cannabis n'interdit pas au juge de considérer que le trafic a cependant pu être commis par des tiers et engendrer les avantages patrimoniaux qui font l'objet de la prévention de blanchiment mise à charge des prévenus.

RECEL - Blanchiment - Acquittement de certains prévenus du chef de l'infraction primaire - Impact sur l'infraction de blanchiment reprochée aux même prévenus

- Art. 505 Code pénal

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Trafic de cannabis - Avantages patrimoniaux tirés de l'infraction - Blanchiment - Acquittement de certains prévenus du chef de l'infraction de trafic de cannabis - Impact sur l'infraction de blanchiment reprochée aux même prévenus

- Art. 505 Code pénal

P.23.0377.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17](#)

AC nr. ...

Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst "dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de in verdenking gestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht", miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de in verdenking gestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Miskennen van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

4/05/2026

Lorsque, par adoption des motifs du réquisitoire du ministère public, l'arrêt énonce « qu'en raison de l'audace et de la détermination dont il a fait preuve, de la violence manifestée par le nombre de coups portés vers des zones hautement vulnérables du corps de la victime, de la futilité des prétextes invoqués et des conséquences funestes qui en sont résultées, les faits dont l'inculpé est fortement soupçonné dénotent dans son chef un comportement et un état d'esprit caractérisés par un profond mépris de l'intégrité physique et psychique d'autrui qui ont gravement porté atteinte à la sécurité publique », les juges d'appel ont méconnu le principe général du droit relatif à la présomption d'innocence, ces énonciations ne se bornant pas à décrire un état de suspicion ou des indices sérieux de culpabilité, mais affirmant que l'inculpé est coupable en raison de la nature et de la gravité des actes posés.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Maintien - Motivation - Violation de la présomption d'innocence - Portée

P. 314/486

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSGERECHTEN - Toezicht op de voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Contrôle de la détention préventive - Maintien - Motivation - Respect de la présomption d'innocence - Portée

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Maintien - Motivation - Respect de la présomption d'innocence - Portée

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation - Respect de la présomption d'innocence - Portée

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0385.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.18](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling preciseert de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht; de onderzoeksgerechten beoordelen op onaantastbare wijze in feite de wenselijkheid om deze wijze van uitvoering van de voorlopige hechtenis toe te kennen of te weigeren op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de in verdenking gestelde, zoals deze zich op het ogenblik van hun beslissing voordoen (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, AC 2023, nr. 7.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22, eerste, tweede, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aucune disposition légale ne précise les conditions d'application de la détention sous surveillance électronique; les juridictions d'instruction apprécient souverainement en fait l'opportunité d'accorder ou de refuser ce mode d'exécution de la détention préventive sur la base de toutes les circonstances propres à la cause et à la personnalité de l'inculpé telles qu'elles apparaissent au moment de leur décision (1). (1) Cass. 4 janvier 2023, RG P.22.1746.F, Pas. 2023, n° 7.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Détention sous surveillance électronique - Octroi - Conditions d'application - Appréciation de la juridiction d'instruction

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 16, § 1er, al. 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 22, al. 1er, 2, 6 et 7 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De omstandigheden die, in het licht van de vereisten van de openbare veiligheid, de handhaving van de voorlopige hechtenis in de gevangenis strikt noodzakelijk maken, kunnen ook van die aard zijn dat zij de toekenning van het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht hoeft niet specifiek te motiveren waarom die omstandigheden een hindernis vormen voor de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, AC 2023, nr. 7.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Les circonstances qui, au regard des impératifs de la sécurité publique, rendent le maintien de la détention préventive en prison absolument nécessaire peuvent aussi être de nature à exclure la surveillance électronique; la juridiction d'instruction ne doit pas spécifiquement motiver en quoi ces circonstances constituent un obstacle à l'exécution de la détention sous le régime de la surveillance électronique (1). (1) Cass. 4 janvier 2023, RG P.22.1746.F, Pas. 2023, n° 7.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Détention sous surveillance électronique - Refus - Motivation

- Art. 22, al. 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0386.F

22 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.19](#)

AC nr. ...

In elke stand van de rechtspleging kan de inverdenkinggestelde die vervolgd wordt in het arrondissement Brussel de wijziging van de taal vragen met toepassing van artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken en in dat geval zal de rechtspleging worden voortgezet in de andere taal, tenminste als de inverdenkinggestelde die taal begrijpt (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Taalgebruik - Vervolg in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Voorwaarde

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAAUGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafszaken - Vervolg in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Voorwaarde

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

A tous les stades de la procédure, l'inculpé faisant l'objet de poursuites dans l'arrondissement de Bruxelles peut, en application du paragraphe 2 de l'article 16 de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, demander le changement de la langue et la procédure sera alors poursuivie dans l'autre langue, du moins si l'inculpé la comprend (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Emploi des langues - Poursuites dans l'arrondissement de Bruxelles - Demande de changement de langue - Condition

- Art. 16, § 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Poursuites dans l'arrondissement de Bruxelles - Demande de changement de langue - Condition

- Art. 16, § 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

De wet onderwerpt de in artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken bedoelde aanvraag tot afwijking aan geen enkel vormvereiste en een dergelijke aanvraag kan door de verdachte of de inverdenkinggestelde worden gedaan tijdens zijn eerste verhoor voor en door de politiediensten (1). (1) Zie concl. OM.

La loi ne subordonne la demande de dérogation visée au paragraphe 2 de l'article 16 de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire à aucune exigence de forme et une telle demande peut être formulée par le suspect ou l'inculpé lors de sa première audition devant et par les services de police (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Taalgebruik - Vervolg in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Vorm - Aanvraag gedaan tijdens het eerste verhoor voor en door de politiediensten - Geldigheid

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vervolg in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Vorm - Aanvraag gedaan tijdens het eerste verhoor voor en door de politiediensten - Geldigheid

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Emploi des langues - Poursuites dans l'arrondissement de Bruxelles - Demande de changement de langue - Forme - Demande formulée lors de la première audition devant et par les services de police - Validité

- Art. 16, § 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Poursuites dans l'arrondissement de Bruxelles - Demande de changement de langue - Forme - Demande formulée lors de la première audition devant et par les services de police - Validité

- Art. 16, § 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.23.0400.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.16](#)

AC nr. ...

De bewering volgens welke bij twee kamers of twee afdelingen van dezelfde rechtbank rechtsplegingen aanhangig werden of zullen worden gemaakt die onderling met elkaar verband houden, betekent niet dat er een geschil over rechtsmacht bestaat dat door de artikelen 525 en volgende van het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld; wanneer een incident in verband met de verdeling van de zaken onder de afdelingen, secties, kamers of rechters van dezelfde rechtbank wordt opgeworpen, wordt een dergelijk incident geregeld op de wijze bepaald in artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek, en kan het niet voor het eerst voor het Hof worden opgeworpen (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Algemeen - Kamers of afdelingen van dezelfde rechtbank die van samenhangende zaken kennisgenomen hebben - Geen bevoegdheidsgeschil - Gevolg

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Kamers of afdelingen van dezelfde rechtbank die van samenhangende zaken kennisgenomen hebben - Geen bevoegdheidsgeschil - Gevolg

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

L'allégation suivant laquelle deux chambres ou deux divisions d'un même tribunal ont été ou seront saisies de procédures présentant des liens l'une avec l'autre, n'implique pas l'existence d'un conflit de juridiction susceptible d'être réglé selon les articles 525 et suivants du Code d'instruction criminelle; lorsqu'un incident est soulevé au sujet de la répartition des affaires entre les divisions, les sections, les chambres ou les juges d'un même tribunal, pareil incident se règle de la manière indiquée par l'article 88, § 2, du Code judiciaire, et ne peut être soulevé pour la première fois devant la Cour (1). (1) Cass. 12 mai 2010, RG P.10.0657.F, Pas. 2010, n° 335.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Généralités - Chambres ou divisions d'un même tribunal saisies de causes connexes - Absence de conflit de juridiction - Conséquence

- Art. 88, § 2 Code judiciaire

- Art. 525 et s. Code d'Instruction criminelle

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Chambres ou divisions d'un même tribunal saisies de causes connexes - Absence de conflit de juridiction - Conséquence

- Art. 88, § 2 Code judiciaire

- Art. 525 et s. Code d'Instruction criminelle

De regeling van rechtsgebied heeft tot doel te voorkomen dat twee rechtscollèges die niet tot hetzelfde rechtsgebied behoren maar waarbij dezelfde zaak of samenhangende zaken aanhangig zijn gemaakt, strijdige beslissingen wijzen over de bevoegdheid, waardoor zij de rechtsgang opschorten (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Regeling van rechtsgebied - Doelstelling

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Algemeen - Doelstelling

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

Le règlement de juges a pour but d'éviter que deux juridictions ne ressortissant pas l'une à l'autre et saisies d'une même affaire ou d'affaires connexes, rendent des décisions contradictoires sur la compétence, suspendant ainsi le cours de la Justice (1). (1) Cass. 12 mai 2010, RG P.10.0657.F, Pas. 2010, n° 335.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Règlement de juges - Objectif

- Art. 525 et s. Code d'Instruction criminelle

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Généralités - Objectif

- Art. 525 et s. Code d'Instruction criminelle

P.23.0409.F

5 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.15](#)

AC nr. ...

Er is geen gelijkheid van oorzaak en voorwerp tussen, enerzijds, het beroep waardoor de vreemdeling de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die zijn verzoek om internationale bescherming verwerpt, aan het wettigheidsstoezicht van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen onderwerpt en, anderzijds, het beroep van de Belgische Staat tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid van de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling - Wettigheidsstoezicht - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Algemeen - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de 4/05/2026

Il n'y a pas d'identité de cause et d'objet entre le recours par lequel l'étranger a déféré au Conseil du contentieux des étrangers le contrôle de la légalité de la décision du Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides rejetant la demande de protection internationale, d'une part, et le recours formé par l'Etat belge contre l'ordonnance de la chambre du conseil statuant sur la légalité de la décision de maintien dans un lieu déterminé, prise sur la base de l'article 74/6, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, d'autre part.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mesure de rétention prise à l'égard d'un étranger - Contrôle de la légalité - Décision du Conseil du contentieux des étrangers - Autorité de la chose jugée sur la décision de la juridiction d'instruction statuant sur la légalité de la mesure de rétention - Absence d'identité de cause et d'objet - Conséquence

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Généralités - Décision du Conseil du contentieux des étrangers - Autorité de la chose jugée sur la décision de la juridiction d'instruction statuant sur la légalité de la mesure de rétention - Absence d'identité de cause et d'objet - Conséquence

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir

rechterlijke macht - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

judiciaire - Décision du Conseil du contentieux des étrangers - Autorité de la chose jugée sur la décision de la juridiction d'instruction statuant sur la légalité de la mesure de rétention - Absence d'identité de cause et d'objet - Conséquence

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscolleges onderwerpt dat gezag aan de gelijkheid van oorzaak, partijen en voorwerp; de gevorderde zaak moet dezelfde zijn, moet tussen dezelfde partijen bestaan en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid zijn ingesteld.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Algemeen - Gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscollege - Voorwaarden

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Gezag van gewijsde - Gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscollege - Voorwaarden

VREEMDELINGEN - Beslissing van een administratief rechtscollege - Gezag van gewijsde - Voorwaarden

Le principe général du droit relatif à l'autorité de chose jugée des décisions des juridictions administratives subordonne cette autorité à l'identité de cause, de parties et d'objet; il faut que la chose demandée soit la même, que la demande soit entre les mêmes parties et formée par elles et contre elles en la même qualité.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Généralités - Autorité de chose jugée des décisions des juridictions administratives - Conditions

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Autorité de la chose jugée - Autorité de chose jugée des décisions des juridictions administratives - Conditions]

ETRANGERS - Décision rendue par une juridiction administrative - Autorité de la chose jugée - Conditions

P.23.0425.F

29 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.18](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling voorziet in de vrijlating van de verdachte wanneer zijn identiteit onjuist, onvolledig (1) of helemaal niet in het aanhoudingsbevel werd vermeld; het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken, moet met name in geval van betwisting nagaan of de identiteit van de verdachte correct werd vermeld en kan, naar aanleiding hiervan, de foutieve of onvolledige identiteitsgegevens verbeteren (2). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175 [§ 3 en § 4]. (2) Zie concl. OM "in substantie".

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Eerste toezicht - Onderzoek van de wettigheid van het aanhoudingsbevel - Geen opgave van de identiteit van de in verdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vereiste vermeldingen - Identiteit van de in verdenkinggestelde -

Aucune disposition légale ne prévoit la libération du suspect lorsque son identité a été énoncée de manière erronée et incomplète (1) ou omise du mandat d'arrêt; la juridiction d'instruction tenue de vérifier, lors du premier contrôle de la détention préventive, la légalité du mandat d'arrêt vérifie notamment, en cas de contestation, si l'identité du suspect est énoncée correctement et peut, à cette occasion, corriger les éléments d'identité erronés ou les compléter (2). (1) Voir Cass. 27 mai 2020, RG P.20.0522.F, Pas. 2020, n° 327 ; Cass. 4 mars 2014, RG P.14.0335.N, Pas. 2014, n° 175 [§§ 3 et 4]. (2) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Premier contrôle - Vérification de la légalité du mandat d'arrêt - Omission de l'identité de l'inculpé - Réparation

- Art. 16 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Indications requises - Identité de l'inculpé - Omission - Réparation par la juridiction d'instruction tenue de vérifier, lors du premier contrôle de la

Verzuim - Verbetering door het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Bevel tot aanhouding - Vereiste vermeldingen - Identiteit van de in verdenking gestelde - Verzuim - Verbetering door het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

détention préventive, la légalité du mandat d'arrêt

- Art. 16 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Mandat d'arrêt - Indications requises - Identité de l'inculpé - Omission - Réparation par la juridiction d'instruction tenue de vérifier, lors du premier contrôle de la détention préventive, la légalité du mandat d'arrêt

- Art. 16 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0437.F

29 maart 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19](#)

AC nr. ...

Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat "de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt". Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog "wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend" (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

L'omission de l'avis à donner par le greffier au conseil de l'inculpé en vertu de l'article 30, § 2, alinéa 5, de la loi relative à la détention préventive n'est de nature à entraîner la nullité de la procédure que si elle viole les droits de la défense; à défaut de toute énonciation, dans l'arrêt de la chambre des mises en accusation, quant au respect ou non de l'obligation légale d'avertir le conseil du demandeur de la fixation de la cause et aux circonstances qui justifieraient l'absence d'un tel avertissement, la Cour n'est pas en mesure de vérifier si les juges d'appel ont légalement statué en l'absence de l'inculpé (1). (1) Le MP a relevé que l'ordonnance entreprise, à laquelle la Cour peut avoir égard, ne mentionne aucun avocat et précise que « l'inculpé se défend seul ». Il en a déduit qu'à défaut de préciser à quel avocat le greffe aurait dû envoyer un avis de fixation, et de quelle pièce résulterait l'identité de cet avocat, le moyen était irrecevable à défaut de précision et qu'il y dès lors avait lieu de rejeter le pourvoi. On peut relever que la transmission tardive, voire l'omission de l'avis requis ne peuvent entraîner la nullité de la procédure que si elle a nui à la défense. Ainsi, les droits de défense de l'inculpé ne sauraient avoir été violés dès lors que son conseil et lui-même ont comparu à l'audience et qu'ils ont eu la faculté d'y solliciter une remise dans le délai de quinze jours fixé par l'article 30, § 3, alinéa 2 (Cass. 16 mars 2011, RG P.11.0441.F, Pas. 2011, n° 204), ou encore « dès lors qu'il a été privé de l'assistance de son conseil, celui-ci n'ayant pas été avisé de l'audience, lorsque l'inculpé a été entendu en ses moyens de défense par les juges d'appel et qu'il n'apparaît pas qu'il a invoqué la violation de ses droits de défense » (Cass. 2 avril 1996, RG P.96.0398.N, Pas. 1996, n° 110). (M.N.B.)

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de in verdenking gestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de in verdenking gestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de in verdenking gestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de in verdenking gestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de in verdenking gestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de in verdenking gestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de in verdenking gestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de in verdenking gestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Appel - Chambre des mises en accusation statuant en l'absence de l'inculpé et de son avocat - Pas de mention du respect ou non de de l'obligation légale d'avertir le conseil de l'inculpé ni des circonstances qui justifieraient l'absence d'un tel avertissement - Incidence

- Art. 23, 2°, et 30, § 2, al. 5, et § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Chambre des mises en accusation statuant en l'absence de l'inculpé et de son avocat - Pas de mention du respect ou non de de l'obligation légale d'avertir le conseil de l'inculpé ni des circonstances qui justifieraient l'absence d'un tel avertissement - Incidence

- Art. 23, 2°, et 30, § 2, al. 5, et § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Appel - Chambre des mises en accusation statuant en l'absence de l'inculpé et de son avocat - Pas de mention du respect ou non de de l'obligation légale d'avertir le conseil de l'inculpé ni des circonstances qui justifieraient l'absence d'un tel avertissement - Incidence

- Art. 23, 2°, et 30, § 2, al. 5, et § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Appel - Chambre des mises en accusation statuant en l'absence de l'inculpé et de son avocat - Pas de mention du respect ou non de de l'obligation légale d'avertir le conseil de l'inculpé ni des circonstances qui justifieraient l'absence d'un tel avertissement - Incidence

- Art. 23, 2°, et 30, § 2, al. 5, et § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Een middel dat beantwoord moet worden, bestaat voor een partij in de aanwijzing van de feiten en van het recht om een vordering in te stellen, dan wel om een verweer of exceptie aan te voeren (1); wanneer de bewering waarop niet geantwoord wordt, in het procedurestuk waarin zij voorkomt geen enkele toelichting bevat die van aard is haar te verduidelijken en haar te rechtvaardigen en bij gebrek aan een juridische redenering die toestaat het gevolg te verbinden aan het feit dat de beklaagde inroept, is bij de beroepsrechters geen verweer of een exceptie aanhangig gemaakt waarop geantwoord moet worden. (1) Zie M. GREGOIRE, « La procédure en cassation en matière civile », in *Le point sur les procédures de cassation*, Brussel, Bruylant, 2016, p. 102.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting om een middel te beantwoorden - Middel - Begrip

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om een middel te beantwoorden - Middel - Begrip

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Un moyen appelant réponse consiste, pour une partie, à articuler le fait et le droit pour former une demande, une défense ou une exception (1); lorsque l'affirmation laissée sans réponse n'est accompagnée, dans l'écrit de procédure qui la contient, d'aucun développement de nature à la préciser et à la justifier et qu'en l'absence de raisonnement juridique susceptible d'asseoir, sur le fait invoqué par le prévenu, la conséquence qu'il en a déduite, les juges d'appel ne sont pas saisis d'une défense ou d'une exception requérant réponse. (1) Voir M. Grégoire, « La procédure en cassation en matière civile », in *Le point sur les procédures de cassation*, Bruxelles, Bruylant, 2016, p. 102.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Obligation de répondre à un moyen - Moyen - Notion

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre à un moyen - Moyen - Notion

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht heeft het in artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, bedoelde verbod afgeschaft wanneer de beklaagde al eerder was veroordeeld tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar; overeenkomstig artikel 2, tweede lid, Strafwetboek is artikel 114 van de wet van 2022 onmiddellijk van toepassing op de feiten die vóór de inwerkingtreding van die wet waren gepleegd maar op die datum nog niet definitief waren berecht (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat het in het arrest vermelde antecedent van de eiser, namelijk één jaar gevangenisstraf, wel als grondslag kan dienen voor de omstandigheid van wettelijke herhaling, maar niet in de weg staat aan de toekenning van het probatieuiststel op grond van artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, en dit niet alleen in de versie van die bepaling op de datum van het arrest (dus zoals gewijzigd door artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, in werking getreden op 1 juni 2022 krachtens artikel 118 van diezelfde wet), maar ook in haar vorige versie.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuiststel - Voorwaarde verbonden aan de antecedenten - Afschaffing - Toepassing ratione temporis

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek
- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Probatieuiststel - Voorwaarde verbonden aan de antecedenten - Afschaffing - Toepassing ratione temporis

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek
- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

L'article 114 de la loi du 21 mars 2022 modifiant le Code pénal en ce qui concerne le droit pénal sexuel a supprimé l'interdiction, qui figurait à l'article 8, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, d'appliquer le sursis probatoire lorsque le prévenu avait encouru antérieurement une condamnation à une peine criminelle ou à un emprisonnement principal de plus de trois ans; conformément à l'article 2, alinéa 2, du Code pénal, l'article 114 de la loi du 21 mars 2022 est immédiatement applicable aux faits qui, commis avant son entrée en vigueur, le 1er juin 2022, n'avaient pas encore été définitivement jugés à cette date (1). (1) Le MP a relevé que l'antécédent du demandeur indiqué dans l'arrêt, soit une peine d'un an d'emprisonnement, fonde certes la circonstance de récidive légale, mais ne fait pas obstacle à l'octroi d'un sursis probatoire sur pied de l'article 8, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, et ce, non seulement dans la version de cette disposition au jour de l'arrêt (soit tel que modifié par l'article 114 de la loi du 21 mars 2022 modifiant le Code pénal en ce qui concerne le droit pénal sexuel, entré en vigueur le 1er juin 2022 en vertu de son article 118) mais aussi dans sa version précédente.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Condition liée aux antécédents - Suppression - Application ratione temporis

- Art. 2, al. 2 Code pénal
- Art. 8, § 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Sursis probatoire - Condition liée aux antécédents - Suppression - Application ratione temporis

- Art. 2, al. 2 Code pénal
- Art. 8, § 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De onwettigheid van de beslissing over de hoofdstraf leidt tot de vernietiging van de beslissingen over de straffen en over de bijdrage tot het Slachtofferfonds; ze heeft echter geen weerslag op de schuldigverklaring (1) evenmin als op de veroordeling tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand en op de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (2). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0987.F, AC 2018, nr. 706, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH OP DATUM IN PAS. (2) Het bestreden arrest veroordeelt de eiser met name tot gevangenisstraffen en geldboeten (met uitstel) en tot de verbeurdverklaring bij equivalent en tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, en bevestigt met name de veroordeling tot een verbodsstraf en tot betaling van de bijdrage aan het Slachtofferfonds en van de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (van 50 euro, niet geïndexeerd).

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen - Omvang - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds (ja) - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (neen) en tot de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten, bepaald in artikel 91, tweede lid, KB 28 december 1950 (neen)

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- Art. 11 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand
- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen - Omvang - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds (ja) - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (neen) en tot de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten, bepaald in artikel 91, tweede lid, KB 28 december 1950 (neen)

L'illégalité entachant la décision relative à la peine principale entraîne l'annulation des décisions prononcées sur les peines et sur la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence; en revanche, elle est sans incidence sur la déclaration de culpabilité (1) ainsi que sur la condamnation au paiement de la contribution au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne et de l'indemnité forfaitaire pour frais de justice (2). (Solution implicite). (1) Cass. 12 décembre 2018, RG P.18.0987.F, Pas. 2018, n° 706, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général. (2) L'arrêt attaqué condamne notamment le demandeur à des peines d'emprisonnement et d'amende (assorties d'un sursis) et de confiscation par équivalent ainsi qu'à payer la contribution au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne, et il confirme notamment la condamnation à une peine d'interdiction et à payer la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence et l'indemnité forfaitaire pour frais de justice (de 50 euros, non indexée).

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Cassation limitée aux seules peines prononcées - Etendue - Condamnations à la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (oui) - Condamnations à la contribution au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne (non) et à l'indemnité forfaitaire pour frais de justice prévue par l'article 91, alinéa 2, de l'A.R. du 28 décembre 1950 (non)

- Art. 434, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 29, al. 2 L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres
- Art. 11 L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle
- Art. 4, § 3 L. du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne
- Art. 91, al. 2 Règlement général du 28 décembre 1950

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Cassation limitée aux seules peines prononcées - Etendue - Condamnations à la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (oui) - Condamnations à la contribution au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne (non) et à l'indemnité forfaitaire pour frais de justice prévue par l'article 91, alinéa 2, de l'A.R. du 28 décembre 1950 (non)

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- Art. 11 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand
- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Art. 434, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 29, al. 2 L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres
- Art. 11 L. du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle

- Art. 4, § 3 L. du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne
- Art. 91, al. 2 Règlement général du 28 décembre 1950

Wanneer het Hof de onwettigheid vaststelt van de onwettigheid van de beslissing die weigert het probatieuitstel voor de uitgesproken straf te verlenen, terwijl de schuldigverklaring zelf niet wordt vernietigd, wordt de vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen en tot de bijdrage aan het Slachtofferfonds (1). (1) Zie o.a. Cass. 6 september 2017, AR P.17.0061.F, AC 2017, nr. 447 (in geval van onwettigheid van de beslissing die het door de eerste rechter verleende uitstel beperkt); Cass. 13 oktober 2010, AR P.10.1208.F, AC 2010, nr. 597 (... "alook de beslissing tot onmiddellijke aanhouding"); Cass. 16 januari 2002, AR P.01.0948.F, AC 2002, nr. 30 (in geval van onwettigheid van de beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling weigert).

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Weigering - Onwettigheid - Vernietiging - Omvang - Uitgesproken straffen - Veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Slachtofferfonds

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Weigering van het probatieuitstel - Onwettigheid - Uitgesproken straffen - Veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Slachtofferfonds

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Lorsque la Cour constate l'illégalité de la décision refusant d'assortir la peine infligée d'un sursis probatoire, la déclaration de culpabilité n'encourant pas elle-même la censure, la cassation est limitée aux peines prononcées et à la condamnation au paiement de la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (1). (1) Voir p. ex. Cass. 6 septembre 2017, RG P.17.0061.F, Pas. 2017, n° 447 (en cas d'illégalité de la décision limitant le sursis accordé par le premier juge) ; Cass. 13 octobre 2010, RG P.10.1208.F, Pas. 2010, n° 597 (... « ainsi que (...) l'ordre d'arrestation immédiate ») ; Cass. 16 janvier 2002, RG P.01.0948.F, Pas. 2002, n° 30 (en cas d'illégalité de la décision refusant la suspension du prononcé de la condamnation).

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Refus - Illégalité - Cassation - Etendue - Peines prononcées - Condamnation au paiement de la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence

- Art. 434, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Refus du sursis probatoire - Illégalité - Peines prononcées - Condamnation au paiement de la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence

- Art. 434, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of de voorwaarden voor de toepassing van artikel 27 Wet Politieambt dat de politieambtenaren bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel 's nachts als overdag, toestaat gebouwen, zelfs die welke niet voor het publiek toegankelijk zijn, bijgebouwen en vervoermiddelen te doorzoeken, zijn vervuld: het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

ONAAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - *Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie*

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLITIE - Politieambtenaar - *Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie*

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

WOONPLAATS - *Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof van Cassatie*

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Le juge apprécie souverainement en fait si les conditions de l'application de l'article 27 de la loi sur la fonction de police permettant aux fonctionnaires de police de fouiller, tant de jour que de nuit, des bâtiments, même ceux non accessibles au public, leurs annexes ainsi que des moyens de transport en cas de danger grave et imminent de calamités, de catastrophes ou de sinistres ou lorsque la vie ou l'intégrité physique de personnes est gravement menacée, sont remplies: la Cour se borne à vérifier si, de ses constatations, il ne déduit pas des conséquences qui seraient sans lien avec elles ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Pénétration dans un lieu privé - Loi sur la fonction de police, article 27 - Menace grave pour la vie ou l'intégrité de personnes - Conditions d'application - Appréciation du juge - Contrôle par la Cour de cassation

- Art. 27 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Visite domiciliaire - *Pénétration dans un lieu privé - Loi sur la fonction de police, article 27 - Menace grave pour la vie ou l'intégrité de personnes - Conditions d'application - Appréciation du juge - Contrôle par la Cour de cassation*

- Art. 27 L. du 5 août 1992

POLICE - Fonctionnaire de police - *Pénétration dans un lieu privé - Loi sur la fonction de police, article 27 - Menace grave pour la vie ou l'intégrité de personnes - Conditions d'application - Appréciation du juge - Contrôle par la Cour de cassation*

- Art. 27 L. du 5 août 1992

DOMICILE - *Pénétration dans un lieu privé - Loi sur la fonction de police, article 27 - Menace grave pour la vie ou l'intégrité de personnes - Conditions d'application - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour de cassation*

- Art. 27 L. du 5 août 1992

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Minderjarige - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

JEUGDBESCHERMING - Als misdrijf omschreven feit - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

MINDER-VALIDEN - Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

VREEMDELINGEN - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Draagwijdte - Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken

La compétence d'identification attribuée au service des Tutelles en vertu de laquelle cet organisme peut, notamment, faire vérifier au moyen d'un test médical si la personne est ou non âgée de moins de dix-huit ans, n'est pas exclusive du pouvoir des juridictions répressives d'apprécier en fait si la minorité alléguée par un inculpé ou un prévenu est établie; ces juridictions en décident sans que la loi n'assujettisse la question à un mode spécial de preuve (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Mineur d'âge - État de minorité au moment des faits - Appréciation en fait - Application des règles de la preuve en matière répressive - Mineur étranger non accompagné - Compétence d'identification du service des Tutelles - Incidence

- Art. 3 et 6 L. du 24 décembre 2002

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - État de minorité au moment des faits - Application des règles de la preuve en matière répressive - Mineur étranger non accompagné - Compétence d'identification du service des Tutelles - Incidence

- Art. 3 et 6 L. du 24 décembre 2002

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Fait qualifié infraction - État de minorité au moment des faits - Appréciation en fait - Application des règles de la preuve en matière répressive - Mineur étranger non accompagné - Compétence d'identification du service des Tutelles - Incidence

- Art. 3 et 6 L. du 24 décembre 2002

HANDICAPES - Matière répressive - État de minorité au moment des faits - Appréciation en fait - Application des règles de la preuve en matière répressive - Mineur étranger non accompagné - Compétence d'identification du service des Tutelles - Incidence

- Art. 3 et 6 L. du 24 décembre 2002

ETRANGERS - Mineur étranger non accompagné - Compétence d'identification du service des Tutelles - Portée - Matière répressive - État de minorité au moment des faits - Appréciation en fait - Application des règles de la preuve en matière répressive

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

- Art. 3 et 6 L. du 24 décembre 2002

P.23.0473.F

12 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

WOONPLAATS - Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

En cas de flagrant délit, la visite domiciliaire peut être effectuée à n'importe quelle heure, sans le consentement de la personne intéressée et sans mandat de perquisition; une visite domiciliaire effectuée sur cette base est valable lorsqu'elle n'est séparée de l'infraction que par le temps matériellement nécessaire pour en permettre l'accomplissement (1). (1) Cass. 30 mars 2011, RG P.11.0540.F, Pas. 2011, n° 240.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Flagrant délit - Notion

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou arrestations

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou privation de liberté

DOMICILE - Constitution, article 15 - Visite domiciliaire - Heures - Flagrant délit - Notion

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou arrestations

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou privation de liberté

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Généralités - Visite domiciliaire en cas de flagrant délit - Notion

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou arrestations

- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou privation de liberté

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

WOONPLAATS - Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

Il n'y a pas de flagrant délit si l'on se fonde seulement sur des présomptions ou indices pour croire qu'une infraction pourrait avoir été commise; en revanche, le flagrant délit existe dès qu'une des conditions énoncées par l'article 41 du Code d'instruction criminelle est réalisée; il n'est pas requis que la présence de l'auteur sur les lieux ou sa participation à l'infraction soient également constatées (1). (1) Voir Cass. 7 février 2018, RG P.18.0100.F, Pas. 2018, n° 82.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Généralités - Visite domiciliaire en cas de flagrant délit - Notion

- Art. 41 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Flagrant délit - Notion

- Art. 41 Code d'Instruction criminelle

DOMICILE - Constitution, article 15 - Visite domiciliaire - Heures - Flagrant délit - Notion

- Art. 41 Code d'Instruction criminelle

P.23.0494.F

6 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.1](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist dat er na een vonnis dat de heropening van het debat beveelt uitdrukkelijk wordt vermeldt dat de zaak "ab initio" of geheel werd hervat; die hervatting kan worden afgeleid uit het proces-verbaal van de rechtszitting of uit de vermeldingen die in het vonnis voorkomen, in zoverre die stukken het verloop van de rechtspleging weergeven.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt - Hervatting van de zaak "ab initio" - Vaststelling - Vorm

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt - Hervatting van de zaak "ab initio" - Vaststelling - Vorm

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Aucune disposition légale ne requiert qu'après un jugement de réouverture des débats, il soit mentionné expressément que la cause a été reprise « ab initio » ou en son entier; cette reprise peut se déduire du procès-verbal de l'audience ou des mentions reprises au jugement en tant que ces pièces relatent le déroulement de la procédure.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Composition du siège - Jugement de réouverture des débats - Cause reprise « ab initio » - Constat - Forme

- Art. 779 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Jugement de réouverture des débats - Cause reprise « ab initio » - Constat - Forme

- Art. 779 Code judiciaire

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek kan het vonnis, op straffe van nietigheid, enkel worden gewezen door de rechters die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; het eindvonnis hoeft, in beginsel, evenwel niet te worden gewezen door dezelfde rechters als die welke tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht is voorafgegaan of tijdens de uitspraak van dat vonnis zitting hebben gehouden, maar dit is niet het geval wanneer de beslissing alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat over een welbepaald onderwerp beveelt, aangezien het debat in een dergelijk geval wordt voortgezet, maar enkel over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Beslissing die een onderzoeksmaatregel beveelt - Daaropvolgende beslissing over de grond van de zaak - Continuïteit van de zetel - Draagwijdte

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Beslissing die een onderzoeksmaatregel beveelt - Daaropvolgende beslissing over de grond van de zaak - Continuïteit van de zetel - Draagwijdte

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 779 du Code judiciaire, le jugement ne peut être rendu, sous peine de nullité, que par des juges ayant assisté à toutes les audiences de la cause; le jugement définitif ne doit cependant pas, en principe, être rendu par les mêmes juges que ceux ayant siégé pendant les débats précédant le jugement avant dire droit ou lors de la prononciation de celui-ci mais il en va autrement si la décision avant dire droit est un jugement qui ordonne la réouverture des débats sur un objet déterminé dès lors qu'en pareil cas, les débats continuent, mais seulement sur la question délimitée par le juge (1). (1) Voir Cass. 16 octobre 2018, RG P.18.0189.N, Pas. 2018, n° 557.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Composition du siège - Décision ordonnant une mesure d'instruction - Décision subséquente rendue au fond - Continuité du siège - Portée

- Art. 779 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision ordonnant une mesure d'instruction - Décision subséquente rendue au fond - Continuité du siège - Portée

- Art. 779 Code judiciaire

P.23.0503.F

13 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.3](#)

AC nr. ...

Het verbod om te rijden zonder eerst te zijn geslaagd voor de proef of proeven tot herstel in het recht tot sturen, gaat in bij het verstrijken van de in de beslissing van vervallenverklaring bepaalde termijn van het verval; de datum van het verstrijken van de termijn van het verval hangt enerzijds af van die waarop het openbaar ministerie het verval van het recht tot sturen aan de veroordeelde ter kennis heeft gebracht met toepassing van artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, waarbij laatstgenoemd artikel bepaalt dat het verval van het recht tot sturen de vijfde dag na die kennisgeving ingaat en, anderzijds, van de door de beslissing van vervallenverklaring bepaalde duur van het verval (1). (1) Zie Cass. 11 mei 2022, AR P.22.0245.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5.

L'interdiction de conduire sans avoir préalablement réussi l'examen ou les examens de réintégration dans le droit de conduire prend cours à l'expiration du délai de la déchéance fixé par la décision de déchéance ; la date de l'expiration du délai de la déchéance dépend, d'une part, de celle à laquelle le ministère public a notifié la déchéance du droit de conduire au condamné en application de l'article 40, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière, cet article disposant que la déchéance du droit de conduire prend cours le cinquième jour suivant cet avertissement, et, d'autre part, de la durée de la déchéance fixée par la décision de déchéance (1). (1) Voir Cass. 11 mai 2022, RG P.22.0245.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 40 - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Verbod om te rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Aanvang - Verstrijken van de termijn van het verval

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Verbod om te rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Aanvang - Verstrijken van de termijn van het verval

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 40 - Déchéance du droit de conduire - Subordination de la réintégration dans le droit de conduire à la réussite d'examens - Interdiction de conduire avant la réussite des examens - Prise de cours - Expiration du délai de la déchéance

- Art. 40, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Article 48, alinéa 1er, 2° - Déchéance du droit de conduire - Subordination de la réintégration dans le droit de conduire à la réussite d'examens - Interdiction de conduire avant la réussite des examens - Prise de cours - Expiration du délai de la déchéance

- Art. 40, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De beslissing van vervallenverklaring van het recht tot sturen bepaalt voor welke proef of proeven, van de vier in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet vermelde soorten, de veroordeelde moet slagen voordat hij opnieuw achter het stuur kan plaatsnemen na het verstrijken van de termijn van het verval; hieruit volgt dat de rechter die, tenzij hij een verschrijving verbetert of een onvolledige omschrijving op grond van het strafdossier rechtzet, in een telastlegging van schending van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet, de hierin vermelde beslissing van vervallenverklaring vervangt door een andere beslissing van vervallenverklaring, zichzelf gelast met een ander strafbaar feit (1). (1) Zie Cass. 14 september 2022, AR P.22.0430.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5, met concl. OM. Uit dat arrest volgt dat de rechter kan oordelen dat de beklaagde die wordt vervolgd wegens het rijden spijs verval van het recht tot sturen, opgelegd door een eerder vonnis dat niet van toepassing was op de dag van het bedoelde feit, niet wordt vervolgd voor het rijden spijs een dergelijk door een ander vonnis opgelegd verval dat niet in de telastlegging is vermeld. Uitdrukkelijk in het licht van dat arrest heeft het OM tot verwerping geconcludeerd.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Vonnisgerecht - Wijziging van kwalificatie of datum der feiten - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart

La décision de déchéance du droit de conduire détermine quel est ou quels sont, parmi les quatre types d'examen mentionnés à l'article 38, § 3, de la loi, l'examen ou les examens qu'elle impose au condamné de réussir avant de pouvoir reprendre le volant à l'expiration du délai de la déchéance; il s'ensuit que, à moins qu'il corrige une erreur matérielle ou rectifie un libellé incomplet sur la base du dossier répressif, le juge qui, dans une prévention d'infraction à l'article 48, alinéa 1er, 2°, de la loi relative à la police de la circulation routière, remplace la décision de déchéance mentionnée dans cette prévention par une autre décision de déchéance, se saisit lui-même d'un autre fait punissable (1). (1) Voir Cass. 14 septembre 2022, RG P.22.0430.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5, avec concl. MP, contraires à cet égard. Il suit de cet arrêt que le juge peut considérer que le prévenu poursuivi pour avoir conduit en violation d'une déchéance du droit de conduire, infligée par un jugement antérieur, qui n'était pas applicable le jour du fait visé, n'est pas poursuivi pour avoir conduit en violation d'une telle déchéance infligée par un autre jugement, non visé par la prévention. C'est explicitement à la lumière de cet arrêt que le MP a conclu au rejet.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Juridiction de jugement - Changement de la qualification ou de la date des faits - Déchéance du droit de conduire - Subordination de la réintégration dans ce droit à la réussite d'examens - Conduite avant cette réussite - Requalification par le juge d'appel en vue de viser une autre décision de déchéance - Légalité (non)

- Art. 38, § 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Article 48, alinéa 1er, 2° - Déchéance du droit de conduire - Subordination de la réintégration dans le droit de conduire à la réussite d'examens - Conduite avant cette réussite - Requalification par le juge d'appel en vue de viser une autre décision de déchéance - Légalité (non)

- Art. 38, § 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

1968

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Déchéance du droit de conduire - Subordination de la réintégration dans le droit de conduire à la réussite d'examens - Conduite avant cette réussite - Requalification par le juge d'appel en vue de viser une autre décision de déchéance - Légalité (non)

- Art. 38, § 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De correctionele rechter kan van geen andere feiten kennisnemen dan van die welke regelmatig bij hem aanhangig zijn gemaakt door de verwijzingsbeschikking van het onderzoeksgerecht of door de rechtstreekse dagvaarding van het openbaar ministerie of van de burgerlijke partij; hij kan zichzelf niet gelasten met een strafbaar feit dat niet in een van die akten is vermeld (1). (1) Zie P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", RDPC, 1990, p. 561-590 [574-575]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 2021, II, p. 1439-1462 [1453]; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Le juge correctionnel ne peut pas connaître d'autres faits que ceux dont il est régulièrement saisi par l'ordonnance de renvoi de la juridiction d'instruction ou par la citation directe du ministère public ou de la partie civile; il ne peut se saisir lui-même d'un fait punissable qui n'est pas visé dans un de ces actes (1). (1) Voir P. MORLET, « Changement de qualification, droits et devoirs du juge », Rev. dr. pén. crim., 1990, pp. 561 à 590 [574-575] ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, pp. 1439-1462 [1453] ; Cass. 25 mai 2022, RG P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Vonnisgerecht - Aanhangigmaking - Grens - Gevolg

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Juridiction de jugement - Saisine - Limite - Conséquence

P.23.0504.F

21 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.1](#)

AC nr. ...

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van artikel 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie oordeelt over het beroep dat door een eigenaar is ingesteld tegen het beslag op kunstwerken of antieke voorwerpen dat door de Belgische onderzoeksrechter werd bevolen ter uitvoering van een door de Italiaanse gerechtelijke overheden uitgevaardigd bevroezingsbevel, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0314.F, AC 2020, nr. 355.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Internationale rechtshulp - Europese Unie - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevroezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Europese Unie - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevroezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

EUROPESE UNIE - Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevroezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Constitue une décision passible d'un pourvoi immédiat l'arrêt de la cour d'appel, chambre des mises en accusation, qui, en application des articles 61quater, § 5, du Code d'instruction criminelle et 15, § 1er, de la loi du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne, statue sur le recours introduit par un propriétaire contre la saisie d'œuvres d'art ou objets antiques ordonnée par le juge d'instruction belge en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par les autorités judiciaires italiennes (1). (Solution implicite). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0314.F, Pas. 2020, n° 355.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Entraide judiciaire internationale - Union européenne - Saisie de choses en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les Etats membres de l'Union européenne

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Union européenne - Saisie de choses en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les Etats membres de l'Union européenne

UNION EUROPEENNE - Divers - Entraide judiciaire internationale - Matière répressive - Saisie de choses en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les Etats membres de l'Union européenne

Krachtens artikel 2, § 2, Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, worden die beslissingen, in de betrekkingen die België onderhoudt met andere lidstaten van de Europese Unie die gebonden zijn door Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen, uitgevaardigd, erkend of ten uitvoer gelegd in overeenstemming met deze verordening en met de artikelen 2/1, 5°, 10, 12 §§ 1, 1/1, 1/2 en 4, 13, 14, 15, 16, 28, 30, §§ 1 tot 3 en §§ 5 tot 8, 33, 37, 38, 39 en 40 van de wet; artikel 39, eerste lid, van de verordening stipuleert dat zij met ingang van 19 december 2020 de bepalingen van het kaderbesluit betreffende de bevroening van voorwerpen tussen de door die verordening gebonden lidstaten vervangt, en artikel 40 verduidelijkt onder de hoofding "Overgangsbepalingen" dat die verordening van toepassing is op bevroingscertificaten en confiscatiecertificaten die zijn toegezonden op of na 19 december 2020.

En vertu de l'article 2, § 2, de la loi de la loi du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne, dans les relations qu'entretient la Belgique avec d'autres États membres de l'Union européenne, liés par le règlement (UE) 2018/1805 du Parlement européen et du Conseil du 14 novembre 2018 concernant la reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation, ces décisions sont émises, reconnues et exécutées conformément à ce règlement et aux articles 2/1, 5°, 10, 12 §§ 1er, 1er/1, 1er/2 et 4, 13, 14, 15, 16, 28, 30, §§ 1er à 3 et §§ 5 à 8, 33, 37, 38, 39 et 40 de la loi; l'article 39, alinéa 1er, du règlement énonce qu'il remplace les dispositions de la décision-cadre en ce qui concerne le gel des biens entre les États membres liés par le règlement à compter du 19 décembre 2020 et l'article 40, § 1er, du règlement précise, sous le titre « Dispositions transitoires », que le règlement s'applique aux certificats de gel et aux certificats de confiscation transmis le 19 décembre 2020 ou après cette date.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen - Bevroingscertificaat uitgevaardigd door de Italiaanse autoriteiten - Tenuitvoerlegging in België - Toepasselijke bepalingen

- Art. 39, eerste lid Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen

- Art. 40, § 1 Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen

- Art. 2, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Europese Unie - Wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen - Bevroingscertificaat uitgevaardigd door

UNION EUROPEENNE - Divers - Entraide judiciaire internationale - Matière répressive - Reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation - Certificat de gel émis par les autorités italiennes - Exécution en Belgique - Dispositions applicables

- Art. 39, al. 1er Règlement (UE) 2018/1805 du Parlement européen et du Conseil du 14 novembre 2018 concernant la reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation

- Art. 40, § 1er Règlement (UE) 2018/1805 du Parlement européen et du Conseil du 14 novembre 2018 concernant la reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation

- Art. 2, § 2 L. du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les Etats membres de l'Union européenne

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Union européenne - Reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation - Certificat de gel émis par les autorités italiennes - Exécution en Belgique - Dispositions applicables

de Italiaanse autoriteiten - Tenuitvoerlegging in België - Toepasselijke bepalingen

- Art. 39, eerste lid Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen

- Art. 40, § 1 Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroingsbevelen en confiscatiebevelen

- Art. 2, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 39, al. 1er Règlement (UE) 2018/1805 du Parlement européen et du Conseil du 14 novembre 2018 concernant la reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation

- Art. 40, § 1er Règlement (UE) 2018/1805 du Parlement européen et du Conseil du 14 novembre 2018 concernant la reconnaissance mutuelle des décisions de gel et des décisions de confiscation

- Art. 2, § 2 L. du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les Etats membres de l'Union européenne

P.23.0515.F

12 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

ONAAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Fouillerie van een voertuig - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Fouillerie van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLITIE - Fouillerie van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Aucune disposition ne définit ce qu'il y a lieu de considérer comme un motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction; cette condition est subordonnée à l'appréciation des agents de police, en fonction des comportements des occupants, des éléments matériels constatés ou des circonstances de temps et de lieu, le tout sous le contrôle des autorités judiciaires et, notamment, des juridictions d'instruction; la Cour se borne à vérifier si, lors de cet examen en fait, les juges d'appel ont pu ou non justifier légalement leur décision (1). (1) Voir Cass. 30 décembre 2020, RG P.20.1309.F, Pas. 2020, n° 796.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Fouille d'un véhicule - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction

- Art. 29 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Fouille d'un véhicule - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Appréciation des agents de police - Examen en fait par le juge du fond

- Art. 29 L. du 5 août 1992

POLICE - Fouille d'un véhicule - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Appréciation des agents de police - Examen en fait par le juge du fond

- Art. 29 L. du 5 août 1992

P.23.0518.F

6 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 200bis, § 1, 1°, Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen kan de ambtenaar van de administratie die de Regering daartoe aanwijst een administratieve geldboete opleggen aan de houder van zakelijke rechten op de woning en, als deze in huur gegeven wordt, aan de verhuurder en de eventuele bewoner die laat huisvesten in een woning waarvoor toegangs- of woonverbod is opgelegd door de burgemeester; wanneer een pand onbewoonbaar is verklaard, vormt het feit om hierin te laten huisvesten ondanks het besluit dat zulks verbiedt, ongeacht of het goed al dan niet wordt verhuurd, een strafbare handeling voor iedere houder van een zakelijk recht op het goed en, in geval van verhuring, eveneens voor de verhuurder, ook al is hij geen houder van een dergelijk recht.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Stedenbouwmisdrijf - Waals Gewest - Besluit dat een pand onbewoonbaar verklaart - Niet-naleving - Administratieve sanctie - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Houder van zakelijke rechten op de woning

- Art. 200bis, § 1, 1° Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

STEDENBOUW - Sancties - Waals Gewest - Besluit dat een pand onbewoonbaar verklaart - Niet-naleving - Administratieve sanctie - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Houder van zakelijke rechten op de woning

- Art. 200bis, § 1, 1° Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

Aux termes de l'article 200bis, § 1er, 1°, du Code wallon de l'Habitation durable, le fonctionnaire de l'administration que le Gouvernement désigne à cette fin peut imposer une amende administrative au titulaire de droits réels sur une habitation et, lorsque celle-ci est donnée en location, au bailleur et à l'occupant éventuel, qui permet la résidence dans une habitation dont l'interdiction d'accès ou d'occupation a été déclarée par le bourgmestre ; dès lors qu'un immeuble est déclaré inhabitable, en permettre la résidence malgré l'arrêté qui l'interdit constitue un acte punissable, que le bien soit loué ou non, dans le chef de toute personne titulaire d'un droit réel sur le bien et, en cas de location, dans le chef également du bailleur même non titulaire d'un tel droit.

INFRACTION - Imputabilité - Personnes physiques - Infraction urbanistique - Région wallonne - Arrêté déclarant un immeuble inhabitable - Non-respect - Sanction administrative - Imputabilité de l'infraction - Titulaire de droits réels sur l'habitation

- Art. 200bis, § 1er, 1° Code wallon de l'Habitation durable

URBANISME - Sanctions - Région wallonne - Arrêté déclarant un immeuble inhabitable - Non-respect - Sanction administrative - Imputabilité de l'infraction - Titulaire de droits réels sur l'habitation

- Art. 200bis, § 1er, 1° Code wallon de l'Habitation durable

P.23.0545.F

26 april 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.19](#)

AC nr. ...

De handtekening die wordt aangebracht onderaan de vordering waardoor de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig wordt gemaakt, moet kunnen worden geïdentificeerd, zonder welke er niet kan worden nagegaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden; de identiteit van de ondertekenaar kan zowel uit de vordering zelf als uit andere stukken van de rechtspleging blijken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een

La signature apposée au bas du réquisitoire saisissant le juge d'instruction doit pouvoir être identifiée, sans quoi il n'est pas possible de vérifier si l'auteur de la réquisition a qualité pour agir ; l'identité du signataire peut ressortir tant de la réquisition elle-même que d'autres pièces de la procédure (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Généralités - Saisine du juge d'instruction - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Identification de l'auteur de la signature - Modalité

gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Identificatie van de auteur van de handtekening - Modaliteit

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Aanhangigmaking - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Identificatie van de auteur van de handtekening - Modaliteit

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle

JUGE D'INSTRUCTION - Saisine - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Identification de l'auteur de la signature - Modalité

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat op de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek enkel een onleesbare handtekening is aangebracht en dat hij niet kan nagaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om de strafvordering in te stellen, dient het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen de nodige onderzoeken te doen uitvoeren om die identiteit te bewijzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijde

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSGERECHTEN - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijde

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSRECHTER - Aanhangigmaking - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijde

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Regelmatigheid - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter -

Lorsque l'inculpé fait valoir que le réquisitoire de mise à l'instruction n'est pourvu que d'une signature illisible et qu'il ne lui est pas possible de vérifier si l'auteur de la réquisition a qualité pour exercer l'action publique, la juridiction d'instruction appelée à statuer sur la régularité du mandat d'arrêt est tenue de faire procéder aux vérifications nécessaires pour établir cette identité (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Généralités - Saisine du juge d'instruction - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Auteur de la signature non identifié - Vérification par la juridiction d'instruction appelée à statuer sur la régularité du mandat d'arrêt - Portée

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle

- Art. 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Maintien de la détention préventive - Première comparution - Contrôle de la régularité du mandat d'arrêt - Saisine du juge d'instruction - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Auteur de la signature non identifié - Vérification par la juridiction d'instruction appelée à statuer sur la régularité du mandat d'arrêt - Portée

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle

- Art. 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JUGE D'INSTRUCTION - Saisine - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Auteur de la signature non identifié - Vérification par la juridiction d'instruction appelée à statuer sur la régularité du mandat d'arrêt - Portée

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle

- Art. 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Régularité - Contrôle par la juridiction d'instruction - Saisine du juge d'instruction - Réquisitoire de mise à l'instruction - Signature - Auteur de la

Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijdte

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

signature non identifié - Vérification par la juridiction d'instruction appelée à statuer sur la régularité du mandat d'arrêt - Portée

- Art. 61 Code d'Instruction criminelle
- Art. 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0563.F

10 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.7](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling van de Wet Strafvordering legt de strafuitvoeringsrechtbank de verplichting op afzonderlijk te motiveren waarom geen bijzondere voorwaarden kunnen worden opgelegd die tegemoetkomen aan de tegenaanwijzing die ze in aanmerking neemt; die redenen kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de verzochte modaliteit te weigeren of toe te kennen (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Strafvorderingsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Motivering - Omvang

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafvordering - Strafvorderingsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Motivering - Omvang

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, is onlosmakelijk verbonden aan de beslissing om een strafuitvoeringsmodaliteit niet toe te kennen en aan de motivering van die beslissing; bij gebrek aan een specifieke conclusie betreffende dit punt verplicht de Wet Strafvordering de rechtbank niet om de termijn, die ze binnen de in artikel 57, eerste lid, Wet Strafvordering gestelde grenzen bepaalt, met bijzondere redenen te omkleden.

Aucune disposition de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté n'impose au tribunal de l'application des peines de motiver de façon distincte en quoi la fixation de conditions particulières ne peut répondre à la contre-indication qu'il retient; ces raisons peuvent ressortir des motifs que le jugement énonce pour refuser ou octroyer la modalité sollicitée (1). (1) Cass. 23 mai 2012, RG P.12.0793.F, Pas. 2012, n° 330.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Motivation - Etendue

- Art. 47, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Motivation - Etendue

- Art. 47, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

L'indication de la date à laquelle le condamné peut introduire une nouvelle demande est intrinsèquement liée à la décision de non-octroi d'une modalité d'exécution de la peine et à la motivation de cette décision; en l'absence de conclusions spécifiques sur ce point, la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté n'impose pas au tribunal de motiver spécialement le délai qu'il fixe dans les limites prévues par l'article 57, alinéa 1er, de la loi précitée.

STRAFUITVOERING - Strafvuivoeingsrechtbank - Strafvuivoeingsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Bepaling van de datum voor het indienen van een nieuw verzoek - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuivoeingsrechtbank - Strafvuivoeingsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Bepaling van de datum voor het indienen van een nieuw verzoek - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Détermination de la date pour l'introduction d'une nouvelle demande - Motivation - Etendue

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Détermination de la date pour l'introduction d'une nouvelle demande - Motivation - Etendue

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.23.0567.F**26 april 2023****ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.22****AC nr. ...**

Wanneer de vrijheidsberoving van de in verdenking gestelde na veertien maanden onderzoek wordt bevestigd om de redenen die bij aanvang van de procedure werden aangevoerd en een van de redenen die volgens het bestreden arrest blijven bestaan, de opsomming is van de vele nog uit te voeren opdrachten, terwijl het onderzoek volgens diezelfde beslissing nagenoeg voltooid is, geeft een dergelijke motivering blijk van een bij wet verboden gebrek aan actualisering.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Hechtenis van veertien maanden - Motivering van de handhaving - Herhaling van de in eerdere beslissingen vermelde redenen - Geen actualisering - Gevolg

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsqu'après quatorze mois d'instruction, l'inculpé a vu sa privation de liberté confirmée sur la base des motifs avancés au début de la procédure et qu'un des motifs que l'arrêt attaqué dit subsister consiste à décrire les nombreux devoirs restant à réaliser alors que l'instruction est, selon la même décision, arrivée pratiquement à son terme, une telle motivation trahit un défaut d'actualisation que la loi prohibe.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Contrôle bimestriel - Détention d'une durée de quatorze mois - Motivation du maintien - Réitération des motifs énoncés dans des décisions antérieures - Défaut d'actualisation - Conséquence

- Art. 16, § 1er et 2, 22, al. 5 et 6 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 16, § 1er et 2, 22, al. 5 et 6, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Om de vrijheidsberoving te verlengen, kan het onderzoeksgerecht de redenen van een of meerdere eerdere in de zaak gewezen beslissingen overnemen, op voorwaarde evenwel dat die redenen op het ogenblik van zijn uitspraak nog voorhanden zijn en voor zover de motivering, door verwijzing, geen automatisme doet ontstaan dat onverenigbaar is met het evolutief karakter en de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis; de verlenging van de voorlopige hechtenis vereist een motivering die evenredig is aan de opoffering van het vermoeden van onschuld die de duur van die verlenging inhoudt (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Motivering - Omvang - Herhaling van de in eerdere beslissingen vermelde redenen - Wettigheid - Voorwaarde

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Pour prolonger la privation de liberté, la juridiction d'instruction peut réitérer les motifs énoncés par une ou plusieurs décisions antérieures rendues en la cause, mais c'est à la condition que ces motifs existent toujours au moment où elle statue, et pour autant que la motivation par référence ne crée aucun automatisme incompatible avec le caractère évolutif de la détention préventive et sa nécessaire individualisation ; l'allongement de la détention préventive requiert une motivation à la mesure du sacrifice que sa durée impose à la présomption d'innocence (1). (1) Cass. 6 mars 2018, RG P.18.0220.N, Pas. 2018, n° 155.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Contrôle bimestriel - Motivation - Etendue - Réitération des motifs énoncés dans des décisions antérieures - Légalité - Condition

- Art. 16, § 1er et 2, 22, al. 5 et 6 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 16, § 1er et 2, 22, al. 5 et 6, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0568.F13 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.5](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de voorzitter van het hof van assisen, met toepassing van artikel 316 Wetboek van Strafvordering, de verklaringen heeft voorgelezen van een getuige die niet in de loop van het onderzoek verschijnt, belet hem niet diezelfde getuige op een later tijdstip te horen, wanneer hij op de rechtszitting verschijnt.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Assisen - Procedure ter terechtzitting - Voorlezing door de voorzitter van de verklaringen van een getuige die niet verschijnt - Later verhoor van die getuige wanneer hij op de rechtszitting verschijnt - Wettigheid

- Art. 316 Wetboek van Strafvordering
- HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Procedure ter terechtzitting - Voorlezing door de voorzitter van de verklaringen van een getuige die niet verschijnt - Later verhoor van die getuige wanneer hij op de rechtszitting verschijnt - Wettigheid*

- Art. 316 Wetboek van Strafvordering

La circonstance qu'en application de l'article 316 du Code d'instruction criminelle, le président de la cour d'assises a donné lecture des déclarations d'un témoin qui ne comparaît pas, faites au cours de l'instruction, ne l'empêche pas d'entendre ce même témoin ultérieurement lorsqu'il se présente à l'audience.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Assises - Procédure à l'audience - Lecture par le président des déclarations d'un témoin qui ne comparaît pas - Audition ultérieure de ce témoin lorsqu'il se présente à l'audience - Légalité

- Art. 316 Code d'Instruction criminelle
- COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Procédure à l'audience - Lecture par le président des déclarations d'un témoin qui ne comparaît pas - Audition ultérieure de ce témoin lorsqu'il se présente à l'audience - Légalité*

- Art. 316 Code d'Instruction criminelle

Krachtens de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de kamer van inbeschuldigingstelling antwoorden op de conclusies van de partijen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Conclusie van de inverdenkinggestelde die het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld betwist - Verplichting tot antwoord

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Conclusie van de inverdenkinggestelde die het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld betwist - Verplichting tot antwoord

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde in zijn conclusie de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van in euro uitgedrukte bankbiljetten betwist door aan te voeren dat de biljetten, wegens de vermelding die hierop was aangebracht, niemand konden misleiden en bijgevolg ten aanzien van de eiser geen ernstige aanwijzingen van schuld aan de in artikel 173 Strafwetboek bedoelde misdaad van namaak konden uitmaken, dient de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer te antwoorden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

MUNTEN EN BANKBIJETTEN - Inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten - Aanhoudingsbevel op grond van die inverdenkingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Conclusie van de inverdenkinggestelde die de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 173 Strafwetboek

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Conclusie van de inverdenkinggestelde die de inverdenkingstelling van namaak

En vertu des articles 23, 4°, et 30, § 3, alinéa 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la chambre des mises en accusation doit répondre aux conclusions des parties (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Chambre des mises en accusation - Maintien de la détention préventive - Conclusions de l'inculpé contestant l'existence d'indices sérieux de culpabilité - Obligation de réponse

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Conclusions de l'inculpé contestant l'existence d'indices sérieux de culpabilité - Obligation de réponse

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsque, dans ses conclusions, l'inculpé conteste l'inculpation de contrefaçon ou de falsification de billets de banque libellés en euro en faisant valoir qu'en raison de la mention qu'ils portaient, les billets n'étaient pas susceptibles de tromper quiconque et ne pouvaient dès lors constituer, dans le chef du demandeur, des indices sérieux de culpabilité du crime de contrefaçon visé à l'article 173 du Code pénal, la chambre des mises en accusation est tenue de répondre à cette défense (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MONNAIE ET BILLETS DE BANQUE - Inculpation de contrefaçon ou de falsification de billets de banque - Mandat d'arrêt fondé sur cette inculpation - Maintien de la détention préventive - Chambre des mises en accusation - Conclusions de l'inculpé contestant l'inculpation de contrefaçon ou de falsification de billets de banque - Défaut de réponse - Conséquence

- Art. 173 Code pénal

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Chambre des mises en accusation - Maintien de la détention préventive - Existence d'indices sérieux de culpabilité - Conclusions de l'inculpé contestant l'inculpation de contrefaçon ou de falsification de billets de banque - Défaut de

of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 173 Strafwetboek

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Conclusie van de in verdenking gestelde die de in verdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 173 Strafwetboek

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

réponse - Conséquence

- Art. 173 Code pénal

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Existence d'indices sérieux de culpabilité - Conclusions de l'inculpé contestant l'inculpation de contrefaçon ou de falsification de billets de banque - Défaut de réponse - Conséquence

- Art. 173 Code pénal

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0610.F

28 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6](#)

AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op tegenspraak - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

Hormis en ce qui concerne les faits de notoriété publique ou tirés de l'expérience commune et qui, de ce fait, relèvent toujours des débats, les droits de la défense, lesquels incluent le droit au contradictoire, interdisent au juge d'asseoir sa décision sur des éléments de fait qui ne proviennent pas du dossier répressif ou de l'instruction d'audience, mais dont il a acquis la connaissance par ses propres constatations ou son expérience personnelle en dehors des débats, de sorte que les parties n'ont pu les contredire (1). (1) Cass. 13 septembre 2016, RG P.16.0396.N, Pas. 2016, n° 484 ; voir Cass. 13 février 2007, RG P.06.1533.N, Pas. 2007, n° 84, et réf. en note.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Principe général du respect des droits de la défense - Droit à des débats contradictoires - Liberté d'appréciation des preuves - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Limites - Faits non soumis à la contradiction des parties - Portée

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à des débats contradictoires - Liberté d'appréciation des preuves - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Limites - Faits non soumis à la contradiction des parties - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Liberté d'appréciation des preuves - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Limites - Faits non soumis à la contradiction des parties - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Liberté d'appréciation des preuves - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Limites - Faits non soumis à la contradiction des parties - Portée

BEWIJS - Strafbzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert

RECHTBANKEN - Strafbzaken - Algemeen - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Liberté d'appréciation - Eléments sur lesquels le juge fonde sa décision

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Liberté d'appréciation des preuves - Eléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Limites - Faits non soumis à la contradiction des parties - Portée

P.23.0620.F

24 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 545, eerste lid, Wetboek van Strafvordering doet de kamer van het Hof die kennisneemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken, indien het verzoekschrift kennelijk onontvankelijk is; wanneer niet op die wijze uitspraak wordt gedaan, beveelt het Hof zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de acht dagen dat de zaak op de in artikel 545, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde wijze zal worden onderzocht; wegens de verplichting om binnen deze zeer korte termijnen uitspraak te doen, kan het Hof geen acht slaan op een geschrift en op stukken die minder dan twee dagen vóór de rechtszitting per e-mail aan het Hof zijn gericht.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Strafbzaken - Rechtspleging bepaald in artikel 545 Wetboek van Strafvordering - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen - Gevolg

- Art. 545 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 545, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, la chambre de la Cour qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement sur le vu de la requête et des éventuelles pièces justificatives, lorsque la requête est manifestement irrecevable ; lorsqu'il n'est pas statué de cette manière, la Cour est tenue, dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours, d'ordonner que la cause sera instruite de la manière énoncée à l'article 545, alinéa 4, du code précité ; en raison de l'obligation de statuer dans ces délais très brefs, la Cour ne peut avoir égard à un écrit et des pièces adressé par e-mail à la Cour moins de deux jours avant l'audience.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive - Procédure prévue par l'article 545 du Code d'instruction criminelle - Obligation de statuer à bref délai - Conséquence

- Art. 545 Code d'Instruction criminelle

De in artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde vordering tot verwijzing van de ene rechtbank naar de andere moet bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens aanvoeren die, als zij juist blijken te zijn, gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan omtrent de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het rechtscollege is samengesteld en waarvan de onttrekking van de zaak wordt gevorderd ; wanneer de door de eiser aangevoerde grieven hetzij loutere, niet-geobjectiveerde gevolgtrekkingen, hetzij irrelevante vaststellingen, hetzij subjectieve veronderstellingen vormen, is de vordering kennelijk onontvankelijk.

La requête en renvoi d'un tribunal à un autre, prévue à l'article 542, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, doit être articulée sur des faits probants et précis qui, s'ils semblent être exacts, peuvent faire naître une suspicion légitime quant à la stricte impartialité et indépendance, qui est présumée exister dans le chef de tous les magistrats composant la juridiction dont le dessaisissement est sollicité (1); lorsque les griefs invoqués par le demandeur relèvent soit de simples déductions non objectivées, soit de constatations non pertinentes, soit de suppositions subjectives, la requête est manifestement irrecevable. (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0837.N, Pas. 2020, n° 511.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Strafzaken - Ontvankelijkheid van de vordering tot verwijzing -
Redenen tot staving van de vordering - Vereiste bewijskrachtige
en nauwkeurige gegevens - Niet-geobjectieerde
gevolgtrekkingen - Irrelevante vaststellingen - Subjectieve
veronderstellingen - Gevolg

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive -
Recevabilité de la demande de renvoi - Motifs à l'appui de la
demande - Exigence de faits probants et précis - Dédutions non
objectivées - Constatations non pertinentes - Suppositions
subjectives - Conséquence

P.23.0627.F

4 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.3](#)

AC nr. ...

Het bestreden arrest dat erop wijst dat de
beklaagde, door zonder enige zin voor nuance, een
jegens het Joodse volk haatdragende en
gewelddadige toespraak openbaar te maken,
opzettelijk en met volledige kennis van zaken een
gedrag heeft vertoond dat aanzet tot haat, terwijl
hij, met name door zijn opleiding en zijn perfecte
beheersing van het Arabisch, alle nuances van de
gelaakte verklaringen kon vatten, beantwoordt
aldus de betwisting van de beklagde die de
afwezigheid van ieder opzet aanvoert, zonder het
opzet om de film openbaar te maken en het
opzettelijk karakter van het misdrijf van aanzetting
tot haat te vermengen.

*MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel
bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel -
Aanzetting tot haat - Strafbaarstelling - Opzet - Vaststelling -
Opzettelijk en met kennis van zaken vertonen van een gedrag
dat aanzet tot haat*

- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door
racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door
racisme of xenofobie ingegeven daden

*RACISME - XENOFOBIE - Aanzetting tot haat -
Strafbaarstelling - Moreel bestanddeel - Vaststelling -
Opzettelijk en met kennis van zaken vertonen van een gedrag
dat aanzet tot haat*

- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door
racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door
racisme of xenofobie ingegeven daden

En énonçant qu'en assurant une publicité, sans la
moindre nuance, à un discours haineux et violent à
l'égard du peuple juif, le prévenu a adopté
intentionnellement et en pleine connaissance de
cause un comportement qui incite à la haine, alors
qu'il était en mesure, notamment par sa formation
et sa parfaite maîtrise de l'arabe, de percevoir
toutes les nuances des propos incriminés, l'arrêt
attaqué répond à la contestation du prévenu
soutenant l'absence de tout élément intentionnel,
sans confondre l'intention de rendre la vidéo
publique et le caractère intentionnel de l'infraction
d'incitation à la haine.

*INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral.
unite d'intention - Élément moral - Incitation à la haine -
Incrimination - Élément intentionnel - Constat - Adoption
intentionnelle et en connaissance de cause d'un comportement
incitant à la haine*

- Art. 4, 4° L. du 30 juillet 1981

- Art. 20, 4° L. du 30 juillet 1981

*RACISME - XENOPHOBIE - Incitation à la haine - Incrimination -
Élément moral - Constat - Adoption intentionnelle et en
connaissance de cause d'un comportement incitant à la haine*

- Art. 4, 4° L. du 30 juillet 1981

- Art. 20, 4° L. du 30 juillet 1981

Artikel 444 Strafwetboek voorziet met name in de omstandigheid dat het misdrijf werd gepleegd door al dan niet gedrukte geschriften, die verspreid of openlijk tentoongesteld werden; de feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze, in het licht van de concrete gegevens van de zaak, of een communicatie een verspreiding of een tentoonstelling uitmaakt in de zin van die bepaling; het delen van een video van een preek op een sociaal netwerk dat voor een bepaald publiek toegankelijk is, beantwoordt aan het bepaalde in artikel 444, vijfde lid, betreffende de verspreiding en de openbaarmaking.

LASTER EN EERROOF - Voorwaarde van openbaarmaking - Beoordeling - Delen van een video op een sociaal netwerk

- Art. 444 Strafwetboek

- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

RACISME - XENOFOBIE - Aanzetting tot haat -

Strafbaarstelling - Voorwaarde van openbaarmaking -

Beoordeling - Delen van een video op een sociaal netwerk

- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

- Art. 444 Strafwetboek

L'article 444 Code pénal prévoit notamment la circonstance que l'infraction a été commise au moyen d'écrits, imprimés ou non, distribués ou exposés au regard du public; le juge du fond apprécie de manière souveraine, à la lumière des éléments concrets de la cause, si une communication constitue une distribution ou une exposition au sens de cette disposition ; le partage d'une vidéo relayant un prêche sur un réseau social disponible à un certain public répond au prescrit de l'article 444, alinéa 5, relatif à la diffusion et à la publicité.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Condition de publicité - Appréciation - Partage d'une vidéo sur un réseau social

- Art. 444 Code pénal

- Art. 4, 4° L. du 30 juillet 1981

- Art. 20, 4° L. du 30 juillet 1981

RACISME - XENOPHOBIE - Incitation à la haine - Incrimination -

Condition de publicité - Appréciation - Partage d'une vidéo sur un réseau social

- Art. 4, 4° L. du 30 juillet 1981

- Art. 20, 4° L. du 30 juillet 1981

- Art. 444 Code pénal

Krachtens de artikelen 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering moeten het exploit van betekening van het cassatieberoep, de memorie en het bewijs van de verzending hiervan naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht, op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen de twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep worden neergelegd op de griffie van het Hof; aan die vereiste is voldaan wanneer het origineel van het exploit van betekening van het cassatieberoep, de memorie en het bewijs van verzending hiervan naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht, in het dossier van de rechtspleging voorkomen dat tijdig aan het Hof werd meegedeeld (impliciete oplossing); het Hof kan de middelen van het openbaar ministerie, eiser in cassatie, niet in aanmerking nemen wanneer deze worden aangevoerd in een memorie waarvan uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat ze de verweerder ter kennis is gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Geen bewijs van verzending van de memorie naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Gevolg

- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Exploit van betekening dat bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Mededeling binnen de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie die bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Mededeling binnen de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn - Ontvankelijkheid van de memorie

- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

En vertu des articles 427, alinéa 2, et 429, alinéas 2 et 4, du Code d'instruction criminelle, l'exploit de signification du pourvoi, le mémoire et la preuve de la communication de celui-ci à la partie contre laquelle le pourvoi a été formé doivent, à peine d'irrecevabilité, être déposés au greffe de la Cour dans le délai de deux mois qui suivent la déclaration de pourvoi; il est satisfait à cette exigence lorsque l'original de l'exploit de signification du pourvoi, le mémoire et la preuve de la communication de celui-ci à la partie contre laquelle le pourvoi a été formé figurent au dossier de la procédure transmis en temps utile à la Cour (solution implicite); la Cour ne peut avoir égard aux moyens du ministère public, demandeur en cassation, invoqués dans un mémoire dont il n'apparaît pas des pièces de la procédure qu'il ait été notifié au défendeur (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi du ministère public - Absence de la preuve de la communication du mémoire à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé - Conséquence

- Art. 427, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et/ou de dépôt - Pourvoi du ministère public - Exploit de signification joint au dossier de la procédure transmis à la Cour - Transmission dans le délai prévu par l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle - Recevabilité du pourvoi

- Art. 427, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi du ministère public - Mémoire joint au dossier de la procédure transmis à la Cour - Transmission dans le délai prévu par l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle - Recevabilité du mémoire

- Art. 427, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 429, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle

Artikel 182, eerste lid, van de wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde, in geval van dreigende omstandigheden, de bevolking, met het oog op haar bescherming, kan verplichten zich van plaatsen of streken te verwijderen die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn, en de personen die door deze maatregelen getroffen zijn een voorlopige verblijfplaats kan aanwijzen en, om dezelfde reden, elke verplaatsing of elk verkeer van de bevolking kan verbieden; een noodtoestand die is veroorzaakt door een voor de gehele bevolking potentieel levensbedreigende epidemie of pandemie, zoals de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19, moet worden beschouwd als een ramp of een schadelijke toestand die tot een voor personen bedreigende situatie kan leiden en die de uitvaardiging van maatregelen met toepassing van voormeld artikel 182, eerste lid, kan verantwoorden; het voortduren van die noodtoestand, die wegens de aard zelf van de dreiging kan evolueren, kan niet enkel van het verstrijken van de tijd afhankelijk zijn (1). (1) Zie concl. OM.

NATUURRAMP - Wet betreffende de civiele veiligheid - Maatregelen met het oog op de bescherming van de bevolking - Ramp of schadelijke toestand die de bevolking bedreigt - Pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Noodtoestand op grond waarvan maatregelen kunnen worden uitgevaardigd - Voortduren van de noodtoestand - Beoordeling

- Art. 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

L'article 182, alinéa 1er, de la loi du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile prévoit que le ministre de l'Intérieur ou son délégué peut, en cas de circonstances dangereuses, en vue d'assurer la protection de la population, obliger celle-ci à s'éloigner des lieux ou régions particulièrement exposés, menacés ou sinistrés, et assigner un lieu de séjour provisoire aux personnes visées par cette mesure et il peut, pour le même motif, interdire tout déplacement ou mouvement de la population; une situation d'urgence née d'une épidémie ou d'une pandémie ayant le potentiel d'une menace mortelle pour l'ensemble de la population, telle la pandémie liée au coronavirus Covid-19, doit être considérée comme constitutive d'une calamité ou d'une situation néfaste pouvant conduire à une situation menaçant des personnes et justifier l'adoption de mesures en application de l'article 182, alinéa 1er, précité ; la persistance de cette situation d'urgence, laquelle peut évoluer en raison de la nature même de la menace, ne saurait être tributaire du seul écoulement du temps (1). (1) Voir les concl. du MP.

CALAMITES NATURELLES - Loi relative à la sécurité civile - Mesures prises pour assurer la protection de la population - Calamité ou situation néfaste menaçant la population - Pandémie liée au coronavirus Covid-19 - Situation d'urgence permettant d'adopter des mesures - Persistance de l'urgence - Appréciation

- Art. 182, al. 1er L. du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile

P.23.0636.F

20 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, worden alle vonnissen en verrichtingen geschorst te rekenen van de dag van de mededeling van het wrakingsverzoek aan de betrokken rechter; de beslissing, na advies van het openbaar ministerie, om het onderzoek van de zaak uit te stellen in afwachting van een uitspraak over het welslagen van een wrakingsverzoek, vormt noch een vonnis, noch een met het oog hierop gedane verrichting (1). (1) Zie concl. OM, §§ 1-4.

Conformément à l'article 837, alinéa 1er, du Code judiciaire, à compter du jour de la communication de la requête en récusation au juge visé, tous jugements et opérations sont suspendus ; la décision, après avis du ministère public, de remettre l'examen de la cause dans l'attente qu'il ait été statué sur les mérites d'une requête en récusation ne constitue ni un jugement ni une opération réalisée en vue de celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 1-4.

WRAKING - Mededeling van de akte van wraking aan de gewraakte magistraat - Schorsende werking - Draagwijdte - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

RECUSATION - Communication de l'acte de récusation au magistrat récusé - Effet suspensif - Portée - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure

- Art. 837 Code judiciaire

In hoger beroep wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter bepaald door de verklaring van hoger beroep en door het verzoekschrift dat de grieven bevat (1). (1) Over de devolutieve werking van het hoger beroep, zie M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1733 e.v.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Correctioneel rechtscollege in hoger beroep - Aanhangigmaking - Vaststelling

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Correctioneel rechtscollege in hoger beroep - Aanhangigmaking - Vaststelling

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

En degré d'appel, c'est la déclaration d'appel et la requête contenant les griefs qui déterminent la saisine du juge (1). (1) Voir, quant à l'effet dévolutif de l'appel, M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., t. II, pp. 1733 e.s.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Juridiction correctionnelle d'appel - Saisine - Détermination

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210 Code d'Instruction criminelle

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Juridiction correctionnelle d'appel - Saisine - Détermination

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen waarop de zaak werd behandeld, hebben bijgewoond; dat vereiste geldt echter niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM, §§ 1-4; Cass. 3 mei 2017, AR. P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas..

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Mededeling van de akte van wraking aan de gewraakte magistraat - Schorsende werking - Draagwijdte - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting - (Geen) vereiste van continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Beslissing om het onderzoek van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak - (Geen) vereiste van continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 779 du Code judiciaire, les juges qui rendent la décision doivent avoir assisté à toutes les audiences où la cause a été instruite ; mais cette exigence ne s'applique pas à l'audience où la cour d'appel s'est bornée à remettre l'examen de la cause sans l'instruire (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. du MP, §§ 1-4; Cass. 3 mai 2017, RG P.16.0532.F, Pas. 2017, n° 304, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Communication de l'acte de récusation au magistrat récusé - Effet suspensif - Portée - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure - Exigence de la continuité du siège (non)

- Art. 779 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause - Exigence de la continuité du siège (non)

- Art. 779 Code judiciaire

Uit geen enkele bepaling, met name de artikelen 190 Wetboek van Strafvordering, 780 Gerechtelijk Wetboek en 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet, volgt dat wanneer dezelfde rechters hebben beraadslaagd over zowel de strafvordering als, vervolgens, over de vordering van het openbaar ministerie die ertoe strekt de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde te doen bevelen, de twee beslissingen die zij hebben gewezen het voorwerp moeten uitmaken van twee afzonderlijke vonnissen, die allebei voorzien zijn van de handtekeningen van die magistraten (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Ondertekening van de beslissing - Modaliteiten

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Veroordeling - Onmiddellijke aanhouding - Ondertekening van de beslissing - Modaliteiten

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De verzwarende omstandigheid van leiding geven aan een criminele organisatie of aan een vereniging van activiteiten waaraan de beklaagde heeft deelgenomen met het oog op de handel in verdovende middelen vereist niet dat de vervolgende partij aantoonst dat er sprake is van "onafhankelijke leidinggevende functies" en van een rechtstreekse deelneming aan de door de organisatie en de vereniging gepleegde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM, §§ 52-59.

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Criminele organisatie of vereniging van activiteiten waarvan de overtredingen van de drugswet daden van deelneming vormen - Leidend persoon - Begrip

- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek
 - Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Vereniging - Leidend persoon - Begrip*

Il ne suit d'aucune disposition, notamment des articles 190 du Code d'instruction criminelle, 780 du Code judiciaire et 33, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, que, lorsque les juges qui ont délibéré sur l'action publique et, ensuite, sur les réquisitions du ministère public tendant à faire ordonner l'arrestation immédiate du prévenu condamné, sont les mêmes, les deux décisions qu'ils ont rendues doivent faire l'objet de deux jugements distincts, portant chacun les signatures de ces magistrats (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 29-32.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Signature de la décision - Modalités

- Art. 190 Code d'Instruction criminelle
- Art. 780 Code judiciaire
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Condamnation - Arrestation immédiate - Signature de la décision - Modalités

- Art. 190 Code d'Instruction criminelle
- Art. 780 Code judiciaire
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

La circonstance aggravante de direction d'une organisation criminelle, ou d'une association à l'activité de laquelle le prévenu a participé en vue de se livrer au trafic de stupéfiants n'exige pas la démonstration, par l'accusation, de l'existence de « fonctions autonomes de direction » et d'une participation directe aux infractions commises par l'organisation et l'association (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 52-59.

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Organisation criminelle ou association à l'activité de laquelle les infractions à la loi sur les stupéfiants constituent des actes de participation - Dirigeant - Notion

- Art. 324ter, § 4 Code pénal
 - Art. 2bis, § 4, b) L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes
- STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Association - Dirigeant - Notion*

- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek
- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Leidend persoon - Begrip

- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek
- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 324ter, § 4 Code pénal
- Art. 2bis, § 4, b) L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Dirigeant - Notion

- Art. 324ter, § 4 Code pénal
- Art. 2bis, § 4, b) L. du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); de rechter dient aldus niet te antwoorden op een middel dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is (2). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273. (2) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 ("De rechter hoeft niet te antwoorden op een middel dat geen verband houdt met het geding dat bij hem aanhangig is gemaakt of op de vermelding van een feit dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is").

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting een conclusie te beantwoorden - Grenzen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting een conclusie te beantwoorden - Grenzen*

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le juge n'est tenu de répondre qu'aux moyens, c'est à dire à l'énonciation par une partie d'un fait, d'un acte ou d'un texte d'où, par un raisonnement juridique, cette partie prétend déduire le bien-fondé d'une demande, d'une défense ou d'une exception (1) ; ainsi, le juge n'est pas tenu de répondre à un moyen indifférent à la solution du litige (2). (1) Cass. 4 janvier 2023, RG P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18 ; Cass. 9 décembre 2020, RG P.20.0458.F, Pas. 2020, n° 762 ; Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0441.F, Pas. 2019, n° 273. (2) Voir Cass. 8 décembre 2021, RG P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 (« Le juge ne doit pas répondre à un moyen étranger à la contestation dont il est saisi ou à l'énonciation d'un fait indifférent à la solution du litige »).

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre aux conclusions - Limites

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Obligation de répondre aux conclusions - Limites*

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Het middel dat kritiek uitoefent op de authentieke vaststelling van het arrest volgens welke het hof van beroep uitspraak heeft gedaan op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, dat het openbaar ministerie de onmiddellijke aanhouding heeft gevorderd van die beklaagde, die vanaf dan als veroordeelde werd gekwalificeerd, en dat de appelrechters, na zijn raadsman te hebben gehoord, zijn onmiddellijke aanhouding hebben bevolen zonder dat die vaststelling van valsheid wordt beticht, is in zoverre niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep - Grief betreffende authentieke vermeldingen - Ontvankelijkheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep - Grief betreffende authentieke vermeldingen - Ontvankelijkheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De zwaarte van de op te leggen straf hoeft de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van de andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen niet in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM, §§ 19-24 [22].

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Bepaling van de op te leggen strafmaat - (Geen) verplichting om de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen in aanmerking te nemen

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bepaling van de op te leggen strafmaat - (Geen) verplichting om de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen in aanmerking te nemen

Le moyen qui critique la constatation authentique de l'arrêt selon laquelle la cour d'appel a statué sur l'action publique à charge d'un prévenu, que le ministère public a requis l'arrestation immédiate dudit prévenu, désormais qualifié de condamné, et qu'après avoir entendu son avocat, les juges d'appel ont ordonné son arrestation immédiate, sans arguer de faux cette constatation, est, à cet égard, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Arrestation immédiate - Pourvoi en cassation - Grief critiquant des constatations authentiques - Recevabilité

- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Pourvoi en cassation - Grief critiquant des constatations authentiques - Recevabilité

- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Le quantum de la peine à infliger ne doit pas prendre en considération ses effets probables sur l'exécution d'autres décisions passées en force de chose jugée (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 19-24 [22].

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Détermination du quantum de la peine à infliger - Obligation de prendre en considération ses effets probables sur l'exécution d'autres décisions passées en force de chose jugée (non)

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Détermination du quantum de la peine à infliger - Obligation de prendre en considération ses effets probables sur l'exécution d'autres décisions passées en force de chose jugée (non)

Wanneer een beschikking van de raadkamer een in verdenking gestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, wegens enerzijds een misdaad die gecorrectionaliseerd werd omdat er verzachtende omstandigheden zijn aangenomen en, anderzijds, een tweede misdrijf dat als wanbedrijf wordt gekwalificeerd, en het hof van beroep aan laatstgenoemd misdrijf een criminele kwalificatie heeft toegekend, waarbij het tevens beslist dat beide feiten een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen, zijn de voor het eerste misdrijf aangenomen verzachtende omstandigheden eveneens van toepassing op het tweede misdrijf, voor zover dat tweede feit kan worden gecorrectionaliseerd (1). (1) Zie concl. OM, §§ 25-27.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Gerechtigelijk onderzoek - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf wegens eenheid van opzet - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid -

Lorsqu'une ordonnance de la chambre du conseil a renvoyé un inculpé devant le tribunal correctionnel du chef, d'une part, d'un crime correctionnalisé en raison de l'admission de circonstances atténuantes et, d'autre part, d'une seconde infraction qualifiée délit, et que la cour d'appel a attribué à cette dernière une qualification criminelle tout en décidant que les deux faits constituaient un délit collectif en raison de l'unité d'intention, les circonstances atténuantes admises pour la première infraction s'appliquent également à la seconde, pour autant que ce second fait soit susceptible d'être correctionnalisé (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 25-27.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Instruction - Renvoi au tribunal correctionnel - Correctionnalisation d'un crime - Effets - Extension à une autre infraction formant un fait unique avec ce crime et requalifiée en crime - Conditions

- Art. 65, al. 1er Code pénal
- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Juridiction d'instruction - Renvoi au tribunal correctionnel - Correctionnalisation d'un crime - Effets - Extension à une autre infraction formant un fait unique avec ce crime et requalifiée en crime - Conditions

- Art. 65, al. 1er Code pénal
- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Délit collectif en raison de l'unité d'intention - Juridiction d'instruction - Renvoi au tribunal correctionnel - Correctionnalisation d'un crime - Effets - Extension à une autre infraction formant un fait unique avec ce crime et requalifiée en crime - Conditions

- Art. 65, al. 1er Code pénal
- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence -

Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Juridiction d'instruction - Renvoi au tribunal correctionnel - Correctionnalisation d'un crime - Effets - Extension à une autre infraction formant un fait unique avec ce crime et requalifiée en crime - Conditions

- Art. 65, al. 1er Code pénal
- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

Wanneer de zaak het voorwerp heeft uitgemaakt van een vooronderzoek, wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter niet bepaald door de kwalificatie van de feiten in de bewoordingen van de tegen de beklaagde uitgebrachte telastlegging, noch door de kwalificatie die de vervolgende partij in haar vordering vermeldt; die aanhangigmaking wordt bepaald door de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM, §§ 8-9; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 2021, II, 1447-1449.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gerechtelijk onderzoek - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la cause a fait l'objet d'une instruction préparatoire, la saisine du juge du fond n'est déterminée ni par la qualification donnée aux faits aux termes de l'inculpation dont le prévenu a été l'objet ni par celle retenue par la partie poursuivante dans ses réquisitions ; c'est la décision de la juridiction d'instruction, statuant sur le règlement de la procédure, qui détermine cette saisine (1). (1) Voir les concl. du MP, §§ 8-9 ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, pp. 1447-1449.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Instruction - Saisine de la juridiction correctionnelle ou de police - Détermination

- Art. 130 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Instruction - Règlement de la procédure - Saisine de la juridiction correctionnelle ou de police - Détermination

- Art. 130 Code d'Instruction criminelle

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Instruction - Saisine de la juridiction correctionnelle ou de police - Détermination

- Art. 130 Code d'Instruction criminelle

Het middel dat aanvoert dat het gebrek aan antwoord op de conclusie van de eiser waarin hij de toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vorderde wegens overschrijding van de redelijke termijn, moet leiden tot de gehele vernietiging van de beslissing over de strafvordering en niet tot een vernietiging die tot de straf is beperkt, is nieuw en dus niet ontvankelijk wanneer noch uit de conclusie van de eiser noch uit enig ander stuk waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de overschrijding van de redelijke termijn die hij voor het hof van beroep aanvoerde de uitoefening van zijn recht van verdediging onherroepelijk had aangetast en dat hij het hof van beroep enkel had gevraagd om hem een gewone schuldigverklaring of, bij ontstentenis daarvan, een lagere straf dan de wettelijk bepaalde minimumstraf op te leggen.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Middel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Middel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

Est nouveau et, partant, irrecevable le moyen qui soutient que le défaut de réponse aux conclusions du demandeur qui sollicitaient l'application de l'article 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale en raison du dépassement du délai raisonnable doit entraîner une cassation totale de la décision rendue sur l'action publique, et non une cassation limitée à la peine, lorsqu'il ne ressort ni des conclusions du demandeur ni d'aucune autre pièce à laquelle la Cour peut avoir égard que le dépassement du délai raisonnable qu'il invoquait devant la cour d'appel avait compromis de façon irrémédiable l'exercice de ses droits de défense et qu'il s'est limité à demander que la cour d'appel lui inflige une simple déclaration de culpabilité ou, à défaut, une peine inférieure à celle minimale prévue par la loi.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Conclusions devant les juges d'appel invoquant le dépassement du délai raisonnable - Moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions - Moyen sollicitant une cassation totale - Recevabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Conclusions devant les juges d'appel invoquant le dépassement du délai raisonnable - Moyen de cassation invoquant le défaut de réponse aux conclusions - Moyen sollicitant une cassation totale - Recevabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Conclusions devant les juges d'appel invoquant le dépassement du délai raisonnable - Moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions - Moyen sollicitant une cassation totale - Recevabilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 434 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de beklaagde voor het hof van beroep een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de redelijke termijn volgens de vier criteria op grond waarvan de naleving ervan wordt beoordeeld, als overschreden moet worden beschouwd en het arrest geen enkele reden opgeeft waarom het beslist dat de redelijke termijn voor de berechting niet zou zijn overschreden, hebben de appelrechters hun beslissing niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0620.N, AC 2020, nr. 647.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusie die de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Conclusie die de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Lorsque, devant la cour d'appel, le prévenu a déposé des conclusions soutenant que les quatre critères à l'aune desquels le respect du délai raisonnable s'apprécie justifiaient de considérer qu'il était dépassé, et que par aucun motif, l'arrêt n'indique que le délai raisonnable pour être jugé n'aurait pas été dépassé, les juges d'appel n'ont pas régulièrement motivé leur décision (1). (1) Cass. 20 octobre 2020, RG P.20.0620.N, Pas. 2020, n° 647.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Conclusions invoquant le dépassement du délai raisonnable - Défaut de réponse - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Conclusions invoquant le dépassement du délai raisonnable - Défaut de réponse - Conséquence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.23.0657.F

10 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.16](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet moet aan het Hof van Cassatie een volledig dossier worden bezorgd; wanneer uit de door de raadsman van de eiser neergelegde stukken blijkt dat er een proces-verbaal van de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling werd opgemaakt en dat dit proces-verbaal niet in het aan het Hof voorgelegde dossier voorkomt, is het Hof niet in staat zijn toezicht uit te oefenen.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Toetsing van de regelmatigheid van de rechtspleging - Onvolledig dossier - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbrekend proces-verbaal van de rechtszitting - Gevolg

- Art. 31, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Dossier dat aan het Hof moet worden bezorgd - Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbrekend proces-verbaal van de rechtszitting - Gevolg

4/05/2026

En vertu de l'article 31, § 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, le dossier à transmettre à la Cour de cassation doit être complet; lorsqu'il ressort des pièces déposées par le conseil du demandeur qu'un procès-verbal d'audience de la chambre des mises en accusation a été établi et que ce procès-verbal ne figure pas au dossier soumis à la Cour, celle-ci n'est pas en mesure d'exercer son contrôle.

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Contrôle de la régularité de la procédure - Dossier incomplet - Maintien de la détention préventive - Procédure devant la chambre des mises en accusation - Procès-verbal d'audience manquant - Conséquence

- Art. 31, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Dossier à transmettre à la Cour - Procédure devant la chambre des mises en accusation - Procès-verbal d'audience manquant - Conséquence

P. 357/486

- Art. 31, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige
hechtenis

- Art. 31, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention
préventive

P.23.0675.F

11 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof mag acht slaan, niet blijkt dat de procedure, waarvoor geen gerechtelijk onderzoek werd ingeleid, het voorwerp heeft uitgemaakt van een aanneming van omstandigheden die de onttrekking van die procedure aan de natuurlijke rechter verantwoorden, hebben bijgevolg noch de jury, noch het hof van beroep noch de rechtbank rechtmatig van de zaak kennisgenomen; overeenkomstig artikel 434, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dient de cassatie te worden uitgebreid tot de oudste nietige akte; hoewel de cassatie werd uitgesproken op grond van onbevoegdheid, een geval bedoeld in artikel 435, vierde lid, van dat Wetboek, dient het Hof de rechter niet aan te wijzen die van de zaak moet kennisnemen, maar moet het openbaar ministerie beslissen over de criminele dan wel correctionele oriëntatie die volgens hem aan de vervolging moet worden gegeven (1). (1) Contra (wat de omvang van de cassatie en de verwijzing betreft) Cass. 4 maart 2015, AG P.14.1835.F-P.14.1836.F, AC 2015, nr.158; in dit geval was het de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging na afloop van een onderzoek, de inverdenkinggestelde wegens een misdaad, naar de correctionele rechtbank had verwezen, zonder aanneming van verzachtende omstandigheden (zoals de correctionele rechtbank of het hof van beroep dat hierna evenmin hebben gedaan), en heeft het Hof de zaak naar een ander hof van beroep verwezen. Met het oog op de proceseconomie heeft het OM geconcludeerd tot de cassatie van het enkel aangevochten arrest, met verwijzing naar een hof van beroep, waarbij het mutatis mutandis verwees naar dit precedent verwees en stelde dat de feitenrechter, in tegenstelling tot andere gronden van onbevoegdheid, deze met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zelf kan verhelpen en dat systematisch ook doet. (M.N.B.)

Lorsqu'il n'apparaît pas, des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard, que la procédure, qui n'a pas été mise à l'instruction, ait fait l'objet d'une admission des circonstances propres à justifier qu'elle soit soustraite à son juge naturel, le jury, ni la cour d'appel ni le tribunal n'ont, partant, légalement connu de la cause ; conformément à l'article 434, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, il y a lieu d'étendre la cassation jusqu'au plus ancien acte nul ; quoique la cassation soit encourue pour cause d'incompétence, cas visé par l'article 435, alinéa 4, dudit code, il n'appartient pas à la Cour de désigner le juge qui doit connaître de la cause, mais au ministère public de se déterminer quant à l'orientation criminelle ou correctionnelle qui lui paraîtra devoir être attribuée aux poursuites (1). (1) Contra (quant à l'étendue de la cassation et au renvoi) Cass. 4 mars 2015, RG P.14.1835.F-P.14.1836.F, Pas. 2015, n° 158 ; dans cette espèce, c'est la chambre du conseil qui, réglant la procédure à l'issue d'une instruction, avait renvoyé l'inculpé devant le tribunal correctionnel du chef d'un crime sans admettre de circonstance atténuante (pas plus que, par la suite, ce tribunal ni la cour d'appel), et la Cour a renvoyé la cause à une autre cour d'appel. Par souci d'économie procédurale, se référant mutatis mutandis à ce précédent et relevant que, contrairement à d'autres causes d'incompétence, le juge du fond peut parer lui-même à celle-ci en application de l'article 3, al. 3, de la loi du 4 octobre 1867 et le fait systématiquement, le MP a conclu à la cassation du seul arrêt attaqué, avec renvoi à une cour d'appel. (M.N.B.)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafsaken - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Généralités - Citation directe par le ministère public devant le tribunal correctionnel du chef d'un crime - Pas de circonstance atténuante indiquée dans la citation directe ni admise par le premier juge ou par les juges d'appel - Conséquences - Cassation jusqu'au plus ancien acte nul - Renvoi au procureur du Roi

appeleren is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de appelrechters is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de appelrechters is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 435, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 2, al. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Citation directe par le ministère public devant le tribunal correctionnel du chef d'un crime - Pas de circonstance atténuante indiquée dans la citation directe ni admise par le premier juge ou par les juges d'appel - Conséquences - Cassation jusqu'au plus ancien acte nul - Renvoi au procureur du Roi

- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 435, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 2, al. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Ministère public et partie poursuivante - Citation directe par le ministère public devant le tribunal correctionnel du chef d'un crime - Pas de circonstance atténuante indiquée dans la citation directe ni admise par le premier juge ou par les juges d'appel - Conséquences - Cassation jusqu'au plus ancien acte nul - Renvoi au procureur du Roi

- Art. 179 Code d'Instruction criminelle
- Art. 216novies Code d'Instruction criminelle
- Art. 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 435, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 2, al. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes
- Art. 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

De veroordeling van de beklaagde en de beslissing over zijn onmiddellijke aanhouding die door twee verschillende zetels zijn uitgesproken, vormen elk een afzonderlijke beslissing; de grief van tegenstrijdigheid kan aldus niet op een tegenstrijdigheid tussen die twee beslissingen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM, volgens welke het niet anders is (a contrario) wanneer die beslissingen door eenzelfde zetel zijn gewezen.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Tegenstrijdigheid met de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De met toepassing van artikel 149 van de Grondwet verboden tegenstrijdigheid is, ofwel een tegenstrijdigheid tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing, ofwel tussen de beschikkingen van die beslissing onderling, en niet de tegenstrijdigheid die tussen twee arresten kan bestaan die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen

La condamnation du prévenu et la décision statuant sur l'arrestation immédiate de ce dernier rendues par deux sièges différents forment chacune une décision distincte; le grief de contradiction ne peut dès lors trouver à s'appliquer à une contradiction entre ces deux décisions (1). (1) Voir les concl. du MP, selon lequel il n'en va pas autrement (a contrario) si ces décisions sont rendues par un même siège.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Contradiction entre la décision statuant sur l'arrestation immédiate et la décision de condamnation - Grief de contradiction (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Contradiction entre la décision statuant sur l'arrestation immédiate et la décision de condamnation - Grief de contradiction (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Contradiction entre la décision statuant sur l'arrestation immédiate et la décision de condamnation - Grief de contradiction (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Contradiction avec la décision de condamnation - Grief de contradiction (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Le grief de contradiction censuré en application de l'article 149 de la Constitution s'entend soit d'une contradiction entre les motifs ou entre les motifs et le dispositif d'une même décision, soit entre les dispositions de celle-ci, et non de la contradiction qui pourrait exister entre deux arrêts rendus successivement dans la même cause.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Grief de contradiction - Notion - Contradiction entre deux arrêts rendus successivement dans la même cause (non)

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn geweest

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn geweest

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Grief de contradiction - Notion - Contradiction entre deux arrêts rendus successivement dans la même cause (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Grief de contradiction - Notion - Contradiction entre deux arrêts rendus successivement dans la même cause (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.23.0699.F

7 juni 2023

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.6

AC nr. ...

Aangezien de partijen bij de overeenkomst hoger beroep kunnen instellen tegen een vonnis dat oordeelt dat er geen grond bestaat tot bekrachtiging van de voorafgaande erkenning van schuld en dat het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 216, § 4, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, is het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, die niet in laatste aanleg is geweest, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Niet in laatste aanleg geweest beslissing - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

Dès lors qu'un jugement qui dit n'y avoir lieu à homologation de la convention de reconnaissance préalable de culpabilité et qui remet le dossier à la disposition du ministère public conformément à l'article 216, § 4, alinéa 5, du Code d'instruction criminelle, peut être frappé d'appel par les parties à la convention, le pourvoi contre une telle décision, qui n'est pas rendue en dernier ressort, est irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Décision qui n'est pas rendue en dernier ressort - Reconnaissance préalable de culpabilité - Procédure d'homologation de l'accord - Jugement refusant l'homologation - Décision susceptible d'appel - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 216, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Reconnaissance préalable de culpabilité - Procédure d'homologation de l'accord - Jugement refusant l'homologation - Décision susceptible d'appel - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 216, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Reconnaissance préalable de culpabilité - Procédure d'homologation de l'accord - Jugement refusant l'homologation - Décision susceptible d'appel - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 418 Code d'Instruction criminelle

- Art. 216, § 4 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 216, § 4, vierde lid, Wetboek van Strafvordering spreekt de rechtbank, indien ze de tussen het openbaar ministerie en de verdachte of de beklaagde gesloten overeenkomst bekrachtigt, de voorgestelde straffen uit en wijst ze daartoe een vonnis waarvan de strafbepalingen voor geen enkel rechtsmiddel vatbaar zijn; tegen de beslissing tot weigering van de bekrachtiging kan daarentegen hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 216, § 4, alinéa 4, Code d'instruction criminelle, si le tribunal homologue l'accord conclu entre le ministère public et le suspect ou le prévenu, il prononce les peines proposées et rend à cet effet un jugement dont les dispositions pénales ne sont susceptibles d'aucun recours; par contre, la décision refusant l'homologation peut faire l'objet d'un appel conformément au droit commun (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Reconnaissance préalable de culpabilité - Procédure d'homologation de l'accord - Jugement refusant l'homologation - Décision susceptible d'appel

- Art. 216, § 4 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Reconnaissance préalable de culpabilité - Procédure d'homologation de l'accord - Jugement refusant l'homologation - Décision susceptible d'appel

- Art. 216, § 4 Code d'Instruction criminelle

P.23.0737.F

7 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10](#)

AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, dat op algemene wijze voorziet in de mogelijkheid om tijdens een verhoor te worden bijgestaan door een advocaat, volgt dat het begrip "verhoor" moet worden verstaan als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd en die door een daartoe bevoegde persoon wordt opgetekend in een proces-verbaal in het kader van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); de gestandaardiseerde vragenlijsten waarin beperkte informatie wordt gevraagd door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of aan te vullen rubrieken, zoals in geval van de interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling, zijn geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566. (2) Zie Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609.

Il résulte des travaux parlementaires relatifs à l'article 47bis du Code d'instruction criminelle qui prévoit de manière générale l'assistance possible d'un avocat lors d'une audition, que la notion d'« audition » doit s'entendre d'un interrogatoire guidé, concernant des infractions qui peuvent être mises à charge, par une personne habilitée à cet effet et acté dans un procès-verbal, dans le cadre d'une information ou d'une instruction judiciaire, en vue de la manifestation de la vérité (1) ; les questionnaires standardisés dans lesquels des informations succinctes sont demandées au moyen de réponses à cocher ou de rubriques à compléter, comme lors de l'interpellation d'un étranger en séjour illégal, ne constituent pas une audition au sens de l'article 47bis du Code d'instruction criminelle (2). (1) Cass. 5 novembre 2019, RG P.19.0384.N, Pas. 2019, n° 566. (2) Voir Cass. 6 novembre 2018, RG P.18.0299.N, Pas. 2018, n° 609.

ADVOCAAT - Strafzaken - Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor - Bijstand van de advocaat - Verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Begrip - Interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling - Gestandaardiseerde vragenlijst

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

VREEMDELINGEN - Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU, krachtens hetwelk eenieder het recht heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, waarbij dat recht met name ook het recht voor eenieder inhoudt om te worden gehoord voordat er jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, organen en instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht om door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten en, a fortiori, voor het recht om met de bijstand van een advocaat te worden gehoord (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.16.0939.F, AC 2016, nr. 516.

ADVOCAAT - Vreemdelingenrecht - Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling - Recht om te worden gehoord met de bijstand van een advocaat - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassingsgebied

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

4/05/2026

AVOCAT - Matière répressive - Séjour illégal - Audition de l'étranger - Assistance de l'avocat - Questionnaire standardisé - Audition au sens de l'article 47bis du Code d'instruction criminelle (non)

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Audition - Assistance de l'avocat - Audition au sens de l'article 47bis du Code d'instruction criminelle - Notion - Interpellation d'un étranger en séjour illégal - Questionnaire standardisé

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Séjour illégal - Audition de l'étranger - Assistance de l'avocat - Questionnaire standardisé - Audition au sens de l'article 47bis du Code d'instruction criminelle (non)

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

ETRANGERS - Séjour illégal - Audition de l'étranger - Assistance de l'avocat - Questionnaire standardisé - Audition au sens de l'article 47bis du Code d'instruction criminelle (non)

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

L'article 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne qui prévoit que toute personne a le droit de voir ses affaires traitées impartialement, équitablement et dans un délai raisonnable par les institutions, organes et organismes de l'Union, ce droit comportant notamment celui pour toute personne d'être entendue avant qu'une mesure individuelle qui l'affecterait défavorablement ne soit prise à son encontre, n'impose pas d'obligations aux États membres mais uniquement aux institutions, aux organes et aux organismes de l'Union; cette disposition ne peut, dès lors, fonder le droit d'être entendu par l'autorité administrative d'un Etat membre avant la décision de maintien pendant le temps strictement nécessaire à l'exécution de l'ordre de quitter le territoire et a fortiori le droit d'être entendu avec l'assistance d'un avocat (1). (1) Cass. 21 septembre 2016, RG P.16.0939.F, Pas. 2016, n° 516.

AVOCAT - Droit des étrangers - Mesure de rétention prise à l'égard d'un étranger - Droit d'être entendu avec l'assistance d'un avocat - Charte des droits fondamentaux - Article 41 - Application

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Charte des droits fondamentaux - Article 41 - Champ d'application

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union

van 12 december 2007

*RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken -
Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling -
Recht om te worden gehoord met de bijstand van een
advocaat - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing*

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie
van 12 december 2007

*VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Recht om vooraf
te worden gehoord door de administratieve overheid - Recht
om te worden gehoord met de bijstand van een advocaat -
Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing*

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie
van 12 december 2007

Artikel 780, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek is
niet van toepassing in strafzaken, aangezien de wet
noch uitdrukkelijk noch op straffe van nietigheid
voorschrijft dat de beslissing de naam, de
voornaam en de woonplaats van een partij moet
vermelden; het is voldoende dat uit de aanduiding
van de partij in de beslissing kan worden
opgemaakt op wie ze van toepassing is (1). (1)
Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0179.F, AC 2017, nr. 32.

*VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering -
Artikel 780, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing -
Verplichte vermeldingen in het vonnis - Aanduiding van de
partijen - Draagwijdte*

- Art. 780, eerste lid, 2° Gerechtelijk Wetboek

De bepalingen die voorzien in de bijstand van een
advocaat behoren tot de strafprocedure; ze
beschermen de personen die ervan beschuldigd
worden een misdrijf te hebben gepleegd en
houden geen verband met een maatregel van
vrijheidsberoving die door een administratieve
overheid werd genomen om de doeltreffendheid te
verzekeren van het bevel om het grondgebied te
verlaten, dat werd uitgevaardigd tegen een
persoon die de wettelijke voorwaarden van
toegang tot dat grondgebied, het verblijf en de
vestiging niet naleeft.

*ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Bepalingen die in
de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied -
(Geen) toepassing op de door een administratieve overheid
genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling*

*ADVOCAAT - Bepalingen die in de bijstand van een advocaat
voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door*

européenne du 12 décembre 2007

*DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Mesure de rétention
prise à l'égard d'un étranger - Droit d'être entendu avec l'assistance
d'un avocat - Charte des droits fondamentaux - Article 41 -
Application*

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union
européenne du 12 décembre 2007

*ETRANGERS - Mesure de rétention - Droit d'être entendu
préalablement par l'autorité administrative - Droit d'être entendu
avec l'assistance d'un avocat - Charte des droits fondamentaux de
l'Union européenne - Article 41 - Application*

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union
européenne du 12 décembre 2007

L'article 780, alinéa 1er, 2°, du Code judiciaire ne
s'applique pas en matière répressive, la loi ne
prescrivant pas d'une manière expresse ni à peine
de nullité l'énonciation dans la décision des nom,
prénom et domicile d'une partie pourvu qu'elle y
soit désignée d'une manière permettant de
déterminer à qui elle s'applique (1). (1) Cass. 10 mai
2017, RG P.17.0179.F, Pas 2017, n° 32.

*JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -
Article 780, alinéa 1er, 2°, du Code judiciaire - Application -
Mentions obligatoires dans le jugement - Désignation des parties -
Portée*

- Art. 780, al. 1er, 2° Code judiciaire

Les dispositions qui prévoient l'assistance d'un
avocat ressortissent à la procédure pénale; elles
protègent les personnes accusées d'avoir commis
une infraction et sont étrangères à une mesure de
privation de liberté prise par une autorité
administrative en vue d'assurer l'effectivité de
l'ordre de quitter le territoire donné à une
personne qui ne respecte pas les conditions légales
d'accès à ce territoire, de séjour et d'établissement.

*INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Dispositions
qui prévoient l'assistance d'un avocat - Champ d'application -
Application à la mesure de privation de liberté d'un étranger prise
par une autorité administrative (non)*

*AVOCAT - Dispositions qui prévoient l'assistance d'un avocat -
Champ d'application - Application à la mesure de privation de
liberté d'un étranger prise par une autorité administrative (non) -*

een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling - Strafzaken

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling

VREEMDELINGEN - Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling

Matière répressive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Dispositions qui prévoient l'assistance d'un avocat - Champ d'application - Application à la mesure de privation de liberté d'un étranger prise par une autorité administrative (non)

ETRANGERS - Dispositions qui prévoient l'assistance d'un avocat - Champ d'application - Application à la mesure de privation de liberté d'un étranger prise par une autorité administrative (non)

P.23.0748.F

27 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.6](#)

AC nr. ...

Het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen, dat door artikel 507, eerste lid, Strafwetboek wordt bestraft, vereist dat het wegmaken in het belang van de beslagene werd gepleegd, waarbij de beslagene niet noodzakelijk dezelfde persoon is als degene die de daad heeft gepleegd (1). (1) Dit blijkt duidelijk uit de tekst van de wet: het woord "zijn", in het enkelvoud, kan enkel naar de beslagene verwijzen. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1331.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Bestanddelen - Nastreven van het belang van de beslagene

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

BESLAG - Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Bestanddelen - Nastreven van het belang van de beslagene

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Le délit de détournement d'objet saisi, réprimé par l'article 507, alinéa 1er, du Code pénal, requiert que le détournement ait été commis dans l'intérêt du saisi, celui-ci ne s'identifiant pas nécessairement avec l'auteur matériel de l'acte (1). (1) Ceci ressort clairement du texte légal : le mot « son » (« zijn »), au singulier, ne peut se référer qu'au saisi. Voir A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer 2018, n° 1331.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Détournement d'objet saisi - Eléments constitutifs - Recherche de l'intérêt du saisi

- Art. 507, al. 1er Code pénal

SAISIE - Divers - Matière répressive - Détournement d'objet saisi - Eléments constitutifs - Recherche de l'intérêt du saisi

- Art. 507, al. 1er Code pénal

Het bijzonder opzet dat het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen uitmaakt, is het voornemen om de beslagen schuldenaar een onrechtmatig voordeel te bezorgen; het betreft het oogmerk om het beslag te dwarsbomen, om de rechtsvervolgning die door de schuldeiser is ingeleid te belemmeren, om de onbeschikbaarheid aan te tasten waarmee het beslagexploot het goed heeft getroffen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1332; Cass. 2 februari 1999, AR P.96.1601.N, AC 1999, nr. 60, RW 1999-2000, 362, noot A. VANDEPLAS.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag

Le dol spécial constitutif de l'infraction de détournement d'objet saisi est l'intention de procurer au débiteur saisi un avantage illicite; c'est l'intention de faire échec à la saisie, d'entraver la poursuite mue par le créancier, de porter atteinte à l'indisponibilité dont l'exploit de saisie a frappé le bien (1). (1) Voir A. DE NAUW e.a., oc, n° 1332 ; Cass. 2 février 1999, RG P.96.1601.N, Pas. 1999, I, n° 60, RW 1999-2000, p. 362, obs. A. VANDEPLAS.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Détournement de biens saisis - Eléments

genomen goederen - Bestanddelen - Bijzonder opzet

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

BESLAG - Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag

genomen voorwerpen - Bestanddelen - Bijzonder opzet

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

constitutifs - Dol spécial

- Art. 507, al. 1er Code pénal

SAISIE - Divers - Matière répressive - Détournement d'objet saisi -

Eléments constitutifs - Dol spécial

- Art. 507, al. 1er Code pénal

Het verplaatsen van een goed, waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan, zodat hem de zekerheid wordt ontnomen die het beslag hem voor de invordering van zijn schuldvordering bezorgde, kan het in artikel 507, eerste lid Strafwetboek bedoelde wegmaken van een in beslag genomen goed, vormen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1330.

BESLAG - Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag

genomen voorwerpen - Verplaatsing van het in beslag

genomen goed waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel

bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag

genomen voorwerpen - Verplaatsing van het in beslag

genomen goed waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Peut constituer le détournement d'objet saisi, visé par l'article 507, alinéa 1er, du Code pénal, le fait de déplacer un bien en laissant le créancier dans l'ignorance de sa nouvelle localisation, de manière à lui enlever la sûreté que la saisie lui procurait pour le recouvrement de sa créance (1). (1) Voir A. DE NAUW e.a., oc, n° 1330.

SAISIE - Divers - Matière répressive - Détournement d'objet saisi -

Déplacement du bien saisi en laissant le créancier dans l'ignorance de sa nouvelle localisation

- Art. 507, al. 1er Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral.

unité d'intention - Détournement d'objet saisi - Déplacement du

bien saisi en laissant le créancier dans l'ignorance de sa nouvelle localisation

- Art. 507, al. 1er Code pénal

P.23.0754.F

11 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.15](#)

AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, te midden van andere redenen die duidelijk genoeg zijn om de keuze van de straf en de strafmaat te verantwoorden, verwijst naar de gegevens van de persoonlijkheid van de eiser, namelijk het feit dat hij zichzelf niet in vraag stelt ondanks daden die volgens de appelrechters niet gebanaliseerd kunnen worden, bestraft het hof van beroep de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd niet (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Straf - Motivering - In aanmerking te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen

conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en

accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - In aanmerking te

nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde -

(Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid -

4/05/2026

En se référant, parmi d'autres motifs qui sont suffisamment précis pour justifier le choix et le degré de la peine, aux éléments de la personnalité du demandeur, en l'occurrence l'absence de remise en question face à des actes que les juges d'appel estiment ne pouvoir être banalisés, la cour d'appel ne sanctionne pas la manière dont le prévenu s'est défendu (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Peine - Motivation -

Eléments à prendre en considération - Absence de remise en

question du prévenu - Sanction de la manière dont le prévenu s'est défendu (non)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière

répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et

accises) - Peine - Motivation - Eléments à prendre en considération -

Absence de remise en question du prévenu - Sanction de la manière

dont le prévenu s'est défendu (non)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Motivation de la

P. 367/486

Motivering van de straf - In aanmerking te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Om te voldoen aan de verplichting tot motivering van de straf, zoals voorgeschreven door artikel 195 Wetboek van Strafvordering, moet de rechter alle feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking nemen, die, hoewel ze niet uitdrukkelijk door de wet zijn voorgeschreven, volgens hem de toepassing verantwoorden van de concrete straf die hij wil opleggen; hij mag het recht van verdediging van de beklaagde evenwel niet miskennen door de keuze en de zwaarte van de straf te verantwoorden door de ontkenningen of de wijze waarop deze zijn onschuld staande heeft willen houden (1). (1) Zie concl. OM.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd - Straf - Motivering - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Zodra de beklaagde schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij werd vervolgd, is het bij artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet meer van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Toepassingsgebied - Toepassing na een schuldigverklaring

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - Vermoeden van onschuld -

sanction - Éléments à prendre en considération - Absence de remise en question du prévenu - Sanction de la manière dont le prévenu s'est défendu (non)

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Pour satisfaire à l'obligation de motivation de la peine, prescrite par l'article 195 du Code d'instruction criminelle, le juge doit prendre en compte tous les éléments de fait, propres à la cause et à la personnalité du prévenu, qui, non expressément prévus par la loi, justifient, à ses yeux, l'application de la peine concrète qu'il entend infliger; il ne peut toutefois violer les droits de la défense du prévenu en justifiant le choix et la sévérité de la sanction en raison de ses dénégations ou de la manière dont il a entendu soutenir son innocence (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine - Motivation - Éléments de fait propres à la cause et à la personnalité du prévenu - Prise en considération - Limite

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Motivation de la sanction - Éléments de fait propres à la cause et à la personnalité du prévenu - Prise en considération - Limite

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Sanction de la manière dont le prévenu s'est défendu - Peine - Motivation - Éléments de fait propres à la cause et à la personnalité du prévenu - Prise en considération - Limite

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Une fois que le prévenu a été reconnu coupable des faits pour lesquels il était poursuivi, la présomption d'innocence garantie par l'article 6, § 2, de la Convention cesse de s'appliquer (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Champ d'application - Application après une déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Motivation de la sanction - Présomption d'innocence - Application après une

Toepassing na een schuldigverklaring

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.23.0755.F27 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.5](#)

AC nr. ...

De overbelasting van de rol van het vonnisgerecht voor hetwelk de beklaagde moet verschijnen, verantwoordt op zich de verlenging niet van de termijn waarbinnen het geding redelijkerwijze moet worden beslecht (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis in het licht van art. 5.3 EVRM).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria - (geen) Overbelasting van de rol

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria - (geen) Overbelasting van de rol

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'encombrement du rôle de la juridiction de jugement devant qui le prévenu est appelé à comparaître ne justifie pas, en soi, l'allongement du délai dans lequel le procès doit, raisonnablement, être tranché (1). (1) Voir Cass. 16 mars 2011, RG P.11.0451, Pas. 2011, n° 205, avec concl. « dit en substance » de M. GENICOT, avocat général (quant à la durée de la détention préventive, à l'aune de l'article 5, § 3, Conv. D.H.).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable pour être jugé - Vérification par le juge - Critères - Encombrement du rôle (non)

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délai raisonnable pour être jugé - Vérification par le juge - Critères - Encombrement du rôle (non)

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Om te beoordelen of de duur van een strafprocedure al dan niet de bij artikel 6.1 EVRM gewaarborgde termijn overschrijdt, houdt de rechter met name toezicht op de graad van complexiteit en de instaatstelling van de zaak, de wijze waarop deze werd gevoerd, het gedrag van de partijen en van de bevoegde overheden na (1).

(1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, La Charte, 2021, I, 51 e.v.; Cass. 16 november 2022, AR P.22.1028.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7; Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis, in het licht van art. 5.3 EVRM).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Pour apprécier si la durée d'une procédure pénale dépasse ou non le délai garanti par l'article 6.1 de la Convention, le juge vérifie notamment le degré de complexité de l'affaire et de sa mise en état, la manière dont celle-ci fut conduite, le comportement des parties et celui des autorités compétentes (1). (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Bruxelles, La Charte, 2021, t. I, pp. 51 et sq ; Cass. 16 novembre 2022, RG P.22.1028.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5 ; Cass. 25 janvier 2022, RG P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7 ; Cass. 16 mars 2011, RG P.11.0451.F, Pas. 2011, n° 205, avec concl. « dit en substance » de M. GENICOT, avocat général (quant à la durée de la détention préventive, à l'aune de l'art. 5, § 3, Conv. D.H.).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable pour être jugé - Vérification par le juge - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délai raisonnable pour être jugé - Vérification par le juge - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.23.0795.F

18 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.15](#)

AC nr. ...

De nauwkeurige vermelding van de grieven, die het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel afbakenen, heeft tot doel de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij de appelrechters aanhangig wordt gemaakt; artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet voorziet hier echter al in, aangezien het, op het hoger beroep van het openbaar ministerie, het rechtsmiddel dat geen ander voorwerp heeft dan een betwisting van de opschorting, op grond dat aan de toekenningsvoorwaarden niet is voldaan, bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM.

L'indication précise des griefs a pour vocation de circonscrire la saisine des juges d'appel en faisant apparaître l'objet et la portée du recours; or, l'article 4, § 2, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation remplit déjà cet office puisqu'il défère à la chambre des mises en accusation, sur l'appel du ministère public, un recours n'ayant d'autre objet qu'une contestation de la suspension au motif que les conditions d'octroi n'en sont pas réunies (1). (1) Voir les concl. du MP.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doel - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doel - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

4/05/2026

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Objectif - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Objectif - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Suspension ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatioopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Suspension ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Saisine des juges d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde grievenformulier is verbonden aan de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en moet, net als die verklaring, binnen dertig dagen na het beroepen vonnis worden ingediend; voormeld formulier, dat vereist is voor het hoger beroep dat binnen dertig dagen moet worden ingesteld, is dus niet vereist in geval van hoger beroep waarop een andere termijn van toepassing is, zoals het in artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiwewet bepaalde hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Le formulaire de griefs d'appel imposé par l'article 204 du Code d'instruction criminelle est associé à la déclaration d'appel visée à l'article 203 et doit, comme celle-ci, être remis dans les trente jours du jugement entrepris; requis pour l'appel à interjeter dans les trente jours, le formulaire susdit ne l'est donc pas en cas d'appel obéissant à un délai différent tel que l'appel prévu par l'article 4, § 2, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatioopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Suspension ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatioopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Suspension ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

HOGER BEROEP - Strafsaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verplichting om het formulier neer te

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Obligation de déposer le formulaire - Champ d'application - Suspension du prononcé de la

leggen - Toepassingsgebied - Door de raadkamer bevelen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verplichting om het formulier neer te leggen - Toepassingsgebied - Door de raadkamer bevelen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevelen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevelen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Obligation de déposer le formulaire - Champ d'application - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Suspension du prononcé de la condamnation ordonnée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Obligation de déposer un formulaire de griefs (non)

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 4, § 2, al. 1er L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.23.0805.F

7 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde stukken voorlegt die zijn precaire financiële situatie aannemelijk maken en dat hij het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom niet betaalt, volgt op zich niet dat de rechter moet erkennen dat die borgsom buitensporig zou zijn of dat hij zich aan een bijzondere motiveringsplicht moet houden om de bewijswaarde van de neergelegde stukken te verwerpen.

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Bedrag van de borgsom - Buitensporig karakter - Stukken die de precaire financiële situatie aannemelijk maken - Niet-betaling van het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder

4/05/2026

De la seule circonstance que l'inculpé produise des pièces accréditant la précarité de sa situation financière et qu'il ne s'acquitte pas du montant de la caution précédemment fixée, il ne suit pas que le juge doive admettre que celui-ci serait excessif ni qu'il soit tenu de respecter une obligation de motivation particulière pour rejeter la valeur probante des pièces déposées.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Libération sous caution - Montant de la caution - Caractère excessif - Pièces accréditant une situation financière précaire - Non-paiement du montant de la caution précédemment fixée - Incidence

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions -

P. 373/486

voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Bedrag van de borgsom - Buitensporig karakter - Stukken die de precaire financiële situatie aannemelijk maken - Niet-betaling van het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het ontbreken van een vermogensonderzoek is voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom niet van doorslaggevend belang, aangezien dat bedrag kan worden vastgesteld op grond van verschillende feitelijke gegevens die door de rechter op onaantastbare wijze worden beoordeeld.

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Geen vermogensonderzoek - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Geen vermogensonderzoek - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De borgsom, die bedoeld is om het vluchtgevaar tegen te gaan, moet worden vastgesteld met inachtneming van de financiële draagkracht van de in verdenking gestelde maar ook, in voorkomend geval, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, door rekening te houden met het bestaan van ernstige vermoedens dat uit het misdrijf verkregen geldsommen of waarden in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden; de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde op onaantastbare wijze beoordeelt (1). (1) Cass. 9 november 2022, AR P.22.1407.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder

Libération sous caution - Montant de la caution - Caractère excessif - Pièces accréditant une situation financière précaire - Non-paiement du montant de la caution précédemment fixée - Incidence

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

L'absence d'une enquête patrimoniale n'est, dans le cadre de la fixation du montant d'une caution, pas déterminante, la fixation de celui-ci pouvant résulter de plusieurs éléments factuels qui ressortissent à l'appréciation souveraine du juge.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Libération sous caution - Détermination du montant de la caution - Appréciation souveraine du juge - Absence d'enquête patrimoniale - Incidence

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Détention préventive - Libération sous caution - Détermination du montant de la caution

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Libération sous caution - Détermination du montant de la caution - Appréciation souveraine du juge - Absence d'enquête patrimoniale - Incidence

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

La caution, qui est destinée à pallier le risque de fuite, doit être évaluée en tenant compte des capacités financières de l'inculpé mais aussi, le cas échéant, conformément à l'article 35, § 4, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, en ayant égard à l'existence de sérieux soupçons que des fonds ou des valeurs tirés de l'infraction ont été placés à l'étranger ou dissimulés; à cette fin, le juge peut prendre en considération toutes les données factuelles dont il apprécie souverainement la valeur probante (1). (1) Cass. 9 novembre 2022, RG P.22.1407.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions -

voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Criteria

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Criteria

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Libération sous caution - Détermination du montant de la caution - Critères

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Libération sous caution - Détermination du montant de la caution - Critères

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Détention préventive - Libération sous caution - Détermination du montant de la caution

- Art. 35, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0817.F

14 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.8](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde de voor zijn invrijheidstelling vereiste borg niet betaalt, vloeit niet noodzakelijk voort dat de borgsom werd vastgesteld zonder rekening te houden met zijn financiële draagkracht (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2023, AR P.23.0805.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22.

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De la seule circonstance qu'un inculpé ne paye pas la caution exigée pour sa libération, il ne résulte pas nécessairement qu'elle a été fixée sans tenir compte de ses possibilités financières (1). (1) Voir Cass. 7 juin 2023, RG P.23.0805.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous caution - Non-paiement - Incidence sur la légalité de la fixation du montant du cautionnement (non)

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Mise en liberté sous caution - Non-paiement - Incidence sur la légalité de la fixation du montant du cautionnement (non)

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Mise en liberté sous caution - Non-paiement - Incidence sur la légalité de la fixation du montant du cautionnement (non)

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom in aanmerking te nemen bestaansmiddelen zijn niet enkel die welke de inverdenkinggestelde verkrijgt uit een regelmatig uitgeoefende activiteit, maar ook die welke de criminaliteit waarvan hij wordt verdacht hem zouden hebben opgebracht indien de feiten bewezen waren; uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde geen enkel duidelijk teken van rijkdom vertoont, volgt niet dat de borgsom moet worden vastgesteld door de aanwijzingen betreffende een niet-aangegeven, want onrechtmatige, winstgevende activiteit voor onbestaande te houden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat geconcludeerd heeft tot cassatie.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Les ressources à prendre en considération pour fixer le montant d'une caution ne sont pas uniquement celles que l'inculpé obtient d'une activité exercée régulièrement mais également celles que la délinquance dont il est soupçonné lui aurait rapportées si les faits étaient avérés; de la circonstance que l'inculpé ne présente aucun signe manifeste de richesse, il ne résulte pas que la caution doive être fixée en tenant pour inexistants les indices relatifs à l'exercice d'une activité lucrative non déclarée parce qu'illicite (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, qui a conclu à la cassation.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Mise en liberté sous caution - Ressources à prendre en considération pour fixer le montant du cautionnement

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous caution - Ressources à prendre en considération pour fixer le montant du cautionnement

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Mise en liberté sous caution - Ressources à prendre en considération pour fixer le montant du cautionnement

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit de omstandigheid dat de appelrechter de motivering van de eerste rechter heeft overgenomen, door vast te stellen dat deze geheel beantwoordt aan dezelfde middelen die de appellant herhaalt, volgt niet dat laatstgenoemde de waarborg voortvloeiend uit het tweevoudige onderzoek van hetzelfde geschilpunt zou zijn ontzegd; het feit dat dit geschilpunt, na afloop van een debat op tegenspraak, tot hetzelfde antwoord leidt, betekent niet dat de betwisting niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een tweede vonnis over de grond van de zaak, wat het hoger beroep verzekert aan diegene die het instelt (1). (1) Zie Cass. 12 februari 1985, AR 8901, AC 1985, nr. 349: "Door de redenen van de eerste rechter met betrekking tot de bewezenverklaring van de tenlastelegging over te nemen, beantwoordt de appelrechter de voor hem genomen conclusie wanneer die redenen, samen met de eigen redengeving, een antwoord bevatten op het in hoger beroep desaanstaande gevoerd verweer". "De appelrechters die de motieven van de eerste rechter bijtreden en overnemen, geven daarmee hun eigen redenen, (...)" (Cass. 16 december 2008, AR P.08.1149.N, AC 2008, nr. 733; Cass. 7 juni 2005, AR P.04.0092.N, AC 2005, nr. 324; Cass. 3 april 2001, AR P.00.1595.N, AC 2001, nr. 197; zie Cass. 4 februari 2020, AR P.19.0751.N, AC 2020, nr. 98); M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1749.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusies in hoger beroep - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Conclusies - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

De la circonstance que le juge d'appel se soit approprié la motivation du premier juge, en constatant qu'elle répondait entièrement aux moyens identiques réitérés par l'appelant, il ne résulte pas que ce dernier ait été privé de la garantie résultant du double examen d'une même question litigieuse ; ce n'est pas parce que cette question appelle, au terme d'un débat contradictoire, la même réponse, que la contestation n'a pas fait l'objet du second jugement de fond que le recours assure à celui qui l'exerce (1). (1) Voir Cass. 12 février 1985, RG 8901, Pas. 1985, n° 349 : « En s'appropriant les motifs du premier juge en ce qui concerne la décision suivant laquelle la prévention est déclarée établie, le juge d'appel répond aux conclusions prises devant lui, lorsque ces motifs contiennent, avec sa motivation propre, une réponse à la défense produite, sur ce point, en degré d'appel ». « Les juges d'appel qui approuvent et adoptent les motifs du premier juge donnent ainsi leurs motifs propres » (Cass. 16 décembre 2008, RG P.08.1149.N, Pas. 2008, n° 733 ; Cass. 7 juin 2005, RG P.04.0092.N, Pas. 2005, n° 324 ; Cass. 3 avril 2001, RG P.00.1595.N, Pas. 2001, n° 197 ; voir Cass. 4 février 2020, RG P.19.0751.N, Pas. 2020, n° 98) ; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., t. II, p. 1749.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Conclusions en degré d'appel - Appropriation, par le juge d'appel, des motifs du premier juge - Incidence quant au double degré de juridiction

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appropriation, par le juge d'appel, des motifs du premier juge - Incidence quant au double degré de juridiction

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Généralités - Conclusions - Appropriation, par le juge d'appel, des motifs du premier juge - Incidence quant au double degré de juridiction

Onder het begrip "devolutieve werking" wordt verstaan dat het hoger beroep ertoe strekt het geschil aan de rechters in hoger beroep over te dragen (1), zodat zij zich zouden uitspreken over al wat het voorwerp van hun saisine uitmaakt, zoals de appellant dat heeft afgebakend (2). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, La Charte, 2021, II, 1733-1743; F. HELIE, *Traité de l'instruction criminelle*, Bruylant, Brussel, 1869, III, 280, nr. 4368. Deze auteur herinnert eraan dat dit niet steeds het geval is geweest: oorspronkelijk was het hoger beroep, zowel in Frankrijk als in Rome, veeleer een instrument van politieke centralisatie dan een rechtsmiddel, waardoor de overheid alle verspreide vonnissen, die door plaatselijke gerechten waren geveld, onder haar gezag en toezicht tot één geheel kon terugbrengen. (2) *Tantum devolutum quantum appellatum*.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Devolutieve werking - Begrip
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Hoger beroep - Devolutieve werking - Begrip

Sous le nom d'effet dévolutif, l'appel a pour vocation de remettre le litige entre les mains des juges du second degré (1), afin qu'ils se prononcent sur tout ce qui fait l'objet de leur saisine telle que l'appelant l'aura circonscrite (2). (1) Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, pp. 1733-1743; Faustin HÉLIE, *Traité de l'instruction criminelle*, Bruylant, Bruxelles, 1869, T. III, p. 280, n° 4368. Cet auteur rappelle qu'il n'en fut pas toujours ainsi : à l'origine, en France comme à Rome, l'appel n'était rien d'autre qu'un instrument de centralisation politique bien plus que judiciaire, permettant au prince de ramener à l'unité, sous son autorité et sa surveillance, l'ensemble des sentences éparses produites par les juridictions locales (*ibid.*, n° 4367). (2) *Tantum devolutum quantum appellatum*.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Généralités - Effet dévolutif - Notion
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Appel - Effet dévolutif - Notion

P.23.0827.F

6 september 2023

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.8

AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 427, eerste en tweede lid, en 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet het openbaar ministerie, eiser in cassatie, zijn cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het is gericht en moet het exploit van betekening binnen de twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep worden neergelegd bij de griffie van het Hof van Cassatie; artikel 429, eerste en tweede lid, van dat wetboek bepaalt dat de eiser zijn memorie binnen dezelfde termijn bij de griffie van het Hof moet doen toekomen; wanneer het exploit van betekening en de memorie buiten die termijn op de griffie werden ontvangen, zijn het cassatieberoep en de memorie niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie die bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Bezorging buiten de in artikel
4/05/2026

Conformément aux articles 427, alinéas 1er et 2, et 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le ministère public, demandeur en cassation, doit faire signifier son pourvoi à la partie contre laquelle il est dirigé et l'exploit de signification doit être déposé au greffe de la Cour de cassation dans les deux mois qui suivent la déclaration de pourvoi ; l'article 429, alinéas 1er et 2, du même code prévoit que le demandeur est tenu de remettre son mémoire au greffe de la Cour dans le même délai ; lorsque l'exploit de signification et le mémoire ont été reçus par le greffe en dehors de ce délai, le pourvoi et le mémoire sont irrecevables (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi du ministère public - Mémoire joint au dossier de la procédure transmis à la Cour - Transmission en dehors du délai prévu par l'article 429,

429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn - Gevolg

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Exploit van betekening dat bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Bezorging buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn - Gevolg

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

alinéa 2, du Code d'instruction criminelle - Conséquence

- Art. 427, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 429, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Pourvoi du ministère public - Exploit de signification joint au dossier de la procédure transmis à la Cour - Transmission en dehors du délai prévu par l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle - Conséquence

- Art. 427, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 429, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

Artikel 182, eerste lid, van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde, in geval van dreigende omstandigheden, de bevolking, ter verzekering van haar bescherming, kan verplichten zich te verwijderen van plaatsen of streken die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn, en degenen die bij deze maatregelen betrokken zijn een voorlopige verblijfplaats kan aanwijzen en om dezelfde reden iedere verplaatsing of elk verkeer van de bevolking kan verbieden; een noodtoestand die is veroorzaakt door een voor de gehele bevolking potentieel levensbedreigende epidemie of pandemie, zoals de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19, moet worden beschouwd als een ramp of als een schadelijke toestand die tot een voor personen bedreigende situatie kan leiden en die de uitvaardiging van maatregelen met toepassing van voormeld artikel 182, eerste lid, kan verantwoorden; het voortduren van die noodtoestand, die wegens de aard zelf van de dreiging kan evolueren, kan niet enkel van het verstrijken van de tijd afhankelijk zijn (1). (1) Zie concl. OM.

NATUURRAMP - Wet betreffende de civiele veiligheid - Maatregelen genomen om de bescherming van de bevolking te verzekeren - Ramp of schadelijke toestand die de bevolking bedreigt - Pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Noodtoestand op grond waarvan maatregelen kunnen worden uitvaardigd - Voortduren van de noodtoestand - Beoordeling

- Art. 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

L'article 182, alinéa 1er, de la loi du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile prévoit que le ministre de l'Intérieur ou son délégué peut, en cas de circonstances dangereuses, en vue d'assurer la protection de la population, obliger celle-ci à s'éloigner des lieux ou régions particulièrement exposés, menacés ou sinistrés, et assigner un lieu de séjour provisoire aux personnes visées par cette mesure et il peut, pour le même motif, interdire tout déplacement ou mouvement de la population ; une situation d'urgence née d'une épidémie ou d'une pandémie ayant le potentiel d'une menace mortelle pour l'ensemble de la population, telle la pandémie liée au coronavirus Covid-19, doit être considérée comme constitutive d'une calamité ou d'une situation néfaste pouvant conduire à une situation menaçant des personnes et justifier l'adoption de mesures en application de l'article 182, alinéa 1er, précité ; la persistance de cette situation d'urgence, laquelle peut évoluer en raison de la nature même de la menace, ne saurait être tributaire du seul écoulement du temps (1). (1) Voir les concl. du MP.

CALAMITES NATURELLES - Loi relative à la sécurité civile - Mesures prises pour assurer la protection de la population - Calamité ou situation néfaste menaçant la population - Pandémie liée au coronavirus Covid-19 - Situation d'urgence permettant d'adopter des mesures - Persistance de l'urgence - Appréciation

- Art. 182, al. 1er L. du 15 mai 2007

Wanneer het cassatieberoep van een van de partijen niet ontvankelijk is, kan de procureur-generaal bij het Hof door middel van een schriftelijke conclusie cassatieberoep instellen in het belang van de wet, overeenkomstig artikel 442 Wetboek van Strafvordering (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Cassatieberoep in het belang van de wet - Ontvankelijk cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatieberoep in het belang van de wet dat door de procureur-generaal bij het hof in conclusie is ingesteld - Onderzoek door het Hof

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

Lorsque le pourvoi d'une des parties est irrecevable, le procureur général près la Cour peut introduire, par la voie de ses conclusions écrites, un pourvoi dans l'intérêt de la loi conformément à l'article 442 du Code d'instruction criminelle (1). (solution implicite). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'interet de la loi - Pourvoi dans l'intérêt de la loi - Pourvoi du ministère public irrecevable - Pourvoi dans l'intérêt de la loi introduit par le procureur général près la Cour par voie de conclusions - Examen par la Cour

- Art. 442 Code d'Instruction criminelle

P.23.0839.F

27 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.12](#)

AC nr. ...

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld is van toepassing op de inbreuken op de voormelde wet en haar uitvoeringsbesluiten; dit vermoeden kan bijgevolg ook gelden voor het in artikel 21 van die wet bepaalde misdrijf van het besturen van een voertuig zonder rijbewijs, zelfs als dit misdrijf niet op hetzelfde ogenblik werd vastgesteld als de overtreding die tot de eerste vaststelling heeft geleid; er anders over oordelen zou een niet door de wetgever gewilde beperking inhouden van de toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, en verwijzingen in noot; Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0548.N, AC 2011, nr. 572, aangehaald in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, II, Brussel, Die Keure, 2021, 1327, noot 119. Het OM heeft erop gewezen dat dit vermoeden inderdaad niet van toepassing is op het gebrek aan rijbewijs van de verweerster op de datum van de vaststelling – een omstandigheid waarvan niet uit het bestreden vonnis blijkt dat ze in casu werd betwist – maar dat het vonnis niet naar recht de overweging verantwoordt dat dit vermoeden, wat deze telastlegging betreft, niet van toepassing is op de door de verweerster betwiste omstandigheid dat zij op dat ogenblik het voertuig bestuurde. (M.N.B.)

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Toepassingsgebied - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs (artikel 21) niet vastgesteld bij de eerste vaststelling

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Toepassingsgebied -
4/05/2026

La présomption de culpabilité instituée par l'article 67bis de la loi relative à la police de la circulation routière s'applique aux infractions à ladite loi et à ses arrêtés d'exécution; en conséquence, cette présomption peut également valoir pour l'infraction de conduite sans permis prévue à l'article 21 de cette loi, quand bien même cette infraction n'a pas fait l'objet d'une constatation en même temps que celle qui a donné lieu au premier constat; en juger autrement impliquerait une restriction, non voulue par le législateur, du champ d'application de l'article 67bis de ladite loi (1). (1) Voir Cass. 21 juin 2022, RG P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, et réf. en note ; Cass. 25 octobre 2011, RG P.11.0548.N, Pas. 2011, n° 572, cité in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, p. 1327, note 119. Le MP a relevé que cette présomption ne s'applique certes pas au défaut de permis de conduire dans le chef de la défenderesse le jour du constat – circonstance dont il n'apparaît pas du jugement attaqué qu'elle ait été contestée in casu - mais que le jugement ne justifie pas légalement la considération qu'elle ne s'applique pas, quant à cette prévention, à la circonstance, contestée par la défenderesse, que celle-ci conduisait le véhicule à ce moment. (M.N.B.)

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule (article 67bis de ladite loi) - Champ d'application - Conduite sans permis (article 21) non constatée lors du premier constat

- Art. 21 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule - Champ

Besturen van een voertuig zonder rijbewijs (artikel 21) niet vastgesteld bij de eerste vaststelling

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 21 - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Toepasselijkheid op het bij de eerste vaststelling niet vastgestelde misdrijf van het besturen van een voertuig zonder rijbewijs

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

d'application - Conduite sans permis (article 21) non constatée lors du premier constat

- Art. 21 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 21 - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule (article 67bis de ladite loi) - Applicabilité à l'infraction de défaut de permis de conduire non constatée lors du premier constat

- Art. 21 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.23.0842.F

8 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg*
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Lorsqu'elle ordonne l'internement de l'inculpé et statue sur l'action civile dirigée contre celui-ci, la chambre des mises en accusation statue comme une juridiction de jugement et son arrêt est prononcé en audience publique, ce qui, en application de l'article 782bis, alinéa 1er, du Code judiciaire, implique la présence du ministère public; lorsqu'il n'apparaît ni de l'arrêt attaqué ni de la procédure que la décision d'internement a été prononcée en présence du ministère public, il y a lieu de casser cet arrêt avec renvoi (1). (1) Cass. 7 octobre 2015, RG P.15.1234.F, Pas. 2015, n° 587.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Chambre des mises en accusation - Décision ordonnant l'internement - Prononcé en audience publique - Absence de constat de la présence du ministère public - Conséquence

- Art. 782bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 13, § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
- INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Chambre des mises en accusation - Décision ordonnant l'internement - Prononcé en audience publique - Absence de constat de la présence du ministère public - Conséquence*
- Art. 782bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 13, § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

OPENBAAR MINISTERIE - Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
 - Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Beslissing tot internering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Chambre des mises en accusation - Décision ordonnant l'internement - Prononcé en audience publique - Absence de constat de la présence du ministère public - Conséquence

- Art. 782bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 13, § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MINISTÈRE PUBLIC - Clôture de l'instruction - Règlement de la procédure - Chambre des mises en accusation - Décision ordonnant l'internement - Prononcé en audience publique - Absence de constat de la présence du ministère public - Conséquence

- Art. 782bis, al. 1er Code judiciaire
 - Art. 13, § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
- JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Décision ordonnant l'internement - Chambre des mises en accusation - Prononcé en audience publique - Absence de constat de la présence du ministère public - Conséquence

- Art. 782bis, al. 1er Code judiciaire
- Art. 13, § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.23.0843.F27 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.10](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift dat de grieven bevat, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, van dat Wetboek; de verplichting om grieven te formuleren houdt enkel in dat nauwkeurig moet worden bepaald welke punten van de beslissing in eerste aanleg moeten worden gewijzigd; de appellant kan in voorkomend geval de redenen tot staving van de opgegeven grieven vermelden; hoewel de rechter in hoger beroep aldus is gehouden het gedeelte van de beslissing dat bedoeld wordt in de door de appellant aangevoerde grief opnieuw te beoordelen, verplicht de wet hem evenwel niet om dat onderzoek te beperken tot de redenen die de appellant met betrekking tot die grief heeft opgegeven (1). (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, met concl. OM op datum in Pas.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- 4/05/2026

En vertu de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, l'étendue de la saisine du juge d'appel s'apprécie dans les limites figurant dans la requête contenant les griefs, sous réserve de l'application de l'article 210, alinéa 2, du même code; l'obligation de formuler des griefs implique seulement de préciser les points sur lesquels il y a lieu de réformer la décision rendue en première instance; l'appelant peut, le cas échéant, mentionner les raisons à l'appui des griefs indiqués; si le juge d'appel est tenu à une nouvelle appréciation de la partie de la décision visée par le grief élevé par l'appelant, la loi ne l'oblige toutefois pas à limiter cet examen aux motifs que l'appelant a indiqués en regard du grief concerné (1). (1) Cass. 30 mai 2018, RG P.18.0387.F, Pas. 2018, n° 345, avec concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Requête contenant les griefs - Mention des raisons à l'appui des griefs - Effet sur la compétence du juge

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Requête contenant les griefs - Mention des raisons à l'appui des griefs - Effet sur la compétence du juge

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het openbaar ministerie aangeeft dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, op grond dat zij onwettig is, blijft de rechter in hoger beroep bevoegd om die straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die ze oplegt, op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet (1) en om, in voorkomend geval, het uitstel te verlenen. (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, met concl. OM op datum in Pas. ("(...) en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen"). Het OM heeft er mutatis mutandis naar verwezen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque le ministère public indique que son appel porte sur la peine, au motif qu'elle présente un caractère illégal, le juge d'appel conserve le pouvoir d'apprécier celle-ci, dans les limites de la loi qui l'établit, en fonction de l'ensemble des circonstances propres à la cause au moment où il statue (1), et, éventuellement, en l'assortissant du sursis. (1) Cass. 30 mai 2018, RG P.18.0387.F, Pas. 2018, n° 345, avec concl. du MP. (« (...) et, éventuellement, de la diminuer »). Le MP s'y est référé mutatis mutandis.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Appel du ministère public sur la peine - Requête contenant les griefs - Mention de l'insuffisance de la peine - Effet sur la compétence du juge - Octroi d'un sursis

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel du ministère public sur la peine - Requête contenant les griefs - Mention de l'insuffisance de la peine - Effet sur la compétence du juge - Octroi d'un sursis

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Appel du ministère public sur la peine - Requête contenant les griefs - Mention de l'insuffisance de la peine - Effet sur la compétence du juge - Octroi d'un sursis

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het proces-verbaal niet werd opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of niet binnen de wettelijke termijn aan de overtreder werd verzonden, verliezen de vaststellingen van de agenten de bij die bepaling voorgeschreven bijzondere bewijswaarde; de hierin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als gewone inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1986, nr. 116 en noot.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Vaststellingen van de ambtenaren - Bijzondere bewijswaarde - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Gevolgen

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vaststellingen van de ambtenaren - Bijzondere bewijswaarde - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Gevolgen

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

À défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant dans le délai légal, les constatations des agents sont dépourvues de la valeur probante spéciale prévue par cette disposition; toutefois, les constatations réalisées valent à titre de simples renseignements, dont le juge apprécie souverainement la valeur probante (1). (1) Voir Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0888.N, Pas. 2017, n° 709 ; Cass. 22 octobre 1985, RG 9748, Pas. 1986, n° 116, et note.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Constatations des agents - Valeur probante spéciale - Défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant dans le délai légal - Conséquences

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Constatations des agents - Valeur probante spéciale - Défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant dans le délai légal - Conséquences

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De niet-verzending van een proces-verbaal binnen de wettelijke termijn aan de overtreder overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet (1) en de daaruit volgende toegenomen moeilijkheid om de bewijswaarde ervan te ontcrachten, wist het vermoeden van schuld van de houder van het kenteken uit, zoals dat is bepaald in artikel 67bis Wegverkeerswet, en dit zelfs in het geval van vluchtmisdrijf (2); de verplichting om het proces-verbaal van overtreding tijdig aan de overtreder toe te zenden, heeft immers tot doel hem in staat te stellen het tegenbewijs van die vaststellingen te leveren (3). (1) Zie Cass. 2 november 2022, AR P.22.0943.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.8; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, Pas. 1986, nr. 116 en noot. (2) De eiser heeft, zonder het juridisch beginsel in twijfel te trekken, aangevoerd dat het niet van toepassing is "in het bijzondere geval dat het aan de overtreder verweten misdrijf een vluchtmisdrijf is", op grond dat een dergelijk wanbedrijf juist tot doel heeft om aan elke vaststelling van de politie te ontsnappen en dat, gelet op de tijd die in dergelijke gevallen doorgaans nodig is om het gebruikte voertuig te identificeren, een kopie van de vaststelling zelden aan de houder van de kentekenplaat kan worden toegezonden binnen de in artikel 62, achtste lid, bepaalde termijn van "veertien dagen te rekenen van de datum van vaststelling van de misdrijven". Inderdaad, "aangezien vluchtmisdrijf een overtreding vormt in de zin van art. 67bis [Wegverkeerswet], is het door dat artikel ingevoerde vermoeden van schuld van toepassing op de pleger van een vluchtmisdrijf die bij de vaststelling van die overtreding niet geïdentificeerd werd, ook al werd de dader niet tevens veroordeeld wegens overtreding van het wegverkeersreglement" (Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104). Maar, "de verplichting het proces-verbaal van overtreding tijdig toe te zenden aan de overtreder heeft immers tot doel deze in staat te stellen het tegenbewijs te leveren van de vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben" (Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709). Over het algemeen wordt de bewijslevering moeilijker naarmate de tijd verstrijkt, wat des te meer geldt voor negatief bewijs (in dit geval, het bewijs dat de

L'absence d'envoi au contrevenant, dans le délai légal, d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière et la difficulté accrue, qui en résulte, d'en ébranler la force probante font disparaître la présomption de culpabilité du titulaire de la marque d'immatriculation du véhicule, telle que prévue à l'article 67bis de la loi relative à la police de la circulation routière (1), et ce, fût-ce en cas de délit de fuite (2); en effet, l'obligation d'établir le procès-verbal et de l'envoyer en temps utile au contrevenant a pour objectif de permettre à ce dernier de fournir la preuve contraire des constatations (3). (1) Voir Cass. 2 novembre 2022, RG P.22.0943.F, Pas. 2022, n° 694; Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0888.N, Pas. 2017, n° 709; Cass. 22 octobre 1985, RG 9748, Pas. 1986, n° 116, et note. (2) Sans remettre en cause ce principe juridique, le demandeur a soutenu qu'il ne s'applique pas « dans l'hypothèse particulière où l'infraction reprochée au contrevenant consiste en un délit de fuite » au motif que le but même d'un tel délit est d'échapper à tout constat de la police, et que, vu le temps généralement nécessaire dans ce cas pour identifier le véhicule utilisé, l'envoi d'une copie du constat de l'infraction au titulaire de son immatriculation peut rarement être effectué dans le délai, prévu à l'article 62, alinéa 8, de « quatorze jours à compter de la date de la constatation des infractions ». Certes, « le délit de fuite constituant une infraction au sens de l'article 67bis [de la loi sur] la circulation routière, la présomption de culpabilité instituée par cette disposition est applicable à l'auteur d'un délit de fuite qui n'a pas été identifié au moment de la constatation de cette infraction, et ce, quand bien même l'auteur n'a pas été condamné également du chef d'infraction au code de la route » (Cass. 25 février 2004, RG P.03.1430.F, Pas. 2004, n° 104). Mais, « l'obligation d'envoyer le procès-verbal au contrevenant en temps utile a pour objectif de permettre à ce dernier de fournir la preuve contraire des constatations ayant une valeur probante particulière » (Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0888.N, Pas. 2017, n° 709). En effet, si l'établissement de la preuve devient généralement plus difficile au fur et à mesure de l'écoulement du temps, il en est tout particulièrement ainsi pour la preuve négative (en l'occurrence, la preuve que le

houder van de kentekenplaat niet de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de verweten feiten). Naast het feit dat de voorgestelde uitzondering geen wettelijke basis heeft, verantwoordt die ratio legis de toepassing van die verplichting en de sanctie bij niet-naleving ervan, zelfs in geval van vluchtmisdrijf en ongeacht de door de eiser onderstreepte praktische gevolgen. Het middel dat aanvoert dat, de lege lata, het in artikel 67bis bepaalde vermoeden in dit geval van toepassing is zonder tijdsbeperking (behalve die van de verjaring), wat in strijd lijkt met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM 4 oktober 2007, Anghel t. Roemenië, nr. 28183/03, § 60; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, II, Brussel, Larcier, 2023, nr. 1800), faalt bijgevolg naar recht. (MNB). (3) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709, overweging 6, i.f.

titulaire de l'immatriculation du véhicule n'était pas le conducteur de celui-ci lors des faits reprochés). Et, outre que l'exception suggérée ne trouve pas d'appui dans la loi, cette ratio legis justifie d'appliquer cette obligation, et la sanction de sa violation, fût-ce en cas de délit de fuite et quelles qu'en soient les incidences pratiques épinglées par le demandeur. Partant, revenant à soutenir que, de lege lata, la présomption prévue à l'article 67bis s'applique dans ce cas sans limite de temps (autre que celle de la prescription) - ce qui paraît contraire à la jurisprudence de la Cour européenne D.H. (voir Cour eur. D.H. 4 octobre 2007, Anghel c. Roumanie, n° 28183/03, § 60 ; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, t. 2, Bruxelles, Larcier, 2023, n° 1800) -, le moyen manque en droit. (MNB) (3) Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0888.N, Pas. 2017, n° 709, cons. 6, i.f.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed op het vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet)

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Vaststelling van een

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule (article 67bis de ladite loi) - Défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant dans le délai légal - Incidence

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, § 1er - Délit de fuite - Défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant dans le délai légal - Incidence quant à la présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule (article 67bis de ladite loi)

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière -

*inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten
begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de
bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van
schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende
kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Geen
proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62
Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder
binnen de wettelijke termijn - Invloed*

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

*WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van
een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar
uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen
identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die
vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan
het voertuig toegekende kentekenplaat - Geen proces-verbaal
opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen
verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke
termijn - Invloed*

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer,
gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

*Dispositions légales - Article 62 - Constat d'infraction à la loi sur la
circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un
véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment
de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la
plaque d'immatriculation attribuée au véhicule (article 67bis de
ladite loi) - Défaut d'établissement d'un procès-verbal conforme à
l'article 62 de la loi sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte
au contrevenant dans le délai légal - Incidence*

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

*ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière -
Dispositions légales - Article 67bis - Constat d'infraction à la loi sur
la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un
véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment
de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la
plaque d'immatriculation attribuée au véhicule - Défaut
d'établissement d'un procès-verbal conforme à l'article 62 de la loi
sur la circulation routière ou d'envoi de cet acte au contrevenant
dans le délai légal - Incidence*

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière,
coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld van de houder van de kentekenplaat dat aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1) en op voorwaarde dat de wet dit beperkt binnen redelijke grenzen die met de ernst van de zaak rekening houden en het recht van verdediging beschermen. (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; zie Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Arbitragehof 21 maart 2000, nr. 27/2000; EHRM 7 oktober 1988, nr. 10519/83, Salabiaku t. Frankrijk, §§ 29-30 (betreffende het in het Franse douanewetboek bepaalde vermoeden van verantwoordelijkheid voor de fraude ten aanzien van de houder van de goederen).

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met

La présomption de culpabilité du titulaire de la marque d'immatriculation attribuée au véhicule, visée par l'article 67bis de la loi sur la circulation routière, est compatible avec l'article 6.2 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, si cette présomption peut être renversée (1) et à condition que la loi la confine dans des limites raisonnables prenant en compte la gravité de l'enjeu et préservant les droits de la défense. (1) Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0888.N, Pas. 2017, n° 709 ; voir Cass. 16 avril 2002, RG P.01.0119.N, Pas. 2002, n° 231 ; Cass. 7 février 2001, RG P.00.1532.F, Pas. 2001, n° 75 ; C.A., 21 mars 2000, n° 27/2000 ; Cour eur. D. H. 7 octobre 1988, n° 10519/83, Salabiaku c. France, §§ 29-30 (quant à la présomption, prévue par le Code des douanes français, de responsabilité de la fraude dans le chef du détenteur de marchandises).

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule - Compatibilité avec l'article 6, § 2, de la Conv. D.H. - Conditions

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule - Compatibilité avec l'article 6, § 2, de la Conv. D.H. - Conditions

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Constat d'infraction à la loi sur la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution commise avec un véhicule à moteur - Pas d'identification du conducteur au moment de cette constatation - Présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule - Compatibilité avec

artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'article 6, § 2, Conv. D.H. - Conditions

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.23.0861.F

14 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.13](#)

AC nr. ...

Het cassatieberoep van de beklaagde tegen de beslissing die uitspraak doet over zijn verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend (1), is niet ontvankelijk wanneer de eiser zich krachtens een andere beslissing in voorlopige hechtenis bevindt. (1) Uit de artt. 24bis en 27, § 1, 1° en 5° Voorlopige Hechteniswet volgt respectievelijk dat, wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen en de handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht heeft bevolen (overeenkomstig artikel 26, § 3, tweede lid), het bodemgerecht, uitsluitend op vordering van het openbaar ministerie, of de kamer van inbeschuldigingstelling, voor de duur van het cassatiegeding, bevoegd zijn om te bevelen dat die hechtenis voortaan zal worden uitgevoerd in de gevangenis. Artikel 24bis, § 1, derde lid, bepaalt dat tegen de beschikking die beslist dat het aanhoudingsbevel of de beschikking of het arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht vanaf dat ogenblik in de gevangenis zal worden uitgevoerd, geen rechtsmiddel kan worden aangewend. Die bepalingen doen er echter het zwijgen toe wat betreft het verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend. (M.N.B.)

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Onder elektronisch toezicht aangehouden beklaagde - Verzoek van de beklaagde tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend - Beslissing over dit verzoek - Voorziening van de beklaagde - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 24bis, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor
4/05/2026

Est irrecevable le pourvoi dirigé par le prévenu contre la décision qui statue sur sa requête sollicitant la modification de l'adresse où s'exécute la surveillance électronique (1), le demandeur étant détenu préventivement en vertu d'une autre décision. (1) Des articles 24bis, § 3, et 27, § 1er, 1° et 5°, de la loi relative à la détention préventive, il suit respectivement que lorsque la chambre du conseil a renvoyé l'inculpé devant le tribunal correctionnel et ordonné le maintien de la détention préventive sous surveillance électronique (conformément à l'article 26, § 3, alinéa 2), c'est, exclusivement sur réquisition du ministère public, la juridiction du fond qui est compétente pour ordonner que cette détention sera dorénavant exécutée dans la prison, ou, durant l'instance en cassation, la chambre des mises en accusation. L'article 24bis, § 1er, alinéa 3, dispose que n'est susceptible d'aucun recours l'ordonnance décidant que le mandat d'arrêt ou l'ordonnance ou l'arrêt de maintien de la détention préventive exécutée par une détention sous surveillance électronique sera exécuté à partir de ce moment dans la prison. Mais ces dispositions sont muettes quant à l'hypothèse d'une requête sollicitant la modification de l'adresse où s'exécute la surveillance électronique. (M.N.B.)

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Prévenu détenu sous surveillance électronique - Requête du prévenu sollicitant la modification de l'adresse où s'exécute la surveillance électronique - Décision statuant sur cette requête - Pourvoi du prévenu - Recevabilité (non)

- Art. 24bis, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre

P. 390/486

casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die uitspraak doet over het verzoek van de beklaagde, die zich in voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht bevindt, tot wijziging van het adres waar dit toezicht wordt uitgeoefend

- Art. 24bis, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Décision statuant sur la requête du prévenu, détenu préventivement sous surveillance électronique, sollicitant la modification de l'adresse où s'exécute celle-ci

- Art. 24bis, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0870.F

28 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.10](#)

AC nr. ...

Het alternatief voor de vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, dat gezocht moet worden in het licht van de artikelen 7 Vreemdelingenwet en 15.1 Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG, beperkt zich niet tot het opleggen van een als zodanig minder dwingende maatregel: volgens de bewoordingen zelf van die bepalingen moet het gaan om een maatregel die, ondanks zijn minder dwingend karakter, een even hoge graad van doeltreffendheid waarborgt; die maatregel moet afdoende zijn, wat betekent dat hij het doel moet kunnen verzekeren waarvoor hij werd opgelegd, namelijk de verwijdering.

VREEMDELINGEN - Terugkeerrichtlijn - Vluchtgevaar - Vrijheidsberoving - Alternatief - Minder dwingende maatregel - Begrip

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

L'alternative à la privation de liberté d'un étranger retenu en vue de procéder à son éloignement à rechercher au vœu des articles 7 de la loi du 15 décembre 1980 et 15.1 de la directive 2008/115/CE « retour » ne se borne pas à l'identification d'une mesure moins coercitive comme telle: aux termes mêmes de ces dispositions, il doit s'agir d'une mesure dont la même efficacité est garantie malgré son caractère moins contraignant ; cette mesure doit être suffisante, c'est-à-dire apte à assurer la fin à laquelle elle est ordonnée, à savoir l'éloignement.

ETRANGERS - Directive 2008/115/CE « retour » - Risque de fuite - Privation de liberté - Alternative - Mesure moins coercitive - Notion

- Art. 7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

De overhandiging van een nieuw bevel om het grondgebied te verlaten aan een vreemdeling die zich aan de bevelen tot verwijdering onttrekt, wijst op zich niet op een buitensporige uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid van de administratieve overheid (1). (1) De eiser voerde aan dat het derde bevel om het grondgebied te verlaten dat jegens hem was uitgevaardigd, het beginsel van behoorlijk bestuur miskende omdat het vergeleken met de twee eerdere bevelen geen nieuwe gegevens vermeldde (cf. Parl. St. Kamer, 54 2215/001, 7, 10 en 11). Hij wees er ook op dat het Hof van Justitie van de Europese Unie een derde bevel om het grondgebied te verlaten had veroordeeld omdat het was uitgevaardigd "zonder de noodzaak ervan te verantwoorden" (HvJ (Gr. K.) 15 februari 2016, C-601/15 PPU). Hij heeft echter niet aangevoerd dat dit ook hier het geval zou zijn. (M.N.B.)

VREEMDELINGEN - Beginsel van behoorlijk bestuur - Onttrekking aan de bevelen om het grondgebied te verlaten - Nieuw bevel om het grondgebied te verlaten - (Geen) buitensporige uitoefening door de administratieve overheid van haar beoordelingsbevoegdheid

Wanneer het toezicht op de omstandigheden die de titel van vrijheidsberoving van de vreemdeling verantwoorden, voldoet aan de verplichting van de rechter om de naleving van die subsidiariteitsvoorwaarde te toetsen, bepaald in artikel 15 Terugkeerrichtlijn en artikel 7 Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht niet bovendien de redenen op te geven waarom een andere, minder dwingende maatregel, zoals een thuishechtenis, zou hebben volstaan om de verwijdering van de vreemdeling te verzekeren (1). (1) Zie Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F (niet gepubliceerd, dat een soortgelijk middel verwerpt dat zich eveneens beroept op HvJ 5 juni 2014, C-146/14, Mahdi) ; Cass. 20 juni 2018, AR P.18.0567.F, AC 2018, nr. 402; Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185; Cass. 12 november 2014, AR P.14.1562.F, AC 2014, nr. 689; Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0749.F, AC 2012, nr. 312.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdeling - Administratieve maatregel - Vrijheidsberoving - Voorwaarde - Subsidiariteit -

La délivrance d'un nouvel ordre de quitter le territoire à l'égard d'un étranger qui se dérobe aux injonctions de s'en éloigner ne révèle pas, en soi, un excès dans l'exercice du pouvoir d'appréciation de l'autorité administrative (1). (1) Le demandeur soutenait que le troisième ordre de quitter le territoire émis à son encontre méconnaît le principe de bonne administration dès lors qu'il ne mentionne pas d'élément nouveau par rapport aux deux ordres précédents (cf. Doc. parl., Ch., 54 2215/001, pp. 7, 10 et 11). Il y relevait également que la Cour de justice de l'Union européenne a censuré un troisième ordre de quitter le territoire décerné « sans en justifier la nécessité » (C.J.U.E. (Gr. Ch.) 15 février 2016, C-601/15 PPU). Mais il n'a pas soutenu que ce serait le cas dans la présente espèce. (M.N.B.)

ETRANGERS - Principe de bonne administration - Dérobade aux injonctions de s'éloigner du territoire - Nouvel ordre de quitter le territoire - Excès dans l'exercice du pouvoir d'appréciation de l'autorité administrative (non)

Lorsque le visa des circonstances justifiant le titre de privation de liberté de l'étranger satisfait à l'obligation faite au juge de contrôler le respect de la condition de subsidiarité prévue aux articles 15 de la directive Retour et 7 de la loi du 15 décembre 1980, la juridiction d'instruction n'est pas tenue d'énoncer en outre les raisons pour lesquelles une autre mesure moins contraignante, telle qu'une assignation à résidence, par exemple, aurait suffi pour assurer l'éloignement de l'étranger (1). (1) Voir Cass. 3 juillet 2019, RG P.19.0645.F (inédit, rejetant un moyen similaire invoquant également C.J.U.E. 5 juin 2014, C-146/14, Mahdi) ; Cass. 20 juin 2018, RG P.18.0567.F, Pas. 2018, n° 402 ; Cass. 16 mars 2016, RG P.16.0281.F, Pas. 2016, n° 185 ; Cass. 12 novembre 2014, RG P.14.1562.F, Pas. 2014, n° 689 ; Cass. 16 mai 2012, RG P.12.0749.F, Pas. 2012, n° 312.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etranger - Mesure administrative - Privation de liberté - Condition - Subsidiarité - Contrôle par les juridictions d'instruction - Motivation - Portée

Toezicht door de onderzoeksgerechten - Motivering - Draagwijdte

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
- VREEMDELINGEN - Administratieve maatregel - Vrijheidsberoving - Voorwaarde - Subsidiariteit - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Motivering - Draagwijdte*
- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
 - Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
-

- Art. 7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 71 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier
- ETRANGERS - Mesure administrative - Privation de liberté - Condition - Subsidiarité - Contrôle par les juridictions d'instruction - Motivation - Portée*
- Art. 7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 71 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers
 - Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

Wanneer de jeugdkamer van het hof van beroep en de correctionele kamer van datzelfde hof zich onbevoegd hebben verklaard wegens de leeftijd van de vervolgte persoon en die tegenstrijdige beslissingen op dezelfde feiten betrekking hebben en in kracht van gewijsde zijn gegaan, is er grond tot regeling van rechtsgebied wegens een geschil van rechtsmacht dat de rechtsgang belemmert; het Hof spreekt zich uit over de persoonlijke bevoegdheid van de feitenrechter en vernietigt het arrest van de correctionele kamer van het hof van beroep dat zich onbevoegd heeft verklaard omdat de beklaagde minderjarig was op de datum van de feiten, wanneer de stukken van het dossier, met name het meest uitgebreide medisch deskundigenonderzoek, er geen enkele twijfel over laten bestaan dat de vervolgte persoon tijdens de gehele strafbare periode meerderjarig was (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Persoonlijke bevoegdheid van het bodemgerecht - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgte persoon - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering

JEUGDBESCHERMING - Bevoegdheid van de jeugdrechtbanken - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgte persoon - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la chambre de la jeunesse de la cour d'appel et la chambre correctionnelle de cette même cour ont déclaré qu'elles sont incompetentes à cause de l'âge de la personne poursuivie et que ces décisions contraires portent sur les mêmes faits et sont passées en force de chose jugée, il y a lieu de régler de juges à cause d'un conflit de juridiction qui entrave le cours de la justice; la Cour se prononce sur la compétence personnelle de la juridiction du fond et annule l'arrêt de la chambre correctionnelle de la cour d'appel qui se déclare incompetente au motif que le prévenu était mineur d'âge à la date des faits si les pièces du dossier, notamment l'expertise médicale la plus étendue, ne laissent substituer aucun doute quant au fait que, durant l'entière de la période délictueuse, la personne poursuivie était majeure (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Compétence personnelle de la juridiction du fond - Décisions contraires passées en force de chose jugée quant à l'âge de la personne poursuivie - Examen de la cause par la Cour

- Art. 525 Code d'Instruction criminelle
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle
- Art. 527 Code d'Instruction criminelle
- Art. 528 Code d'Instruction criminelle
- Art. 529 Code d'Instruction criminelle
- Art. 530 Code d'Instruction criminelle
- Art. 531 Code d'Instruction criminelle
- Art. 532 Code d'Instruction criminelle
- Art. 533 Code d'Instruction criminelle
- Art. 534 Code d'Instruction criminelle
- Art. 535 Code d'Instruction criminelle
- Art. 536 Code d'Instruction criminelle
- Art. 537 Code d'Instruction criminelle
- Art. 538 Code d'Instruction criminelle
- Art. 539 Code d'Instruction criminelle
- Art. 540 Code d'Instruction criminelle

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Compétence des juridictions de la jeunesse - Décisions contraires passées en force de chose jugée quant à l'âge de la personne poursuivie - Examen de la cause par la Cour

- Art. 525 Code d'Instruction criminelle
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle
- Art. 527 Code d'Instruction criminelle
- Art. 528 Code d'Instruction criminelle
- Art. 529 Code d'Instruction criminelle

- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict wegens de leeftijd van de vervolgte persoon - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Regeling van rechtsgebied - Strafzaken - Persoonlijke bevoegdheid van het bodemgerecht - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgte persoon - Onderzoek van de zaak

- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering

4/05/2026

- Art. 530 Code d'Instruction criminelle
- Art. 531 Code d'Instruction criminelle
- Art. 532 Code d'Instruction criminelle
- Art. 533 Code d'Instruction criminelle
- Art. 534 Code d'Instruction criminelle
- Art. 535 Code d'Instruction criminelle
- Art. 536 Code d'Instruction criminelle
- Art. 537 Code d'Instruction criminelle
- Art. 538 Code d'Instruction criminelle
- Art. 539 Code d'Instruction criminelle
- Art. 540 Code d'Instruction criminelle

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions de jugement - Conflit négatif de compétence en raison de l'âge de la personne poursuivie - Décisions contraires passées en force de chose jugée - Examen de la cause par la Cour

- Art. 525 Code d'Instruction criminelle
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle
- Art. 527 Code d'Instruction criminelle
- Art. 528 Code d'Instruction criminelle
- Art. 529 Code d'Instruction criminelle
- Art. 530 Code d'Instruction criminelle
- Art. 531 Code d'Instruction criminelle
- Art. 532 Code d'Instruction criminelle
- Art. 533 Code d'Instruction criminelle
- Art. 534 Code d'Instruction criminelle
- Art. 535 Code d'Instruction criminelle
- Art. 536 Code d'Instruction criminelle
- Art. 537 Code d'Instruction criminelle
- Art. 538 Code d'Instruction criminelle
- Art. 539 Code d'Instruction criminelle
- Art. 540 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Règlement de juges - Matière répressive - Compétence personnelle de la juridiction du fond - Décisions contraires passées en force de chose jugée quant à l'âge de la personne poursuivie - Examen de la cause

- Art. 525 Code d'Instruction criminelle
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle
- Art. 527 Code d'Instruction criminelle
- Art. 528 Code d'Instruction criminelle
- Art. 529 Code d'Instruction criminelle
- Art. 530 Code d'Instruction criminelle
- Art. 531 Code d'Instruction criminelle
- Art. 532 Code d'Instruction criminelle
- Art. 533 Code d'Instruction criminelle
- Art. 534 Code d'Instruction criminelle
- Art. 535 Code d'Instruction criminelle
- Art. 536 Code d'Instruction criminelle
- Art. 537 Code d'Instruction criminelle
- Art. 538 Code d'Instruction criminelle
- Art. 539 Code d'Instruction criminelle
- Art. 540 Code d'Instruction criminelle

P.23.0926.F

4 juli 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230704.VAC.9](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 16, § 1, eerste lid, en 35, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de in verdenking gestelde aan dwang te onderwerpen, nu eens kan verantwoorden dat er tegen hem een bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd en dan weer dat er enkel, overeenkomstig voormeld artikel 35, § 1, eerste lid, begeleidend voorwaarden worden opgelegd.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de in verdenking gestelde aan dwang te onderwerpen - Gevolg - Aan de onderzoeksrechter geboden alternatief

- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de in verdenking gestelde aan dwang te onderwerpen - Gevolg - Aan de onderzoeksrechter geboden alternatief

- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voorwaarde van volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om een bevel tot aanhouding uit te vaardigen moet worden beoordeeld op grond van de mogelijkheid, voor de onderzoeksrechter, om alternatieve maatregelen, namelijk de invrijheidstelling onder betaling van een borgsom of onder voorwaarden, te bevelen.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling

- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling

- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4/05/2026

Il suit de la combinaison des articles 16, § 1er, alinéa 1er, et 35, § 1er, alinéa 1er, de la loi relative à la détention préventive que l'absolue nécessité pour la sécurité publique de recourir à la contrainte envers l'inculpé peut tantôt justifier son placement sous mandat d'arrêt, tantôt se satisfaire d'un encadrement décidé conformément à l'article 35, § 1er, alinéa 1er, précité.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Absolue nécessité pour la sécurité publique de recourir à la contrainte envers l'inculpé - Conséquence - Alternative offerte au juge d'instruction

- Art. 16, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Absolue nécessité pour la sécurité publique de recourir à la contrainte envers l'inculpé - Conséquence - Alternative offerte au juge d'instruction

- Art. 16, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

La condition d'absolue nécessité pour la sécurité publique de décerner un mandat d'arrêt doit être appréciée en fonction de la possibilité offerte au juge d'instruction d'ordonner des mesures alternatives, étant la libération sous caution ou sous conditions.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Condition - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Appréciation

- Art. 16, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Appréciation

- Art. 16, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P. 396/486

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De vaststelling, door de onderzoeksrechter, dat er geen volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid bestaat om tegen de in verdenking gestelde een bevel tot aanhouding uit te vaardigen, verbiedt die magistraat niet bovendien te oordelen dat het voor de openbare veiligheid volstrekt noodzakelijk is de invrijheidstelling van de betrokkene te koppelen aan de verplichting om bepaalde voorwaarden na te leven, zodat het onderzoeksgerecht dat kennisneemt van een verzoekschrift tot intrekking van die voorwaarden, niet gehouden is het toe te wijzen.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om tegen de in verdenking gestelde een aanhoudingsbevel uit te vaardigen - Gevolg - Bevoegdheid van de onderzoeksrechter - Verzoekschrift tot intrekking van de voorwaarden - Gevolg

- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le constat, par le juge d'instruction, de l'absence d'absolue nécessité pour la sécurité publique de décerner un mandat d'arrêt à charge de l'inculpé n'interdit pas en outre à ce magistrat de considérer qu'il existe une absolue nécessité pour la sécurité publique de subordonner la mise en liberté de l'intéressé à l'obligation de respecter certaines conditions, de sorte que la juridiction d'instruction saisie d'une requête en vue du retrait de ces conditions n'est pas tenue d'y faire droit.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Absence d'absolue nécessité pour la sécurité publique de décerner un mandat d'arrêt à charge de l'inculpé - Conséquence - Pouvoir du juge d'instruction - Requête en vue du retrait des conditions - Conséquence

- Art. 16, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.0945.F

16 augustus 2023

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.2

AC nr. ...

Artikel 51, eerste lid, 2°, van het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming staat de jeugdrechtbanken niet toe een beschermende maatregel tot tijdelijke huisvesting van het kind buiten de leefomgeving van de vader of de moeder uit te spreken (1). (1) In die zin, Luik (jeugdkamer) 31 januari 2022 en Luik (jeugdkamer) 30 mei 2022, www.juportal.be. Wat betreft de beschermende maatregel tot tijdelijke huisvesting van een kind buiten zijn "familiaal leefmilieu" krachtens artikel 38, § 3, 2° van het decreet van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, vóór de inwerkingtreding van artikel 51, eerste lid, 2° van het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, zie Cass. 28 april 2010, AR P.10.0409.F, AC 2010, nr. 292.

L'article 51, alinéa 1er, 2° du décret du 18 janvier 2018 portant le Code de la prévention, de l'aide à la jeunesse et de la protection de la jeunesse, ne permet pas au tribunal de la jeunesse de prononcer une mesure protectionnelle d'hébergement temporaire en dehors du milieu de vie paternel ou maternel de l'enfant (1). (1) En ce sens Liège (Ch. Jeun.) du 31 janvier 2022 et Liège (Ch. Jeun.) du 30 mai 2022, www.juportal.be. En ce qui concerne la mesure protectionnelle de l'hébergement temporaire de l'enfant hors de son 'milieu familial de vie', tel que prévu par l'article 38, § 3, 2° du Décret du 4 mars 1991 relatif à l'aide de la jeunesse, avant l'entrée en vigueur de l'article 51, alinéa 1er, 2° du décret du 18 janvier 2018 portant le Code de la prévention, de l'aide à la jeunesse et de la protection de la jeunesse, voy. Cass. 28 avril 2010, RG P.10.0409.F, Pas. 2010, n° 292.

aan de jeugd en jeugdbescherming (Decreet 18 januari 2018) - Tijdelijke huisvesting van het kind buiten zijn leefomgeving - Huisvesting buiten de leefomgeving van de moeder - Wettelijke grondslag

- Art. 51, eerste lid, 2° Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

jeunesse et de la protection de la jeunesse (Décr. du 18 janvier 2018) - Hébergement temporaire de l'enfant hors du milieu de vie - Hébergement hors du milieu de vie maternel - Base légale

- Art. 51, al. 1er, 2° Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

P.23.0952.F

29 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.4](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 16, 3°, Sociaal Strafwetboek heeft de persoon die gezag over de werknemers uitoefent de hoedanigheid van werkgever; hij is bijgevolg de schuldenaar van de onbetaalde of gedeeltelijk onbetaalde bijdragen in de zin van artikel 236 van dat wetboek; wie het zwartwerk van zijn werknemers verbergt in het kader van een bedrieglijk systeem dat door hem en in zijn voordeel is ingericht, niet voor rekening maar door tussenkomst van vennootschappen die hij beheert, waarachter hij zich verschuilt en waarvan hij niet de aangestelde of lasthebber maar de feitelijke werkgever van het personeel is, kan in die hoedanigheid worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

MISDRIJF - Soorten - Allerlei - Geen aangifte met verantwoording van het bedrag van de socialezekerheidsbijdragen door de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber (art. 223, § 1, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek) - Schuldenaar van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Feitelijke werkgever - Begrip

- Art. 16, 3° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 223, § 1, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Geen aangifte met verantwoording van het bedrag van de socialezekerheidsbijdragen door de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber (art. 223, § 1, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek) - Schuldenaar van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Feitelijke werkgever - Begrip

En vertu de l'article 16, 3°, du Code pénal social, la personne qui exerce l'autorité sur les travailleurs a la qualité d'employeur ; elle est, partant, débitrice des cotisations impayées ou partiellement payées, au sens de l'article 236 de ce code ; peut être condamné à ce titre celui qui couvre le travail au noir de ses employés dans le cadre d'un système frauduleux organisé par lui et à son bénéfice, non pour le compte mais par l'intermédiaire de sociétés dont il est gestionnaire, derrière lesquelles il se retranche et dont il n'est pas préposé ou mandataire mais employeur de fait du personnel (1). (1) Voir les concl. du MP ; Cass. 28 septembre 2021, RG P.21.0644.N, Pas. 2021, n° 593, quant à l'interprétation autonome, par le juge pénal, des notions d'employeur, de préposé et de mandataire au sens de l'article 181, § 1er, 1°, du Code pénal social.

INFRACTION - Espèces - Divers - Défaut de déclaration justificative du montant des cotisations de sécurité sociale par l'employeur, son préposé ou son mandataire (Code pénal social, article 223, §1er, alinéa 1er, 1°) - Débiteur des cotisations sociales impayées (Code pénal social, article 236) - Employeur de fait - Notion

- Art. 16, 3° Code pénal social

- Art. 223, § 1er, al. 1er, 1° Code pénal social

- Art. 236 Code pénal social

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Défaut de déclaration justificative du montant des cotisations de sécurité sociale par l'employeur, son préposé ou son mandataire (Code pénal social, article 223, §1er, alinéa 1er, 1°) - Débiteur des cotisations sociales impayées (Code pénal social, article 236) - Employeur de fait - Notion

- Art. 16, 3° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 223, § 1, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 16, 3° Code pénal social
- Art. 223, § 1er, al. 1er, 1° Code pénal social
- Art. 236 Code pénal social

De ambtshalve betaling op grond van artikel 236, Sociaal Strafwetboek is een burgerrechtelijke maatregel; zij is dus niet onderworpen aan het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf bedoeld in artikel 2, tweede lid, Strafwetboek; de omstandigheden dat die betaling tot de strafvordering behoort, omdat ze een gevolg is van de op die vordering gewezen veroordelende beslissing, en dat ze ambtshalve moet worden uitgesproken, betekenen dat het een bijzondere wijze van vergoeding betreft die evenwel de aard ervan niet aantast (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

La restitution d'office fondée sur l'article 236 du Code pénal social est une mesure de nature civile ; elle n'est donc pas soumise au principe de la non-rétroactivité de la peine, visé à l'article 2, alinéa 2, du Code pénal ; la circonstance qu'elle ressortit à l'action publique, étant une conséquence de la décision de condamnation rendue sur cette action, et celle qu'elle doit être prononcée d'office en font un mode de réparation spécial qui ne modifie toutefois pas sa nature (1). (1) Voir les concl. du MP ; Cass. 28 septembre 2021, RG P.21.0644.N, Pas. 2021, n° 593, quant à l'interprétation autonome, par le juge pénal, des notions d'employeur, de préposé et de mandataire au sens de l'article 181, § 1er, 1°, du Code pénal social.

MISDRIJF - Soorten - Allerlei - Onbetaald gebleven sociale zekerheidsbijdragen - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed - Niet-toepassing van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf

INFRACTION - Espèces - Divers - Non-paiement de cotisations sociales - Restitution d'office des cotisations sociales impayées (Code pénal social, article 236) - Mesure ressortissant à l'action publique - Nature civile - Incidence - Non-application du principe de non-rétroactivité de la peine

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Niet-terugwerkende kracht van de straf - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed*
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 236 Code pénal social
- Art. 2 Code pénal
- Art. 7.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 49.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Non-rétroactivité de la peine - Restitution d'office des cotisations sociales impayées (Code pénal social, article 236) - Mesure ressortissant à l'action publique - Nature civile - Incidence*
- Art. 236 Code pénal social
- Art. 2 Code pénal

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onbetaalde socialezekerheidsbijdragen - Ambtshalve betaling (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed - Niet-toepassing van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

STRAF - Allerlei - Niet-terugwerkende kracht - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 7.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 49.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Cotisations sociales impayées - Restitution d'office (Code pénal social, article 236) - Mesure ressortissant à l'action publique - Nature civile - Incidence - Non-application du principe de non-rétroactivité de la peine

- Art. 236 Code pénal social

- Art. 2 Code pénal

- Art. 7.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 49.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

PEINE - Divers - Non-rétroactivité - Restitution d'office des cotisations sociales impayées (Code pénal social, article 236) - Mesure ressortissant à l'action publique - Nature civile - Incidence

- Art. 236 Code pénal social

- Art. 2 Code pénal

- Art. 7.1 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 49.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

P.23.0953.F

13 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7](#)

AC nr. ...

Artikel 60 Strafwetboek voorziet dat, in geval van samenloop van verschillende wanbedrijven, alle straffen samen worden opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf te boven mogen gaan, waarbij de werkstraf in geen geval driehonderd uur te boven mag gaan (1). (1) Zie Cass. 10 april 2019, AR P.19.0257.F, AC 2019, nr. 26, en de nota.

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Werkstraf - Maximum van driehonderd uur

- Art. 37quinquies, § 2, eerste lid. Strafwetboek

- Art. 60 Strafwetboek

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Materiële samenloop - Gevolgen - Maximum van driehonderd uur

- Art. 37quinquies, § 2, eerste lid. Strafwetboek

- Art. 60 Strafwetboek

L'article 60 du Code pénal prévoit qu'en cas de concours de plusieurs délits, les peines seront cumulées sans qu'elles puissent néanmoins excéder le double du maximum de la peine la plus forte, la peine de travail ne pouvant en aucun cas excéder trois cents heures (1). (1) Voir Cass. 10 avril 2019, RG P.19.0257.F, Pas. 2019, n° 26, avec note.

PEINE - Concours - Concours matériel - Peine de travail - Maximum de trois cents heures

- Art. 37quinquies, § 2, alinéa 1er Code pénal

- Art. 60 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Concours matériel - Conséquences - Maximum de trois cents heures

- Art. 37quinquies, § 2, alinéa 1er Code pénal

- Art. 60 Code pénal

Op aangifte van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie kan dit Hof door één enkel arrest meerdere beslissingen vernietigen die strijdig zijn met de wet. (Impliciete oplossing)

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging door één enkel arrest van meerdere beslissingen die strijdig met de wet zijn

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

Sur la dénonciation du procureur général près la Cour de cassation, celle-ci peut annuler par un seul arrêt plusieurs décisions contraires à la loi. (Solution implicite)

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Annulation par un seul arrêt de plusieurs décisions contraires à la loi

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

P.23.0977.F

22 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.6](#)

AC nr. ...

Uit een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 28 april 2011 blijkt dat de Terugkeerrichtlijn zich ertegen verzet dat een lidstaat het falen van een dwangmaatregel, genomen ter uitvoering van de gedwongen verwijdering van de vreemdeling, kan tegengaan door een vrijheidsstraf op te leggen enkel omdat die vreemdeling na het verstrijken van de hem toegekende termijn om het nationale grondgebied te verlaten, op dat grondgebied is gebleven (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdeling die onderdaan is van een derde land - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vreemdeling die onderdaan is van een land buiten de Europese Unie - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn van de Europese Unie - Draagwijdte

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

D'un arrêt du 28 avril 2011 de la Cour de justice de l'Union européenne, il ressort que la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les Etats membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier s'oppose à ce qu'un Etat membre puisse pallier l'échec d'une mesure coercitive adoptée afin d'éloigner l'étranger par l'infliction d'une peine privative de liberté sanctionnant le seul fait, pour cet étranger, de se maintenir sur le territoire national après l'expiration du délai qui lui a été imparti pour le quitter (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Étranger ressortissant d'un pays tiers - Infraction de séjour illégal - Sanction applicable - Peine privative de liberté - Directive Retour - Portée

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 16 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 75 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Infraction de séjour illégal - Sanction applicable - Étranger ressortissant d'un pays tiers à l'Union européenne - Peine privative de liberté - Directive Retour de l'Union européenne - Portée

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 16 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier
- Art. 75 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Aangezien België geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 2.2, b., Terugkeerrichtlijn bepaalde mogelijkheid om van de Terugkeerrichtlijn af te wijken, op grond waarvan de lidstaten kunnen beslissen de richtlijn niet toe te passen op onderdanen van derde landen die verplicht zijn tot terugkeer als strafrechtelijke sanctie of als gevolg van een strafrechtelijke sanctie overeenkomstig de nationale wetgeving, kan een rechter een vreemdeling die hij voor andere feiten veroordeelt slechts een gevangenisstraf wegens illegaal verblijf opleggen voor zover laatstgenoemde, die is onderworpen aan de in de Terugkeerrichtlijn bepaalde dwangmaatregelen, op het nationale grondgebied is gebleven zonder geldige reden om niet terug te keren (1). (1) Zie concl. OM.

Dès lors que la Belgique n'a pas fait usage de la possibilité de déroger à la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 prévue par l'article 2.2, b, de ladite directive, qui autorise les États membres à décider de ne pas appliquer la directive aux ressortissants de pays tiers faisant l'objet d'une sanction pénale prévoyant ou ayant pour conséquence leur retour conformément au droit national, un juge ne peut infliger une peine d'emprisonnement, du chef de séjour illégal, à un étranger qu'il condamne pour d'autres faits que dans la mesure où ce dernier, soumis aux mesures coercitives visées par la directive Retour, a maintenu sa présence sur le territoire national sans l'invocation d'un motif justifié de non-retour (1). (1) Voir les concl. du MP.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdeling die onderdaan is van een derde land - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn - Mogelijkheid voor een Staat om van de richtlijn af te wijken - Geen omzetting van die mogelijkheid in intern recht - Gevolg

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Étranger ressortissant d'un pays tiers - Infraction de séjour illégal - Sanction applicable - Peine privative de liberté - Directive Retour - Possibilité pour un État de déroger à la directive - Absence de transposition de cette possibilité en droit interne - Conséquence

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier
- Art. 16 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier
- Art. 75 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

VREEMDELINGEN - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vreemdeling die onderdaan is van een land buiten de Europese Unie - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn van de Europese Unie - Mogelijkheid voor een Staat om van de richtlijn af te wijken - Geen omzetting van die mogelijkheid in intern recht - Gevolg

ETRANGERS - Infraction de séjour illégal - Sanction applicable - Étranger ressortissant d'un pays tiers à l'Union européenne - Peine privative de liberté - Directive Retour de l'Union européenne - Possibilité pour un État de déroger à la directive - Absence de transposition de cette possibilité en droit interne - Conséquence

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et

normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 16 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 75 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.23.0987.F

1 augustus 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230801.VAC.1](#)

AC nr. ...

Uit de erkenning van de probatiemaatregel en de aanpassing van die maatregel door de procureur des Konings naar een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank voor de duur en onder de door de Franse rechterlijke beslissingen opgelegde voorwaarden, volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, nadat ze de invrijheidstelling onder toezicht heeft herroepen, niet overeenkomstig het Franse recht de duur diende vast te stellen van de wegens de herroeping te ondergane gevangenisstraf, maar zich diende te beperken tot het uitoefenen van de ambtshalve en jaarlijkse controle van de vrijheidsberoving, tot na het verstrijken van een periode van vijf jaar.

STRAFUITVOERING - Buitenlands probatievonnis - Vervangende straf - Erkenning in België

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE

De la reconnaissance de la mesure de probation, et de l'adaptation de cette mesure par le procureur du Roi en une mise à la disposition du tribunal de l'application des peines pour une durée et aux conditions imposées par les décisions judiciaires françaises, il suit que, après avoir révoqué la libération sous surveillance, le tribunal de l'application des peines ne devait pas fixer conformément au droit français la durée de l'emprisonnement à subir en raison de la révocation, mais devait se borner à procéder d'office et annuellement au contrôle de la privation de liberté jusqu'à l'expiration d'une période de cinq ans.

APPLICATION DES PEINES - Jugement de probation étranger - Peine de substitution - Reconnaissance en Belgique

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/22 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/24 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE -

*VER - Probatieuiststel - Herroeping - Buitenlands
probatievonniss - Vervangende straf - Erkenning in België*

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

*INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Buitenlands
probatievonniss - Vervangende straf - Erkenning in België*

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De erkenning van het buitenlandse vonnis en de daarin vervatte probatiebeslissing, eventueel na aanpassing door het openbaar ministerie met toepassing van artikel 17 van de wet van 21 mei 2013, heeft tot gevolg dat er overeenkomstig de Belgische wetgeving toezicht zal worden gehouden op de straf of de maatregel, alsof het een vonnis van een Belgisch rechtscollege zou betreffen.

*Sursis probatoire - Révocation - Jugement de probation étranger -
Peine de substitution - Reconnaissance en Belgique*

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/22 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/24 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

*ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive -
Jugement de probation étranger - Peine de substitution -
Reconnaissance en Belgique*

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/22 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/24 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

La reconnaissance du jugement étranger et de la décision de probation qu'elle comporte, éventuellement adaptés par le ministère public en application de l'article 17 de la loi du 21 mai 2013, a pour conséquence que la peine ou la mesure sera surveillée conformément à la législation belge, comme s'il s'agissait d'un jugement rendu par une juridiction belge.

België

*INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Buitenlands
probatievonnissen - Erkenning in België**Reconnaissance en Belgique**ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive -
Jugement de probation étranger - Reconnaissance en Belgique*

Het Belgische recht beheerst het toezicht op de straf of de maatregel die door het openbaar ministerie werd erkend, met inbegrip van de te nemen beslissingen wanneer de veroordeelde persoon de opgelegde voorwaarden niet naleeft of een nieuw strafbaar feit pleegt.

La surveillance de la peine ou de la mesure étrangère reconnue par le ministère public est régie par le droit belge, en ce compris pour les décisions à prendre lorsque la personne condamnée n'observe pas les conditions imposées ou commet une nouvelle infraction pénale.

*INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Buitenlands
probatievonnissen - Erkenning in België - Gevolg - Toepassing van
de Belgische wet*

*ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive -
Jugement de probation étranger - Reconnaissance en Belgique -
Conséquence - Application de la loi belge*

- Art. 14 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 14 L. du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 21, § 1 L. du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne

*STRAFUITVOERING - Buitenlands probatievonnissen - Erkenning in
België - Gevolg - Toepassing van de Belgische wet*

*APPLICATION DES PEINES - Jugement de probation étranger -
Reconnaissance en Belgique - Conséquence - Application de la loi
belge*

- Art. 14 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 14 L. du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 21, § 1 L. du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne

Krachtens artikel 37quiquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek moet de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen omkleden; wanneer geen enkele overweging van het bestreden arrest de beklaagde in staat stelt de reden te begrijpen waarom haar de werkstraf werd geweigerd, terwijl de appelrechters de gegevens eigen aan haar persoonlijkheid hadden opgegeven waaruit bleek dat ze al meerdere jaren haar inschakeling in het beroepsleven heeft nagestreefd, omkleedt het hof van beroep niet met redenen waarom het weigert die door de beklaagde gevraagde straf toe te kennen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de niet-toekenning van een werkstraf met redenen te omkleden - Draagwijdte

- Art. 37quiquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 37quiquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

Overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis of het arrest, op een wijze die beknopt maar nauwkeurig moet zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, een dergelijke straf uitspreekt, waarbij de rechter bovendien de maat van elke opgelegde straf dient te verantwoorden; wanneer de rechter tot een geldboete veroordeelt, houdt hij bij het vaststellen van het bedrag ervan rekening met de door de beklaagde aangevoerde gegevens over zijn sociale toestand.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de keuze en het bedrag van de geldboete - Draagwijdte

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Geldboete en opdecimen - Motivering van de keuze en het bedrag van de geldboete - Draagwijdte

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Aux termes de l'article 37quiquies, § 3, alinéa 2, du Code pénal, le juge qui refuse de prononcer une peine de travail doit motiver sa décision; lorsqu'aucune considération de l'arrêt attaqué ne permet à la prévenue de comprendre la raison pour laquelle la peine de travail lui a été refusée alors que les juges d'appel avaient relevé les éléments de sa personnalité montrant que depuis plusieurs années, elle a cherché à assurer son insertion professionnelle, la cour d'appel ne motive pas son refus d'octroyer cette sanction que la prévenue avait sollicitée (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de motiver le refus d'octroi d'une peine de travail - Portée

- Art. 37quiquies, § 3, al. 2 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Refus d'octroi - Obligation de motivation - Portée

- Art. 37quiquies, § 3, al. 2 Code pénal

Conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le jugement ou l'arrêt indique, d'une manière qui peut être succincte mais doit être précise, les raisons du choix que le juge fait de telle peine parmi celles que la loi lui permet de prononcer, le juge devant en outre justifier le degré de chacune des peines infligées ; lorsqu'il condamne à une peine d'amende, le juge tient compte, pour la détermination de son montant, des éléments invoqués par le prévenu eu égard à sa situation sociale.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation du choix et du montant de l'amende - Portée

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Amende et décimes additionnels - Motivation du choix et du montant de l'amende - Portée

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Aangezien de geldboete en de verbeurdverklaring twee onderscheiden straffen zijn, is de rechter niet verplicht het bedrag van de geldboete te verminderen omdat de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen worden verbeurdverklaard.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Inaanmerkingneming van de verbeurdverklaring voor de vermindering van het bedrag van de geldboete - (Geen) verplichting

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

STRAF - Geldboete en opdecimen - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Inaanmerkingneming van de verbeurdverklaring voor de vermindering van het bedrag van de geldboete - (Geen) verplichting

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze, binnen de grenzen van de wet, de maat van de straffen die hij in verhouding acht tot de zwaarte van het bewezen verklaarde misdrijf; wat betreft die strafmaat verbiedt geen enkele bepaling de rechter om rekening te houden met het bedrag van de onrechtmatige door de beklaagde verkregen of verwachte inkomsten.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Inaanmerkingneming van het bedrag van de door de beklaagde verwachte of verkregen onrechtmatige inkomsten - Wettigheid

STRAF - Geldboete en opdecimen - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Inaanmerkingneming van het bedrag van de door de beklaagde verwachte of verkregen onrechtmatige inkomsten - Wettigheid

L'amende et la confiscation étant deux peines distinctes, le juge n'est pas obligé de réduire le montant de la première au motif qu'une confiscation des avantages patrimoniaux directement tirés de l'infraction est infligée.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction - Prise en compte de la confiscation pour réduire le montant de l'amende - Obligation (non)

- Art. 38 Code pénal
- Art. 39 Code pénal
- Art. 42, 3° Code pénal

PEINE - Amende et décimes additionnels - Détermination du montant de l'amende - Confiscation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction - Prise en compte de la confiscation pour réduire le montant de l'amende - Obligation (non)

- Art. 38 Code pénal
- Art. 39 Code pénal
- Art. 42, 3° Code pénal

Le juge détermine souverainement, dans les limites fixées par la loi, le degré des peines qu'il estime proportionnelles à la gravité de l'infraction déclarée établie; à cet égard, aucune disposition n'interdit au juge d'avoir égard à la hauteur des revenus illicites obtenus par le prévenu ou dont il espérait bénéficier.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Détermination du montant de l'amende - Prise en compte de la hauteur des revenus illicites escomptés ou obtenus par le prévenu - Légalité

PEINE - Amende et décimes additionnels - Détermination du montant de l'amende - Appréciation souveraine du juge - Prise en compte de la hauteur des revenus illicites escomptés ou obtenus par le prévenu - Légalité

Invaliditeit is een medisch begrip dat duidt op een vermindering van anatomische of functionele aard die een weerslag heeft op de handelingen van het dagelijkse leven van het slachtoffer, los van de weerslag op zijn winstgevende activiteiten; de arbeidsongeschiktheid wijst van haar kant op de hoegrootheid van die weerslag (1); hieruit volgt dat een tijdelijke invaliditeit kan consolideren na de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid en dat ze kan bestaan nadat die ongeschiktheid is geëindigd (2). (1) Zie P. COLSON, La réparation des préjudices corporels en droit de la responsabilité extracontractuelle. La spécificité des dommages résultant d'une atteinte à l'intégrité physique ou psychique, Brussel, Larcier, 2022, 560. Zie Cass. 3 januari 2018, RG P.17.0786.F, Pas. 2018, nr. 2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH: "De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid.". (2) Zie Cass. 14 november 2006, AR P.06.0852.N, AC 2006, nr. 557: "De omstandigheid dat slagen slechts een tijdelijke en niet een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolge hebben gehad, sluit niet uit dat die slagen niettemin een blijvende invaliditeit tot gevolg kunnen hebben.". Aangezien het OM geconcludeerd heeft tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie (cf. supra), heeft het geen antwoord op het middel voorgesteld.

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Invaliditeit en arbeidsongeschiktheid - Begrippen - Weerslag in geval van een tijdelijke invaliditeit geconsolideerd na afloop van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Invaliditeit en arbeidsongeschiktheid - Begrippen - Weerslag in geval van een tijdelijke invaliditeit geconsolideerd na afloop van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid

L'invalidité est une notion médicale désignant un amoindrissement d'ordre anatomique ou fonctionnel ayant des répercussions, notamment, sur les gestes de la vie quotidienne de la victime, indépendamment de celles sur ses activités lucratives; l'incapacité de travail, quant à elle, donne la mesure de ces répercussions (1); il en résulte qu'une invalidité temporaire peut se consolider postérieurement à la période d'incapacité de travail temporaire et qu'elle peut exister après que celle-ci a pris fin (2). (1) Voir P. COLSON, La réparation des préjudices corporels en droit de la responsabilité extracontractuelle. La spécificité des dommages résultant d'une atteinte à l'intégrité physique ou psychique, Bruxelles, Larcier, 2022, p. 560. Voir Cass. 3 janvier 2018, RG P.17.0786.F, Pas. 2018, n° 2, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général : « L'incapacité de travail personnel consiste en l'incapacité pour la victime de se livrer à un travail corporel quelconque, sans qu'il y ait lieu d'avoir égard à la position sociale de la victime ou à son travail habituel et professionnel ». (2) Voir Cass. 14 novembre 2006, RG P.06.0852.N, Pas. 2006, n° 557 : « La circonstance que des coups n'ont entraîné qu'une incapacité temporaire et non une incapacité permanente de travail personnel n'exclut pas que ces coups aient néanmoins entraîné une invalidité permanente ». Le MP ayant conclu à l'irrecevabilité du mémoire (cf. supra), il n'a pas proposé de réponse au moyen.

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Invalidité et incapacité de travail - Notions - Incidence en cas d'invalidité temporaire consolidée postérieurement à la fin de l'incapacité de travail temporaire

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Invalidité et incapacité de travail - Notions - Incidence en cas d'invalidité temporaire consolidée postérieurement à la fin de l'incapacité de travail temporaire

Wanneer de eiser wiens cassatieberoep gericht is tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering zijn memorie meedeelt aan de advocaat van de verweerder en niet aan de verweerder (1), en de advocaat van de verweerder aanwezig is op de rechtszitting (2), stelt het Hof niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid vast van die memorie vast op grond van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (3). (Impliciete oplossing). (1) Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt: "om regelmatig te zijn, moet de memorie ter kennis gebracht worden van de partij waartegen het beroep gericht is en niet van diens raadsman." (Cass. 30 september 2015, AR P.15.1040.F, Pas. 2015, nr. 573). (2) Het is maar de vraag of dit beginsel ook van toepassing is wanneer noch uit de stukken (memorie van antwoord of andere), noch uit de aanwezigheid van de advocaat van de verweerder op de rechtszitting van het Hof blijkt dat de memorie daadwerkelijk aan de raadsman van de verweerder is meegedeeld. En zal het Hof, als de verweerder in zijn memorie van antwoord aanvoert dat de memorie enkel aan zijn advocaat is meegedeeld, die grond van niet-ontvankelijkheid verwerpen, op grond dat het doel van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, namelijk de bescherming van het recht van verdediging, is bereikt? En zal het Hof in dat geval naar artikel 861 Gerechtelijk Wetboek verwijzen? (3) Deze - weliswaar - impliciete oplossing staat vast, waarbij het OM heeft geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie. Contra Cass. 7 september 2016, AR P.16.0461.F, arrest niet gepubliceerd, dat de niet-ontvankelijkheid van de memorie ambtshalve vaststelt in zoverre het cassatieberoep gericht is tegen de uitspraak over de door de verweerder tegen de eiser ingestelde burgerlijke vordering, op grond dat de memorie aan zijn raadsman en niet aan de eiser werd meegedeeld (en dat, bovendien, antwoordt op het middel betreffende het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de tegen de eiser ingestelde strafvordering).

Lorsque, son pourvoi étant dirigé contre une décision rendue sur l'action civile, le demandeur communique son mémoire à l'avocat du défendeur et non à ce dernier (1), et que l'avocat du défendeur est présent à l'audience (2), la Cour ne constate pas d'office l'irrecevabilité de ce mémoire sur pied de l'article 429, alinéa 4, du Code d'instruction criminelle (Solution implicite) (3). (1) De l'article 429, alinéa 4, C.i.cr., il suit que « pour être régulière, la communication du mémoire doit être faite à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé et non à son conseil » (Cass. 30 septembre 2015, RG P.15.1040.F, Pas. 2015, n° 573). (2) Reste à voir si ce principe s'applique aussi s'il n'apparaît ni des pièces (mémoire en réponse ou autre) ni de la présence de l'avocat du défendeur à l'audience de la Cour que le mémoire a effectivement été communiqué au conseil du défendeur. Et si le défendeur, dans son mémoire en réponse, fait valoir que le mémoire a seulement été communiqué à son avocat, la Cour rejettera-t-elle cette fin de non-recevoir au motif que l'objectif de l'article 429, alinéa 4, C.i.cr. – soit la protection des droits de la défense – a été atteint ? Et se référera-t-elle alors à l'article 861 du Code judiciaire ? (3) Cette solution, certes implicite, est certaine, le MP ayant conclu à l'irrecevabilité du mémoire. Contra Cass. 7 septembre 2016, RG P.16.0461.F, inédit, qui constate d'office l'irrecevabilité du mémoire en tant que le pourvoi est dirigé contre la décision rendue sur l'action civile exercée par la défenderesse contre le demandeur, au motif qu'il a été communiqué à son conseil et non au demandeur (et qui, d'autre part, répond au moyen relatif au pourvoi dirigé contre la décision rendue sur l'action publique exercée à charge du demandeur). Voir P. COLSON, La réparation des préjudices corporels en droit de la responsabilité extracontractuelle. La spécificité des dommages résultant d'une atteinte à l'intégrité physique ou psychique, Bruxelles, Larcier, 2022, p. 560.

burgerlijke rechtsvordering - Memorie die aan de advocaat van de verweerder maar niet aan hemzelf werd meegedeeld - Raadsman van de verweerder aanwezig op de terechtzitting - (Geen) ambtshalve grond van niet-ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Memorie die aan de advocaat van de verweerder maar niet aan hemzelf werd meegedeeld - Raadsman van de verweerder aanwezig op de terechtzitting - (Geen) ambtshalve grond van niet-ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

civile - Mémoire communiqué à l'avocat du défendeur mais non à celui-ci - Conseil du défendeur présent à l'audience - Fin de non-recevoir d'office (non)

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi dirigé contre une décision rendue sur l'action civile - Mémoire communiqué à l'avocat du défendeur mais non à celui-ci - Conseil du défendeur présent à l'audience - Fin de non-recevoir d'office (non)

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.23.1016.F

15 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.7](#)

AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechter die een verzoek tot opschorting van de straf op grond van artikel 29, § 2/1, Wet Strafvordering gegrond verklaart, kan het voorwerp uitmaken van een cassatieberoep in het belang van de wet; de eventuele vernietiging vindt zonder verwijzing plaats omdat ze met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering wordt uitgesproken en de veroordeelde dus niet kan benadelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie o.m, wat betreft voornoemd beginsel, Cass. 13 september 2023, P.23.0953.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7.

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Procedure bepaald in artikel 441 Wetboek van Strafvordering - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - Toepassing - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

STRAFUITVOERING - Artikel 29, § 2/1, Wet Strafvordering - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - Cassatieberoep in het belang van de wet - Ontvankelijkheid - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

4/05/2026

La décision du juge de l'application des peines qui dit fondée une demande de suspension de la peine sur pied de l'article 29, § 2/1, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées peut faire l'objet d'un pourvoi dans l'intérêt de la loi; l'annulation éventuelle s'effectue sans renvoi car, prononcée en application de l'article 441 du Code d'instruction criminelle, elle ne peut nuire au condamné (1). (1) Quant à ce dernier principe, voir p. ex. Cass. 13 septembre 2023, RG P.23.0953.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7.

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Procédure prévue à l'article 441 C.i.cr - Octroi de la suspension de l'exécution par le juge de l'application des peines - Application - Renvoi en cas d'annulation (non)

- Art. 29, § 2/1 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

APPLICATION DES PEINES - Loi du 17 mai 2006, article 29, § 2/1. - Octroi de la suspension de l'exécution par le juge de l'application des peines - Pourvoi dans l'intérêt de la loi - Recevabilité - Renvoi en cas d'annulation (non)

- Art. 29, § 2/1 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P. 410/486

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Cassatieberoep in het belang van de wet - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

RENOI APRES CASSATION - Matière répressive - Pourvoi dans l'intérêt de la loi - Octroi de la suspension de l'exécution par le juge de l'application des peines - Renvoi en cas d'annulation (non)

- Art. 29, § 2/1 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 441 Code d'Instruction criminelle

Hoewel de tekst van artikel 29, § 2/1, Wet Strafvordering niet verduidelijkt dat deze ook betrekking heeft op de veroordeelde in vrijheid, beantwoordt deze voorwaarde niettemin aan de wil van de wetgever zoals deze uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt (1). (1) Zie de vordering van het OM, hernomen in het arrest onder I. De - zelfs onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - gedetineerde veroordeelde die een verzoek tot beperkte hechtenis en/of elektronisch toezicht indient, geniet de opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf op grond van deze bepaling niet.

STRAFUITVOERING - Artikel 29, § 2/1, Wet Strafvordering - Toepassingsgebied - In vrijheid gestelde veroordeelde

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORLOPIGE HECHTENIS - Allerlei - Modaliteit van elektronisch toezicht - Veroordeling - Tenuitvoerlegging - Artikel 29, § 2/1, Wet Strafvordering - (Geen) Toepassing

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Si le texte de l'article 29, § 2/1, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées ne précise pas qu'il vise le condamné en liberté, cette condition répond cependant à l'intention du législateur telle qu'elle ressort des travaux préparatoires de la loi (1). (1) Voir le réquisitoire du MP, repris dans l'arrêt sub I. Dès lors, le condamné détenu - même sous la modalité de la surveillance électronique - qui introduit une demande de détention limitée et/ou de surveillance électronique ne bénéficie pas de la suspension de l'exécution de la peine privative de liberté sur pied de cette disposition.

APPLICATION DES PEINES - Loi du 17 mai 2006, article 29, § 2/1. - Champ d'application - Condamné en liberté

- Art. 29, § 2/1 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

DETENTION PREVENTIVE - Divers - Modalité de la surveillance électronique - Condamnation - Mise à exécution - Loi du 17 mai 2006, article 29, § 2/1. - Application (non)

- Art. 29, § 2/1 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Krachtens artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet moet de rechter het alcoholslot verplicht opleggen in geval van veroordeling wegens het besturen van een voertuig onder invloed van alcohol binnen drie jaar te rekenen van een voorgaand vonnis dat dezelfde veroordeling uitspreekt, indien de ademanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste een halve milligram meet of de bloedanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste 1,2 gram aangeeft, en artikel 26, tweede lid, van de wet van 6 maart 2018 bepaalt dat voormelde bepaling enkel van toepassing is op de na de inwerkingtreding van die wet gepleegde feiten; die bepalingen stellen de toepassing van voormeld artikel 37/1, § 1, derde lid, niet afhankelijk van de voorwaarde dat het antecedent, dat de staat van herhaling oplevert, net als de nieuwe feiten na de inwerkingtreding van de nieuwe wet moet zijn gepleegd (1). (1) Contra: Cass. 23 februari 2022, AR P.21.1638.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.5.

HERHALING - Artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - In het vonnis bedoelde feiten die als grondslag voor de herhaling dienen en die werden gepleegd vóór 1 juli 2018 - Invloed

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, derde lid - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - In het vonnis bedoelde feiten die als grondslag voor de herhaling dienen en die werden gepleegd vóór 1 juli 2018 - Invloed

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

En vertu de l'article 37/1, § 1er, alinéa 3, de la loi relative à la police de la circulation routière, le juge doit imposer l'éthylotest antidémarrage en cas de condamnation du chef d'avoir conduit un véhicule en état d'imprégnation alcoolique dans les trois ans à compter d'un jugement antérieur portant la même condamnation, si l'analyse de l'haleine mesure à chaque fois une concentration d'alcool d'au moins un demi milligramme, ou si l'analyse sanguine révèle à chaque fois un taux d'au moins 1,2 gramme et l'article 26, alinéa 2, de la loi du 6 mars 2018 prévoit que la disposition précitée ne s'applique qu'aux faits commis après son entrée en vigueur; ces dispositions ne subordonnent pas l'application dudit article 37/1, § 1er, alinéa 3, à la condition que l'antécédent créant l'état de récidive ait été commis, à l'instar des nouveaux faits, après l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (1). (1) Contra: Cass. 23 février 2022, RG P.21.1638.F, Pas. 2022, n° 146.

RECIDIVE - Loi sur la circulation routière, article 37/1, § 1er, alinéa 3 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Application dans le temps - Faits visés dans le jugement servant de base à la récidive commis avant le 1er juillet 2018 - Incidence

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1, § 1er, alinéa 3 - Limitation de la validité du permis de conduire aux véhicules à moteur équipés d'un éthylotest antidémarrage - Application dans le temps - Faits visés dans le jugement servant de base à la récidive commis avant le 1er juillet 2018 - Incidence

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De in artikel 71, vierde lid, Vreemdelingenwet bedoelde wachttijd is niet van toepassing wanneer de vreemdeling beroep instelt op grond van artikel 71, eerste lid, om de wettigheid te betwisten van een titel die niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een onderzoeksprocedure die krachtens artikel 74 werd ingeleid op verzoek van de Belgische Staat.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberovende maatregel - Maatregel tot verlenging - Beroep - Verzoek van de Belgische Staat - Wachttijd - Toepassing

- Art. 71, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberovende maatregel - Maatregel tot verlenging - Beroep - Verzoek van de Belgische Staat - Wachttijd - Toepassing

- Art. 71, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Le délai d'attente prévu à l'article 71, alinéa 4, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, n'est pas applicable lorsque l'étranger exerce un recours fondé sur l'article 71, alinéa 1er, en vue de contester la légalité d'un titre qui n'a pas fait l'objet d'une procédure d'examen sur la requête de l'État belge en vertu de l'article 74.

ETRANGERS - Mesure privative de liberté - Mesure de prolongation - Recours - Requête de l'État belge - Délai d'attente - Application

- Art. 71, al. 4 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure privative de liberté - Mesure de prolongation - Recours - Requête de l'État belge - Délai d'attente - Application

- Art. 71, al. 4 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Het oorzakelijk verband tussen het misdrijf en de hierdoor opgeleverde winst moet op concrete wijze worden beoordeeld en niet op grond van een veronderstelling die geen verband houdt met de zaak; het uitsluiten van het delictueel vermogensvoordeel uit de verbeurdverklaring omdat de beklaagde dezelfde winst op een andere manier dan door zijn delinquentie had kunnen verkrijgen, komt erop neer te eisen dat geen enkel ander feit, buiten het delict, het voordeel kan opleveren; een dergelijk oordeel is onwettig: voor de toepassing van artikel 42, 3°, Strafwetboek is het immers voldoende dat de winst werd verkregen uit het gepleegde misdrijf (1). (1) Het arrest oordeelt dat, om het bedrag van dat door de verweerder, beklaagde, verkregen voordeel te ramen, "de huurwaarde in aanmerking [moet] worden genomen die zijn goed zou hebben gehad indien hij het als een eengezinswoning had verhuurd, wat hij althans het recht had te doen". Naast de suggestie om ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de stedenbouwkundige vergunning aan te voeren, heeft het OM mondeling, met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering, de vernietiging in het belang van de wet van het arrest gevorderd, zonder verwijzing, in zoverre dat arrest uitspraak doet over de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen. Het voert wat dat betreft aan dat artikel 42, 3° Strafwetboek "doelt op elke winst die door het plegen van het misdrijf wordt verkregen; de raming van die winst vereist niet dat het nettobedrag ervan wordt bepaald" (Cass. 14 mei 2008, AR P.08.0188.F, AC 2008, nr. 294, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, Pas. 2007, nr. 239, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, *Saisie et confiscation en matière pénale*, Bruylant, 2015, 26 tot 32), onverminderd de mogelijkheid die artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek aan de rechter biedt om "zo nodig het bedrag [van die verbeurdverklaring te verminderen] om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen". Voorbeelden van dergelijke voordelen zijn "het loon van een

L'appréciation du lien de cause à effet entre l'infraction et le profit qu'elle génère doit s'effectuer de manière concrète et non sur la base d'une hypothèse étrangère au cas d'espèce ; exclure de la confiscation l'avantage patrimonial délictueux au motif que le prévenu aurait pu réaliser le même gain autrement que par sa délinquance revient à exiger qu'aucun autre fait, hormis le délit, ne soit apte à produire l'avantage ; cette manière de juger est illégale : il suffit, en effet, pour que l'article 42, 3°, du Code pénal soit d'application, que le profit ait été obtenu grâce à la commission de l'infraction (1). (1) L'arrêt considère qu'il faut, pour évaluer le montant de cet avantage dans le chef du défendeur, prévenu, « prendre en considération la valeur locative qui aurait été celle de son bien s'il l'avait loué sous la forme d'un logement unifamilial, ce qu'il était en droit, à tout le moins, de faire ». Outre la suggestion de soulever d'office un moyen pris de la violation de la foi due au permis d'urbanisme, le MP a requis oralement, en application de l'article 442 C.i.cr., la cassation dans l'intérêt de la loi, sans renvoi, de l'arrêt en ce que celui-ci statue sur la confiscation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction. Il a fait valoir à cet égard que l'art. 42, 3°, C. pén. « vise tout profit obtenu grâce à la commission de l'infraction ; l'évaluation de ce profit n'est pas assujettie à la détermination de son montant net » (Cass. 14 mai 2008, RG P.08.0188.F, Pas. 2008, n° 294, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; voir Cass. 9 mai 2007, RG P.06.1673.F, Pas. 2007, n° 239, avec concl. « dit en substance » de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 27 septembre 2006, RG P.06.0739.F, Pas. 2006, n° 441, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; F. LUGENTZ et D. VANDERMEERSCH, *Saisie et confiscation en matière pénale*, Bruylant, 2015, pp. 26 à 32), sans préjudice de la faculté laissée au juge, par l'article 43bis, dernier alinéa, C. pén., de « diminuer au besoin le montant [de cette confiscation] afin de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde ». Ainsi, constituent de tels avantages « le salaire d'un tueur à gages, le produit (au sens courant du terme) d'un trafic d'armes ou de stupéfiants, le prix de la corruption, une rançon payée ensuite d'un enlèvement, les gains obtenus lors de l'exploitation illicite d'une activité soumise à autorisation

huurdoder, het product (in de gebruikelijke betekenis van het woord) van wapen- of drughandel, de prijs van de corruptie, losgeld dat voor een ontvoering wordt betaald, winsten uit de onrechtmatige exploitatie van een activiteit die aan een administratieve toelating is onderworpen, inkomsten uit een loterij of slijterij zonder vergunning, of nog, huurgelden ontvangen ten gevolge van een milieumisdrijf" (concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, vóór Cass. 27 september 2006, voormeld). Zou, volgens de logica van de appelrechters, de rechter het bedrag dat jegens de drugsdealer bij wijze van uit zijn handel verkregen vermogensvoordelen moet worden verbeurdverklaard, niet in mindering moeten brengen van het bedrag van het hypothetisch loon dat hij had kunnen ontvangen indien hij het criminele pad niet had bewandeld? (M.N.B.)

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

De strafrechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring betrekking heeft, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof gaat na of de rechter, op grond van zijn onaantastbare beoordeling, het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel

- Art. 42, 3° Strafwetboek

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Bijzondere verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

administrative, des revenus d'une loterie ou d'un débit de boissons non autorisées, ou encore des loyers perçus suite à une infraction en matière d'environnement » (concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, précédant Cass. 27 septembre 2006, précité). A suivre la logique des juges d'appel, le juge ne devrait-il pas déduire du montant à confisquer dans le chef du dealer de drogue, au titre d'avantages patrimoniaux issus de son trafic, le montant du salaire hypothétique qu'il aurait pu percevoir s'il n'avait emprunté la voie de la criminalité ? (M.N.B.)

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale - Avantage patrimonial - Notion - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 42, 3° Code pénal

Le juge répressif décide souverainement en fait qu'un avantage patrimonial sur lequel porte la confiscation spéciale, a été tiré directement d'une infraction ; la Cour vérifie si, sur la base de son appréciation souveraine, le juge n'a pas méconnu la notion légale d'avantage patrimonial (1). (1) Cass. 14 octobre 2014, RG P.13.1970.N, Pas. 2014, n° 604.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale - Avantage patrimonial tiré d'une infraction - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 42, 3° Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Avantage patrimonial tiré d'une infraction

- Art. 42, 3° Code pénal

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Confiscation spéciale - Avantage patrimonial tiré d'une infraction - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 42, 3° Code pénal

Wanneer een ontvankelijk cassatieberoep wordt gericht tegen de beslissing die een herstelmaatregel inzake stedenbouw beveelt, kan het Hof, in dit kader, ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoeren (1). (Impliciete oplossing). (1) Wat betreft deze grief en de ambtshalve aangevoerde middelen, zie resp. R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 473 e.v. [inz. 480 en noot 1701] en 852.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskening van de bewijskracht van de akten - Ambtshalve aangevoerd middel

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskening van de bewijskracht van de akten

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskening van de bewijskracht van de akten

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
STEDENBOUW - Allerlei - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskening van de bewijskracht van de akten - Ambtshalve aangevoerd middel

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

Wanneer de onwettigheid van het bestreden arrest een invloed heeft op de beslissing over de herstellvordering die door de gemachtigd ambtenaar inzake stedenbouw werd ingesteld, is de vernietiging beperkt tot die beslissing (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie R. DECLERCQ, o.c., nr. 954, p. 643 en verw. in noot 4039; Cass. 14 september 2022, AR P.22.0398.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2, met concl. OM.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Andere partijen - Stedenbouwmisdrijf - Vernietiging van het bestreden arrest in zoverre het uitspraak doet over de door de gemachtigd ambtenaar ingestelde herstellvordering - Vernietiging beperkt tot die beslissing

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Misdrijf - Vernietiging van het bestreden arrest in zoverre het uitspraak doet over de door de gemachtigd ambtenaar ingestelde herstellvordering - Vernietiging beperkt tot die beslissing

Lorsqu'un pourvoi recevable est dirigé contre la décision ordonnant une mesure de réparation en matière d'urbanisme, la Cour peut soulever d'office, dans ce cadre, un moyen pris de la violation de la foi due aux actes (1). (Solution implicite). (1) Quant à ce grief et aux moyens d'office, voir resp. R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nos 473 et sq [spéc. n° 480 et note 1701] et 852.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Urbanisme - Mesure de réparation - Pourvoi recevable - Violation de la foi due aux actes - Moyen d'office

- Art. 307 Code bruxellois d'aménagement du territoire
CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Des moyens d'office; voir aussi: 810 moyen de cassation - Urbanisme - Mesure de réparation - Pourvoi recevable - Violation de la foi due aux actes

- Art. 307 Code bruxellois d'aménagement du territoire
MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen d'office - Urbanisme - Mesure de réparation - Pourvoi recevable - Violation de la foi due aux actes

- Art. 307 Code bruxellois d'aménagement du territoire
URBANISME - Divers - Mesure de réparation - Pourvoi recevable - Violation de la foi due aux actes - Moyen d'office

- Art. 307 Code bruxellois d'aménagement du territoire

Lorsque l'illégalité de l'arrêt attaqué affecte la décision portant sur la demande de réparation formée par le fonctionnaire délégué en matière d'urbanisme, la cassation se limite à cette décision (1). (Solution implicite). (1) Voir R. DECLERCQ, o.c., n° 954, p. 643 et réf. en note 4039 ; Cass. 14 septembre 2022, RG P.22.0398.F, Pas. 2022, n° 536, avec concl. MP.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Autres parties - Infraction en matière d'urbanisme - Cassation de l'arrêt attaqué en tant qu'il statue sur la demande de réparation formée par le fonctionnaire délégué - Cassation limitée à cette décision

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Infraction - Cassation de l'arrêt attaqué en tant qu'il statue sur la demande de réparation formée par le fonctionnaire délégué - Cassation limitée à cette décision

P.23.1072.F

25 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.7](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering, moet de memorie op straffe van niet-ontvankelijkheid ter griffie van het Hof worden neergelegd binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep; deze termijn, die vanaf de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste wordt berekend, wordt berekend vanaf de dag na de verklaring van cassatieberoep en bevat de vervaldag, behalve bij verlenging overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1) indien hij eindigt op een zaterdag, een zondag of een andere wettelijke feestdag. (Impliciete oplossing). (1) Cass. 16 januari 2019, AR P.18.1133.F, AC 2019, nr. 27, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la cour de cassation, à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale", Cour de cassation de Belgique, Rapport annuel 2016, Larcier, 2017, 181 en verw. in voetnoten 143 en 144.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn van twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep - Berekening van de termijn

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering
- Art. 644 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 429, alinéas 2 et 4, du Code d'instruction criminelle, le mémoire doit, à peine d'irrecevabilité, être déposé au greffe de la Cour dans le délai de deux mois qui suivent la déclaration de pourvoi; ce délai, qui se calcule de quantième à veille de quantième, est calculé depuis le lendemain du jour de la déclaration de pourvoi et comprend le jour de l'échéance, sauf prorogation, conformément à l'article 644 du Code d'instruction criminelle (1), s'il expire un samedi, un dimanche ou un autre jour férié légal. (Solution implicite). (1) Cass. 16 janvier 2019, RG P.18.1133.F, Pas. 2019, n° 27, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; voir D. VANDERMEERSCH et M. NOLET DE BRAUWERE, « La jurisprudence de la cour de cassation, à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale », Cour de cassation de Belgique, Rapport annuel 2016, Larcier, 2017, p. 181 et réf. en notes 143 et 144.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai de deux mois suivant la déclaration de pourvoi - Calcul du délai

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle
- Art. 644 Code d'Instruction criminelle

Wanneer overmacht de eiser in cassatie verhindert om een memorie met zijn middelen, in te dienen binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, verantwoordt die overmacht het ingaan van een nieuwe termijn niet, maar wordt voornoemde wettelijke termijn met de duur ervan verlengd (1). (Impliciete oplossing). (1) "Behoudens overmacht kan de termijn van twee maanden voor het indienen van memories of stukken, volgend op de verklaring van cassatieberoep, niet worden verlengd" (Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554, en verwijzingen in voetnoot). Zie, wat betreft de schorsing van de termijn voor de neerlegging van de memorie in geval van overmacht, Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en voetnoot M.N.B; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La Procédure en cassation en matière pénale", in M. GREGOIRE (uitg.), Le point sur les procédures de cassation (M. GRÉGOIRE, coord.), 2016, 32 en voetnoot 118; Cass. 14 septembre 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 met concl. "in hoofdzaak" OM (laattijdige oproeping). In dit geval komt de aangevoerde overmacht voort uit de omstandigheid dat een technische storing in de dossierkast van de griffie van het Hof het veertien dagen lang onmogelijk had gemaakt om op de griffie van het Hof inzage van het dossier te verkrijgen. Er werd echter geen enkele memorie met de middelen neergelegd binnen de met de duur van deze verhindering verlengde wettelijke termijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het middel faalde naar recht in zoverre dat het aanvoerde dat die omstandigheid hetzij de cassatie van het bestreden arrest verantwoordde, hetzij de opening van een nieuwe termijn "van een even lange duur als de voornoemde ontoegankelijkheid", vanaf een, door de eiser overigens niet gepreciseerde, datum na het einde van de wettelijke termijn. (M.N.B.)

Lorsqu'une force majeure empêche le demandeur en cassation de déposer un mémoire indiquant ses moyens dans le délai de deux mois prévu à l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, elle ne justifie pas l'ouverture d'un nouveau délai mais ledit délai légal est prorogé de la durée de cette force majeure (1). (Solution implicite). (1) « Hormis en cas de force majeure, le délai susmentionné de deux mois suivant la déclaration de pourvoi en cassation ne peut être prolongé » (Cass. 29 octobre 2019, RG P.19.0697.N, Pas. 2019, n° 554, et réf. en note). Quant à la suspension du délai de dépôt du mémoire en cas de force majeure, voir Cass. 3 mars 2021, RG P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, et note signée M.N.B. ; D. VANDERMEERSCH et M. NOLET DE BRAUWERE, o.c., p. 182 ; D. VANDERMEERSCH, « La Procédure en cassation en matière pénale », in Le point sur les procédures de cassation (M. GRÉGOIRE, coord.), UB³, 2016, p. 32 et note 118 ; Cass. 14 septembre 2016, RG P.16.0936.F, Pas. 2016, n° 492, avec concl. « dit en substance » du MP (convocation tardive). Dans la présente espèce, la force majeure invoquée procède de l'empêchement de consulter le dossier au greffe durant quatorze jours en raison d'une panne technique de l'armoire de classement des dossiers au greffe de la Cour. Mais aucun mémoire indiquant les moyens n'a été déposé dans le délai légal prolongé de la durée de cet empêchement. Le MP en a déduit que le moyen manquait en droit dans la mesure où il soutenait que cette circonstance justifiait soit la cassation de l'arrêt attaqué, soit l'ouverture d'un nouveau délai, « équivalent à la durée de ladite inaccessibilité », à partir d'une date postérieure à la fin du délai légal, date que le demandeur ne précisait d'ailleurs pas. (M.N.B.)

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

4/05/2026

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Force majeure empêchant le dépôt du mémoire dans le délai légal de deux mois - Conséquence

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

P. 418/486

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Force majeure empêchant le dépôt du mémoire dans le délai légal de deux mois - Conséquence

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droits de la défense - Force majeure empêchant le dépôt du mémoire dans le délai légal de deux mois - Conséquence

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

Een middel dat geen enkele grief tegen de bestreden beslissing vermeldt, is niet ontvankelijk (1); aldus is het middel niet-ontvankelijk wanneer het aanvoert dat het recht van verdediging van de eiser tijdens de rechtspleging voor het Hof werd miskend, doordat hij gedurende een gedeelte van de termijn van twee maanden om een memorie in te dienen geen inzage van het dossier ter griffie heeft kunnen krijgen, aangezien het middel enkel betrekking heeft op de rechtspleging voor het Hof en het niet kan leiden tot de vaststelling van enige onwettigheid van het bestreden arrest (2). (1) Zie Cass. 23 december 2020, AR P.20.1196.F, AC 2020, nr. 790, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; R. DECLERCQ, "Poursvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 676 en verw. in voetnoten 2372 en 2373. (2) Het is inderdaad in het kader van het onderzoek van de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, en niet van een middel, dat deze omstandigheid kan worden aangevoerd (cf. infra).

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Onmogelijkheid tot inzage van het dossier ter griffie van het Hof - Aanvoering van miskenning van het recht van verdediging tijdens de rechtspleging voor het Hof - (Niet-) ontvankelijkheid van het middel

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Cassatieberoep - Onmogelijkheid tot inzage van het dossier ter griffie van het Hof - Aanvoering van miskenning van het recht van verdediging tijdens de rechtspleging voor het Hof - (Niet-) ontvankelijkheid van het middel

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Un moyen qui n'énonce aucun grief contre la décision attaquée est irrecevable (1); ainsi, se rapportant uniquement à la procédure devant la Cour, et ne pouvant donner lieu à aucune constatation d'illégalité de l'arrêt attaqué, est irrecevable le moyen qui soutient que les droits de la défense du demandeur ont été violés pendant la procédure devant la Cour en raison de la circonstance que, durant une partie du délai de deux mois pour déposer un mémoire, il s'est trouvée dans l'impossibilité de consulter le dossier au greffe (2). (1) Voir Cass. 23 décembre 2020, RG P.20.1196.F, Pas. 2020, n° 790, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; R. DECLERCQ, « Poursvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 676 et réf. en notes 2372 et 2373. (2) C'est en effet dans le cadre de l'examen de la recevabilité du pourvoi, et non d'un moyen, que cette circonstance peut être invoquée (cf. infra).

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Impossibilité de consulter le dossier au greffe de la Cour - Invocation de la violation des droits de la défense pendant la procédure devant la Cour - Recevabilité du moyen (non)

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Poursvoi en cassation - Impossibilité de consulter le dossier au greffe de la Cour - Invocation de la violation des droits de la défense pendant la procédure devant la Cour - Recevabilité du moyen (non)

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

Overeenkomstig artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering wordt het grievenformulier ondertekend door de appellant, zijn advocaat of een andere bijzonder gevolmachtigde; uit de tekst van die bepaling en uit het algemeen opzet van die regel blijkt dat de sanctie voor de niet-ondertekening in beginsel bestaat in het verval van het hoger beroep, aangezien de appellant of zijn raadsman door de ondertekening aangeeft dat hij zich de grieven eigen maakt die in dat formulier met redenen worden omkleed; die sanctie zal niet voor de niet-ondertekening worden opgelegd wanneer uit de aan het appelgerecht voorgelegde gegevens blijkt dat de appellant of zijn raadsman zich de in dat formulier aangekruiste grieven eigen heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Niet-ondertekening van het grievenformulier - Gevolg

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Conformément à l'article 204, alinéa 1er, deuxième phrase, du Code d'instruction criminelle, le formulaire de griefs est signé par l'appelant, son avocat ou tout autre fondé de pouvoir spécial; il ressort du libellé de cette disposition et de l'économie générale de cette règle que la sanction prévue pour le défaut de signature est, en principe, la déchéance de l'appel dès lors que, par sa signature, l'appelant ou son conseil indique qu'il s'approprie les griefs motivés dans ledit formulaire; cette sanction ne sera pas appliquée à l'absence de signature lorsqu'il apparaît des éléments soumis à la juridiction d'appel que l'appelant ou son conseil se sont appropriés les griefs y cochés (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Appel du ministère public - Absence de signature sur le formulaire de griefs - Conséquence

- Art. 204, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.23.1105.F

25 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5](#)

AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 (1) laat krachtens zijn artikel 52 internationale regelingen onverlet waarbij de verdragsluitende Staten partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, en laat de mogelijkheid onverlet dat een of meer verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van kinderen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de staten die partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij het Verdrag geregelde onderwerpen; overeenkomstig artikel 97, § 1, verordening Brussel IIter is, wat de verhouding tot het Verdrag van Den Haag betreft, de verordening van toepassing, behoudens het bepaalde in het tweede lid, indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft (2). (1) Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gesloten te Den Haag op 19 oktober 1996, in werking getreden op 1 september 2014 voor België en op 1 oktober 2010 voor Luxemburg. (2) Zie ook de artikelen 1, 7, 12 en 13 van de voormelde verordening "Brussel IIter".

ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN.

ORDONNANT - Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Verhouding tot het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en

En vertu de l'article 52 de la Convention de La Haye du 19 octobre 1996 (1), celle-ci ne déroge pas aux instruments internationaux auxquels les États contractants sont parties et qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par elle, et elle n'affecte pas la possibilité pour un ou plusieurs États contractants de conclure des accords qui contiennent, en ce qui concerne les enfants habituellement résidents dans l'un des États parties à de tels accords, des dispositions sur les matières réglées par la Convention ; conformément à l'article 97, § 1er, du règlement Bruxelles IIter, dans les relations avec la Convention de La Haye, le règlement s'applique, sous réserve du § 2, lorsque l'enfant concerné a sa résidence habituelle sur le territoire d'un État membre (2). (1) Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants, faite à La Haye le 19 octobre 1996, entrée en vigueur le 1er septembre 2014 pour la Belgique et le 1er octobre 2010 pour le Luxembourg. (2) Voir aussi les articles 1er, 7, 12 et 13 dudit Règlement « Bruxelles IIter ».

ORDONNANCES [VOIR: 527 LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. - Convention de La Haye du 19 octobre 1996 - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Enfant ayant sa résidence habituelle sur le territoire d'un État membre

- Art. 52 Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants, faite à La Haye le 19 octobre 1996

- Art. 97 Règlement (UE) n° 2019/1111 du 25 juin 2019 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, ainsi qu'à l'enlèvement international d'enfants

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Relations avec la Convention de La Haye du 19 octobre 1996 - Enfant ayant sa résidence habituelle sur le territoire d'un État membre

- Art. 52 Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de

maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

JEUGDBESCHERMING - Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

protection des enfants, faite à La Haye le 19 octobre 1996

- Art. 97 Règlement (UE) n° 2019/1111 du 25 juin 2019 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, ainsi qu'à l'enlèvement international d'enfants

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Convention de La Haye du 19 octobre 1996 - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Enfant ayant sa résidence habituelle sur le territoire d'un État membre

- Art. 52 Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants, faite à La Haye le 19 octobre 1996

- Art. 97 Règlement (UE) n° 2019/1111 du 25 juin 2019 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, ainsi qu'à l'enlèvement international d'enfants

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Convention de La Haye du 19 octobre 1996 - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Enfant ayant sa résidence habituelle sur le territoire d'un État membre

- Art. 52 Convention concernant la compétence, la loi applicable, la reconnaissance, l'exécution et la coopération en matière de responsabilité parentale et de mesures de protection des enfants, faite à La Haye le 19 octobre 1996

- Art. 97 Règlement (UE) n° 2019/1111 du 25 juin 2019 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, ainsi qu'à l'enlèvement international d'enfants

Het onderzoek, in het licht van artikel 8 EVRM, van de noodzaak van de inmenging in het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven, impliceert dat er, in het licht van de feitelijke gegevens van de zaak, in hun geheel beschouwd, moet worden nagegaan of er relevante en voldoende redenen zijn die de mogelijke maatregel verantwoorden; dit onderzoek vereist een afweging van de belangen van het kind en van die van zijn ouders en er kan, in dit opzicht, bijzondere aandacht worden besteed aan het belang van het kind dat, naargelang van de aard en het ernstige karakter ervan, op dat van zijn ouders voorrang kan krijgen; met het oog hierop voert de rechter een concrete analyse uit van de toestand van de betrokkenen op grond van geactualiseerde gegevens, zonder dat hiervoor een medisch of psychologisch verslag vereist is (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2022, [inz. §324, §343 en §368 tot §379]; Ivana ROAGNA, La protection du droit au respect de la vie privée et familiale par la Convention européenne des droits de l'homme, Série des précis droits de l'homme du Conseil de l'Europe, 2012; Cass. 20 oktober 2021, AR 21.1041.F, arrest niet gepubliceerd.; Cass. 30 september 1993, AR 9686, AC 1993, nr. 388.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden - (Geen) medisch of psychologisch verslag

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

JEUGDBESCHERMING - Beschermende maatregelen - Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden - (Geen) medisch of psychologisch verslag

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'examen de la nécessité, au regard de l'article 8 de la Convention, de l'ingérence dans le droit au respect de la vie familiale garanti par cette disposition implique de vérifier, au regard des données de fait de la cause prises dans leur ensemble, s'il existe des raisons pertinentes et suffisantes pour justifier la mesure potentielle ; cet examen requiert une mise en balance entre les intérêts de l'enfant et de ses parents et, à cet égard, une importance particulière peut être accordée à celui de l'enfant qui, suivant sa nature et son caractère sérieux, peut l'emporter sur celui de ses parents ; à cette fin, le juge procède à une analyse concrète de la situation des personnes en cause sur la base d'éléments actualisés, sans qu'un rapport médical ou psychologique soit requis (1). (1) Voir Cour eur. D. H., Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, mise à jour au 31 août 2022 [spéc. §§ 324, 343 et 368-379] ; Ivana ROAGNA, La protection du droit au respect de la vie privée et familiale par la Convention européenne des droits de l'homme, Série des précis droits de l'homme du Conseil de l'Europe, 2012 ; Cass. 20 octobre 2021, RG 21.1041.F, inédit ; Cass. 30 septembre 1993, RG 9686, Pas. 1993, n° 388.

EXPERTISE - Droit au respect de la vie familiale - Ingérence - Conditions - Rapport médical ou psychologique (non)

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures protectionnelles - Droit au respect de la vie familiale - Ingérence - Conditions - Rapport médical ou psychologique (non)

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie familiale - Ingérence - Conditions

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, § 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde "verordening Brussel IIbis", aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden bevolen, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer die beslissing is genomen op grond van de regels inzake kinderscherming (1). (1) Cass. 29 januari 2020, AR P.19.1003.F, AC 2020, nr. 85, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie HvJ 2 april 2009, zaak C-523/07 betreffende de verordening (EG) 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (de zogenaamde "verordening Brussel IIbis), waarvan de Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kindervervoering (de zogenaamde "verordening Brussel IIter") de herschikking vormt. De zevende considerans van die zogenaamde "verordening Brussel IIter" bepaalt: "Teneinde de gelijke behandeling van alle kinderen te waarborgen dient deze verordening van toepassing te zijn op alle beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, inclusief maatregelen ter bescherming van het kind (...)". Artikel 2.2 van de verordening omschrijft met name de in artikel 1 bedoelde "ouderlijke verantwoordelijkheid" als "alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind, met inbegrip van het gezagsrecht en het omgangsrecht", en, de "persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt" als "elke persoon of instantie die, of elk orgaan dat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt".

Selon la Cour de justice de l'Union européenne, l'article 1er, paragraphe 1er, du règlement (CE) n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003, dit règlement Bruxelles IIbis, doit être interprété en ce sens que relève de la notion de « matières civiles », au sens de cette disposition, une décision qui ordonne la prise en charge immédiate et le placement d'un enfant en dehors de son foyer d'origine, lorsque cette décision a été adoptée dans le cadre des règles relatives à la protection de l'enfance (1). (1) Cass. 29 janvier 2020, RG P.19.1003.F, Pas. 2020, n° 85, avec concl. a dit en substance » de M. VANDERMEERSCH, avocat général. Voir C.J.U.E. 2 avril 2009, aff. C-523/07, quant au règlement (CE) 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale (dit « Bruxelles IIbis »), dont le Règlement (UE) 2019/1111 du Conseil du 25 juin 2019 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale, ainsi qu'à l'enlèvement international d'enfants (dit « Bruxelles IIter »), constitue la refonte. Le considérant 7 de ce règlement dit « Bruxelles IIter » précise : « En vue de garantir l'égalité de tous les enfants, il conviendrait que le présent règlement couvre toutes les décisions en matière de responsabilité parentale, y compris les mesures de protection des enfants (...) ». Et son article 2.2 définit notamment la « responsabilité parentale », visée à son article 1er, comme « l'ensemble des droits et obligations relatifs à la personne ou aux biens d'un enfant conférés à une personne physique ou une personne morale sur la base d'une décision, d'une attribution de plein droit ou d'un accord en vigueur, y compris le droit de garde et le droit de visite », et le « titulaire de la responsabilité parentale » comme « toute personne, institution ou autre organisme exerçant la responsabilité parentale à l'égard d'un enfant ».

ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN.

ORDONNANT - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kindbescherming

JEUGDBESCHERMING - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kindbescherming

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingsfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kindbescherming

ORDONNANCES [VOIR: 527 LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Placement d'un enfant en dehors de son foyer d'origine dans le cadre des règles relatives à la protection de l'enfance

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Placement d'un enfant en dehors de son foyer d'origine dans le cadre des règles relatives à la protection de l'enfance

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Règlement (CE) 2201/2003 (« Bruxelles IIter ») - Champ d'application - Placement d'un enfant en dehors de son foyer d'origine dans le cadre des règles relatives à la protection de l'enfance

P.23.1170.F

20 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.8](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 9, § 1, Interneringswet en artikel 71 Strafwetboek volgt dat wanneer de beklaagde op het tijdstip van de feiten aan een geestesstoornis leed die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan en die toestand op het tijdstip van de uitspraak van de rechter voortduurt, laatstgenoemde de internering van de beklaagde kan bevelen na te hebben vastgesteld dat de hem ten laste gelegde feiten bewezen zijn en de overige voorwaarden zijn vervuld; in dat geval stelt hij eerst vast dat er geen misdrijf is en het is hem aldus niet verboden de beklaagde vrij te spreken (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Gevolg

- Art. 71 Strafwetboek

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Gevolg

- Art. 71 Strafwetboek

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Il suit de la combinaison des articles 9, § 1er, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement et 71 du Code pénal que lorsque le prévenu était atteint, au moment des faits, d'un trouble mental qui a aboli sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes et que cet état perdure au moment de la décision du juge, ce dernier, après avoir constaté que les faits mis à charge du prévenu sont établis et que les autres conditions sont réunies, peut ordonner l'internement; dans ce cas, il constate d'abord qu'il n'y a pas d'infraction et, ce faisant, il ne lui est pas interdit de prononcer l'acquiescement (1). (1) Voir les concl. du MP.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Conséquence

- Art. 71 Code pénal

- Art. 9, § 1 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Internement - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Conséquence

- Art. 71 Code pénal

- Art. 9, § 1 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.23.1172.F

20 september 2023 [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest zich ertoe beperkt te oordelen dat het eerdere door het hof van beroep gewezen arrest, krachtens hetwelk dit gerecht de internering van de verweerder heeft bevolen, niet voor verbetering of uitlegging vatbaar is in de zin van de artikelen 793 en 794 Gerechtelijk Wetboek, houdt het middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen, geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

Lorsque l'arrêt attaqué se borne à considérer que l'arrêt rendu antérieurement par la cour d'appel, aux termes duquel cette juridiction a ordonné l'internement du défendeur, n'est pas sujet à rectification ou à interprétation, au sens des articles 793 et 794 du Code judiciaire, le moyen qui reproche à l'arrêt de se contredire en acquittant le défendeur des faits mis à sa charge avant d'ordonner son internement est étranger à la décision attaquée et, partant, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Arrêt prononçant l'acquittement et l'internement du prévenu - Demande de rectification ou d'interprétation - Arrêt refusant la rectification et l'interprétation - Pourvoi en cassation - Moyen reprochant à l'arrêt de se contredire en acquittant le défendeur des faits mis à sa charge avant d'ordonner son internement - Recevabilité

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Décision d'internement - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Arrêt prononçant l'acquittement et l'internement du prévenu - Demande de rectification ou d'interprétation - Arrêt refusant la rectification et l'interprétation - Pourvoi en cassation - Moyen reprochant à l'arrêt de se contredire en acquittant le défendeur des faits mis à sa charge avant d'ordonner son internement - Recevabilité

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Arrêt prononçant l'acquittement et l'internement du prévenu - Demande de rectification ou d'interprétation - Arrêt refusant la rectification et l'interprétation - Pourvoi en cassation - Moyen reprochant à l'arrêt de se contredire en acquittant le défendeur des faits mis à sa charge avant d'ordonner son internement - Recevabilité

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Décision d'internement - Cause de non-imputabilité visée à l'article 71 du Code pénal - Trouble mental au moment des faits perdurant au moment du jugement - Arrêt prononçant l'acquittement et l'internement du prévenu - Demande de rectification ou d'interprétation - Arrêt refusant la rectification et l'interprétation - Pourvoi en cassation - Moyen reprochant à l'arrêt de se contredire en acquittant le défendeur des faits mis à sa charge avant d'ordonner son internement - Recevabilité

P.23.1181.F

22 augustus 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.2](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang van §§ 1, derde lid, en 3 van artikel 24bis Voorlopige Hechteniswet volgt dat er geen beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie genomen met toepassing van artikel 24bis, § 3 van die wet; de appelrechters die het hoger beroep van de aangehouden beklaagde tegen de beschikking waardoor de correctionele rechtbank het elektronisch toezicht heeft herroepen niet-ontvankelijk verklaren, verantwoorden hun beslissing aldus naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Vonnisgerecht - Herroeping van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing van de correctionele rechtbank - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Wettigheid

- Art. 24bis, § 1, derde lid, en § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Vonnisgerecht - Herroeping van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing van de correctionele rechtbank - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Wettigheid

- Art. 24bis, § 1, derde lid, en § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Il suit de la combinaison des §§ 1er, alinéa 3, et 3 de l'article 24bis, de la loi relative à la détention préventive qu' aucun recours n'est ouvert contre la décision par laquelle il est statué sur la réquisition du ministère public prise en application de l'article 24bis, § 3, de ladite loi ; les juges qui déclarent irrecevable l'appel du prévenu détenu contre l'ordonnance par laquelle le tribunal correctionnel a révoqué la surveillance électronique justifient ainsi leur décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Juridiction de jugement - Révocation de la détention sous la modalité de la surveillance électronique - Décision prise par le tribunal correctionnel - Arrêt déclarant l'appel irrecevable - Légalité

- Art. 24bis, § 1er, al. 3, et § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Juridiction de jugement - Révocation de la détention sous la modalité de la surveillance électronique - Décision prise par le tribunal correctionnel - Arrêt déclarant l'appel irrecevable - Légalité

- Art. 24bis, § 1er, al. 3, et § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.1189.F

22 augustus 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.4](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 35, §§ 1, eerste lid, 2, 4, eerste lid, en 5 Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij oordeelt dat het bedrag dat door de inverdenkinggestelde is voorgesteld of dat door de raadkamer is vastgesteld onvoldoende is en noch in staat is de openbare veiligheid te waarborgen, noch een of meerdere gevaren, vermeld in artikel 16, § 1, van die wet af te wenden, in haar beslissing moet opgeven welk hoger bedrag voldoende zou zijn om de openbare veiligheid te waarborgen en de vastgestelde gevaren af te wenden.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Voorlopige invrijheidstelling tegen storting van een door de raadkamer besliste borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Door de inverdenkinggestelde

Il ne résulte ni de l'article 35, §§ 1er, alinéa 1er, 2, 4, alinéa 1er, et 5 de la loi relative à la détention préventive ni d'aucune autre disposition légale que, lorsqu'elle considère que le montant proposé par l'inculpé ou celui fixé par la chambre du conseil est insuffisant et ne permet pas de garantir la sécurité publique ni d'éviter la réalisation d'un ou plusieurs des risques mentionnés à l'article 16, § 1er, de la même loi, la chambre des mises en accusation doit indiquer dans sa décision quel montant supérieur serait suffisant pour garantir la sécurité publique et éviter les risques constatés.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Liberté provisoire moyennant le versement d'une caution décidée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Montant proposé par l'inculpé jugé insuffisant - Motivation de la décision du maintien

voorgesteld onvoldoende bevonden bedrag - Motivering van de beslissing tot handhaving van de hechtenis - Voorwaarden

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid, §§ 2 en 4, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling tegen storting van een door de raadkamer besliste borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Door de in verdenking gestelde voorgesteld onvoldoende bevonden bedrag - Motivering van de beslissing tot handhaving van de hechtenis - Voorwaarden

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 1, eerste lid, §§ 2 en 4, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

de la détention - Conditions

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er, § 2 et 4, al. 1er, et § 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Liberté provisoire moyennant le versement d'une caution décidée par la chambre du conseil - Appel du ministère public - Montant proposé par l'inculpé jugé insuffisant - Motivation de la décision du maintien de la détention - Conditions

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 35, § 1er, al. 1er, § 2 et 4, al. 1er, et § 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.1209.F

6 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.12](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 25/3, § 1, Wet Strafvuivering is de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde, van wie uit een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet is toegelaten of gemachtigd tot een verblijf in het Rijk, zijn straf ondergaat buiten de gevangenis in een ander land dan België, mits hij de voorwaarden naleeft die hem gedurende een bepaalde proeftijd worden opgelegd; uit de omstandigheid dat de veroordeelde aan wie die modaliteit werd toegekend, zijn straf moet ondergaan in een ander land dan België, volgt dat de tegenaanwijzing met betrekking tot het gevaar voor het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten niet enkel in België kan bestaan, maar ook in het land waarnaar de veroordeelde is verwijderd en waar hij zijn straf ondergaat of in andere landen waarnaar hij zich later zou begeven tijdens de uitvoering van de modaliteit.

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden - Tegenaanwijzing met betrekking tot het gevaar voor het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten - Draagwijde

- Art. 25/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de

En vertu de l'article 25/3, § 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté, la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire est un mode d'exécution de la peine privative de liberté par lequel le condamné, pour qui il ressort d'un avis de l'Office des étrangers qu'il n'est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume, subit sa peine en dehors de la prison dans un autre pays que la Belgique, moyennant le respect de conditions qui lui sont imposées pendant un délai d'épreuve déterminé ; de la circonstance que le condamné auquel cette modalité a été accordée doit subir sa peine dans un autre pays que la Belgique, il suit que la contre-indication portant sur le risque de perpétration de nouvelles infractions graves est susceptible d'exister non seulement en Belgique mais également dans le pays où le condamné est éloigné et subit sa peine ou dans d'autres pays où il se rendrait ultérieurement pendant l'exécution de la modalité.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire - Conditions - Contre-indication portant sur le risque de perpétration de nouvelles infractions graves - Portée

- Art. 25/3 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de

aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.23.1218.F

8 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.5](#)

AC nr. ...

Het feit dat de groep, de gemeenschap of de leden van die groep of gemeenschap kennis hebben van de aanzetting tot haat of geweld jegens hen, is geen bestanddeel van het misdrijf bedoeld in artikel 20, 4°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden; het is voldoende dat dit gedrag werd vertoond in een van de in artikel 444 Strafwetboek vermelde omstandigheden.

RACISME - XENOFOBIE - Misdrijf van aanzetting tot haat of geweld - Bestanddeel - (Geen) vereiste kennisneming door de geïndiceerde groep

- Art. 20 Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden

L'infraction visée à l'article 20, 4°, de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie ne comporte pas, parmi ses éléments constitutifs, le fait que le groupe, la communauté ou leurs membres aient connaissance de l'incitation à la haine ou à la violence à leur égard; il suffit que ce comportement ait été adopté dans l'une des circonstances indiquées à l'article 444 du Code pénal.

RACISME - XENOPHOBIE - Infraction d'incitation à la haine ou à la violence - Élément constitutif - Exigence d'une prise de connaissance par le groupe visé (non)

- Art. 20 L. du 30 juillet 1981

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze of het in artikel 137, § 2 en 3, Strafwetboek bepaalde misdrijf een land of een internationale organisatie ernstig kan schaden en of het opzettelijk is gepleegd met een van de in de eerste paragraaf van dat artikel opgesomde doelen, waarbij het Hof enkel nagaat of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

TERRORISME - Terroristisch misdrijf - Misdrijf dat een land of een internationale organisatie schaadt - Bestaan van het vereiste bijzonder opzet - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 137 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Terroristisch misdrijf - Misdrijf dat een land of een internationale organisatie schaadt - Bestaan van het vereiste bijzonder opzet - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 137 Strafwetboek

Le juge du fond apprécie souverainement si l'infraction prévue à l'article 137, §§ 2 et 3, du Code pénal peut porter gravement atteinte à un pays ou à une organisation internationale et si elle a été commise intentionnellement dans un des buts énoncés au premier paragraphe de cet article, la Cour se bornant à vérifier si, de ses constatations, le juge a pu légalement déduire sa décision.

TERRORISME - Infraction terroriste - Infraction portant atteinte à un pays ou à une organisation internationale - Existence du dol spécial requis - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 137 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infraction terroriste - Infraction portant atteinte à un pays ou à une organisation internationale - Existence du dol spécial requis - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 137 Code pénal

Om een terroristisch misdrijf te kunnen uitmaken in de zin van artikel 137, § 1, Strafwetboek, dient de mondelinge bedreiging met het plegen van een of meerdere moorden niet noodzakelijkerwijs in het openbaar te zijn verspreid; dit artikel bepaalt immers niet dat, om het vereiste opzet aan te tonen, het nagestreefde doel, bijvoorbeeld het intimideren van een bevolking, ook daadwerkelijk moet zijn verwezenlijkt; het is vereist maar voldoende dat de dader, door de bedreiging te uiten, het opzet heeft gehad om dat doel te bereiken.

BEDREIGINGEN - Terroristisch misdrijf - Bedreiging met het plegen van moorden - (Geen) vereiste openbare verspreiding - Bijzonder opzet - Doel om een bevolking te intimideren - (Geen) vereiste verwezenlijking van het doel

- Art. 137 Strafwetboek

TERRORISME - Terroristisch misdrijf - Bedreiging met het plegen van moorden - (Geen) vereiste openbare verspreiding - Bijzonder opzet - Doel om een bevolking te intimideren - (Geen) vereiste verwezenlijking van het doel

- Art. 137 Strafwetboek

Pour constituer l'infraction terroriste au sens de l'article 137, § 1er, du Code pénal, la menace verbale de commettre un ou plusieurs assassinats ne doit pas nécessairement avoir été diffusée publiquement ; en effet, cet article ne dispose pas que, pour caractériser l'élément intentionnel requis, le but poursuivi, comme par exemple celui d'intimider gravement une population, se soit effectivement réalisé; il faut mais il suffit que l'auteur, en proférant la menace, ait eu l'intention d'atteindre ce but.

MENACES - Infraction terroriste - Menace de commettre des assassinats - Exigence d'une diffusion publique (non) - Dol spécial - But d'intimider gravement une population - Exigence de réalisation du but (non)

- Art. 137 Code pénal

TERRORISME - Infraction terroriste - Menace de commettre des assassinats - Exigence d'une diffusion publique (non) - Dol spécial - But d'intimider gravement une population - Exigence de réalisation du but (non)

- Art. 137 Code pénal

P.23.1231.F

4 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.8](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 37octies, § 2, Strafwetboek bedraagt de duur van de autonome probatiestraf ten minste één jaar en ten hoogste twee jaar wanneer het om een correctionele straf gaat; een autonome probatiestraf van drie jaar is bijgevolg onwettig (1). (1) Zie concl. OM.

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Probatie straf - Maximumduur

- Art. 37octies, § 2 Strafwetboek

Aux termes de l'article 37octies, § 2, du Code pénal, la durée de la peine de probation autonome est d'un an minimum et de deux ans maximum lorsqu'il s'agit d'une peine correctionnelle; une peine de probation autonome d'une durée de trois ans est, partant, illégale (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Divers - Peine de probation - Durée maximale

- Art. 37octies, § 2 Code pénal

Artikel 37octies, § 1, Strafwetboek bepaalt dat de rechter in geval van veroordeling tot een probatiestraf, binnen de grenzen van de op het misdrijf gestelde straffen alsook van de wet op grond waarvan de zaak voor hem werd gebracht, in een gevangenisstraf of in een geldboete voorziet die van toepassing kan worden ingeval de autonome probatiestraf niet wordt uitgevoerd; de rechter kan niet wettig voor een probatiestraf twee vervangende straffen uitspreken (1). (1) Zie concl. OM.

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Probatie straf - Vervangende straf - Verbod om twee vervangende straffen uit te spreken

L'article 37octies, § 1er, du Code pénal dispose qu'en cas de condamnation à une peine de probation, le juge prévoit, dans les limites des peines prévues pour l'infraction et par la loi en fonction de sa saisine, une peine d'emprisonnement ou une amende qui peut être applicable en cas de non-exécution de la peine de probation autonome; le juge ne peut légalement prononcer deux peines subsidiaires à la peine de probation (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Divers - Peine de probation - Peine subsidiaire - Interdiction de prononcer deux peines subsidiaires

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

- Art. 37octies, § 1er Code pénal

De rechter kan geen vervangende gevangenisstraf uitspreken in geval van niet-betaling van de vervangende geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Le juge ne peut prononcer d'emprisonnement subsidiaire en cas de non-paiement de l'amende subsidiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

STRAF - Geldboete en opdecimen - Vervangende geldboete - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

- Art. 40 Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Vervangende straf - Vervangende geldboete - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

- Art. 40 Strafwetboek

STRAF - Vervangende gevangenisstraf - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid - Vervangende geldboete

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

- Art. 40 Strafwetboek

PEINE - Amende et décimes additionnels - Amende subsidiaire - Emprisonnement subsidiaire à l'amende - Illégalité

- Art. 37octies, § 1er Code pénal

- Art. 40 Code pénal

PEINE - Divers - Peine de probation - Peine subsidiaire - Amende subsidiaire - Emprisonnement subsidiaire à l'amende - Illégalité

- Art. 37octies, § 1er Code pénal

- Art. 40 Code pénal

PEINE - Emprisonnement subsidiaire - Emprisonnement subsidiaire à l'amende - Illégalité - Amende subsidiaire

- Art. 37octies, § 1er Code pénal

- Art. 40 Code pénal

P.23.1234.F

29 augustus 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.5](#)

AC nr. ...

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling aanvoert om het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld te betwisten, is het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van strafvordering enkel gehouden tot een prima facie onderzoek van de bewijsverkrijging (1); de beschikking tot machtiging van het opsporen van telefoongesprekken die geen melding maakt van de naam van de magistraat die om de maatregel vraagt of van de datum, is regelmatig wanneer uit de aan het onderzoeksgerecht voorgelegde stukken blijkt welke magistraat deze beschikking heeft genomen en op welke datum de maatregel werd bevolen; de aanwijzingen en de concrete feiten eigen aan de zaak die de maatregel tot opsporing van telefoongesprekken verantwoorden, kunnen bestaan uit anonieme inlichtingen over het misdrijf waarop het onderzoek betrekking heeft. (1) Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. OM; Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26; Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14; Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met concl. van M. NOLET DE BRAUWERE, thans advocaat-generaal; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, n° 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, n° 74. Zie. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 139-140; L. ARNOU, « De nietigheid van de huiszoeking prima en secunda facie » in De wet voorbij. Liber amicorum Luc HUYBRECHTS, Antwerpen, Intersentia, 2010, 2-20; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 436-437; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 71-72; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 936-937 en 1074.

Lorsqu'un inculpé invoque la nullité d'un acte d'instruction pour contester l'existence d'indices sérieux de culpabilité, la juridiction d'instruction qui n'agit pas en application de l'article 235bis du Code d'instruction criminelle, n'est tenue qu'à un examen prima facie de la régularité de l'obtention de la preuve (1) ; l'ordonnance qui autorise le repérage téléphonique sans mentionner ni le nom du magistrat sollicitant la mesure ni la date est régulière lorsqu'il ressort des pièces soumises à la juridiction d'instruction quel magistrat a pris cette ordonnance et à quelle date la mesure a été ordonnée; les indices et faits concrets propres à la cause justifiant la mesure de repérage téléphonique peuvent consister en des renseignements anonymes relatifs à l'infraction qui fait l'objet de l'instruction. (1) Cass. 22 août 2023, RG P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, avec concl. MP ; Cass. 26 octobre 2022, RG P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26 ; Cass. 28 septembre 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 ; Cass. 13 janvier 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, avec concl. du M. NOLET DE BRAUWERE, alors avocat général ; Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0441.F, Pas. 2019, n° 273 ; Cass. 12 juin 2013, RG P.13.0994.F, Pas. 2013, n° 364 ; Cass. 11 février 2004, AR P.04.0203.F, Pas. 2004, n° 74. Voy. J. DE CODT, « Des nullités de l'instruction et du jugement », Larcier, 2006, pp. 139-140; L. ARNOU, « De nietigheid van de huiszoeking prima en secunda facie » in De wet voorbij. Liber amicorum Luc HUYBRECHTS, Antwerpen, Intersentia, 2010, pp. 2-20 ; R. DECLERCQ, « Beginselen van strafrechtspleging », Mechelen, Kluwer, 2014, pp. 436-437 ; Ph. DAENINCK, « Praktische gids voorlopige hechtenis », Kluwer, 2015, pp. 71-72 ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, « Droit de la procédure pénale », La Chartre, 2021, 936-937 et 1074.

Opsporingshandelingen - Opsporing van telefoongesprekken die bevolen is door de procureur des Konings - Geen opgave van de naam van de magistraat en van de datum van de maatregel - Aanwijzingen en feiten gebaseerd op anonieme inlichtingen - Regelmatigheid van de verkregen bewijzen voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek van wettigheid van de voorlopige hechtenis

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Eerste verschijning - Prima facie wettigheidstoezicht van de bewijzen - Opsporingsonderzoek - Bevel tot het opsporen van telefoongesprekken - Geen opgave van de naam van de magistraat en van de datum van de maatregel - Aanwijzingen en feiten gebaseerd op anonieme inlichtingen - Regelmatigheid van de verkregen bewijzen voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld*
- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

d'information - Repérage téléphonique ordonné par le procureur du Roi - Absence d'indication du nom du magistrat et de la date de la mesure - Indices et faits basés sur des renseignements anonymes - Régularité des éléments de preuve obtenus pour le constat des indices sérieux de culpabilité - Contrôle prima facie de la légalité de la détention préventive

- Art. 21 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 235bis Code d'Instruction criminelle
- DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Première comparution - Contrôle prima facie de la légalité des éléments de preuve - Information - Ordonnance de repérage téléphonique - Absence d'indication du nom du magistrat et de la date de la mesure - Indices et faits basés sur des renseignements anonymes - Régularité des éléments de preuve obtenus pour le constat des indices sérieux de culpabilité*
- Art. 21 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 235bis Code d'Instruction criminelle

P.23.1236.F

29 augustus 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 329 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de vermelding van de verhindering van de hoofdgriffier en van de griffiers of van het feit dat de zaak geen uitstel gedooft tot een griffier tegenwoordig is, moet voortvloeien uit de akte zelf waaraan de toegevoegde persoon zijn medewerking verleent.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Akte opgemaakt en ondertekend door een assistent bij de griffie - Wettelijke voorwaarden van de bijstand aan de rechter - Vermelding van de voorwaarden in de akte

- Art. 329 Gerechtelijk Wetboek
- GRIFFIE - GRIFFIER - Akte opgemaakt en ondertekend door een assistent bij de griffie - Wettelijke voorwaarden van de bijstand aan de rechter - Vermelding van de voorwaarden in de akte*
- Art. 329 Gerechtelijk Wetboek

Il ne résulte pas de l'article 329 du Code judiciaire que la mention de l'empêchement du greffier en chef et des greffiers ou du péril à attendre qu'un greffier fût présent doit ressortir de l'acte lui-même auquel la personne assumée prête son concours.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Acte dressé et signé par un assistant du greffe - Conditions légales de l'assistance au juge - Mention des conditions dans l'acte

- Art. 329 Code judiciaire
- GREFFE. GREFFIER - Acte dressé et signé par un assistant du greffe - Conditions légales de l'assistance au juge - Mention des conditions dans l'acte*
- Art. 329 Code judiciaire

P.23.1242.F

20 september 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.9](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 74 Wet Strafvueroering doet de strafvueringsrechter uitspraak over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen na afloop van een schriftelijke procedure (1); aangezien die bepaling niet voorziet in een rechtszitting, is de tweede zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechters alle zittingen van de zaak moeten hebben bijgewoond, op die procedure niet van toepassing.

(1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Strafvueringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Artikel 779, tweede zin, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueringsmodaliteiten
- STRAFVUITVOERING - Strafvueringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Artikel 779, tweede zin, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing*
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueringsmodaliteiten

En vertu de l'article 74 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté, le juge de l'application des peines statue sur la demande de libération provisoire pour raisons médicales au terme d'une procédure écrite ; dès lors que cette disposition ne prévoit pas la tenue d'une audience, la deuxième phrase de l'article 779 du Code judiciaire qui dispose que les juges doivent avoir assisté à toutes les audiences de la cause, n'est pas applicable à cette procédure.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Juge de l'application des peines - Demande de libération provisoire pour raisons médicales - Procédure écrite - Article 779, deuxième phrase, du Code judiciaire - Application

- Art. 779 Code judiciaire - Quatrième partie: DE LA PROCEDURE CIVILE. (art. 664 à 1385octiesdecies)
- Art. 74 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine
- APPLICATION DES PEINES - Juge de l'application des peines - Demande de libération provisoire pour raisons médicales - Procédure écrite - Article 779, deuxième phrase, du Code judiciaire - Application*
- Art. 779 Code judiciaire
- Art. 74 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel moet de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een vreemdeling is met hoofdverblijfplaats in België, moet men zich plaatsen op het tijdstip van het verzoek om overlevering, ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel, om de bevoegdheid van de Belgische rechter te toetsen en niet op het tijdstip waarop de strafbare feiten werden gepleegd (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische rechter - Europees aanhoudingsbevel - Verplichte weigeringsgrond - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Feiten waarvan de Belgische gerechten kunnen kennisnemen - Tijdstip van beoordeling

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Verplichte weigeringsgrond - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Feiten waarvan de Belgische gerechten kunnen kennisnemen - Tijdstip van beoordeling

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Krachtens de artikelen 7, § 1, en 12 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de Belg of de vreemdeling met hoofdverblijfplaats op Belgisch grondgebied die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een misdrijf, in België worden vervolgd indien het feit door de Belgische wet als misdaad of wanbedrijf wordt gekwalificeerd, krachtens de wetgeving van het land waar het werd gepleegd strafbaar is en de dader in België wordt gevonden (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Extraterritoriale bevoegdheid - Belg of vreemdeling met hoofdverblijfplaats in België - In het buitenland gepleegde feiten - Bevoegdheid van de Belgische rechter

En application de l'article 4, 4°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen, l'exécution du mandat d'arrêt européen doit être refusée lorsqu'il y a prescription de l'action publique ou de la peine selon la loi belge et que les faits relèvent de la compétence des juridictions belges ; lorsque la personne faisant l'objet d'un mandat d'arrêt européen est un étranger ayant sa résidence principale en Belgique, c'est au moment de la demande de remise, en exécution du mandat d'arrêt européen, qu'il faut se placer pour vérifier la compétence du juge belge, et non au moment de la commission des faits délictueux (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence extraterritoriale du juge belge - Mandat d'arrêt européen - Cause de refus obligatoire - Prescription de l'action publique ou de la peine - Faits relevant de la compétence des juridictions belges - Moment de l'appréciation

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Cause de refus obligatoire - Prescription de l'action publique ou de la peine - Faits relevant de la compétence des juridictions belges - Moment de l'appréciation

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

En vertu des articles 7, § 1er, et 12 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, le Belge ou l'étranger ayant sa résidence principale sur le territoire belge qui se sera rendu coupable d'une infraction hors du territoire du Royaume, pourra être poursuivi en Belgique lorsqu'il s'agit d'un fait qualifié crime ou délit par la loi belge, que le fait est puni par la législation du pays où il a été commis et que son auteur est trouvé en Belgique (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence extraterritoriale - Belge ou étranger ayant sa résidence principale en Belgique - Faits commis à l'étranger - Compétence du juge belge

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van
Strafvordering
- Art. 12 Voorafgaande titel van het Wetboek van
Strafvordering

- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire
du code de procédure pénale
- Art. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du
code de procédure pénale

P.23.1273.F

13 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.5](#)

AC nr. ...

Het door artikel 8.1 EVRM gewaarborgde recht is
niet bedoeld om geweld als wijze van oplossing
van familiale geschillen toe te dekken.

Le droit garanti par l'article 8.1 de la Convention de
sauvegarde des droits de l'homme et des libertés
fondamentales n'a pas vocation à couvrir la
violence comme mode de résolution des conflits
familiaux.

*RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.
8 - Draagwijdte - (Geen) dekking van geweld als wijze van
oplossing van familiale geschillen*

*DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Portée -
Couverture de la violence comme mode de résolution des conflits
familiaux (non)*

De rechter schendt artikel 8 EVRM niet wanneer hij vaststelt dat de beklaagde zijn partner herhaaldelijk heeft geslagen en mishandeld, terwijl hij reeds voor dergelijke feiten was veroordeeld en dat er, gelet op zijn persoonlijkheidsstructuur, een gevaar bestaat dat hij die gewelddadige gedragingen gaat herhalen, zodat hij hem, als voorwaarde voor zijn probatieuitstel, verbiedt op een andere wijze dan via een derde met het slachtoffer in contact te treden (1). (1) Het OM heeft overvloedig opgemerkt dat volgens artikel 12, §1, Probatiewet "de probatiecommissie de door de gerechtelijke beslissing vastgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, verduidelijken of aanpassen aan de omstandigheden. Ze kan deze voorwaarden echter niet verstrengen". Bijgevolg kan een verzoek in deze zin bij de commissie aanhangig worden gemaakt, in geval het slachtoffer contact met de veroordeelde zou wensen te behouden, "anders dan door middel van een advocaat of een maatschappelijk werker die in het bijzonder is aangeduid teneinde het gemeenschappelijk kind toe te laten om een relatie met zijn vader te onderhouden". Wat betreft het beginsel van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het door de inmenging van een publieke overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven beoogde doel, zie Cass. 25 oktober 2023, AR P.23.1105.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5; Cass. 19 april 2021, AR C.20.0352.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5; Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0428.F, AC 2004, nr. 328 ; EHRM, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt tot 31 augustus 2022. (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Draagwijdte - Slagen toegebracht aan de partner - Probatieuitstel - Voorwaarden - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 410, tweede lid Strafwetboek

Ne méconnaît pas l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales le juge qui, constatant que le prévenu a frappé et maltraité sa compagne à de multiples reprises, alors qu'il avait déjà été condamné pour de tels faits et qu'il existe, compte tenu de la structuration de sa personnalité, un risque de réitération de ces comportements violents, lui fait interdiction, à titre de condition mise au sursis probatoire, d'entrer en contact avec la victime autrement que par le truchement d'un tiers (1). (1) Le MP a relevé surabondamment qu'aux termes de l'article 12, § 1er, de la loi du 29 juin concernant la suspension, le sursis et la probation « la commission [de probation] peut suspendre, en tout ou en partie, les conditions fixées par la décision judiciaire, les préciser ou les adapter aux circonstances. Elle ne peut toutefois rendre ces conditions plus sévères ». Partant, au cas où la victime désirerait conserver des contacts avec le condamné « autrement que par le biais d'un avocat ou d'un assistant social spécialement désigné afin de permettre à l'enfant commun d'entretenir une relation avec son père », cette commission pourrait être saisie d'une demande en ce sens. Quant au principe de proportionnalité entre les moyens employés et le but poursuivi par l'ingérence, sur pied de l'article 8.2 Conv. D.H., d'une autorité publique dans l'exercice du droit au respect de la vie privée et familiale, voir Cass. 25 octobre 2023, RG P.23.1105.F, Pas. 2023, n° 688 ; Cass. 19 avril 2021, RG C.20.0352.F, Pas. 2021, n° 276 ; Cass. 16 juin 2004, RG P.04.0428.F, Pas. 2004, n° 328 ; Cour eur. D. H., Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, mise à jour au 31 août 2022. (M.N.B.)

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Portée - Coups à sa compagne - Sursis probatoire - Conditions - Interdiction temporaire de contact avec la victime

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 410, al. 2 Code pénal

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieopschorting - Voorwaarden - Slagen toegebracht aan de partner - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 410, tweede lid Strafwetboek

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Slagen toegebracht aan de partner - Probateuiststel - Voorwaarden - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 410, tweede lid Strafwetboek

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 8, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Conditions - Coups à sa compagne - Interdiction temporaire de contact avec la victime - Compatibilité avec l'article 8 Conv. D.H.

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 410, al. 2 Code pénal

- Art. 8, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Coups à sa compagne - Sursis probatoire - Conditions - Interdiction temporaire de contact avec la victime - Compatibilité avec l'article 8 de la Conv. D.H.

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 410, al. 2 Code pénal

- Art. 8, § 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.23.1287.F

4 oktober 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.13](#)

AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet is niet van toepassing op de vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing.

GRONDWET - Art. 12 - Toepassingsgebied - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikel 12 Grondwet - Toepassing

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'article 12 de la Constitution ne s'applique pas à la privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Champ d'application - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
ETRANGERS - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Article 12 de la Constitution - Application

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

Artikel 27 Vreemdelingenwet verbiedt de administratieve overheid niet jegens een vreemdeling die reeds van zijn vrijheid is beroofd en zijn terugkeer belemmert, een uitvoerbare maatregel tot wederopsluiting te nemen vóór het verval van de voorgaande titel.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Vreemdeling die de terugkeer belemmert - Uitvoerbare maatregel tot wederopsluiting vóór het verval van de voorgaande titel - Wettigheid

- Art. 27 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de

L'article 27 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers n'interdit pas à l'autorité administrative de prendre à l'égard d'un étranger déjà privé de liberté et qui empêche le retour une mesure de réécrou exécutoire avant la péremption du titre précédent.

ETRANGERS - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Étranger empêchant le retour - Mesure de réécrou exécutoire avant la péremption du titre précédent - Légalité

- Art. 27 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

verwijdering van vreemdelingen

De maximumduur van de vasthouding, bepaald in de artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn, bedraagt niet twaalf maanden maar "nog eens" twaalf maanden, zodat de maximumduur, met inbegrip van de aanvankelijke termijn van zes maanden, achttien maanden bedraagt

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Recht dat van toepassing is op de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal in het land verblijven - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Maximumduur van de vasthouding

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Maximumduur van de vasthouding

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

La durée maximale de la rétention fixée par les articles 15.5 et 15.6 de la directive 2008/115/CE du parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures applicables dans les Etats membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier n'est pas de douze mois, mais de douze mois « supplémentaires », ce qui donne, additionnée au délai initial de six mois, une période maximale de dix-huit mois.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Droit applicable au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Directive 2008/115/CE, articles 15.5 et 15.6 - Durée maximale de la rétention

- Art. 15.5 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Directive 2008/115/CE, articles 15.5 et 15.6 - Durée maximale de la rétention

- Art. 15.5 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

De artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn bepalen de termijnen die van toepassing zijn op de duur van een vasthouding en op de handhaving hiervan; die artikelen hebben niet tot doel de herhaaldelijke overtreding van een bevel om het grondgebied te verlaten rechtmatig te maken; een dergelijke overtreding is een wanbedrijf dat door de in artikel 75 Vreemdelingenwet bepaalde straffen kan worden bestraft, waaruit volgt dat het de lidstaten niet verboden is eerder in de uitvaardiging van een nieuwe titel dan in de verlenging van de voorgaande titel te voorzien, wanneer de vreemdeling volhardt in de weigering om aan zijn verwijdering gehoor te geven.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Recht dat van toepassing is op de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal in het land verblijven - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Termijnen die van toepassing zijn op de vasthoudingsmaatregel - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Termijnen die van toepassing zijn op de vasthoudingsmaatregel - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Les articles 15.5 et 15.6 de la directive 2008/115/CE du parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures applicables dans les Etats membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier déterminent les délais applicables à la durée d'une rétention et à son maintien; elles n'ont pas vocation à rendre licite la transgression réitérée d'un ordre de quitter le territoire; pareille transgression constitue un délit passible des peines prévues par l'article 75 de la loi du 15 décembre 1980, d'où il suit qu'il n'est pas interdit aux Etats membres de prévoir la délivrance d'un nouveau titre, plutôt que la prolongation du titre antérieur, lorsque l'étranger persévère dans le refus d'obtempérer à son éloignement.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Droit applicable au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Délais applicables à la mesure de rétention - Directive 2008/115/CE, articles 15.5 et 15.6 - Portée

- Art. 15.5 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Privation de liberté d'un étranger en vue de son expulsion - Délais applicables à la mesure de rétention - Directive 2008/115/CE, articles 15.5 et 15.6 - Portée

- Art. 15.5 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, 4° van de wet ("ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten"); "het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat" (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

De l'arrêt C-514/17 du 13 décembre 2018 de la Cour de justice de l'Union européenne, il suit que l'article 4.6 de la décision-cadre 2002/584 du Conseil du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre États membres ne fait pas obstacle à l'exécution du mandat d'arrêt européen lorsque la prescription de la peine qui en fonde l'émission est acquise dans l'État d'exécution, de sorte que cette sanction ne pourrait y être subie; partant, le constat par la chambre des mises en accusation que la peine étrangère est prescrite selon le droit belge justifie légalement sa décision de rejeter la cause de refus visée à l'article 6, 4°, de la loi du 19 décembre 2003 (1); il n'y a dès lors pas lieu d'interroger la Cour de justice de l'Union européenne à cet égard (2). (1) Voir Cass. 30 novembre 2022, RG P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 et RG P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 ; Cass. 17 juin 2009, RG P.09.0879.F, Pas. 2009, n° 414 ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, p. 2097 et notes 311-314. La cause de refus facultative prévue à l'article 6, 4° de la loi est à distinguer de la cause de refus obligatoire visée à l'article 4, 4°, de la loi (« lorsqu'il y a prescription de l'action publique ou de la peine selon la loi belge et que les faits relèvent de la compétence des juridictions belges ») ; « la décision-cadre 2002/584 et la loi du 19 décembre 2003 ne prévoient pas, au titre de motif de non-exécution obligatoire ou facultative du mandat d'arrêt européen, le fait que la peine dont le mandat d'arrêt européen poursuit l'exécution serait prescrite selon le droit de l'État d'émission » (Cass. 26 janvier 2022, RG P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Voir Cass. 30 novembre 2022, RG P.22.1511.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 et RG P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 ; Cass. 14 mars 2006, RG P.05.1117.N, Pas. 2006, n° 147.

VERJARING - Strafzaken - Straf - Allerlei - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

UITLEVERING - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

STRAF - Vrijheidsstraffen - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

PRESCRIPTION - Matière répressive - Peine - Divers - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

EXTRADITION - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne (non)

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

PEINE - Peines privatives de liberté - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

ONDERZOEKSGERECHTEN - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Mandat d'arrêt européen - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat - Question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne (non)

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Condamnation prononcée dans un autre État membre de l'Union européenne - Prescription de la peine acquise selon le droit belge - Incidence quant à la cause de refus facultative supposant l'engagement de l'État d'exécution à exécuter la peine qui fonde le mandat

- Art. 4.6 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

De verplichting om aan de inverdenkinggestelde een afschrift van de processen-verbaal van zijn verhoren te overhandigen, zodra hem een aanhoudingsbevel werd betekend, werd opgelegd om de betrokkene in staat te stellen zijn verdediging beter voor te bereiden, zijn advocaat in te lichten en om een debat op tegenspraak mogelijk te maken bij de eerste verschijning voor de raadkamer; die vormvereiste is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en de sanctie voor de miskenning ervan wordt beoordeeld in het licht van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Aanhoudingsbevel - Vormvereisten - Betekening - Overhandiging van een afschrift van de processen-verbaal van verhoor - Doel - Niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste

- Art. 18, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Betekening - Overhandiging van een afschrift van de processen-verbaal van verhoor - Doel - Niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste - Recht van verdediging

- Art. 18, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter moet enkel antwoorden op de conclusie van een partij in zoverre ze middelen bevat, dat wil zeggen de opgave van een feit, een handeling of een tekst waaruit die partij, via een juridische redenering, de gegrondheid van een vordering, een verweer of een exceptie beweert te kunnen afleiden; hij hoeft de gronden van zijn eigen redengeving niet op te geven en die partij evenmin omstandig in haar argumentatie te volgen; aldus hoeft de rechter niet te antwoorden op een conclusie die enkel een feit vermeldt zonder een juridische redenering aan te voeren, zodat een dergelijke vermelding slechts een argument vormt (1). (1) Zie concl. OM.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige

La remise à l'inculpé d'une copie des procès-verbaux contenant ses auditions, dès qu'un mandat d'arrêt lui a été signifié, a été imposée afin de permettre à l'intéressé de mieux préparer sa défense, d'éclairer son avocat et de rendre possible un débat contradictoire lors de la première comparution en chambre du conseil; cette formalité n'est pas prescrite à peine de nullité, la sanction de sa méconnaissance s'appréciant au regard de l'exercice effectif des droits de la défense (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Conditions de forme - Signification - Remise d'une copie des procès-verbaux d'audition - Objectif - Formalité non prescrite à peine de nullité

- Art. 18, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Conditions de forme - Signification - Remise d'une copie des procès-verbaux d'audition - Objectif - Formalité non prescrite à peine de nullité - Droits de la défense

- Art. 18, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Le juge ne doit répondre aux conclusions d'une partie que dans la mesure où elles contiennent des moyens, c'est-à-dire l'énonciation d'un fait, d'un acte ou d'un texte d'où, par un raisonnement juridique, cette partie prétend déduire le bien-fondé d'une demande, d'une défense ou d'une exception; il n'est tenu ni d'exposer les motifs de ses motifs ni de suivre cette partie dans le détail de son argumentation; ainsi, le juge n'est pas tenu de répondre à des conclusions qui se bornent à énoncer un fait sans articuler un raisonnement juridique, de sorte que pareille indication ne constitue qu'un argument (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Maintien - Obligation de répondre aux moyens - Etendue

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention

hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Obligation de répondre aux moyens - Etendue

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Hoewel het aan de uitvoering van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van de in verdenking gestelde door de onderzoeksrechter een substantiële vormvereiste is die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en met het recht op de persoonlijke vrijheid, bepaalt de wet niet dat de betrokkene vóór zijn in verdenkingstelling en vóór zijn plaatsing in voorlopige hechtenis ook door de politie moet worden verhoord (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Vormvereisten - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaand verhoor door de politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaand verhoor door de politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Si l'interrogatoire de l'inculpé par le juge d'instruction, préalable à la délivrance du mandat d'arrêt, constitue une formalité substantielle liée au respect des droits de la défense et au droit à la liberté individuelle, la loi ne prévoit pas que l'intéressé doive également être entendu par la police avant son inculpation et son placement en détention préventive (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Conditions de forme - Mandat d'arrêt - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Interrogatoire préalable par la police

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Conditions de forme - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Interrogatoire préalable par la police

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Noch uit enige bepaling, noch uit de beginselen van rechtszekerheid, van het recht van verdediging of van het recht op een eerlijk proces volgt dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank niet meer ten uitvoer kan worden gelegd en de ter schikking gestelde veroordeelde bijgevolg in vrijheid moet worden gesteld indien hij niet om een andere reden is opgesloten, wanneer de strafuitvoeringsrechtbank haar beslissing niet heeft gewezen binnen de termijn bepaald in de artikelen 95/21, 95/23 en 95/25 Wet Strafvatvoerling (1). (1) De wet voorziet niet in een sanctie in geval van niet-naleving van de voormelde termijnen en uit de parlementaire voorbereiding volgt niet dat de wetgever dit zou hebben gewild (zie memorie van toelichting en verslag van de Commissie voor de Justitie, Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, 13 en 17 in fine-18, en 3-2054/4, 13).

STRAF - Andere Straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAVUITVOERING - Terbeschikkingstelling van de

Il ne résulte ni d'aucune disposition, ni des principes de sécurité juridique, des droits de la défense et du droit à un procès équitable que la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines ne pourrait plus être exécutée et, par conséquent, que le condamné mis à disposition devrait être mis en liberté s'il n'est pas détenu pour autre cause, lorsque le tribunal de l'application des peines n'a pas rendu sa décision dans les délais prévus par les articles 95/21, 95/23 et 95/25 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté (1). (1) La loi ne prévoit pas de sanction en cas de non-respect des délais précités, et il ne ressort pas des travaux parlementaires que telle aurait été la volonté du législateur (voir exposé des motifs et rapport fait au nom de la commission de la Justice, Doc. parl., Sénat, session 2006-2007, 3-2054/1, pp. 13 et 17 i.f.-18, et 3-2054/4, p. 13).

PEINE - Autres Peines - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Sanction - Mise en liberté (non)

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Sanction - Mise en liberté (non)

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Mise à la disposition du tribunal de

strafuitvoeringsrechtbank - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

l'application des peines - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Sanction - Mise en liberté (non)

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De procedure van tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, vermeld in de artikelen 95/3 en volgende Wet Strafwetgeving beoogt de toestand waarin de strafuitvoeringsrechtbank, vóór het einde van de hoofdstraf, een oordeel moet vellen; die procedure houdt geen verband met de ambtshalve jaarlijkse controle van diezelfde rechtbank bepaald in de artikelen 95/21 e.v., die betrekking heeft op de toestand van een opgesloten veroordeelde, welke uitsluitend gegrond is op de beslissing ten gevolge van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; het verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen waarin die bepalingen respectievelijk voorzien (2), heeft geen betrekking op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen of partijen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen personen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zijn; bijgevolg dient er dienaangaande geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld. (2) In tegenstelling tot de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/21, vierde lid, en 95/23, §1 (cfr. supra) wordt de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/3 en volgende bestraft door de onmogelijkheid om de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ten uitvoer te leggen (zie Cass 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1581.N, AC 2012, nr. 559, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN). In dezelfde zin heeft de minister van Justitie in dit opzicht overwogen dat "de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen vóór de hoofdstraf is afgelopen." (Verslag Commissie voor de Justitie, Parl.St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, 13). In dat geval volgt uit de parlementaire voorbereiding immers dat het doel van de maatregel, namelijk de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke delinquenten, een ononderbroken samenhang tussen de doeltreffende tenuitvoerlegging van de hoofdstraf en de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling oplegt (zie voormelde concl.

La procédure d'exécution de la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines reprise aux articles 95/3 et suivants de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté vise la situation dans laquelle le tribunal de l'application des peines doit rendre un jugement avant la fin de la peine principale; cette procédure est étrangère au contrôle annuel d'office du même tribunal prévu par les articles 95/21 et suivants, qui vise la situation d'un condamné privé de liberté, fondée exclusivement sur la décision faisant suite à la mise à la disposition du tribunal de l'application de peines; la différence de sanction du non-respect des délais prévus respectivement par ces dispositions (1) ne concerne pas une distinction opérée par la loi entre des personnes ou des parties qui se trouvent dans la même situation juridique et auxquelles s'appliqueraient des règles différentes, mais une distinction entre des personnes qui se trouvent dans des situations juridiques différentes et auxquelles s'appliquent des règles différentes; partant, il n'y a pas lieu de poser à la Cour constitutionnelle une question à cet égard. (1) Contrairement au non-respect des délais prévus aux articles 95/21, al. 4, et 95/23, § 1er (cf. supra), le non-respect des délais prévus aux articles 95/3 et suivants est sanctionné par l'impossibilité de mettre à exécution la peine accessoire de mise à la disposition du tribunal de l'application des peines (voir Cass. 17 septembre 2013, RG P.13.1504.N, Pas. 2013, n° 457, et concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 23 octobre 2012, RG P.12.1581.N, Pas. 2012, n° 559, et concl. de M. TIMPERMAN, avocat général, publiées à leur date dans AC). En ce sens, la ministre de la Justice considèrerait à cet égard que « le tribunal d'application des peines n'a pas le choix : il doit prendre sa décision avant l'expiration de la peine principale » (Rapport fait au nom de la commission de la justice, Doc. parl., Sénat, 3-2054/4-2006/2007, p. 13). En effet, dans ce cas, il ressort des travaux parlementaires que la finalité de la mesure, soit la protection de la société contre des délinquants dangereux, impose une continuité entre l'exécution de la peine principale effective et celle de la mise à la disposition (v. concl. précitées de M. l'avocat général VAN INGELGEM). Il s'agit donc de situations juridiques

van advocaat-generaal VAN INGELGEM). Het gaat dus om verschillende juridische toestanden aangezien de beslissing in dit geval betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van deze maatregel en niet op het toezicht erop in de loop van de tenuitvoerlegging ervan. In dit laatste geval kan de sanctie voor de niet-naleving van de wettelijke termijnen niet erin bestaan dat de rechtbank geen beslissing meer kan nemen (cfr. infra). (MNB)

PREJUDICIEEL GESCHIL - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestrafing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAF - Andere Straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestrafing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAUITVOERING - Terbeschikkingstelling van de

différentes puisque la décision porte dans ce cas sur la mise à exécution de cette mesure et non sur son contrôle au cours de son exécution. Et dans ce dernier cas, la sanction du non-respect des délais légaux ne saurait être que le tribunal ne peut plus prendre de décision (cf. infra). (MNB)

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Mise à exécution avant la fin de la peine principale - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Procédures différentes - Sanctions différentes du non-respect des délais - Question préjudicielle (non)

- Art. 95/3 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

PEINE - Autres Peines - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Mise à exécution avant la fin de la peine principale - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Procédures différentes - Sanctions différentes du non-respect des délais - Question préjudicielle (non)

- Art. 95/3 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Mise à exécution avant la fin de la peine

strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestrafing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

GRONDWETTELIJK HOF - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestrafing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

principale - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Procédures différentes - Sanctions différentes du non-respect des délais - Question préjudicielle (non)

- Art. 95/3 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

COUR CONSTITUTIONNELLE - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Mise à exécution avant la fin de la peine principale - Contrôle annuel d'office - Non-respect des délais légaux - Procédures différentes - Sanctions différentes du non-respect des délais - Question préjudicielle (non)

- Art. 95/3 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/21 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/23 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/25 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Noch artikel 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn (1), noch de artikelen 7 en 72 Vreemdelingenwet, 5.4 EVRM en 47 Handvest Grondrechten EU verbieden de lidstaten van de Europese Unie een nieuw dwangbevel uit te vaardigen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling, wiens aanhoudend onwettig verblijf deze maatregel vereist en die zijn repatriëring belemmert; dat nieuwe bevel, genomen met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet, maakt een autonome titel uit (2) en moet voldoen aan artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn. (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661; Cass. 27 mei 2015, AR P.15.0647.F, AC 2015, nr. 347. (2) Zie Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0355.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 en voetnoot M.N.B.

VREEMDELINGEN - Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid met verschillende bepalingen

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Terugkeerrichtlijn - Artikel 47 Handvest Grondrechten EU - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Ni l'article 15.5 et 6 de la directive retour(1), ni les articles 7 et 72 de la loi du 15 décembre 1980, 5.4 de la Convention D.H. et 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne n'interdisent aux États membres de l'Union européenne de prévoir un nouvel acte de contrainte aux fins d'assurer l'éloignement d'un étranger dont le séjour illégal persistant requiert cette mesure, et qui fait obstacle à son rapatriement; ce nouvel acte, pris en application de l'article 27 de la loi du 15 décembre 1980, constitue un titre autonome (2) et doit se conformer à l'article 15.1 de la directive retour. (1) Voir Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0229.F, Pas. 2020, n° 215 ; Cass. 11 décembre 2019, RG P.19.1157.F, Pas. 2019, n° 661 ; Cass. 27 mai 2015, RG P.15.0647.F, Pas. 2015, n° 347. (2) Voir Cass. 31 mars 2021, RG P.21.0355.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 et note signée M.N.B.

ETRANGERS - Séjour illégal - Maintien en vue de l'éloignement - Réécrou de l'étranger qui évite ou empêche son rapatriement - Titre autonome - Compatibilité avec diverses dispositions

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Directive 2008/115/CE « retour » - Charte des droits fondamentaux, article 47 - Etrangers - Séjour illégal - Maintien en vue de l'éloignement - Réécrou de l'étranger qui évite ou empêche son rapatriement - Titre autonome - Compatibilité

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Séjour illégal - Maintien en vue de l'éloignement - Réécrou de l'étranger qui évite ou empêche son rapatriement - Titre autonome - Compatibilité

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.23.1448.F

22 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.10](#)

AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste openbaarheid voor de uitspraak van een vonnis houdt niet in dat de partijen en het publiek, op straffe van nietigheid van de beslissing op de hoogte moeten worden gebracht van plaats en datum van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

STRAFUITVOERING - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

La publicité requise par l'article 149 de la Constitution pour la prononciation d'un jugement n'implique pas que l'avertissement des lieu et date de la prononciation soit, à peine de nullité de la décision, notifié aux parties et au public (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Jugement du tribunal de l'application des peines - Prononciation en audience publique - Obligation d'avertir le public et le condamné des lieu et date de la prononciation (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

APPLICATION DES PEINES - Demande de libération provisoire pour raisons médicales - Jugement du tribunal de l'application des peines - Prononciation en audience publique - Obligation d'avertir le public et le condamné des lieu et date de la prononciation (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière répressive - Généralités - Jugement du tribunal de l'application des peines - Prononciation en audience publique - Obligation d'avertir le public et le condamné des lieu et date de la prononciation (non)

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.23.1483.F

29 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.8](#)

AC nr. ...

De onpartijdigheid van de rechter wordt vermoed tot het tegendeel is bewezen (1); het subjectieve gevoel van een van de partijen volstaat op zich niet om het vermoeden te weerleggen; de weerlegging ervan vereist het bestaan van verifieerbare feiten op grond waarvan de vermoedens die een partij beweert te hebben als redelijkerwijs verantwoord kunnen worden aangenomen (2). (1) Cass. 3 november 2017, AR D.17.0012.F, AC 2017, nr. 612. "Wanneer de wrakende partij noch een schriftelijk bewijs noch een begin van bewijs levert van de uitlatingen die hij aan de gewraakte rechter toeschrijft en die laatstgenoemde betwist, bestaat er geen grond om het getuigenbewijs hiervan te bevelen, maar die wrakingsgronden te verwerpen" (Cass. 19 april 2021, AR C.21.0062.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8). (2) Zie Cass. 21 december 2022, AR P.22.1526.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.5, en verw. in noot. Wat betreft de ontvankelijkheid van het verzoek, "hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepaling, als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking gekend is door de partij die zich erop beroept; hieruit volgt dat wanneer de grond tot wraking zich voordoet ter rechtszitting, het verzoek tot wraking onmiddellijk na de rechtszitting moet worden ingediend" (Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. 563; zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., II, 1924). Het OM heeft hieruit in hoofddorde afgeleid dat het verzoek, dat 19 dagen na de aangevoerde wrakingsgrond werd neergelegd, laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk was. Het verloop van de tijd heeft vanzelfsprekend een impact op de nauwkeurigheid van de herinneringen wat betreft de precieze uitspraken die op de rechtszitting werden gedaan: zo heeft de in het verzoekschrift bedoelde magistraat, hoewel hij ontkende de uitspraken te hebben gedaan die de verzoeker hem "in hoofdzaak" toeschrijft, in zijn antwoord niettemin opgemerkt dat er sinds de

L'impartialité du juge se présume jusqu'à preuve du contraire (1); le seul sentiment subjectif d'une des parties ne suffit pas pour renverser la présomption; son renversement requiert l'existence de faits contrôlables sur la base desquels les soupçons qu'une partie dit éprouver peuvent passer pour raisonnablement justifiés (2). (1) Cass. 3 novembre 2017, RG D.17.0012.F, Pas. 2017, n° 612. «Lorsque le récusant n'apporte ni preuve par écrit ni commencement de preuve des propos qu'il prête au juge récusé et que celui-ci conteste, il n'y a pas lieu d'en ordonner la preuve testimoniale mais de rejeter les causes de la récusation» (Cass. 19 avril 2021, RG C.21.0062.F, Pas. 2021, n° 277). (2) Voir Cass. 21 décembre 2022, RG P.22.1526.F, Pas. 2022, n° 851, et réf. en note. Quant à la recevabilité de la requête, «si l'article 833 du Code judiciaire ne prescrit pas de délai exprès dans lequel doit être proposée la récusation fondée sur une cause survenue une fois l'audience ouverte, il ressort tant des termes et de l'économie de cette disposition que des délais précis qui régissent la procédure en récusation et de la suspension qu'elle entraîne de tous jugements et opérations, que pareille récusation doit être proposée aussitôt que la cause qui la fonde est connue de la partie qui s'en prévaut; il en ressort que, lorsque la cause de récusation survient à l'audience, la récusation doit être soulevée immédiatement après l'audience» (Cass. 29 septembre 2015, RG P.15.0881.N, Pas. 2015, n° 563; voir M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., t. II, p. 1924). Le MP en a déduit à titre principal que, déposée que 19 jours après la cause de récusation invoquée, la requête, tardive, était irrecevable. L'écoulement du temps a un effet évident sur la précision des souvenirs quant aux propos exacts qui se sont tenus à l'audience: ainsi, dans sa réponse, le magistrat visé par la requête, s'il a nié avoir tenu les propos qui lui sont prêtés «en substance» par le requérant, n'en a pas moins relevé que 20 jours s'étaient alors écoulés depuis l'audience. (M.N.B.)

rechtszitting 20 dagen waren voorbijgegaan.
(M.N.B.)

*WRAKING - Rechter - Strafzaken - Gewettigde verdenking -
Begrip - Gebrek aan onpartijdigheid - Bewijs - (Geen) subjectief
gevoel van een van de partijen - Vermoedens die redelijkerwijs
worden verantwoord door verifieerbare feiten*

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

*RECUSATION - Juge - Matière répressive - Suspicion légitime -
Notion - Défaut d'impartialité - Preuve - Sentiment subjectif de l'une
des parties (non) - Soupçons raisonnablement justifiés par des faits
contrôlables*

- Art. 828, al. 1er Code judiciaire

Wanneer de akte van afstand van het verzoek tot wraking werd neergelegd nadat de gewraakte magistraat had geconcludeerd en die akte niet werd betekend en aanvaard, dient het Hof uitspraak te doen over de grond van de zaak (1). (1) Het Hof oordeelt: "tenzij de eiser afstand heeft gedaan van een vroegere vordering, is een nieuwe vordering tot wraking niet ontvankelijk wanneer ze gegrond is op dezelfde feiten als de voorgaande vordering" (Cass. 19 februari 2016, AR C.16.0032.F-C.16.0034.F, AC 2016, nr. 130). Hieruit kan weliswaar worden afgeleid dat de afstand van een verzoek tot wraking niet steeds is uitgesloten. Het Hof heeft echter ook beslist dat "[wanneer] de verzoeker verklaart afstand te doen van zijn verzoek dat geen voorwerp of belang meer heeft, de procedure haar voorwerp behoudt, aangezien het Hof met name uitspraak moet doen over het eventuele willekeurige karakter van het ingestelde wrakingsverzoek [en in dat geval is er] dus geen grond om akte te verlenen van de afstand van geding" (Cass. 16 september 2020, AR P.20.0908.F, AC 2020, nr. 545). Bovendien "zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht" (Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.); zie R. DECLERCQ, « Wraking », in Comm. Straf.; M. A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 1923. Het OM heeft hieruit afgeleid dat artikel 825 van dit wetboek van toepassing is en dat aangezien de in het verzoek bedoelde magistraat op dat verzoek heeft geantwoord – en aldus heeft "geconcludeerd" in de zin van die bepaling –, en er, gelet op het gebrek aan betekening van de afstand van geding en aanvaarding door de voormelde magistraat, geen akte van de afstand kon worden verleend. (M.N.B.)

Lorsque le dépôt de l'acte de désistement de la requête en récusation est intervenu après que le magistrat récusé a conclu et que cet acte n'a pas été signifié et accepté, il incombe à la Cour de statuer sur le fond (1). (1) La Cour considère que « hors le cas où le demandeur s'est désisté d'une demande antérieure, une nouvelle demande en récusation est irrecevable si elle est fondée sur les mêmes faits que la précédente » (Cass. 19 février 2016, RG C.16.0032.F-C.16.0034.F, Pas. 2016, n° 130). Il s'en déduit certes que le désistement d'une requête récusation n'est pas toujours exclu. Mais la Cour a aussi dit que « [lorsque] le requérant déclare se désister de sa demande au motif qu'elle n'a plus d'objet ni d'intérêt, la procédure conserve son objet, dès lors que la Cour est appelée à statuer notamment sur le caractère éventuellement abusif de la récusation introduite [et dans ce cas, il] n'y a dès lors pas lieu de décréter le désistement » (Cass. 16 septembre 2020, RG P.20.0908.F, Pas. 2020, n° 545). Et « les dispositions du Code judiciaire relatives à la récusation de magistrats sont applicables en matière pénale en vertu de l'article 2 du Code judiciaire, sauf si leur application est incompatible avec les dispositions du Code d'instruction criminelle et les principes du droit de la procédure pénale » (Cass. 15 janvier 2019, RG P.18.1214.N, Pas. 2019, n° 25 ; Cass. 21 avril 2011, RG C.11.0002.F, Pas. 2011, n° 276, avec concl. de M. WERQUIN, avocat général) ; voir R. DECLERCQ, « Wraking », in Comm. Straf. ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2021, t. II, p. 1923. Le MP en a déduit que l'article 825 de ce code trouve à s'appliquer et que, le magistrat visé par la requête y ayant répondu – et ayant ainsi « conclu » au sens de cette disposition –, et compte tenu de l'absence de signification du désistement d'instance et d'acceptation dudit magistrat, le désistement ne pouvait être décrété. (M.N.B.)

WRAKING - Antwoord van de gewraakte magistraat - Afstand - Gevolg

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van geding - Wraking - Antwoord van de gewraakte magistraat - Afstand - Gevolg

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

RECUSATION - Réponse du magistrat récusé - Désistement - Effet

- Art. 825, al. 1er Code judiciaire

- Art. 828, al. 1er Code judiciaire

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'instance - Récusation - Réponse du magistrat récusé - Désistement - Effet

- Art. 825, al. 1er Code judiciaire

- Art. 828, al. 1er Code judiciaire

Wanneer de verzoeker tot wraking afstand doet van zijn vordering omdat hij zich niet in staat acht te bewijzen dat de magistraat de hem toegeschreven verklaringen wel degelijk heeft gedaan in de bewoordingen zoals zij in het verzoek zijn weergegeven, maar niet de bedoeling had afstand te doen van het recht dat hij via zijn rechtsvordering wilde uitoefenen, moet zijn afstand worden uitgelegd als een afstand van geding en niet van rechtsvordering (1). (1) Zie B. BIEMER, e.a., Droit judiciaire, II, vol. I, Larcier, 2021, 848-855.

Lorsque, se désistant de sa demande au motif qu'il estime être dans l'incapacité de démontrer que les propos attribués au magistrat récusé ont bien été tenus par lui dans les termes dénoncés par la requête, le requérant en récusation n'a pas entendu renoncer au droit que son action avait pour objet de mettre en œuvre, son désistement doit être interprété comme étant d'instance et non d'action (1). (1) Voir B. BIEMER, e.a., Droit judiciaire, tome 2, vol. I, Larcier, 2021, pp. 848-855.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van geding - Verzoek tot wraking

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Afstand - Aard

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'instance - Requête en récusation

- Art. 825, al. 1er Code judiciaire

- Art. 828, al. 1er Code judiciaire

RECUSATION - Désistement - Nature

- Art. 825, al. 1er Code judiciaire

- Art. 828, al. 1er Code judiciaire

P.23.1567.F

22 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.15](#)

AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep in de zaak van de eiser, op de datum die in de verklaring van cassatieberoep is opgegeven, een arrest heeft gewezen dat over zijn voorlopige hechtenis uitspraak doet, is het cassatieberoep tegen een onbestaande beslissing ingesteld en is het zodoende niet ontvankelijk (1). (1) R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 2015, 43.

Lorsqu'il n'apparaît pas des pièces de la procédure que la chambre des mises en accusation de la cour d'appel ait rendu en la cause du demandeur à la date indiquée dans la déclaration de pourvoi un arrêt statuant sur sa détention préventive, le pourvoi est formé contre une décision inexistante et est, partant, irrecevable (1). (1) R. Declercq, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B., Bruxelles, Bruylant, 2015, p. 43.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Cassatieberoep gericht tegen een onbestaande beslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Cassatieberoep

4/05/2026

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Pourvoi dirigé contre une décision inexistante - Recevabilité

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Pourvoi dirigé

P. 457/486

gericht tegen een onbestaande beslissing - Ontvankelijkheid
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

contre un arrêt inexistant - Recevabilité
- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.1666.F

13 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter een bevel tot medebrenging uit te vaardigen tegen een onder aanhoudingsbevel geplaatste in verdenking gestelde.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot medebrenging - Onder aanhoudingsbevel geplaatste in verdenking gestelde
- Art. 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aucune disposition n'interdit au juge d'instruction d'émettre un mandat d'amener à l'égard d'un inculpé détenu sous les liens d'un mandat d'arrêt.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'amener - Inculpé détenu sous les liens d'un mandat d'arrêt
- Art. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter of de speurders om een in verdenking gestelde te ondervragen over de redenen waarom hij van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken, mits zij hem hiermee niet onrechtmatig onder druk zetten (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2016, AR P.16.0181.N, AC 2016, nr. 115 (wat betreft de onderzoeksrechter); Cass. 10 februari 2021, AR P.21.0163.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20; T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz : Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, 201-212.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de in verdenking gestelde - Zwijgrecht - Draagwijdte - Vragen over de redenen waarom de in verdenking gestelde van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken - Beperking
RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht - Draagwijdte - Verhoor van de in verdenking gestelde - Vragen over de redenen waarom de in verdenking gestelde van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken - Beperking

Aucune disposition n'interdit au juge d'instruction et aux enquêteurs, pourvu qu'il n'en résulte aucune pression illicite, d'interroger un inculpé sur les motifs pour lesquels il souhaite faire usage de son droit au silence (1). (1) Voir Cass. 16 février 2016, RG P.16.0181.N, Pas. 2016, n° 115 (quant au juge d'instruction) ; Cass. 10 février 2021, RG P.21.0163.F, Pas. 2021, n° 110 ; T. DECAIGNY et J. VAN GAEVER, « Salduz : Nemo tenetur en meer... », T. Strafr. 2009, pp. 201-212.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition de l'inculpé - Droit au silence - Portée - Questions sur les motifs pour lesquels l'inculpé souhaite faire usage de son droit au silence - Limite

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence - Portée - Audition de l'inculpé - Questions sur les motifs pour lesquels l'inculpé souhaite faire usage de son droit au silence - Limite

Geen enkele bepaling voorziet erin dat wanneer een buiten elk verband met het aanhoudingsbevel gestelde onderzoekshandeling onregelmatig is, die omstandigheid volstaat om de onderzoeksgerechten te verplichten de in verdenking gestelde in vrijheid te stellen.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Onregelmatige
4/05/2026

Aucune disposition ne prévoit que lorsqu'un acte d'instruction accompli en-dehors de tout lien avec le mandat d'arrêt est irrégulier, cette circonstance suffit à obliger les juridictions d'instruction à remettre l'inculpé en liberté.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Acte d'instruction irrégulier accompli en-dehors de tout lien avec le mandat d'arrêt - Incidence - Obligation de remettre l'inculpé en liberté (non)

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Acte d'instruction irrégulier

onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

VOORLOPIGE HECHTENIS - Algemeen - Onregelmatige onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

accompli en-dehors de tout lien avec le mandat d'arrêt - Incidence - Obligation de remettre l'inculpé en liberté (non)

DETENTION PREVENTIVE - Généralités - Acte d'instruction irrégulier accompli en-dehors de tout lien avec le mandat d'arrêt - Incidence - Obligation de remettre l'inculpé en liberté (non)

P.23.1671.F

20 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.12](#)

AC nr. ...

Wanneer er geen einde werd gemaakt aan de voorlopige hechtenis vóór de beslissing van de eerste rechter of die rechter de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde heeft bevolen, kan aan die beklaagde de voorlopige invrijheidstelling worden verleend op indiening van een verzoekschrift bij de kamer belast met de behandeling van correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het hoger beroep tot de beslissing over dat hoger beroep (1). (1) Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.1196.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg - In voorlopige hechtenis genomen beklaagde - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Vonnisgerecht - In voorlopige hechtenis genomen beklaagde - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsqu'il n'a pas été mis fin à la détention préventive avant la décision du premier juge ou que celui-ci a ordonné l'arrestation immédiate du prévenu condamné, la libération provisoire peut être accordée à ce dernier à la suite du dépôt d'une requête introduite auprès de la chambre chargée, en appel, des affaires correctionnelles, à partir de l'introduction de l'appel jusqu'à la décision rendue sur ce recours (1). (1) Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.1196.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Condamnation en première instance - Prévenu détenu préventivement - Appel - Maintien de la détention - Requête de mise en liberté - Portée

- Art. 27, § 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Condamnation en première instance - Appel - Maintien de la détention - Requête de mise en liberté - Portée

- Art. 27, § 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Juridiction de jugement - Prévenu détenu préventivement - Condamnation en première instance - Appel - Maintien de la détention - Requête de mise en liberté - Portée

- Art. 27, § 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de in hechtenis genomen beklaagde naar de bevoegde rechter is verwezen, verschijnt hij niet langer maandelijks of om de twee maanden voor een onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak moet doen; hij heeft daarentegen, overeenkomstig artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet, de mogelijkheid om op elk ogenblik een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen (1). (1) M.-A. Beernaert, H. D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 9de uitg., 2021, 1198.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Vonnisgerecht - Verwijzing van de in verdenkinggestelde naar het vonnisgerecht - Handhaving van de hechtenis - Gevolg - Mogelijkheid om een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsque le prévenu est renvoyé détenu devant le juge compétent, il ne comparaît plus, chaque mois ou tous les deux mois, devant une juridiction d'instruction chargée de statuer sur le maintien de la détention préventive; par contre, conformément à l'article 27, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, il a la faculté, à tout moment, de déposer une requête de mise en liberté (1). (1) M.-A. Beernaert, H. D. Bosly et D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 9ième éd., 2021, p. 1198.

DETENTION PREVENTIVE - Juridiction de jugement - Renvoi de l'inculpé devant la juridiction de jugement - Maintien de la détention - Conséquence - Faculté de déposer une requête de mise en liberté

- Art. 27, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.23.1682.F

20 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.13](#)

AC nr. ...

Wanneer de wrakingsprocedure werd ingesteld terwijl de zaak, door de uitspraak van de beslissing, niet langer bij de magistraat van het Hof aanhangig was, heeft het verzoek tot wraking geen bestaansreden (1). (1) Cass. 28 oktober 2010, AR C.10.0594.F, AC 2010, nr. 646.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Onpartijdigheid van de leden van het Hof - Vordering tot wraking gericht tegen een lid van de zetel van het Hof van Cassatie - Vordering ingesteld na de uitspraak van het arrest - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Strafzaken - Vordering tot wraking gericht tegen een lid van de zetel van het Hof van Cassatie - Vordering ingesteld na de uitspraak van het arrest - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la procédure en récusation a été introduite alors que le magistrat de la Cour concerné était dessaisi de la cause par le prononcé de la décision, la requête en récusation est sans objet (1). (1) Cass. 28 octobre 2010, RG C.10.0594.F, Pas. 2010, n° 646.

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Impartialité des membres de la Cour - Demande en récusation dirigée contre un membre du siège de la Cour de cassation - Demande introduite après le prononcé de l'arrêt - Conséquence

- Art. 828 Code judiciaire

- Art. 833 Code judiciaire

RECUSATION - Matière répressive - Demande en récusation dirigée contre un membre du siège de la Cour de cassation - Demande introduite après le prononcé de l'arrêt - Conséquence

- Art. 828 Code judiciaire

- Art. 833 Code judiciaire

S.17.0054.F

12 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 6.4 van de richtlijn 2008/115/EG verzet zich niet tegen een reglementering van een lidstaat volgens welke, wanneer aan een onderdaan van een derde land die illegaal op zijn grondgebied verblijft, wegens de ontvankelijkheid van een aanvraag tot verblijfsvergunning om een van de in die bepaling vermelde redenen, een verblijfsrecht wordt toegekend in afwachting van een beslissing over die aanvraag, de toekenning van dat recht leidt tot de impliciete intrekking van de eerdere terugkeerbeslissing die jegens die onderdaan werd genomen ten gevolge van de verwerping van zijn verzoek om internationale bescherming (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijn 2008/115/EG - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijn 2008/115/EG - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Europese Unie - Europese richtlijn 2008/115/EG - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

L'article 6, § 4, de la directive 2008/115/CE ne s'oppose pas à une réglementation d'un État membre selon laquelle, lorsqu'un droit de séjour est octroyé à un ressortissant de pays tiers en séjour irrégulier sur son territoire dans l'attente de l'issue du traitement d'une demande d'autorisation de séjour pour l'un des motifs relevant de cette disposition, en raison du caractère recevable de cette demande, l'octroi de ce droit entraîne le retrait implicite d'une décision de retour adoptée antérieurement à l'égard de ce ressortissant à la suite du rejet de sa demande de protection internationale (1). (1) Voir. les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Directive européenne 2008/115/CE - Etrangers - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Directive européenne 2008/115/CE - Etrangers - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Union européenne - Directive européenne 2008/115/CE - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

VREEMDELINGEN - Europese Unie - Europese richtlijn 2008/115/EG - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De afgifte van het attest van immatriculatie, bepaald in artikel 7, § 2, van het koninklijk besluit van 17 mei 2007, wijst erop dat de eisers gemachtigd zijn tot een, zij het tijdelijk en precair, verblijf en houdt bijgevolg de impliciete intrekking in van het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten, waarmee het niet verenigbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Toekenning van de maatschappelijke dienstverlening - Verwerping van de aanvraag tot verblijfsvergunning - Weigering tot toekenning van de maatschappelijke dienstverlening wegens het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

ETRANGERS - Union européenne - Directive européenne 2008/115/CE - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, §§ 1er et 3 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

La délivrance de l'attestation d'immatriculation prévue par l'article 7, § 2, de l'arrêté royal du 17 mai 2007 indique que les demandeurs sont autorisés à séjourner, fût-ce de manière temporaire et précaire et implique dès lors, en règle, le retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire antérieur, avec lequel elle est incompatible (1). (1) Voir. les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Etrangers - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Octroi de l'aide sociale - Rejet de la demande d'autorisation de séjour - Refus d'octroi de l'aide sociale en raison de l'ordre antérieur de quitter le territoire

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Toekenning van de maatschappelijke dienstverlening - Verwerping van de aanvraag tot verblijfsvergunning - Weigering tot toekenning van de maatschappelijke dienstverlening wegens het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Etrangers - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Octroi de l'aide sociale - Rejet de la demande d'autorisation de séjour - Refus d'octroi de l'aide sociale en raison de l'ordre antérieur de quitter le territoire

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

ETRANGERS - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

ETRANGERS - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales recevable - Remise d'une attestation d'immatriculation - Effet sur l'ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 7, al. 2 A.R. du 17 mai 2007

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich verzetten tegen een nationale bepaling volgens welke de uitreiking van een vorm van toestemming tot legaal verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk werd verklaard, aangeeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat die uitreiking derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure aangenomen terugkeerbesluit, waarmee ze onverenigbaar is, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 792.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Lorsque devant la Cour se pose la question de savoir si les articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier s'opposent à la règle de droit interne selon laquelle la délivrance d'une autorisation conférant un droit de séjour dans le cadre de l'examen d'une demande d'autorisation de séjour pour des raisons médicales, considérée comme recevable compte tenu des critères ci-dessus précisés, indique que le ressortissant de pays tiers est autorisé à séjourner, fût-ce de manière temporaire et précaire, pendant l'examen de cette demande et que cette délivrance implique, dès lors, le retrait implicite de la décision de retour précédemment adoptée dans le contexte d'une procédure d'asile, avec laquelle elle est incompatible, la Cour pose une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl du MP.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Aard van de toe te kennen hulp - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Nature de l'aide à octroyer - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil - Question préjudicielle - Cour de Justice de l'Union européenne

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Aard van de toe te kennen hulp - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Nature de l'aide à octroyer - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil - Question préjudicielle - Cour de Justice de l'Union européenne

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de Justice de l'Union européenne - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en

van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8

4/05/2026

séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de Justice de l'Union européenne - Etranger - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Déclarée recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

ETRANGERS - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16

Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

4/05/2026

décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil - Question préjudicielle - Cour de Justice de l'Union européenne

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

ETRANGERS - Demande d'asile - Rejet - Ordre de quitter le territoire - Demande d'autorisation de séjour pour raisons médicales - Recevable - Délivrance d'une attestation d'immatriculation - Autorisation de séjour temporaire et précaire - Conséquence - Retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire - Violation des articles 6 et 8 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 du Parlement européen et du Conseil - Question préjudicielle - Cour de Justice de l'Union européenne

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 6, § 1er, 4 et 8, § 1er et 3, al. 1er, e) Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 9ter L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

- Art. 57, § 2, al. 1er, 1°, et al. 4 Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

S.21.0014.F

12 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.16](#)

AC nr. ...

De werknemer die niet valt onder de gevallen van uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen, zoals bepaald in artikel 61, § 1, 2 en 3, Werkloosheidsbesluit, en op zijn controlekaart geen melding maakt van de letter "M", waarmee hij verklaart geen uitkeringen aan te vragen, kan enkel van het recht op werkloosheidsuitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid worden uitgesloten op advies van de voor het werkloosheidsbureau aangewezen geneesheer, waarbij de beslissing van de directeur uitwerking heeft voor de toekomst (1). (1) Zie concl. OM.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Toekenningsvoorwaarde - Arbeidsongeschiktheid - Beslissing tot uitsluiting - Werking in de tijd

- Art. 60 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 62, § 1, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 141 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, 3° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Toekenningsvoorwaarde - Niet-vermelding op de controlekaart van de letter "M" - Uitsluiting wegens arbeidsongeschiktheid - Voorwaarde

- Art. 60 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 62, § 1, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 141 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, 3° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Le travailleur qui ne se trouve pas dans les cas d'exclusion du droit aux allocations prévus par l'article 61, §§ 1er, 2 et 3, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 et n'indique pas sur sa carte de contrôle la lettre « M » par laquelle il déclare ne pas demander l'allocation, ne peut être exclu du droit aux allocations de chômage pour défaut d'aptitude au travail que sur avis du médecin affecté au bureau du chômage, la décision du directeur sortissant ses effets pour l'avenir (1). (1) Voir. les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Condition d'octroi - Défaut d'aptitude au travail - Décision d'exclusion - Effets dans le temps

- Art. 60 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 61, §§ 1er, 2 et 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 62, § 1er, al. 1er A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 71, al. 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 141 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 61, § 1er, 2 et 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 71, 3° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Condition d'octroi - Non indication sur la carte de contrôle de la lettre "M" - Exclusion pour défaut d'aptitude au travail - Condition

- Art. 60 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 61, §§ 1er, 2 et 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 62, § 1er, al. 1er A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 71, al. 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 141 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 61, § 1er, 2 et 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 71, 3° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

De overgang van een onderneming of van een gedeelte van een onderneming bestaat in de overgang van een economische eenheid die haar identiteit behoudt, waaronder een georganiseerd geheel van middelen met het oog op de voortzetting van een al dan niet hoofdzakelijke economische activiteit wordt begrepen; de overgang heeft betrekking op een economische eenheid, namelijk een georganiseerd geheel van personen en middelen dat de uitoefening van een economische activiteit met een eigen doel mogelijk maakt, waarbij de doorslaggevende factor bestaat in het behoud van de identiteit van de economische eenheid; om te bepalen of aan die voorwaarde is voldaan, moet rekening worden gehouden met alle feitelijke omstandigheden die de betrokken verrichting kenmerken, waaronder met name het soort onderneming of instelling waar het om gaat, de vraag of er al dan niet materiële bestanddelen zoals gebouwen en roerende goederen worden overgedragen, de waarde van de immateriële bestanddelen, de vraag of de nieuwe bedrijfsleider al dan niet het merendeel van het personeel overneemt, de vraag of het cliënteel al dan niet wordt overgedragen, alsook de mate van overeenkomst van de activiteit zoals zij vóór en na de overgang wordt uitgeoefend en de duur van een eventuele stopzetting van die activiteit; die gegevens zijn echter slechts gedeeltelijke aspecten van de vereiste globale beoordeling en kunnen daarom niet afzonderlijk worden beoordeeld; het feit dat de overgang het gevolg is van eenzijdige beslissingen van de overheid, namelijk die om niet langer subsidies aan een rechtspersoon toe te kennen, wat de stopzetting van zijn activiteit tot gevolg heeft, en ze aan een andere rechtspersoon toe te kennen, sluit de toepassing van richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001 niet uit (1). (1) Zie concl. OM.

Le transfert d'une entreprise ou d'une partie d'entreprise est celui d'une entité économique maintenant son identité, entendue comme un ensemble organisé de moyens, en vue de la poursuite d'une activité économique, que celle-ci soit essentielle ou accessoire ; le transfert porte sur une entité économique, soit un ensemble organisé de personnes et de moyens permettant l'exercice d'une activité économique qui poursuit un objectif propre, l'élément déterminant étant que l'entité économique garde son identité ; afin de déterminer si cette condition est remplie, il importe de prendre en considération l'ensemble des circonstances de fait qui caractérisent l'opération concernée, au nombre desquelles figurent notamment le type d'entreprise ou d'établissement dont il s'agit, le transfert ou non d'éléments corporels, tels que les bâtiments et les biens mobiliers, la valeur des éléments incorporels au moment du transfert, la reprise ou non de l'essentiel des effectifs par le nouveau chef d'entreprise, le transfert ou non de la clientèle, ainsi que le degré de similarité des activités exercées avant et après le transfert, et la durée d'une éventuelle suspension de ces activités ; ces éléments ne constituent toutefois que des aspects partiels de l'évaluation d'ensemble qui s'impose et ne sauraient, de ce fait, être appréciés isolément ; le fait que le transfert résulte de décisions unilatérales des pouvoirs publics, notamment celles de cesser d'accorder des subventions à une personne morale, provoquant l'arrêt de ses activités, et de les accorder à une autre personne morale, n'exclut pas l'application de la directive 2001/23/CE du Conseil du 12 mars 2001 (1). (1) Voir. les concl. du MP.

werknemers bij wijziging van werkgever ingevolge de overgang van ondernemingen krachtens overeenkomst en tot regeling van de rechten van de werknemers

cas de changement d'employeur du fait d'un transfert conventionnel d'entreprise et réglant les droits des travailleurs repris en c

S.21.0023.F

11 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.5](#)

AC nr. ...

De werkloze die een bijkomstige activiteit uitoefent in de zin van artikel 45 Werkloosheidsbesluit, die niet bedoeld is in artikel 48bis van dat besluit, moet op zijn controlekaart van die activiteit melding maken indien hij ze bij zijn uitkeringsaanvraag niet heeft aangegeven overeenkomstig artikel 48, § 1, eerste lid, 1°, van datzelfde besluit, ongeacht de dag of het uur waarop hij die activiteit uitoefent.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Uitoefening van een bijkomstige activiteit - Controlekaart - Verplichting

- Art. 44 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 45 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 48, § 1 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, eerste lid, 4° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 154, eerste lid, 1° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Le chômeur qui exerce à titre accessoire une activité au sens de l'article 45 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, non visée à l'article 48bis, doit faire mention de cette activité sur sa carte de contrôle si, lors de sa demande d'allocations, il ne l'a pas déclarée conformément à l'article 48, § 1er, alinéa 1er, 1°, du même arrêté royal, quels que soient le jour ou l'heure où il exerce cette activité.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Exercice d'une activité accessoire - Carte de contrôle - Obligation

- Art. 44 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 45 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 48, § 1er A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 71, al. 1er, 4° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 154, al. 1er, 1° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.21.0030.F

11 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.2](#)

AC nr. ...

Tijdens het litigieuze tijdvak van 2009 tot 2014 vormen de taxiondernemingen een bijzondere categorie van betaald personenvervoer door middel van voertuigen met een maximumcapaciteit van negen plaatsen, bestuurder inbegrepen, waarbij de restcategorie bestaat in de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder; enkel die taxiondernemingen, namelijk die welke de essentiële kenmerken van de taxiondernemingen vertonen die bedoeld worden in de regelgeving inzake betaald personenvervoer, vallen onder het paritair subcomité nr. 140.02 voor taxi's en zijn onderworpen aan de collectieve arbeidsovereenkomst van 22 september 2008, met uitsluiting van de collectieve taxiondernemingen en de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder (1). (1) Zie concl. OM.

PARITAIR COMITE - Bevoegdheid - Paritair Comité voor het vervoer en de logistiek - Paritair Subcomité voor de taxi's - Taxionderneming - Begrip

- Art. 3 KB 22 januari 2010 tot oprichting van de paritaire subcomités voor het vervoer en de logistiek en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid

- Art. 1 KB 6 februari 2009

VERVOER - Personenvervoer - Taxionderneming - Begrip

- Art. 3 KB 22 januari 2010 tot oprichting van de paritaire subcomités voor het vervoer en de logistiek en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid

- Art. 1 KB 6 februari 2009

Pendant la période litigieuse de 2009 à 2014, les entreprises de taxis constituent une catégorie particulière de transport rémunéré de personnes au moyen de véhicules d'une capacité maximum de neuf places chauffeur compris, la catégorie résiduelle étant celle des entreprises de location de voitures avec chauffeur; seules ces entreprises de taxis, qui sont celles qui présentent les caractéristiques essentielles des entreprises de taxis visées par la réglementation en matière de transport rémunéré de personnes, ressortissent à la sous-commission paritaire n° 140.02 pour les taxis et sont soumises à la convention collective du 22 septembre 2008, à l'exclusion des entreprises de taxis collectifs et de celles de location de voitures avec chauffeur (1). (1) Voir. les concl. du MP.

COMMISSION PARITAIRE - Compétence - Commission paritaire du transport et de la logistique - Sous-commission paritaire pour les taxis - Entreprise de taxis - Notion

- Art. 3 A.R. du 22 janvier 2010 instituant des sous-commissions paritaires du transport et de la logistique et fixant leur dénomination et leur compétence

- Art. 1er A.R. du 6 février 2009

TRANSPORT - Transport de personnes - Entreprise de taxis - Notion

- Art. 3 A.R. du 22 janvier 2010 instituant des sous-commissions paritaires du transport et de la logistique et fixant leur dénomination et leur compétence

- Art. 1er A.R. du 6 février 2009

Na de door het koninklijk besluit van 7 februari 2014 ingevoerde wijzigingen omvat het netto jaarinkomen dat de vermindering van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering tot gevolg heeft, het inkomen dat voortkomt uit de uitoefening van een scheppende of vertolkende artistieke activiteit die onderworpen is aan de sociale zekerheid voor werknemers en waarop geen inhoudingen voor de sociale zekerheid zijn verricht, ook al zou de werkloze zijn artistieke activiteit enkel uitoefenen onder het socialezekerheidsstelsel voor werknemers (1) (2). (1) Artt. 27, 10°, en 130, §§ 1 en 2, Werkloosheidsbesluit, na de wijziging ervan bij KB 7 februari 2014. (2) Zie concl. OM.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Artistieke activiteiten - Inkomsten - Vermindering van het dagbedrag van de uitkering met een gedeelte van het dagbedrag van het inkomen - Wijze waarop dat inkomen wordt verworven - Netto jaarinkomen - Samenstelling

- Art. 27, 10° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Vóór de door het koninklijk besluit van 7 februari 2014 ingevoerde wijzigingen was de vermindering van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering van toepassing op de werkloze die in de loop van het kalenderjaar een inkomen verwierf uit de uitoefening van een scheppende of vertolkende artistieke activiteit, ook al oefende de werkloze zijn artistieke activiteit enkel uit onder het socialezekerheidsstelsel voor werknemers (1) (2). (1) Artt. 27, 10°, en 130, §§ 1 en 2, Werkloosheidsbesluit, vóór de wijziging ervan bij KB 7 februari 2014. (2) Zie concl. OM.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Scheppende of vertolkende artistieke activiteit - Inkomsten - Vermindering van het dagbedrag van de uitkering met een gedeelte van het dagbedrag van het inkomen - Wijze waarop dat inkomen wordt verworven - Netto jaarinkomen - Samenstelling

- Art. 27, 10° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Après les modifications introduites par l'arrêté royal du 7 février 2014, le revenu annuel net entraînant la diminution du montant journalier de l'allocation de chômage comprend le revenu découlant de l'exercice d'une activité artistique de création ou d'interprétation assujettie à la sécurité sociale des travailleurs salariés sur lequel les retenues pour la sécurité sociale n'ont pas été opérées, quand bien même le chômeur n'exercerait son activité artistique que sous le régime de la sécurité sociale des travailleurs salariés (1) (2). (1) A.R. du 25 novembre 1991, art. 27, 10°, et 130, § 1er et 2, après sa mod. par l'A.R. du 7 février 2014. (2) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Activités artistiques - Revenus - Diminution du montant journalier de l'allocation d'une partie du montant journalier du revenu - Mode d'obtention de ce revenu - Revenu annuel net - Composition

- Art. 27, 10° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 130, § 1 et § 2 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

Avant les modifications introduites par l'arrêté royal du 7 février 2014, la diminution du montant journalier de l'allocation de chômage s'appliquait au chômeur qui percevait au cours de l'année civile des revenus tirés de l'exercice d'une activité artistique de création ou d'interprétation, quand bien même le chômeur n'exerçait son activité artistique que sous le régime de la sécurité sociale des travailleurs salariés (1) (2). (1) A.R. du 25 novembre 1991, art. 27, 10°, et 130, § 1er et 2, avant sa mod. par l'A.R. du 7 février 2014. (2) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Activités artistiques de création ou d'interprétation - Revenus - Diminution du montant journalier de l'allocation d'une partie du montant journalier du revenu - Mode d'obtention de ce revenu - Revenu annuel net - Composition

- Art. 27, 10° A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage
- Art. 130, § 1 et § 2 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoonst dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Kennisgeving door de griffie - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Ontvankelijkheid

- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onderwerping - Kunstenaars - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Rechtspleging

- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Rechtspleging

- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'un assuré social demande à la commission artistes de lui délivrer un visa d'artiste, qui atteste la nature artistique des prestations ou œuvres qu'il fournit contre paiement d'une rémunération et pour le compte d'un donneur d'ordre et, par conséquent, l'application de la loi du 27 juin 1969 conformément à son article 1er bis, que la commission artistes refuse le visa d'artiste et que l'assuré social conteste ce refus, cette contestation est relative aux droits et obligations auxquels l'assuré social prétend, autrement qu'en vertu d'un contrat de louage de travail ou d'un contrat d'apprentissage, en application des lois et règlements en matière de sécurité sociale; une telle contestation est soumise non seulement à l'article 580, 19°, mais aussi aux articles 580, 3°, 704, § 2, et 792, alinéas 2 et 3, du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Procédure en matière sociale - Notification par le greffe - Recours contre une décision de la commission artistes relative à la délivrance d'un visa d'artiste - Recevabilité

- Art. 1er bis L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 580, 3° et 19° Code judiciaire
- Art. 704, § 2 Code judiciaire
- Art. 792, al. 2 et 3 Code judiciaire
- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Assujettissement - Artistes - Recours contre une décision de la commission artistes relative à la délivrance d'un visa d'artiste - Procédure

- Art. 1er bis L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 580, 3° et 19° Code judiciaire
- Art. 704, § 2 Code judiciaire
- Art. 792, al. 2 et 3 Code judiciaire
- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Recours contre une décision de la commission artistes relative à la délivrance d'un visa d'artiste - Procédure

- Art. 1er bis L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 580, 3° et 19° Code judiciaire
- Art. 704, § 2 Code judiciaire

- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Volstreekte bevoegdheid - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum*
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Begin - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Ontvankelijkheid*
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 792, al. 2 et 3 Code judiciaire
- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire
- COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Droit social (règles particulières) - Compétence d'attribution - Recours contre une décision de la commission artistes relative à la délivrance d'un visa d'artiste*
- Art. 1er bis L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 580, 3° et 19° Code judiciaire
- Art. 704, § 2 Code judiciaire
- Art. 792, al. 2 et 3 Code judiciaire
- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire
- POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Point de départ - Recours contre une décision de la commission artistes relative à la délivrance d'un visa d'artiste - Recevabilité*
- Art. 1er bis L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 580, 3° et 19° Code judiciaire
- Art. 704, § 2 Code judiciaire
- Art. 792, al. 2 et 3 Code judiciaire
- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire

S.22.0011.F

12 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.3](#)

AC nr. ...

Het Waals Agentschap voor gezondheid, sociale bescherming, handicap en gezinnen oefent via zijn organen en volgens de toepasselijke procedures de bevoegdheden uit die voorheen waren toegekend aan het Waals Agentschap voor de integratie van personen met een handicap; hieruit volgt dat de algemeen bestuurder van dit agentschap, daartoe gemachtigd door de Waalse regering, uitspraak doet over de aanvragen tot overname van een individuele integratiehulp (1). (1) Zie concl. OM.

MINDERJARIGHEID - Maatschappelijke integratie - Waals Gewest - Aanvraag tot overname van een individuele integratiehulp - Bevoegd orgaan

- Art. 2, §§ 1 en 2, 1° Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid
- Art. 2/2 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid
- Art. 135 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid
- Art. 280 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

L'Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles exerce, par ses organes et suivant les procédures en vigueur, les compétences précédemment confiées à l'Agence wallonne pour l'intégration des personnes handicapées ; dès lors, l'administrateur général de cette agence statue, par délégation du gouvernement wallon, sur les demandes de prise en charge d'une aide individuelle à l'intégration (1). (1) Voir. les concl. du MP.

MINORITE - Intégration sociale - Région wallonne - Demande de prise en charge d'une aide individuelle à l'intégration - Organe compétent

- Art. 2, § 1er et 2, 1° Code wallon de l'action sociale et de la santé - Partie décrétable
- Art. 2/2 Code wallon de l'action sociale et de la santé - Partie décrétable
- Art. 135 Code wallon de l'action sociale et de la santé - Partie décrétable
- Art. 280 Code wallon de l'action sociale et de la santé - Partie décrétable

- Art. 4, 2° Besluit van de Waalse Regering van 18 december 2015 houdende de overdrachten van de bevoegdheden betreffende de opdrachten van het "Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles" (Waals Agentschap voor Gezondheid, Soc

- Art. 4, 2° Arrêté du Gouvernement wallon du 18 décembre 2015 portant sur les délégations des compétences relatives aux missions de l'Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles

S.22.0038.F

15 mei 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.1](#)

AC nr. ...

De ontslagbescherming, ingevoerd door de artikelen 26 en 28 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015, gesloten in het paritair comité nr. 311 voor de grote kleinhandelszaken, strekt zich niet uit tot de plaatsvervangende afgevaardigde zolang hij geen effectieve afgevaardigde vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

VAKBONDSAFVAARDIGING - Sector van de grote kleinhandelszaken - Ontslagbescherming - Plaatsvervangende afgevaardigde

- Artt. 6, 26 en 28 Collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015 tot wijziging van de gecoördineerde statuten van het waarborg- en sociaal fonds der textielnijverheid

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Ontslagbescherming - Vakbondsafvaardiging - Sector van de grote kleinhandelszaken - Plaatsvervangende afgevaardigde

- Artt. 6, 26 en 28 Collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015 tot wijziging van de gecoördineerde statuten van het waarborg- en sociaal fonds der textielnijverheid

La protection contre le licenciement instaurée par les articles 26 et 28 de la convention collective de travail du 21 septembre 2015, conclue au sein de la commission paritaire n° 311 des grandes entreprises de détail, ne s'étend pas au délégué suppléant aussi longtemps qu'il ne remplace pas un délégué effectif (1). (1) Voir les concl. du MP.

DELEGATION SYNDICALE - Secteur des grandes entreprises de détail - Protection contre le licenciement - Délégué suppléant

- Art. 6, 26 et 28 C.C.T. du 21 septembre 2015 fixant le statut des délégations syndicales

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Protection contre le licenciement - Délégation syndicale - Secteur des grandes entreprises de détail - Délégué suppléant

- Art. 6, 26 et 28 C.C.T. du 21 septembre 2015 fixant le statut des délégations syndicales

S.22.0041.F

30 januari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230130.3F.10](#)

AC nr. ...

De werknemer die op de datum van het faillissement gebonden is door een arbeids- of leerovereenkomst, wiens overeenkomst niet werd beëindigd maar wiens activiteit werd onderbroken als gevolg van het faillissement en die, bij de overname van de activa, gebonden blijkt te zijn door de overeenkomst met de werkgever die deze activa heeft overgenomen, heeft recht op de overbruggingsvergoeding voor de periode waarin zijn activiteit werd onderbroken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 77.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKOORD EN GERECHTELIJ - Allerlei - Overbruggingsvergoeding - Onderbreking van de activiteit van de werknemer - Overname van de activa - Werknemer gebonden door een overeenkomst met de

Le travailleur lié par un contrat de travail ou d'apprentissage à la date de la faillite, dont le contrat n'est pas rompu mais dont l'activité est interrompue à la suite de la faillite et qui, au moment de la reprise de l'actif, se trouve lié par le contrat avec l'employeur ayant effectué cette reprise, a droit à l'indemnité de transition pour la période de l'interruption de son activité (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Divers - Indemnité de transition - Interruption de l'activité du travailleur - Reprise de l'actif - Travailleur lié par un contrat avec l'employeur qui a effectué la reprise - Faillite de l'entreprise - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises

werkgever die de activa heeft overgenomen - Faillissement van de onderneming - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers

- Artt. 41 en 42 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen

ARBEIDSVoorziening - Sluiting van onderneming - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Overbruggingsvergoeding - Faillissement van de onderneming - Onderbreking van de activiteit van de werknemer - Overname van de activa - Werknemer gebonden door een overeenkomst met de werkgever die de activa heeft overgenomen

- Artt. 41 en 42 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen

- Art. 41 et 42 L. du 26 juin 2002 relative aux fermetures d'entreprises

EMPLOI - Fermeture d'entreprises - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises - Indemnité de transition - Faillite de l'entreprise - Interruption de l'activité du travailleur - Reprise de l'actif - Travailleur lié par un contrat avec l'employeur qui a effectué la reprise

- Art. 41 et 42 L. du 26 juin 2002 relative aux fermetures d'entreprises

S.22.0044.F

12 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15](#)

AC nr. ...

De arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over een geschil tussen de eiser en de sociaal verzekerde over de toepassing van het sociaalzekerheidsstelsel voortvloeiend uit artikel 17sexies Uitvoeringsbesluit RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Onderwerping - KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars - Betwisting - Bevoegdheid

- Art. 580,19° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 580, 19° Gerechtelijk Wetboek

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onderwerping - KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars - Betwisting - Bevoegdheid

- Art. 580,19° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 580, 19° Gerechtelijk Wetboek

Le tribunal du travail est compétent pour statuer sur une contestation qui naît entre le demandeur et l'assuré social sur l'application du régime de sécurité sociale résultant de l'article 17sexies de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Droit social (règles particulières) - Assujettissement - Artistes - Carte d'artiste - Décision de la commission artistes - Contestation - Compétence

- Art. 580,19° Code judiciaire

- Art. 580, 19° Code judiciaire

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Assujettissement - Artistes - Carte d'artiste - Décision de la commission artistes - Contestation - Compétence

- Art. 580,19° Code judiciaire

- Art. 580, 19° Code judiciaire

De arbeidsrechtbank oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit over de beslissingen van de commissie kunstenaars; mits het recht van verdediging wordt nageleefd en de door de partijen vastgestelde grenzen van het geding niet worden overschreden, valt alles wat tot de beoordelingsbevoegdheid van de commissie behoort onder het toezicht van de arbeidsrechtbank, tenzij een bijzondere bepaling de commissie uitdrukkelijk de discretionaire bevoegdheid verleent om een beslissing te nemen, in welk geval de rechter de commissie haar beoordelingsbevoegdheid niet mag ontfangen en zich niet in haar plaats mag stellen (1). (1) Zie concl. OM.

MACHTEN - Scheiding der machten - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

MACHTEN - Rechterlijke macht - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

Wanneer de commissie kunstenaars een sociaal verzekerde de kunstenaarskaart weigert omdat hij geen prestaties levert en geen kunstwerken vervaardigt, en laatstgenoemde die administratieve beslissing betwist, ontstaat er tussen de eiser en de sociaal verzekerde een geschil over de toepassing van het socialezekerheidsstelsel voortvloeiend uit artikel 17sexies Uitvoeringsbesluit RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM. .

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onderwerping -

Le tribunal du travail exerce un contrôle de pleine juridiction sur la décision prise par la commission artistes; à condition de respecter les droits de la défense et de rester dans le cadre de l'instance, tel qu'il est déterminé par les parties, tout ce qui relève du pouvoir d'appréciation de la commission tombe sous le contrôle du tribunal du travail, sauf lorsqu'une disposition particulière confère explicitement à la commission le pouvoir discrétionnaire de prendre une décision, auquel cas le juge ne peut la priver de son pouvoir d'appréciation et se substituer à elle (1). (1) Voir les concl. du MP.

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Carte d'artiste - Décision de refus de délivrance par la commission artistes - Contestation - Recours - Pouvoir du juge - Etendue - Limite

- Art. 17sexies A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Carte d'artiste - Décision de refus de délivrance par la commission artistes - Contestation - Recours - Pouvoir du juge - Etendue - Limite

- Art. 17sexies A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Procédure en matière sociale - Carte d'artiste - Décision de refus de délivrance par la commission artistes - Contestation - Recours - Pouvoir du juge - Etendue - Limite

- Art. 17sexies A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

Lorsque la commission artistes refuse la carte d'artiste à un assuré social au motif qu'il ne fournit pas de prestations et ne produit pas d'œuvres artistiques, et que ce dernier conteste cette décision administrative, une contestation naît entre le demandeur et l'assuré social sur l'application du régime de sécurité sociale résultant de l'article 17sexies de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 (1). (1) Voir les concl. du MP.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Assujettissement -

KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Uitwerking

- Art. 1bis, § 1, eerste lid Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 17sexies, §§ 2 en 3 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 172, § 1 Programmawet (I) 24 december 2002

Artistes - Carte d'artiste - Décision de refus de délivrance par la commission artistes - Effet

- Art. 1er bis, § 1er, al. 1er L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 17sexies, §§ 2 et 3 A.R. du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs
- Art. 172, § 1er L.-programme (I) du 24 décembre 2002

S.22.0078.F

13 februari 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.4](#)

AC nr. ...

Het buitenlands recht wordt toegepast volgens de uitlegging die hieraan in het buitenland wordt gegeven; het arrest miskent deze regel wanneer het de Luxemburgse wet niet toepast in de uitlegging die hieraan in Luxemburg wordt gegeven, maar in een andere uitlegging die het arrest overtuigender acht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 113.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

VREEMDE WET - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

Le droit étranger est appliqué selon l'interprétation reçue à l'étranger; Viole cette règle l'arrêt qui applique la loi luxembourgeoise, non dans l'interprétation qu'elle reçoit au Luxembourg, mais dans une interprétation différente qu'il estime plus convaincante (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Loi étrangère - Application - Interprétation - Juge - Obligation

- Art. 15, § 1er, al. 2 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

LOI ETRANGERE - Application - Interprétation - Juge - Obligation

- Art. 15, § 1er, al. 2 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Loi étrangère - Application - Interprétation - Juge - Obligation

- Art. 15, § 1er, al. 2 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

S.22.0089.F

12 juni 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.2](#)

AC nr. ...

Ten aanzien van de jonge werknemer die wordt beschouwd als werknemer met gezinslast of als alleenwonende werknemer of die wordt beschouwd als samenwonende werknemer die evenwel samenwoont met een echtgenoot of een met een echtgenoot gelijkgestelde persoon die in de loop van een kalendermaand slechts over een vervangingsinkomen beschikt, loopt de termijn van 36 maanden van toekenning van de inschakelingsuitkeringen niet wanneer de jonge werkloze zich in een van deze gezinstoestanden bevindt, tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op zijn dertigste verjaardag (1). (1) Zie concl. OM.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Inschakelingsuitkeringen - Toekenning voor een periode van 36 maanden - Jonge werknemer in een beschermde gezinstoestand - Berekeningswijze
- Art. 63, § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

A l'égard du jeune travailleur qui est considéré comme travailleur ayant charge de famille ou comme travailleur isolé ou qui est considéré comme travailleur cohabitant mais cohabite avec un conjoint ou une personne assimilée à un conjoint qui, au cours d'un mois civil, ne dispose que de revenus de remplacement, la période de 36 mois d'octroi des allocations d'insertion ne court pas lorsque le jeune chômeur se trouve dans une de ces situations familiales, jusqu'au plus tard le premier jour du mois qui suit son trentième anniversaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Allocations d'insertion - Octroi pour une période de 36 mois - Jeune travailleur dans une situation familiale protégée - Mode de calcul
- Art. 63, § 2 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.23.0011.F

13 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6](#)

AC nr. ...

Loon vormt de compensatie voor de arbeid die ter uitvoering van die overeenkomst wordt verricht; de verplichting voor de werkgever om het loon te betalen is een noodzakelijk gevolg van het verrichten van arbeid krachtens de arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Verplichting van de werkgever
- Art. 3 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
LOON - Algemeen - Begrip - Gevolg
- Art. 3 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

La rémunération constitue la contrepartie du travail effectué en exécution d'un contrat de travail; l'obligation de l'employeur de payer la rémunération est une conséquence nécessaire de l'exécution d'un travail en vertu du contrat de travail (1). (1) Voir. les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Obligation de l'employeur
- Art. 3 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
- Art. 20, 3° L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail
REMUNERATION - Généralités - Notion - Conséquence
- Art. 3 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
- Art. 20, 3° L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

De door artikel 8.4, vijfde lid, Burgerlijk Wetboek aan de rechter verleende bevoegdheid om te bepalen wie de bewijslast draagt, maakt deel uit van de procedure; hieruit volgt dat die bepaling onmiddellijk van toepassing is op de lopende procedure (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Overeenkomst - 4/05/2026

Le pouvoir conféré au juge par l'article 8.4, alinéa 5, du Code civil de déterminer qui supporte la charge de prouver relève de la procédure; il s'ensuit que cette disposition est immédiatement applicable aux procès en cours (1). (1) Voir. les concl. du MP.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve - Loi nouvelle - Application

Bevoegdheid van de rechter - Aard - Gevolg

- Art. 8.4, vijfde lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Nieuwe wet - Bewijslast - Overeenkomst - Bevoegdheid van de rechter - Aard - Gevolg

- Art. 8.4, vijfde lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

dans le temps - Convention - Pouvoir du juge - Nature - Conséquence

- Art. 8.4, al. 5 Code civil - Livre 8: La preuve
- Art. 1er Ancien Code civil
- Art. 3 Code judiciaire

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi nouvelle - Charge de la preuve - Convention - Pouvoir du juge - Nature - Conséquence

- Art. 8.4, al. 5 Code civil - Livre 8: La preuve
- Art. 1er Ancien Code civil
- Art. 3 Code judiciaire

Zelfs als de werknemer niet op zijn arbeidsplaats, zijn woonplaats of een andere verblijfplaats dient te verblijven, moet de wachttijd tijdens welke hij voortdurend beschikbaar moet zijn en onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van die tijdvakken waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, als arbeidstijd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 19, tweede lid Arbeidswet van 16 maart 1971

Même s'il n'est pas tenu de demeurer sur le lieu de travail, à son domicile ou en un autre lieu de séjour, le temps de garde au cours duquel le travailleur doit être disponible en permanence et est soumis à des obligations, imposées par l'employeur, notamment de délai pour reprendre le travail, qui restreignent de manière objective et très significative la faculté qu'il a de gérer librement le temps de ces périodes pendant lequel les services professionnels ne sont pas sollicités, doit être considéré comme temps de travail (1). (1) Voir. les concl. du MP.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Temps de travail - Notion

- Art. 19, al. 2 L. sur le travail du 16 mars 1971

Een ander loon kan worden voorzien voor andersoortige arbeidsprestaties; wanneer het loon wordt vastgesteld per gewerkt uur zonder onderscheid naar de aard van de prestaties, is het verschuldigd voor alle arbeidsuren die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn gepresteerd en dus voor de thuiswachten die als arbeidstijd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Loon - Andersoortige arbeidsprestaties - Gevolg - Loon per arbeidsuur - Thuiswachten - Gevolg

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

LOON - Algemeen - Andersoortige arbeidsprestaties - Gevolg - Loon per arbeidsuur - Thuiswachten - Gevolg

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Une rémunération différente peut être prévue pour des prestations de travail de nature différente; lorsque la rémunération est fixée par heure de travail sans distinction selon la nature des prestations, elle est due pour l'ensemble des heures du travail effectué en exécution du contrat de travail et donc pour les heures de garde à domicile qui constituent du temps de travail (1). (1) Voir. les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Rémunération - Prestations de travail de nature différente - Conséquence - Rémunération par heure de travail - Heures de garde à domicile - Conséquence

- Art. 20, 3° L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

REMUNERATION - Généralités - Prestations de travail de nature différente - Conséquence - Rémunération par heure de travail - Heures de garde à domicile - Conséquence

- Art. 20, 3° L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

S.23.0021.F

27 november 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.2](#)

AC nr. ...

De appelrechter moet binnen de grenzen van het door de partijen ingestelde hoger beroep een eindbeslissing wijzen over alle geschilpunten die bij hem aanhangig zijn gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

Dans les limites de l'appel introduit par les parties, le juge d'appel est tenu de rendre une décision définitive sur tous les points du litige dont il est saisi (1). (1) Voir. les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Etendue

- Art. 1068 Code judiciaire

S.23.0022.F

11 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.3](#)

AC nr. ...

Hoewel een geldboete die tot onder het wettelijk minimumbedrag verminderd wordt onwettig is, volgt hieruit niet dat die geldboete om die reden ambtshalve moet worden vernietigd (1). (1) Zie concl. OM.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE (IN SOCIALE ZAKEN) - Bedrag van de geldboete - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 115, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 3 Wet 2 juni 2010 houdende bepalingen van het sociaal strafrecht

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE (IN SOCIALE ZAKEN) - Bedrag van de geldboete - Lager bedrag dan het wettelijk minimum - Gevolg

- Art. 115, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 3 Wet 2 juni 2010 houdende bepalingen van het sociaal strafrecht

Si une amende réduite à un montant inférieur au montant minimum prescrit par la loi est illégale, il n'en résulte pas qu'elle doive, pour ce motif, être annulée d'office (1). (1) Voir. les concl. du MP.

AMENDES ADMINISTRATIVES (EN MATIERE SOCIALE) - Montant de l'amende - Pouvoir du juge

- Art. 115, al. 1er Code pénal social

- Art. 3 L. du 2 juin 2010 comportant des dispositions de droit pénal social

AMENDES ADMINISTRATIVES (EN MATIERE SOCIALE) - Montant de l'amende - Montant inférieur au minimum légal - Conséquence

- Art. 115, al. 1er Code pénal social

- Art. 3 L. du 2 juin 2010 comportant des dispositions de droit pénal social

S.23.0031.F

11 december 2023

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.4](#)

AC nr. ...

De artikelen 740, 747, § 4, en 771 Gerechtelijk Wetboek zijn enkel van toepassing op de partijen in het geschil maar niet op het openbaar ministerie aan wie de zaak wordt meegedeeld met het oog op het uitbrengen van een advies over dat geschil; die bepalingen verzetten er zich niet tegen dat het openbaar ministerie, samen met zijn schriftelijk advies, een stuk neerlegt om zijn stelling te staven (1). (1) Zie concl. OM.

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

Les articles 740, 747, § 4, et 771 du Code judiciaire ne s'appliquent qu'aux parties contendantes mais non au ministère public à qui la cause est communiquée pour lui permettre de donner un avis sur le litige; elles ne font pas obstacle au dépôt par le ministère public, avec son avis écrit, d'une pièce de nature à étayer son propos (1). (1) Voir les concl. du MP.

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Mission d'avis - Dépôt d'un avis écrit avec jonction d'une pièce

- Art. 740 Code judiciaire

- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 747, § 4 Code judiciaire

- Art. 771 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Ministère public - Mission d'avis - Dépôt d'un avis écrit avec jonction d'une pièce

- Art. 740 Code judiciaire

- Art. 747, § 4 Code judiciaire

- Art. 771 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Ministère public - Mission d'avis - Dépôt d'un avis écrit avec jonction d'une pièce

- Art. 740 Code judiciaire

- Art. 747, § 4 Code judiciaire

- Art. 771 Code judiciaire